

Departament de Biblioteconomia i Documentació

Programa de doctorat: 2001-2003

Documents i sistemes documentals en l'entorn digital

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Tesi doctoral que presenta

Jordi Ardanuy Baró

per a optar al títol de doctor per la Universitat de Barcelona

Directors:

Dr. Cristóbal Urbano Salido

Dr. Lluís Quintana Trias

Barcelona, Gener de 2008

Agraïments

En primer lloc, vull dedicar aquest treball a la meva dona Lluïsa Romero. Aquest estudi hauria estat del tot impossible sense el seu esforç de fer-me la vida més fàcil per tal de disposar del temps necessari, al marge dels nombrosos suggeriments fets. També he de fer extensiva aquesta dedicatòria als meus pares, la paciència i l'esforç dels quals ha possibilitat a la llarga l'elaboració d'aquesta tesi.

Evidentment, aquest treball hauria estat impossible sense el guiatge dels doctors Cristóbal Urbano i Lluís Quintana. Les seves indicacions metodològiques i els seus consells han esdevingut imprescindibles tant en els moments de desorientació com per a la resolució de problemes.

Estem en deute amb els responsables de la base de dades TRACES per les dades cedides per a aquest treball, així com per la seva atenció. Especialment, hem de mencionar al doctor Jordi Castellanos i a Cristina Riera. També vull agrair al professor Enric Bou que ens facilités un fitxer electrònic amb continguts del NDLC i a Llorenç Arguimbau que ens proporcionés informació de l'Observatori de la Recerca de l'IEC.

També he de donar les gràcies als doctors Josep Vicent Gavaldà, Jordi Larios, Pere Rosselló i Gabriel de la S. T. Sampol per haver atès amablement les meves consultes.

No puc ignorar la col·laboració que he rebut en algun moment de Núria Ribas i Cristina Hombrados. Gràcies a tots.

SUMARI

1	INTRODUCCIÓ	9
1.1	Delimitació de l'estudi.....	9
1.2	Justificació	11
1.3	Objectius	12
1.4	Metodologia general.....	13
1.5	Estructura del treball.....	14
2	MÈTODES QUANTITATIUS PER A L'ESTUDI I L'AVALUACIÓ DE L'ACTIVITAT CIENTÍFICA	15
2.1	Bibliometria i cienciometria	15
2.1.1	L'avaluació de la producció científica.....	15
2.1.2	Notícia històrica sobre la bibliometria.....	17
2.1.3	La bibliometria i la mesura de l'avaluació científica de Catalunya.....	19
2.2	Anàlisi de citacions i indexació per citacions	22
2.2.1	Citacions i referències: terminologia.....	22
2.2.2	Indexació a partir de citacions	23
2.2.3	Indicadors bibliomètrics i l'anàlisi de citacions	23
2.2.3.A	Característiques bibliogràfiques observables en l'anàlisi de citacions.....	24
2.2.3.B	Indicadors bibliomètrics i anàlisi de citacions	24
2.2.3.B.1	Quantitat de documents buidats	25
2.2.3.B.2	Quantitat de referències per document font	25
2.2.3.B.3	Tipologia documental	25
2.2.3.B.4	Suport documental	25
2.2.3.B.5	Llengua	25
2.2.3.B.6	Obsoltescència	25
2.2.3.B.7	Dispersió de la indústria productora	26
2.2.3.B.8	Visibilitat	27
2.2.3.B.9	Continguts temàtics.....	28
2.2.3.B.10	Col·laboració científica	29
2.2.3.B.11	Autocitacions	29
2.2.3.B.12	Citacions conjuntes	29
2.2.3.B.13	Altres aspectes	30
2.2.4	Validesa de l'anàlisi de citacions	30
2.3	Anàlisi de registres de bases de dades bibliogràfiques	32
2.3.1	Característiques bibliogràfiques i indicadors bibliomètrics.....	32
2.3.1.A	Característiques bibliogràfiques observables en bases de dades bibliogràfiques.....	32
2.3.1.B	Indicadors utilitzats en l'anàlisi de registres bibliogràfics	33
2.3.1.B.1	Quantitat de registres analitzats	33
2.3.1.B.2	Distribució cronològica de documents.....	33
2.3.1.B.3	Tipologia documental	33
2.3.1.B.4	Suport documental	33
2.3.1.B.5	Llengua	33
2.3.1.B.6	Dispersió de la indústria productora	33
2.3.1.B.7	Productivitat dels autors.....	33
2.3.1.B.8	Contingut temàtic.....	34
2.3.1.B.9	Col·laboració científica	34
2.3.1.B.10	Altres aspectes	34

2.3.2	Validesa de l'anàlisi de registres d'una base de dades bibliogràfica	34
2.4	L'anàlisi de xarxes socials	34
2.4.1	Terminologia, ressenya històrica i abast de l'AXS	35
2.4.2	Tipus de xarxes, visualització i indicadors d'AXS.....	37
2.4.2.A	Modes de xarxa.....	37
2.4.2.B	Indicadors d'AXS freqüents	37
2.4.2.B.1	Característiques generals de la xarxa.....	37
2.4.2.B.2	Mesura de la centralitat dels nodes	38
2.4.2.B.3	Indicadors de subestructures	38
2.4.2.C	Visualització de xarxes	38
2.4.3	Validesa de l'anàlisi de xarxes socials	39
3	L'AVALUACIÓ CIENTÍFICA I L'ANÀLISI DE CITACIONS EN LES HUMANITATS.....	40
3.1	Particularitats de la recerca i producció científica en humanitats.....	40
3.2	Els estudis sobre la recerca en humanitats basats en l'anàlisi de referències	42
3.2.1	Aspectes estudiats en anàlisis de citacions en humanitats	43
3.2.1.A	Tipologia documental	44
3.2.1.B	Obsolescència	47
3.2.1.C	Dispersió de les publicacions i nucli de la disciplina.....	49
3.2.1.D	Llengua	50
3.2.1.E	Autoria conjunta	50
3.2.1.F	Continguts temàtics.....	51
3.2.1.G	Altres aspectes tractats.....	51
3.3	Índex de citacions locals d'humanitats: intent de construcció i ús	52
4	L'ÀMBIT DE LA LITERATURA CATALANA.....	55
4.1	L'estudi de la literatura catalana com a disciplina científica.....	56
4.2	L'anàlisi de la recerca i de les publicacions en l'àrea de literatura catalana.....	58
5	ANÀLISI DELS ARTICLES BUIDATS SOBRE LITERATURA CATALANA	65
5.1	Objectius	65
5.2	Metodologia	67
5.2.1	Sobre la selecció de fonts buidades	67
5.2.2	Sobre el tipus d'article i de referències buidades	69
5.2.3	Sobre la manipulació de dades	70
5.2.4	Sobre els indicadors bibliomètrics utilitzats	70
5.2.4.A	Quantitat de documents buidats	70
5.2.4.B	Quantitat de referències per document font	71
5.2.4.C	Tipologia documental	71
5.2.4.D	Suport documental	72
5.2.4.E	Llengua	72
5.2.4.F	Obsolescència	72
5.2.4.G	Dispersió de la indústria productora	72
5.2.4.H	Visibilitat	73
5.2.4.I	Continguts temàtics.....	73
5.2.4.J	Col·laboració científica	74
5.2.4.K	Autocitacions	74
5.2.4.L	Citacions conjuntes	74

5.3	Resultats i anàlisi.....	75
5.3.1	Característiques dels articles i publicacions buidats.....	75
5.3.1.A	Sobre les revistes	75
5.3.1.A.1	Caplletra. Revista Internacional de Filologia.....	75
5.3.1.A.2	Randa.....	76
5.3.1.A.3	Els Marges.....	76
5.3.1.A.4	Estudis Romànics	77
5.3.1.A.5	Serra d'Or.....	77
5.3.1.B	Del tipus de referències buidades.....	77
5.3.1.C	Sobre el nombre de referències buidat i la distribució cronològica i de les fonts.....	78
5.3.2	Tipologies documentals de fonts citades.....	82
5.3.2.A	Anàlisi general.....	82
5.3.2.B	Anàlisi específica de tipologies documentals secundàries.....	87
5.3.2.B.1	Presentació d'obra literària.....	87
5.3.2.B.2	Capítols de monografies.....	88
5.3.2.B.3	Comunicacions de congrés.....	89
5.3.2.B.4	Articles de premsa periòdica.....	89
5.3.2.B.5	Tesis doctorals i tesis de grau.....	90
5.3.2.B.6	Altres tipologies documentals.....	91
5.3.2.C	Distribució dels tipus de document citats segons la publicació font.....	92
5.3.3	Suport documental de la bibliografia citada.....	93
5.3.4	Llengua de la bibliografia citada i ús de traduccions.....	94
5.3.5	Distribució cronològica de la bibliografia citada.....	98
5.3.5.A	Dispersió cronològica.....	98
5.3.5.B	Obsolescència. Llei de Price.....	101
5.3.5.C	Distribució cronològica segons la tipologia documental.....	106
5.3.6	La indústria productora. Dispersió de les fonts citades.....	109
5.3.6.A	Dispersió en llibres. Les editorials.....	109
5.3.6.B	Dispersió en monografies i capítols. Els títols més citats.....	112
5.3.6.C	Dispersió en revistes.....	116
5.3.6.C.1	Les revistes més citades. Llei de Bradford.....	116
5.3.6.C.2	La repercussió de les revistes.....	122
5.3.6.D	Dispersió en congressos.....	124
5.3.7	La producció i l'impacte dels autors.....	125
5.3.7.A	Productivitat.....	125
5.3.7.B	Impacte dels autors.....	128
5.3.8	Continguts temàtics.....	131
5.3.9	Anàlisi de col·laboració.....	140
5.3.10	Anàlisi de cocitació.....	141

6 PRESENCIA INTERNACIONAL DELS ESTUDIS SOBRE LITERATURA CATALANA EN L'ISI AHCI..... 146

6.1	Objectius.....	146
6.2	Metodologia.....	147
6.2.1	Sobre l'origen de les nostres dades.....	147
6.2.2	Sobre la manipulació de dades.....	148
6.2.3	Sobre els indicadors utilitzats.....	148
6.2.3.A	Quantitat de registres analitzats.....	148
6.2.3.B	Tipologia documental.....	148
6.2.3.C	Distribució cronològica.....	148
6.2.3.D	Llengua.....	148
6.2.3.E	Dispersió de títols.....	149
6.2.3.F	Producció dels autors.....	149
6.2.3.G	Continguts temàtics.....	149
6.3	Resultats i anàlisi.....	149
6.3.1	Tipologies documentals i la seva evolució cronològica.....	149

6.3.2	Llengua dels documents	150
6.3.3	Dispersió de les publicacions periòdiques.....	152
6.3.4	La producció dels autors.....	155
6.3.5	Continguts temàtics	157
7	ANÀLISI DE TESIS DOCTORALS DE LITERATURA CATALANA A PARTIR DE TESEO.....	161
7.1	Objectius	161
7.2	Metodologia	162
7.2.1	Sobre l'origen de les nostres dades	163
7.2.2	Sobre la manipulació de les dades.....	164
7.2.3	Sobre els indicadors bibliomètrics i les mesures en les xarxes.....	164
7.2.3.A	Indicadors bibliomètrics.....	164
7.2.3.A.1	Quantitat de registres analitzats	164
7.2.3.A.2	Distribució cronològica de documents	165
7.2.3.A.3	Institució de recepció.....	165
7.2.3.A.4	Llengua.....	165
7.2.3.A.5	Contingut temàtic	165
7.2.3.A.6	Gènere dels autors	166
7.2.3.A.7	Directors de tesi.....	166
7.2.3.A.8	Membres de tribunals	167
7.2.3.B	Tipus de xarxes, indicadors d'AXS i visualització	167
7.2.3.B.1	Modes de xarxa.....	167
7.2.3.B.2	Característiques generals de la xarxa	168
7.2.3.B.3	Mesures de centralitat dels nodes.....	168
7.2.3.B.4	Indicadors de subestructures utilitzats	169
7.2.3.B.5	Visualització de xarxes	169
7.3	Resultats i anàlisi.....	169
7.3.1	Distribució cronològica de les tesis doctorals	169
7.3.2	Universitats de lectura.....	171
7.3.3	Departaments i facultats de lectura.....	173
7.3.4	Llengües utilitzades.....	174
7.3.5	Continguts temàtics	175
7.3.6	Distribució d'autors de tesis doctorals segons el seu gènere.....	180
7.3.7	Directors i genealogies de tesis	182
7.3.8	Presència en tribunals.....	185
7.3.8.A	Membres acadèmics en els tribunals de tesis doctorals	185
7.3.8.B	Especialitats dels membres dels tribunals.....	191
7.3.8.C	Procedència institucional dels membres dels tribunals.....	192
7.3.9	Xarxes de coparticipació en tribunals.....	195
7.3.9.A	Estructura de la xarxa general de coparticipació (1974-2003).....	195
7.3.9.B	Elements centrals de la xarxa.....	196
7.3.9.C	Elements centrals de les xarxes 1974-1983, 1984-1993 i 1994-2003	199
7.3.9.C.1	Elements centrals de la xarxa 1974-1983	199
7.3.9.C.2	Elements centrals de la xarxa 1984-1993	202
7.3.9.C.3	Elements centrals de la xarxa 1994-2003	205
7.3.9.D	Subestructures.....	208
7.3.10	Xarxa de directors i membres seleccionats.....	210
7.3.11	Xarxa de membres seleccionats i universitats de lectura	215
7.3.12	Xarxa de membres seleccionats i l'àrea de la literatura de la tesi.....	216
8	CONCLUSIONS I LÍNIES DE RECERCA FUTURES.....	218
8.1	Conclusions generals sobre l'estat actual de la recerca bibliomètrica en les àrees d'humanitats i la seva aplicació a l'estudi de les literatures	218

8.2	Conclusions sobre l'estudi aplicat a la literatura catalana	221
8.3	Línies de recerca a explorar	228
9	BIBLIOGRAFIA	231
9.1	Referències citades	231
9.2	Bibliografia general consultada	240
10	ANNEXOS	256
10.1	Annex 1. Expressions matemàtiques	256
10.1.1	Paràmetres d'estadística unidimensionals	256
10.1.2	Paràmetres d'estadística multidimensional	257
10.1.3	Paràmetres de xarxes	257
10.1.4	Paràmetres de l'anàlisi multidimensional escalar	260
10.2	Annex 2. Investigadors i documents de recerca més citats	261
10.3	Annex 3. Autors literaris	272
10.4	Annex 4. Tesis doctorals: títols, autors, directors i membres de tribunals	288
10.5	Annex 5. Indicadors de centralitat de la xarxa de membres de tribunals de tesi	320
	Abreviatures, sigles i signes utilitzats.....	325
	Índex de taules.....	326
	Índex de figures.....	330

1 Introducció

El present treball pretén ser una contribució a l'anàlisi de la producció científica en l'àmbit d'estudi de la literatura catalana¹, així com a l'ús científic que es realitza de tal producció.

Una primera part de la tasca es dedica a establir el marc teòric i els paràmetres en què s'ha de moure la bibliometria en l'àmbit d'humanitats i més concretament, dins de l'àrea de la filologia catalana.

La fase d'aplicació pràctica es basa en la recollida de tres tipus de dades de fonts ben diferents. D'una banda, les referències que inclouen les publicacions científiques dins de la subàrea de literatura catalana. En segon terme, referències sobre treballs d'obres i autors literaris catalans que figuren en la base de dades internacional d'art i humanitats l'AHCI (vid. infra 1.1). Finalment, registres de les tesis doctorals i dels membres dels tribunals de lectura sobre literatura catalana segons la base de dades TESEO de dissertacions doctorals d'universitats espanyoles.

Aquestes dades, convenientment sistematitzades, serveixen per fer-ne l'estudi bibliomètric i de xarxes socials a partir d'eines matemàtiques escaients; i extreure'n conclusions sobre el tipus de producció que es desenvolupa, l'ús que en fa la comunitat científica i algunes de les relacions que s'estableixen entre els seus membres.

1.1 Delimitació de l'estudi

S'ha definit la bibliometria com l'aplicació dels mètodes estadístics i matemàtics disposats per a definir els processos de la comunicació escrita i la naturalesa i el desenvolupament de les disciplines científiques mitjançant tècniques de recompte i anàlisi de la dita comunicació [Pritchard 1969].

El tractament i maneig de la literatura científica utilitzant mitjans quantitius de recompte i anàlisi serveix, no sols per a analitzar el volum de publicacions, la productivitat d'autors, l'ús que se'n fa de tal producció, les revistes o matèries, sinó també en un sentit més ampli, per al coneixement dels processos i la naturalesa de les ciències i dels seus protagonistes dins de la sociologia de la ciència.

D'altra banda, l'anàlisi de la producció científica i el valor que se li dona, mesurat a partir de les citacions bibliogràfiques rebudes, estan condemnats a ocupar un lloc extremadament rellevant en la cada cop més important tasca d'avaluació de la recerca i d'assignació de recursos, aspectes claus de la política científica actual, en la qual prima el dinamisme i la competitivitat [Narin 1977; Rann 1988; Leydesdorff 2003].

Un dels requisits bàsics emperò, per a l'anàlisi quantitativa, és l'acumulació sistemàtica de referències bibliogràfiques de la producció científica generada i del consum que se'n fa, mesurat a partir de les citacions que reben posteriorment. L'ingent tasca d'acumulació d'aquests tipus de

¹ Entendrem en tot aquest treball com a literatura catalana, tret que es digui explícitament en algun punt una altra cosa, aquella que, independentment del lloc de producció, utilitza la llengua catalana en qualsevol de les seves varietats com a vehicle d'expressió essencial. Aquesta delimitació és igualment aplicable al terme «filologia catalana». De la mateixa manera, «literatura catalana» i «literatura en català» tindran un mateix significat.

Els termes «castellà» i «espanyol» seran, en general, utilitzats com a sinònims. Igualment l'expressió «literatura espanyola» tindrà el significat global de literatura produïda en castellà o espanyol, sense limitacions geogràfiques. El mateix es pot aplicar a les altres llengües i a les seves corresponents literatures.

dades procedents de revistes científiques ha estat desenvolupada a nivell internacional inicialment per l'Institute for Scientific Information (ISI), i actualment per Thomson Scientific², i comercialitzada a través de tres bases de dades, el *Science Citation Index* (SCI), el *Social Sciences Citation Index* (SSCI) i l'*Arts & Humanities Citation Index* (AHCI)³ integrades des del 2005 en el *Web of Science*⁴. Tanmateix, aquestes bases de dades no contenen de forma totalment exhaustiva la producció científica mundial, ni tan sols de manera significativa en algunes àrees específiques del coneixement. Si això ja passa amb les ciències socials, encara és més important en les humanitats, on és força habitual l'ús de llengües diferents a l'anglesa i en les quals s'utilitzen eines de producció diferents a les revistes científiques especialitzades, especialment les monografies [Nederhof; Zwaan; de Bruin et al. 1989; Glänzela; Schoepflin 1999; Degett; Schott 2002; Leydesdorff 2003; Hicks 2004].

En el present treball s'analitzen les citacions en publicacions periòdiques (revistes) en què es tracta la literatura catalana des d'un àmbit acadèmic com una primera aproximació a l'anàlisi d'aquesta disciplina científica i el seu possible ús per avaluar-ne la producció. Fins al moment, d'elaboració d'aquest treball, pel que fa als estudis sobre la disciplina de filologia catalana, no es disposa de dades sistemàtiques que permetin analitzar-la bibliomètricament. En aquest sentit, una de les nostres tasques ha estat confeccionar un buidat de referències. Aquesta acumulació de dades ha substituït a les inexistents a l'AHCI, pel que fa a les publicacions en sèrie més importants de literatura catalana. Aquestes revistes es publiquen en català, llengua que gairebé no apareix en els índexs de Thomson ISI. Gràcies a les dades obtingudes en el nostre buidat es calcula, posteriorment, un ampli grup de paràmetres bibliomètrics significatius que oferim a la comunitat acadèmica i als interessats en general.

El que sí conté l'AHCI, encara que no amb gran profusió, són alguns estudis de literatura catalana redactats en publicacions d'estudis d'àmbit hispànic o de la Romània. El nostre estudi ha determinat la freqüència d'aparició a l'AHCI d'estudis sobre els literats en llengua catalana més importants per a determinar-ne, encara que sigui modestament, la seva visibilitat.

Per una altra banda, l'accés públic a la base de dades d'àmbit espanyol sobre tesis doctorals TESEO⁵, inclou diversos camps ostensibles de ser tractats en estadística unidimensional, així com d'altres que permeten l'anàlisi de xarxes socials (AXS) o anàlisi estructural [Delgado et al. 2006], un aspecte que està complementant els estudis bibliomètrics més tradicionals [Leydesdorff 1995; Sanz Menéndez 2003] i que aquí hem aplicat també a la nostra anàlisi sobre la recerca en literatura catalana. L'ús de l'AXS per a estudiar les disciplines científiques disposa ja d'una àmplia trajectòria des dels primers treballs sobre l'estudi dels col·legis invisibles [Crane 1972] o el de les citacions conjuntes o cocitacions [Small 1973], compta amb una fonamentació matemàtica [Freeman 1979] que es basa en la idea de les xarxes de comunicació entre científics com a mecanismes de comunicació, transmissió d'informació, aprenentatge i estructura de poder [Sanz Menéndez 2003].

² <<http://www.isinet.com>>. [Consulta 7 de desembre de 2006]. Utilitzarem les dues expressions ISI, encara molt utilitzada; i, Thomson Scientific, com a sinònims.

³ Per a una narració històrica sobre la creació i aplicació d'aquests índexs es pot consultar la tesi doctoral de Paul Wouters *The Citation Culture* [Wouters 1999], disponible a la xarxa a: <<http://garfield.library.upenn.edu/wouters/wouters.pdf>> [Consulta 5 de febrer de 2006].

⁴ Accessible en línia a través de la ISI web of Knowledge <<http://portal.isiknowledge.com>> [Consulta 5 de febrer de 2006].

⁵ <<http://www.mcu.es/TESEO/>> [Consulta 8 de desembre de 2006].

1.2 Justificació

El nombre d'estudis bibliomètrics realitzats en les àrees d'humanitats no és gaire gran ni sistemàtic i no aborda llengües i cultures minoritàries [Hérubel; Buchanan 1994; Thompson 2002; Nederhof 2006]. El nostre treball doncs, queda clarament fonamentat en el fet que existeixen buits bibliomètrics a cobrir en les àrees científiques de les humanitats, tant pel que fa al marc teòric en el nostre entorn cultural immediat, com en l'aplicació pràctica a una àrea del coneixement que ho exemplifica. No és menys significatiu el coneixement que sobre la dinàmica de la disciplina poden aportar els resultats i les conclusions que s'extreuen de l'explotació de les dades i que poden complementar altres aproximacions més qualitatives, com les aportades fins ara per l'Observatori de la Recerca a Catalunya, de la Secretaria Científica de l'Institut d'Estudis Catalans en forma de Reports de la recerca a Catalunya⁶; o, bé d'altres qualitatives sobre activitats R+D+I dins el sistema de ciència i tecnologia dels Països Catalans en les quals treballa actualment⁷.

L'anàlisi dels estudis sobre la literatura catalana es justifica, tant per la manca de treballs bibliomètrics que analitzin aquesta subàrea científica, com pel fet que difícilment seran coberts per iniciatives alienes a la universitat catalana. El fet que existeixin alguns estudis parcials sobre literatura en altres llengües permet establir-ne algunes comparacions.

L'estudi de les referències en publicacions és un mètode que no interfereix en l'activitat dels investigadors mentre es recullen les dades, i que en permet una disponibilitat relativament senzilla: no requereix la cooperació d'entrevistats ni enquestats, ni la resposta, per tant, condicionada pel procés d'estudi. Però és més, si la mostra és suficientment gran, ens informa realment d'allò que utilitzen els especialistes, que no ha de coincidir necessàriament amb el que després expressen.

L'ús de publicacions en sèrie especialitzades per al buidat és el procediment més habitual seguit en l'àmbit de la bibliometria en general i també en les humanitats específicament [Heinzkill 1980; Hérubel; Buchanan 1994; Spinak 1996; Cullars 1998]. Existeixen estudis previs que permeten identificar quines són les revistes més significatives en l'àmbit que abordem, així com la seva absència en les bases de dades de referències de Thomson Scientific [Urbano; Borrego; Rodríguez et al. 2004]. Fins i tot en el cas de no disposar prèviament d'aquest coneixement, un sondeig entre els especialistes o entre la bibliografia més utilitzada en els ensenyaments universitaris de la matèria, permet identificar-ne les més significatives, mentre que les monografies presenten una dispersió molt gran de títols que en dificulta enormement una primera aproximació.

L'absència de publicacions sobre literatura catalana en l'AHCI no significa que estudis referents a la disciplina no hi siguin presents, tal i com ja hem assenyalat supra i, donat l'impacte internacional d'aquesta base de dades, resulta coherent estudiar-ne la visibilitat a partir de les dades que hi són recollides.

Finalment, com que aquest treball també té unes modestes ambicions metodològiques, pel que fa a la manera d'analitzar bibliomètricament les humanitats en el nostre context cultural, s'ha volgut abordar l'estudi de les relacions existents entre els membres de la comunitat d'investigadors de la literatura catalana, no només des de perspectives més clàssiques com l'autoria o la citació conjunta, sinó fent servir la coincidència en els tribunals dels investigadors, aprofitant que ja existeix una base de dades que recull de manera general aquesta informació.

⁶ <<http://www2.iecat.net/gc/ViewPage.action?siteNodeId=323&languageId=1&contentId=-1>> [Consulta 9 de desembre de 2006].

⁷ Agraïxo a Llorenç Arguimbau, documentalista en cap de l'Observatori de la Recerca a Catalunya, les precisions sobre la tasca en què està treballant l'Observatori de la Recerca a Catalunya, encara no accessibles de manera universal.

1.3 Objectius

Amb aquest treball es pretén aconseguir dos objectius principals. D'una banda, un de més teòric que pretén explorar l'estat actual de la recerca bibliomètrica en les àrees d'humanitats i l'aplicació a l'estudi de les literatures, contribuint-ne al seu debat. L'altre objectiu, de caràcter experimental, suposa posar en pràctica algunes de les idees i tècniques comentades a la disciplina de recerca en literatura catalana utilitzant dades extretes de publicacions en sèrie mitjançant un buidat i referències d'altres bases de dades, tal i com expliquem en detall als objectius específics dels capítols 5, 6 i 7.

Objectiu 1. Explorar l'estat actual de la recerca bibliomètrica en les àrees d'humanitats i la seva aplicació a l'estudi de les literatures, i contribuir-ne al seu debat.

Es pretén saber quin tipus de coneixements s'han obtingut fins ara en les anàlisis bibliomètriques de la recerca en humanitats, quines eines s'han utilitzat, especialment pel que fa a l'àrea de literatura, i quines propostes es podrien utilitzar en el nostre àmbit cultural.

Per a aquest estudi es parteix d'una revisió bibliogràfica sobre els estudis bibliomètrics en l'àmbit de les humanitats i es resumeixen els principals aspectes que s'han abordat. A partir d'aquest punt es vol contribuir a la generalització d'un mètode d'estudi quantitatiu sobre la dinàmica acadèmica i científica de literatures en llengües poc o gens cobertes per l'ISI, discutint-ne les dificultats tècniques de la seva aplicació, car aquesta manca de cobertura obliga a un tasca de recollida i tractament de dades que encareix i dissuadeix la confecció d'aquests tipus d'estudis amb un enfocament local.

Objectiu 2. Experimentar algunes de les idees i tècniques bibliomètriques esmentades, dins la recerca que es realitza en la disciplina de la literatura catalana, utilitzant dades extretes de publicacions en sèrie mitjançant el buidat d'un nucli de revistes complementades per les referències obtingudes d'altres bases de dades.

Amb el treball empíric es pretén realitzar un assaig pràctic de les possibilitats de l'anàlisi de referències en l'àmbit de les humanitats i, específicament, a l'estudi de la dinàmica acadèmica i científica d'una literatura en una llengua qualsevol. Però els resultats pretenen ser una contribució per a conèixer millor la producció científica dels estudis sobre literatura catalana.

Els objectius específics a desenvolupar en l'apartat d'experimentació vinculats al coneixement general de la recerca en literatura catalana són el següents:

- 2.1 Realitzar una descripció general de l'ús d'informació bibliogràfica dels investigadors de l'àrea.
- 2.2 Confeccionar uns rànquings de publicacions i d'autors que serveixin de model i llavor per a treballs posteriors per tal de ser utilitzats en termes d'avaluació.
- 2.3 Mostrar algunes de les relacions que s'estableixen entre membres de la comunitat investigadora amb objecte de conèixer la dinàmica de la disciplina.
- 2.4 Aportar informació sobre tesis doctorals així com dels actors i de les institucions involucrats.

2.5 Subministrar dades sobre la presència internacional dels estudis de literatura catalana en les revistes amb més visibilitat.

2.6 Comprovar l'eficàcia, per als nostres propòsits, de les eines bibliomètriques utilitzades.

Tanmateix, cal advertir que, donada la procedència acadèmica d'aquest treball i la nostra vinculació circumstancial amb la recerca a la literatura catalana, el nostre estudi es centra en l'exemplificació de les tècniques, i en cap cas parteix de l'anàlisi en profunditat de la recerca en literatura catalana.

Per aquesta raó, el nostre treball no realitza cap anàlisi detallada del estudi, més aviat qualitatiu, sobre la recerca en aquesta àrea, ni explota la informació que els departaments universitaris aporten sobre professors, assignatures de tercer cicle o tocant a la mateixa recerca. Per contra, s'ofereixen dades sobre consum d'informació que en altres disciplines es consideren útils i s'obtenen de manera regular de les bases de dades de l'ISI, però correspondrà als especialistes de l'àrea valorar si la imatge obtinguda del col·lectiu serveix per a tenir-ne un molt millor coneixement de la seva realitat i dinàmica, valorar-ne si val la pena la despesa i si els resultats pràctics poden contribuir en processos d'avaluació.

1.4 Metodologia general

L'exploració de l'estat actual de la recerca bibliomètrica en l'àmbit de les humanitats ha partit necessàriament de la revisió bibliogràfica dels treballs que han fet front anteriorment a aquesta tasca i s'han analitzat quins eren els aspectes que havien estudiat i les principals conclusions a les quals havien arribat. Això ha servit a la seva vegada per establir i debatre sobre quines dades eren necessàries per a un estudi d'una literatura d'una llengua minoritària i com es podien obtenir.

El treball experimental principal s'ha centrat en el buidat de referències d'articles de literatura catalana, extraient-ne manualment les dades bibliogràfiques i associant-les a una temàtica i/o època cronològica concreta. El procediment seguit és del tot general i, per tant, es pot aplicar a qualsevol altre tipus de document: monografies, treballs de recerca, presentacions literàries, treballs dels departaments, programes d'assignatures, etc, etc.

Per a procedir a l'anàlisi s'ha partit d'un estudi previ recent [Urbano; Borrego; Rodríguez et al. 2004] que va determinar les publicacions més significatives en l'àrea de la literatura catalana, i que complien a més una llarga trajectòria de prestigiosa publicació, en quasi tots els casos de 30 anys o més, tal i com comentem amb més detall en la metodologia específica del capítol 5. Aquestes són per ordre alfabètic: *Caplletra*, *Els Marges*, *Estudis Romànics*, *Randa* i *Serra d'Or*.

S'ha escollit un ventall suficientment ampli, per a ser significatiu, però que fos assumible quant a volum de revistes a buidar. S'ha treballat sobre el total d'articles de literatura catalana de les cinc publicacions esmentades per a un total de 30 anys, entre els anys 1974 i 2003. El total d'articles buidats ha estat de 751, d'un total de 346 números diferents de revistes, resultant 6.109 referències. Aquesta informació s'ha introduït en un gestor de bases de dades relacional (Access / Open Office base) i s'ha explotat amb diverses eines com fulls de càlcul, de tractament de xarxes (UCINET, Pajek), genèrics de matemàtiques (Mathematica) o el paquet estadístic SPSS. En funció dels objectius proposats; les dades extretes del buidat de revistes es contrasten amb les d'altres estudis anteriors en l'àmbit de les humanitats.

Pel que fa a les referències a articles de literatura catalana en l'AHCI, donat que aquesta categoria no existeix, per a recuperar els registres ha estat necessari un procediment manual de

cerca introduint-hi com a termes clau els noms dels autors literaris més importants prèviament escollits, segons es detalla en la metodologia del capítol 6, a partir del *Nou Diccionari de la Literatura catalana* [Bou 2000; Urbano; Borrego; Rodríguez et al. 2004]. Els registres seleccionats s'han exportat a un programa de gestió de referències bibliogràfiques i, posteriorment, a un full de càlcul per al seu tractament estadístic.

Finalment, per a obtenir els registres escaients de TESEO, davant la manca també de descriptors específics per a aquesta àrea de coneixement, s'han avaluat un per un els registres obtinguts a partir d'anar subministrant altres descriptors sota els quals podria aparèixer una tesi de literatura catalana, llista que detallem en el capítol 7. Els seleccionats s'han anat introduint en un programa de gestió de referències bibliogràfiques (Reference Manager), traslladat després a un dels gestors de base de dades relacional, utilitzant posteriorment les eines de càlcul i anàlisi esmentades supra.

1.5 Estructura del treball

El treball està organitzat en quatre parts prou diferenciades. La primera, inclou els capítols 2 i 3, en els quals es repassen els fonaments del mètode bibliomètric com a eina d'anàlisi de l'activitat científica i s'explora la situació concreta de les disciplines d'humanitats.

El capítol 4 es centra a descriure breument l'evolució de la recerca en literatura catalana i el treball d'avaluació i anàlisi que s'ha realitzat sobre la disciplina. Aquest és el context en què es desenvolupa l'aplicació pràctica que es recull en els capítols 5, 6 i 7.

L'apartat de conclusions té dos nivells. En un es presenten les conclusions relacionades amb la metodologia utilitzada. En el segon les que es relacionen amb l'estudi de l'àrea de literatura catalana sobre la qual s'ha realitzat l'aplicació pràctica.

També es presenten algunes idees sobre línies de treball futur per a expandir el coneixement sobre la dinàmica de recerca i la disciplina estudiada.

En un únic llistat bibliogràfic es presenten les referències citades i la bibliografia consultada. Les referències en el text apareixen indicades amb autor i data, tot i que quan els autors són més de tres s'inclou només el primer i l'expressió «et al.». Per contra, sí que apareixen tots els autors en la bibliografia final.

Finalment, s'incorporen uns annexos amb taules en les quals es presenten de manera detallada les dades obtingudes en la part empírica, segons diverses variables i combinacions d'elements. La seva incorporació pot ser útil per a analitzar amb més detall la discussió de dades realitzada en els capítols 5, 6 i 7.

Creiem important assenyalar que s'ha donat força importància al fet de no subministrar només els percentatges sinó també els recomptes per tal de facilitar futures comparacions, a partir de nous càlculs, d'aspectes no coberts per aquest treball [Knievel; Kellsey 2005].

2 Mètodes quantitativs per a l'estudi i l'avaluació de l'activitat científica

Els treballs acadèmics en forma de document són elements d'un tram de relacions que s'estableixen amb els altres documents de la disciplina, i fins i tot amb la resta de la producció científica. El recurs més simple per a fer aflorar aquestes relacions és la manifestació explícita dels autors, expressada mitjançant les citacions o llistes de referències citades, pràctica tradicional en els redactats científics. Així, quan un document és mencionat per un autor cal pressuposar que hi veu una relació entre el document que elabora i aquell que cita. L'anàlisi de citacions és l'àrea de la bibliometria que estudia aquestes relacions.

De manera semblant, la selecció per part del director de tesi dels membres d'un tribunal, o la concurrència de membres en el mateix porta a pensar que hi ha una relació entre l'objecte d'estudi de la tesi, el seu director i els membres del tribunal. L'estudi d'aquestes relacions s'anomena anàlisi de xarxes socials (AXS).

En aquest capítol es presenten els fonaments i l'estat de la qüestió dels mètodes quantitativs triats per a la realització de l'estudi de la producció científica sobre literatura catalana. En primer lloc, s'aborda la problemàtica de l'avaluació de l'activitat científica, l'aportació de la bibliometria en aquest camp i dels treballs desenvolupats en aquest sentit, especialment a Catalunya. Després s'explica en què consisteix l'anàlisi de citacions i es revisen somerament els indicadors bibliomètrics més habituals. En tercer lloc, s'assenyalen els principals trets de l'anàlisi de registres en una base de dades bibliogràfica, així com els aspectes analitzats pels indicadors més freqüentment. Finalment, es repeteix aquest esquema amb l'anàlisi de xarxes socials.

2.1 Bibliometria i cienciometria

2.1.1 L'avaluació de la producció científica

La ciència és una activitat intel·lectual que té per finalitat donar resposta a preguntes i des d'una perspectiva més pràctica, la resolució de problemes. Com a conseqüència, el grau de desenvolupament científic es manifesta en la profunditat de les preguntes o problemes amb els quals s'enfronti. La manera sistemàtica de donar resposta satisfactòria als problemes plantejats és l'activitat de recerca que, per tant, resulta inextricablement lligada a tota activitat científica, i els seus resultats possibiliten el creixement del cabal de coneixement científic.

La ciència no es pot considerar una activitat independent i deslligada dels processos socials. Potser es podria haver contemplat d'aquesta manera en les incipients etapes, en les quals era un divertiment intel·lectual i no tenia cap incidència pràctica en la societat. Però a partir del segle XVII el desenvolupament científic va perdre aquesta innocència, de manera que les seves aplicacions foren cabdals en la revolució industrial. A partir d'aquell moment, la realitat socioeconòmica i la ciència interactuen influenciant-se mútuament. A partir del segle XIX, el fort desenvolupament industrial que es produeix en els països anomenats occidentals converteixen la ciència i la seva derivada, la tecnologia, en una activitat social clau, vinculant-la al procés productiu d'una manera rotunda, a l'ensens de la seva incorporació al sistema educatiu [Medina 1982].

Tot i que un dels puntals de la ciència és l'ús de tècniques quantitatives, fins a temps relativament propers no s'han començat a aplicar per a estudiar-ne la seva naturalesa i realitat social com es comprova fàcilment en tota la bibliografia sobre bibliometria. La mesura com a magnitud

numèrica d'aspectes socials com: els pressupostos científics, quantitat d'investigadors, publicacions científiques, etc, precisen d'una tècnica d'anàlisi sociològica quantitativa que correspondria a la cienciometria, tot i que no existeix pas unanimitat en l'ús del terme [López Piñero 1972]. La bibliometria, per la seva banda, es centra essencialment en el càlcul i en l'anàlisi dels valors d'allò que és quantificable en la producció i en el consum de la informació científica (bibliografia) [López Piñero 1972; Spinak 1996]. Encara que els dos termes han donat lloc a nombroses intervencions, i a propostes d'altres de nous, bibliometria i cienciometria són utilitzats freqüentment com a sinònims [Rey Rocha 1998; Urbano 2000a]. Finalment, les relacions entre els diferents actors de la comunitat científica i amb les institucions a les quals pertanyen cau sota l'estudi d'un epígraf general d'allò que es coneix com anàlisi de xarxes socials (AXS). Cal assenyalar emperò que, mentre que l'anàlisi bibliomètrica i cienciomètrica s'acostumen a utilitzar preferentment per al control i l'avaluació de la producció científica, així com per a l'anàlisi del consum de recursos informatius, l'AXS, per la seva pròpia naturalesa, té un ús més orientat cap a la prospecció, al descobriment o a la confirmació d'hipòtesis, per a detectar l'existència del que s'anomenen «col·legis invisibles»⁸, agrupacions informals de científics, o de grups d'ells, que treballen en un mateix camp de la ciència en equips independents, generalment en un tema de màxima actualitat, i que comparteixen intensament els coneixements per tal d'avançar com més ràpid millor en la disciplina.

El estudis bibliomètrics no han estat exempts de veure qüestionada llur validesa. Bona part d'aquestes crítiques han estat motivades per mancances en la preparació científica i estadística dels investigadors que els han realitzat: utilització de tècniques quantitatives massa elementals; manca d'un plantejament previ que justifiqui la utilització d'un mètode quantitatiu concret; absència de valoració de les dades de les quals es parteix i de les bases de dades utilitzades [Ferreiro Alaez 1993]. Altres crítiques tenen el seu origen en l'abús que s'ha fet dels resultats d'alguns estudis bibliomètrics utilitzats com a únic criteri vàlid a l'hora de valorar o donar sentit als resultats científics. Igualment, estan els que qüestionen la validesa dels resultats bibliomètrics, donat que comporten el compliment d'unes hipòtesis que són, en alguns casos, com a mínim discutibles [Moravcsik 1989]. Així, per exemple, s'acostumen a considerar supòsits, d'entre altres, que tota contribució científica deixa empremta en la literatura científica; que la informació de les bases de dades és força fiable; o que el nombre de citacions que rep una publicació és una mesura fiable del seu valor. Aquesta manca de marc teòric és una de les crítiques més persistents [Torres Albero 1994]. Finalment, també estan els que consideren que es negligeix la individualitat dels genis científics, considerats així motors vertaders de l'avenç científic.

Encara que en molts casos les hipòtesis bibliomètriques estan poc justificades, això no és raó per menystenir els estudis bibliomètrics. Interpretats amb cautela considerant-ne les seves limitacions, amb un ús d'indicadors realment estandarditzats i amb una correcta normalització de resultats, són força útils a l'hora de valorar l'activitat de recerca científica i la planificació d'unitats d'informació, fet que s'ha posat reiteradament en evidència [Smith 1981; Sancho 1990; López López 1996; Wallin 2005].

Els estudis d'AXS aplicats a l'activitat científica han seguit dues línies, segons les tècniques aplicades. D'una banda, les tècniques específicament sociològiques, com les enquestes i els qüestionaris; i d'altra, més pròpia de documentalistes, l'anàlisi de citacions, estudiant la col·laboració científica gràcies a l'estudi de la coautoría, i als fronts de recerca, mitjançant la

⁸ El terme al·ludeix al famós «Invisible College» que en el segle XVII a Anglaterra conduí a la fundació de la Royal Society of London. Price va utilitzar l'expressió «nous col·legis invisibles» a *Science since Babylon* [1961], però l'any 1963 a *Little Science, Big Science* suprimeix el qualificatiu de «nous».

cocitació. Mentre les tècniques de la sociologia clàssica tenen les limitacions lligades a la dificultat d'obtenir un bon volum de dades i a certs biaixos de subjectivitat, a les bibliomètriques els afecten les crítiques generals que hem esmentat.

2.1.2 Notícia històrica sobre la bibliometria

No hi ha consens absolut quant a l'inici dels mètodes bibliomètrics. Alguns autors [Méndez 1986] veuen els orígens l'any 1885 en la *Histoire des sciences et des savants depuis deux siècles* del naturalista suís Alphonse de Condolle, on s'estudia el desenvolupament científic de diversos països europeus i dels EUA. D'altres consideren que el naixement es pot situar a Polònia a cavall entre el segle XIX i XX [Osinska 1969].

L'any 1917, F. J. Cole i Nelly Eales a *The history of comparative anatomy* analitzen les publicacions d'història de l'anatomia aparegudes entre 1543 i 1860, calculant i establint categories per països, el primer treball amb les característiques de la bibliometria moderna. El 1922 E. Wyndham Hulme introdueix per primer cop el terme bibliografia estadística. L'any següent analitzà els autors i revistes que apareixien registrades en el repertori *International Catalogue of Scientific Literature* del període 1901-1913, i estudià la relació amb l'entorn econòmic i el creixement de la civilització.

L'any 1926 constitueix una fita important, ja que Lotka donà a conèixer els seus resultats sobre la productivitat dels autors científics i la quota d'aquests a la contribució del progrés, enunciant la llei bibliomètrica que es coneix pel seu nom [Spinak 1996]. L'any següent Gross i Gross [Gross; Gross 1927] analitzaren les referències aparegudes en els articles del *Journal of American Chemical Society* per tal de localitzar el nucli de revistes que publiquen sobre química. Van descobrir que, de fet, eren molt poques les revistes que es citaven freqüentment, mentre que moltes publicacions rebien només una cita. Els seus descobriments estan d'acord amb la llei de Zipf, que estableix que són escassos els ítems que es repeteixen i, per contra, són molts els que apareixen rarament. L'estudi de Gross i Gross està considerat la primera anàlisi de citacions [Frost 1979]. Dos anys després, en el 1929, el rus Rainoff descrigué l'evolució d'una disciplina científica, la física a partir d'anàlisis estadístiques-bibliogràfiques.

Però és l'any 1931 quan es dona un impuls definitiu al procés de conceptualització de la mesura de l'activitat científica. Aquest any se celebrà a Londres el II Congrés Internacional de la Història de la Ciència. La contribució dels historiadors de la URSS en el congrés –especialment la de Boris Mijailovich Hessen–, fou determinant ja que va servir per a remarcar la relació entre l'entorn social i el desenvolupament científic, influenciant tan notablement l'historiador britànic John D. Bernal, que aquest acabà publicant l'any 1939 *The Social Function of Science*, obra clau per al desenvolupament de la metodologia cienciomètrica i de la sociologia de la ciència.

L'any 1934, el químic i bibliotecari anglès Samuel Bradford formula la seva llei sobre dispersió de la literatura científica [Bradford 1934]⁹, però tindrà un ressò força més ampli quan l'inclou en un capítol de la seva monografia *Documentation* l'any 1948.

L'any 1963 es publica *Little Science, Big Science*, de Derek J. de Solla Price, que es converteix en un clàssic de l'anàlisi estadística i sociomètrica de la bibliografia científica. Price es basa en treballs bibliomètrics anteriors, però exposa que la finalitat és identificar les lleis que regeixen

⁹ Reproduït l'any 1985 a: *Journal of Information Science*, 10 (4): 176-180.

l'activitat científica en conjunt. Ell mateix estableix la llei del creixement exponencial de tots els aspectes mesurables de la ciència [Price 1973].

Un altre esdeveniment fonamental es va produir en el mateix any 1963 amb l'aparició del *Science Citation Index* (SCI) desenvolupat per l'Institute for Scientific Information de Filadèlfia (ISI), que es converteix ràpidament en una eina eficient de mesura quantitativa de la producció científica.

L'any 1966 Price i Baever van fer un estudi en què analitzaven la col·laboració en la publicació d'articles en un programa experimental de l'Institut Nacional de Salut dels EUA. El treball no usava tècniques sociològiques, el més habitual, sinó bibliomètriques [López Piñero 1972]. Mentrestant, a la URSS, Nalimov i Mulchenko (1969) publicaven un estudi basat en les referències contingudes en literatura periòdica de diversos camps de les ciències experimentals. La conclusió més important era que el sistema nord-americà i el britànic d'una banda, i de l'altra el soviètic, eren dos sistemes d'informació científica separats i que citaven gairebé exclusivament autors anteriors del mateix idioma [Beck 1971].

Curiosament, tot i que els estudis estadístics sobre la bibliografia es multiplicaven, mancava un terme que aglutinés tots aquests esforços. Aquest arriba de la mà d'Alan Pritchard (1969) que proposà «bibliometria», terme que ha aconseguit una acceptació general.

Caldrà encara esperar fins l'any 1978 quan aparegué *Scientometrics*, la revista més representativa de l'enfocament quantitatiu característic de la bibliometria i la ciènciometria, i des de 1983 es realitzen congressos sobre la disciplina.

En el Paísos Catalans, la introducció de la bibliometria com a eina metodològica per a l'estudi de la ciència ve de la mà de José María López Piñero i María Luz Terrada Ferrandis, de la Facultat de Medicina de València, que desenvolupen l'Índice Médico Español (1965), un repertori bibliogràfic convertit en base de dades l'any 1975. L'any 1972, López Piñero publica l'obra metodològica *El análisis estadístico y sociométrico de la literatura científica*, primer llibre sobre la matèria realitzat a Espanya. L'any següent tradueix a l'espanyol *Little Science, Big Science* de Price, convertida en *Hacia una ciencia de la ciencia*, mentre que Terrada Ferrandis publica *La literatura médica española contemporánea. Estudio estadístico y sociométrico*, que són la porta d'entrada de la bibliometria a casa nostra.

Durant els anys 70 es configuren dos grups de recerca a València. El primer, al voltant dels esmentats López Piñero i Terrada Ferrandis, de la Facultat de Medicina de València que, amb el temps, donarà pas l'any 1985 a l'Institut d'Història de la Ciència i Documentació, centre mixt de la Universitat de València i el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC). Vinculat a aquest grup es troba l'activitat de Sáez Gómez a la veïna Universidad de Murcia. El segon grup l'inicia el psicòleg Helio Carpintero a mitjan de la dècada, qui des de la Facultat de Psicologia encapçala un grup de recerca en psicologia amb metodologia bibliomètrica.

A la resta de l'Estat espanyol, en anys successius, han aparegut diversos nuclis o escoles [Delgado et al. 2006], a més de la murciana. És el cas de la vallisoletana, amb Alonso Velasco Martín com a figura més destacada; la madrilenya, amb Elías Sanz Casado com a actor central, i la granadina, amb Jiménez Contreras i Moya Anegón. A l'entorn d'aquestes dues últimes escoles s'han creat els grups SCImago¹⁰ que, d'entre altres projectes, elabora l'*Atlas of Science*, que cobreix

¹⁰ <www.scimago.es/>, consulta 4 de gener de 2007. El grup està integrat per membres de la Universidad de Granada, Universidad Carlos III, Universidad de Alcalá de Henares i Universidad de Extremadura.

diversos països de parla espanyola i portuguesa, i el grup EC3¹¹, que elabora els índexs d'impacte de revistes espanyoles de ciències socials, de ciències jurídiques i de medicina.

Fora de les universitats, cal esmentar la tasca del Centro de Información y Documentación Científica (CINDOC)¹², depenent del CSIC, amb diverses figures destacades i que edita la revista electrònica especialitzada *Cybermetrics*, a més de la *Revista española de documentación científica* que al llarg de diverses dècades ha publicat la major quantitat d'articles de bibliometria d'autors espanyols.

2.1.3 La bibliometria i la mesura de l'avaluació científica de Catalunya

Els treballs bibliomètrics i cienciomètrics realitzats des de Catalunya són relativament recents i no massa abundants, encara que s'ha produït un increment considerable en els últims anys. Així, per exemple, Elena Guardiola Pereira realitzà la seva tesi doctoral sobre l'anàlisi de producció científica en l'àrea de les ciències de la salut [Guardiola Pereira 1993] en la qual ja havia fet diverses aportacions, sota la influència del seu director de tesi, Jordi Camí Morell¹³. Ha treballat també amb publicacions que inclouen estudis bibliomètrics [Bellavista et al. 1993; Bellavista et al. 1997]. En aquests dos treballs citats cal esmentar també la participació de Joan Bellavista Illa, de l'àrea de sociologia de la Universitat de Barcelona (UB) i actual director comercial del Parc Científic d'aquesta Universitat. La UB va ser de fet, de la mà de Bellavista, una universitat pionera a Catalunya en l'avaluació interna de la recerca i en el fet d'aplicar mètodes bibliomètrics en la gestió de recursos i projectes finançats internament.

Jordi Camí, ja des de finals dels anys 70, havia compaginat els seus interessos en farmacologia mèdica amb la política científica i ha realitzat diversos treballs teòrics en solitari [Camí 1997] o amb la col·laboració de membres del CINDOC (CSIC) i d'altres especialistes d'arreu d'Espanya, especialment amb Isabel Gómez Caridad [Camí 2005; BAC 2005]. La seva tasca aglutinant ha acabat donant pas al Grup de Recerca en Bibliometria i Avaluació en Ciència (BAC), en funcionament l'any 2004¹⁴, a cavall de l'Institut Municipal d'investigació mèdica (IMIM) i la Universitat Pompeu Fabra (UPF), a través del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona. Són autors de diversos treballs bibliomètrics en l'àmbit de les ciències de la salut, com l'impacte de les ajudes distribuïdes pel Fondo de Investigación Sanitaria (FIS) [Camí; Coma 1998], el Mapa bibliomètric espanyol de la disciplina¹⁵, o la dinàmica de citació entre les universitats espanyoles [Camí 2004].

Pere Masip ha utilitzat eines bibliomètriques per a explorar l'ús de la informació en suports digitals en els diferents àmbits de les ciències socials [Masip 1997; Masip 2002] i en la recerca i en el consum informatiu en les ciències de la comunicació [Masip 1998].

Per la seva banda, Estivill i Urbano, del Departament de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona (UB), han estudiat l'anàlisi de pràctiques de citació en revistes espanyoles de biblioteconomia [Estivill; Urbano 1998]. Urbano, ara en solitari, abordà les citacions

¹¹ <ec3.ugr.es/in-recs/grupoinvest>, consulta 4 de gener de 2007. El grup el formen membres de la Universidad de Granada.

¹² <www.cindoc.csic.es>, consulta 4 de gener de 2007

¹³ [Guardiola; Camí 1987; Guardiola; Camí 1988a; Guardiola; Camí 1988b; Guardiola; Camí 1988c; Guardiola; Camí 1988d; Guardiola 1989; Guardiola; Camí 1989; Guardiola 1990].

¹⁴ A dia d'avui hi figuren com a membres, a més de Jordi Camí com a coordinador, Rosa Cervelló de l'IMIM, Eduard Suñen Piñol i Raúl Méndez Vásquez, de l'Agència d'Avaluació de Tecnologia i Recerca Mèdiques (AATRM), i Lluís Rovira, de l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR) [BAC 2004].

¹⁵ [Camí; Suñen; Méndez 2004b; Camí; Suñen; Méndez 2005a; Camí; Suñen; Méndez 2005b].

en tesis doctorals d'informàtica a la UPC [Urbano 2000a; Urbano 2000b]. Ha continuat la seva tasca realitzant taules de valoració i establint criteris per a l'avaluació científica a partir de publicacions periòdiques d'humanitats i de les ciències socials fora de l'àmbit de l'ISI [Urbano 2003b]. Urbano mateix va posar en marxa l'any 2003 un grup de recerca dins de la Universitat de Barcelona que ha donat ja alguns fruits¹⁶. Sense sortir de l'esmentat departament de la UB, Josep Manuel Rodríguez Gairín i Marta Somoza Fernández han realitzat una contribució en l'àmbit bibliomètric de medicina mitjançant l'aplicació d'eines d'automatització per a la segmentació i recompte de registres [Rodríguez Gairín; Somoza 2003].

També a la Universitat de Barcelona, el Grup de Recerca d'Anàlisi Quantitativa Regional dedicat a estudis d'economia aplicada¹⁷ ha realitzat estudis bibliomètrics sobre recerca en ciències econòmiques i empresarials [Suriñach 2004] i l'impacte de les publicacions científiques espanyoles en economia i empresa [Suriñach 2005]. Sense moure'ns de la mateixa universitat, Jordi Pons Novell i Daniel A. Tirado Fabregat, ambdós adscrits a departaments d'econòmiques, han realitzat estudis sobre l'impacte de les revistes espanyoles de la seva disciplina [Pons; Tirado 1999; Pons; Tirado 2001; Tirado; Pons 2005].

D'altra banda hi ha autors que s'han introduït circumstancialment en aquest àmbit en la recerca doctoral com Milagros Sáiz, estudiant la producció bibliogràfica de Ramon Turró [Sáiz Roca 1989]; Josep Jiménez, en l'àmbit de les revistes espanyoles de medicina [Jiménez Villa 1995]; i, Daniel Azcarate, que estudià l'evolució de les ciències atmosfèriques a Espanya [Azcarate Espín 1998].

Quant a l'avaluació de la recerca, cal esmentar, en primer lloc, l'impacte a Catalunya del sistema d'avaluació espanyol dirigit bàsicament a premiar la labor individual de recerca amb un increment salarial [Jiménez-Contreras; Moya; Delgado 2003]. Essencialment, aquesta tasca ha estat encomanada a la Comisión Nacional Evaluadora de la Actividad Investigadora del Profesorado Universitario –CNEAI –, constituïda l'any 1989 (Ordre del 28 de desembre de 1989, RCL¹⁸ 1989\2781). En aquests sentit, una fita a considerar és la resolució del 26 d'octubre de 1995 (RCL 1995\3102), en la qual s'establien els criteris específics per a avaluar professors i investigadors en diferents camps, i on s'especifica la importància de paràmetres bibliomètrics per a avaluar l'activitat científica del professionals [Espanya. MEC 1995], encara que ja es venien utilitzant des d'abans [Jiménez-Contreras; Moya; Delgado 2003]. Aquests criteris han patit una certa actualització (RCL 2005\2178) [Espanya MEC 2005]. Els paràmetres utilitzats, com el factor d'impacte, han de procedir de les bases de dades de l'ISI, sempre que sigui possible.

Una tasca complementària l'ha desenvolupat, des del 2002, l'Agència espanyola d'avaluació i acreditació (Agencia nacional de evaluación de la calidad y acreditación, ANECA¹⁹) i l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU)²⁰, que han avaluat la tasca del professorat per tal d'emetre les resolucions per a la concessió, o denegació, de les acreditacions del professorat contractat.

En l'actualitat, la bibliometria s'ha convertit en una eina fonamental per a l'avaluació de la recerca a Catalunya com s'infereix de la informació que ofereix a dia d'avui el Departament

¹⁶ [Urbano; Borrego; Rodríguez Gairín et al. 2004], [Urbano; Somoza; Rodríguez Gairín et al. 2005], [Urbano; Borrego; Rodríguez Gairín et al. 2005], [Urbano; Borrego; Brucart et al. 2005].

¹⁷ <<http://www.ub.es/dpees/aqr>>. Consulta 3 d'abril de 2006.

¹⁸ RCL: Repertori cronològic de legislació espanyola procedent d'Aranzadi (B.D.A.) Online: <<http://www.westlaw.es>> [Consulta 13 gener de 2007].

¹⁹ <<http://www.aneca.es/>> [Consulta 13 gener de 2007].

²⁰ <<http://www.aqucatalunya.org>>. [Consulta 3 de desembre de 2006].

d'Innovació, Universitats i Recerca²¹. L'any 2001 aparegué el *National Citation Report (ISI) (Catalunya 1981-1998)* [Coma; Suñen; Carbó; Camí 2001], un treball bibliomètric basat en l'explotació d'una base de dades adquirida pel CIRIT²² a l'Institute for Scientific Information (ISI-Thomson Corporation) contenint la producció científica generada des de Catalunya durant el període 1981-1998, present en les més de 8.600 revistes científiques d'influència que recullen el Science Citation Index Expanded (SCIE), el SSCI, i l'AHCI. L'estudi fou desenvolupat pel CIRIT junt amb l'IMIM i la UPF, i els resultats s'ordenaren temàticament utilitzant un altre producte de l'ISI, el *Current Contents*²³.

Tres anys després es publicà una nova edició del National Citation Report (NCR), *l'Estudi bibliomètric de la producció científica a Catalunya, distribució per àrees temàtiques (Catalunya 1981 – 2002)* [Camí; Suñen; Méndez 2004a], realitzat de nou per l'equip liderat per en Jordi Camí, ara ja instituït com el Grup de Recerca en Bibliometria i Avaluació en Ciència (BAC) i encarregat també pel CIRIT. Conté les taules de l'Informe bibliomètric de la producció científica de Catalunya, realitzat entre el 1981 i el 2002. Es va fer públic l'agost de 2004, i inclou les xifres sobre un conjunt de publicacions (articles, notes, revisions, etc) de 21 anys d'activitat científica, aglutinant 235 disciplines diferents, agrupades en sis grans àmbits de recerca: Biomedicina i Ciències de la Salut; Ciències; Enginyeria, Computació i Tecnologia; Ciències Socials i Ciències de la Conducta; Humanitats i Arts; i, Ciències Multidisciplinars.

L'informe, que inclou un apartat de comparació internacional, es fonamentà en l'explotació de la base de dades actualitzada de l'ISI. En aquests 21 anys d'anàlisi, es comptabilitzen un total de 64.905 documents procedents de Catalunya, molts dels quals havien estat registrats en els darrers anys. Així, el nombre de documents indexats va passar de 4.514 en el període 1981-85 a 25.313 durant el període 1996-2000.

Entre ambdós informes el grup de Jordi Camí havia elaborat un altre document, *Publicaciones científicas de las 10 universidades radicadas en Cataluña: Estudio bibliométrico de los documentos indexados por las bases de datos del ISI a lo largo de 18 años (1981-1998)* [Camí; Coma; Rovira; Espluga 2002], en aquest cas per al Ministeri d'Educació, Cultura i Esports espanyol.

Ara bé, existeix una greu dificultat de valorar les publicacions en ciències socials i, especialment, en humanitats; només a partir de les dades de Thomson-ISI en aquells països no anglòfons, car en aquestes disciplines, per l'essència dels seus objectius i temes, és freqüent l'ús d'altres llengües. Com a conseqüència també es dificulta l'avaluació de la producció científica dels investigadors en aquestes àrees. Per a intentar pal·liar aquest problema, el CIRIT va promoure un incipient sistema de puntuació qualitatiu de revistes d'aquestes especialitats [Urbano 2003a], conegudes a partir de la seva segona i actual versió com a llistes CARHUS.

A més, la Direcció General de Recerca (DGR) del Govern de Catalunya va encarregar el desenvolupament d'un sistema de puntuació quantitatiu de les publicacions seriades que pogués complementar als de l'ISI. Els resultats constitueixen el *Sistema d'informació per a la identificació i avaluació de les revistes* [Urbano; Borrego; Rodríguez Gairín et al. 2005] desenvolupat des de la Universitat de Barcelona.

²¹ <www10.gencat.net/dursi/ca/re/avaluacio_rec.htm> [Consulta 4 de juliol de 2007].

²² <www10.gencat.net/dursi/ca/de/cirit.htm> [Consulta 4 de juliol de 2007]. Consell Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica, depenent en aquells moments del Departament d'Universitats i Societat de la Informació, i actualment del Comissionat d'Universitats i Recerca del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa.

²³ Paral·lelament també es publicaren les dades principals en forma d'article [Camí; Coma; Rovira 2001].

La DGR va promoure també la constitució d'un grup de treball d'urgència, amb l'objectiu d'establir uns criteris d'avaluació en humanitats i CC.SS. El resultat de l'equip integrat per experts en diferents àrees i coordinat per Begoña Gros de la UB, és *l'Estudi sobre l'avaluació de la recerca en humanitats i ciències socials* [Gross; Cabrales; Flecha et al. 2005], que presenta una aproximació sobre les publicacions i editorials que es consideren significatives des del punt de vista de cada àrea de coneixement. El document ofereix una valoració qualitativa i quantitativa d'un qüestionari relatiu a l'activitat investigadora i a la publicació científica, en monografies i revistes, enviat a 260 investigadors de Catalunya.

2.2 Anàlisi de citacions i indexació per citacions

L'anàlisi de citacions consisteix en l'estudi bibliomètric dels documents citats i de les relacions que existeixen entre els documents citats i els que realitzen les citacions. A partir d'aquestes relacions es desenvolupa l'indexació per citacions que consisteix a representar en un base de dades bibliogràfica el contingut d'un document mitjançant les citacions que conté, en lloc de fer-ho utilitzant descriptors, paraules clau o un resum.

En l'àmbit acadèmic i científic està totalment consolidat el costum segons el qual les publicacions inclouen referències a documents anteriors que tracten sobre la matèria que s'estudia per a documentar les fonts d'idees, dades i arguments que s'esmenten o comenten. Gràcies a aquestes referències s'identifiquen els autors de les obres que s'utilitzen en els treballs posteriors i es situa en context l'aportació que s'està realitzant. Segons Price [1973], aquesta tradició, com a un mètode més o menys sistemàtic, es remunta vers l'any 1850 aproximadament. Tanmateix, són els seus treballs i la publicació dels índexs de citacions de l'ISI l'any 1963 els que han convertit l'estudi de les citacions en una disciplina amb suficient entitat per a ser objecte d'estudi de sociòlegs i historiadors de la ciència, així com dels bibliotecaris-documentalistes.

2.2.1 Citacions i referències: terminologia

El primer aspecte a considerar en l'anàlisi de citacions és establir clarament quin és l'objecte d'estudi i establir-ne els seus significants. Els termes «citació» i «referència» acostumen a utilitzar-se freqüentment com a sinònims quan es fa referència a l'anàlisi de citacions.

En català, citació significa el text d'un autor que hom addueix en suport d'una opinió, d'una regla o similar, i per extensió, s'utilitza en les ciències bibliogràfiques i documentals per a anomenar la referència bibliogràfica que documenta la font de la citació.

Price va proposar diferenciar entre citacions i referències, tot remarcant que la citació és una característica del document citat (rep citacions), mentre que la referència s'observa en el document citador, la font [Price 1970].

Normalment, en les instruccions per als autors de publicacions acadèmiques s'acostuma a diferenciar entre citació, entesa com a menció textual o de fets que es fa d'un altre document diferent del que es redacta, i la referència presa com a nota bibliogràfica, que permet identificar la font de la menció realitzada. D'aquesta diferència se'n deriven conseqüències respecte al recompte de citacions, car un document pot ser citat en diverses ocasions en un mateix text, però a la llista de la bibliografia utilitzada aquest document només apareixerà un cop. Això fa que no sigui el mateix comptabilitzar les citacions realitzades en el text que fer-ho a partir del que es mostra a la llista

bibliogràfica. Aquesta diversitat metodològica ha propiciat una certa confusió a l'entorn de la disjuntiva de si cal utilitzar el terme anàlisi de citacions o de referències²⁴.

En el nostre treball utilitzem el terme anàlisi de citacions, proper a l'expressió més freqüent en la bibliografia consultada: «citation analysis»; i en l'accepció més corrent: recompte i estudi bibliomètric de les notícies bibliogràfiques citades al llarg d'un document per a identificar la font de l'afirmació. És a dir, les referències només es computen una vegada [Jones; Chapman; Woods 1972; Smith 1981; Urbano 2000a].

Un dels aspectes fonamentals que cal considerar doncs, en realitzar el recompte a partir de les llistes bibliogràfiques, és identificar si es tracta d'una llista de referències citades en el text, o una llista bibliogràfica consultada – però no necessàriament usada per a extreure'n citacions –.

2.2.2 Indexació a partir de citacions

L'estudi teòric sobre les cites en els documents ha permès desenvolupar un sistema de bases de dades bibliogràfiques que permet una representació automàtica del contingut dels documents inclosos en l'índex basant-se en l'associació d'idees que suggerí Eugene Garfield. La indexació a partir de les citacions dels documents i les bases de dades que se'n desprenen es fonamenten en el principi que les referències d'un autor a documents anteriors representen una selecció pertinent de la bibliografia disponible sobre la temàtica tractada fins aquell moment [Garfield 1955]. Aquests índexs es fonamenten en la relació suposada entre el document que conté la referència i el que és citat, però la naturalesa del vincle no s'explicita, sinó que simplement es procedeix a una indexació del document font en el qual es troba la cita.

D'aquesta manera, un índex de cites consisteix en una llista estructurada de referències o citacions existent en un col·lecció de documents i accessible des dels autors adés dels documents font, adés dels documents citats.

Els índexs de cites són molt costosos de realitzar i mantenir, especialment quan no es realitzen automàticament. Els més coneguts i utilitzats són els que publica Thomson Científic amb un caràcter clarament comercial: *Science Citation Index* (SCI), *Social Sciences Citation Index* (SSCI) i *Arts & Humanities Citation Index* (AHCI). Amb igual finalitat hem d'esmentar *Scopus* comercialitzat per Elsevier i bases de dades especialitzades com *PsycInfo* de l'American Psychological Association que inclouen citacions. També cal esmentar eines com *Google Scholar* i *Citeseer* de NEC i Penn State. Fora d'aquests casos, existeixen alguns exemples experimentals o de difusió, temporalitat, temàtica o localització geogràfica força limitades.

2.2.3 Indicadors bibliomètrics i l'anàlisi de citacions

Analitzem en aquest apartat les característiques bibliogràfiques essencials que es poden recollir a partir de l'anàlisi de citacions, així com algunes característiques generals dels indicadors bibliomètrics més utilitzats.

²⁴ En aquests sentit, citem per exemple que Spinak en el seu *Diccionario enciclopédico de bibliometría, cienciometría e informetría* utilitza el terme «anàlisi de citacions» que defineix com: «branca de la bibliometria que analitza els patrons i freqüència de les citacions realitzades i rebudes pels autors, les revistes, les disciplines de recerca, etc. i estudia les relacions entre els documents citats» [Spinak 1996: 8].

2.2.3.A Característiques bibliogràfiques observables en l'anàlisi de citacions

Els documents font i les referències bibliogràfiques analitzades en el recompte de citacions presenten qualitats o característiques bibliogràfiques susceptibles de ser quantificades i, per tant, de convertir-se en magnituds. Aquestes característiques es representen per variables i poden ser de tipus quantitatiu, com la data d'edició d'un document, o bé qualitatiu com la llengua en la qual està escrit. En aquest últim cas cal recórrer a la freqüència d'observació per tal que siguin pròpiament magnituds.

Les dades que generalment es poden obtenir directament en el recompte de citacions són les següents a partir de l'explotació del document font:

- Nom i nombre dels autors en cada publicació.
- Títols del treball citat. L'anàlisi del títol pot permetre una anàlisi de contingut.
- Idioma del document segons el títol o la publicació. Aquest punt també pot presentar ambigüitats.
- Data de publicació.
- Tipus de document: article de revista, monografia, comunicació de congrés, etc.
- Títol de la sèrie (revista, congrés, sèries monogràfiques, ...) quan es tracta del component d'una part.
- Editorial en el cas de monografies, capítols de llibres editats o presentacions d'obres literàries.
- Institucions de recepció en el cas de tesis doctorals i altres treballs de recerca.
- *Uniform Resource Locator* (URL) en els cas de documents electrònics accessibles a través d'Internet.
- Paginació, si escau.

Sí bé aquestes dades s'haurien de poder obtenir de manera directa, no és estrany que, en no tractar-se de citacions totalment completes, s'han de descartar característiques o completar-les amb dades externes. De vegades, aquest treball addicional no es pot imputar a errors o mancances de les citacions sinó, per exemple, a títols ambigus que no permetin identificar clarament la temàtica; o bé la llengua del document citat, en el cas de publicacions plurilingües.

2.2.3.B Indicadors bibliomètrics i anàlisi de citacions

La bibliometria disposa d'un seguit d'indicadors que permeten expressar quantitativament les característiques bibliogràfiques en el conjunt de documents estudiat així com les relacions existents entre aquestes característiques. Aquests indicadors bibliomètrics són dades numèriques calculades a partir de les característiques bibliogràfiques observades en els documents que publiquen els investigadors i acadèmics, o dels que utilitzen els usuaris dels documents, i que permeten analitzar-ne trets diversos de l'activitat científica, vinculades tant a la producció com al consum d'informació [Sanz; Martín Moreno 1997].

El indicadors sintetitzen una característica bibliogràfica o una combinació d'elles utilitzant un valor numèric que pren més interès quan es pot comparar amb observacions d'altres conjunts de documents (d'altres zones geogràfiques, universitats, disciplines, bases de dades, etc.) i estudiar-ne l'evolució amb el temps.

En el cas dels indicadors utilitzats en l'anàlisi de citacions, s'apliquen a les referències bibliogràfiques de les publicacions citades, i no als documents font, si bé habitualment algunes característiques d'aquests cal estudiar-les per a conèixer el context dels documents font. Esmentem a continuació alguns dels aspectes principals mesurats en l'anàlisi de citacions.

2.2.3.B.1 Quantitat de documents buidats

Aportació de dades relatives i absolutes sobre el volum de material font des d'on s'obtenen les citacions.

2.2.3.B.2 Quantitat de referències per document font

Mostra el nivell d'ús d'informació per part dels autors que les han realitzat, sempre i quan no es limiti el nombre de referències que es poden incloure en el document font, com passa de vegades amb determinades publicacions en sèrie. Aplicat a una publicació en sèrie concreta, a un fascicle o a cadascun dels articles dels quals consta, pot permetre comparar-ne el nivell de precisió de la informació aportada.

2.2.3.B.3 Tipologia documental

Permet conèixer la varietat i la distribució dels documents citats. Tradicionalment, a les humanitats s'ha considerat que la tipologia documental més important, i per tant, més utilitzada són les monografies, en lloc de les publicacions periòdiques.

2.2.3.B.4 Suport documental

Identifica la varietat i distribució percentual de suports documentals diversos. Correntment té com a objectiu principal detectar la importància de l'ús de suports diferents al del tradicional paper.

2.2.3.B.5 Llengua

Es tracta de veure quin és el consum d'informació en les diferents llengües en les quals puguin estar redactats els diferents documents citats. Es pot analitzar, si escau, per separat les versions originals de les traduccions.

Els indicadors d'usos lingüístics reflecteixen tant els condicionaments dels autors com el biaix lingüístic de la disciplina o disciplines implicades.

2.2.3.B.6 Obsolescència

La utilitat i l'ús dels documents es relacionen amb la seva antiguitat, de manera que amb el pas del temps van caient en desús, encara que la velocitat d'aquest envelliment de la bibliografia depèn de la disciplina. Així, mentre que en l'àrea de ciències experimentals i tecnologia és molt ràpid, en la de les humanitats és més lent. Tot i això, hi ha diferències importants entre diferents disciplines d'una mateixa àrea, de manera que els índexs d'obsolescència són de gran utilitat per a caracteritzar una disciplina.

A més de conèixer la distribució cronològica dels documents citats, s'acostuma a calcular la mediana de l'edat de la bibliografia citada o vida mitjana. Té dues acepcions segons l'estudi sigui diacrònic o sincrònic. En els estudis diacrònics es comptabilitzen les citacions rebudes amb el pas del temps per un conjunt de documents publicats en un moment determinat. En els estudis sincrònics, s'analitza la distribució de l'any de publicació dels documents citats en un període determinat dins del conjunt de documents que es pren com a font per a l'anàlisi de citacions [Stinson; Lancaster 1987a]. En aquest context definim la mediana de l'edat de les citacions com el temps, expressat en un nombre enter d'anys, durant el qual s'ha publicat la meitat més recent de la bibliografia citada.

Utilitzant la mediana d'edat de les citacions es pot caracteritzar una disciplina respecte d'altres; o bé, les diferents tipologies documentals citades. En aquest sentit, habitualment les monografies mostren una major resistència a envellir, mentre que a l'altre extrem es troben les actes de congressos.

Un altre indicador força utilitzat és l'anomenat índex de Price que mesura el percentatge de documents que tenen de zero a cinc anys i permet comparar l'actualitat de diverses bibliografies d'una o més disciplines. Price [1970] el va utilitzar per a classificar la disciplina o producció d'un nombre d'autors com a puntera, normal o bé històrica. La distribució de documents en intervals d'edat es pot estendre obtenint una distribució dels percentatges de cada interval de la distribució. En condicions normals s'espera que aquests percentatges s'atenuïn conforme augmenta l'edat. Aquesta caiguda de valors també caracteritza la disciplina.

2.2.3.B.7 Dispersió de la indústria productora

Es deu a Samuel Clement Bradford la llei bibliomètrica sobre la concentració d'articles d'una matèria específica en un petit nombre de revistes. Per a arribar-hi va realitzar un recompte de títols de revistes i dels articles publicats en dues revistes secundàries. Les distribucions de les dades numèriques d'una i altra bibliografia foren descrites per Bradford en els següents termes²⁵: «*Per tant, la llei de distribució dels articles sobre una matèria determinada en les publicacions periòdiques científiques podria establir-se així: si les publicacions científiques es disposen en ordre decreixent de la producció d'articles d'un tema donat, aquestes es poden dividir en un nucli de publicacions més especialment dedicades a la matèria i en diversos grups o zones que contenen el mateix nombre d'articles que el nucli, en el moment que les quantitats de publicacions en el nucli i de les zones successives estiguin en la relació 1: n: n²*» [Bradford 1948: 110]. Aquest enunciat de la llei és l'anomenat verbal, perquè no coincideix amb la representació gràfica dibuixada pel propi Bradford, fet que ha donat lloc a una abundant i confusa bibliografia [Ferreiro Alaez 1993; Urbano 2000a]. Els gràfics de Bradford mostren que la relació entre el logaritme de l'acumulació de revistes i la quantitat d'articles s'ajusta durant un bon tram central a una recta, mentre que pels valors més baixos, l'acumulació de revistes ve a ser potencial. La determinació del punt on la corba del gràfic semilogarítmic deixa de ser còncava per a convertir-se en recta, per a increments positius de les abscisses, permet calcular la mida del nucli i establir-ne les coordenades de l'extrem superior.

Ara bé, amb errors inclosos, el que és significatiu del treball de Bradford és que mostrés que en una disciplina coherentment delimitada existeix un nucli de publicacions que aporta la major part de treballs pertinents, amb relació a la temàtica establerta. De fet, la distribució de Bradford no és altra

²⁵ La traducció és nostra.

cosa que un cas particular de l'anomenada llei de Zipf [Kendall 1960; Brookes 1983], formulada inicialment per a la lingüística²⁶, però que es compleix en diversos àmbits.

Des d'un punt de vista pragmàtic, s'acostuma a identificar el nucli de publicacions que acumulen el 50 % de les citacions. En el recompte de citacions que acumula cada publicació es classifiquen per ordre decreixent de freqüències, i es calcula el nucli de les que acumulen el 50 % de les citacions. Aquest nucli té sentit si el nombre de títols és relativament reduït, com sol passar amb revistes i editorials, però no en títols de monografies o llibres editats.

2.2.3.B.8 Visibilitat

Els indicadors de visibilitat, que mesuren l'impacte i la influència dels autors o treballs publicats, són les magnituds més conegudes de l'anàlisi de citacions, donat l'efecte directe que tenen sobre els investigadors.

Bona part del sistema de promoció i assignació de recursos de la comunitat científica i acadèmica es basa en l'estimació de la productivitat de l'investigador i de la influència de la seva tasca. Hom suposa raonablement que l'obtenció per part d'un autor d'un nombre més gran de citacions respon a una major influència i, per tant, que el seu treball és més valuós. Igualment, una freqüència relativa més alta de citacions d'una publicació implica un major prestigi, tant per als editors com per als autors que hi escriuen. La cerca de revistes de major prestigi amb la finalitat de seleccionar un mitjà de publicació més productiu del treball realitzat i l'anàlisi de citacions rebudes per un autor o treball concret, ha convertit els índexs de citacions del *Web of Science*, especialment el *Science Citation Index Expanded*, en una base de dades bibliogràfica imprescindible donat que, deixant de banda la seva eficàcia en la recuperació de la informació, és un instrument força útil per a l'avaluació del personal científic i acadèmic. Tanmateix, com que les bases de dades del *Web of Knowledge* són menys o molt menys exhaustives, segons els casos, en la producció en llengües diferents a l'anglesa, es fa necessari la creació d'altres índexs específics de visibilitat, com els que elabora el Grup de Recerca EC3 de la Universidad de Granada²⁷.

La visibilitat es mesura en relació a les citacions rebudes durant un període determinat podent utilitzar en els indicadors factors de ponderació relacionats amb la producció. Donada la importància pràctica en processos d'avaluació de la recerca hi ha una considerable bibliografia [Garfield 1979; López Piñero; Terrada Ferrandis 1992; Spinak 1996; Seglen 1997; Moed; Leeuwen; Reedijk 1998; Garfield 1998; Amin; Mabe Michael 2000; Urbano 2000a; Bordons; Fernández; Gómez 2002; Hirsch 2005; Alexandre Benavent; Valderrama Zurian; González Alcaide 2007].

Entre els diversos indicadors proposats, un dels més simples és el total de citacions rebudes ja que s'obté directament d'un simple recompte de les referències a cada publicació o autor. La importància que té aquest indicador té molt a veure amb el context on s'aplica. Així, aplicat a una publicació en sèrie, tot i que si és molt citada significa que té molta visibilitat, l'impacte real que té depèn de la quantitat d'articles que produeix. Tanmateix, en un context d'estudi de demanda

²⁶ La llei coneguda ara com de Zipf es pot enunciar dient que el producte que resulta de multiplicar les freqüències d'observacions de paraules en el textos pel valor numèric del rang que ocupen aquestes en una disminució de freqüències d'observació és aproximadament constant.

²⁷ *Índice de impacto de revistas españolas de ciencias sociales (In-Recs)*: <ec3.ugr.es/in-recs>; *Índice de impacto de revistas españolas de ciencias jurídicas (In-Recj)*: <ec3.ugr.es/in-recj>; *Índice de impacto de revistas españolas de medicina*: <ec3.ugr.es/medicina> [consultes 11 de juliol de 2007].

d'usuaris això no té massa importància, car si hi ha moltes citacions vol dir que la publicació és molt consumida²⁸.

Pel que fa al nombre total de citacions rebudes, aplicat als autors, ens trobem amb la mateixa limitació, ja que un nombre de citacions determinat no té el mateix significat si es deu a un petit nombre de treballs que a una àmplia dispersió. Com que Platz va demostrar l'any 1965 que la distribució de citacions-autors segueix la llei potencial de Lotka [1926], sovint, en el cas dels autors, es calcula el logaritme de les citacions rebudes per un autor com a índex de la seva visibilitat [Platz 1965]. També es consideren habitualment en les anàlisis de citacions el nombre total d'articles publicats per un autor i el nombre mitjà de citacions per article.

L'indicador més famós de visibilitat és l'anomenat factor d'impacte (FI). Aquest indicador relaciona les citacions rebudes per una publicació amb el nombre d'articles publicats. El *Journal Citation Reports* (JCR) de Thomson Scientific defineix el FI d'una publicació com el quocient de dividir les citacions obtingudes en un any a articles publicats en els dos anys anteriors entre el total d'articles publicats durant els dos anys anteriors. Aquest càlcul prima la bibliografia que té una gran obsolescència, fet que motiva que en diversos estudis es realitzi el càlcul per a un nombre més gran d'anys, però mantenint un únic any com a control de recompte de referències. Això permet estudiar l'evolució anual del FI per a cada publicació periòdica. Ara bé, de vegades això és impossible, per exemple quan les revistes tenen una periodicitat molt baixa, o pocs articles d'una subàrea determinada. En aquests casos tampoc té sentit calcular un índex d'immediatesa²⁹.

En qualsevol cas, s'ha de considerar que el mètode de càlcul sempre beneficia a les publicacions amb pocs articles i de gran extensió, i a aquelles que tenen valor com a font d'informació immediat, més que d'arxiu de coneixements. A més, encara que s'utilitzi el mateix mètode per a calcular el FI, no es poden comparar els valors de diferents disciplines. Així, per exemple, el FI més alt en el 2005 segons el JCR en l'àrea de Medicina general el va obtenir el *England Journal of Medicine*, amb un FI de 44,016, mentre que a l'àrea de Biblioteconomia fou el *Mis quaterly*, amb FI igual a 4,978 [Aleixandre Benavent; Valderrama Zurian; González Alcaide 2007], sense que d'aquests resultats es puguin directament inferir diferències en la qualitat dels treballs en una i altra disciplina, sinó que responen a diferents hàbits de publicació i citació.

Més recentment [Hirsch 2005] s'ha proposat l'anomenat índex o factor H o de Hirsch, que consisteix en el nombre total d'articles d'un autor que tenen tantes o més cites que el seu factor h. Així, un factor $h=4$ significa que l'autor té 4 articles publicats, però cap més, que reben cadascun d'ells com a mínim 4 citacions. Aquest factor tampoc permet comparar disciplines [Batista; Campiteli; Kinouchi; Martínez 2005] i es pot estendre el seu ús a publicacions en sèrie [Braun; Glänzel; Schubert 2006]. El seu principal problema és el biaix en les àrees poc desenvolupades amb un nombre reduït d'investigadors.

2.2.3.B.9 Continguts temàtics

En l'estudi d'una disciplina resulta de gran interès poder determinar quins subcamp, fonts de recerca o temes són abordats i amb quina intensitat. En el cas dels estudis de literatura, hi ha una

²⁸ Tot i que potser es podria normalitzar l'ús d'una publicació en funció del cost de la seva subscripció.

²⁹ Generalment, s'entén per índex d'immediatesa d'una revista el nombre d'articles que són citats el mateix any de la seva publicació.

sèrie de particularitats temàtiques, com ara els gèneres literaris, l'àmbit geogràfic d'estudi, els autors literaris analitzats o les seves creacions artístiques que són menester considerar.

2.2.3.B.10 Col·laboració científica

Normalment, si una publicació acadèmica està signada per diversos autors, implica que tots ells han col·laborat en el treball de recerca. Això permet, a partir de l'anàlisi de coautoria, observar fins a quin punt a la disciplina és habitual o no el treball en equip.

2.2.3.B.11 Autocitacions

Es coneix com autocitació quan l'autor d'un document cita un altre document del qual també n'és autor. En el nostre treball portem un control de l'autocitació per a cada document per a estudiar-ne les variacions en la visibilitat o impacte de l'autor per tal de descomptar els possibles efectes de l'autocitació.

El concepte també es pot aplicar a les publicacions en sèrie. Això és especialment significatiu quan les revistes buidades també són objecte d'anàlisi d'impacte.

2.2.3.B.12 Citacions conjuntes

Una citació, fora del seu context, és difícilment interpretable. Ara bé, l'aparició reiterada de dues citacions en diferents articles actua com un substitut del context absent.

L'anàlisi de citacions conjuntes o cocitació consisteix a estudiar les relacions i freqüències de les parelles de documents que són citats conjuntament per altres documents. Com més gran sigui el nombre de vegades que dos documents són citats conjuntament en altres documents, major és la probabilitat que la parella analitzada estiguin relacionats quant a contingut.

En el context d'estudi d'una disciplina, l'anàlisi de cocitació es pot utilitzar per explorar la proximitat entre autors i elaborar mapes de subcamps, tal i com nosaltres hem realitzat en el present treball. Això és possible perquè cada document té un autor o autors concrets, de manera que es pot traslladar la relació establerta entre documents als autors. Òbviament, aquells autors que treballin amb intensitat en més d'un subcamp ocuparan posicions intermitges entre dos o més subcamps en el mapa de l'àrea analitzada. D'una manera anàloga es pot fer un estudi de publicacions.

Entre els índex utilitzats, cal destacar el nombre de cocitacions que estableix quantes vegades dos autors són citats alhora. La presentació d'aquest valor requereix una matriu de grans dimensions de difícil presentació física quan es treballa amb nombrosos autors. Generalment, es normalitza per poder determinar-ne la importància. La tècnica més habitual és la correlació de Pearson (FM1). El rang de valors queda, per tant, entre +1,0 i -1,0. Així, s'obté una matriu que permet comparar directament entre parelles d'autors, de manera que un alt valor de correlació positiu indica similitud i, si és alt però negatiu, representa dissimilitud. Aquestes similituds o dissimilituds s'han d'interpretar, no en el sentit de la seva forma de pensar, sinó en la dedicació a un mateix camp de treball.

Al marge dels indicadors bibliomètrics, també s'utilitzen un conjunt de tècniques estadístiques conegudes com anàlisi multidimensional escalar (*Multidimensional scaling analysis, MDS*). Aquest

procediment parteix del supòsit que existeix una distribució de vèrtexs (investigadors) original («real»), que és la que es vol recuperar per a construir-ne un mapa.

De manera resumida, el MDS intenta integrar els objectes en un espai mètric bidimensional³⁰. Cada objecte de l'espai mètric es representa per dues coordenades i la distància entre dos d'ells es calcula mitjançant la norma euclidiana.

Existeixen dos tipus de tècniques, l'anomenada MDS euclidiana (*metric MDS*) i la no-euclidiana (*nonmetric MDS*). En la primera, es suposa que l'índex de similitud és proporcional a la distància en l'espai «real», mentre que, en la segona, es relaxa la condició i s'assumeix que l'índex i la distància estan relacionats de manera ordinal, és a dir, només pel seu ordre de posició.

El càlcul consisteix a minimitzar mitjançant iteracions una funció error que avalua, per a totes les parelles de vèrtex, la diferència entre l'índex de similitud i la distància en l'espai mètric bidimensional. Això equival a moure els vèrtexs pel pla buscant la millor configuració. Si el procediment aconsegueix un valor mínim per a la funció error, després d'un nombre d'iteracions raonable, les coordenades estimades es consideren una aproximació del model cercat. El valor més gran que se sol acceptar de l'error és 0,2 [Borgatti; Everett; Freeman 2002]. El MDS no-euclidiana s'utilitza freqüentment perquè acostuma a donar un error més petit quan es treballa amb conceptes qualitius.

Un cop es disposa de les coordenades, aquestes es representen obtenint una figura gràfica anàloga a un mapa. Aquest és el procediment de representació de dades pel que hem optat.

El MDS presenta dos avantatges. La primera és que els eixos de la figura obtinguda poden rotar-se, per a una millor interpretació. El segon, i més important, és que tot el procés és extremadament independent de l'investigador. Això el diferencia d'altres tècniques multivariants que s'acostumen a utilitzar en l'anàlisi de cocitacions ([McCain 1990], com l'anàlisi de factors principals i el d'aglomerats (*clusters*), que no hem utilitzat aquí.

2.2.3.B.13 Altres aspectes

És possible utilitzar indicadors per a estudiar altres aspectes a partir de certs camps de la base de dades construïda a partir de les citacions. Per exemple, a partir del camp d'autor es pot estudiar la distribució de gènere masculí i femení.

2.2.4 Validesa de l'anàlisi de citacions

Hi ha evidències que l'anàlisi de citacions és una mesura de la qualitat de la ciència. Diversos treballs mostren la nítida correlació existent entre el nombre de referències que rep un autor i altres paràmetres, com el nivell i prestigi de la institució en la qual treballa l'autor, la presència en bibliografies selectes, l'obtenció de premis, distincions de la comunitat científica, la valoració dels col·legues i d'altres formes de mesurar la vàlua professional d'un científic [Virgo 1977; Broadus 1977; Smith 1981; Liu 1993; Baird; Oppenheim 1994; Nicolaisen 2002]. Aquesta posició s'anomena «teoria normativa de la citació», i es pot resumir en el fet que existeixen raons suficients i justificades que mouen els autors a citar i, com a conseqüència, es poden inferir conclusions sobre

³⁰ De fet, el procediment general més complex estudia quina és la dimensió idònia per a la representació. Però en cas de ser més gran, no es pot fer una representació sobre el pla.

el valor dels documents citats a partir del tipus de referència que es rep. D'acord amb aquest criteri, la citació dona el crèdit merescut a qui li correspon. Mostra les influències rebudes i és un indicador de la qualitat del document citat [Cole; Cole 1973; Cronin 1981; Spinak 1996; Urbano 2000a].

Tanmateix, també és veritat que hi ha estudis i objeccions convincents que limiten la interpretació de l'anàlisi de citacions, ja que sembla que els autors no citen pas totes les seves influències [MacRoberts; MacRoberts 1986; MacRoberts; MacRoberts 1987]. Michael i Barbara MacRoberts ofereixen una taula de motius que dificulten o impossibiliten la interpretació dels resultats de l'anàlisi de citacions [MacRoberts; MacRoberts 1989: 343]:

- Influències formals no citades
- Citació esbiaixada
- Influències informals no citades
- Autocitació
- Diferents tipus de citacions
- Variacions en les freqüències de citació segons els tipus de publicacions, la nacionalitat, el període temporal, la mida i l'àrea d'estudi.
- Limitacions tècniques dels índexs de citacions i bibliografies: coautoria, sinonímia; homonímia, errors de transcripció, abast de la producció bibliogràfica, etc.

Més recentment, a la crítica s'hi han afegit els treballs de Mikhail V. Simkin i Vwani P. Roychowdhury, que han desenvolupat un mètode probabilístic de càlcul que encaixa perfectament amb els resultats d'estudis empírics de transmissió dels errors en les cites, aquelles errades que es repeteixen en autors posteriors, i que porten a pensar que no s'ha consultat la font original. Segons el model, s'estima que només entre un 10 i un 30 % de les cites s'han fet a partir de l'original. Així, el fet de ser més citat no es correspondria amb l'aportació científica, sinó amb una qüestió de simple probabilitat matemàtica [Simkin; Roychowdhury 2003] i acumular cites és degut a un procés estocàstic i no pas a un mèrit intrínsec [Simkin; Roychowdhury 2005]. Tanmateix, ni els propis autors d'aquests treballs neguen que els autors més citats hagin fet contribucions fonamentals en les seves disciplines, cosa que no es pot atribuir als altres.

És veritat que alguns dels problemes plantejats són insalvables. Les referències que no es fan explícites a treballs i autors que han influenciat un estudi difícilment poden ser recuperades si no és amb un estudi *ad hoc* de cada document publicat, que rares vegades es pot fer.

Però molts dels altres aspectes són sobretot aplicables a estudis realitzats a partir de les dades de l'ISI. En canvi, l'anàlisi de citacions realitzada a partir d'un índex creat expressament per una àrea concreta i en un àmbit regional i cronològic fixats permet superar en bona part algunes d'aquests limitacions. S'afegeix a aquesta coherència interna una més fàcil detecció de fenòmens lingüístics com la sinonímia, l'homonímia, i els errors de transcripció a l'ensem que, per construcció, pot permetre identificar i tractar les autocitacions, la coautoria, i distingir, quan escau, entre citacions primàries i secundàries.

Per tant, les debilitats de fonamentació que presenta l'anàlisi de citacions i les limitacions operatives no sembla que s'hagin de considerar raons desqualificants del mètode, com fan MacRobert i MacRoberts [1989], sinó més aviat elements a tenir presents a l'hora d'interpretar-ne els resultats citats, tal i com indica Smith [1981] i segueix amb explicacions força detallades Urbano [2000a].

De fet, el que s'imposa és una orientació pragmàtica, basada en la necessitat de comptar amb mètodes indirectes d'avaluació i estudi de la comunicació i l'ús de la informació científica, com a fonts de dades complementàries. Només en aquest sentit de necessitat es poden entendre les diferents consideracions i iniciatives regionals per a desenvolupar bases de dades que puguin incloure citacions (veure infra 3.3).

2.3 Anàlisi de registres de bases de dades bibliogràfiques

En aquests cas l'anàlisi, en comptes de fer-se a partir de citacions, es realitza directament sobre el registre d'una base de dades bibliogràfica. Els registres a estudiar poden ser el conjunt total o una part seleccionada de manera sistemàtica, seguint algun criteri preestablert.

2.3.1 Característiques bibliogràfiques i indicadors bibliomètrics

Analitzem en aquest apartat les característiques bibliogràfiques essencials que solen incloure les bases de dades bibliogràfiques, així com els indicadors bibliomètrics que nosaltres hem utilitzat específicament en l'anàlisi dels registres de TESEO.

2.3.1.A Característiques bibliogràfiques observables en bases de dades bibliogràfiques

Les característiques bibliogràfiques que es poden trobar en una base de dades, encara que poden ser variables, acostumen a incloure:

- Nom i nombre dels autors en cada publicació.
- Títol.
- Idioma del document.
- Data de publicació.
- Tipus de document.
- Títol de la sèrie (revista, congrés, sèries monogràfiques, ...) quan es tracta del component d'una part.
- Editorial en el cas de monografies, capítols de llibres editats.
- Institucions de recepció en el cas de tesis doctorals i altres treballs de recerca.
- Afiliació institucional en el cas d'articles de revista recollits en bases de dades d'índex i resum.
- Adreça de l'autor.
- *Uniform Resource Locator* (URL) en els cas de documents electrònics accessibles a través d'Internet.
- Paginació, si escau.
- Disciplina.
- Nombre d'identificació del document o del contenidor (ISBN, ISSN, etc)
- Resum
- Notes.

2.3.1.B Indicadors utilitzats en l'anàlisi de registres bibliogràfics

Ja hem descrit supra (vid 2.2.3.B) el concepte d'indicador bibliomètric. Els indicadors que s'utilitzen en l'anàlisi de registres bibliogràfics s'apliquen als documents font, a diferència del que passa amb l'anàlisi de citacions que s'apliquen als documents citats. Esmentem tot seguit alguns dels aspectes més mesurats en l'anàlisi de registres bibliogràfics.

2.3.1.B.1 Quantitat de registres analitzats

Aporta informació sobre el volum de dades amb les quals s'ha treballat.

2.3.1.B.2 Distribució cronològica de documents

S'analitza la distribució temporal del conjunt de documents que s'estudia.

2.3.1.B.3 Tipologia documental

En el cas que els registres bibliogràfics corresponguin a documents de diferents tipologies, es procedeix d'igual manera que en el cas de l'anàlisi de citacions.

2.3.1.B.4 Suport documental

Si es dona la situació que els registres bibliogràfics corresponguin a documents publicats en diferents suports documentals, s'estableix la varietat i la distribució percentual. Identifica la varietat i distribució percentual de suports documentals diversos. Correntment té com a objectiu principal detectar la importància de l'ús de suports diferents al del tradicional paper.

2.3.1.B.5 Llengua

S'estudia la distribució de llengües en les que estan escrits els documents que corresponen amb els registres analitzats.

2.3.1.B.6 Dispersió de la indústria productora

S'analitzen habitualment la varietat i distribució percentual de la producció de les diferents publicacions periòdiques, editorials, institucions acadèmiques, etc. Els indicadors permeten ressaltar aquells agents que són fonamentals per a una disciplina.

2.3.1.B.7 Productivitat dels autors

Es comptabilitza la quantitat de documents atribuïbles a cada menció d'autoritat.

2.3.1.B.8 Contingut temàtic

L'anàlisi del contingut temàtic classifica i comptabilitza els documents segons el seu contingut en camps i subcamps d'especialització, segons àmbits geogràfics abastats, períodes cronològics compresos, autors artístics analitzats, creacions artístiques estudiades o gèneres literaris implicats.

2.3.1.B.9 Col·laboració científica

Igual com passa en l'anàlisi de citacions, també es pot estudiar la col·laboració científica a partir de l'anàlisi de coautoría de documents font.

2.3.1.B.10 Altres aspectes

És possible utilitzar indicadors per a estudiar altres aspectes a partir de certs camps de la base de dades. El camp notes, segons el nivell de detall amb el qual estigui contruït, por permetre també càlculs quantitius, així com altres camps específics que poden tenir determinades bases de dades bibliogràfiques.

2.3.2 Validesa de l'anàlisi de registres d'una base de dades bibliogràfica

La validesa d'aquest tipus d'anàlisi està condicionada a tres aspectes fonamentals: abast i grau d'exhaustivitat de la base de dades, control d'autoritats i qualitat dels registres i selecció dels registres.

La primera de les característiques és fonamental si es volen treure conclusions de caràcter general. La base de dades ha de cobrir, si no el conjunt total de documents, sí la major part, o bé, tenir la seguretat que el conjunt constitueix una mostra totalment representativa.

Pel que fa a la qualitat dels registres, cal que hi hagi un bon control d'autoritats i que els camps estiguin complets de manera uniforme. En cas contrari, cal corregir i/o completar la informació amb dades externes.

Finalment, en el procés de selecció de registres s'ha d'assegurar una mostra no esbiaixada en el cas que només es treballi amb una part dels registres. En el cas, com és el nostre, que es seleccionin tots els registres que compleixin alguna condició, cal assegurar-se que realment es recuperen tots posteriorment.

Del compliment en major o menor mesura d'aquestes condicions depèn que els resultats obtinguts descriguin millor o pitjor el context estudiat.

2.4 L'anàlisi de xarxes socials

L'anàlisi de xarxes socials (AXS en català o SNA, *Social Network Analysis* en anglès) consisteix en l'estudi de les relacions que s'estableixen entre els membres d'una comunitat per l'efecte de compartir propietats o activitats. A partir de l'existència o no de relacions directes d'un membre amb qualsevol dels altres i de la intensitat d'aquesta relació, s'obtenen indicadors de la xarxa en conjunt i de la situació relativa de cada membre.

2.4.1 Terminologia, ressenya històrica i abast de l'AXS

L'anàlisi de xarxes socials, aspecte essencial en la sociometria, es sustenta en la teoria matemàtica dels grafs (combinatòria) i té el seu origen en diversos treballs matemàtics dels segles XVIII i XIX. Tanmateix, s'atorga l'honor de ser-ne el precursor a Leonhard Euler (1707-1783) [Basart Muñoz 1994; Thiele 2005; Alexanderson 2006], pel que va escriure l'any 1736 sobre un problema, ara força conegut, que li proposaren referent a un recorregut particular seguint els ponts de la ciutat russa de Kaliningrad – llavors Königsberg –.

S'entén per xarxa social una col·lecció de persones, cadascuna de les quals manté algun vincle o lligam amb un subconjunt dels altres individus. Aquesta xarxa pot ser representada per un conjunt de punts, anomenats vèrtexs o nodes, que denoten les persones, i un de línies o llaços que identifiquen lligams entre elles, de manera que cada línia uneix dos dels punts. Una matriu anomenada d'adjacències conté la relació entre cada parella de nodes, – per exemple, el nombre de vegades que els actors i i j han actuat junts –. No existeix, en principi, cap limitació, fora de les de càlcul, sobre els tipus de comunitats que poden ser representades, incloent-hi tota la població del món.

Les primeres aplicacions de tècniques quantitatives per a estudiar les relacions entre individus es produïren durant els anys 20 del segle XX dins de l'àrea de la psicologia relativa al desenvolupament i de l'educació [Freeman 1996]. Però fou el psiquiatra Jacob Lévy Moreno (1892-1974) a *Who Shall Survive?* [Moreno 1934] qui va establir els fonaments de la sociometria. Des de llavors, les xarxes socials han estat objecte de força estudi, tant teòric com empíric, adés per l'interès inherent que ens desperten els patrons d'interacció humana, adés també per les implicacions sobre la propagació de la informació i les malalties [Newman 2001]. Per exemple, una variació de la mitjana del nombre de relacions de les persones de la xarxa d'una comunitat pot influenciar en la propagació de rumors, bromes, modes o en la passa de grip d'enguany.

Un dels primers estudis empírics sobre l'estructura de les xarxes socials fou realitzat per Stanley Milgram, i publicat en el primer número de *Psychology Today* l'any 1967 [Milgram 1967]. A l'atzar, mitjançant la guia telefònica de Nebraska, seleccionà a més de 150 persones que havien d'enviar una carta a un agent de borsa de Boston conegut d'en Milgram. Ara bé, se'ls indicà que havien de lliurar el paquet a una persona que coneguessin ells mateixos i que pensessin que fos la que tingués més possibilitats de conèixer directament el destinatari. El receptor hauria de fer al seu torn el mateix fins que l'escrit arribés al destinatari final. Com que era poc probable que els escollits sabessin directament de l'agent de borsa, però se'ls hi havia comunicat quina era la seva professió, la millor estratègia era enviar-ho a alguna persona coneguda que pogués estar relacionada amb el destinatari final en algun sentit social o geogràfic, potser algú del món de les finances o un amic de Massachusetts.

Aproximadament un terç de les cartes arribaren a la destinació final, i Milgram observà que la mitjana de passos que havien fet falta per a assolir-ho era només de sis, un resultat que ha passat ja al folklore popular [Kleinfeld 2002] i ha estat immortalitzat pel dramaturg John Guare en la seva obra de teatre «Six Degrees of Separation» (1990), portada després al cinema amb idèntic títol (1993).

L'experiment de Milgram s'utilitza freqüentment com a evidència de la hipòtesi dels «Móns diminuts» (Small Worlds), segon la qual la majoria de la gent d'una població pot estar connectada amb els altres mitjançant una cadena curta de coneguts intermediaris, fins i tot encara que la mida de la població sigui molt gran. No obstant això, l'experiment de Milgram, tot i estar «intel·ligentment conduït» [Newman 2001: 404], presenta diversos biaixos que impossibiliten

prendre's els resultats com una dada científica. Per exemple, el fet que els resultats es basessin només en les cartes que havien arribat, ja que les que seguien un camí més llarg tindrien més possibilitats d'oblits i pèrdues. O que s'hagués privilegiat, en favor de l'èxit del lliurament de les cartes, els participants d'una llista de gent d'un nivell socioeconòmic per sobre de la mitjana, car estudis posteriors han posat en evidència que aquestes persones disposen d'una xarxa de contactes molt més densa.

Tot i això, l'experiment de Milgram és revelador en el sentit que posa en evidència que existeixen aquests vincles, encara que puguin variar força d'unes persones a d'altres i siguin costosos de quantificar. Del que tampoc ens parla aquest tipus d'experiment és de com és, en detall, l'estructura de la xarxa social, dada essencial per a entendre, per exemple, la propagació de malalties o de la informació [Wasserman; Faust 1994; Watts 2004].

S'han realitzat diverses investigacions de xarxes de contactes reals. Foster, Rapoport i Orwant per una banda, i Fararo i Sunshine per una altra, van construir mapes de xarxes d'amistat en escoles de segon ensenyament, donada l'accessibilitat d'aquestes poblacions [Foster; Rapoport; Orwant 1963; Fararo; Sunshine 1964]. Un equip d'antropòlegs va fer el mateix per als mormons d'Utah, indígenes americans i illencs de la Micronèsia [Bernard et al. 1988]. Tots aquests estudis estan basats en entrevistes, el que imposa dues limitacions a la seva validesa. La primera és el reduït nombre d'elements de la xarxa respecte del total, al qual es pot tenir accés – típicament unes poques desenes o centenes – utilitzant una metodologia tan costosa pel que fa a recursos, com és l'ús d'entrevistes. La segona és l'alta sensibilitat d'aquests estudis al biaix introduït per l'entrevistat quant a coneixement o familiaritat amb un altre membre de la comunitat, car es tracta d'una consideració molt subjectiva.

Per a evitar aquests problemes, diversos investigadors han utilitzat xarxes per a les quals existeixen moltes dades i una definició precisa de què significa estar connectat: xarxes elèctriques [Watts; Strogatz 1998], connexions d'Internet [Albert; Jeong; Barabási 1999], o trànsit aeri entre aeroports, segons indica Newman [Newman 2001]. Això no obstant, en aquests casos no es pot col·legir directament una relació unívoca entre persones. Segurament, en aquest sentit, els estudis de xarxes més grans corresponen als fets amb actors de cinema – aproximadament mig milió d'individus –, de manera que la definició de lligam entre dos queda perfectament definida quan han participat en la mateixa pel·lícula [Watts; Strogatz 1998; Newman 2001]. Però resulta difícil poder extreure conclusions sobre el fet que les seves relacions s'estenguin necessàriament fora de la pantalla, cosa que redueix molt l'interès sociològic. En canvi, un camp abonat per a utilitzar aquest tipus de treball és el de la col·laboració científica, car les conclusions que es volen extreure, des del punt de vista de la sociologia de la ciència, es limiten estrictament al camp del qual es recullen les dades. En aquest context les relacions que s'estableixen dins de les xarxes entre els actors ens aporten dades sobre nombrosos aspectes com ara: la importància i la influència dels científics en les disciplines abordades i, per tant, també de les institucions amb les quals es relacionen; la col·laboració científica i l'afinitat entre els investigadors; la coincidència i grau d'ubiquïtat, tant regional com temàtica, dels científics; els canals de transmissió directes d'idees científiques, de formes de saber i de fer. Això es fa possible gràcies a què permet focalitzar l'atenció en els lligams entre els protagonistes [López Piñero 1972; Newman 2001; Otte; Rousseau 2002; Watts 2004; Delgado; Torres; Jiménez et al. 2006].

Les dades en brut que s'utilitzen per a l'AXS tenen dos tipus de fonts. Per un costat les tècniques de recollida de dades habituals en sociologia com les entrevistes, qüestionaris, observació

directa, etc. D'altra, les bases de dades. En aquest cas, quan la base de dades és bibliogràfica s'utilitzen tècniques bibliomètriques, habitualment l'anàlisi de citacions.

Els primers treballs bibliomètrics d'AXS van sorgir del propi ISI – Henry Small i col·laboradors – i estaven dedicats a construir mapes científics a partir de les cocitacions contingudes en els documents que indexaven [Small 1973; Small; Griffith 1974; Small; Sweeney; Greenlee 1985; Small; Sweeney 1985; Small; Garfield 1985]. Però el desenvolupament de les tecnologies de la informació ha facilitat l'aparició de treballs independents, generalment a partir de les mateixes dades de l'ISI, que cobreixen aspectes com mapes de científics d'una disciplina (a partir de l'anàlisi de cocitacions) [McCain 1990], l'anàlisi de patents (cocitacions) [Leydesdorff 1995], la productivitat científica (coautoria) [Eaton et al. 1999; Otte; Rousseau 2002], estructura de les xarxes de col·laboració científica (coautoria) [Newman 2001; Molina; Muñoz; Domènech 2002], la comparació entre camps acadèmics molt propers (cocitacions) [Vivas; Urquijo 1999; Kreuzman 2001], mapes de revistes (cocitacions) [Leydesdorff 2004], mapes de disciplines d'un país (disciplina o disciplines de cada article) [Moya; Vargas; Chinchilla et al. 2006] o tribunals de defensa de tesis doctorals (vincle i copresència) [Delgado; Torres; Jiménez et al. 2006]. En aquesta tradició d'estudis cal incloure la nostra tasca d'AXS en el present treball.

2.4.2 Tipus de xarxes, visualització i indicadors d'AXS

Hi ha una gran multiplicitat d'eines emprades en l'AXS per a mesurar globalment una xarxa, determinar-ne quins elements resulten més rellevants i detectar-ne subestructures. Mostrem a continuació alguns dels conceptes més importants implicats.

2.4.2.A Modes de xarxa

Les xarxes utilitzades en l'AXS són de dos tipus:

- Xarxes de mode 1. Aquest tipus de xarxes representa un simple conjunt d'actors d'una xarxa, alguns dels quals mantenen connexions directes entre ells amb major o menor intensitat..
- Xarxes de mode 2. En aquest tipus de xarxa hi ha dos conjunts ben diferenciats, és a dir, hi ha dues situacions que es poden presentar. Podem tenir dos conjunts d'actors, com és el cas de la xarxa que es forma entre els directors de tesi i els membres dels tribunals seleccionats per a la seva defensa. O bé un dels conjunts pot estar format per esdeveniments o situacions. És el cas d'una xarxa que integri membres de tribunals i de les universitats de lectura de les tesis.

2.4.2.B Indicadors d'AXS freqüents

Mostrem a continuació alguns dels aspectes que mesuren els indicadors més freqüents utilitzats en les anàlisis de xarxes socials.

2.4.2.B.1 Característiques generals de la xarxa

Els indicadors que mesuren aquest aspecte aporten dades sobre el conjunt de la xarxa, no sobre els elements individualment, mostrant el grau de cohesió de la xarxa o el nivell de centralització.

2.4.2.B.2 Mesura de la centralitat dels nodes

Els indicadors implicats en aquestes mesures subministren estimacions sobre la importància d'un element concret dins de la xarxa. Detallem els més significatius.

El grau de centralitat local (*degree*) informa sobre la intensitat amb la qual un vèrtex es relaciona amb els altres membres de la xarxa. És una mesura que dona la centralitat local del node. Un element pot ser molt important en una zona de la xarxa (per exemple, a nivell regional), però no necessàriament tenir una posició important en el conjunt total (per exemple, a nivell internacional). El valor pot ser normalitzat.

L'anomenat índex de distanciament (*farness*) mesura la distància d'un actor a cadascun dels altres (FX5). És una mesura de la centralitat global del vèrtex dins de la xarxa. Com més petit és el distanciament, més important és aquest actor, en conjunt, a la xarxa. La seva inversa, es coneix com índex de proximitat (o centralitat-proximitat, *closeness*).

L'índex de mediació (o intermediació, *betweenness*) determina fins a quin nivell cal passar per un node per tal que els altres s'hi puguin comunicar. És a dir, valora si resulta determinant perquè la informació flueixi per la xarxa o no. El valor es presenta normalment normalitzat.

2.4.2.B.3 Indicadors de subestructures

Els indicadors de subestructures intenten establir la presència de subgrups diferenciats dins de la xarxa principal. Les eines utilitzades són variades i depenen de la situació i s'apliquen habitualment per tempteig, cercant la més apropiada per a cada cas.

2.4.2.C Visualització de xarxes

Hi ha diverses tècniques per a representar de manera gràfica les xarxes que es formen. L'algorisme de Kamada-Kawai és el més utilitzat a la bibliografia consultada, tot i que no sembla que existeixin diferències d'eficàcia entre aquest procediment i d'altres similars [Brandenburg; Himsolt; Rohrer 1996]. Segons aquests autors només es pot parlar de preferències estètiques. L'algorisme permet la representació dels nodes i les seves relacions (xarxes) en una figura bidimensional i fou proposat per Kamada i Kawai [1989].

La mecànica de càlcul es basa en l'anomenat «model de molla» (*spring model*). Consisteix a considerar que els nodes o vèrtexs de la xarxa estan connectats per molles virtuals ideals, la longitud de les quals, donat que es poden estirar i comprimir, es fixa segons la distància més curta entre els extrems. Les molles exerceixen pressió sobre els nodes, de manera que la distància geomètrica sobre el gràfic s'aproxima a la seva distància en el graf, mesurada com el nombre mínim de vèrtexs interposats pels quals estan connectats dos nodes més 1.

L'algorisme intenta reduir la tensió global del conjunt de molles mitjançant un procés iteratiu de reposició de les molles, fins aconseguir una posició òptima.

Aquest algorisme de visualització és matemàticament equivalent al MDS de l'estadística (vid. 2.2.3.B.12).

2.4.3 Validesa de l'anàlisi de xarxes socials

La validesa d'aquest tipus d'anàlisi està condicionada a la qualitat de les dades inicials. En el cas que s'utilitzi una base de dades bibliogràfica, podem aplicar tot el que hem dit supra en el punt 2.3.2.

No obstant això, cal fer esment que, com sigui que les tècniques d'anàlisi de xarxes socials, força més que les d'anàlisi de cocitació, són exploratòries, es necessita normalment l'ajut d'especialistes en la disciplina o activitat estudiada per tal d'interpretar segons quin tipus de resultats. I, tot i així, sovint estan sotmesos a discrepàncies, ja que impliquen una certa subjectivitat.

3 L'avaluació científica i l'anàlisi de citacions en les humanitats

En aquest capítol es repassen, en primer lloc, algunes de les particularitats de la recerca en humanitats que afecten notablement els estudis bibliomètrics. Posteriorment, es revisa la bibliografia sobre l'anàlisi de citacions centrada en les humanitats, un camp molt menys explorat si es compara amb les ciències o, fins i tot, amb les ciències socials, per la baixa cobertura que donen els índexs de citacions de Thomson ISI, cosa que obliga a confeccionar bases de dades ad hoc.

Finalment, posem de relleu l'existència d'una necessitat de disposar de bases de dades d'abast regional o nacional que permetin conèixer i avaluar l'activitat en humanitats, especialment en la literatura, i suggerim que el nostre treball juntament amb d'altres experiències haurien de servir per debatre sobre els models a seguir per fer un treball per cobrir els forats de l'ISI.

3.1 Particularitats de la recerca i producció científica en humanitats

Diversos estudis posaren en evidència, ja fa temps, les diferències que existien entre la recerca en humanitats i la realitzada en ciències experimentals o socials³¹. D'acord amb els estudis de Bebout, Davis i Oehlerts [1975], d'Stone [1982], de Perrault [1983] o de Watson-Boone [1994], els especialistes en humanitats tenen tendència a treballar sols en comptes de fer-ho en col·laboració, els contactes personals informals els resulten valuosos i les seves recerques es caracteritzen per una necessitat d'aproximació individual. Perrault assenyala un major ús que en altres tipus de recerques de la navegació (*browsing*) dins de les eines bibliogràfiques [Perrault 1983]. Tots ells denoten que les monografies, i no els articles de revistes científiques, són el tipus de document més utilitzat com a font pels especialistes en humanitats, encara que hi són presents, com a fonts primàries, moltes altres tipologies documentals com manuscrits, fotografies i enregistraments orals [Stone 1982; Perrault 1983]. Això comporta la necessitat, en estudis d'anàlisi de citacions, de separar les fonts secundàries, les referències que se citen com a aportacions anteriors sobre la qüestió acadèmica tractada, de les fonts primàries, que són objecte d'estudi de manera equivalent als objectes i fenòmens tractats de manera experimental en les ciències [Wiberley 1979; Cullars 1998; Thompson 2002]. Sobre aquest punt, a més, cal considerar que l'originalitat d'una font, en un sentit creatiu, pot afectar-ne el seu valor [Watson-Boone 1994].

Les característiques del discurs sobre la recerca en humanitats articulat per Perrault i Stone, coincideixen amb els resultats obtinguts posteriorment gràcies a l'anàlisi de citacions. Per tant, sembla encara mantenir-se l'explicació de Weintraub de l'any 1980 sobre els hàbits i les preferències en humanitats, explicats en funció del cos de coneixements que, a diferència de les ciències, rarament són ordenats en blocs de forma seqüencial i jeràrquica, i una aproximació més subjectiva que empírica al seu estudi [Weintraub 1980].

Garfield trobà de totes maneres que, globalment parlant, el nombre de referències en humanitats i en ciències és similar i que, si bé és veritat que existeix un predomini de les monografies, el nombre d'articles de revista creixia amb el pas del temps de manera significativa [Garfield 1982]. Però d'altres han detectat que el rol de les revistes d'humanitats als anys 90

³¹ No existeix un cànon universal de disciplines que integrin les humanitats. Stone en la seva revisió i Perrault en el seu treball sobre gestió de col·leccions, inclouen la filosofia, la religió, el llenguatge i les seves literatures, la lingüística, l'art – amb menció a banda de la música – i la història i els seus subcampos específics [Stone 1982; Perrault 1983]. Prenem aquestes disciplines com a referència, des d'un punt de vista totalment pragmàtic, de què entenem per humanitats en el present treball.

disminuïa lleugerament [Larivière; Archambault; Gingras et al. 2006]. Lindholm-Romantschuk i Warner postulen que la raó per a l'impacte més gran de les monografies a les humanitats és que una monografia pot incorporar una contribució intel·lectual més significativa i una síntesi de la recerca molt més extensa que no pas un article de revista [Lindholm-Romantschuk; Warner 1996]. Per exemple, en els estudis sobre folklore, per a intentar sustentar una tesi s'acostumen a aportar nombroses mostres, i, per tant, es troben amb més limitacions d'espai en un article. Aquesta importància de les monografies ha de comportar diferències respecte a les ciències experimentals a l'hora d'avaluar la producció científica [Must 1999; Lewison 2001; Hicks 2004]. Els propis investigadors semblen tenir més interès en les monografies que en les revistes [Romanos de Tiratel 2000].

Són diversos els treballs que han posat també de relleu que les referències són força menys susceptibles a l'obsolescència que en les disciplines experimentals o socials. Aquesta circumstància es correspon amb una relativament major producció de monografies. Citem, en aquest sentit, com a mostra representativa, a Price [1970], Bebout, Davis i Oehlerts [1975] Garfield [1980], Stone [1982], Perrault [1983] i Watson-Boone [1994].

Pel que fa a la producció, l'anàlisi de l'equip de Leiden a Holanda, liderat per Nederhof, posà en evidència un major nombre de col·laboracions en publicacions en sèrie, que no pas en monografies i altres documents. En el cas de la literatura holandesa, per exemple, el 43 % eren articles de revista i un 25 % llibres. Però, tot i això, quedava molt clar el paper rellevant de tipologies documentals diferents de les revistes acadèmiques [Nederhof; Zwaan; de Bruin et al. 1989]. Per la seva banda, Bourke, Butler i Biglia a Austràlia van comparar la producció bibliogràfica de les ciències naturals i de les ciències socials i de les humanitats. Mentre que, en el primer cas, els articles de revista i les actes de congrés significaven el 85 %, per al segon, la xifra queia fins a un 61%; i, la resta eren llibres, monografies, capítols, reports, treballs creatius i d'altres [Bourke; Butler; Biglia 1996]. A Espanya, la producció del CSIC en forma d'articles en les branques de ciències naturals arribava a un 81 %, mentre que en ciències socials i en humanitats era del 54 % [Pestaña et al. 1996].

Una altra de les característiques de la producció científica en humanitats és l'ús intens de llengües diferents a l'anglès [Batts 1972; Cullars 1988; Nederhof; Zwaan; de Bruin et al. 1989; 1989b]. Això s'explica perquè moltes d'aquestes publicacions tenen gran interès local o nacional, molts cops més que no pas l'internacional. Aquest és el cas, per exemple, de la història, la història social, el folklore, o les llengües i literatures de cada regió. A més, una part de les publicacions s'adrecen a un públic no acadèmic, de vegades en percentatges molt superiors a les ciències experimentals i la tecnologia [Nederhof; Zwaan; Bruin et al. Nederhof; Zwaan; Bruin; Dekker 1989; Meulen; Leydesdorff 1991; Nederhof; Erlings 1993].

No totes les disciplines acollides generalment sota l'etiqueta d'humanitats tenen el mateix comportament, cosa que dificulta l'extrapolació de resultats. Així, Charles Osburn observà que els estudis sobre literatura són menys permeables a metodologies de les ciències socials i donen menys valor a l'actualitat de les publicacions que d'altres disciplines d'humanitats com la musicologia, la filosofia analítica, la lingüística, les belles arts o l'arqueologia [Osburn 1979; Heisey 1988]. Aquest particularisme dels estudis sobre literatura contrasta amb el patró de consum d'informació en l'àmbit de la lingüística: Zwaan i Nederhof [1990]; i, treballs posteriors assenyalaren que algunes parts de la lingüística estaven modificant el seu comportament i convergien cap a una ciència cognitiva. A més, els patrons de publicació es corresponen més als de les ciències socials que no pas als de la història, de manera que es podia identificar clarament un nucli de revistes recents que explicaven

raonablement bé el que era la disciplina [Zwaan; Nederhof 1990; Nederhof 1996; Georgas; Cullars 2005]. També Knieval i Kellsey, en la seva anàlisi de referències en vuit disciplines d'humanitats, troben diferències importants pel que fa a l'ús de llengües no angleses i en el percentatge de monografies, destacant la lingüística i, sobretot la filosofia com a disciplines en les quals l'impacte de les monografies és menys important i l'ús de fonts no escrites en anglès és petit o, fins i tot, quasi bé negligible [Knieval; Kellsey 2005]. Price, unes dècades abans, havia observat ja les considerables diferències sobre l'actualitat de les fonts en diferents branques de la filosofia [Price 1970].

3.2 Els estudis sobre la recerca en humanitats basats en l'anàlisi de referències

Els estudis basats en l'anàlisi de referències han estat més aviat escadussers en les humanitats, comparats amb els d'altres disciplines. L'any 1975, en un article de revisió, Maurice Line i Alexander Sandinson identificaren 73 estudis sobre anàlisi de citacions, dels quals només un feia referència a humanitats [Line; Sandinson 1974]. En una exploració publicada l'any següent sobre l'ús de la biblioteca per part dels investigadors en humanitats s'afegien 5 estudis de citacions en aquestes àrees [Bebout; Davis Jr.; Oehlerts 1975]. El 1982, Sue Stone observava que els camps de les humanitats havien estat abordats d'una manera poc sistemàtica i superficial per la Biblioteconomia i Documentació [Stone 1982]. Dos anys després, Hurd deia que els estudis sobre obsolescència en humanitats eren gairebé inexistent [Hurd 1984]³². Una dècada després, Jean-Pierre Herubel i Anne Buchanan assenyalaven que les disciplines humanistes no havien estat convenientment analitzades des de l'àmbit de l'anàlisi de citacions. En el 2002, la situació no era gaire millor davant l'escassetat de treballs sobre el particular [Herubel; Buchanan 1994; Thompson 2002]. Això no vol dir que no existeixin treballs que valguin la pena esmentar.

Els primers estudis en l'àrea de les arts i de les humanitats són treballs per a obtenir titulacions acadèmiques. Així, tenim dues tesis de màster; una, que explora el camp de la musicologia [Vaughan 1959]; i, una altra, sobre el material utilitzat en l'àrea de la literatura nord-americana [Gleaves 1961]. També trobem una de doctorat en belles arts [Simonton 1960]. Totes aquestes són referències que hem trobat citades [Nelson 1977; Baker 1978; Heinzkill 1980; Cullars 1990; Knieval; Kellsey 2005].

Al treball de Vaughan, van seguir-ne d'altres en l'àmbit dels estudis musicològics. Anotem els treballs de Welker i d'Elmer de l'any 1961³³, de Longyear, que s'ocupà especialment de la distribució temporal de les referències i l'obsolescència [Longyear 1971], i de David Baker amb un típic treball per a detectar les prioritats en la gestió de col·leccions [Baker 1978]. Jones, Chapman i Woods van explorar, al seu torn, la història anglesa [Jones; Chapman; Woods 1972] i Batts comparà les referències en l'àmbit de la literatura anglesa i alemanya [Batts 1972]. Diane Nelson explora la importància dels catàlegs de col·lecció en les belles arts [Nelson 1977].

Entre l'any 1980 i el 2000, es van realitzar diversos treballs. Almenys set estudis s'ocuparen de l'anàlisi de les citacions en publicacions periòdiques en diferents camps de les humanitats [Heinzkill 1980; Stern 1983; Hurd 1984; Budd 1986; McCain 1987; Zwaan; Nederhof 1990; Plette 1993; Lindholm-Romantschuk; Warner 1996; Romanos de Tiratel 2000]. John Cullars va examinar exhaustivament les referències realitzades des de monografies en diverses àrees i àmbits lingüístics

³² Citat per [Heysey 1988].

³³ [Welker 1961] i [Elmer 1961] respectivament. Aquests treballs no foren mai publicats, però són citats a l'article *And radiate its own vitality: the "Music review" over 25 years* [Marco 1965].

occidentals [Cullars 1985; Cullars 1988; Cullars 1989b; Cullars 1990; Cullars 1992; Cullars 1996; Cullars 1998]. Terry Heysey va treballar sobre una mostra aleatòria d'articles i monografies sobre els manuscrits del Mar Mort [Heysey 1988]. Zainab i Goi, per la seva banda, van abordar tesis de màster i doctorat [Zainab; Goi 1997]. Maura Sardó va explorar l'activitat d'investigadors de Puerto Rico a partir d'un índex de citacions de revistes d'humanitats [Maura Sardó 2000]. Finalment, un altre treball realitzat en aquest període, si bé fora de l'àmbit de l'anàlisi de citacions, però àmpliament citat en aquests tipus d'estudis, s'ocupà de l'anàlisi de monografies i publicacions periòdiques basant-se en les demandes de publicacions periòdiques en una institució de recerca [Broadus 1989].

Ja en aquest segle, Henry Kreuzman ha fet servir eines d'anàlisi de cocitacions en el camp de la filosofia, a partir de dades de l'AHCI [Kreuzman 2001]. D'altra banda, el treball de Jennifer Wolfe Thompson [2002] va incloure una revisió bibliografia força extensa sobre l'estudi de les referències en humanitats. La seva anàlisi en l'àrea de la literatura americana i britànica del segle XIX va abastar 6.608 referències procedents de monografies i d'articles. Tanmateix, com que la mostra estudiada no era aleatòria, tot i la congruència dels resultats, aquests s'han d'utilitzar amb cautela.

Sanz i altres col·laboradors de la Universidad Carlos III de Madrid van treballar amb quasi 25.000 citacions de revistes espanyoles d'història dels anys 1997 i 1998 [Sanz; Castro; Povedano et al. 2002]. Molteni i Zulueta [2002] van analitzar la producció argentina en ciències socials i humanitats durant el període 1990-2000 a partir de les dades contingudes en el SSCI i l'AHCI. Sara Lowe [2003], realitzà un estudi sobre les publicacions citades en anys concrets en l'àmbit de la història en una publicació concreta, cosa que sembla que limita la validesa general dels resultats. Norris i Oppenheim, en l'àmbit britànic, van comprovar l'excel·lent correlació entre els resultats de l'avaluació de la producció científica realitzada per especialistes a l'àrea d'arqueologia i els recomptes de citacions fets amb dades de l'AHCI [Norris; Oppenheim 2003]. Urbano i altres investigadors s'han ocupat de la llengua i de la literatura espanyola a partir de publicacions periòdiques de l'àrea. [Urbano; Borrego; Rodríguez Gairín et al. 2004; Urbano; Borrego; Brucart et al. 2005]. Al, Sahiner i Tonta [2006] han explorat l'àmbit de les humanitats turques a partir de dades de l'AHCI. Per la seva banda, des de la Université du Québec s'han explorat la diverses disciplines d'humanitats, en un àmbit internacional, a partir també de les bases de dades de Thomson ISI [Larivière; Archambault; Gingras et al. 2006]. Recentment, Nederhof ha fet una àmplia revisió dels treballs i llurs conclusions sobre l'avaluació de la recerca mitjançant indicadors bibliomètrics en ciències socials i humanitats [Nederhof 2006]. Finalment, assenyalem el treball realitzat per membres del CSIC i de la Universitat Carlos III de Madrid el camp de la història moderna a partir de l'anàlisi de 44.471 citacions procedents de 15 revistes i 14 actes de congressos [Fernández Izquierdo et al. 2007].

3.2.1 Aspectes estudiats en anàlisis de citacions en humanitats

Esmentem a continuació alguns aspectes concrets tractats en treballs sobre l'anàlisi de citacions en humanitats. Amb aquesta revisió es pretén esbossar un marc d'interpretació per al nostre estudi que transita, fins a cert punt, per un terreny molt poc explorat com és el de la bibliometria aplicada als estudis de la literatura catalana. Per a una correcta interpretació de les dades que s'obtenen en els capítols 5, 6 i 7 cal disposar d'un context de lectura que ve en bona part configurat per allò observat en els estudis anteriors en altres disciplines d'humanitats, tot i que no

són gaire abundats, especialment en l'àmbit de les literatures, sigui quina sigui la llengua a la qual pertanyin. Tant els fenòmens observats en aquests estudis com els valors obtinguts ens serveixen més endavant per orientar la nostra cerca i comparar-ne resultats.

3.2.1.A Tipologia documental

L'aclaparadora majoria dels treballs coincideixen en què les monografies són força més citades que no pas les publicacions periòdiques. Jones, Chapman i Woods, utilitzaren 7.127 referències sobre història d'Anglaterra, observant que les monografies en constituïen el 34'1 %, mentre que les publicacions en sèrie acadèmiques en rebien un 21'5 % [Jones; Chapman; Woods 1972]. Diane Nelson trobà que els catàlegs de col·lecció són una eina vital en les belles arts [Nelson 1977]. Per la seva banda, David Baker observà que en publicacions periòdiques sobre musicologia, de les 7.433 citacions estudiades, un 38'8 % corresponien a monografies i un 18,9 % a revistes [Baker 1978]. Dos anys després, Richard Heinzkill va trobar, en el seu estudi de 9.556 referències aparegudes en revistes acadèmiques sobre literatura anglesa, que el 75 % de les citacions eren a monografies i només un 20 % a revistes [Heinzkill 1980]. Madeline Stern analitzà les citacions en publicacions periòdiques sobre tres escriptors i tres moviments literaris: pel que fa als escriptors, el 82'7 % eren de llibres i un 15'1 % de revistes; en el cas dels moviments literaris, el 78'8 % de les citacions corresponien a llibres i un 16,5 % a revistes [Stern 1983]. Katherine McCain va avaluar les citacions de fonts secundàries en publicacions periòdiques en l'àrea de la història de la tecnologia: el 65 % de les citacions eren de monografies i un 35 % de revistes [McCain 1987]. L'anàlisi de Ylva Lindholm-Romantschuk i Julian Warner en revistes de filosofia, sociologia i econòmiques demostrà que, pel que fa a la filosofia, les citacions de monografies eren el 88'5 % i les d'articles el 11,5 % restant, és a dir 7'7 vegades menys, mentre que en sociologia i en economia la raó baixava respectivament a uns factors de 2'6 a 2'4 [Lindholm-Romantschuk; Warner 1996].

Els estudis de John Cullars presenten resultats similars: en les monografies en literatura anglesa britànica i dels EUA, un 65'7 % de les citacions corresponen a monografies, per terme mig, i un 14'5 % a revistes [Cullars 1985]; en treballs de literatura estrangera fets per anglòfons, les monografies arribaven a un 81% [Cullars 1988]; en belles arts, el 60'6 % a monografies i el 23'6 % a articles [Cullars 1992]; en filosofia, el 70'1 % a llibres i el 13'4 % a articles de publicacions en sèrie [Cullars 1998]. El mateix Cullars, en abordar les referències citades en monografies franceses i alemanyes dedicades a la literatura, troba que pertanyen a monografies un 76,6 % i un 80'7 % respectivament, mentre que als articles els correspon uns percentatges de 14'7 i 13'2 % [Cullars 1989b]. En un posterior estudi sobre monografies en italià i en espanyol, les referències a aquesta mateixa tipologia documental són d'un 71'5 % i 75'5%, mentre que als articles els correspon un 22'6 % i 15'9 % respectivament [Cullars 1990].

John Budd, en examinar una mostra aleatòria de monografies i llibres de l'àrea de literatura anglesa dels EUA, observà que el 64 % de les referències eren a llibres i només un 23 % a revistes acadèmiques [Budd 1986]. Robert Broadus analitzà l'ús de publicacions periòdiques per part d'investigadors de les àrees d'humanitats en un centre de recerca i va observar que de 11.079 sol·licituds de publicacions realitzades a la biblioteca de la institució, 3.403 – un 30'7 % –, eren de publicacions periòdiques [Broadus 1989].

Per la seva banda, Awang Ngah Zainab i Sook Sze Goi van analitzar les referències contingudes en 104 treballs de recerca corresponents a màsters i tesis doctorals llegides a la Universitat de Malàisia entre 1984 i 1994 corresponents a humanitats agrupades en 3 àrees [Zainab;

Goi 1997]. Pel que fa a religió i a filosofia, les monografies suposaven un 68'6 %, que arriba a un 72,7 % si s'inclouen les citacions a capítols, mentre que els articles només eren un 10'0 %. En les àrees relacionades amb la història, la presència de citacions a articles pujava fins a un 24 %, encara lluny del 48'5 % de referències a monografies (57'8 incloent-hi capítols de llibres editats). A l'àmbit de la filologia els articles tenen un pes lleugerament superior (27'9 %), però segueixen dominant clarament les citacions corresponents a llibres, 48'3 % (59'6 % si s'inclouen les fetes a capítols).

Romanos de Tiratel, en la seva exploració sobre el comportament dels investigadors en humanitats i ciències socials argentines, a partir de l'anàlisi de publicacions de la Universitat de Buenos Aires, observà que les referències a llibres s'elevaven fins a un 62'0 % i un 22'2 % són d'articles [Romanos de Tiratel 2000].

Jennifer Wolfe Thompson s'enfrontà al repte de comprovar fins a quin punt la publicació en l'àmbit de les humanitats s'ajusta al perfil descrit pels estudis anteriors. Els resultats del seu treball demostraren la importància de les fonts primàries amb una presència del 41'3 %. D'aquests, un 70'39 % eren documents en format llibre, usualment novel·les o col·leccions de poemes, assaigs o cartes; i, amb unes poques excepcions, quasi totes les altres fonts primàries eren documents impresos. Un conjunt molt reduït de casos estava format per il·lustracions, fotografies o pel·lícules [Thompson 2002].

Respecte a l'ús de fonts primàries més antigues, Thompson ha apuntat que seria més correcte parlar del fet que s'utilitza un espectre d'edats més ampli ja que, si bé la mitjana d'antiguitat de les citacions és de 13 anys, el rang cronològic cobreix 167 anys. A més, la similitud en els percentatges acumulats de l'edat de les referències entre els diversos tipus de documents suggerí que l'actualitat no té més valor en un format que en un altre [Thompson 2002].

Thompson confirmà també la tradicional dependència de la recerca en humanitats respecte les monografies. Si els percentatges de referències a monografies en estudis inferiors es movien aproximadament entre el 60 i el 90 %, ara el valor és del 66'91 %, però només considerant les citacions de fonts secundàries, cosa que justificaria un valor en la franja baixa de l'espectre, car les de fonts primàries s'eleva fins a un 79'39 %. Com que els articles de revista només constituïen el 18'00 % de les referències – aproximadament entre un 10 i un 35 % en estudis anteriors –, resulta que rebien 3,7 vegades més citacions les monografies que els articles, cosa que evidenciaria que són encara el format predominant [Thompson 2002].

Sara Lowe [2003], realitzà un estudi sobre les publicacions citades en l'àmbit de la història, encara que només utilitzà dades aleatòries de quatre anys concrets (1950, 1970, 1990 i 2002) d'una sola publicació periòdica, amb un total de 1.915 referències analitzades. Un dels fets que observà fou un increment en les citacions rebudes per cada número de la revista amb el transcurs dels anys, passant de menys de 100 el 1950, fins a 700 l'any 2002. En la seva mostra trobà que un 25 % del material citat procedeix de publicacions en sèrie i un 75 % no. Aquests valors es corresponen amb els proporcionats en estudis anteriors en l'àrea de la història, (23,3 % i 76'6 % respectivament [Baughman 1977] i 27'1 % i 59'8 % [Jones; Chapman; Woods 1972]).

Més recentment, un equip liderat per Cristobal Urbano ha explorat les publicacions citades en els àmbits de la llengua i la literatura espanyola. Aquest estudi es desenvolupà en dues etapes. En una primera, s'analitzaren les referències bibliogràfiques incloses en un conjunt d'obres de referència i d'actes de congressos identificant-ne les publicacions en sèrie més citades. En la segona etapa es procedí a un estudi de les referències de les revistes més citades en l'etapa anterior [Urbano; Borrego; Rodríguez Gairín et al. 2004; Urbano; Borrego; Brucart et al. 2005].

Del conjunt de referències identificades per l'equip d'Urbano en la primera fase, se'n seleccionà una mostra aleatòria de 3.077, obtenint que un 65'4 % correspon a llibres – que inclouen fonts primàries –; i, un 30'4 % a publicacions periòdiques, un resultat per sobre de tots els estudis citats anteriorment. Tanmateix, a partir de les referències de les revistes, en la segona fase s'extreu un percentatge de referències a revistes més baix que en la primera etapa, un 19'5 %.

Al, Sahiner i Tonta [2006] observen que un 33,7 % de les citacions de les publicacions d'investigadors turcs d'humanitats corresponen a publicacions periòdiques, xifra que baixa fins al 27 % si s'exclouen els articles de mera revisió. També l'estudi realitzat per l'Observatoire des Sciences et des Technologies de la Université du Québec à Montréal a partir de les dades dels índexs de Thomson ISI entre 1981 i 2000, mostrava que només un 23 % de les referències en literatura ho eren a publicacions en sèrie. En història la xifra s'elevava fins al 34,1 %, mentre que en les altres disciplines d'humanitats era del 28,3 %, comptabilitzades globalment. A més, el treball detecta una lleugera disminució de la proporció d'articles de revista en els anys 90 del segle XX en les tres categories esmentades [Larivière; Archambault; Gingras et al. 2006].

Finalment, el treball conjunt del CSIC i la Universidad Carlos III en el camp de la història moderna mostra un 61,5 % de monografies, de les quals els 46,6 % es consideren contemporànies. Els articles només signifiquen un 18,6 % [Fernández Izquierdo et al. 2007].

Alguns estudis fan recompte dels documents citats segons una tipologia més àmplia on es contemplen altres tipus a més de les monografies o els articles de revistes (*journals*), amb resultats molt diversos segons les àrees estudiades i les taxonomies utilitzades amb resultats que van des d'un 2 % fins a un 16 %, aproximadament. Aquestes categories corresponen a manuscrits, actes de congressos (*proceedings*), tesis, publicacions governamentals, treballs de recerca, notes no publicades, objectes i altres fonts.

Un cas significatiu és el de la premsa escrita. Jones, Chapman i Woods troben un 5'6 % de referències d'aquest tipus, però sense diferenciar fonts primàries de secundàries [Jones; Chapman; Woods 1972]. Baker troba un 4'32 % de referències a premsa, però referents a documents que no són de musicologia. Urbano identifica en aquesta categoria un 2 % aproximadament del total de referències citades en les revistes de literatura espanyola buidades i afegeix que en aquest subàrea de la filologia «certs treballs crítics i ressenyes publicats en premsa escrita tenen una gran repercussió en treballs posteriors publicats en revistes acadèmiques» [Urbano; Borrego; Brucart et al. 2005: 450]. En canvi, en el camp de la història moderna a Espanya, el percentatge és només d'un 0,3 %.

Lindholm-Romantschuk [1994], en la seva tesi doctoral, va explorar el flux d'informació dins de diverses disciplines d'humanitats i ciències socials i l'intercanvi entre elles. Entre les seves conclusions figura la importància de les ressenyes de llibres (*book reviews*), que serien un indicador significatiu de la comunicació acadèmica i que es poden utilitzar satisfactòriament per resseguir el flux d'informació dins dels diferents dominis del coneixement humanístic i entre els mateixos dominis [Lindholm-Romantschuk; Warner 1996].

El percentatge de citacions que reben els capítols de llibres no són freqüentment discutits en les anàlisis de citacions en humanitats. Zainab i Goi assenyalen una mitjana de 9'4 % [Zainab; Goi 1997]. Cullars indica un 14'5 % en el seu estudi de les citacions de monografies en filosofia [Cullars 1998]; Thompson, un 14'24 % [Thompson 2002], mentre que Lowe, un 9% en articles d'història [Lowe 2003].

Les mencions a fonts en suport electrònic són lògicament força modernes. Graham troba que només 8 historiadors de 192 citen alguna referència electrònica en un estudi específic realitzat sobre

la qüestió en dues revistes americanes [Graham 2000]. Thompson calcula una totalment negligible presència de 0'07 % en el cas de fonts primàries i de 0'08 % en fonts secundàries [Thompson 2002]. Lowe només troba una nota amb una referència d'una adreça d'Internet [Lowe 2003]; i, Sanz i d'altres, 6 citacions a suports magnètics de 44.471 (0,01 %) [Fernández Izquierdo et al. 2007].

3.2.1.B Obsolescència

La manera d'afrontar l'estudi de l'antiguitat de les citacions presenta força diferències entre els diferents estudis, fet que en dificulta la comparació, però els resultats donen suport a la tesi de Weintraub en el camp de les humanitats, segons la qual la més recent aportació científica, no vol dir pas sempre la millor [Weintraub 1980]. Un 60 % o més de les referències tenien més de 10 anys, quantitat desorbitada si ho comparem amb valors típics de les disciplines experimentals, on s'aconsegueix de llarg superar el 60 % de referències en els primers deu anys [Garfield 1980; Stinson; Lancaster 1987b].

Longyear ja havia assenyalat la presència de referències a articles de musicologia que tenien una antiguitat superior als 70 anys [Longyear 1971]. Jones, Chapman i Woods, indicaren que les medianes d'edat de les referències eren de 71 anys pel que feia a història contemporània anglesa fins a 1914; 54 anys per a la moderna i 39 per a la medieval des del 1050 [Jones; Chapman; Woods 1972]. Nicholas, Ritchie i Ritchie observaren, en un treball britànic sobre ciències socials, que el 27 % de referències sobre història són al segle XIX [Nicholas; Ritchie; Ritchie 1978]³⁴. Stern troba que el 60 % de les referències tenen menys de 20 anys, Lindholm-Romantschuk i Warner van trobar que el pic de referències de monografies en articles de filosofia es trobava entre 13 i 15 anys [Lindholm-Romantschuk; Warner 1996]. Thomson troba el pic entre els 6 i 10 anys, seguit d'entre 11 i 15 anys. Però aquesta antiguitat és més alta en les monografies que no pas en els articles [Thompson 2002]. Cullars indica que en literatura alemanya un 43 % aproximadament de referències tenen més de 30 anys i un 42 % en el cas de la francesa. Un 35 % més de quaranta anys en el cas de la italiana i un 23 % de l'espanyola [Cullars 1989a; Cullars 1990]. Per la seva banda, Sanz i col·laboradors estimen que la mitjana d'edat dels articles citats de revistes espanyoles d'història resulta ser de 14,4 anys [Sanz; Castro; Povedano et al. 2002]. Més recentment, calculen que dues tercers parts de les citacions en revistes espanyoles d'història moderna tenen menys de 30 anys [Fernández Izquierdo et al. 2007].

Això no obstant, els càlculs de les edats dels treballs citats en les àrees d'humanitats estan de vegades esbiaixats per la inclusió de fonts primàries i secundàries, cosa que no passa en altres disciplines, on no hi ha una presència significativa de fonts primàries textuais car aquestes fonts són els propis esdeveniments o fenòmens físics. Per exemple, utilitzant l'*AHCI*, Eugene Garfield va produir una llista dels 100 autors més citats en humanitats en el bienni 1977-1978. Doncs bé, molts d'aquests autors eren poetes, novel·listes i d'altres escriptors literaris, fonts primàries, en la major part dels casos [Garfield 1980]. Garfield va trobar que un 10 % dels autors eren anteriors al segle XV i un 60 % havien nascut amb anterioritat al segle XX [Garfield 1980].

Hi ha diversos estudis que han posat en evidència l'abundant presència de fonts primàries: Cullars en ha trobat un 48,7 % en el seu estudi sobre les referències utilitzades en monografies sobre literatures estrangeres escrites en anglès [Cullars 1988]; un 48'8 % en monografies de literatura alemanya; i, un 61'16 % en literatura francesa [Cullars 1989b]; 54,8 % en el cas de la

³⁴ Citat per Cullars [1996].

literatura italiana; i, 57,5 % de l'espanyola [Cullars 1990]. En la mateixa línia, Gleaves ha estimat que un 60 % de les referències en estudis sobre literatura americana eren a fonts primàries [Gleaves 1961], mentre que Wiberley ha obtingut un 65 % de primàries per a les humanitats [Wiberley 1979]. Budd ha determinat un 39'8 % de primàries i lògicament el 60'2% de secundàries [Budd 1986: 195]. Stern, un 47'4 % de primàries en els estudis d'autors, mentre que en els estudis de moviments literaris les xifres davallava sensiblement fins a 22'3 % [Stern 1983] mentre que Thompson ha obtingut un 41,3 % en literatura americana i anglesa [Thompson 2002]. Sanz i col·laboradors, explorant citacions d'història moderna a Espanya, no separen totalment els dos tipus de fonts, però obtenen que un 30,2 % corresponen a manuscrits i documents d'arxiu a les quals podrien afegir-se una bona part dels documents anteriors a 1830 que constitueix un 15,6 % del total i que s'utilitza com a font primària [Fernández Izquierdo et al. 2007].

Nogensmenys, encara que en filosofia és impossible per la major part de documents distingir entre fonts primàries i secundàries, sí resulta factible en la resta de disciplines d'humanitats [Cullars 1998]. Però només Heisey, McCain, Thompson i Romanos de Tiratel diferencien completament les fonts a l'hora de calcular l'edat dels documents citats, tot i la seva importància. Heisey va treballar amb una mostra aleatòria d'articles de revista i de monografies que tractaven sobre els manuscrits del Mar Mort. El resultat que va obtenir és que l'edat mitjana dels documents és de 333 anys, aproximadament. Ara bé, quan es van excloure les fonts primàries, la xifra caigué fins a 22 anys [Heysey 1988], el que resulta força significatiu. McCain va trobar un 46 % de fonts primàries i un 54 % de secundàries. D'entre aquestes últimes, el 33 % de les procedents d'articles d'història i un 45 % d'articles historiogràfics tenien 10 anys o menys [McCain 1987]. Thomson va identificar un 41'3 % de fonts primàries i un 58'7 % de secundàries. Entre les citacions a secundàries, un 41'0 % tenien 10 anys o menys [Thompson 2002]. Romanos de Tiratel, va calcular que el 36'5 % del total de citacions estudiades tenen 15 anys o menys, mentre que el nombre augmenta al 50'4 % si només es consideren les fonts secundàries [Romanos de Tiratel 2000].

Per contra, Lowe, tot i que no ha distingit entre ambdós tipus de fonts en el seu estudi de les referències de la revista de l'*American Historical Association*, percep que l'any 1950 només un 15 % del material tenia menys de 20 anys, i en canvi, l'any 1970 el percentatge era del 62%, el 1990 del 51% i el 2002 del 61%, tendència que s'explica per un major ús de publicacions periòdiques [Lowe 2003], tal i com Garfield havia apuntat 20 anys abans [Garfield 1982].

Stern [1983], Budd [1986], McCain [1987] i Thompson [2002] coincidien en la importància que tenen les fonts primàries en l'estudi de les humanitats i la seva inclusió modifica sensiblement l'estudi de l'obsolescència.

Urbano i el seu equip constaten, en monografies sobre filologia espanyola, una vida mitjana de 12 anys i una mitjana d'antiguitat de quasi 19 anys per bé que, encara que no separa fonts primàries de secundàries, elimina els documents de més de 200 anys [Urbano; Borrego; Brucart et al. 2005]. Els resultats són molt similars als obtinguts en les publicacions periòdiques (12 i 17'7 anys). Tanmateix, el nivell d'obsolescència baixa fins a 16 i 27'3 anys respectivament, en la segona fase de l'estudi realitzat directament sobre referències de publicacions periòdiques de la disciplina.

Al, Sahiner i Tonta [2006] en l'anàlisi de citacions de publicacions turques de l'AHCI troben referències a documents que van des de l'any 1549 fins al 2003, però no sembla pas que diferenciïn entre fonts primàries i secundàries. El 50 % de les referències tenen 12 anys o menys, mentre que el nombre de fonts citades el mateix any de publicació era d'un 0,6 %.

Sigui com sigui, els resultats de tots aquests estudis citats aquí posen en evidència que la manca relativa d'actualitat d'una contribució intel·lectual no sembla devaluar significativament un treball.

3.2.1.C Dispersió de les publicacions i nucli de la disciplina

Alguns dels estudis també han intentat identificar el nucli de publicacions essencials de les disciplines contemplades, si bé diversos autors han indicat la dificultat de fer-ho per l'enorme dispersió esmentades [Larivière; Archambault; Gingras et al. 2006]. Una disciplina ben definida acadèmicament, estructurada en els seus mitjans de comunicació i de validació científica presenta un acceptable ajust a la llei de Bradford. Els resultats d'aquests tipus d'estudi poden marcar el grau de consolidació d'un camp, la seva poca estructuració; o bé, la seva naturalesa multidisciplinària.

McCain defineix el nucli (*core*) de les monografies com aquelles que són citades en dos articles i el nucli de les revistes científiques com les que tenen un mínim de 4 referències en dos o més articles. D'aquesta manera, troba tres llibres que formen part d'aquest nucli i sis revistes [McCain 1987: 45, 55]. Broadus assenyala de passada que l'11'7 % dels títols de les revistes satisfà el 49 % de les comandes dels especialistes dels centres de recerca que estudia [Broadus 1989: 124]. Lindholm-Romantschuk i Warner rastregen referències en les publicacions periòdiques per a un grup específic de monografies i conclouen que hi ha un nucli de monografies per a cadascuna de les disciplines que estudien. Aquests nuclis es distingeixen perquè les monografies que hi pertanyen reben una mitjana força més alta de citacions anuals que no pas les altres [Lindholm-Romantschuk; Warner 1996]. Thompson identifica un nucli de revistes més citades i d'editors. De 709 referències a articles, 39'2 % anaven dirigides a les 20 publicacions més citades, que representen el 6'8 % de les 293 amb referència. Quant als editors, els 20 editors amb monografies més citades constitueixen el 6'3 % del total i acullen el 53'4 % d'un total de 2.230. Igualment, identifica editors per a obres on es citen capítols. En aquest cas, els 10 primers editors representen el 6'9 % del total i reben el 38'7 % de les citacions del conjunt de 519 [Thompson 2002].

El grup de treball d'Elías Sanz identifica el conjunt de publicacions periòdiques i congressos més citats en l'àmbit espanyol d'història. Les 20 revistes més citades suposen només un 1,4 % del conjunt de títols, però acumulen quasi una quarta part del total de citacions citades [Sanz; Castro; Povedano et al. 2002]. En una publicació més recent centrada en la història moderna, identifiquen 111 revistes que suposen el nucli que acumula un 50 % de les citacions [Fernández Izquierdo et al. 2007]. Urbano i el seu equip estableixen les revistes més citades, les editorials³⁵ i, fins i tot, la seva tipologia [Urbano; Borrego; Brucart et al. 2005]. De les 1.930 referències a monografies, els 20 editors més citats constitueixen només un 2'6 % del total dels presents, i acullen un 28'0 % de totes les referències, fet que constata una dispersió molt més forta que en l'estudi de Thompson sobre literatura anglesa del segle XIX. Però cal considerar que el seu treball no es basa en una mostra aleatòria, i que no inclou referències primàries. En el cas de les revistes, les 20 publicacions que acumulen més cites, un 29'5 % del total, signifiquen un 4'9 % de títols.

Al, Sahiner i Tonta [2006] identifiquen el conjunt de revistes més citades, encara que admeten la dificultat d'establir-ne realment un nucli. La meitat dels articles es distribueixen en 40 revistes.

³⁵ La identificació d'editors té sentit un cop constatada la importància de les monografies i llibres editats en la producció científica en humanitats. Cullars ja havia explorat la distribució percentual del tipus d'editorial en les monografies de filosofia [Cullars 1998].

3.2.1.D Llengua

Diversos treballs també s'han ocupat de la llengua en què estan escrits els documents citats. Jones, Chapman i Woods van trobar que el 77 % de les referències a articles es trobaven en llengua estrangera (no anglesa) [Jones; Chapman; Woods 1972], mentre que Heinzkill indica un 9% aproximadament [Heinzkill 1980], Lowe un 24 % en el cas de la història [Lowe 2003] i s'eleva en el treball de Baker sobre musicologia fins a un 42'0 %. Cullars determina que el 84'4 i el 75'0 % dels documents citats estan en el mateix idioma que la font en el seu estudi sobre monografies de crítica literària en francès i alemany [Cullars 1989b]. En italià i en espanyol els percentatges són del 65'7 i 83'7 % respectivament [Cullars 1990]. Romanos de Tiratel troba entre els investigadors en humanitats de la Universidad de Buenos Aires que el 76'5 % cita referències que estan en espanyol tot i que en una enquesta paral·lela la majoria exposa que poden llegir en dues, tres o quatre llengües estrangeres [Romanos de Tiratel 2000]. De la mateixa manera en l'estudi realitzat en l'àrea de filologia espanyola es detectà un clar predomini de la llengua castellana sobre qualsevol altre idioma [Urbano; Borrego; Brucart et al. 2005]. Resultats similars obtenen diversos investigadors espanyols analitzant les citacions en revistes d'història [Fernández Izquierdo; Moreno Diaz del Campo 2006; Fernández Izquierdo et al. 2007].

En general, els treballs citats conclouen la preferència dels investigadors per les llengües vernacles. Però això no és sempre possible. Zainab i Goi posen en evidència la manca de suficients treballs en llengua malaia quan observen que, tot i que el 61 % de les tesis en humanitats de la Universitat de Malàisia s'escrueixen en malai, el 66 % de les referències estan en anglès [Zainab; Goi 1997]. Cullars ja havia mostrat que en el cas d'estudis de literatura no anglesa escrits per anglosaxons, només un 36 % de les referències es feia a fonts escrites en llengua diferent a la nativa [Cullars 1988]. I Batts, en un estudi comparat sobre literatura anglesa i alemanya, ens diu que si hi ha coincidència entre la disciplina d'estudi i la llengua, el 90 % de citacions es fan en aquesta llengua i si difereixen, un 60 % es realitza en la llengua que correspon a la literatura estudiada; i, un 30 % en la pròpia de l'autor [Batts 1972].

Charlene Kellsey i Jennifer E. Knievel, en un estudi de 2004 realitzat en articles d'humanitats publicats als EUA els anys 1962, 1972, 1982, 1992 i 2002 en història, filosofia, literatura clàssica, i lingüística comproven que, encara que el nombre de citacions a publicacions en llengües foranes s'ha mantingut constant, el percentatge total ha disminuït, amb un valor mitjà més alt per a la literatura clàssica en un 34,4 % [Kellsey; Knievel 2004]³⁶. Altres estudis també han mostrat un predomini clar de l'ús de fonts anglosaxones entre els investigadors anglòfons o que publiquen en aquesta llengua [Hutchins; Pargeter; Saunders 1971; Cullars 1988; Knievel; Kellsey 2005].

3.2.1.E Autoria conjunta

Tampoc són gaires els estudis que han abordat la coautoría. Caldria considerar aquí treballs clàssics de sociologia de la ciència com *The Scientific Community* de Warren O. Hagstrom que ja mostraven un nivell baix, inferior o molt inferior al 10 %, de col·laboració en l'àmbit de les humanitats [Hagstrom 1965]. Wiberley i Jones, ja des de l'anàlisi de citacions, estableixen que en les humanitats, tant en publicacions en sèrie com en monografies, firmar els treballs en solitari és la regla general [Wiberley; Jones 1994]. Bourke, entre els científics australians, troba un 12 de casos de coautoría en humanitats (AHCI), en front del 50 en ciències socials (SSCI) i un 80 % a les

³⁶ Assenyalem, de passada, que Charles Osburn l'any 1979 documenta com declinava la competència en llengües estrangeres entre la comunitat científica dels EUA [Osburn 1979].

ciències experimentals i de la salut (SCI) [Bourke; Butler; Biglia 1996; Bourke 1997]. Molteni i Zulueta, en un estudi centrat exclusivament en la producció científica argentina en ciències socials i en humanitats entre els anys 1990 i 2000, troben una mitjana molt baixa de 1,14 autors per document a l'AHCI, en front del 2,64 del SSCI [Molteni; Zulueta 2002]. Lowe, en l'àmbit de la història, troba que el percentatge de col·laboració s'ha mostrat quasi bé constant entre 1950 i 2002, oscil·lant entre un mínim del 4 % i un màxim del 8% [Lowe 2003]. Al, Sahiner i Tonta [2006] troben un valor molt més alt per al conjunt de disciplines d'humanitats en l'àmbit turc.

3.2.1.F Continguts temàtics

Fins allò que nosaltres coneixem, els treballs que aborden els continguts temàtics basats en l'anàlisi de citacions no són gens abundats, ni pel que fa als motius dins d'una disciplina concreta, ni per la dispersió multidisciplinària que es pressuposa en molts estudis d'humanitats.

Cullars [1996], en el seu treball sobre monografies franceses i alemanyes de belles arts presenta la freqüència absoluta i relativa de monografies que tracten sobre els diferents períodes cronològics (clàssic, medieval, renaixement, etc). Dos anys després, tracta les monografies anglòfones de filosofia, i aborda la distribució percentual de citacions a documents sobre temes aliens a la filosofia i que s'utilitzen conseqüentment de manera auxiliar, destacant en primer lloc les ciències amb un 19,3 % [Cullars 1998].

Podríem incloure aquí el treball de Henry Kreuzman en el camp de la filosofia, que explora la cocitació a partir de dades de l'AHCI, per a explorar les diferències i similituds entre els subcampus de la filosofia de la ciència i l'epistemologia [Kreuzman 2001]³⁷.

3.2.1.G Altres aspectes tractats

Thompson identifica també diverses mitjanes sobre autors i obres citades en més d'una ocasió. Així, troba que un 14,0 % dels autors han estat citats més d'un cop, 2'5 citacions per autor en el cas de monografies. En canvi, en revistes, la mitjana d'autors reincidents és de 17'2 % mentre que la mitjana de citacions per autor és de 2'8.

Pel que fa als treballs acadèmics en monografies, en un 2'0 % de casos es citen més d'un cop, mentre que en revistes això passa en un 5'8 % de casos. Quant a la mitjana de citacions per autor, en monografies és de 2'03 mentre que a revistes és de 2'4 [Thompson 2002]. En el cas de publicacions espanyoles d'història moderna, un 35,7 % d'autors són citats més d'un cop amb una mitjana de citació per autor del 2,8 % [Fernández Izquierdo et al. 2007]. També referint-se a l'impacte dels autors Al, Sahiner i Tonta [2006] troben que el 80,5 % dels investigadors turcs que apareixen a l'AHCI no rep cap citació. I que només un 2% dels treballs reben 7 citacions o més. El mateix article d'Al, Sahiner i Tonta mostra el temps que necessiten els articles que són citats en aconseguir-ho, a més d'una llista de les universitats turques amb més producció en humanitats.

Susana Romanos de Tiratel estudia el nivell de citacions d'una disciplina a ella mateixa (autocitacions disciplinàries) i al·locitacions (a una altra de diferent) entre art, filosofia i llengua i literatura [Romanos de Tiratel 2000]. Glänzel i Thijs van incloure les humanitats en un estudi general sobre l'impacte de les autocitacions en indicadors bibliomètrics quan es treballa a un nivell gran d'agregació, com és la producció científica d'un país, confluint que, en aquests contextos,

³⁷ Veure també el treball de José Luis Ortega Priego [2001] citat infra, en l'apartat següent.

l'efecte de les autocitacions és negligible [Glänzel; Thijs 2004]. Aquest treball també troba, per a les ciències socials i les humanitats, un nivell d'autocitacions mitjà internacional del 19 %, en front del al 40 % al que pot arribar en algunes disciplines com les matemàtiques, ciències naturals i enginyeria.

Finalment, indiquem alguns treballs que s'han ocupat de les funcions de les citacions en l'àmbit de les humanitats. Així, Carolyn Frost va abordar l'estudi de les funcions de les citacions en l'àmbit de la literatura alemanya [Frost 1979] classificant-les en positives, negatives o sense determinar. Budd [1986] va fer el mateix amb la literatura alemanya, mentre que Cullars ho ha fet amb la literatura espanyola i italiana i amb les monografies anglòfones, alemanyes i franceses de belles arts [Cullars 1990; 1992; 1996]. Tots aquells treballs conclouen que en la majoria de casos els autors, en incorporar referències, no expliciten una avaluació positiva o negativa del que citen.

També hi ha hagut algun intent de calcular un factor d'impacte d'una publicació com el cas de la revista espanyola *Trabajos de Prehistoria* [Chapa Brunet et al. 1993] a partir del buidat de citacions d'un conjunt de revistes un any concret, però el treball sembla que no va tenir continuïtat.

Quant a l'ús de tècniques d'AXS en l'àmbit de les humanitats a partir de citacions, a Espanya, José Luis Ortega Priego les ha utilitzat en el seu estudi sobre les relacions entre els investigadors en Història Contemporània de Jaén entre els anys 1990 i 1995 amb l'objectiu d'oferir-ne una representació gràfica [Ortega Priego 2001]. Per la seva banda, l'equip format entorn de la Universidad Carlos III de Madrid, liderat per Elías Sanz, ha proporcionat representacions gràfiques de la correspondència entre autors i el tipus de document utilitzat així com autors i títols de revista citats [Sanz; Castro; Povedano et al. 2002].

Encara que aliè a l'anàlisi de citacions i fora específicament de les àrees d'humanitats, ens és imprescindible, no obstant això, citar l'estudi desenvolupat a l'entorn del grup EC3 sobre tesis doctorals espanyoles de bibliometria. Aquesta anàlisi explota, des d'un punt de vista bibliomètric i de xarxes socials, el contingut dels registres escaients de TESEO. Assenyalem que aquesta tasca, presentada en la 1a. Jornada espanyola d'Indicadors per a l'avaluació de la Ciència i la Tecnologia a Fesabid 2005, i convertida actualment en article [Delgado; Torres; Jiménez et al. 2006], ha estat precedent i exemple de la nostra tasca amb TESEO.

3.3 Índex de citacions locals d'humanitats: intent de construcció i ús

La utilització preferent de les monografies i les diferències culturals i lingüístiques en la producció científica de les humanitats és un problema seriós des de la perspectiva de l'avaluació de les freqüències de citacions [Sanz; Martín Moreno 1997; Moed 2005; Nederhof 2006; Fernández Izquierdo et al. 2007]. T. Luukkonen [1991] va demostrar, des de l'àmbit escandinau, que els científics que publiquen des de països petits i allunyats de la cultura (llengua) dels EUA tenen molts obstacles afegits per a convertir-se en referents internacionals [Karlsson 1994]. Katz [1999] posà en evidència que l'impacte de les publicacions d'un determinat país creix amb l'augment de la mida de la seva producció global. Per tant, els països petits tenen més dificultats per aconseguir visibilitat.

Nederhof i Zwaan [1991], per la seva banda, calcularen que en temes d'interès general, publicats en anglès, els indicadors de l'ISI, el SSCI i l'AHCI cobrien entre un 45 i un 60 % aproximadament de les publicacions holandeses. Això no obstant, aquests percentatges minvaven espectacularment fins al 20 % en temes relacionats amb el seu àmbit regional, redactats habitualment en holandès. Però és que, fins i tot a Austràlia, on s'escriu habitualment en anglès,

Butler va observar, als anys 90 del passat segle, que els índexs de citacions de Thomson ISI només cobrien un 25 % dels articles d'història i un 27 % dels específics d'història d'Àsia [Hicks 2004].

Dana Roth ha analitzat més recentment els competidors de les bases de dades de Thomson Scientific que, essencialment, es troben en les àrees de les ciències experimentals i de la tecnologia. Aquests instruments de recuperació de la informació, encara que són eines útils per a trobar vincles ràpids a determinats documents citats, no poden pas substituir, ni de lluny, les aportacions del *Web of Science*, pel que fa a la possibilitat de cerques de citacions exhaustives [Roth 2005].

Sembla ser que l'únic camí a seguir és l'elaboració i manteniment per part de cada país de dades suficients sobre la producció pròpia, especialment per a les publicacions en llengües minoritàries, donada l'escassa rendibilitat econòmica, que no fa pensar que se'n puguin ocupar agents internacionals que no estiguin lligats a alguna administració pública³⁸. Resulta evident, no obstant això, que no és igual de costós confeccionar un índex de citacions que tingui alhora una funció de recuperació de la informació, com en el cas SCI, el SSCI o el AHCI, que fer recomptes de citacions en estudis d'anàlisi de citacions ad hoc.

Per a omplir aquests buits existents fora de l'àmbit anglòfon s'han fet diverses propostes nacionals i ja hi ha alguns projectes en funcionament. Dinamarca, per exemple, manté una base de dades amb referències a articles de revistes científiques, diaris, monografies, capítols de llibres, informes, conferències, projectes de recerca i perfils d'institucions en tots els àmbits científics. Noruega ha assenyalat la necessitat de tenir-la, almenys en l'àmbit de les humanitats i ciències socials, a partir de les aportacions del mateixos productors [Langfeldt 2002]. A França es va començar a compilar una base de dades de revistes científiques, disciplina a disciplina, en els àmbits d'humanitats i ciències socials, deixant per a una fase posterior la inclusió de les referències [Peyraube 2001]. El Japó està desenvolupant la seva pròpia base de dades de cites encara que, de moment, no ha incorporat referències en els camps de les humanitats [Negishi; Sun; Shigi 2004].

L'any 2001, l'*Standing Committee for the Humanities* de la *European Science Foundation*³⁹, va iniciar un procés de reflexió sobre la necessitat de disposar amb urgència d'una base de dades de la producció científica en humanitats a nivell europeu, que es va materialitzar en un primer moment en un taller preparatori entre especialistes. Entre les conclusions es constata la necessitat que sigui cada país el que construeixi la base de dades de la seva producció seguint un estàndard general; i, que les monografies s'hi han d'incloure imprescindiblement [Peyraube; Kiefer; Mustajoki 2003]. Seguint amb aquest projecte, actualment la *Fundació Europea de la Ciència* patrocina la creació d'un índex de referències europeu per a les humanitats (*European Reference Index for the Humanities*, ERIH) que hauria d'incloure monografies i tipus documentals no tradicionals [European Science Foundation 2006].

Això no obstant, no tenim notícies que s'hagi posat en marxa cap projecte d'aquesta índole en els Països Catalans, si bé és veritat que en el cas de publicacions espanyoles sí existeixen iniciatives com *In-Recs*⁴⁰, més orientat a ser un JCR que no pas un SSCI i *ModernitasCitas*⁴¹, que és una eina essencialment de recuperació de la informació. Per la seva banda, l'*Observatori de la Recerca*

³⁸ No sembla haver tingut èxit, de moment, la proposta de Robert Cameron [1997] de construir una base de dades universal de referències científiques accessible a través de la xarxa i mantinguda de manera federada i altruista per les institucions científiques.

³⁹ <http://www.esf.org/esf_genericpage.php?language=0§ion=2&domain=4&genericpage=188> [Consulta 7 de desembre de 2006].

⁴⁰ Informació disponible a: Ciències socials (In-Recs): <ec3.ugr.es/in-recs>; Ciències jurídiques (In-Recj): <ec3.ugr.es/in-recj>; Medicina: <ec3.ugr.es/medicina> [consultes 11 de juliol de 2007].

⁴¹ Disponible a: <<http://www.moderna1.ih.csic.es/emc>> [Consulta 11 de juliol de 2007].

Catalana, depenent de l'Institut d'Estudis Catalans i creat l'any 2003 per a avaluar d'una manera continuada la situació del sistema català de ciència i tecnologia no té encarregada, ara per ara, la tasca de confecció d'índexs de citacions⁴².

Situats en aquest context, hem assumit la responsabilitat d'obrir el camí que d'altres haurien de sistematitzar: la recollida de dades bibliomètriques sobre les publicacions científiques o de prestigi acadèmic en llengua catalana, o bé, vinculades a la recerca en humanitats en els Països Catalans, quan no estiguin disponibles a través de Thomson ISI o d'altres organitzacions.

Així, en el nostre treball hem buidat les referències bibliogràfiques d'un modest conjunt de 5 revistes (vid. 5.2.1 i 5.3.1.A), elaborant a partir d'elles un índex de citació. Els indicadors obtinguts sobre l'impacte de les publicacions, a més del seu valor intrínsec, tot i que provisional pel volum relativament limitat de citacions, han de servir per a determinar les publicacions de les quals cal indexar-ne les referències sistemàticament en un futur.

Però l'anàlisi de citacions no s'ha d'entendre només com una eina per a avaluar les publicacions, i de retruc la tasca dels autors que hi han publicat, sinó que ha de servir per a complementar les dades cienciomètriques, com poden ser els pressupostos dels departaments universitaris, el nombre de titulats, les beques obtingudes, els treballs dels grups de recerca, etc.. En aquest sentit comptem amb una eina complementària com és la base de dades de tesis doctorals TESEO, que permet explorar les relacions que s'estableixen entre els acadèmics. Desgraciadament, no existeixen mitjans equivalents en tots els àmbits geogràfics. Sense anar més lluny, no està disponible per a la Catalunya Nord.

Així doncs, aquest treball intenta establir un primer model a seguir per a conèixer trets sobre el funcionament d'una disciplina d'humanitats basats en paràmetres bibliomètrics, gràcies a l'anàlisi de citacions, amb la pretensió que aquest model pugui anar més enllà de les impressions personals dels acadèmics de l'àrea que, de totes maneres, hauran de ser sempre consultats per tal de refinar i comprendre millor els resultats.

Aquest model, encara que vàlid en general en les humanitats, pot ser especialment interessant pel que fa a les literatures de llengües que, tot i ser minoritàries, disposen d'una activitat d'estudi científic important. Probablement hauran de ser institucions vinculades a les zones geogràfiques on s'utilitzen aquestes llengües les que facin l'esforç d'acumular les dades, car difícilment pot interessar suficientment o resultar rendible perquè se n'ocupi altri.

En no disposar d'un índex de citacions, nosaltres hem hagut de partir pràcticament de zero. En primer lloc, conèixer quines són les revistes que havien de ser buidades. Després procedir al buidat. I a partir d'aquí, els indicadors, per acabar, finalment, amb les interpretacions.

⁴² Agraïixo la informació subministrada per Llorenç Arguimbau, documentalista de l'Observatori de la Recerca Catalana.

4 L'àmbit de la literatura catalana

La literatura és conseqüència de l'ús escrit de les llengües. Les línies mestres de la història del català són àmpliament conegudes de manera que podem limitar-nos aquí a fer-ne una breu ressenya remetent-nos per a més detalls a un text clàssic com el de Joan Corominas *El que s'ha de saber de la llengua catalana* [Coromines 1954] o al més recent *Manual de catalanística* d'August Bover [1993].

El català és una llengua romànica resultat de l'evolució local del llatí parlat. Els primers textos que utilitzen aquesta llengua es situen en el segle XII, però és ja al segle XIII que el català s'obre camí en l'escriptura i ingressa de mica en mica en els usos socials cultes. L'expansió militar i política dels catalans exportà la llengua per bona part del llevant de la Península ibèrica i més enllà. Els catalanoparlants residuals de l'Alguer, en són l'últim testimoni d'aquesta expansió.

La penetració del castellà com a llengua de la cort, amb el Trastàmara, va tallar el presumible desenvolupament d'una gramàtica normativa. Als segles XVI i XVII es va accentuar la castellanització com també passà a Nàpols o a Portugal amb les seves llengües romàniques. El català no va cessar de tenir escriptors, però ben sovint es van haver de resignar a la difusió manuscrita, perquè no eren negoci editorial. Tanmateix la literatura popular va seguir molt viva i el procés de castellanització del poble molt lent.

A la darrerria del XVII, l'administració civil i eclesiàstica està ja fortament castellanitzada en diverses zones de la catalanofonia. Posteriorment, l'evolució política i militar van acabar reforçant aquesta realitat. Així, el Rosselló, absorbit per França amb el tractat dels Pirineus (1659), va restar sotmès a la penetració sistemàtica del francès i, a partir de la guerra de Successió, amb els subsegüents decrets de Nova Planta (1707-1716), la corona espanyola inicià una política de castellanització total de l'administració. Només Andorra ha mantingut ininterrompudament el català com a llengua oficial. Al marge de la política, el català és vist llavors per les èlites culturals dels Països Catalans com un dialecte o llengua pobra i vulgar, pròpia de camperols o menestrals, en front de l'espanyol (castellà) i del francès, refinats idiomes de cultura.

Un gir reivindicatiu va adquirir certa entitat al llarg del XIX amb l'anomenada Renaixença, que va defensar el català com a llengua literària, i que es va anar estenent progressivament a tots els registres formals de la llengua. A Catalunya; esdevindrà un dels elements fonamentals del catalanisme, moviment sociopolític de caràcter regionalista o nacionalista que rebia el suport d'amplis sectors socials. Fruit d'això es viu un ràpid procés de recuperació de la literatura culta en català sense deixar de banda les aportacions a la cultura anomenada popular. A la resta dels Països Catalans, les evolucions posteriors a la Renaixença resten pràcticament circumscrites a la literatura.

Al principi del segle XX, el català recupera el predomini entre els intel·lectuals i els polítics al nostre país. Així mateix, l'obra normalitzadora de la llengua de Pompeu Fabra, va ser impulsada per la celebració del 1r Congrés Internacional de la Llengua Catalana (1906) i per la fundació de l'Institut d'Estudis Catalans (1907), que va fixar les normes ortogràfiques (1913) assumides després per la Mancomunitat de Catalunya (1914-1924). Al País Valencià, una majoria d'escriptors van subscriure les normes ortogràfiques de l'Institut (Castelló de la Plana, 1932). En els altres territoris de parla catalana també ha acabat implantant-se la normativa de Fabra.

No és fins a la Segona República, amb l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (1932), que es reconeix explícitament el caràcter oficial de la llengua catalana. La Generalitat inicia aleshores un procés de catalanització de l'escola primària (amb les escoles normals) i de la universitat (amb la fundació de la Universitat Autònoma de Barcelona) que s'estronca el 1939 per la

Guerra Civil espanyola i el posterior règim totalitari que perseguí l'ús públic del català i en prohibí de nou la utilització a l'administració, fet que sumat a les conseqüències físiques i psicològiques de la guerra, convertiren el català literari en testimonial.

No és fins a la segona meitat del segle XX que apareixen a Catalunya un gran nombre d'escriptors en espanyol, paral·lelament a l'aparició d'alguns dels més grans creadors en català de la història. A les Illes Balears, la producció literària més important del segle XX és feta en català. El País Valencià, més tardanament, coneix una florida d'escriptors en català sense precedents des de l'edat mitjana.

L'evolució històrica del català n'ha condicionat doncs, fortament, la seva producció literària, mentre que l'estudi científic s'ha vist determinat negativament pels esdeveniments polítics i socials viscuts durant diverses dècades de la part central del segle XX.

En els epígrafs següents del present capítol fem, en primer lloc, un repàs a les principals fites sobre la recerca en literatura catalana, mentre que després ens ocupem de les temptatives d'anàlisi i avaluació d'aquesta recerca.

4.1 L'estudi de la literatura catalana com a disciplina científica

L'estudi de la literatura catalana, com a resultat de la història social i política de la llengua en que es fonamenta és una activitat relativament recent, si excloem l'animació que es produí durant el primer terç del segle XX, fortament condicionada generalment per biaixos ideològics i una manca d'eines metodològiques modernes. Cal esperar als últims anys del franquisme en què es restaurarà l'ensenyament oficial de la literatura catalana. Les primeres activitats comencen a mitjan dels anys 60, però el desplegament general no es produirà fins el setanta-vuitanta «amb tot el que això suposa, d'una banda, de voluntarisme i, de l'altra, de dèficits de personal investigador i de recepció i, doncs, de possible mercat» [Molas 2001: 9].

Així les primeres càtedres foren creades el 1965 a la Universitat de Barcelona (UB) i el 1971 a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Paral·lelament fou creada la de la Universitat de València (UV). Fins l'any 1979 no es va poder crear la primera Càtedra d'ensenyament secundari.

El 1967, a la UB es creà el Departament de Literatura i Cultura Catalanes i el 1986 s'unificà amb el Departament de Llengua Catalana sota el nom de Departament de Filologia Catalana. L'any 1978 es creà la Universitat de les Illes Balears, amb una secció específica per a llengua i literatura catalanes, dins de la Facultat de Filosofia i Lletres que fins llavors depenia de la UB⁴³. Els anys noranta s'han format departaments de filologia catalana a les universitats noves de Girona (UdG, desglossada de la UAB el 1992), de Lleida (UdL) i de Tarragona (Universitat Rovira i Virgili, URV) –desglossades de la UB –, la d'Alacant (UA) i la Jaume I de Castelló (UJI) – desglossades de la de València⁴⁴ –. D'altra banda, la Universitat Pompeu Fabra (UPF), establerta a Barcelona i creada de

⁴³ La càtedra Ramon Llull fou creada l'any 1959 i va promoure formació per a l'obtenció del títol de doctor i cursos d'estiu en l'àmbit de la filologia, encara que després va estendre les seves activitats a d'altres branques científiques.

⁴⁴ La Universitat d'Alacant, de fet, fou creada l'any 1979 a partir del Centre d'Estudis Universitaris (CEU), adscrit a la Universitat de València, i s'ocupà inicialment de la filologia catalana a través de la secció de Filologia Hispànica.

nova planta l'any 1990, disposa d'un departament d'humanitats que s'ocupa també de la filologia catalana⁴⁵.

L'any 1968 es constituí l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes⁴⁶, però no va poder ser legalitzada fins el 1973. Aplega a persones interessades per la llengua i la literatura catalanes i té per objectiu fomentar i difondre la cultura catalana, especialment la llengua i la literatura.

L'any 1985 veu la llum la Societat Catalana de Llengua i Literatura (SCLL), filial de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC). Té com a finalitat l'estudi de totes les branques i tots els aspectes de la llengua i la literatura catalanes i organitza col·loquis, taules rodones i curssets de caire monogràfic.

Quant a les publicacions, superats els primers anys de la postguerra es publiquen alguns articles sobre literatura catalana en espanyol en revistes acadèmiques reaparegudes després de la contesa com el *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona* (1944) o el *Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura* (1943). Pel que fa a la publicació en català al nostre país, una de les primeres fites importants és l'aparició l'any 1947 d'*Estudis Romànics* tot i el ventall temàtic i idiomàtic que abasta, a més de les dificultats de publicació. El 1956, Miquel Arimany comença a publicar, inicialment en forma de quaderns monogràfics independents⁴⁷, *El Pont: l'expressió viva de la literatura catalana actual* que a més de producció literària incloïa assaig, estudis i ressenyes. Però l'impacte més important es produí l'octubre de 1959 quan veu la llum la revista cultural *Serra d'Or*, publicada sota l'aixopluc de l'Abadia de Montserrat emparada en la llibertat que disposava l'Església catòlica espanyola gràcies al concordat amb el Vaticà [Nadal 1999]. Tot i el seu caràcter generalista, el gran protagonisme de la publicació en la resistència cultural catalana i la manca de revistes la convertí en el principal mitjà de publicació legal sobre llengua i literatura catalanes escrit en català; d'altra banda, la llengua lògicament prioritària per a versar-ne aquesta literatura.

També es poden trobar algunes col·laboracions d'interès en la premsa periòdica de l'època. A més dels diaris, especialment des de finals dels anys 60, val la pena mencionar, en espanyol, el quinzenal *Destino* (1939-1975) – a partir de 1957, quan abandonà l'ideari falangista inicial [Cabo 2001] –, i ja en català els setmanaris *Tele-Estel* (1966-1970) i *Presència* (1965-1971, pel que fa a l'època que ens interessa.

La manca d'una publicació específica de filologia catalana perdurà fins l'any 1974, quan apareix *Els Marges* amb una clara vocació acadèmica. Fundada per Joaquim Molas, va permetre donar visibilitat als treballs de recerca que sobre l'àrea s'estaven realitzant, responent a la nova situació que es manifestava en la titulació dels primers llicenciats que sortien de les aules universitàries del país.

L'any 1975 es començà a publicar *Randa* que tot i no ser una revista literària, ofereix un gruix important d'estudis literaris acadèmics sobre la producció a les Illes Balears. Paral·lelament, amb el final del règim franquista i l'arribada de la democràcia a l'Estat espanyol van aparèixer diverses revistes arreu dels Països Catalans amb sort diversa que, sense ser acadèmiques i privilegiar la creació literària, han donat visibilitat a diversos estudis i treballs sobre la matèria [Rendé; Cònsul

⁴⁵ Des del curs 1996-1997 la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) imparteix l'ensenyament a distància de filologia catalana, orientat més bé cap a la llengua que a la literatura, comptant amb un reduït grup de professors propis (5, l'any 2002) i un conjunt més ampli de consultors externs que s'encarreguen de la docència [AQU 2003].

⁴⁶ <<http://www.iecat.net/aillc>> [Consulta 4 de novembre de 2006].

⁴⁷ Això fou així per manca del permís de censura que necessitaven totes les publicacions periòdiques i que no van obtenir fins el núm. 31 (maig 1969). En canvi, era una mica més senzill aconseguir publicar un llibre. Desaparegué l'any 1992.

1987]: *Faig* (1975), *Reduccions* (1977), *Quaderns Crema* (1979), *Quaderns de Ponent* (1979) o la revista de cultura general *L'Espill* (1979)⁴⁸ a les quals van seguir d'altres com *La Rella* (1983), *L'Aiguadolç* (1985), *Daina* (1986) i *Urc* (1989), sense pretendre ser exhaustius.

Deixant de banda aquestes revistes n'han aparegut també d'altres amb una vocació molt més acadèmica; *Estudis de llengua i literatura catalanes* (1980), editada per l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes; *Affar* (1981), publicada pels Departaments de Llengua i Literatura Catalanes de la UIB, però només van arribar a sortir dos números. A l'any 1986 nasqué *Llengua & Literatura* editada per la Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC); i *Caplletra*, vinculada a l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana que formen la UV, la UA i la UJI. La més recent és *A sol post: estudis de llengua i literatura* (1990).

Paral·lelament també existeixen publicacions sobre cultura catalana amb una vocació internacional perquè publiquen en diverses llengües i tenen una presència notable d'articles sobre filologia catalana⁴⁹: *Catalan Review* (1986 Barcelona-Yale, en anglès i en català) editada per la North American Catalan Society⁵⁰ i *Zeitschrift für Katalanistik* (1988 Frankfurt, en alemany i en català preferentment) de l'Associació Germano-catalana. Desgraciadament, no hi ha cap publicació d'aquestes característiques consagrada específicament a la literatura catalana.

Finalment, ens interessarem breument pels congressos. L'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes organitza des de 1968, i cada tres anys, un col·loqui amb la publicació posterior de les actes⁵¹. També la North American Catalan Society des de 1978 organitza col·loquis on la literatura ocupa un lloc significatiu⁵². A més, s'han organitzat trobades específiques com els «Simposi Carles Riba» (I, Barcelona, 1984; II, Cerdanyola del Vallès-UAB, 1993), el «Symposium Tirant lo Blanc» (Barcelona 1990) o el «Col·loqui Internacional Tirant lo Blanc» (Ais de Provença 1994).

4.2 L'anàlisi de la recerca i de les publicacions en l'àrea de literatura catalana

Els primers estudis sistemàtics sobre l'activitat de recerca es remunten a la creació l'any 1986 de l'Agència nacional espanyola d'avaluació científica (Agencia Nacional de Evaluación y Prospectiva, ANEP)⁵³, amb la funció essencial de valorar les propostes de recerca per a participar en els programes i projectes del Pla Nacional espanyol d'I+D+I, però el seu abast actual és més gran. Tanmateix, no coneixem cap resultat concret pel que fa a projectes i grups de recerca de l'àrea de la filologia catalana.

⁴⁸ Amb una interrupció entre 1991 i 1999.

⁴⁹ I així són identificades per les llistes Carhus:

<www10.gencat.net/dursi/ca/re/aval_rec_sist_pc05_filologia_catalana.htm>. [Consulta 4 de novembre de 2006]

⁵⁰ <www.nacs-catalanstudies.org> [Consulta 13 de novembre de 2006].

⁵¹ «Col·loqui de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes». Fins ara s'han realitzat: Estrasburg (1968), Amsterdam (1970), Cambridge (1973), Basilea (1976), Andorra-Barcelona (1979), Roma (1982), Salou-Tarragona (1985), Tolosa de Llenguadoc (1988), Alacant-Elx (1991), Frankfurt am Main (1994), Palma de Mallorca (1997), París (2000), Girona (2003) Budapest (2006).

⁵² Aquesta societat fou creada durant el primer col·loqui: Col·loqui d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica, a Urbana, Illinois l'any 1978. Després han vingut els congressos de Yale (1979), Toronto (1982), Washington (1984), D. C Tampa-Saint Augustine (1987), Vancouver (1990), Berkeley (1993), Bloomington, Indiana (1995), Barcelona (1998), Providence (2001) i Eton, Buckinghamshire (2004). En el moment d'elaboració d'aquestes línies es prepara el proper de Halifax (2007).

⁵³ <<http://www.mec.es/ciencia/jsp/plantilla.jsp?area=anep&id=33#7>> [Consulta 13 gener de 2007].

La CNEAI és l'organisme encarregat des de 1989 de ponderar la recerca espanyola per tal d'oferir un complement a la productivitat individual (sexenni). La literatura catalana, de manera agregada amb la llengua, s'avalua dins de la «filologia catalana» en el Comitè 11 dedicat a la Filosofia, a la Filologia i a la Lingüística⁵⁴.

Alguns dels resultats d'aquest procés s'han fet públics des del 2003⁵⁵ en forma de reports, que ofereixen taules i gràfics amb dades sobre la concessió dels sexennis desglossats en àrees temàtiques i regionals⁵⁶. De la informació que aporten n'hem extret algunes dades que exposem a continuació.

En primer terme la taula 4.1 recull els percentatges de professors amb sexennis reconeguts de l'àrea de filologia catalana l'any 2004, sense comptabilitzar professors titulars d'escola universitària (TEU) [CNEAI 2005d]. Els resultats són plenament satisfactoris si se'ls compara amb els globals de les àrees analitzades pel Comitè 11 i el conjunt total de disciplines de tot l'Estat. S'observa el reduït volum del professorat de filologia catalana – 166 professors sense TEU –.

Taula 4.1 Percentatges de professorat amb sexennis reconeguts l'any 2004

Àrea	# total de professors	# professors amb tots els sexennis possibles demanats i concedits	% professors amb tots els sexennis demanats concedits	% amb part dels sexennis concedits	% sense sexennis concedits + no presentats
Filologia catalana	166	96	58	31	11
Filosofia, Filologia i Lingüística (Espanya)	3.746	1.898	51	29	20
Global (Espanya)	38.720	17.999	46	24	30

La taula 4.2 mostra la mitjana de trams (sexennis) avaluats positivament en filologia catalana entre 1989 i el 2003, així com el percentatge de trams avaluats positivament en els anys 2002, 2003 i 2004, els únics dels quals disposem. Els resultats es comparen amb els de les àrees de competència del Comitè 11 de Catalunya, les Illes Balears, el País Valencià i el conjunt d'Espanya. A més, també s'afegeixen els valors globals de tot el Reialme [CNEAI 2003; 2004b; 2005d].

La mitjana corresponent als trams avaluats positivament entre l'any 1989 i el 2003 arriba a un 83 %, per sobre de les altres mitjanes que oferim. Tanmateix, s'observa una evolució descendent entre 2002 i 2004, 87 %, 80 % i 75 % en els percentatges anuals positius, alhora que disminueix el nombre de professorat avaluat.

⁵⁴ < http://www.mec.es/ciencia/cneai/files/folleto_cneai.pdf > [Consulta 13 gener de 2007].

En un document informatiu de la CNEAI publicat el 2002 hi consten dos professors de l'àrea de literatura catalana com a membres del Comitè assessor: Antoni Ferrando Francés (1998-2000) i Albert Guillem Hauf Valls (1996-1997) [CNEAI 2002]. Igualment hi apareix Lola Badia Pàmies en el Comitè assessor del 2003 [CNEAI 2004a]. No així en els següents en els quals sí apareixen professors d'altres àrees de filologia catalana [CNEAI 2005c; CNEAI 2006a; CNEAI 2006b].

⁵⁵ Les úniques dades que coneixem anteriors són les publicades per Evaristo Jiménez-Contreras, Félix de Moya Anegón i Emilio Delgado López-Cózar, del Departament de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Granada, que recullen l'evolució d'èxit en el reconeixement de sexennis en cadascun dels 11 comitès existents entre 1990 i 1999 [Jiménez-Contreras; Moya; Delgado 2003; CNEAI 2006a; CNEAI 2006b]. Aquests autors han col·laborat fent treballs d'anàlisi interna dels sexennis per encàrrec de les diverses comissions de la CNEAI.

⁵⁶ < <http://www.mec.es/ciencia/jsp/plantilla.jsp?area=cneai&id=571> > [Consulta 13 gener de 2007].

Taula 4.2 Trams avaluats positivament i nombre de professorat avaluat

Àrea	% mitjana de trams avaluats positivament 1989-2003	% de trams avaluats positivament			# professors avaluats		
		2002	2003	2004	2002	2003	2004
Filologia catalana	83	87	80	75	29	28	16
Filosofia, Filologia i Lingüística (Catalunya)	77	71	79	83	72	79	53
Filosofia, Filologia i Lingüística (Illes Balears)	70	71	67	70	7	8	9
Filosofia, Filologia i Lingüística (País Valencià)	78	84	82	89	55	57	52
Filosofia, Filologia i Lingüística (Espanya)	75	76	79	78	501	554	537
Global (Espanya)	70	80	80	81	4.895	5.302	5.032

Finalment, respecte als reports de la CNEAI, oferim (taula 4.3) la distribució percentual dels professors funcionaris per trams de recerca, tant en filologia catalana com en el conjunt d'Espanya en les àrees cobertes pel Comitè 11, així com les globals de tot l'Estat [CNEAI 2005a; 2005b]. Totes aquestes dades es presenten desglossades en dues entrades, una que inclou els TEU i una altra que no ho fa. S'observa, en ambdós casos, que el percentatge de professorat amb cap sexenni és força més baix en filologia catalana que en altres elements que utilitzem de comparació.

Taula 4.3 Distribució percentual de professorat numerari per trams de recerca

	% 0 No presentats	% 0 Ava. negativa	% 1 estadi	% 2 estadis	% 3 estadis	% 4 estadis	% 5 estadis	% 6 estadis
Filologia catalana (sense TEU*)	6	6	28	28	18	8	4	2
Filologia catalana	17	5	28	25	15	6	3	1
Filosofia, Filologia i Lingüística (Espanya, sense TEU*)	11	10	29	25	13	7	4	1
Filosofia, Filologia i Lingüística (Espanya)	22	10	26	21	11	6	3	1
Global (sense TEU*)	16	13	26	22	12	7	3	1
Global (Espanya)	33	11	22	17	9	5	2	1

* Percentatges calculats sense comptabilitzar el professorat titular d'escoles universitàries.

Al nostre país, l'avaluació de la recerca és una activitat encara més recent. Per encàrrec del Departament d'Universitats Recerca i Societat (DURSI), actualment Comissionat per a Universitats i Recerca, depenent del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa⁵⁷, l'IEC va posar en marxa, a finals de l'any 1995, un projecte anomenat «Reports de la recerca a Catalunya» consistent en l'elaboració d'informes periòdics sobre cada una de les àrees en què es pot dividir l'activitat científica. «L'elaboració de l'informe és confiada a una persona de prestigi que actua de director i

⁵⁷ < <http://www.gencat.cat/ctc/departament/organigrama/index.html>>. [Consulta 10 de març de 2007].

que rep l'ajuda d'un grup de col·laboradors experts en l'àrea» [Molas 2001: 7]. Fins ara hi ha hagut dues edicions: 1990-1995 i 1996-2002⁵⁸.

Pel que fa a la literatura catalana, el primer informe titulat *Reports de la Recerca a Catalunya. Literatura catalana* (2001) fou coordinat per Joaquim Molas amb la participació de Lola Badia, Jordi Castellanos, Eulàlia Duran i Enric Sullà. El document de 55 pàgines, divideix l'estudi en quatre seccions que corresponen, segons paraules del coordinador, «als quatre grans camps d'especialització: la teoria de la literatura, de recent creació; l'edat mitjana, que, en el fons, és la més consolidada; l'edat moderna, pràcticament fins ara, sense estatut propi i, per tant, analitzada com a epíleg de la medieval o com a preludi de la contemporània; i la contemporània, és a dir, els segles XIX i XX, que, com la moderna, ha sofert els darrers anys una profunda revisió» [Molas 2001: 9-10]. Per a cada apartat s'analitzen amb més o menys profunditat, en alguns aspectes com a simples enumeracions en annexos, els recursos docents a nivell de professorat, l'activitat acadèmica, els grups d'investigació consolidats, les principals activitats de recerca (projectes, tesis de doctorat i de llicenciatura), publicacions, els congressos organitzats, les fonts de finançament...

Quant a les conclusions, Jordi Castellanos, tot i escriure sota el seu epígraf de literatura contemporània, apunta un conjunt d'idees de caràcter totalment general, entre les quals destaquem que senyali la presència de signes d'una situació de precarietat pròpia d'una disciplina encara no suficientment assentada en quant a recursos i alhora una tendència al pas de les recerques globals a les més específiques com a símptoma de maduració.

Finalment, entre les solucions proposades per pal·liar els dèficits, a més d'un increment general de mitjans, destaca el fet d'indicar la necessitat que s'assumís institucionalment la publicació sistemàtica de les recerques mitjançant col·leccions de monografies i revistes.

El segon informe, *Reports de la recerca a Catalunya. 1996 – 2002 filologia catalana: literatura* (2004), s'elabora sota la coordinació d'Eulàlia Duran amb la col·laboració de Jordi Castellanos, Tomàs Martínez, Josep Solervicens i Enric Sullà i és més extens, ja que ocupa 100 planes.

A la justificació es segueix insistint amb «la manca de rodatge informatiu» de la disciplina, i s'assenyala que a manca de «bases de dades oficials completes» la informació obtinguda «Ha estat més aviat artesanal i personal en totes i cada una de les universitats consultades» [Duran 2004: 4]. Aquesta manca de recull sistemàtic fa que les dades de l'informe només es puguin interpretar com a orientació sobre les tendències, i no com a dades absolutes, tal i com assenyala Eulàlia Duran.

En les conclusions bàsiques que l'informe extreu comparant els resultats amb els del Report anterior que l'àrea de la Teoria de la literatura que des de l'any 2000 pren el nom de Teoria de la Literatura i Literatura Comparada ha experimentat una clara consolidació en obtenir la seva correspondència amb una llicenciatura de segon cicle. Pel que fa els tres grups d'Història de la Literatura, el balanç es considera molt positiu a estructurar-se la recerca en grups d'investigació i la tasca realitzada per a cobrir el buit d'infraestructures amb la publicació de repertoris bibliogràfics sistemàtics, catalogació de fonts de biblioteques i d'arxius, edició de textos, estudis monogràfics feina iniciada, pel que fa l'època medieval, el primer terç del segle XX, però que quedà interrompuda per la guerra i el franquisme.

Es deixa constància que l'àrea més consolidada és encara la medieval, seguida de la contemporània; la moderna ha millorat força, però encara presenta dèficits significatius per una

⁵⁸Disponibles a <<http://www.iec.cat/gc/ViewPage.action?siteNodeId=323&languageId=1&contentId=-1>>. Consulta 4 de novembre de 2006.

menor manca de mitjans, cosa que es percep, per exemple en l'ús de les possibilitats informatives d'Internet, molt més tímid en el cas de la literatura moderna.

Per alta banda, l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU)⁵⁹, dins dels seus programes d'avaluació sobre el sistema docent universitari català, també ha fet algunes aportacions públiques de caràcter qualitatiu sobre l'anàlisi de la recerca que es realitza a Catalunya en filologia catalana. En l'informe anual corresponent a l'any 1999, que incloïa l'avaluació de l'ensenyament de filologia catalana a la UB, a la UAB i a la URV, es destacava que els departaments de la UB i la UAB sobresortien per la importància de la seva recerca, tant des de la perspectiva de l'esforç i renom individuals (publicacions, premis a la investigació, nombre de doctors, tesis doctorals dirigides, etc.), com si es mesura a partir de criteris de l'existència de grups consolidats, a més de l'observació d'una notable assimilació de noves tecnologies. En la URV, de creació més recent, l'esforç individual encara estava menys vertebrat en projectes comuns i, no tan relacionat amb la tasca docent individual. En tots tres casos s'indica que, en l'àmbit individual, la titulació de filologia compta amb alguns dels investigadors de trajectòria acadèmica brillant en l'àmbit dels estudis de la llengua i de la literatura catalanes, «els quals destaquen com a membres clau d'institucions senyeres com ara l'Institut d'Estudis Catalans, la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, etc., que han aconseguit part de la seva recerca» [AQU 2000: 150]. Entre els factors adversos trobats està l'impacte negatiu de la burocràcia i de les tasques de gestió i l'escassa disponibilitat de sabàtics. Es troba a faltar, a nivell català, una política científica dirigida a fomentar la recerca dins les humanitats, a intensificar la col·laboració entre els grups consolidats dels diferents departaments i a vincular a aquests grups el personal que encara treballa aïllat. Les propostes es centraven a establir com a prioritats les línies de recerca relacionades amb la llengua i cultura catalanes; la conveniència de primar econòmicament els departaments en proporció a la investigació efectuada l'any precedent; augmentar el nombre de beques per a investigadors joves, així com millorar el suport administratiu destinat a recerca [AQU 2000].

En l'informe de l'any 2001 li va correspondre a la UdG ser avaluada [AQU 2002]. En aquesta universitat es comprovà l'existència de tres grups de recerca consolidats de força qualitat i potència, un de literatura medieval i moderna, els altres dos d'història de la llengua i lingüística aplicada. S'observà també que la qualitat de les publicacions era bona i que el nombre de tesis doctorals defensades havia anat creixent en qualitat i en quantitat. S'indica la sinèrgia positiva entre l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes i el Departament de Filologia i Filosofia i entre els grups de recerca, a més de la connexió activa amb grups de recerca d'altres universitats.

En la següent edició es van analitzar, entre d'altres, els estudis de filologia de la UdL [AQU 2003]. El nivell de recerca és bo dins l'àrea de Filologia Catalana. Així ho demostraven diversos aspectes: el nombre de trams individuals de recerca aconseguits pel professorat, el conjunt d'investigadors que disposen de finançament extern i el volum de publicacions. Es valorava també favorablement el fet que alguns estudiants de segon cicle poguessin col·laborar amb els investigadors que desenvolupen projectes de recerca. En el mateix informe [AQU 2003] s'analitzava l'ensenyament de filologia catalana a la UOC, però la possible recerca realitzada no es va incloure a l'estudi, segons s'assenyala explícitament.

En l'avaluació transversal de l'ensenyament de Teoria de la Literatura i Literatura Comparada impartides a la UB i a la UAB, no es fa cap referència a la recerca [AQU 2005].

⁵⁹ <www.aqucatalunya.org>. [Consulta 3 de desembre de 2006].

Des de l'any 2001, a Catalunya, l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR)⁶⁰ és l'executor de les polítiques d'ajuts a la recerca del Govern de Catalunya. Tanmateix, no s'han publicat memòries d'actuacions per àmbits de coneixement concrets.

L'any 2003, diversos investigadors reunits a l'entorn de Cristóbal Urbano realitzaren un estudi prospectiu sobre les tipologies documentals citades en bibliografia sobre llengua i literatura catalanes [Urbano; Borrego; Rodríguez et al. 2004] dins d'un projecte més general per a la creació d'un Model d'identificació i avaluació de revistes (MIAR) amb la seva base de dades associada⁶¹. La selecció de documents a buidar es va fer a partir de l'anàlisi de les bibliografies de les assignatures de filologia catalana impartides a universitats de Catalunya procurant mantenir un equilibri entre llengua i literatura. De les aproximadament 50.000 referències detectades, es va seleccionar una mostra de 2.493 gràcies a les quals es va estimar el pes de les referències a revistes, monografies i congressos. També es van establir uns rànquings de revistes i editorials més citats.

El document constata que la presència de títols relacionats amb la filologia catalana en el AHCI és inexistent, i només hi apareixen treballs en publicacions hispanòfiles o de romanística en general, rarament en llengua catalana. El fet es repeteix igualment en altres bases de dades internacionals. I conclou que les condicions per utilitzar indicadors de difusió com de repercussió de les revistes per a valorar els treballs dels investigadors en filologia catalana són encara deficientes car depenen dels títols generals de llengua o literatura, o aquells dedicats al conjunt de la filologia romànica o la hispànica.

La valoració de les revistes d'humanitats espanyoles és un tema tractat en diversos estudis. Aquestes anàlisis són per tant susceptibles de contenir informació avaluadora de la recerca en literatura catalana a través de les seves publicacions. Però la consulta no és massa engrescadora. Si ens fixem amb el títol *Indices de impacto de las revistas españolas de humanidades a partir del análisis de las revistas mejor valoradas por los pares* [Román 2002], la part de literatura es limita a l'espanyola i la teoria de la literatura entre les quals no apareixen valorades les revistes essencials en literatura catalana i només el *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona* (BRABLB) de les que hem citat a l'epígraf anterior.

En un altre estudi, dins les convocatòries del Ministeri d'Educació i Ciència espanyol, en el qual s'actualitza el directori de revistes d'Espanya de ciències socials i humanitats i se'n fa un estudi bibliomètric [Osca Lluch 2004], de les 1.376 revistes que recull, totes actives, la presència de les quals ens interessin es limita al BRABLB i a *Randa*. L'explicació en aquest cas podria atribuir-se en les bases de dades utilitzades per a la identificació de les publicacions, les més significatives en quant a les àrees d'humanitats en el context hispànic, i en les quals les revistes de literatura catalana no hi són tradicionalment gaire presents. Però no és del tot així. Per exemple, la base de dades *ISOC - Lengua y Literatura del CINDOC*⁶² – una de les explícitament assenyalada en l'últim treball esmentat –, ofereix sumaris de *Randa* (de 1976 a 2003), no de *Caplletra* fins el 2003 i només d'*Els Marges* entre 1976 i 1987. No hi apareix per enlloc *Estudis Romànics*, però sí que ho fa *Llengua & Literatura* des de l'any 2000 oblidada per l'estudi dirigit per Osca Lluch [2004]. Cal assenyalar també la millora de la visibilitat a nivell espanyol d'algunes publicacions gràcies a

⁶⁰ <http://www10.gencat.net/agaur_web/AppJava/catala/a_info.jsp?contingut=presentacio> [Consulta 13 de gener de 2007].

⁶¹ <<http://bd.ub.es/miar/que.php>>. Consulta 4 de novembre de 2006.

⁶² Centro de Información y documentación científica, depenen del CSIC, Consejo Superior de Investigaciones científicas espanyol.
<<http://bddoc.csic.es:8080/isoc.do;jsessionid=075DF84E811B13364C8B217070091087>>. Consulta 4 de novembre de 2006.

l'impuls de la base de dades *DIALNET* de la Universitat de la Rioja⁶³, en què ja es poden trobar referències a articles recents de *Caplletra*, *El Marges* o *Estudis Romànics*.

En un estudi més recent [Román; Rubio; Rodríguez 2005] per tal d'establir categories de les revistes d'humanitats editades a Espanya basades en les citacions que reben (factor d'impacte), hi apareixen valorades en l'àrea de literatura (i, per tant, citades per les fonts) BRABLB, *Caplletra*, *El Marges*, *Llengua & Literatura* i *Randa* com a multidisciplinàries.

Per la seva banda, l'Agència espanyola d'avaluació i acreditació (Agència nacional de evaluación de la calidad y acreditación, ANECA⁶⁴), creada l'any 2002, i l'equivalent en molts sentits a l'AQU catalana, ha publicat un informe sobre els resultats del seu programa 2002-2005 d'avaluació prèvia de professorat que ha de ser contractat per les universitats públiques i privades [ANECA 2005]. D'aquest report extraiem les dades que fan referència a filologia catalana, a l'àrea d'humanitats i al conjunt d'especialitats, desglossats segons la categoria del professorat (taula 4.4). S'observa que en total un 88,2 % del possible professorat de filologia catalana⁶⁵ que ha optat als diferents tipus d'avaluació han obtingut resultat positiu. Aquest percentatge és superior al del conjunt de les humanitats i molt més respecte a la mitjana de totes les especialitats acadèmiques.

Taula 4.4 Resultat de l'avaluació de l'ANECA del professorat segons categoria professional

Àrea	Professorat Lector ^a		Professorat col·laborador		Professorat agregat ^b		Professorat Uni. privada		Total	
	% positiu	# total	% positiu	# total	% positiu	# total	% positiu	# total	% positiu	# total
Filologia catalana	100	6	100	1	80	10	0	0	88,2	17
Humanitats	89	1.062	69	557	75	1.147	55	520	75	3.286
Global	80	5.889	51	6.033	63	5.637	46	2.993	62	20.552

^a Figura docent de la «Llei d'universitats catalanes» (LUC, 1/2003, de 19 de febrer, DOGC núm. 3826, de 20.02.2003, pàg. 3326) equivalent al professor ajudant doctor de la Llei Orgànica d'Universitats (LOU 6/2001, BOE núm. 307, de 24.12.2001).

^b Una de les figures docents de la LUC per a professors contractats doctors de la LOU.

Finalment, indiquem també l'esforç de recollida de dades cienciomètriques en l'àmbit dels Països Catalans per part de l'Observatori de la Recerca Catalana, depenent de l'IEC. Però, tot i que encara no ha donat a conèixer públicament cap dada, de moment no distingeix entre les disciplines de llengua i literatura dins de la filologia catalana⁶⁶.

Concloem aquest apartat deixant constància de la gran quantitat de treball que queda per a fer, car no existeixen estudis bibliomètrics de detall (com ara l'estudi de revistes concretes, de grups de recerca o d'institucions) ni la desitjable agregació i explotació de les dades institucionals d'avaluació de la recerca que generen les agències de qualitat universitàries (AQU, ANECA) o els organismes avaluadors de la recerca o de les convocatòries (CNEAI, ANEP, AGAUR).

⁶³ Accessible a <dialnet.unirioja.es>. [Consulta 4 de novembre de 2006]

⁶⁴ <www.aneca.es/> [Consulta 13 gener de 2007].

⁶⁵ El report sí que distingeix entre llengua i literatura espanyola, però no ho fa amb cap més filologia.

⁶⁶ Informació subministrada per Llorenç Arguimbau de l'Observatori de la Recerca Catalana.

5 Anàlisi dels articles buidats sobre literatura catalana

En aquest apartat es presenta el treball empíric pel que fa als articles buidats sobre literatura catalana. Tal i com ja hem assenyalat es persegueix, d'una banda, usar algunes tècniques bibliomètriques amb el propòsit d'analitzar una disciplina d'humanitats junt amb les dades procedents dels apartats 6 i 7; endemés banda obtenir ja informació específica d'utilitat per a l'àrea de coneixement de la literatura catalana, la seva anàlisi com a disciplina i la seva avaluació.

Les conclusions referents a aquest bloc s'ofereixen en el capítol 8 integrades amb les de la resta d'apartats pràctics i amb els aspectes teòrics que requereixin corollaris.

5.1 Objectius

Els objectius concrets que es persegueixen en aquest capítol cobreixen totalment o parcial, segons el cas, els tres primers, entre el marcats dins de l'objectiu 2 (vid. apartat 1.3): Experimentar algunes de les idees i tècniques bibliomètriques esmentades (supra, capítol 3), dins la recerca que es realitza en la disciplina de la literatura catalana, utilitzant dades extretes de publicacions en sèrie mitjançant el buidat d'un nucli de revistes complementades per les referències obtingudes d'altres bases de dades. Concretament:

2.1 Realitzar una descripció general de l'ús d'informació bibliogràfica dels investigadors de l'àrea de literatura catalana.

2.2 Confeccionar uns rànquings de publicacions i d'autors que serveixin de model i llavor per a treballs posteriors per tal de ser utilitzats en termes d'avaluació.

2.3 Mostrar algunes de les relacions que s'estableixen entre membres de la comunitat investigadora amb objecte de conèixer la dinàmica de la disciplina.

2.6 Comprovar l'eficàcia, per als nostres propòsits, de les eines bibliogràfiques utilitzades.

Per a cadascun dels casos, establim a continuació objectius específics que marcaran la metodologia a seguir i les conclusions. Els procediments i anàlisis realitzats, així com llur conveniència, es justifiquen i analitzen metodològicament en el punt 5.2, a més del que ja s'ha comentat supra (vid. 3.4).

Objectiu 2.1: Realitzar una descripció general de l'ús d'informació bibliogràfica dels investigadors de l'àrea de literatura catalana.

Es pretén obtenir dades detallades sobre l'ús de fonts secundàries dels investigadors de l'àrea de literatura catalana. Mentre que algunes dades poden ja ser vàlides per si mateixes, d'altres segurament tindran més sentit com a base per a estudis posteriors que explorin més publicacions i es combinin amb altres tècniques aquí no utilitzades.

Aquests són els objectius específics que es volen assolir en aquest punt:

- Establir alguns trets característics de les revistes buidades.
- Estimar orientativament el percentatge de referències a fonts primàries.

- Conèixer els tipus de documents que es citen i quina és la proporció, així com la seva distribució segons la revista font.
- Determinar quina proporció d'articles citats correspon a literatura catalana i quina a d'altres disciplines auxiliars.
- Indicar la distribució lingüística dels treballs citats i l'ús de traduccions.
- Establir el grau de dispersió dels diversos tipus de publicacions citades, quan tingui sentit i ho permetin les dades.
- Construir la corba de dispersió de les revistes citades i veure si s'ajusta a la llei de Bradford.
- Calcular el nivell d'obsolescència que presenta la bibliografia citada, així com la seva distribució cronològica.
- Classificar la dispersió temàtica de les referències de literatura catalana i les de les disciplines auxiliars.
- Observar si es manifesta la presència d'informació electrònica entre els documents citats.
- Indicar l'adscripció universitària de les tesis citades.
- Comparar totes aquestes dades amb estudis previs, quan sigui possible.

Objectiu 2.2: Confeccionar uns rànquings de publicacions i d'autors que serveixin de model i llavor per a treballs posteriors per tal de ser utilitzats en termes d'avaluació.

Es vol establir llistes ordenades de publicacions i autors que puguin ser utilitzades com a indicador de qualitat i de productivitat i observar les limitacions que el procediment seguit ofereix.

Els objectius específics són:

- Oferir un rànquing de les revistes vives més citades i establir-ne un nucli.
- Mesurar la repercussió d'aquestes revistes.
- Explorar la productivitat dels autors.
- Determinar l'impacte dels autors.
- Veure les limitacions del procés proposat i seguit en aquest treball.

Objectiu 2.3: Mostrar algunes de les relacions que s'estableixen entre membres de la comunitat investigadora amb objecte de conèixer la dinàmica de la disciplina.

Amb aquest objectiu es desitja mostrar si els mètodes convencionals bibliomètrics basats en l'anàlisi de citacions i connexions bibliogràfiques tenen aplicabilitat en la literatura catalana; i, per extensió, en altres literatures i disciplines d'humanitats.

Els objectius específics perseguits són:

- Estudiar la col·laboració d'investigadors a través de la coautoría d'articles.
- Analitzar el fenomen de la cocitació.

Objectiu 2.6: Comprovar l'eficàcia, per als nostres propòsits, de les eines bibliogràfiques utilitzades.

Es tracta de concloure si els resultats obtinguts confirmen que les eines bibliogràfiques utilitzades ofereixen un material d'estudi suficientment extens i acurat per tal de ser utilitzat en estudis bibliomètrics.

5.2 Metodologia

Un cop establerts els objectius específics, indiquem ara quina és la manera d'aconseguir-los, exposant l'origen de les nostres dades i assenyalant els indicadors que ens permetran aconseguir-los i a partir de quines dades.

5.2.1 Sobre la selecció de fonts buidades

En primer lloc, cal determinar la font de les nostres dades en brut i per què són aquestes i no unes altres.

En el present estudi hem recorregut a l'anàlisi de citacions, per a conèixer l'ús de la informació que es fa en l'àrea de la literatura catalana. Per tant, no hem fet ús de l'enquesta entre especialistes, un mètode alternatiu utilitzat de vegades, evitant així la intromissió de l'activitat investigadora i obviant el problema de la possible diferència que hom es pot trobar entre el que es diu i el que realment es fa. La idoneïtat del procediment ja ha estat discutida supra (vid. 2.2.4).

Tanmateix, un dels problemes que es troba l'investigador en les àrees on la publicació no és predominantment en llengua anglesa és la confecció d'un índex de citacions fet que, prèviament, implica escollir quines publicacions han de ser buidades. La qualitat d'aquesta selecció vindrà confirmada, totalment o parcial, a partir del recompte de les publicacions més citades, quan es disposi ja d'una mostra significativa buidada. Com a conseqüència, si escau, es poden introduir variacions en les publicacions amb les quals es treballa.

Per a seleccionar les publicacions font inicials es pot recórrer de nou a l'opinió d'especialistes mitjançant una enquesta. Aquesta és la manera de treballar, per exemple, de l'equip del Departament de Documentació Científica i Anàlisi Bibliomètrica en Humanitats⁶⁷ del CINDOC (Madrid) [Román 2002; 2003; 2004; 2005]. Una altra alternativa és explotar una mostra de referències bibliogràfiques procedent de fonts de reconeguda i pública importància dins de l'àrea d'estudi, com és el cas de les obres de referència especialitzades, les actes de congressos o les bibliografies d'assignatures universitàries. [Urbano; Borrego; Rodríguez et al. 2004; Urbano, Borrego, Brucart et al. 2005].

Precisament, en l'àmbit de la filologia catalana es va seleccionar un conjunt de publicacions que havien de servir de publicacions font, basant-se en les bibliografies de les assignatures de l'àrea impartides a les universitats de Catalunya. A partir d'aquestes fonts, es va realitzar un buidat seguint un mostratge estadístic gràcies al qual, entre d'altres resultats, s'obtenia un primer rànquing de revistes més citades en filologia catalana [Urbano; Borrego; Rodríguez et al. 2004: 90-91] i que reflectim aquí a la taula 5.1. Aquesta informació és la que hem utilitzat com a punt de partida en el present estudi.

⁶⁷ <<http://www.cindoc.csic.es/investigacion/humanidades.html>> [Consulta 8 d'abril de 2007].

Taula 5.1 Rànquing de revistes més citades en filologia catalana segons l'estudi de 2004

Títols	# citacions	% citacions acumulades	Presència a AHCI
Serra D'or	58	7,90	No
Els Marges	28	11,72	No
L'avenç: Revista d'història	20	14,44	No
Caplletra	19	17,03	No
Estudis Romànics	19	19,62	No
Randa	19	22,21	No
Revista de Catalunya	17	24,52	No
Boletín de La Real Academia de Buenas Letras de Barcelona	16	26,70	No
Butlletí de Dialectologia Catalana	11	28,20	No
Joventut	10	29,56	No
Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana	9	30,79	No
Estudis de Llengua i Literatura Catalanes	9	32,02	No
La Renaixença	9	33,24	No
La Revista	9	34,47	No
Revista de Filología Española	9	35,69	Sí
Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos	7	36,65	No
Romania: Revue Consacrée a l'étude des Langues et des Lit. Romanes	7	37,60	Sí
Bulletin Hispanique	6	38,42	Sí
Estudios Lulianos	6	39,24	No
Linguistic Inquiry	6	40,05	Sí
Catalan Review	5	40,74	No
Ínsula	5	41,42	Sí
La Nova Revista	5	42,10	No
Llengua i Literatura	5	42,78	No
Revue Hispanique	5	43,46	No
Societat d'Onomàstica. Butlletí Interior	5	44,14	No
Zeitschrift Fuer Romanische Philologie	5	44,82	Sí
12 títols	4	51,36	
17 títols	3	58,31	
48 títols	2	71,39	
210 títols	1	100	

Atès que, per qüestions de recursos, no ha estat possible realitzar un buidat de totes les publicacions indicades a la taula 5.1 al llarg de tota la seva vida, s'ha hagut de fer una selecció i limitar-ne el període d'estudi. D'aquesta manera, s'ha decidit buidar *Serra d'Or*, *Els Marges*, *Caplletra*, *Estudis Romànics* i *Randa*, les primeres publicacions del rànquing esmentat, tret de *L'Avenç* que és una publicació centrada en la història. D'aquestes publicacions que es poden considerar, *Els Marges* i *Caplletra* són revistes de filologia catalana, mentre que *Serra D'or* és una publicació d'alta cultura, però que durant molts anys ha estat gairebé l'únic referent significatiu on publicar en llengua catalana, referència obligada, per tant, pels estudiosos de qualsevol aspecte de la catalanística. Per la seva banda, *Estudis Romànics* és una publicació de romanística editada per l'IEC, conseqüentment factible de ser un bon abrigo per a estudis de literatura catalana. Finalment, *Randa*, tot i tractar-se d'una publicació d'alta cultura d'abast regional (Balears), la seva tradició de prestigi acadèmic, quant a la publicació de treballs de la història de la literatura balear, la converteix en una font d'importància.

El procés de buidat d'aquestes cinc publicacions han constatat la bona selecció inicial, tret del cas d'*Estudis Romànics*, que ha aportat molt poc material, especialment pels seus llargs períodes de silenci. La importància d'aquestes publicacions, segons els resultats del present estudi, es poden veure amb detall infra, en l'epígraf 5.3.6.A.1.

Respecte a la selecció del període temporal, necessàriament ampli, però limitat pels recursos que es podien esmerçar es va establir en 30 anys. L'aparició l'any 1974 d'*Els Marges* i l'any següent de *Randa* van significar la recuperació de les publicacions de recerca en literatura catalana (vid 4.1). Per tant, sembla el millor punt de partida. La conclusió a l'any 2003, coincidia amb el límit d'actualització de les dades de la base TESEO en el moment de posar en marxa aquest treball a finals de l'any 2004. Quedava assegurat en aquell moment la disponibilitat a tot el material necessari del període.

5.2.2 Sobre el tipus d'article i de referències buidades

Quant al buidat de referències, el procés seguit és la introducció d'una a una de totes les citacions que apareixen en cada document buidat, només un cop en cas de reincidència, ja sigui en una llista bibliogràfica final i/o en notes a peu de text, segons el format utilitzat per a documentar les citacions en cada moment per la publicació.

Els articles buidats sistemàticament de les cinc publicacions assenyalades i del període indicat són tots els dedicats totalment, o de manera parcial però prou rellevant, a l'estudi de la literatura catalana. Queden excloses específicament les meres ressenyes de llibres, d'estrenes de teatre o de premis literaris. També queden exclosos els articles dedicats a inventariar sistemàticament els treballs apareguts d'estudi de la disciplina en períodes recents. Aquests llargs llistats de referències desvirtuen el recompte a favor de les referències que reben poques citacions addicionals⁶⁸.

Pel que fa a les citacions considerades, s'han exclòs les primàries que corresponen a obres literàries. Aquestes citacions són el material d'estudi de literatura amb un valor semblant al treball de laboratori en disciplines com la física o la química, i no tenen cap interès pel nostre estudi. La nostra atenció es centra en les referències realitzades a estudis elaborats sobre literatura catalana. D'aquesta manera tampoc considerem les citacions realitzades a guions de ficció teatral o cinematogràfics i llibres o col·laboracions de poesia, teatre, narrativa i prosa que no tinguin com a finalitat principal la divulgació de coneixements científics (memòries, dietaris, biografies, retrats literaris, prosa de viatges, i periodisme en general). En canvi, queden explícitament inclosos els articles en publicacions acadèmiques, les tesis doctorals, totes les obres de recerca especialitzades («journals»), les participacions en congressos, els articles en premsa general amb una vocació científica, edicions crítiques d'autors o autores, llibres de text i similars, pròlegs, articles en obres col·lectives i les monografies en general.

Finalment, anotem que hem explotat els registres de la base de dades TRACES⁶⁹, amb l'objectiu de realitzar una comparació temàtica. Aquesta base de dades de llengua i literatura contemporània és un projecte del Grup d'Estudis de Literatura Catalana Contemporània (GELCC) de la Universitat Autònoma de Barcelona⁷⁰. Per a la nostra recerca ens facilitaren un fitxer en

⁶⁸ A tall d'exemple els articles de Jaume Aulet a *Serra d'Or* com ara «Estudis recents de literatura catalana contemporània». *Serra d'Or* núm 425 (1995): 64-65.

⁶⁹ Accessible en línia a: <<http://www.traces.uab.es/tracesbd/>> [Consulta 29 de desembre de 2006].

⁷⁰ Estem en deute amb els responsables del projecte per les dades cedides per a aquest treball, així com per la seva atenció. Hem d'agrair-ho especialment a les persones de Jordi Castellanos i Cristina Riera.

format Iso2709 que vam transportar a un full de càlcul utilitzant com a eina de conversió el programa Marc Edit⁷¹.

5.2.3 Sobre la manipulació de dades

Les citacions recollides s'han introduït en una base de dades relacional. Tots els documents, tant citadors com citats, formen part d'una mateixa taula amb camps separadors escaients. S'ha establert una relació entre document citat i el citador, indicant, a més, si és una autocitació, és a dir, una citació d'un autor a un treball d'ell mateix. També s'han utilitzat taules complementàries de títols de revista, editorials, premsa, llengües, a fi d'assegurar un bon control d'autoritats.

A partir d'aquestes taules relacionals i elaborant les consultes necessàries, s'han exportat les dades a fulls de càlcul per a elaborar-ne els còmputos de recomptes i percentuals necessaris. Altres càlculs estadístics més elaborats d'aquest capítol s'han realitzat amb l'ajuda dels programes informàtics SPSS i Ucinet, i els de càlculs diferencials amb l'aplicatiu Mathematica.

Tot i la cura observada en la introducció de dades, s'han detectat alguns errors en la base de dades que s'han intentat esmenar. Tanmateix, en altres casos, alguns errors han estat constatats en fase de càlcul i per tant, les esmenes s'han realitzat directament sobre els fulls de càlcul.

Respecte als resultats i la seva discussió, a més del format textual, les distribucions de valors es presenten en taules per facilitar-ne la lectura i la interpretació. També s'ha recorregut a elles per a les comparatives amb estudis anteriors. Igualment s'han utilitzat figures gràfiques quan s'ha considerat convenient.

5.2.4 Sobre els indicadors bibliomètrics utilitzats

Els indicadors bibliomètrics aplicats ens han de permetre conèixer el consum d'informació dels investigadors de la literatura catalana per a inferir a partir d'ells, i amb l'ajut d'algunes dades complementàries, un primer esbós quantitatiu d'aquesta disciplina acadèmica. Els presentem agrupats en blocs.

Les eines matemàtiques utilitzades aquí són de complexitat variable. Tanmateix, s'han inclòs totes a l'annex 1 i ens hi remetem indicant entre parèntesi l'expressió que escau, almenys la primera vegada que hi apareix.

5.2.4.A Quantitat de documents buidats

Aporta dades sobre el volum de material buidat.

- ▲ Nombre d'articles buidats per publicació: recompte dels articles que realment s'han buidat de cada publicació. No estan comptats, per tant, aquells que havent estat revisats no contenien cap referència.
- ▲ Distribució percentual d'articles buidats: ràtio dels articles buidats d'una publicació respecte al total d'articles, expressada de manera percentual.

⁷¹ <<http://oregonstate.edu/~reaset/marcedit/html/index.php>> [Consulta 29 de gener de 2006].

▲ Nombre de fascicles buidats: recompte dels fascicles – números diferents de la revista – que realment s’han buidat. No estan comptats, per tant, aquells que havent estat revisats no contenen cap referència. Es calcula per a cada revista i per al total.

▲ Nombre d’articles buidats per fascicle: mitjana aritmètica (FU1) d’articles buidats per cada fascicle. No es consideren els articles sense referències útils. S’aplica a cada revista i al total.

5.2.4.B Quantitat de referències per document font

Informa sobre l’ús d’informació per part dels autors que les han realitzat.

▲ Nombre de referències: recompte del nombre de referències del qual es disposa procedents del buidat de citacions.

▲ Nombre de referències per article: mitjana aritmètica del nombre de referències que té cada article buidat. No es consideren els articles sense cap referència útil. Per tant, l’índex pren valors més grans que els que tindria si es consideressin tots els articles. S’aplica a cada títol de revista buidat i al total.

▲ Marge de variació de referències per article: desviació estàndard (FU2) de referències per article útil – és a dir amb referències –. S’aplica a cada títol i al total de revistes buidades.

▲ Importància de la variació de referències per article: coeficient de variació estàndard (FU3) de referències útils. S’aplica a títols i al total.

▲ Nombre de referències per publicació: raó de referències per publicació, mesurada com el resultat de dividir el nombre total de referències entre el total de publicacions font analitzades (Mitjana aritmètica).

▲ Distribució percentual de referències per publicació: ràtio de les referències en una publicació respecte al total de referències, expressada de manera percentual.

▲ Mínim de referències per article d’una publicació: nombre més petit de referències que conté l’article útil amb menys referències. Es calcula per a cada revista buidada.

▲ Màxim de referències per article d’una publicació: nombre més gran de referències que conté l’article útil amb més referències. Es calcula per a cada revista buidada.

▲ Nombre de referències per fascicle: mitjana aritmètica del nombre de referències que té cada fascicle buidat. No es consideren els fascicles sense cap citació útil. Per tant, s’aplica a cada títol de revista buidat i al total.

5.2.4.C Tipologia documental

Permet conèixer la varietat i la distribució dels documents citats.

▲ Distribució percentual de la tipologia documental citada: recompte de les freqüències obtingudes per a cada tipus de document en l'anàlisi de citacions expressada en forma percentual, respecte al total de citacions.

5.2.4.D Suport documental

Té com a objectiu detectar la importància de l'ús de suports diferents al del tradicional paper.

▲ Distribució percentual de suport documental: freqüència relativa per a cada tipus de suport documental, expressada en forma percentual.

5.2.4.E Llengua

Es tracta de veure quin és el consum d'informació en llengua catalana per a poder-lo comparar amb el d'altres llengües, tant pel que fa als documents citats que són versions originals, com a les traduccions. Aquesta informació s'extreu a partir del títol del document, de la publicació periòdica, si escau; i de la consulta de registres bibliogràfics de biblioteques catalanes i internacionals.

▲ Distribució lingüística: Freqüència relativa de la llengua amb la qual estan escrits els diferents documents citats. S'acostuma a donar en tant per cent. Es pot calcular també per a cada tipologia documental.

5.2.4.F Obsolescència

S'analitza la distribució cronològica dels documents citats, així com l'antiguitat conjunta. Els indicadors que utilitzem són:

▲ Nombre de documents per període cronològic. Indica el nombre de documents citats que corresponen a un període de temps concret. Aquí hem utilitzat 5 anys.

▲ Mediana de l'edat de la bibliografia citada o vida mitjana. En tractar-se d'un estudi sincrònic es calcula la mediana de l'edat de les citacions com el temps, expressat en un nombre enter d'anys, durant el qual s'ha publicat la meitat més recent de la bibliografia citada.

▲ Índex de Price: percentatge de documents que tenen de zero a cinc anys.

5.2.4.G Dispersió de la indústria productora

Es determinen quins són els títols i les editorials més importants, pel que fa al volum de citacions que reben.

▲ Nucli de publicacions que acumulen el 50 % de les citacions. En el recompte de citacions que acumula cada publicació les classifiquem per ordre decreixent de freqüències, i calculem el nucli de les que acumulen el 50 % de les citacions.

- ▲ Distribució percentual de tipus d'editorial: freqüència relativa per a cada tipus d'editorial (comercial, institucions universitàries, administracions públiques, ...) expressada en tant per cent.
- ▲ Distribució percentual de títols més citats: freqüència relativa per a cada títol, expressada de manera percentual.

5.2.4.H Visibilitat

Aquests indicadors informen sobre la influència dels autors, publicacions i treballs publicats.

- ▲ Total de citacions rebudes: Recompte de les referències a cada publicació o autor.
- ▲ Índex de Platz. Logaritme de les citacions rebudes per un autor.
- ▲ Factor d'impacte (FI). Quocient entre el nombre de citacions rebudes per una publicació en un temps concret, dividit pel nombre d'articles publicats en la mateixa durant un període de temps anterior. Atesa la baixa freqüència de publicació de la major part de revistes implicades en el present estudi de literatura catalana, s'ha treballat amb una finestra de citació de 2 anys i amb una de revistes citades de deu anys (veure infra l'apartat 5.3.6.C.2)
- ▲ Nombre de citacions per treball. Mitjana aritmètica de citacions que rep cada treball d'un autor concret.
- ▲ Factor de Hirsch. Nombre total d'articles d'un autor que tenen tantes o més citacions que el seu factor h.
- ▲ Distribució percentual del nombre de treballs diferents citats per autor. Freqüència relativa d'autors que tenen un nombre concret d'obres citades.

5.2.4.I Continguts temàtics

Indicadors que serveixen per a determinar quins subcampos, fonts de recerca o temes són abordats i amb quina intensitat. En el cas dels estudis de literatura, hi ha una sèrie de particularitats temàtiques, com ara els gèneres literaris, l'àmbit geogràfic d'estudi, els autors literaris analitzats o les seves creacions artístiques que són menester de considerar.

Per a classificar els documents citats s'ha utilitzat tant el títol del document com altres dades bibliogràfiques com ara el context de la citació. Davant d'ambigüitats s'ha recorregut a identificar el document en bases de dades bibliogràfiques per tal d'ampliar-ne la informació i, en algun cas puntual, a la seva consulta física.

- ▲ Distribució percentual de matèries de la bibliografia citada. Els documents citats es classifiquen en dos grups, atenent si són o no de literatura catalana. Els primers s'assignen a quatre categories que es corresponen amb grans àrees de la literatura i de la història de la literatura catalana (medieval, moderna, contemporània; i teoria de la literatura i literatura comparada [Molas 2001]. Posteriorment,

cal realitzar el càlcul percentual. Els documents que no són específicament de literatura catalana es distribueixen segons les següents grans categories: Altres literatures; Antropologia; Arts escèniques; Biblioteques, arxius i documentació; Biografies no literàries; Cinema; Dret; Filosofia; Folklore; Genealogia; Gènere (feminisme, masculisme, ...); Geografia; Història; Història de la ciència; Història de la música; Història de l'art; Llengua; Mitologia; Música; Pedagogia; Política; Premsa; Religió; Simbologia; Sociologia; i Teoria de la literatura. Posteriorment, es calcula la distribució percentual. També es calcula la freqüència relativa, en tant per cent, de les citacions a d'altres literatures.

- ▲ Nombre total de citacions que tracten gèneres literaris específics: recompte de les citacions a treballs que s'ocupen d'abordar un o més gèneres o subgèneres literaris de manera específica.
- ▲ Nombre total de citacions que tracten àrees geogràfiques específiques: treballs citats que s'ocupen de la producció literària d'un àmbit geogràfic concret.
- ▲ Nombre de citacions que tracten d'una creació literària: recompte dels documents citats que estudien una obra literària concreta.
- ▲ Nombre de citacions que tracten d'un autor literari: recompte dels documents citats que analitzen la vida i obra d'autors literaris concrets i no tot un corrent o una època.

5.2.4.J Col·laboració científica

Una forma de mesurar la col·laboració científica és a partir de l'anàlisi de coautoría. Ara bé, atesos els resultats que hem obtingut en el present estudi, no ha tingut cap sentit anar més enllà que constatar el percentatge de documents confeccionats en col·laboració.

- ▲ Distribució percentual de treballs segons el nombre d'autors: freqüència relativa de documents, calculada en tant per cent, dels treballs que tenen una signatura, dues, tres, etc.

5.2.4.K Autocitacions

Determinació de l'abast d'autocitació d'un autor o d'una publicació.

- ▲ Percentatge d'autocitació: tant per cent de documents que són autocites d'una publicació a sí mateixa, o d'un autor als seus treballs.

5.2.4.L Citacions conjuntes

Indicadors i procediments per a obtenir informació del fet que dos autors siguin citats reiteradament i, per tant, tinguin línies de recerca similars o paral·leles.

- ▲ Nombre de cocitacions. Nombre de vegades que dos autors són citats alhora.
- ▲ Índex de similitud. El nombre de cocitacions normalitzat mitjançant el procediment de correlació de Pearson (FM1).

A més, s'ha utilitzat l'anàlisi multidimensional escalar (*Multidimensional scaling analysis, MDS*) per a construir un mapa bidimensional amb alguns dels protagonistes més rellevants de la disciplina. Aquí s'ha optat per la tècnica coneguda com no-euclidiana (*nonmetric MDS*), en la qual s'assumeix que l'índex de similitud i la distància entre els objectes «reals» estan relacionats de manera ordinal, és a dir, només pel seu ordre de posició. Això ha estat així per a poder obtenir un valor més petit que 0,2 per a la funció error (FX12) que avalua, per a totes les parelles de vèrtex, la diferència entre l'índex de similitud i la distància.

5.3 Resultats i anàlisi

5.3.1 Característiques dels articles i publicacions buidats

Exposem en primer lloc algunes característiques dels articles i publicacions que hem buidat.

5.3.1.A Sobre les revistes

Resulta interessant, abans de donar pas als resultats quantitatius, assenyalar algunes característiques bàsiques sobre les publicacions de les quals extraïem la nostra informació bibliomètrica.

Tret de *Caplletra*, i amb els importants matisos que s'esmenten més avall, no es troben indexades en bases de dades internacionals. El Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya, CCUC⁷², n'ofereix els sumaris de números que es remunten a una antiguitat variable segons la publicació. La base de dades *ISOC - Lengua y Literatura del CINDOC*⁷³ ofereix sumaris de *Caplletra*, *Els Marges* i *Randa* amb profusió molt variable⁷⁴.

5.3.1.A.1 Caplletra. Revista Internacional de Filologia

Publicació especialitzada en temes de filologia, tant de llengua com de literatura. Apareguda l'any 1986 (ISSN 0214-8188), està dirigida per Antoni Ferrando, el consell editorial depèn de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (IIFV) i l'edició recau en les Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Barcelona), encara que inicialment se n'encarregà el Consorci d'Editors Valencians. Publica dos números l'any i conté un resum en anglès. La publicació es dedica a difondre la recerca en aspectes sobre llengua i literatura catalanes, amb una especial atenció a la

⁷² <www.cbuc.es/ccuc> [Consulta 4 de novembre de 2006].

⁷³ Centro de Información y documentación científica, depenen del CSIC, Consejo Superior de Investigaciones científicas espanyol.

<<http://bddoc.csic.es:8080/isoc.do;jsessionid=075DF84E811B13364C8B217070091087>>. Consulta 4 de novembre de 2006.

⁷⁴ Esmentar que seria de gran interès pràctic que totes aquestes revistes oferissin un resum de cada article en català i anglès, a més d'un conjunt de paraules clau en les dues llengües que permetin tant la recuperació automàtica d'articles, en el cas de consultes en línia, com delimitar clarament el contingut de cada article. En data de novembre de 2006, de les cinc publicacions buidades només *Estudis Romànics* disposa de paraules clau i de sumaris bilingües, però no disposa d'una eina de recuperació de la informació que pugui aprofitar els termes descriptors. *Estudis Romànics*, a més, ofereix una versió en línia, un altre aspecte fonamental a l'actualitat, per tal de facilitar-ne l'accés.

cultura valenciana. A partir del número 7, els volums són monogràfics, però també inclouen ressenyes. La redacció és totalment en català.

És l'única de les cinc publicacions que figura en el CCUC com a indexada en alguna base de dades internacional. Concretament, en la *MLA International Bibliography*⁷⁵. Tanmateix, el 4 de novembre de 2006 només apareixen 13 articles buidats, centrats en la llengua i no pas en literatura corresponents als núm. 1 (1986) i 2 (1987), un del núm. 18 (1995); i un altre, del 31 (2001)⁷⁶. Els sumaris del CCUC van des del núm. 24 (1998) fins al 36 (2004) i els del CINDOC només cobreixen el 35 (2003) i el 36 (2004).

5.3.1.A.2 Randa

Apareguda l'any 1975, publica un número semestral, però amb irregularitats. De 1975 a 1979 cada volum té un ISBN. A partir del núm. 9 (1979) se li assigna l'ISSN (0210-5993) però, des de 1982, cada volum torna a tenir, a més, un ISBN. L'edita Curial Edicions Catalanes (Barcelona), i està dirigida per Josep Massot i Muntaner i coordinada per Margalida Tomàs.

No es tracta estrictament d'una revista literària, car inclou temes d'història, cultura i societat, a més d'un gruix important d'estudis literaris. La seva tendència és predominantment monogràfica, de manera que cada número tracta generalment, sobre algun aspecte concret de les Illes Balears. La redacció és íntegrament en català.

Els sumaris del CCUC cobreixen tots els números des de l'1 (1975) fins el 55 (2005). Els del CINDOC van des del núm. 1 (1976) fins al 51 (2003).

5.3.1.A.3 Els Marges

Fundada l'any 1974 per Joaquim Molas, té caràcter trimestral, encara que amb irregularitats (ISSN 0210-0452). Actualment és codirigida per Jordi Castellanos i Josep Murgades. Es publicà, fins al 2003, sota l'empareda de Curial Edicions Catalanes i, a partir del 2004, és a dir, del número 72, passà a mans de L'Avenç. Disparen en l'actualitat d'un resum en anglès.

A més d'estudis de síntesi o d'investigació, i al costat de documents d'interès lingüístic i literari, apareixen textos de creació literària inèdits, ressenyes sobre publicacions recents, notes diverses, a més d'editorials. Segons el web de la pròpia editora «és de fet una revista preferentment centrada a l'entorn de la literatura – de la catalana contemporània en especial, però sense, per això, menystenir la d'altres èpoques o, si s'escau, la d'altres llengües i cultures»⁷⁷. No té tendència al número monogràfic, amb alguna excepcionalitat. Es publica en llengua catalana i inclou ocasionalment traduccions.

Els sumaris del CCUC cobreixen del número 66 (2000) fins al 79 (2006); i, els del CINDOC del 6 (1976) fins al 37 (1987).

⁷⁵ MLA, Modern Language Association of America. <collections.chadwyck.co.uk/home/home_mla.jsp>.

⁷⁶ Curiosament el títol de la publicació té 3 variants diferents tot i les poques entrades buidades. En el número 1, el títol és *Caplletra: Revista de Filologia*. En el 2, simplement *Caplletra* i en el 18 i 31, *Caplletra: Revista Internacional de Filologia*. Aquestes diferències son degudes a les variacions presentades a la pròpia publicació.

⁷⁷ <www.lavenc.cat/elsmarges/historia.htm>. Totes les dades sobre el CCUC de les cinc revistes buidades han estat consultades per últim cop el 4 de novembre de 2006.

5.3.1.A.4 Estudis Romànics

Publicació fundada l'any 1947 per Ramon Aramon i Serra i editada per l'IEC, l'Institut d'Estudis Catalans (ISSN : 0211-8572). D'aparició accidentada durant la primera època, es publica anualment des de l'any 2000, sota la direcció d'Antoni M. Badia i Margarit tant en suport paper com en forma electrònica (PDF) amb accés lliure⁷⁸.

No és específicament una publicació de filologia catalana, sinó que tracta la lingüística, la filologia, la crítica literària i les literatures de tota la Romània, sense cap limitació cronològica, acceptant articles, ressenyes, crònica d'activitats i necrològiques, de manera que els volums no són monogràfics. Les col·laboracions són redactades en català o qualsevol altra llengua romànica; i també, en anglès i en alemany. Disposa, en l'actualitat, de resums en anglès i paraules clau en català i en anglès.

Els sumaris del CCUC s'estenen des del núm. 18 (1986) fins al 28 (2005), però al seu web de l'IEC⁷⁹ disposa de tots els sumaris.

5.3.1.A.5 Serra d'Or

La revista va començar l'activitat a l'octubre de 1959 (ISSN: 0037-2501) amb una orientació de publicació cultural en català. Fou dirigida fins a 1964 per en Jordi Pinell, a qui substituï Maur M. Boix i l'any 1995 per Josep. M. Massot i Muntaner. Publica onze números l'any, dels quals un és doble (juliol-agost) i dos especials (abril i desembre).

El seu contingut aborda, exclusivament en català, els diversos vessants de la història del pensament i la creació: religió, política, disseny, arquitectura, arts plàstiques, cinema, música, lletres, economia, teatre, ...

El CCUC disposa de sumaris des del número 328 (1987) fins al 561 (2006).

5.3.1.B Del tipus de referències buidades

El present estudi es basa en el buidat de referències a fonts no literàries (fonts secundàries). Aquí no s'han considerat, per tant, les que són primàries, és a dir, les que apunten cap a les obres que són objecte d'estudi, com és el cas de poesies, novel·les i altres narracions, obres de teatre o qualsevol altra composició que sigui objecte d'estudi científic en l'àmbit de la literatura catalana. Encara que no hem fet un recompte sistemàtic de les citacions que es corresponen amb referències primàries i secundàries, sí s'ha recollit el percentatge de primàries i secundàries de la revista *Serra d'Or* entre els anys 1994 i 2003 per tal de tenir una dada, encara que només sigui orientativa, del pes d'unes i altres, per a considerar la influència que podrien tenir sobre aspectes com l'obsolescència o la dispersió d'editorials.

Durant l'esmentat període, les referències primàries constitueixen el 41,3 %, en aquesta publicació; i les secundàries, per tant, el 58,7 % restant, amb una desviació estàndard del 33,2 %.

La taula 5.2 compara aquest valor amb els d'altres estudis en humanitats. Es pot veure com queda en una situació intermèdia tot i que els criteris seguits per a classificar un document, en una o altra categoria, no són sempre iguals.

⁷⁸ < <http://www.iecat.net/pperiodiques>>. Consulta 4 de novembre de 2006.

⁷⁹ Veure nota 6.

Tanmateix, si acceptem que un terç o més de les referències poden ser obres primàries, citades en molts casos en edicions diferents que recorren amplis períodes de temps, es fa evident la correcció necessària de no incloure aquestes citacions.

Taula 5.2 Percentatge de citacions a fonts primàries en estudis d'humanitats.

Font	Àrea d'estudi	% de citacions primàries
Stern 1983	Literatura: Moviments literaris	22,3
Cullars 1996	Belles Arts (Monografies alemanyes)	38,7
Budd 1986	Literatura en anglès dels EUA	39,8
Thompson 2002	Literatura en anglès britànica i americana del segle XIX	41,3
Present estudi	Total de referències	41,3
Cullars 1996	Belles Arts (Monografies franceses)	44
McCain 1987	Història de la tecnologia	46
Stern 1983	Literatura: Escriptors	47,4
Cullars 1989	Literatura alemanya	48,8
Cullars 1990	Literatura espanyola	54,8
Cullars 1990	Literatura italiana	57,5
Cullars 1989	Literatura francesa	61,2
Wiberley 1979	Humanitats en general	65

5.3.1.C Sobre el nombre de referències buidat i la distribució cronològica i de les fonts

Les revistes i anys seleccionats per fer el nostre buidat han donat un total de 6.109 referències, que es presenten desglossades per anys a la taula 5.3. Els anys en els quals *Caplletra* i *Randa* no estaven encara actives apareixen indicats amb un guionet, mentre que els zeros indiquen que, adés la revista no va publicar cap número aquell any, adés no contenien cap article amb citacions útils.

L'anàlisi de la taula 5.3 mostra que l'aportació més important de referències prové de *Caplletra*, amb un 36,4 % del total, tot i que no apareix fins l'any 1986. *Estudis Romànics* és la que proporciona una menor aportació, en bona part a causa de la seva publicació erràtica durant llargs períodes i la no-especialització en filologia catalana. Tot i que *Serra d'Or* no es pot considerar una revista acadèmica, sinó una publicació de les anomenades d'alta cultura, aporta un 19,1 % de les referències. Finalment, *Els Marges* i *Randa* aporten respectivament el 21,2 i el 17,7 %⁸⁰.

⁸⁰ Respecte al fet que es comptabilitzin anys d'una revista sense cap article citable cal considerar que l'article buidat ha de tractar sobre literatura catalana – i no de llengua o d'una altra literatura, per exemple. Això fa que sovint un monogràfic no contingui cap article útil per a aquest estudi. D'altra banda, l'article ha de contenir referències secundàries a estudis anteriors i no només citacions d'obres literàries, manuscrits i d'altres referències primàries. A més, hi ha anys naturals en els quals la revista simplement no ha sortit publicada, segons la data que proporciona impresa en el propi exemplar de la publicació.

Taula 5.3 Procedència de les referències analitzades per revistes i anys

Any	# total de ref.	% ref. per any	# ref. de Caplletra	# ref. de Els Marges	# ref. d'Estudis Romànics	# ref. de Randa	# ref. de Serra d'Or
1974	64	1,0	-	44	0	-	20
1975	151	2,5	-	114	10	23	4
1976	99	1,6	-	51	0	34	14
1977	112	1,8	-	18	0	23	71
1978	93	1,5	-	49	0	16	28
1979	100	1,6	-	31	0	57	12
1980	117	1,9	-	27	0	64	26
1981	71	1,2	-	41	0	6	24
1982	132	2,2	-	24	0	65	43
1983	75	1,2	-	0	0	38	37
1984	120	2,0	-	61	0	14	45
1985	87	1,4	-	0	0	46	41
1986	198	3,2	64	61	0	21	52
1987	353	5,8	124	73	0	129	27
1988	211	3,5	183	0	0	0	28
1989	167	2,7	5	39	0	49	74
1990	290	4,7	182	30	0	0	78
1991	207	3,4	72	38	0	21	76
1992	278	4,6	96	55	0	90	37
1993	372	6,1	268	19	0	10	75
1994	348	5,7	114	89	20	70	55
1995	199	3,3	0	68	0	72	59
1996	179	2,9	6	79	0	57	37
1997	532	8,7	406	46	0	30	50
1998	209	3,4	93	56	0	22	38
1999	80	1,3	0	55	0	2	23
2000	230	3,8	167	24	22	0	17
2001	314	5,1	116	0	150	35	13
2002	303	5,0	116	103	21	27	36
2003	418	6,8	211	0	120	59	28
Totals	6.109	100	2.223	1.295	343	1.080	1.168
% respecte el total	100	100	36,4	21,2	5,6	17,7	19,1

Les aportacions, incloent el nombre de referències per revista i fascicle, es reproduïxen de forma sintètica infra a les taules 5.4, 5.4 i 5.5. La mitjana total de referències per article resulta de 8,1 %⁸¹, però hi ha diferències notables entre les publicacions (taula 5.4). A la cua es troba *Serra*

⁸¹ La mitjana aritmètica es calcula amb l'expressió reproduïda a l'annex 1 (FU1). Igualment, la desviació estàndard (FU2) i el coeficient de variació (FU3). En tot el capítol tenen aquest significat, tret que s'indiqui explícitament una altra cosa. Només s'han considerat, per a calcular les mitjanes, els articles que disposaven, almenys, d'una citació. Per tant, d'haver considerat els articles sense cap citació, o bé només aquells que tenen citacions a fonts literàries (fonts primàries), les mitjanes de referències per article encara serien més baixes.

d'Or, com calia esperar pel seu caràcter de publicació dirigida a un públic culte, però ampli. Presenta una mitjana de 3,4 referències per article, molt baixa.

Els Marges i *Randa* presenten uns valors similars de 7,3 i 9,0 referències per article respectivament, un nombre baix si el comparem amb els 15,6 i 16,6 que ofereixen *Caplletra* i *Estudis Romànics*. *Els Marges* i *Randa* també són força similars pel que fa a l'abast de les desviacions en el nombre de referències respecte a la mitjana, 94,4 i 94,1 % respectivament. *Serra d'Or* (90,2 %) presenta diferències només una mica més petites, mentre que *Caplletra* (81,5 %), i, sobretot *Estudis Romànics* (62,8 %), tenen menys oscil·lacions.

Per tant, si ens referim al nombre de referències per article, tenim clarament 3 tipus de publicacions. Una primera formada per *Estudis Romànics* i *Caplletra*, amb una mitjana respectiva de 26,4 i 19,2 referències per article, els més alts i amb una variació més petita. Compari's, de totes maneres, amb el resultat del 48'5 referències per article obtingut per Knievel i Kellsey per a la revista de literatura *Proceedings of the Modern Languages Association* (PMLA) durant l'any 2002 [Knievel; Kellsey 2005]; o la mitjana de 34,7 per a les revistes espanyoles d'Història Moderna [Fernández Izquierdo et al. 2007].

Un segon grup està format per *Els Marges* i *Randa*, que presenta una quantitat de referències de l'ordre de la meitat del grup anterior, però amb més variació entre uns articles i els altres. Finalment, *Serra d'Or* amb un índex molt baix, però amb alguns articles amb un nombre de referències més important, fet que es comprova també en la taula 5.5, on es donen els màxims i mínims.

Analitzant l'histograma de freqüències del nombre de referències per article (figura 5.1) es comprova que són força més presents els articles amb poques referències, en bona part motivat pel fet que *Serra d'Or* aporta un 45,4 % dels articles buidats.

Taula 5.4 Distribució de referències per article en les revistes buidades (I)

Publicació	# articles buidats	Mitjana de referències per article (*)	Desviació estàndard de referències per article	Coefficient de variació de referències per article
Caplletra	116	19,2	15,6	81,5 %
Els Marges	168	7,7	7,3	94,4 %
Estudis Romànics	13	26,4	16,6	62,8 %
Randa	113	9,6	9,0	94,1 %
Serra d'Or	341	3,4	3,1	90,2 %
Total	751	8,1	10,2	126,0 %

* No es consideren els articles sense cap citació útil.

Taula 5.5 Distribució de referències per article en les revistes buidades (II)

Publicació	% d'articles buidats respecte al total	Mínim de referències per article (*)	Màxim de referències per article
Caplletra	15,4 %	1	90
Els Marges	22,4 %	1	66
Estudis Romànics	1,7 %	3	57
Randa	15,0 %	1	56
Serra d'Or	45,4 %	1	21

* No es consideren els articles sense cap citació útil.

Taula 5.6 Distribució de referències per fascicle buidat

Publicació	# Fascicles buidats	Mitjana referències per cada fascicle	Mitjana d'articles buidats per cada fascicle
Caplletra	19	117,0	6,1
Els Marges	66	19,6	2,5
Estudis Romànics	5	68,6	2,6
Randa	40	27,0	2,8
Serra d'Or	216	5,4	1,6
Total	346	17,7	2,2

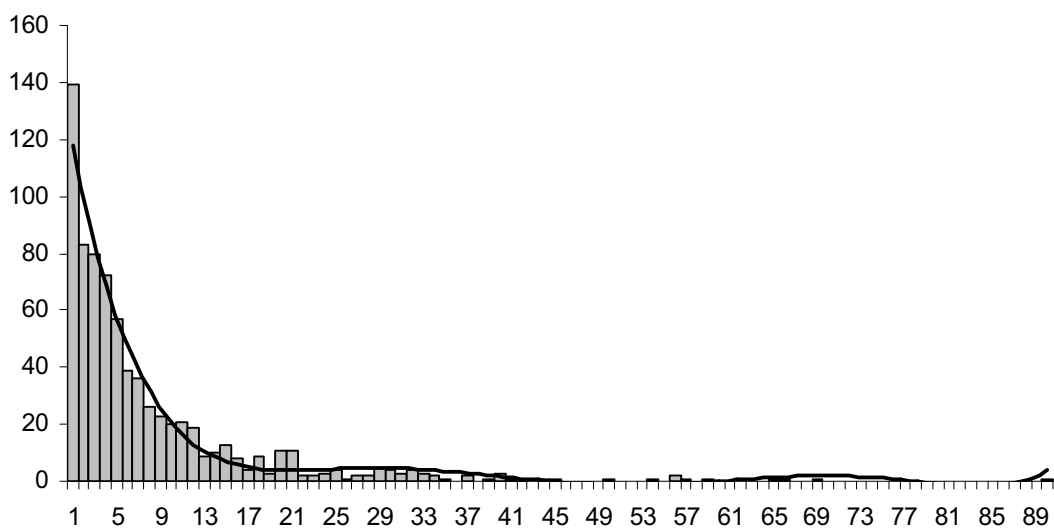

Figura 5-1 Histograma de freqüències de nombres de referències per article.

5.3.2 Tipologies documentals de fonts citades

5.3.2.A Anàlisi general

Del total de 6.109 referències, 4.096 (67 %) s'han identificat pròpiament com de literatura catalana, mentre que 2.013 referències el 33 % són de disciplines que resulten auxiliars o complementàries per a l'estudi de la literatura catalana com ara la llengua, la història, la filosofia, les arts plàstiques, etc. Aquest resultat és una mica més gran que el 25 % que obté Cullars en el seu estudi sobre monografies de filosofia [Cullars 1998].

La taula 5.7 mostra la distribució dels tipus de documents tant pel que fa al conjunt total de les referències, com per als que pertanyen a la literatura catalana.

Taula 5.7 Distribució referències segons les tipologies documentals citades

Tipus de document	Documents citats de literatura catalana		Conjunt total de documents citats	
	# documents	% documents	# documents	% documents
Article de revista	1.304	31,84	1.676	27,43
Monografia	1.153	28,15	2.384	39,02
Presentació obra literària	562	13,72	616	10,08
Capítol monografia	530	12,94	729	11,93
Comunicació de congrés	198	4,83	252	4,13
Article de premsa periòdica	194	4,74	217	3,55
Tesis doctorals	52	1,27	60	0,98
Obra de referència	27	0,66	77	1,26
Tesis de grau	26	0,63	30	0,49
Ressenya de llibres	15	0,37	23	0,38
Catàleg d'exposició	8	0,20	12	0,20
Discurs llegit i no publicat	6	0,15	8	0,13
Manual d'ensenyament	5	0,12	5	0,08
Literatura gris	3	0,07	4	0,07
Dossier de revista	3	0,07	3	0,05
Necrològica	3	0,07	3	0,05
Notes	2	0,05	3	0,05
Capítol manual d'ensenyament	2	0,05	2	0,03
Monografia inèdita	1	0,02	2	0,03
Comunicació personal	1	0,02	1	0,02
Ressenya de teatre	1	0,02	1	0,02
Base de dades	0	0,00	1	0,02
Total	4.096	100	6.109	100

S'observen algunes diferències quan comparem els dos blocs de resultats. El tret més important quan s'enfronta el conjunt total de documents citats respecte als que són específicament de literatura catalana és l'encara major el pes de les monografies, les seves parts i els llibres sobre els articles de revista. Aquest fet és fàcilment explicable si entenem que els científics de l'àrea de literatura catalana, quan recorren a fonts sobre disciplines per a ells complementàries, com la

història o la filosofia, els és més accessible una monografia que no pas un article, sempre més complex de conèixer i de localitzar. De la mateixa manera es produeix amb els articles de la premsa periòdica i en altres tipologies documentals en les quals per accedir-hi cal, en general, conèixer des de dins la disciplina (tesis, treballs de recerca, comunicacions de congressos, ...). Per idèntica raó es justifica un relatiu major ús d'obres de referència.

Agrupem ara tots els tipus de documents en categories menys fines, de manera que tenim referències a llibres, a revistes, a actes de congressos, a tesis i d'altres treballs de recerca i a un petit residu independent. La distribució de resultats la tenim en la taula 5.8.

Taula 5.8 Distribució de referències segons grans agrupacions de tipologies documentals

Tipus de document	Documents citats de literatura catalana		Conjunt total de documents citats	
	# documents	% documents	# documents	% documents
Llibres o parts	2.288	55,86	3.827	62,65
Revistes	1.328	32,42	1.709	27,98
Comunicació de congrés	198	4,83	252	4,13
Premsa periòdica	194	4,74	217	3,55
Tesis i treballs de recerca	78	1,90	90	1,47
Altres	10	0,24	14	0,23

Els resultats són prou clars pel que fa a la preponderància dels llibres, de parts d'ells i de les altres tipologies documentals amb les quals se solen agrupar. Aquests resultats estan en consonància, tot i les variants segons els procediments, mostres preses i disciplines, amb els d'altres estudis en les àrees de les humanitats que presentem resumits a la taula 5.9.

Per tal que la comparació fos possible, agrupem sempre el conjunt de dades en monografies o en publicacions en sèrie, encara que en alguns estudis dels citats no es diferencia si inclouen o no la premsa, ja que solen incorporar les actes de congressos i barregen els resultats de fonts primàries i secundàries.

Taula 5.9 Percentatges de monografies i publicacions en sèrie en estudis de citacions en humanitats

Font	Àrea d'estudi	% Monografies	% Sèrie
Cullars 1992	Belles arts	60,6	23,6
Cullars 1996	Belles Arts (Monografies alemanyes)	73,0	9,4
Cullars 1996	Belles Arts (Monografies franceses)	73,1	17,2
Simonton 1960	Belles arts	71,5	17,0
Zainab; Goi 1999	Filologia	59,6	27,9
Urbano, Borrego, Rodríguez et al. 2004	Filologia catalana	61,8	29,4
Tucker 1959	Filologia clàssica	54,8	28,5
Knieval; Kellsey 2005	Filologia clàssica (<i>American Journal of Philology. Classical Studies</i>)	76,8	23,2
Urbano, Borrego, Rodríguez et al. 2004	Filologia espanyola	65,4	30,4

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Font	Àrea d'estudi	% Monografies	% Sèrie
Lindholm-Romantschuk; Warner 1996	Filosofia	88,5	11,5
Cullars 1998	Filosofia	84,6	13,4
Knieval; Kellsey 2005	Filosofia (<i>Journal of Philosophy</i>)	51,4	48,2
Zainab; Goi 1998	Història	57,8	24,0
Lowe 2003	Història (<i>American Historical Review</i>)	66,0	25,0
Baughman 1977	Història	76,6	23,3
Jones; Chapman; Woods 1972	Història	59,8	27,1
Sanz; Castro; Povedano et al. 2002	Història (Espanya)	71,1	21,8
Fernández Izquierdo et al. 2007	Història moderna (revistes espanyoles)	61,5	18,5
Knieval; Kellsey 2005	Història (<i>American Historical Review</i>)	76,4	23,3
Jones; Chapman; Woods 1972	Història d'Anglaterra	38,1	21,5
McCain 1987	Història de la tecnologia	65,0	35,0
Barkett 2001	Història de l'art	84,0	15,3
Knieval; Kellsey 2005	Història de l'art (<i>Art Bulletin</i>)	76,9	23,0
Romanos de Tiratel 2000	Humanitats i ciències socials	62,0	22,2
Al; Sahiner; Tonta 2006	Humanitats (Turquia)	66,3	33,7
Georgas; Cullars 2005	Lingüística	49,7	42,8
Knieval; Kellsey 2005	Lingüística (<i>Language</i>)	60,8	37,6
Knieval; Kellsey 2005	Literatura (<i>Proceedings of the Modern Languages Association</i>)	83,0	16,5
Cullars 1989	Literatura alemanya	70,5	22,5
Heinzkill 1980	Literatura en anglès britànica	75,0	19,9
Thompson 2002	Literatura en anglès britànica i americana del segle XIX (fonts primàries)	81,9	12,2
Thompson 2002	Literatura en anglès britànica i americana del segle XIX (fonts secundàries)	81,1	18,0
Cullars 1985	Literatura en anglès del RU i dels EUA	65,7	13,3
Budd 1986	Literatura en anglès dels EUA	64,0	23,0
Cullars 1990	Literatura espanyola	75,5	15,9
Cullars 1989	Literatura francesa	70,1	27,6
Cullars 1990	Literatura italiana	71,5	22,6
Gleaves 1961	Literatura nord-americana	?	34,7
Stern 1983	Literatura: Escriptors	82,7	15,1
Stern 1983	Literatura: Moviments literaris	78,8	16,5
Cullars 1988	Literatures no angleses (anglòfons)	81,0	10,9
Baker 1978	Musicologia	38,8	18,3
Vaughan 1959	Musicologia	?	25,3
Griscom 1983	Musicologia	63,8	23,6
Kuyper-Rushing 1999	Musicologia	36,2	19,4
Knieval; Kellsey 2005	Musicologia (<i>Journal of the American Musicological Society</i>)	80,6	19,2

Font	Àrea d'estudi	% Monografies	% Sèrie
Knieval; Kellsey 2005	Religió (<i>Journal of Religion</i>)	88,2	11,8
Zainab; Goi 1997	Religió i filosofia	72,7	10,0

La taula 5.10 se centra exclusivament en els estudis de literatura o de filologia, en ordre creixent del pes de les publicacions periòdiques. També hi hem reflectit els valors que nosaltres obtenim on són agrupades totes les publicacions periòdiques, i també les actes de congressos com passa en la major part d'estudis referits, o almenys hom ho suposa, ja que manquen de vegades detalls explícits.

Taula 5.10 Percentatges de monografies i publicacions en sèrie en estudis de filologia

Font	Àrea d'estudi	% Monografies	% Sèrie
Cullars 1988	Literatures no angleses (anglòfons)	81,0	10,9
Thompson 2002	Literatura en anglès britànica i americana del XIX (fonts primàries)	79,4	12,2
Cullars 1985	Literatura en anglès del RU i dels EUA	65,7	13,3
Stern 1983	Literatura: Escriptors	82,7	15,1
Cullars 1990	Literatura espanyola	75,5	15,9
Knieval; Kellsey 2005	Literatura (<i>Proceedings of the Modern Languages Association</i>)	83,0	16,5
Stern 1983	Literatura: Moviments literaris	78,8	16,5
Thompson 2002	Literatura en anglès britànica i americana del XIX (fonts secundàries)	66,9	18,0
Heinzkill 1980	Literatura en anglès britànica	75,0	19,9
Cullars 1989	Literatura alemanya	70,5	22,5
Cullars 1990	Literatura italiana	71,5	22,6
Budd 1986	Literatura en anglès dels EUA	64,0	23,0
Knieval; Kellsey 2005	Filologia clàssica (<i>American Journal of Philology. Classical Studies</i>)	76,8	23,2
Cullars 1989	Literatura francesa	70,1	27,6
Zainab; Goi 1999	Filologia	59,6	27,9
Tucker 1959	Filologia clàssica	54,8	28,5
Urbano, Borrego, Rodríguez et al. 2004	Filologia catalana	61,8	29,4
Urbano, Borrego, Rodríguez et al. 2004	Filologia espanyola	65,4	30,4
Gleaves 1961	Literatura nord-americana	?	34,7
Present estudi	Total de referències	62,7	35,7
Present estudi	Referències de literatura catalana	55,9	42,0

Observem en el nostre estudi, que tot i que hi ha un predomini del format llibre, les publicacions periòdiques tenen un percentatge que supera els valors més alts dels obtinguts en altres

estudis; arribant a un 35,7 % si ens referim al total de citacions o a un 42,0 % en la literatura catalana⁸². Això s'explica, en bona part, pel fet de prescindir de fonts primàries, però la ja al·ludida manca d'informació suficientment detallada en determinats estudis pretèrits o bé, les diferències en les metodologies seguides, fan difícil una comparació més detallada. El que sí es posa de relleu és que aquestes publicacions, atès el seu impacte global, són fonamentals a la disciplina. Diguem també que els resultats són molt consistents amb els recents estudis exploratoris en filologia espanyola i catalana [Urbano; Borrego; Brucart et al. 2004; Urbano, Borrego, Rodríguez et al.2005].

Si analitzem els percentatges de tipus de documents agrupats per anys de cinc en cinc (taula 5.11 i figura 5.2) s'observa que, mentre el nombre de monografies ha davallat lleugerament de la mateixa manera que el de presentacions d'obres literàries, i el de revistes s'ha mantingut més o menys estables, a l'igual que el nombre de tesis; el de referències a capítols de monografies han augmentat de forma continuada i notable, la qual cosa ens indica la importància que han aconseguit. Aquest augment es deu sobretot a referències a llibres editats, molt sovint en homenatge a algun estudiós, i també a les recopilacions de treballs d'un mateix autor d'altra manera disperses en diverses fonts, el que fa que en alguns casos es citi el document original, sovint un article de revista, i de vegades; el capítol de monografia que el reproduceix.

L'evolució de la premsa és un tant erràtica, però sembla que tendeix a disminuir. Paral·lelament, s'ha produït un increment relatiu de les aportacions en congressos que ha doblat el seu índex. Això cal entendre-ho, probablement, com un símptoma de la millora de les eines especialitzades de publicació de la disciplina les quals tendeixen a desplaçar mitjans més generalistes com, és la premsa periòdica.

Taula 5.11 Evolució del consum de tipologies documentals

Tipus de document	1974-1978	1979-1983	1984-1988	1989-1993	1994-1998	1999-2003
Premsa	4,0%	9,7%	1,8%	3,9%	4,0%	1,6%
Revistes	25,8%	29,7%	29,3%	28,7%	27,3%	27,2%
Monografies	50,3%	37,8%	43,8%	38,1%	35,2%	37,0%
Capítol monografia	4,8%	6,3%	7,8%	11,9%	14,5%	17,0%
Presentació obra	9,6%	10,7%	11,2%	10,4%	10,6%	8,3%
Actes congrés	2,1%	2,6%	3,6%	3,5%	5,7%	4,7%
Altres llibres	1,7%	1,2%	0,8%	1,4%	1,2%	2,8%
Tesis	1,2%	1,6%	1,5%	1,7%	1,4%	1,4%
Altres	0,4%	0,4%	0,1%	0,5%	0,1%	0,1%

⁸² Tanmateix aquests valors queden extremadament lluny dels que s'obtenen en ciències experimentals, amb més del 75 % de referències procedents de revistes [Heinzkill 1980].

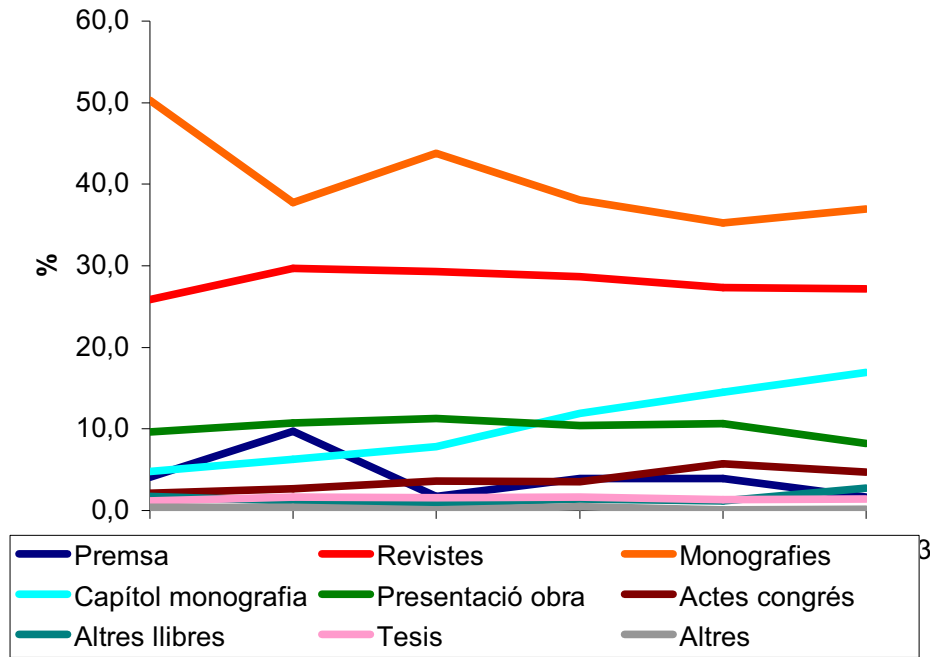

Figura 5-2 Evolució del consum de tipologies documentals

5.3.2.B Anàlisi específica de tipologies documentals secundàries

5.3.2.B.1 Presentació d'obra literària

Amb aquest epígraf hem agrupat els diferents assaigs que apareixen en les obres literàries com a complement informatiu, independentment que apareguin en un punt o altre del volum o volums que els contenen⁸³. Aquest és un tipus de document propi de l'àrea de recerca en literatura, on coincideixen en un mateix tipus de suport tant l'objecte artístic estudiat com el propi estudi. Això fa que, de vegades, el mateix escrit de recerca sigui susceptible de convertir-se en objecte d'exploració en la mesura de la creativitat expressiva que aporti.

En el nostre estudi observem que les referències a aquest tipus de document constitueixen un 10 % del total i un 13,7 % de les quals es realitzen a documents de literatura catalana, sense variacions significatives en el pas del temps. Per tant, estem davant d'una tipologia documental fonamental pel que fa a l'estudi de la literatura catalana. Desgraciadament, no comptem amb estudis d'altres literatures on s'hagin abordat aquesta tipologia de manera independent per tal de poder-ho comparar.

⁸³ És el cas d'introduccions o pròlegs explicatius, estudis crítics que precedeixen o segueixen edicions d'obres literàries, postil·les no literàries, etc. Oferim, a tall d'exemple, algunes referències d'aquest estil:

Xavier Fàbregas. «Joan Brossa en terra de meravelles», dins Joan Brossa: *Poesia escènica I*. Barcelona, Edicions 62, 1973: 5-58.

Llibre dels fets del rei en Jaume, II. Text i glossari. Edició crítica a cura de Jordi Bruguera. Barcelona: Barcino, 1991.

Feliu Formosa. «Epíleg», dins Josep M. Benet i Jornet: *La desaparició de Wendy*. Barcelona: 1974.

5.3.2.B.2 Capítols de monografies

No hi ha cap regla fixa pel que fa a la manera de citar referències de capítols de monografies en els investigadors. Quan es tracta d'una compilació procedent de diversos autors (volum editat), és freqüent que es faci referència al capítol concret, perquè cadascun dels articles té una autoria i temàtica independent. Però si essencialment el volum o volums tenen una única autoria, adés els investigadors citen el conjunt, adés citen un capítol concret, especialment si es tracta d'una recopilació d'escrits.

En els estudis bibliomètrics d'humanitats no sempre es discrimina entre referències fetes a monografies o a capítols. En la taula 5.12 donem els resultats dels estudis precedents que hem trobat i situem els del nostre estudi. S'observa que estan dins dels paràmetres d'estudis anteriors, tret del de Jones, Chapman i Woods [1972], però que té ja 35 anys. Cal fer notar, de totes maneres, que si observem els resultats de l'estudi de Thompson [2002], hi ha una forta diferència de percentatge si s'estudien fonts primàries i secundàries, obtenint en aquest últim cas el valor més alt. També s'obté un índex força alt en l'estudi de Cullars [1998] sobre monografies en anglès de filosofia que exclou, fins on és possible, fonts primàries. Per tant, sembla que en el cas de les fonts primàries es debilita la tendència a citar un capítol concret i l'investigador opta per fer una referència al conjunt de l'obra.

Finalment, convé matisar que hem detectat força sovint en el nostre buidat, però sense poder-ne fer una quantificació, que els capítols de monografies són reedicions d'articles de revista, i de forma menys habitual, de presentacions d'obres literàries. Això fa que de vegades es citi l'article original i d'altres el capítol de la monografia, afectant, òbviamen; els índexs de cada tipologia. Pensem que passat el temps, un major nombre d'articles s'han convertit en capítols, de manera que han contribuït decididament a augmentar el pes d'aquest tipus de document.

Taula 5.12 Percentatges de capítols de monografia en estudis d'humanitats

Font	Àrea d'estudi	% Capítols de monografia
Jones; Chapman; Woods 1972	Història d'Anglaterra	2,3
Thompson 2002	Literatura britànica i americana del XIX (fonts primàries)	2,5
Zainab; Goi 1997	Religió i filosofia	4,7
Cullars 1996	Belles Arts (Monografies franceses)	8,9
Lowe 2003	Història	9,0
Zainab; Goi 1997	Història	9,3
Cullars 1996	Belles Arts (Monografies alemanyes)	10,9
Zainab; Goi 1997	Filologia	11,3
Present estudi	Total de referències	11,9
Present estudi	Referències de literatura catalana	12,9
Thompson 2002	Literatura britànica i americana del XIX (fonts secundàries)	14,2
Cullars 1998	Filosofia	14,5
Georgas; Cullars 2005	Lingüística	19,2

5.3.2.B.3 Comunicacions de congrés

Aquesta tipologia documental no apareix diferenciada pràcticament en els estudis previs en l'àmbit de les humanitats i, per tant, no és possible gaires comparacions. Glänzel Schlemmer, Schubert i Thijsa han trobat pel que fa a les arts i les humanitats percentatges que van entre 1,9 i el 3,6 % en *Web os Science* i en els *ISI Proceedings* segons la font i any [Glänzel et al. 2006]. En el nostre cas hem obtingut un percentatge significatiu del 4,1 % – 4,8 % si només considerem les referències de literatura catalana –, però molt allunyat de la importància que té aquest tipus de documents en d'altres àrees del coneixement lligades a la tecnologia i amb un gran nivell d'obsolescència [Urbano 2000a; Goodrum et al. 2001; Achilles 2006].

Els valors que nosaltres hem obtingut es corresponen amb els recents estudis en llengua i literatura espanyoles i catalanes – 4,2 i 4,5 % respectivament – [Urbano; Borrego; Rodríguez et al. 2004; Urbano, Borrego, Brucart et al. 2005], però estan molt lluny del testimonial 0'1 % que troba Thompson [2002] en les fonts secundàries sobre Literatura britànica i americana del segle XIX (Taula 5.13).

Taula 5.13 Percentatges comunicacions en congressos en estudis d'humanitats

Font	Àrea d'estudi	% Comunicacions de congrés
Thompson	Literatura britànica i americana del XIX	0,1
Zainab; Goi 1997	Religió i filosofia	2,4
Zainab; Goi 1997	Filologia	3,0
Zainab; Goi 1997	Història	3,3
Sanz; Castro; Povedano et al. 2002	Història	4,1
Present estudi	Total de citacions	4,1
Urbano, Borrego, Brucart et al. 2005	Llengua i literatura espanyoles	4,2
Urbano, Borrego, Rodríguez et al. 2004	Llengua i literatura catalanes	4,5
Present estudi	Citacions de literatura catalana	4,8
Fernández Izquierdo et al. 2007	Historia moderna (revistes espanyoles)	5,5

5.3.2.B.4 Articles de premsa periòdica

Disposem d'una mica més d'informació sobre la premsa periòdica, tot i que normalment tampoc es distingeix aquesta categoria; i o bé queda inclosa junt amb els articles de revista com a publicacions seriades; o bé, en apartats de miscel·lànies. Recollim a la taula 5.14 els resultats d'estudis anteriors i els del nostre que estan en correspondència. S'observa força similitud dels documents citats de literatura catalana (4,7 %) amb la prospectiva prèvia dins l'àrea general de filologia catalana (4,2 %), i una mica inferior al de filologia espanyola (7,9 %). Observem també una diferència considerable respecte l'1 % que obtenen Zainab i Goi en el buidat de tesis de Malàisia de llengua i literatura.

Taula 5.14 Percentatges d'articles de premsa en estudis d'humanitats

Font	Àrea d'estudi	% Premsa periòdica
Fernández Izquierdo et al. 2007	Història moderna (revistes espanyoles)	0,3
Zainab; Goi 1997	Història	0,7
Zainab; Goi 1997	Religió i filosofia	0,8
Zainab; Goi 1997	Filologia	1,0
Lowe 2003	Història	2,0
Present estudi	Total de referències	3,5
Budd 1986	Literatura anglesa dels EUA	3,7
Urbano, Borrego, Rodríguez et al. 2004	Llengua i literatura catalanes	4,2
Baker 1978	Musicologia	4,3
Present estudi	Referències de literatura catalana	4,7
Jones; Chapman; Woods 1972	Història d'Anglaterra	5,6
Urbano, Borrego, Rodríguez et al. 2004	Llengua i literatura espanyoles	7,9

5.3.2.B.5 Tesis doctorals i tesis de grau

Aquesta tipologia documental és abordada per un nombre més ampli d'estudis bibliomètrics en humanitats, però alguns casos s'afegeixen a un grup de miscel·lània. No hem trobat cap cas en què es diferenciï entre tesis doctorals i d'altres treballs de recerca, com les tesis de grau (màster, diplomatura, llicenciatura, enginyeria, etc.). Per tal de fer-ne una comparació també donem el valor agrupat. Els resultats, que es mouen entre 1,5 i 1,9 % (taula 5.15), es corresponen amb els d'estudis anteriors (taula 5.16), tret dels realitzats en les monografies de literatura alemanya per Cullars [1989b], que encara que ofereix el percentatge barrejat de fonts primàries i secundàries, com que presenta també les dades en brut, permet calcular que un 7 % de les referències secundàries són a tesis, mentre que en el mateix treball les referències a tesis en literatura francesa són del 2'4 % (taula 5.16).

Uns resultats tan minsos⁸⁴, per a treballs específics i exhaustius com són les tesis portà a Cullars a dir que l'ús tan limitat «de les tesis podria reflectir una assumptió àmpliament difosa que el material de les tesis digne de menció serà adaptat a articles de revista o monografies, així com el fet que poques biblioteques col·leccionen tesis, de manera que són sovint difícils o impossibles d'obtenir a través de préstec interbibliotecari, i que resulten relativament cares d'aconseguir» [Cullars 1989b: 316]. Està per veure si l'accés electrònic a les tesis doctorals modificarà en els propers anys el consum d'aquest tipus de documents.

Taula 5.15 Percentatge de consum de tesis de grau i doctorals en literatura catalana

	% Tesis doctorals	% Tesis de grau	% Total tesis
Present estudi. Referències de literatura catalana	1,3	0,6	1,9
Present estudi. Total de referències	1,0	0,5	1,5

⁸⁴ Cal indicar que les tesis són una font necessàriament secundària. Per tant, en els estudis on es barregen els dos tipus de font, el percentatge de tesis obté valors més petits que els que li correspondria en cas contrari.

Taula 5.16 Percentatge de consum de tesis segons diversos estudis d'humanitats

Font	Àrea d'estudi	% Tesis
Cullars 1990	Literatura espanyola	0,0
Cullars 1985	Literatura anglesa del RU i dels EUA	0,3
Thompson 2002	Literatura britànica i americana del segle XIX	0,4
Cullars 1990	Literatura italiana	0,4
Lowe 2003	Història	0,5
Cullars 1998	Filosofia	0,5
Cullars 1988	Literatures no angleses (anglòfons)	0,5
Budd 1986	Literatura anglesa dels EUA	0,6
Fernández Izquierdo et al. 2007	Història moderna (Revistes espanyoles)	0,7
Cullars 1996	Belles Arts (Monografies franceses)	0,8
Jones; Chapman; Woods 1972	Història d'Anglaterra	1,0
Cullars 1992	Belles arts	1,0
Baker 1978	Musicologia	1,2
Cullars 1996	Belles Arts (Monografies alemanyes)	1,9
Cullars 1989	Literatura francesa	2,4
Zainab; Goi 1997	Religió i filosofia	3,1
Georgas; Cullars 2005	Lingüística	3,6
Zainab; Goi 1997	Història	6,8
Cullars 1989	Literatura alemanya	7,0
Zainab; Goi 1997	Filologia	7,0

5.3.2.B.6 Altres tipologies documentals

Els altres tipus de referències són força minoritaris i, en la major part de casos, els resultats s'inclouen junt amb les monografies o d'altres tipus de llibres (catàlegs d'exposició, manuals d'ensenyament, monografia inèdita) i publicacions periòdiques (resenyes de llibres i de teatre, necrològiques, dossiers i notes en revistes). Però, en conjunt constitueixen un 1,9 % dels documents citats de literatura catalana i un 2,4 % del total.

Fem notar, tanmateix, l'existència de 7 referències a manuals d'ensenyament secundari. Tot i que la xifra percentual és molt baixa – no arriba al 0,2 % –, crida l'atenció aquest tipus de referències en documents acadèmics. L'explicació cal buscar-la en la mancança d'altres tipus de materials, especialment durant els primers anys de recuperació de l'estudi de la literatura catalana, i que els autors dels manuals eren alhora científics de prestigi dins de la disciplina.

En el nostre estudi no apareixen els manuscrits, una tipologia documental essencialment primària, que sí apareix en altres treballs. Per tal de donar una dimensió de l'abast d'aquest tipus de fonts, els recollim a la taula 5.17. Observem que mentre Thompson [2002] obté per a la literatura un 2,4 % només treballant, òbviament, amb fonts primàries, Cullars obté percentatges que van des del 5,4 % [Cullars 1990] fins el 20,7% [Cullars 1985] en l'àmbit de la literatura. En qualsevol cas, es posa de manifest clarament la necessitat de separar les dades procedents de fonts primàries i secundàries.

La baixíssima incidència de la literatura gris està en concordança amb una regla empírica general, segon la qual aquest tipus de fonts documentals sovintegen en les disciplines tecnològiques més aplicades i minven com més s'aparten d'aquests plantejaments [Terrada Ferrandis 1994; Urbano 2000a].

Taula 5.17 Percentatge de consum de manuscrits segons diversos estudis d'humanitats

Font	Àrea d'estudi	% Manuscrits
Cullars 1998	Filosofia	1,5
Thompson 2002	Literatura britànica i americana del XIX	2,4
Baker 1978	Musicologia	5,0
Cullars 1990	Literatura italiana	5,4
Cullars 1996	Belles Arts (Monografies alemanyes)	5,6
Cullars 1988	Literatures no angleses (anglòfons)	7,6
Cullars 1990	Literatura espanyola	8,6
Budd 1986	Literatura anglesa dels EUA	8,7
Cullars 1996	Belles Arts (Monografies franceses)	8,9
Jones; Chapman; Woods 1972	Història d'Anglaterra	10,9
Cullars 1992	Belles arts	14,8
Cullars 1985	Literatura anglesa del RU idels EUA	20,7
Fernández Izquierdo et al. 2007	Història moderna (revistes espanyoles)	30,2

5.3.2.C Distribució dels tipus de document citats segons la publicació font

La taula 5.18 i la figura 5.3 mostren la distribució dels diversos tipus de fonts segons la publicació buidada per al total de referències. S'han agrupat plegades totes les referències a revistes, les tesis, independentment del tipus de grau, així com els llibres que no considerem monografies especialitzades, però hem comptabilitzat separatament les referències a capítols.

En tots els casos, les monografies són el tipus de fonts que rep més citacions. L'índex més alt de referències a articles de revista es troba en *Randa* i *Serra d'Or*, 31,9 % i 31,8 % respectivament. Aquesta última dada, que podria resultar sorprenent a primera vista, puix *Serra d'Or* no és una revista acadèmica i, per tant, caldria esperar una importància menor, però s'explica perfectament per la gran quantitat de referències a la pròpia publicació (taula 5.19, un 38,8 % del total de les realitzades a revistes, valor molt més gran que en les altres publicacions. De totes formes, *Randa*, és la segona en aquest rànquing amb un 21,6 %.

D'altra banda, s'aprecia que *Caplletra* és la publicació que té més referències a actes de congressos (5,7 %), mentre que *Els Marges*, *Estudis Romànics* i *Randa* presenten valors molt similars, però inferiors en dos punts – 3,8, 3,5 i 3,5 % respectivament –.

Pel que fa als altres tipus de fonts, tot i haver-hi algunes diferències, no ens sembla que siguin significatives perquè, o bé les variacions, o bé la quantitat de referències sobre les quals calculem els percentatges, són petites.

Taula 5.18 Distribució de tipus de document citat segons revista de procedència

Tipus de Font	Total		<i>Caplletra</i>		<i>Els Marges</i>		<i>Estudis Romànics</i>		<i>Randa</i>		<i>Serra d'Or</i>	
	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%
Prensa	217	3,6	28	1,3	41	3,2	2	0,6	40	3,7	106	9,1
Revistes	1.709	28,0	567	25,5	329	25,4	96	28,0	345	31,9	372	31,8
Monografies	2.386	39,1	881	39,6	587	45,3	147	42,9	392	36,3	379	32,4
Capítol monografia	729	11,9	308	13,9	141	10,9	52	15,2	133	12,3	95	8,1
Presentació obra lit.	616	10,1	245	11,0	113	8,7	19	5,5	89	8,2	150	12,8

Actes congrés	252	4,1	127	5,7	49	3,8	12	3,5	38	3,5	26	2,2
Altres llibres	96	1,6	44	2,0	9	0,7	10	2,9	16	1,5	17	1,5
Tesis	90	1,5	17	0,8	23	1,8	5	1,5	26	2,4	19	1,6
Altres	14	0,2	6	0,3	3	0,2	0	0,0	1	0,1	4	0,3
Total	6.109	100	2.223	100	1.295	100	343	100	1.080	100	1.168	100

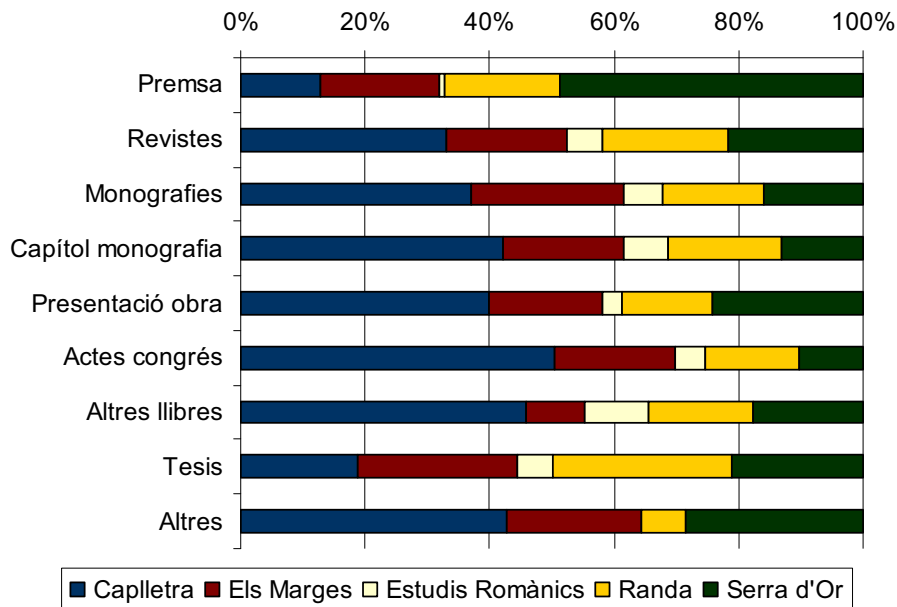

Figura 5-3 Distribució de tipus de document citat segons revista de procedència

Taula 5.19 Percentatge d'autocitacions de les revistes buidades

Publicació	% relatiu d'autocitacions
Caplletra	7,0 %
Els Marges	14,9 %
Estudis Romànics	2,1 %
Randa	21,6 %
Serra d'Or	38,8 %

5.3.3 Suport documental de la bibliografia citada

S'ha volgut prestar atenció a l'ús de fonts electròniques en front del paper, però la nostra anàlisi ha posat de relleu que fins el 2003 eren merament testimonials. La taula 5.20 recull els suports documentals. El 99,79 % de les referències són en suport paper. A part de 8 referències que apunten a discursos aparentment no publicats i, per tant, que no estarien recollits en cap suport, 4 referències són a webs (protocol http) i una citació a una base de dades en un suport tangible (CD). Tot i que el nostre estudi només arriba fins a l'any 2003, i que és possible que algunes de les fonts també estiguin en suport electrònic, però que convisquin i es citin en la versió en paper, la disciplina no sembla mostrar-se gaire permeable als mitjans electrònics com a font de citació.

Taula 5.20 Distribució percentual dels suports de la bibliografia consumida

Suport	# citacions	% Referències
Cap	8	0,13%
Electrònic tangible	1	0,02%
Paper	6.096	99,79%
Web	4	0,07%

Davant la manca d'estudis a casa nostra, recorrem als estudis d'Ellis i Oldman i els de Shaw, sobre l'ús de les tecnologies de la informació entre investigadors britànics de literatura anglesa. En el capítol de conclusions mostren que tot i que la utilització dels mitjans tecnològics al voltant de l'ordinador han generat un impacte en diversos aspectes docents, de comunicació i de consulta de fonts, la major part dels acadèmics són refractaris a publicar en mitjans electrònics. La raó d'aquesta postura és, a més de l'important pes de la tradició i una certa manca d'habilitat en el seu ús, que les revistes acadèmiques i les monografies ofereixen a l'autor un alt estatus acadèmic, la possibilitat clara d'una avaluació prèvia a la publicació i a l'assignació d'una autoria indiscutible. Molts investigadors apunten que els estàndards generals de revistes electròniques són bons, però que hi manquen les revisions per experts, no són prou curosos en l'edició i estan oberts al plagi [Shaw 2001; Shaw 2002; Ellis; Oldman 2005]⁸⁵. Tot això condueix a un baix índex de referències en suport electrònic. Aquesta situació fa que sigui raonable pensar que es pot veure accentuada en el cas del català per la minsa presència de mitjans en aquesta llengua a Internet, en comparació amb l'anglesa.

5.3.4 Llengua de la bibliografia citada i ús de traduccions

Respecte a la llengua utilitzada en els documents citats, hem de diferenciar entre els que són de literatura catalana i els que pertanyen a d'altres disciplines, i que s'utilitzen de forma auxiliar o complementària.

Pel que fa als primers, el predomini de la llengua catalana és total, amb un 86,1 % (taula 5.21) del total de referències, mentre que molt distant segueix l'espanyol (9,7 %) i, després, apareixen ja d'altres llengües com l'anglès (1,46 %), el francès (1,42 %) o l'italià (0,9 %). Es comprova, per tant, l'escassa importància de les publicacions en llengua anglesa sobre la literatura catalana. El percentatge de referències en francès és pràcticament igual, cosa que indica que tampoc existeixen gaires treballs representatius en francès sobre literatura catalana. Una mica més lluny queda l'italià, mentre que els altres idiomes són testimonials – també l'alemany, 0,2 %, – tot i l'existència de la publicació de catalanística *Zeitschrift für Katalanistic*.

Taula 5.21 Distribució de la llengua utilitzada en la bibliografia consumida

Llengua	Literatura catalana		Disciplines auxiliars		Total	
	#	%	#	%	#	%
Català	3.528	86,13	654	32,49	4.182	68,46

⁸⁵ La tesi doctoral de Wendy Shaw [2002] és citada per Ellis i Oldman [2005], però no l'hem consultat.

Espanyol	397	9,69	749	37,21	1.146	18,76
Anglès	60	1,46	258	12,82	318	5,21
Francès	58	1,42	224	11,13	282	4,62
Italià	36	0,88	79	3,92	115	1,88
Alemanys	8	0,20	36	1,79	44	0,72
Català i espanyol	6	0,15	2	0,10	8	0,13
Llatí	1	0,02	2	0,10	3	0,05
Esperanto	1	0,02	0	0,00	1	0,02
Occità	1	0,02	0	0,00	1	0,02
Múltiples llenguatges sense català	0	0,00	4	0,20	4	0,07
Múltiples llenguatges amb català	0	0,00	1	0,05	1	0,02
Holandès	0	0,00	1	0,05	1	0,02
Portuguès	0	0,00	1	0,05	1	0,02
Sense determinar	0	0,00	2	0,10	2	0,03
Total	4.096	100	2.013	100	6.109	100

L'escenari és força diferent per a les referències que no són pròpiament de literatura catalana i que corresponen a la teoria de la literatura i literatura comparada, a la lingüística o d'altres temes artístics, filosòfics i religiosos. Aquí la llengua dominant és l'espanyol amb un 37,2 % de referències, seguit de prop pel català amb un 32,5 %. Atesa l'aclaparadora presència del català en les referències de literatura catalana, tal i com hem assenyalat supra i, el fet que representen el 68'5 % del total, sembla que cal interpretar aquest domini de la llengua espanyola en les disciplines auxiliars, en el sentit que aquesta llengua substitueix la catalana com a llengua preferida per les fonts documentals quan aquesta última no ofereix una alternativa suficientment solvent. Aquest punt s'explica fàcilment perquè la major part dels investigadors en literatura catalana que apareixen citats són espanyols. Una situació similar es dona en altres contextos lingüísticament similars al nostre, com és el cas d'Holanda i Flandes [Nederhof; Zwan; Bruin et al. 1989; Nederhof; Erlings 1993] o el de Malàisia [Zainab; Goi 1997], com ja s'ha exposat (vid. 3.2.1.D) Dita situació, que es dona en més de la tercera part de les nostres referències, potser estar posant de relleu mancances importants de materials humanístics en català.

Hi ha també d'altres llengües que tenen força importància en aquest apartat. Així de nou, anglès i francès tenen un protagonisme similar, ara amb el 12,8 % i el 11,1 % respectivament. L'italià es queda amb el 3,9 %, mentre que l'alemany tanca les llengües amb un pes no menystenible en aquest punt amb un 1,8 %.

La taula 5.22 mostra els resultats de diversos treballs en els quals s'estudia la coincidència de la llengua del document font i la de la referència. El nostre valor del 68,5 % no difereix massa del trobat per a la literatura italiana [Cullars 1990], literatures estrangeres per a anglòfons [Cullars 1988], però queda per sota del d'altres casos com l'espanyola⁸⁶, l'anglesa, la francesa o l'alemanya. Com ja hem exposat (vid. 3.2.1.D), les conclusions dels treballs anteriors mostren la preferència dels estudiosos per utilitzar fonts en la seva llengua sempre que sigui possible.

⁸⁶ Tanmateix, l'estudi recent d'Urbano, Borrego, Brucart i altres col·laboradors [Urbano; Borrego; Brucart et al. 2005] sembla que dona un percentatge més baix d'ús de referències en espanyol per a la literatura espanyola, però com que existeix encavalcament entre les diferents categories, no es pot donar un valor quantitatiu.

Taula 5.22 Percentatge de coincidència de la llengua del document citador i la referència en diversos estudis d'humanitats

Font	Àrea d'Estudi	% en la mateixa llengua
Georgas; Cullars 2005	Lingüística	94
Jones; Chapman; Woods 1972	Història d'Anglaterra	92
Heinzkill 1980	Literatura d'Anglaterra	91
Batts 1992	Literatura anglesa (anglòfons)	90
Present estudi	Referències de literatura catalana	86
Cullars 1998	Filosofia	85
Cullars 1989	Literatura francesa	84
Cullars 1990	Literatura espanyola	84
Romanos de Tiratel 2000	Humanitats i ciències socials	77
Lowe 2003	Història	76
Cullars 1989	Literatura alemanya	75
Fernández Izquierdo et al. 2007	Història moderna (Revistes espanyoles)	73
Cullars 1996	Belles Arts (Monografies alemanyes)	70
Cullars 1996	Belles Arts (Monografies franceses)	69
Sanz; Castro; Povedano et al. 2002	Història	68
Present estudi	Total de referències	68
Cullars 1990	Literatura italiana	66
Cullars 1988	Literatures no angleses (anglòfons)	64
Batts 1992	Literatura alemanya (anglòfons)	60
Baker 1978	Musicologia	58

D'altra banda, s'han identificat un total de 158 citacions (un 2,6 % de total), que corresponen a documents en els quals el document que es cita ha resultat ser una traducció⁸⁷. La incidència és pràcticament negligible pel que fa a la literatura catalana on només trobem 8 documents, (0,2 %), però té un pes del 7,5 % en les disciplines auxiliars (taula 5.23).

Taula 5.23 Percentatge de traduccions en la bibliografia citada

Tipus de citacions	# citacions	% citacions
Total de citacions	158	2,6
Citacions de literatura catalana	8	0,2
Citacions de disciplines auxiliars	150	7,5

Pel que fa a la llengua original dels documents citats (taula 5.24), hi ha un total de 68 referències en llengua anglesa (un 43,3 % del total i un 45,3 % de les de disciplines auxiliars). Després venen el francès amb 33 referències, l'alemany amb 32 i l'italià amb 14.

⁸⁷ Aquest valor està molt per sota del 24,4 % que troba Cullars [1998] en monografies sobre filosofia, l'únic estudi en què hem trobat que s'estudiï quantitativament l'aspecte de les traduccions en humanitats.

Taula 5.24 Distribució de la llengua original entre les traduccions citades

Llengua original	# citacions	# citacions Literatura catalana	# citacions Disciplines auxiliars
Alemany	32	1	31
Anglès	68	0	68
Espanyol	3	3	0
Esperanto	1	1	0
Francès	33	2	31
Italià	14	0	14
Polonès	1	0	1
Rus	1	0	1
No determinada	5	1	4

Respecte a la llengua del document utilitzat (taula 5.25), en el cas dels vuit documents de literatura catalana, 7 estan escrits en català i 1 en espanyol. En les disciplines auxiliars resulta evident el predomini de l'espanyol amb 131 referències (87,3 %), en front de les 14 en català (9,3 %), les 3 de l'italià (2 %), i les 2 en francès (1,3 %), cosa que afegeix pes a l'argument que hem exposat supra en aquest mateix apartat en el sentit que l'espanyol substitueix el català com a llengua preferida dels investigadors en literatura catalana quan no és possible utilitzar un document escaient en català.

Taula 5.25 Distribució de llengües dels documents citats que són traduccions

Tipus de referència	# citacions	# citacions Català	# citacions Espanyol	# citacions Francès	# citacions Italià
Literatura catalana	8	7	1	0	0
Disciplines auxiliars	150	14	131	2	3

Quant a la tipologia documental en la qual es distribueixen les traduccions (taula 5.26), totes les citacions menys una es corresponen amb documents en format llibre, amb un gran predomini de les monografies, un 86,7 % del total.

Taula 5.26 Distribució de tipus de documents de les traduccions consumides

Tipus de document	# citacions	# citacions Literatura catalana	# citacions Disciplines auxiliars
Monografia	137	5	132
Capítol monografia	18	1	17
Presentació obra literària	2	1	1
Article de revista	1	1	0

5.3.5 Distribució cronològica de la bibliografia citada

5.3.5.A Dispersió cronològica

Pel que fa a les referències específiques de literatura catalana, el període cronològic és molt dilatat i abasta des de 1749 fins el mateix 2003. En la taula 5.27, es mostren les freqüències corresponents a les dates de publicació agrupades de cinc en cinc anys, a partir de 1864, i considerant un únic interval per als anys anteriors. Com es pot veure, els períodes que acumulen més referències són el de 1984-1988 i el de 1989-1993 amb un 13,8 % cadascun aproximadament. L'últim interval inclou l'any 1993, el que rep més citacions, 155, un 3,8 % del total.

Un aspecte interessant és assenyalar la importància de la variació de citacions d'un període respecte a un altre (columna 4 de la taula 5.27 i indicat per % Δ cit./cit.). Tret de la davallada dels dos últims períodes, típica d'una manca d'immediatesa en l'ús de les publicacions científiques, les oscil·lacions en les citacions de textos del segle XIX, així com del primer terç del segle XX, encara que poden estar lligades a l'evolució política dels Països Catalans, no tenen massa importància, ja que el volum total de citacions d'aquests períodes és petit. L'important davallada del període 1939-1943 està lligada sense dubte a l'última Guerra Civil, així com l'increment en el següent període que, tot i només ser de 27 citacions en termes absoluts, al passar de 4 a 31, significa un augment d'un 675 %. Del període 1954-1958 al 1959-1963 hi ha un salt qualitatiu molt important, car el nombre de citacions passa de 68 a 204, un increment de 136 que significa un 200 %. Aquest increment és molt significatiu està lligat cronològicament a l'aparició de *Serra d'Or*.

La figura 5.4 mostra la distribució cronològica de les referències. Aquest tipus de gràfics tenen una forma exponencial, tret dels últims anys dels estudis, on es produeix una davallada considerable ja que, com hem assenyalat ja en el paràgraf anterior, passa cert temps fins que les referències es divulguen convenientment per tal de ser utilitzades amb intensitat. En el nostre cas, el creixement no apareix fins a principis dels anys 50 i especialment amb l'aparició de *Serra d'Or*, tal i com hem esmentat, mentre que el nombre de referències anteriors presenten oscil·lacions que són atípiques, per la seva intensitat, i que només es poden justificar pels propis mecanismes de funcionament de la disciplina, sotmesa durant anys a una realitat històrica intensament limitadora, tal i com hem descrit supra (vid. 4.1)⁸⁸.

Taula 5.27 Distribució de referències de literatura catalana segons l'antiguitat de la citació

Període	# citacions	Δ citacions ^a	% Δ cit./cit. ^b	% citacions	# citacions acumulades	% citacions acumulades
1999-2003	158	-235	-60	3,86	158	3,86
1994-1998	393	-173	-31	9,59	551	13,45
1989-1993	566	3	1	13,82	1.117	27,27
1984-1988	563	32	6	13,75	1.680	41,02
1979-1983	531	38	8	12,96	2.211	53,98
1974-1978	493	108	28	12,04	2.704	66,02
1969-1973	385	111	41	9,40	3.089	75,42
1964-1968	274	70	34	6,69	3.363	82,10

⁸⁸ Tot i això, el gràfic en conjunt presenta un ajustament a una corba exponencial amb un coeficient de regressió $R = 77,8$ % (FM2) per les variables temps i nombre (#) de referències. Tanmateix, la línia de tendència afegida correspon a una funció polinòmica de grau 6 i no a una exponencial.

Període	# citacions	Δ citacions ^a	% Δ cit./cit. ^b	% citacions	# citacions acumulades	% citacions acumulades
1959-1963	204	136	200	4,98	3.567	87,08
1954-1958	68	8	13	1,66	3.635	88,75
1949-1953	60	29	94	1,46	3.695	90,21
1944-1948	31	27	675	0,76	3.726	90,97
1939-1943	4	-29	-88	0,10	3.730	91,06
1934-1938	33	5	18	0,81	3.763	91,87
1929-1933	28	-3	-10	0,68	3.791	92,55
1924-1928	31	-6	-16	0,76	3.822	93,31
1919-1923	37	29	363	0,90	3.859	94,21
1914-1918	8	-20	-71	0,20	3.867	94,41
1909-1913	28	15	115	0,68	3.895	95,09
1904-1908	13	1	8	0,32	3.908	95,41
1899-1903	12	9	300	0,29	3.920	95,70
1894-1898	3	-6	-67	0,07	3.923	95,78
1889-1894	9	7	350	0,22	3.932	96,00
1884-1888	2	-8	-80	0,05	3.934	96,04
1879-1883	10	7	233	0,24	3.944	96,29
1874-1878	3	1	50	0,07	3.947	96,36
1869-1873	2	-17	-89	0,05	3.949	96,41
1864-1868	19	0	0	0,46	3.968	96,88
Anteriors a 1864	19	-	-	0,46	3.987	97,34
Sense determinar	69	-	-	1,68	4.056	99,02
En procés d'elaboració	3	-	-	0,07	4.059	99,10
Pendents de publicació	37	-	-	0,90	4.096	100,00
^a Diferència entre les citacions rebudes en el període actual i l'immediatament anterior. ^b Importància percentual de la diferència entre les citacions rebudes en el període actual i l'immediatament anterior respecte a les citacions rebudes en el període anterior.						

Si ens fixem en les referències de les disciplines que resulten complementàries o auxiliars per als estudiosos de la literatura catalana (taula 5.28 i figura 5.5), observem que s'ajusten més a un gràfic exponencial⁸⁹, tret de l'esmentada i previsible davallada final, i només hi ha una disminució entre els anys que van de la segona part de la dècada dels 30 fins a finals dels 40 del passat segle, aproximadament. Atès que, com hem assenyalat anteriorment en l'apartat 5.3.4, els documents escrits en català i espanyol constitueixen el 70 % del total, la contesa espanyola i els primers anys de la postguerra poden justificar totalment aquesta anomalia.

⁸⁹ En aquest cas el coeficient d'ajustament R val un 84, 2 % (FM2). La línia de tendència també és polinòmica.

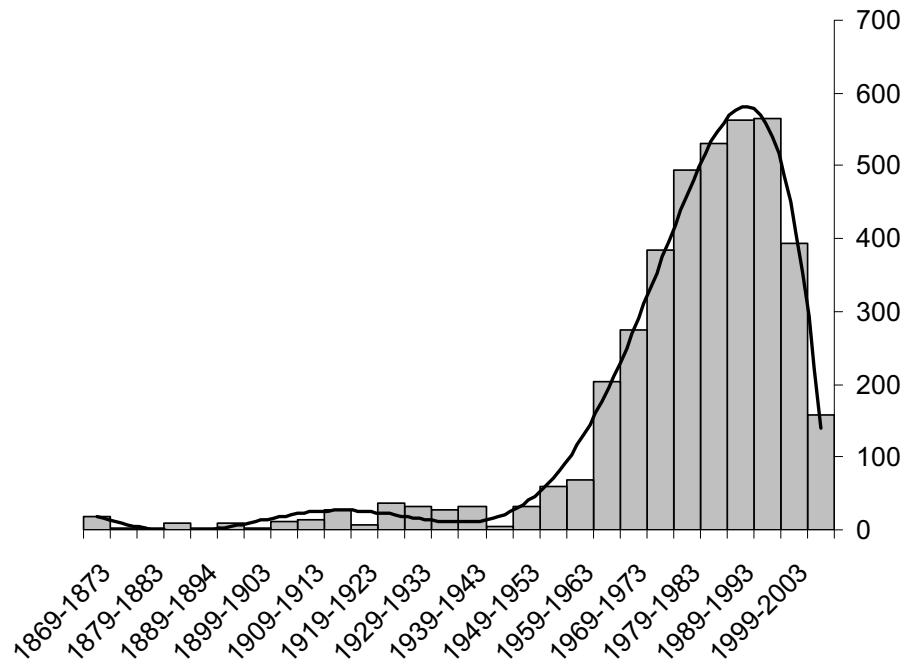

Figura 5-4 Distribució cronològica dels documents citats segons la seva data de publicació

Taula 5.28 Distribució de citacions de les disciplines auxiliars segons la data de publicació

Període	# citacions	% Referències	# citacions acumulades	% citacions acumulades
1999-2003	36	1,8	36	1,8
1994-1998	152	7,6	188	9,4
1989-1993	198	9,8	386	19,2
1984-1988	265	13,2	651	32,4
1979-1983	236	11,7	887	44,1
1974-1978	228	11,3	1.115	55,4
1969-1973	244	12,1	1.359	67,5
1964-1968	130	6,5	1.489	74,0
1959-1963	96	4,8	1.585	78,7
1954-1958	72	3,6	1.657	82,3
1949-1953	47	2,3	1.704	84,7
1944-1948	37	1,8	1.741	86,5
1939-1943	18	0,9	1.759	87,4
1934-1938	14	0,7	1.773	88,1
1929-1933	34	1,7	1.807	89,8
1924-1928	33	1,6	1.840	91,4
1919-1923	21	1,0	1.861	92,5
1914-1918	16	0,8	1.877	93,3
1909-1913	15	0,7	1.892	94,0
1904-1908	14	0,7	1.906	94,7
1899-1903	15	0,7	1.921	95,4
1894-1898	8	0,4	1.929	95,8

Període	# citacions	% Referències	# citacions acumulades	% citacions acumulades
1889-1894	6	0,3	1.935	96,1
1884-1888	5	0,2	1.940	96,4
1879-1883	4	0,2	1.944	96,6
1874-1878	5	0,2	1.949	96,8
1869-1873	4	0,2	1.953	97,0
1864-1868	6	0,3	1.959	97,3
Anteriors a 1864	27	1,3	1.986	98,7
Sense determinar	25	1,2	2.011	99,9
En procés d'elaboració	0	0,0	2.011	99,9
Pendents de publicació	2	0,1	2.013	100,0

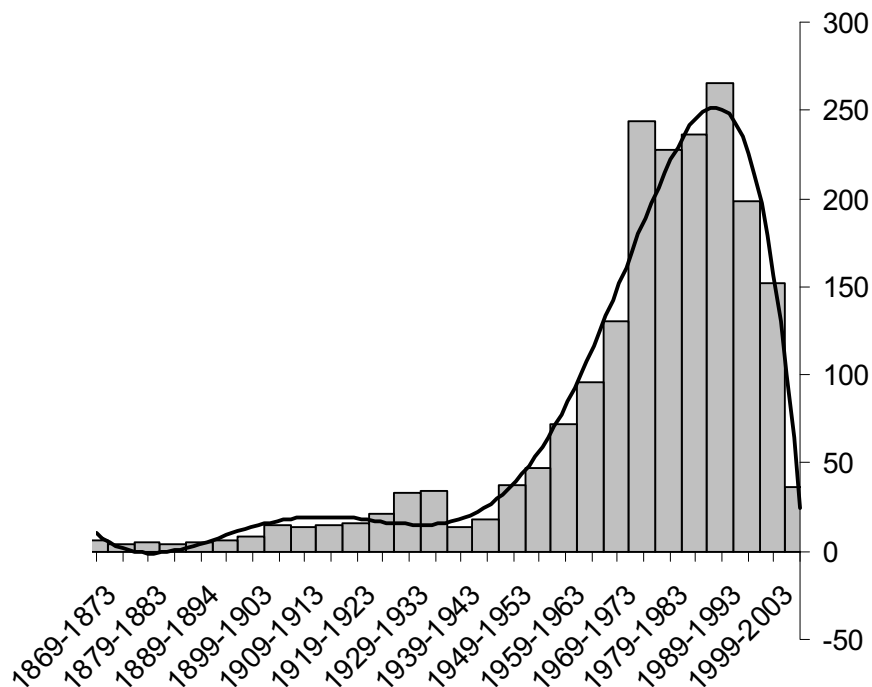

Figura 5-5 Distribució cronològica de les referències de les disciplines auxiliars segons antiguitat de citació

5.3.5.B Obsoloscència. Llei de Price

Si ens referim a l'obsoloscència, les taules 5.29 i 5.30 ofereixen diversos paràmetres estadístics centrals i de dispersió dels documents citats respecte al moment de la publicació de l'article que en fa referència. El nivell d'obsoloscència global és baix, 11 en el conjunt global de documents i 9 en els de literatura, si el comparem amb els valors típics de les disciplines científiques com la genètica, la física o la informàtica que presenten una vida mitjana aparent d'entre 3 i 6 anys [Stinson; Lancaster 1987a; Urbano 2000a]. Tanmateix, els valors que hem obtingut són relativament baixos per a una disciplina d'humanitats. L'antiguitat mitjana de les referències és de 18,7 anys per al conjunt total de documents i de 16,2 anys per als de literatura catalana i els índexs de Price

respectius corresponents als percentatges de documents citats amb una antiguitat de cinc anys o menys són de 31,5 i 35,1 respectivament. %.

Taula 5.29 Antiguitat de les citacions buidades

Paràmetres	Conjunt global de referències	Referències només de literatura catalana	Referències de disciplines complementàries
# citacions vàlides	5.946	3.968	1.978
# citacions no vàlides	163	128	35
Mitjana aritmètica de l'antiguitat en anys	18,7	16,2	23,6
Moda de l'antiguitat en anys	1	1	3
Mediana de l'antiguitat en anys	11	9	14
Desviació de l'antiguitat en anys	26,5	22,3	32,8
Màxim de l'antiguitat en anys	391	254	391
Mínim de l'antiguitat en anys	0	0	0

La taula 5.30 a més de l'índex de Price mostra l'evolució de l'antiguitat de les referències en el moment de la publicació de l'article. Si analitzem els documents amb menys de 100 anys, en el cas específic dels de literatura catalana els documents s'ajusten notablement a una corba exponencial (figura 5.6) – un 92,2 % (FM2) –, igual que si considerem el conjunt total de les referències – un 93,3 %, no representat gràficament –.

Taula 5.30 Obsolescència dels documents citats

Anys d'antiguitat	Conjunt global de referències (*)				Referències només de literatura catalana (*)				Referències de disciplines complementàries (*)			
	# Ref.	# Ref. Acu.	% Ref.	% Ref. Acu.	# Ref.	# Ref. Acu.	% Ref.	% Ref. Acu.	# Ref.	# Ref. Acu.	% Ref.	% Ref. Acu.
0 a 5	1874	1874	31,5	31,5	1391	1391	35,1	35,1	483	483	24,4	24,4
6 a 10	1077	2951	18,1	49,6	740	2131	18,6	53,7	337	820	17,0	41,5
11 a 15	781	3732	13,1	62,8	517	2648	13,0	66,7	264	1084	13,3	54,8
16 a 20	565	4297	9,5	72,3	346	2994	8,7	75,5	219	1303	11,1	65,9
21 a 25	380	4677	6,4	78,7	259	3253	6,5	82,0	121	1424	6,1	72,0
26 a 30	300	4977	5,0	83,7	187	3440	4,7	86,7	113	1537	5,7	77,7
31 a 35	200	5177	3,4	87,1	121	3561	3,0	89,7	79	1616	4,0	81,7
36 a 40	145	5322	2,4	89,5	95	3656	2,4	92,1	50	1666	2,5	84,2
41 a 45	92	5414	1,5	91,1	52	3708	1,3	93,4	40	1706	2,0	86,2
46 a 50	60	5474	1,0	92,1	25	3733	0,6	94,1	35	1741	1,8	88,0
51 a 55	52	5526	0,9	92,9	24	3757	0,6	94,7	28	1769	1,4	89,4
56 a 60	43	5569	0,7	93,7	22	3779	0,6	95,2	21	1790	1,1	90,5
61 a 65	45	5614	0,8	94,4	22	3801	0,6	95,8	23	1813	1,2	91,7
66 a 70	53	5667	0,9	95,3	28	3829	0,7	96,5	25	1838	1,3	92,9
71 a 75	40	5707	0,7	96,0	21	3850	0,5	97,0	19	1857	1,0	93,9
76a 80	39	5746	0,7	96,6	16	3866	0,4	97,4	23	1880	1,2	95,0
81 a 85	31	5777	0,5	97,2	17	3883	0,4	97,9	14	1894	0,7	95,8

86 a 90	22	5799	0,4	97,5	17	3900	0,4	98,3	5	1899	0,3	96,0
91 a 95	20	5819	0,3	97,9	8	3908	0,2	98,5	12	1911	0,6	96,6
96 a 100	16	5835	0,3	98,1	3	3911	0,1	98,6	13	1924	0,7	97,3
Més de 100	111	5946	1,9	100	57	3968	1,4	100	54	1978	2,7	100

(*) Els percentatges es calculen sobre el total de referències vàlides. S'han exclòs aquelles en les qual no s'ha pogut precisar clarament la data o bé estaven pendents de publicació o, fins i tot, eren referències de treballs en vies d'execució. En cada categoria, les columnes ofereixen successivament el nombre de referències en el període acumulat, el percentatge en el període i el percentatge acumulat

Literatura catalana

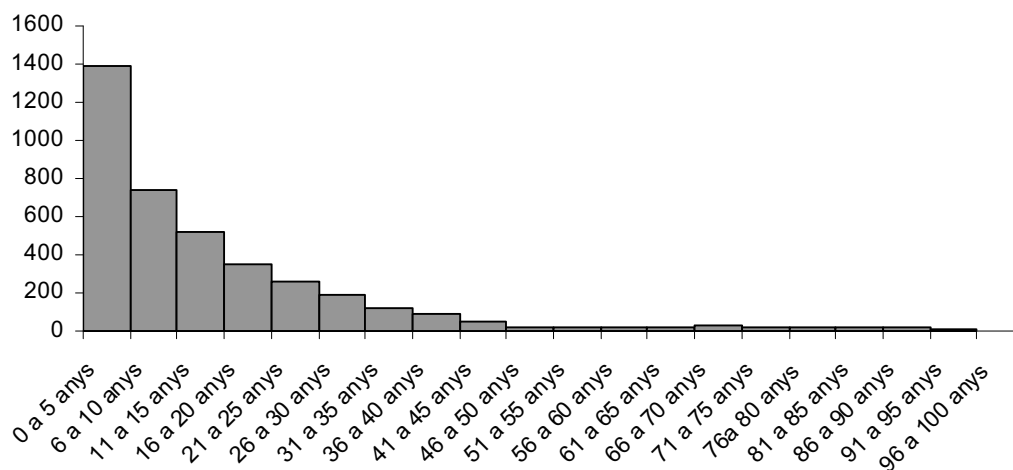

Figura 5-6 Obsoloscència dels documents de literatura catalana

Per a comparar els valors del nostre estudi amb treballs anteriors en humanitats, en les taules 5.31, 5.32 i 5.33 es recullen algunes dades sobre els seus resultats respecte l'obsoloscència observada. Com que el tipus de dades que aporten són diferents hem establert diverses comparacions. A la taula 5.31, s'ofereixen els percentatges de referències amb cinc anys o menys (índex de Price) i/o amb 10 anys o menys. A la taula 5.32, es dona la mediana de l'edat (mitjana de vida aparent) i la mitjana aritmètica de l'antiguitat de les referències. Finalment, la taula 5.33 compara el percentatge de documents que superen una determina edat amb els obtinguts en el nostre estudi. Bé doncs, com es pot observar el nivell d'obsoloscència que hem trobat és més alt que el de tots els altres estudis d'humanitats⁹⁰, només comparable al cas de la lingüística, disciplina que mostra una obsoloscència pròpia de les ciències socials [Zwaan; Nederhof 1990; Nederhof; Noyons 1992; Georgas; Cullars 2005]. - Com interpretar aquest resultat? Una possibilitat seria que els hàbits en les humanitats estiguessin canviant i les referències citades fossin cada cop més modernes. Però,

⁹⁰ Cal indicar que l'equip liderat per Sanz Casado va obtenir una mitjana d'antiguitat de 14,4 anys en el seu estudi en el camp de la història a Espanya més baixa que la nostra, però només va considerar les publicacions periòdiques que representaven un 21,8 % del total, en front de les monografies (74,1 %) que presenten, en general, una menor obsoloscència [Sanz; Castro; Povedano et al. 2002]. Per tant, la comparació no és factible.

la figura 5.7 ens treu de dubtes, ja que mostra com la mitjana d'antiguitat de les referències gairebé no ha variat, per terme mig durant els 30 anys d'estudi; si bé, de fet, ha envellit lleugerament.

Taula 5.31 Índex de Price els documents citats en diversos estudis d'humanitats

Font	Àrea d'Estudi	Índex de Price % (Cinc anys o menys)	10 anys o menys %
Cullars 1985	Literatura en anglès del RU i dels EUA	0,0 *	-
Cullars 1990	Literatura italiana	-	6,7
Cullars 1989	Literatura francesa	3,9 *	-
Cullars 1996	Belles Arts (Monografies franceses)	-	11,9
Cullars 1990	Literatura espanyola	-	13,0
Cullars 1989	Literatura alemanya	8,3 *	-
Cullars 1998	Filosofia	8,9 *	-
Cullars 1992	Belles arts	10,8	-
Price 1970	Filosofia general	12	-
Budd 1986	Literatura en anglès dels EUA	14,0	29,4
McCain 1987	Història de la tecnologia	15,0	36,0
Thompson 2002	Literatura en anglès britànica i americana	16,6	26,1
Cullars 1996	Belles Arts (Monografies alemanyes)	-	15,6
Price 1970	Filosofia (<i>Philosophy of Science</i>)	21	-
Price 1970	Filosofia (<i>Journal of Symbolic Logic</i>)	22	-
Zainab; Goi 1997	Religió, filosofia, història i filologia	-	21,5
Heinzkill 1980	Literatura britànica en anglès	-	-
Lowe 2003	Història	-	35,0 *
Al; Sahiner; Tonta 2006	Humanitats (Turquia)	24	-
Gardfield 1980	Humanitats	-	38,0 *
Weintraub 1980	Humanitats	-	40 *
Present estudi	Total de referències	31,5	49,6
Georgas; Cullars 2005	Lingüística	-	53,6 **
Present estudi	Referències de literatura catalana	35,1	53,7
Zwaan, Nederhof 1990	Lingüística	-	61
* Es comptabilitza un any menys ** Es comptabilitza un any més			

Taula 5.32 Mitjana de vida aparent i aritmètica de les citacions en diversos estudis d'humanitats

Font	Àrea d'Estudi	Mediana	Mitjana edat
Present estudi	Referències de literatura catalana	9	16,2
Present estudi	Total de referències	11	18,7
Urbano et al. 2005	Llibres filologia espanyola	12	17,7
Urbano et al. 2005	Revistes filologia espanyola	12	18,8
Thompson 2002	Literatura en anglès britànica i americana	13	-

Urbano et al. 2005	Filologia espanyola (Buidat Revistes)	16	27,3
Urbano et al. 2004	Llibres Filologia catalana	18	29,6
Fernández Izquierdo et al. 2007	Història moderna (revistes espanyoles)	19	17,0
Urbano et al. 2004	Revistes filologia catalana	25	36,9
Jones; Chapman; Woods 1972	Història medieval anglesa	39	-
Jones; Chapman; Woods 1972	Història moderna anglesa	54	-
Jones; Chapman; Woods 1972	Història contemporània anglesa fins 1914	71	-

Taula 5.33 Comparació de l'obsolescència de les citacions en diferents estudis respecte el present estudi

Font	Àrea d'Estudi	Més de	%	% en present estudi	
				Total de ref.	Ref. literatura catalana
Stern 1983	Literatura: Escriptors	19 anys	40,0%	29,5%	26,2%
Budd 1986	Literatura en anglès dels EUA	25 anys	41,1%	23,5%	21,2%
Cullars 1989	Literatura alemanya	30 anys	43,0%	16,3%	13,3%
Cullars 1989	Literatura francesa	30 anys	42,0%	16,3%	13,3%
Lowe 2003	Història (<i>American Historical Review</i>)	30 anys	44,9%	18,0%	15,0%
Thompson 2002	Literatura en anglès britànica i americana	30 anys	16,8%	16,3%	13,3%
Cullars 1998	Filosofia	34 anys	22,2%	13,4%	10,7%
Cullars 1985	Literatura en anglès del RU i dels EUA	35 anys	45,9%	14,0%	11,2%
Gleaves 1961	Literatura nord-americana	40 anys	23,0%	10,5%	7,9%

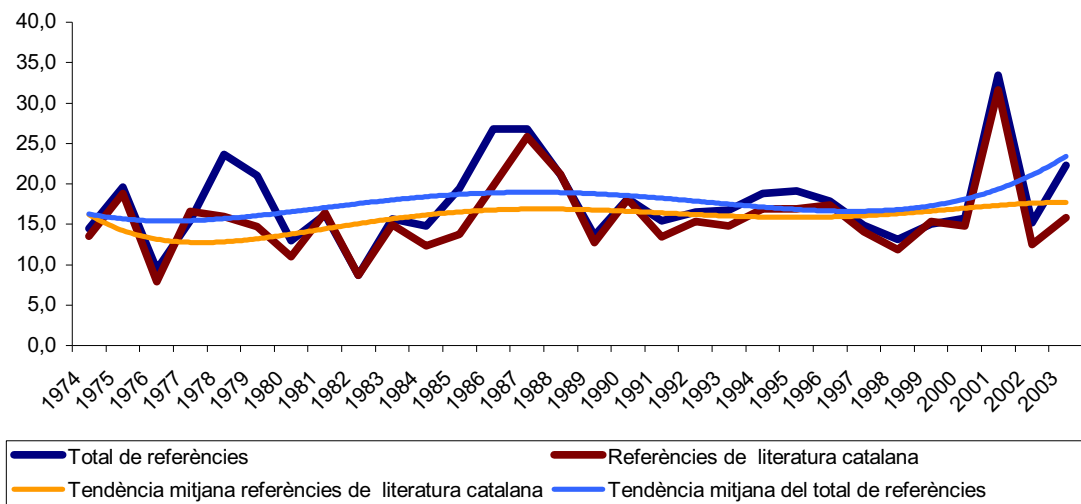

Figura 5-7 Evolució cronològica de la mitjana d'antiguitat dels documents citats

Amb totes les reserves, nosaltres suggerim que els valors d'obsolescència relativament alts són deguts a què la trajectòria significativa i ascendent en el nombre de publicacions és força moderna, derivada de les dificultats que ha patit la disciplina. Sense pretendre demostrar aquesta afirmació que només el temps permetrà contrastar, presentem la figura 5.8, en la qual es comparen les dades

del nostre estudi amb el de Zainab i Goi [1997] i Thompson [2002], que són dels que disposem de dades suficientment detallades, a més de ser força moderns. El que ens mostra és que, mentre que inicialment el percentatge acumulat de referències és més gran en el nostre estudi, passats els 30 no només s'igualen, sinó que és lleugerament superat pels altres. Aquestes dades s'han de relacionar amb les de les figures 5.5 i 5.6, que mostraven algunes irregularitats. Així, el que estariem observant és la presència de referències força modernes en lloc d'una dispersió d'altres més antigues inexistents o poc aptes. Tanmateix, quan aquestes publicacions més actuals no existeixen s'utilitzen fonts de procedència fins i tot molt antigues. En resum, l'estoc de coneixements no seria encara prou consistent.

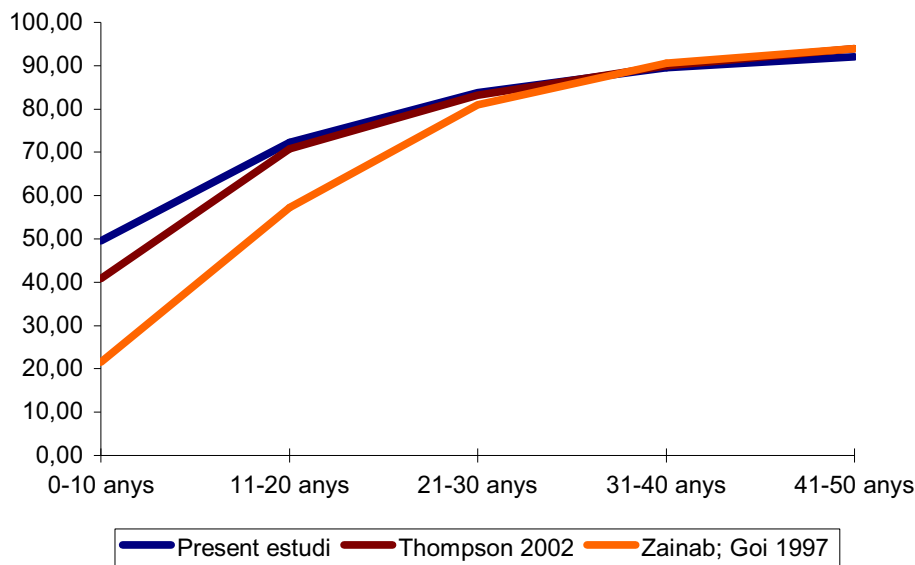

Figura 5-8 Percentatge acumulat de citacions

5.3.5.C Distribució cronològica segons la tipologia documental

Passem ara a estudiar l'obsolescència dels documents en funció de la seva tipologia. Les taules 5.34 i 5.35 i els gràfics 5.9 i 5.10 ofereixen aquesta informació. S'observa que hi ha fortes diferències entre uns tipus i uns altres. El grau d'obsolescència de les comunicacions de congrés⁹¹ i de les tesis és força més alt que el dels altres documents, oferint uns índexs de Price de 59,4% i 50,0 % respectivament, pel cas de les referències de literatura catalana. Respecte a les comunicacions de congressos, això acostuma a explicar-se per l'agilitat i l'actualitat que presenten. En el cas de les tesis, es pot argumentar que una bona part d'aquestes veuen la llum posteriorment en forma de monografia o d'articles, que sempre són més accessibles, cosa que fa que les referències a tesis siguin per tant citacions a materials recents.

Seguint en ordre d'obsolescència trobem la premsa periòdica amb un 43,5 %, les revistes – 36,9 %–, i finalment les publicacions en format llibre – capítols de monografies 35,8 %, presentacions 29,4 % i monografies 28,7 % –. Aquest ordre quant al grau d'obsolescència dels

⁹¹ Per a tots els càlculs s'utilitza la data de publicació de les actes del congrés o simposi i no el de realització. Cal fer notar que en algunes ocasions la diferència de temps entre ambdós esdeveniments és força notable.

diferents tipus de documents és plenament consistent amb altres estudis anteriors de diverses disciplines dins i fora de les humanitats [Urbano 2000a; Thompson 2002]. Observem com la diferència entre les revistes i els diferents tipus de documentals en forma de llibre no és massa gran. El fet que revistes i llibres siguin els més citats i que tinguin nivells d'obsolescència baixos indica que en l'actualitat no és un tema crític en la recerca en literatura catalana.

En resum; podem dir que la bibliografia citada es caracteritza per una obsolescència moderadament baixa, però en algunes tipologies documentals com les actes de congressos es constata una obsolescència força més alta. Tanmateix, hi ha més d'un 5 % de referències que tenen més de 50 anys.

Taula 5.34 Antiguitat dels documents citats segons la seva tipologia

Anys	% acumulats en literatura catalana						
	Premsa periòdica	Revista	Capítol monografia	Comunicació congrés	Presentació obra literària	Tesi	Monografia
0	0	0	0	0	0	0	0
1-5	43,5	36,9	35,8	59,4	29,4	50,0	28,7
6-10	60,7	55,8	57,9	76,7	44,5	74,3	47,5
11-15	72,6	67,2	73,2	84,4	56,9	84,3	62,5
16-20	79,2	75,6	80,9	90,6	67,7	88,6	72,1
21-25	83,3	82,6	84,5	96,7	73,7	91,4	79,9
26-30	88,7	86,1	88,7	97,2	81,1	95,7	86,2
31-35	90,5	88,1	92,9	98,3	86,5	95,7	89,4
36-40	94,4	91,0	96,9	98,3	89,7	95,7	90,6
41-45	96,4	92,7	97,7	99,4	91,0	95,7	91,8
46-50	97,6	93,2	97,7	100	91,9	97,1	92,6
51-60	98,2	94,5	98,5	100	93,3	98,6	93,8
61-75	100	96,9	98,7	100	94,4	100	96,4
76-100	100	98,8	99,4	100	96,0	100	98,5
> 100	100	100	100	100	100	100	100

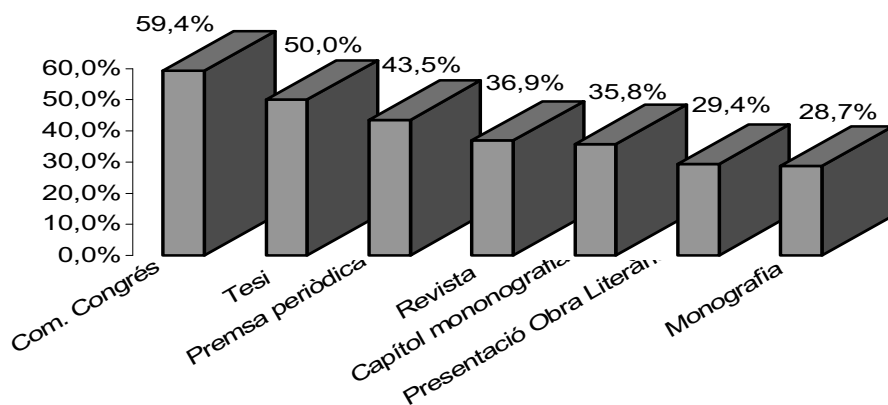

Figura 5-9 Índex de Price per als diferents tipus de documents citats de literatura catalana

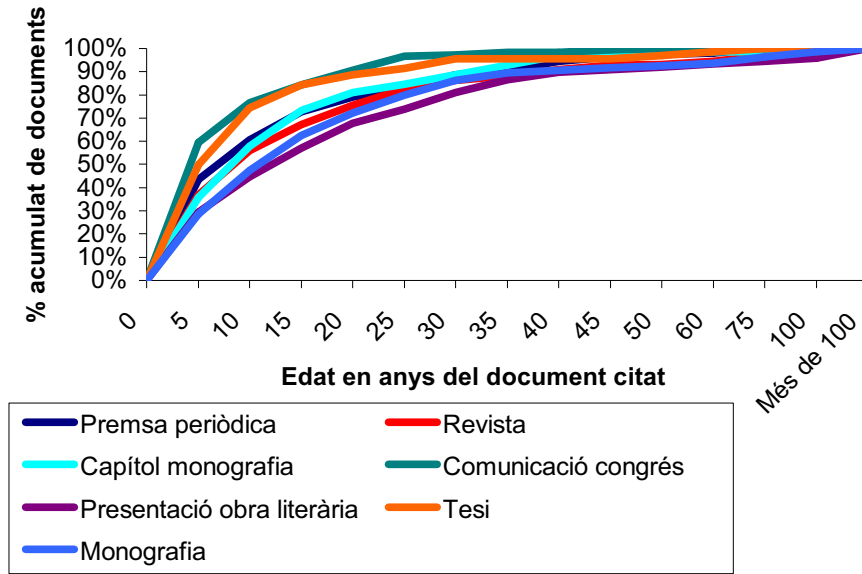

Figura 5-10 Evolució de l'edat dels documents citats

Taula 5.35 Paràmetres estadístics sobre l'antiguitat dels documents citats segons categories

Tipus document	Tipus Ref.	# Ref. vàlides	# Ref. no vàlides	Mitjana	Moda	Mediana	Desviació	Màxim (*)	Índex de Price %
Article de revista	Conjunt Global	1.589	60	17,6	1	10	22,1	197	34,9
	Lit. Catalana	1.232	48	16	1	8	21,3	197	36,9
Monografia	Conjunt Global	2.324	31	21,8	1	13	31,7	391	25,1
	Lit. Catalana	1.114	20	15,7	1	11	19,6	254	28,7
Presentació obra literària	Conjunt Global	600	8	21,2	1	13	27,9	137	28,6
	Lit. Catalana	548	7	20,8	1	13	27,8	182	29,4
Capítol de monografia	Conjunt Global	715	7	13,8	2	9	17,9	253	33,9
	Lit. Catalana	516	7	13,1	2	8	16	185	35,8
Comunicació de congrés	Conjunt Global	224	19	9,3	4	5	12,4	92	54,5
	Lit. Catalana	162	18	7,5	4	4,5	8,2	48	59,4
Premsa periòdica	Conjunt Global	143	37	12,3	1	7	14,5	69	43,3
	Lit. Catalana	142	26	12,3	1	7,5	14,6	69	43,5

Tipus document	Tipus Ref.	# Ref. vàlides	# Ref. no vàlides	Mitjana	Moda	Mediana	Desviació	Màxim (*)	Índex de Price %
Tesis	Conjunt Global	72	9	8,2	2	5	9,8	57	50,6
	Lit. Catalana	62	8	8,5	2	5	10,3	57	50
Altres llibres	Conjunt Global	92	2	27,8	4	12,5	34	138	22,3
	Lit. Catalana	40	1	11	11	11	8,6	32	36,6
Altres	Conjunt Global	8	4	16,6	0	2	27,6	72	60
	Lit. Catalana	8	2	11	0	2	20,6	57	62,5

* El mínim en tots els casos és zero. Per tant, el màxim coincideix numèricament amb el valor del rang o recorregut

5.3.6 La indústria productora. Dispersió de les fonts citades

En els estudis bibliomètrics dedicats a disciplines científiques on les publicacions en sèrie són una aclaparadora majoria, tradicionalment no s’ha donat gaire o gens d’importància a l’estudi de les editorials i a la dispersió de les altres formes documentals. [Broadus 1977; Urbano 2000a]. Però, la situació varia molt en les humanitats, on els llibres tenen una importància cabdal i on són estranyes aquestes anàlisis, com ja hem posat de relleu (vid 3.1 i 3.2).

Així doncs, aquest epígraf es divideix en els següents apartats, que es corresponen en ordre a les categories documentals que hem estudiat: llibres, estudiant les editorials o les entitats productores i els títols més citats; revistes; premsa periòdica, identificant en els dos casos les capçaleres principals; actes de congrés, per a establir-ne el rànquing d’importància atenent les referències que se’ls hi fa; i, finalment, les tesis, adscriuint-les a la universitat de lectura.

Per a cada classe es presenten els nuclis que acumulen més referències, mentre que l’estudi de la dispersió de citacions de la llei de Bradford s’ha limitat a les revistes .

5.3.6.A Dispersió en llibres. Les editorials

En primer lloc, cal indicar respecte al recompte d’editorials, que quan es tracta d’una coedició realitzada entre una editora comercial i una o més d’institucional⁹² s’ha assignat l’obra a l’editora comercial, el que es pot reflectir en un valor percentual més petit en el cas d’institucions que també editen directament. Això ha estat així perquè els autors de les referències no acrediten les editorials de manera unívoca, ni tampoc apareixen totes les dades en els catàlegs de les biblioteques, fet que obliga a revisar físicament cada llibre, empresa que no podíem assumir en el present treball. A més, cal afegir el volum de llibres en què no s’ha pogut identificar una editorial, encara que rarament són

⁹² En aquest sentit hi ha, per exemple, algunes coedicions entre Publicacions de l’Abadia de Montserrat –a partir d’ara PAM– i l’Institut de Filologia Valenciana (IFV).

de les últimes dècades. Hem separat, en el capítol d'editorials les referències que es corresponen amb monografies i capítols de les de presentacions d'obres literàries per a poder-les comparar.

Del conjunt total de referències que corresponen a monografies o capítols de monografies de literatura catalana, un 78,7 % pertanyen a edicions comercials, mentre que un 21,3 % són edicions íntegrament realitzades per institucions, com universitats, instituts d'estudis, governs autonòmics o administracions locals. La taula 5.36 mostra les editorials que aglutinen el 75 % de les referències. S'han identificat 130 editorials, observant-se clarament el predomini d'Edicions 62 i PAM, seguit de Curial i Ariel⁹³, a certa distància Moll, i després un reguitzell d'altres editores.

Taula 5.36 Dispersió de les editorials de les monografies i de capítols

Editorial	# citacions	% citacions (*)	% citacions acumulades (*)	# citacions en català	# citacions en espanyol
Edicions 62	193	14,9	14,9	193	0
PAM	160	12,4	27,3	158	1
Curial	121	9,4	36,7	121	0
Ariel	104	8,0	44,7	97	7
Moll	64	5,0	49,7	64	0
Quaderns Crema	35	2,7	52,4	35	0
Tres i Quatre	33	2,6	55,0	33	0
Institució Alfons el Magnànim	31	2,4	57,4	25	6
Selecta	27	2,1	59,4	27	0
Institut del Teatre	26	2,0	61,5	26	0
IFV	25	1,9	63,4	25	0
Empúries	23	1,8	65,2	23	0
Universitat de Barcelona	18	1,4	66,6	16	2
Universitat de València	16	1,2	67,8	16	0
Destino	15	1,2	69,0	15	0
Barcino	11	0,9	69,8	11	0
Diputació de València	10	0,8	70,6	9	1
Generalitat valenciana	10	0,8	71,4	10	0
Marfil	10	0,8	72,1	9	0
Antoni Bosch	9	0,7	72,8	9	0
Institut d'Estudis Catalans	9	0,7	73,5	9	0
Pòrtic	9	0,7	74,2	9	0
Universitat d'Alacant	9	0,7	74,9	9	0
Vergara	9	0,7	75,6	0	9
Editorials 25 a 130	315	24,4	100,0	220	60
Editorial no identificada	391				

(*) Els percentatges es calculen respecte al total d'editores identificades.

L'única possibilitat de comparació és l'estudi preliminar realitzat per l'equip de Cristóbal Urbano, a partir d'una selecció estadística de referències de publicacions de filologia catalana, tot i

⁹³ La importància d'aquesta editora es deu a l'acumulació de citacions que rep la *Història de la literatura catalana* de Riquer, Coma i Molas.

que es barregen textos de llengua i de literatura. En aquest estudi [Urbano; Borrego; Rodríguez Gairín et al. 2004], la dispersió era força més gran, amb 569 editorials i Edicions 62, PAM i Curial també apareixien en primer lloc, però amb un impacte molt més petit, un 13,2 % entre les tres. És evident que tant pel tipus de fonts com per la barreja temàtica, és impossible anar més lluny en la comparació.

No presentem amb gran detall les dades sobre la dispersió de les publicacions que no pertanyen a literatura catalana per manca de rellevància en aquest estudi. Assenyalem només que la dispersió és, com calia esperar atesa la barreja temàtica de les matèries auxiliars, molt més gran que per a literatura catalana, amb unes 375 editorials, i que les tres primeres – Edicions 62, Curial i PAM –, per aquest ordre, només representen el 10,9 % de les citacions.

Quant a les presentacions d'obres literàries, la taula 5.37 mostra els resultats, amb Edicions 62 en primer lloc – amb un 28,6 % de les publicacions –, mentre que els que vénen darrera tenen percentatges molt més minsos.

Taula 5.37 Dispersió de les editorials en el cas de les presentacions d'obres literàries

Editorial	# citacions	% citacions (*)	% citacions acumulades (*)
Edicions 62	119	28,6	28,6
Tres i Quatre	26	6,3	34,9
Selecta	20	4,8	39,7
Barcino	16	3,8	43,5
Moll	15	3,6	47,1
Eliseu Climent	14	3,4	50,5
Edicions del Mall	13	3,1	53,6
Proa	13	3,1	56,7
Laia	12	2,9	59,6
Institució Alfons el Magnànim	10	2,4	62,0
Ariel	8	1,9	63,9
Institut del Teatre	7	1,7	65,6
PAM	5	1,2	66,8
Quaderns Crema	5	1,2	68,0
Editorials 15 a 105	416	32	100,0
Editorial no identificada	146		
(*) Els percentatges es calculen respecte el total d'editores identificades.			

Pel que fa a les editorials, les taules 5.38 i 5.39 mostren la dispersió de les editorials segons el seu tipus, en ordre descendent d'importància i, respectivament, amb un nivell de granularitat diferent. Predominen clarament les comercials amb un 78 % del total, de les quals, un 75,2 % de totes són dels Països Catalans. Però aquesta situació no ha d'amagar que en molts casos les edicions compten amb subvencions d'administracions públiques. Tanmateix, l'estudi quantitatiu d'aquest aspecte sobrepassa l'abast del nostre treball.

Tot i que hi ha algun estudi que aborda aquest aspecte [Cullars 1998], les categories i contextos són tan diferents que no sembla que valgui la pena establir-ne comparacions.

Taula 5.38 Distribució percentual del tipus d'editorials

Tipus d'editorial	% Referències
Comercial	78,0
Institució universitària	5,7
Institució cultural pública	5,6
Administració pública	3,8
Institució de recerca	3,3
Institució cultural privada	2,1
Impremta	1,4

Taula 5.39 Percentatge dels principals tipus d'editors

Tipus d'editorial	% Referències
Comercial dels Països Catalans	75,2
Institució cultural pública dels Països Catalans	5,6
Universitat dels Països Catalans	3,9
Institució d'estudis filològics dels Països Catalans	1,9
Comercial d'Europa	1,9
Institució cultural privada dels Països Catalans	1,9
Ajuntament dels Països Catalans	1,8
Impremta d'Espanya	1,2
Govern dels Països Catalans	1,0
Diputació dels Països Catalans	0,9
Institució de recerca dels Països Catalans	0,9
Universitat d'Espanya	0,9
Comercial d'Espanya	0,7
Institució de recerca d'Espanya	0,5
Comercial d'EUA	0,3
Universitat d'EUA	0,3
Impremta dels Països Catalans	0,2
Universitat d'Europa	0,2
Departament universitari dels Països Catalans	0,2
Departament universitat d'Europa	0,2
Institució cultural privada dels EUA	0,2
Govern autonòmic d'Espanya	0,1
Institució cultural privada d'Europa	0,1
Universitat hispanoamericana	0,1

5.3.6.B Dispersió en monografies i capítols. Els títols més citats

Pel que fa als títols citats en monografies sobre literatura catalana, la dispersió s'estén fins a un total de 570 títols. La taula 5.40 inclou els 12 títols que reuneixen, com a mínim, 10 citacions i n'acumulen un 15 % del total. En l'annex 2 (taula 9.1) la llista s'estén fins al 50 % de les referències acumulades. El primer lloc del rànquing l'ocupa una obra tan general com la *Història de*

la *Literatura Catalana* de Riquer, Comas i Molas. Com es pot veure, l'obra més moderna d'aquest grup és de 1990. Això es deu a què fan falta força anys per tal que una monografia concreta acumuli un percentatge de citacions mínimament significatiu.

Taula 5.40 Monografies més citades en l'àmbit de la literatura catalana

Títol	Autor	Any edició (*)	# Cit.	% Cit.	% Cit. acu.
Història de la Literatura Catalana	Riquer; Comas; Molas	1964	22	1,9	1,9
La literatura moderna a les Balears	Llompert, Josep Maria	1964	20	1,7	3,7
Josep Carner i el Noucentisme	Manent, Albert	1969	18	1,6	5,2
Cultura i vida a Mallorca entre la guerra i la postguerra (1930-1950)	Massot i Muntaner, Josep	1978	17	1,5	6,7
La literatura catalana a l'exili	Manent, Albert	1976	14	1,2	7,9
Literatura catalana contemporània	Fuster, Joan	1972	14	1,2	9,1
Aspectes del Modernisme	Marfany, Joan-Lluís	1975	13	1,1	10,3
Història de la Literatura Catalana	Rubió i Balaguer, Jordi	1984	13	1,1	11,4
Aproximació al «Tirant lo Blanc»	Riquer, Martí de	1990	11	1,0	12,3
Els certàmens poètics valencians del Segle XIV al XIX	Ferrando Francés, Antoni	1983	10	0,9	13,2
Literatura i societat a la Mallorca de postguerra	Mir, Gregori	1970	10	0,9	14,1
Una generació sense novel·la?	Yates, Alan	1975	10	0,9	15,0
Del títol 13 al 571	-	-	978	85,0	100

(*) L'any que s'indica és el del primer volum, si escau.

Respecte als capítols de monografies (Taula 5.41), la dispersió encara és més gran, amb un total de 410 referències distintes. Els treballs més repetits, de fet, són volums concrets d'Història de la Literatura catalana, i no una referència a tota l'obra, o la «Literatura Catalana» de la *Historia General de las literaturas hispánicas* de Jordi Rubió i Balaguer, que ja apareix en la taula en la seva versió catalana publicada independentment. La taula mostra els documents d'aquesta categoria que reben almenys 3 citacions, i que no arriben a acumular el 10 % de totes les citacions.

Taula 5.41 Parts de monografies més citades en literatura catalana

Títol	Autor	Títol monografia	Any edició (*)	# Cit.	% Cit.	% Cit. acu.
Història de la literatura catalana, vol 3	Riquer, Martí de	Història de la literatura catalana [Riquer, Comas, Molas]	1966	18	3,4	3,4
Literatura catalana	Rubió i Balaguer, Jordi	Historia General de las literaturas hispánicas, vol 3	1953	9	1,7	5,1

Títol	Autor	Títol monografia	Any edició (*)	# Cit.	% Cit.	% Cit. acu.
Història de la literatura catalana, vol 4	Comas, Antoni	Història de la literatura catalana [Riquer, Comas, Molas]	1972	6	1,1	6,2
El Realisme històric	Marfany, Joan-Lluís	Història de la literatura catalana [Riquer, Comas, Molas]	1988	5	0,9	7,2
La Societat d'amics del país, Jaume Pujol i el català a Mallorca	Massot i Muntaner, Josep	In Memoriam Carles Riba. 1959-1969	1973	5	0,9	8,1
Literatura mallorquina contemporània	Llompарт, Josep Maria	Historia de Mallorca	1974	5	0,9	9,1
"La dama de Rodés". Tècnica i energia boccacciana en un novellino del "Tirant lo Blanc"	Hauf Valls, Albert G.	Miscel·lània Joan Fuster, vol 8	1993	4	0,8	9,8
Nota biogràfica sobre Rosselló-Pòrcel	Fuster Mayans, Gabriel [GAFIM]	Cap d'Any 1964	1964	4	0,8	10,6
Salvador Espriu	Miralles, Carles	Història de la literatura catalana [Riquer, Comas, Molas]	1985	4	0,8	11,3
Dos poemes de Joan Roís de Corella: "A Caldesa" i "La sepultura"	Romeu i Figueras, Josep	Miscel·lània Sanchis Guarner	1984	3	0,6	11,9
Història de la literatura catalana, vol 1	Riquer, Martí de	Història de la literatura catalana [Riquer, Comas, Molas]	1964	3	0,6	12,5
Llorenç Villalonga	Gustà, Marina	Història de la literatura catalana [Riquer, Comas, Molas]	1988	3	0,6	13,0
Un Rosselló-Pòrcel inèdit	Dolç, Miquel	Cap d'Any 1964	1964	3	0,6	13,6
(*) L'any que s'indica és el del volum que inclou el treball concret en la primera edició citada, quan escau.						

Com no són pocs els capítols de monografia que corresponen a un mateix volum o col·lecció de volums, resulta interessant elaborar una taula que inclogui els títols de llibres més citats independentment del nombre d'autors, i de si el motiu de la citació és tota una monografia o un capítol citat abrigat pel títol del llibre. La taula 5.42 ofereix aquests resultats, posant-hi de relleu encara més l'acumulació de referències de la *Història de la Literatura Catalana*, amb un 6,2 % del

total. Cal fer notar que hi ha 42 referències diferents a part d'aquesta obra, de les quals només 5 són a tot un volum (I, II, III, IV, i VI), amb una quantitat de cites variable per a cada una. En el cas de la *Història de la Literatura Catalana* de Jordi Rubió i Balaguer hi hem sumat les referències a la versió castellana publicades en la *Historia General de las literaturas hispánicas*. Aquests títols són, presumptament, els més importants pel que fa a l'estudi de la literatura catalana. A l'annex 2 (taula 9.2) es proporciona una taula amb els títols fins a arribar al 50 % de referències acumulades que es pot considerar una primera aproximació⁹⁴ al nucli de la disciplina, tot i la immensa dispersió que presenta, car calen 137 títols per arribar-hi i només 3 citacions en el nostre estudi. Si augmentem l'exigència fins a 5 referències, la llista es redueix a 67 títols (annex 2, taula 9.2).

Taula 5.42 Títols dels llibres d'estudi més citats en literatura catalana

Títol	# citacions	# citacions capítols monografia	# citacions monografies	% citacions	% acumulat citacions
Història de la Literatura Catalana [Riquer, Comas, Molas]	102	80	22	6,2	6,2
Història de la literatura catalana [Rubió] (*)	22	9	13	1,3	7,5
La literatura moderna a les Balears	20	0	20	1,2	8,7
Josep Carner i el Noucentisme	18	0	18	1,1	9,8
Cultura i vida a Mallorca entre la guerra i la postguerra (1930-1950)	17	0	17	1,0	10,9
Aspectes del Modernisme	15	2	13	0,9	11,8
La literatura catalana a l'exili	14	0	14	0,8	12,6
Literatura catalana contemporània	14	0	14	0,8	13,5
In Memoriam Carles Riba. 1959-1969	12	12	0	0,7	14,2
Aproximació al «Tirant lo Blanc»	11	0	11	0,7	14,9
Els certàmens poètics valencians del Segle XIV al XIX	10	0	10	0,6	15,5
Els clàssics i la literatura catalana moderna	10	1	9	0,6	16,1
La literatura catalana d'avantguarda. 1916-1938	10	1	9	0,6	16,7
Literatura i societat a la Mallorca de postguerra	10	0	10	0,6	17,3
Una generació sense novel·la?	10	0	10	0,6	17,9
(*) S'ha agrupat la versió catalana i l'espanyola del text.					

La taula 5.43 ofereix els títols de les monografies que no són específicament de literatura contemporània que tenen més citacions. Òbviament, destaquen aquells que tracten aspectes de llengua o cultura catalana. Tanmateix la dispersió és enorme, com calia suposar.

⁹⁴ Evidentment aquest retrat de la realitat sobre l'estudi de la literatura catalana fa referència al període que abasta el nostre estudi, ja que es tracta d'un escenari mòbil, tot i que amb una velocitat gens comparable a les ciències experimentals, tal i com ja hem comentat en detall supra.

Taula 5.43 Títols més citats entre les disciplines que resulten auxiliars o complementàries en els estudis de literatura catalana

Autor	Títol	# cit.	% Cit.	% acu.. cit.
Massot i Muntaner, Josep	Els mallorquins i la llengua autòctona	17	1,4	1,4
Llabrés i Bernal, J.	Noticias y relaciones históricas de Mallorca. Siglo XIX	7	0,6	1,9
Cucó, Alfons	El valencianisme polític (1874-1936)	6	0,5	2,4
Moll, Francesc de Borja	Els altres quaranta anys (1935-1974)	5	0,4	2,8
Rodríguez, J.	Biblioteca valentina	5	0,4	3,2
Ferrando Francés, Antoni	Consciència idiomàtica i nacional dels valencians	4	0,3	3,6
Fuster, Justo Pastor	Biblioteca Valenciana	4	0,3	4,2
Massot i Muntaner, Josep	Església i societat a la Mallorca del segle XX	4	0,3	4,5
Miracle, Josep	Pompeu Fabra	4	0,3	4,9
Nadal i Farreras, Josep M; Prats, Modest	Història de la llengua catalana	4	0,3	5,2
Pérez Moragón, Francesc	Publicacions valencianes (1939-1973)	4	0,3	5,5
Ràfols, Josep Maria	Modernismo y modernistas	4	0,3	5,8
Del títol 13 al 1054	-	1159	94,5	100

5.3.6.C Dispersió en revistes

5.3.6.C.1 Les revistes més citades. Llei de Bradford

És norma força habitual en qualsevol àrea científica que un nombre relativament petit de revistes contingui una proporció important de la bibliografia relacionada amb la matèria, mentre que la resta de les referències es dispersen en un ampli ventall de títols. (vid. 3.2.1.C).

La taula 5.44 mostra la dispersió general del total de 235 títols de revistes que han estat identificats. Es necessiten només 3 títols per arribar a la tercera part de les citacions i amb 38 – un 16,2 % del total de títols –, es cobreix el 75 %.

Taula 5.44 Dispersió de revistes

# revistes	# acumulat revistes	% acumulat revistes	# citacions	% citacions	% acumulat citacions
1	1	0,4	252	19,3	19,3
1	2	0,9	364	8,6	27,8
1	3	1,3	456	7,0	34,8
1	4	1,7	506	3,8	38,7

# revistes	# acumulat revistes	% acumulat revistes	# citacions	% citacions	% acumulat citacions
1	5	2,1	552	3,5	42,2
1	6	2,6	591	3,0	45,1
1	7	3,0	627	2,8	47,9
1	8	3,4	662	2,7	50,6
1	9	3,8	696	2,6	53,2
1	10	4,3	726	2,3	55,5
1	11	4,7	746	1,5	57,0
1	12	5,1	762	1,2	58,2
1	13	5,5	777	1,1	59,4
1	14	6,0	791	1,1	60,4
1	15	6,4	804	1,0	61,4
1	16	6,8	816	0,9	62,3
2	18	7,7	838	1,7	64,0
1	19	8,1	848	0,8	64,8
4	23	9,8	884	2,8	67,5
3	26	11,1	908	1,8	69,4
5	31	13,2	943	2,7	72,0
7	38	16,2	985	3,2	75,2
9	47	20,0	1.030	3,4	78,7
7	54	23,0	1.058	2,1	80,8
19	73	31,1	1.115	4,4	85,2
32	105	44,7	1.179	4,9	90,1
130	235	100,0	1.309	9,9	100,0

El resultat s'il·lustra gràficament en la figura 5.11, on es mostra la corba corresponent al nombre de citacions en ordre decreixent a les rebudes, respectivament, pels títols de revistes. S'han projectat en colors les zones que corresponen aproximadament al 25, 50, 75 i 100 % de les citacions.

La taula 5.45 mostra les revistes més citades ordenades segons el nombre de citacions que reben. En la taula auxiliar 5.46 s'inclou l'ISSN⁹⁵ dels títols mes citats, el període de publicació i si està viva a l'actualitat.

A partir de les dades de la taula 5.45 s'ha traçat un diagrama del nombre acumulat de cites en funció del logaritme decimal dels títols acumulats (figura 5.12). El gràfic obtingut quasi bé no ofereix la forma típica d'una S⁹⁶, sinó la d'una recta, fet que fa difícil determinar un nucli en el sentit estricte de Bradford. Per tant, considerem en aquest cas que és més aviat un simple exercici intel·lectual que no pas una estimació amb utilitat pràctica. Per a calcular el nucli ens hem basat en el polinomi d'interpolació de grau 26 obtingut a partir de les dades de la taula i, gràcies al càlcul diferencial, s'ha estimat un punt d'inflexió que es correspon aproximadament amb les coordenades de la taula corresponent a 9 títols acumulats i 696 referències. Aquest valor està en concordança amb el que ofereix la mecànica exposada per Luis Ferreiro Alàez [1993]. La recta dibuixada a

⁹⁵ L'ISSN és l'actual o de la darrera etapa en cas que hagi deixat de sortir. Hi ha diverses publicacions amb llargs períodes d'inactivitat com és el cas de la *Revista de Catalunya*, *Estudis Universitaris catalans*, *l'Espill* o *Estudis escènics. Quaderns de l'Institut del Teatre*. (Vid. taula 5.46 i les seves notes).

⁹⁶ La recta de regressió lineal dona un excel·lent valor d'ajustament de R = 99,68 % (FM2).

posteriori en el gràfic correspon a una extrapolació realitzada a partir de les parelles de dades (nombre de referències, títols acumulats) compreses entre (696,9) i (1058, 54)⁹⁷.

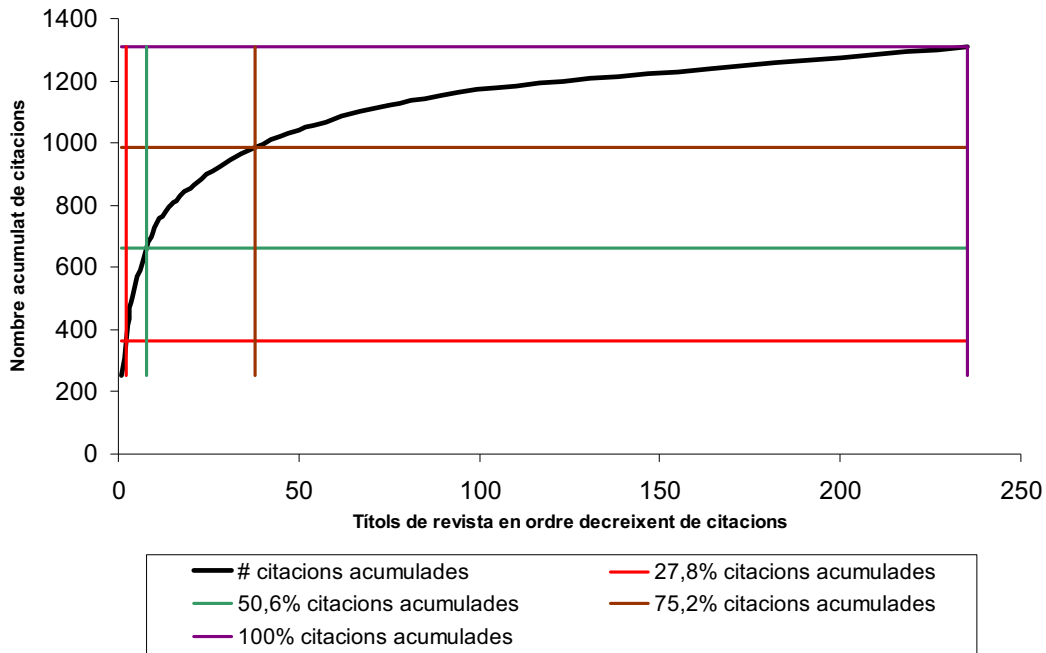

Figura 5-11 Acumulació de citacions de referències en funció del títols per ordre decreixent de citacions

Taula 5.45 Revistes ordenades segons el nombre de citacions que reben

Títol	# citacions per títol	# acumulat de referències	% acumulat de referències	# títols acumulats	Log acumulat de títols
Serra d'Or	252	252	19,3	1	0,0000
Els Marges	112	364	27,8	2	0,3010
Randa	92	456	34,8	3	0,4771
Caplletra	50	506	38,7	4	0,6021
Estudis de Llengua i Lit. Cat.	46	552	42,2	5	0,6990
Revista de Catalunya	39	591	45,1	6	0,7782
Boletín de la RABL de BCN	36	627	47,9	7	0,8451
Lluc	35	662	50,6	8	0,9031
Estudis Romànics	34	696	53,2	9	0,9542
Revista de Menorca	30	726	55,5	10	1,0000
Llengua & literatura	20	746	57,0	11	1,0414
L'Espill	16	762	58,2	12	1,0792
Estudis Universitaris Catalans	15	777	59,4	13	1,1139
Estudis Escènics	14	791	60,4	14	1,1461
Reduccions	13	804	61,4	15	1,1761
L'Aiguadolç	12	816	62,3	16	1,2041

⁹⁷ Les diferents proves realitzades en col·leccions de punts que podien considerar-se realment alineats no implicaven diferències qualitatives substancials respecte a les que finalment s'han escollit. Amb un ajustament de R = 99,3 % i una recta $y = 452,82x + 270,53$.

2 títols	11	838	64,0	18	1,2553
1 títol	10	848	64,8	19	1,2788
4 títols	9	884	67,5	23	1,3617
3 títols	8	908	69,4	26	1,4150
5 títols	7	943	72,0	31	1,4914
7 títols	6	985	75,2	38	1,5798
9 títols	5	1030	78,7	47	1,6721
7 títols	4	1058	80,8	54	1,7324
19 títols	3	1115	85,2	73	1,8633
32 títols	2	1179	90,1	105	2,0212
130 títols	1	1309	100,0	235	2,3711

Taula 5.46 ISSN i període de vida de les revistes més citades

Títol	ISSN ^a	# citacions per títol	Període de funcionament confirmat	Es considera viva ^b
Serra d'Or	0037-2501	252	1959-2007	Sí
Els Marges	0210-0452	112	1974-2006	Sí
Randa	0210-5993	92	1975-2006	Sí
Caplletra	0214-8188	50	1986-2004	Sí
Estudis de Llengua i Literatura Catalanes	*	46	1980-2005	Sí
Revista de Catalunya	0213-5876	39	Diverses etapes ^c	Sí
Boletín de la RABL de Barcelona	0210-7481	36	1901-2002	Sí
Lluc	0211-092X	35	1921-2006	Sí
Estudis Romànics	0211-8572	34	1947-2006	Sí
Revista de Menorca	0211-4550	30	1888-2003	Sí (2005) ^d
Llengua & literatura	0213-6554	20	1986-2006	Sí
L'Espill	0210-587X	16	Diverses etapes ^e	Sí
Estudis Universitaris Catalans	0210-7031	15	Diverses etapes ^f	No
Estudis Escènics	0212-3819	14	Diverses etapes ^g	No
Reduccions	0214-8846	13	1976	Sí
L'Aiguadolç	1131-5105	12	1985	Sí

* Cada exemplar es publica amb un ISBN i no en consta cap de la col·lecció sencera, però sí de cadascuna de les sèries de miscel·lànies, encara que en algun cas canvia durant la publicació.

^a ISSN actual o darrer que va tenir la revista si ja no existeix.

^b Estimació realitzada a partir de les recents publicacions, informació de les editores o dels catàlegs de les biblioteques.

^c La primera època abraça el període de 1924 a 1931; la segona, cobreix tot l'any 1934; la tercera, el 1938; a partir d'aquí, reapareix diverses vegades fora dels Països Catalans: París, 1939; Mèxic; París, 1947; Sao Paulo, 1956; i, finalment, Mèxic, 1967. Finalment l'etapa actual comença el 1986.

^d Font: <www.ateneumao.org/revista/index.htm>. [Consulta 3 de març de 2007].

^e Publicada de 1979-1991 i de 1999 fins a l'actualitat. Darrer nombre comprovat de 2006.

^f Tres etapes: 1907-1918, 1926-1937 i, finalment, 1979-1994.

^g Estudis escènics. Quaderns de l'Institut del Teatre va tenir tres etapes; la primera de 1957 a 1969 en espanyol amb ISSN 0423-4936. La segona de 1972 a 1976, essencialment en català tot i que el títol encara es mantenia en espanyol. La tercera etapa, plenament catalana, amb nou ISSN 0212-3819 de 1983 a 1990.

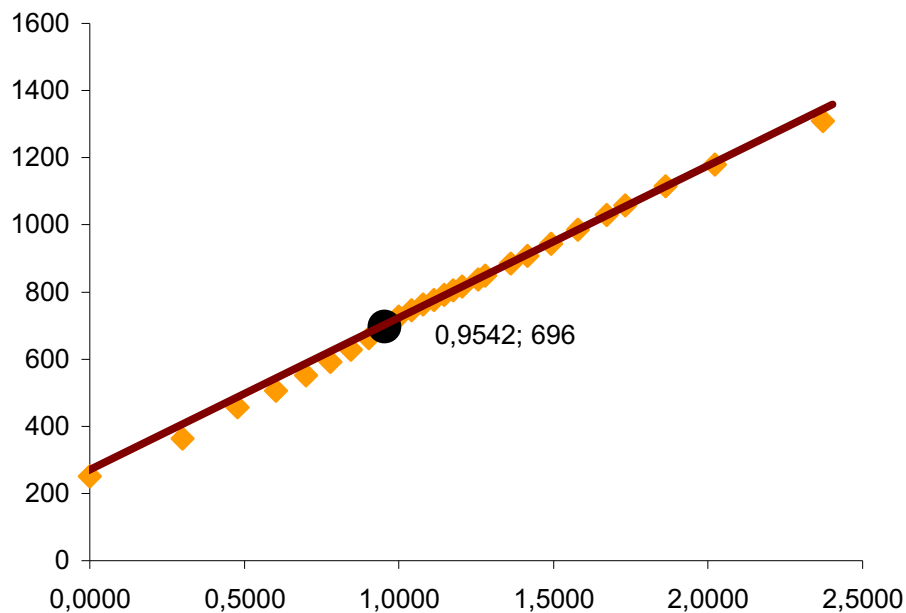

Figura 5-12 Nombre acumulat de cites respecte al logaritme decimal de títols acumulats

Si establim paral·lelismes amb el treball de l'equip de Cristóbal Urbano sobre filologia catalana [Urbano; Borrego; Rodríguez et al. 2004] que serví de base per al present estudi (vid supra 5.2.1), observem que *Serra d'Or* apareix en ambdós casos en primer lloc i *Els Marges*, en segon. *Randa* i *Caplletra* ocupen llocs destacats en el rànquing, mentre que en el nostre estudi *Estudis Romànics* ha perdut molt de protagonisme. La revista d'història *L'Avenç*, que recollia un 14,4 % de les citacions en el treball esmentat, ara només acumula el 0,8 % del total, i cap d'elles correspon a literatura catalana. Evidentment, cal recordar les severes limitacions quant a la recollida de dades en l'estudi previ de l'equip d'Urbano que perseguien tenir una funció de llavor, a més de la barreja de les disciplines de la llengua i de la literatura catalana. Tanmateix, confirma la bona selecció de les fonts a buidar, pel que fa a *Serra d'Or*, *Els Marges*, *Randa*, *Caplletra*. També és veritat que s'observa poca eficàcia en el buidat d'*Estudis Romànics* tenint en compte el seus llargs períodes d'inactivitat.

Respecte a les revistes, trobem un grup de publicacions que acullen el 50,6 % de les citacions: *Serra d'Or*, *Els Marges*, *Randa*, *Caplletra*, *Estudis de Llengua i literatura catalana*, *Revista de Catalunya*, *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona* (BRABLB) i *Lluc*. Podem considerar-les, el nucli de la disciplina, en el sentit d'imprescindibles per a la recerca. De totes aquestes publicacions només *Els Marges*, *Caplletra* i *Estudis de Llengua i literatura catalanes* estan dedicades específicament a temes de filologia, que no pas exclusivament a literatura catalana, mentre que les altres inclouen un variat nombre de temes, com la història o la filosofia.

Respecte a la zona lineal de Bradford comprendria, segons la nostra aproximació, 396 referències i l'última zona 251, el que mostra la desigualtat de les zones⁹⁸. Quant als títols, el nucli inclou 8 títols, la següent àrea 46 i l'última 181, amb una relació que s'allunya força de l'enunciat verbal de Bradford: 1:n:n².

La taula 5.47 mostra el percentatge total de referències que apunten a cadascuna de les revistes amb més citacions del total de referències recollides. En la major part de casos el 0% és degut a la inexistència de la revista .

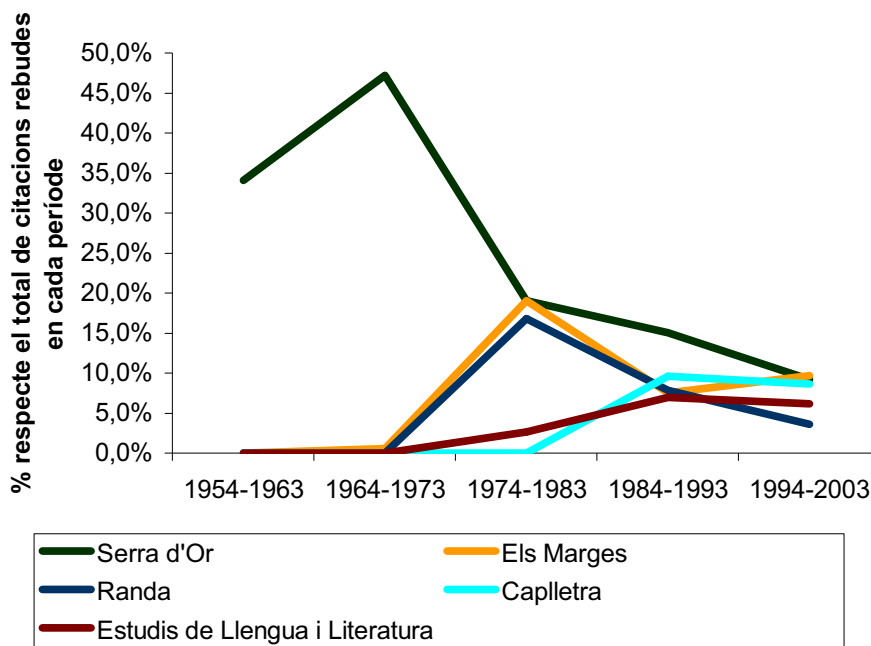

Figura 5-13 Períodes de recepció de citacions de les revistes més citades

Taula 5.47 Evolució cronològica del percentatge de referències rebudes per les revistes

Títol / Període	1924	1934	1944	1954	1964	1974	1984	1994
	a	a	a	a	a	a	a	a
	1933	1943	1953	1963	1973	1983	1993	2003
Serra d'Or	0,0%	0,0%	0,0%	34,1%	47,2%	19,1%	15,1%	9,2%
Els Marges	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	19,1%	7,5%	9,7%
Randa	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	16,8%	7,8%	3,6%
Caplletra	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	9,6%	8,7%
Estudis de Llengua i Literatura Catalanes	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,6%	7,0%	6,1%
Revista de Catalunya	8,7%	41,7%	0,0%	0,0%	1,1%	0,0%	4,6%	6,1%

⁹⁸ Hom podria estar temptat a dividir el total de referències en tres parts. Aquest valor es correspon amb una xifra de 436, aproximadament cosa que portaria a incloure *Randa* al nucli, però no pas *Caplletra* i *Estudis de Llengua i literatura catalanes*, cosa que considerem totalment inacceptable. Segurament, des d'un punt de vista de racionalització de la despesa de digitalització del fons, si l'interès se centra en la literatura catalana, valdria la pena quedar-se amb els 5 primers títols que recullen el 42 % de les referències, atesa l'amplitud temàtica de les següents (*Revista de Catalunya*, de *Lluc*, i del *BRABLB*). Llavors es poden ponderar les altres zones amb títols que guardin, més o menys, la proporció verbal de Bradford 1:n:n². Tanmateix, considerem que especulacions addicionals sobre aquest punt, sense nova informació, són merament un entreteniment gratuït i no ens hi estendrem més.

BRABLB	0,0%	0,0%	9,1%	3,3%	3,9%	1,4%	2,6%	4,1%
Lluc	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%	12,9%	0,9%	1,4%	1,5%
Estudis Romànics	0,0%	0,0%	12,1%	28,6%	0,6%	0,6%	0,0%	0,5%
Altres publicacions	91,3%	58,3%	78,8%	33,0%	33,7%	39,6%	44,3%	50,5%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

5.3.6.C.2 La repercussió de les revistes

Per tal de mesurar la repercussió actual de les revistes, hem utilitzat dos indicadors, el factor d'impacte i el nombre de cites rebudes.

A partir del rànquing de títols de les revistes més significatives pel que fa a citacions rebudes en l'àrea de la literatura catalana⁹⁹, s'ha seleccionat un conjunt de títols sobre els quals poder calcular un factor d'impacte, la raó entre els articles citats i els articles publicats. Encara que el mètode més habitual és el del Thomson ISI JCR Impact Factor – quocient entre el nombre de citacions rebudes per una publicació en un any concret, dividit pel nombre d'articles publicats en la mateixa durant els dos anys anteriors –, qualsevol de les magnituds de d'indicador es poden ajustar. En el nostre estudi s'ha treballat amb una finestra de citació de 2 anys (2002 i 2003), atesa la baixa freqüència de publicació de moltes revistes, i una finestra de revistes citades de deu anys (1992-2001). L'estimació del factor d'impacte (taula 5.48) s'ha calculat per a 17 títols que superen les dues citacions en el període de 10 anys considerat i que publiquen articles de literatura catalana habitualment. Curiosament, la revista que obté un factor d'impacte més gran és la *Revista de Filologia romànica*, que si bé només té 9 citacions en tots els 30 estudiats, en concentra 4 en el període estudiat. Cal fer notar que *Serra d'Or*, tot i tenir un nombre important de citacions, el seu impacte queda força minvat per la relativament considerable quantitat d'articles que publica sobre literatura catalana.

Com que algunes revistes, globalment significatives, com *Randa* o la *Revista de Menorca*, no tenen ni una sola referència en l'interval, s'ha calculat també el factor d'impacte considerant una finestra de citació de 1999 a 2003, però mantenint el període 1992-2001 per a les referències comptabilitzades, per tal de no disminuir la vigència de les dades. Aquests nous càlculs milloren la posició relativa en el rànquing de factors d'impacte de la revista *L'Aiguadolç*. Tanmateix, també mostren la sensibilitat dels valors concrets del factor d'impacte segons l'amplada temporal de les finestres de citació i d'articles candidats a ser citats, la qual cosa els inhabilita per a una comparació directe amb els del Thomson ISI.

Per a valorar-ne la repercussió és convenient també considerar un altre indicador. Això és especialment important en el casos en què el nombre de citacions amb el qual es treballa és petit. Així la taula 5.48 ofereix també el nombre total de citacions. En el nostre cas hem considerat les del període 1998-2003. S'observa amb aquest indicador que la revista que obté una millor puntuació és *Caplletra*, seguida d'*Els Marges*, *Llengua & Literatura* i *Serra d'or*, que són les úniques que han rebut com a mínim 10 citacions.

⁹⁹ Als títols procedents de la taula 5.45, on s'han afegit alguns que tenen un nombre de citacions relativament significatiu en el període analitzat per a l'impacte.

Taula 5.48 Nombre de citacions i Factor d'impacte de les revistes incloses les autocitacions de la publicació

Títol	# cit. 2002- 2003	# cit. 1998- 2003	# Anys citables	Mitjana articles any	FI 2002- 2003	FI 1998- 2003
Revista de Filologia romànica ^a	4	4	9	1	0,4444	0,4444
Llengua & literatura	9	11	9	5	0,2000	0,2444
Quaderns de Filologia. Estudis Lingüístics ^b	2	2	6	2	0,1667	0,1667
Caplletra	12	21	10	8	0,1500	0,2625
Revista de Lengua y Literatura Catalana, Gallega y Vasca ^c	4	4	10	3	0,1333	0,1333
Els Marges	9	12	10	9	0,1000	0,1333
Estudis de Llengua i Literatura Catalanes	7	9	10	16	0,0438	0,0563
Boletín de la Real Acadèmia de las Buenas letras de Barcelona	1	4	5	6	0,0333	0,1333
Catalan Review ^d	2	3	10	6	0,0333	0,0500
Revista de Catalunya	5	7	10	17	0,0294	0,0412
L'Aiguadolç ^e	1	4	9	6	0,0185	0,0741
Serra d'Or	8	10	10	46	0,0174	0,0217
Revista de Menorca	0	2	10	1	0,0000	0,2000
Randa	0	2	10	7	0,0000	0,0286
Lluc	0	0	10	6	0,0000	0,0000
L'Espill	0	0	4	4	0,0000	0,0000
Estudis Romànics	0	0	2	2	0,0000	0,0000

^a Creada l'any 1983. Publica en espanyol i altres llengües romàniques. ISSN: 0212-999X.
^b Iniciada l'any 1995. Publica en espanyol, català i gallec. ISSN: 1135-416X.
^c El primer número apareix el 1991. ISSN: 1130-8508.
^d Es va iniciar l'any 1986. ISSN: 1131-5105.
^e Primer exemplar de l'any 1985. ISSN: 0213-5949.

Per tal de determinar la influència de les citacions entre articles de la mateixa publicació, la taula 5.49 ofereix el factor d'impacte exclouent aquestes referències. El resultat mostra una esperada disminució del factor d'impacte de les publicacions buidades en el nostre estudi. S'observa que, pel que fa al nombre total de citacions, *Llengua & literatura* ocupa ara la primera posició, seguida d'*Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*; i, després, *Els Marges*, *Caplletra*, i *Revista de Catalunya*, les tres amb el mateix valor.

Des d'un punt de vista pràctic, considerem que caldria afegir a les cinc revistes que hem considerat a l'apartat anterior el nucli de la disciplina – *Serra d'Or*, *Els Marges*, *Randa*, *Caplletra*, *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes* –, *Llengua & literatura* que estant consagrada a la filologia catalana té un impacte significatiu, tot i relativament baix el nombre d'articles citables que la condiciona.

Taula 5.49 Nombre de citacions i Factor d'impacte de les revistes sense incloure les autocitacions de la publicació

Títol	# cit. 2002-2003	# cit. 1998-2003	# Anys citables	Mitjana articles any	FI 2002-2003	FI 1998-2003
Revista de Filología románica	4	4	9	1	0,4444	0,4444
Llengua & literatura	9	11	9	5	0,2000	0,2444
Quaderns de Filologia. Estudis Lingüístics	2	2	6	2	0,1667	0,1667
Caplletra	3	7	10	8	0,0375	0,0875
Revista de Lengua y Literatura Catalana, Gallega y Vasca	4	4	10	3	0,1333	0,1333
Els Marges	5	7	10	9	0,0556	0,0778
Estudis de Llengua i Literatura Catalanes	7	9	10	16	0,0438	0,0563
Boletín de la Real Acadèmia de las Buenas letras de Barcelona	1	4	5	6	0,0333	0,1333
Catalan Review	2	3	10	6	0,0333	0,0500
Revista de Catalunya	5	7	10	17	0,0294	0,0412
L'Aiguadolç	1	4	9	6	0,0185	0,0741
Serra d'Or	4	4	10	46	0,0087	0,0087
Revista de Menorca	0	2	10	1	0,0000	0,2000
Randa	0	0	10	7	0,0000	0,0000
Lluc	0	0	10	6	0,0000	0,0000
L'Espill	0	0	4	4	0,0000	0,0000
Estudis Romànics	0	0	2	2	0,0000	0,0000

5.3.6.D Dispersió en congressos

Hem recollit a la taula 5.50 els títols de congressos, col·loquis o simposis ordenats per nombre de citacions. El predomini de les cites a textos dels «Col·loquis Internacional de Llengua i Literatura Catalanes» és aclaparador, acumulant un 37'9 % de les referències rebudes.

Taula 5.50 Títols dels congressos més citats

Títol de congrés	# citacions	% citacions	% citacions acumulades
Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes	75	37,9	37,9
Congreso de la Asociación Hispánica de Literatura Medieval	14	7,1	44,9
Col·loqui d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica	13	6,6	51,5
Symposion Tirant lo Blanc	13	6,6	58,1
Congrés Internacional de la Llengua Catalana	7	3,5	61,6
Convegno dell'Associazione italiana di Studi Catalani	7	3,5	65,2
Col·loqui Internacional Tirant lo Blanc	6	3,0	68,2
Col·loqui Internacional sobre la Renaixença	5	2,5	70,7
Simposi Carles Riba	5	2,5	73,2

El barroc català	4	2,0	75,3
Simposi Internacional de Narrativa Breu	4	2,0	77,3
Congrès Internacional de Langue et Littérature de Midi	3	1,5	78,8
Congrès Internacional de literatura comparada	3	1,5	80,3
Congreso de Historia de la Corona de Aragón	3	1,5	81,8
Convegno dell'Associazione Italiana di Studi Catalani	3	1,5	83,3
Convegno Internazionale Ramon Llull	3	1,5	84,8
4 títols	2	4	88,8
22 títols	1	11,1	100

Per la seva banda, la taula 5.51 mostra la distribució cronològica dels congressos citats. Crida l'atenció que el període 1994-2003 no hagi acumulat més citacions a congressos, si es considera que aquest tipus de documents tenen l'índex d'obsolescència més alt (vid. 5.3.5.3). Cal dir, també, que entre els documents en els quals no consta una data identificada, en moltes ocasions l'autor de la referència fa constar que estan pendents de publicació.

Taula 5.51 Distribució cronològica dels congressos citats

Període cronològic	# citacions
1957-1963	4
1964-1973	3
1974-1983	57
1984-1993	81
1994-2003	42
Sense data identificada	11

5.3.7 La producció i l'impacte dels autors

5.3.7.A Productivitat

Si ens centrem en la productivitat en conjunt, la taula 5.52 ofereix la distribució del nombre d'autors en funció del nombre de treballs diferents citats amb autor identificat, incloses les autocitacions¹⁰⁰. La figura 5.14 mostra el típic gràfic potencial que relaciona el nombre d'autors respecte al nombre de signatures. Tot i la forma de la distribució segueix un model potencial no s'ajusta a la llei numèrica original de Lotka [1926], car el nombre d'autors amb un determinat nombre de treballs signats no davalla amb el quadrat del nombre de signatures, sinó més ràpidament, seguint una expressió aproximada de $A_n = 688/n^{2,151}$, on A_n representa el nombre d'autors amb n obres (signatures) diferents. Tanmateix, els resultats estan dins del que és habitual [López López 1996; Newby; Greenberg; Jones 2003].

¹⁰⁰ Un total de 2897 referències a documents diferents.

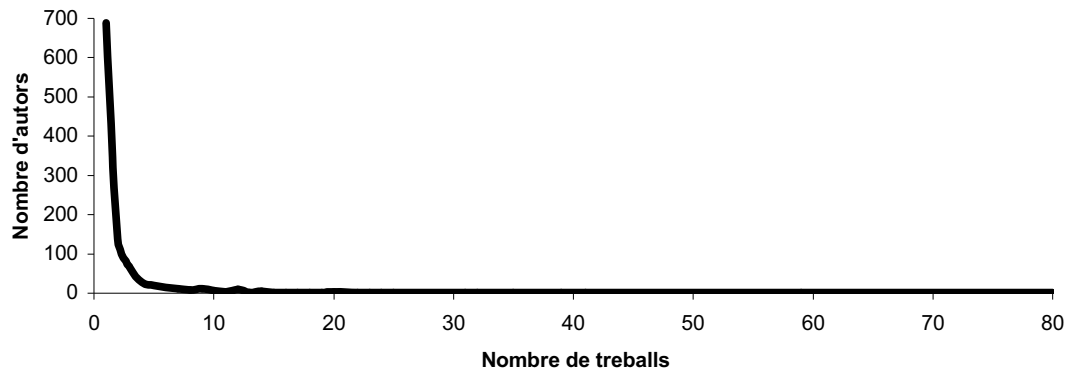

Figura 5-14 Distribució del nombre d'autors segons el nombre de treballs publicats per cadascun

Taula 5.52 Distribució del nombre de treballs per autor

# treballs	# autors	% autors	% acumulat autors
80	1	0,10	0,10
59	1	0,10	0,19
41	1	0,10	0,29
39	1	0,10	0,39
35	2	0,19	0,58
32	2	0,19	0,77
31	1	0,10	0,87
25	1	0,10	0,97
24	1	0,10	1,06
23	1	0,10	1,16
22	2	0,19	1,35
20	3	0,29	1,64
19	1	0,10	1,74
18	1	0,10	1,84
17	2	0,19	2,03
16	1	0,10	2,13
15	1	0,10	2,22
14	5	0,48	2,71
13	2	0,19	2,90
12	9	0,87	3,77
11	4	0,39	4,16
10	6	0,58	4,74
9	12	1,16	5,90
8	8	0,77	6,67
7	11	1,06	7,74
6	15	1,45	9,19
5	20	1,93	11,12

4	27	2,61	13,73
3	65	6,29	20,02
2	139	13,44	33,46
1	688	66,54	100,00
41	No identificats		

La figura 5.15 permet visualitzar millor com un nombre comparativament reduït d'autors acumula una part considerable de treballs.

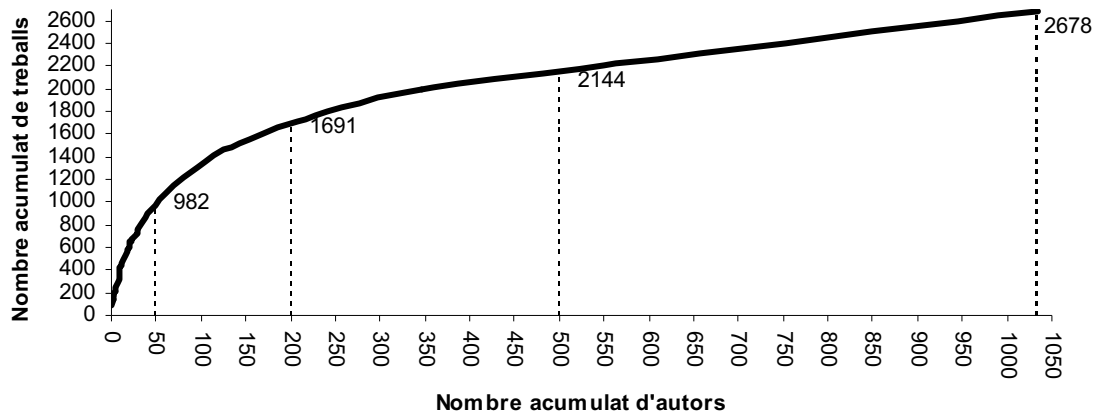

Figura 5-15 Distribució del nombre acumulat de treballs respecte a l'acumulat d'autors

Pel que fa a la productivitat individual, és a dir, els autors amb més obres citades diferents, la llista està encapçalada per Joaquim Molas i Joan Fuster. La taula 5.53 recull els autors amb 15 o més obres citades, excloses les autocitacions, mentre que a l'annex 2 (taula 9.3) s'inclouen tots els autors amb un mínim de 5 obres diferents. Atès el baixíssim nivell de col·laboració, només en un 3,3 % de títols (infra epígraf 5.3.9) no hem considerat productivitats fraccionàries.

Taula 5.53 Taula d'autors amb més obres citades

Autor	# treballs	Mitjana de citacions per treball
Molas, Joaquim	80	2,09
Fuster, Joan	59	1,86
Fàbregas, Xavier	41	1,34
Riquer, Martí de	39	2,59
Badia, Lola	35	1,63
Llompарт, Josep M.	35	1,74
Castellanos Vila, Jordi	32	1,16
Manent, Albert	32	2,06
Massot i Muntaner, Josep	31	2,00
Blasco Laguna, Ricard	25	1,72

Romeu i Figueras, Josep	24	1,46
Broch, Àlex	23	1,39
Hauf Valls, Albert G.	22	1,64
Marfany, Joan-Lluís	22	2,09
Gallén, Enric	20	1,00
Triadú, Joan	20	1,15
Vidal Alcover, Jaume	20	1,35
Terry, Arthur	19	1,37
Carbonell, Jordi	18	2,67
Benet i Jornet, Josep M.	17	1,06
Miralles, Carles	17	1,29
Simbor Roig, Vicent	16	2,31
Bou, Enric	15	1,53

5.3.7.B Impacte dels autors

La taula 5.54 recull el nombre de referències que acumulen els autors més citats. Les autocitacions realitzades pels autors en els seus treballs poden estar perfectament justificades, però com que no és possible identificar de manera sistemàtica si és o no el cas, per a aquest recompte s'han exclòs les autocitacions i tots els casos en els quals l'autor no quedava perfectament identificat. També s'ha inclòs l'índex de Platz, com una mesura de la visibilitat dels autors.

Taula 5.54 Nombre de referències acumulades dels autors més citats

Autor	# citacions	% citacions	% acumulat citacions	Índex Platz
Molas, Joaquim	167	4,4	4,4	2,22
Fuster, Joan	110	2,9	7,3	2,04
Riquer, Martí de	101	2,7	10,0	2,00
Manent, Albert	66	1,7	11,7	1,82
Massot i Muntaner, Josep	62	1,6	13,3	1,79
Llompарт, Josep M.	61	1,6	14,9	1,79
Badia, Lola	57	1,5	16,4	1,76
Fàbregas, Xavier	55	1,4	17,9	1,74
Carbonell, Jordi	48	1,3	19,2	1,68
Castellet, Josep M.	48	1,3	20,4	1,68
Marfany, Joan-Lluís	46	1,2	21,6	1,66
Blasco Laguna, Ricard	43	1,1	22,8	1,63
Rubió i Balaguer, Jordi	39	1,0	23,8	1,59
Comas, Antoni	38	1,0	24,8	1,58
Castellanos Vila, Jordi	37	1,0	25,8	1,57
Simbor Roig, Vicent	37	1,0	26,7	1,57
Hauf Valls, Albert G.	36	0,9	27,7	1,56
Romeu i Figueras, Josep	35	0,9	28,6	1,54
Broch, Àlex	32	0,8	29,5	1,51

Sanchis Guarner, Manuel	32	0,8	30,3	1,51
Vidal Alcover, Jaume	27	0,7	31,0	1,43
Terry, Arthur	26	0,7	31,7	1,41
Ferrando Francés, Antoni	25	0,7	32,3	1,40
Triadú, Joan	23	0,6	33,0	1,36
Bou, Enric	23	0,6	33,6	1,36
Miralles, Carles	22	0,6	34,1	1,34
Tasis i Marca, Rafael	21	0,6	34,7	1,32
Gallén, Enric	20	0,5	35,2	1,30
Ferrà-Ponç, Damià	20	0,5	35,7	1,30
Montoliu, Manuel de	19	0,5	36,2	1,28
Serrahima, Maurici	19	0,5	36,7	1,28
Benet i Jornet, Josep M.	18	0,5	37,2	1,26
Farrés, Pere	17	0,4	37,7	1,23
Sirera, Josep Lluís	17	0,4	38,1	1,23
Yates, Alan	17	0,4	38,6	1,23
Valentí i Fiol, Eduard	17	0,4	39,0	1,23
Mas i Vives, Joan	16	0,4	39,4	1,20
Pagès, Amadeu	16	0,4	39,9	1,20
Campillo, Maria	16	0,4	40,3	1,20
Parcerisas, Francesc	16	0,4	40,7	1,20
Iborra, Josep	16	0,4	41,1	1,20
Bover, Joaquim M	16	0,4	41,5	1,20
Coca, Jordi	15	0,4	41,9	1,18
Autors 44 a 1034	3.796	58,1	100	-

El volum total d'autocitacions de literatura catalana ha estat de 455, el que significa un 11,1% del total de les 4.096 citacions. Aquest valor és més baix que el 19 % que obtenen Glänzel i Thijs com a mitjana internacional en l'AHCI corresponent als anys 2000 a 2002 a l'AHCI [Glänzel; Thijs 2004]. En això podria influir-hi el fet que el percentatge d'autocitacions d'un document decau ràpidament amb el pas del temps [Aksnes 2003; Glänzel; Thijs; Schlemmer 2004].

Podem apreciar la importància relativa d'excloure les autocitacions amb alguns exemples (taula 5.55) que només oferim amb clau estadística, d'entre els que ocupen els 50 primers llocs del rànquing de citacions si s'inclouen les del propi autor. Per a seleccionar-los, en aquesta mostra s'ha establert un llindar del 25 % d'autocitacions. En cada cas oferim la posició relativa considerant totes les referències o exclouent-ne les autocitacions¹⁰¹.

Per tant, les autocitacions poden no ser molt significatives quan es parla de la producció d'un país o en altres contextos amb grans volums de dades [Aksnes 2003; Glänzel; Thijs 2004], però poden afectar sensiblement els resultats allà on el nombre de registres que es fa servir és necessàriament petit.

¹⁰¹ No estarà de més recordar que, de totes maneres, s'han exclòs del nostre estudi les meres enumeracions de referències sobre una temàtica, en molts cops treballs anteriors del propi autor. Aquests llistats de referències només serveixen per a engrandir la base de dades i augmentar els guarismes de les fonts menys citades.

Taula 5.55 Posició relativa d'alguns autors considerant o no les autocitacions

Autor	# citacions total	# citacions sense autocitacions	% autocitacions respecte el total	Lloc en el rànquing amb autocitacions	Lloc en el rànquing sense autocitacions
Massot i Muntaner, Josep	87	62	28,7	4	5
Butinyà Jiménez, Júlia	54	3	94,4	9	241
Mas i Vives, Joan	27	16	40,7	23	37
Martínez Romero, Tomàs	25	13	52,0	28	58
Albertí, Josep	21	13	38,1	32	47
Rossich, Albert	18	11	38,9	38	61
Escartí, Vicent Josep	17	11	35,3	43	61
Sala-Valldaura, Josep M.	17	9	47,1	43	82
Carbó, Ferran	17	9	47,1	43	82

La taula 5.56 ofereix el factor h^{102} dels 72 autors amb un mínim de valor 3, excloses les autocitacions¹⁰³ i ordenats, a més de pel valor d'aquesta factor, segons l'índex de Platz, i el nombre de treballs. Com es pot comprovar, el valor més gran és 4, de Joaquim Molas, Joan Fuster, Martí de Riquer i Josep Maria Castellet, guarisme molt petit comparat amb els valors que es donen a biologia o a física, amb índexs h màxims de 191 o 110 respectivament [Batista; Campiteli; Kinouchi; Martínez 2005; Hirsch 2005] o, fins i tot, en disciplines amb índexs més modestos, com les ciències dels aliments i ciències dels materials, amb màxims al voltant de 35 o 40 [Imperial; Rodríguez-Navarro 2007]. Cal considerar però, que els valors que s'obtenen a Espanya són generalment molt més baixos. En l'extrem inferior, Luis Pérez ha calculat uns minsos valors màxims de 16 en teoria i mètodes informàtics, i de 12, en biomaterials [Pérez 2007]. D'altra banda, el factor h dels candidats més destacats a un concurs de promoció interna del CSIC fou de 7, quan una promoció més o menys equivalent d'un professor associat de recerca en una universitat dels EUA requereix un mínim de 12 [García 2006]. El mateix Ricardo García fa notar que la mitjana del factor h dels tres darrers premis de física espanyols fou de 34, valor que, tot i ser elevat, queda lluny dels 45 que donen accés a l'Acadèmia de ciències dels EUA, una posició que seria equivalent.

Evidentment, per a obtenir un índex més elevat el que cal és estendre el buidat de referències a més publicacions que les que aquí hem abastat¹⁰⁴. Tanmateix, no és d'esperar que els valors augmentin notablement, ja que l'índex de Hirsch és força sensible a la mida de la comunitat científica i al seu volum de recerca [Hirsch 2005; Grupo Scimago 2007; Imperial; Rodríguez-Navarro 2007] i en el cas de la literatura catalana són molt petits.

Taula 5.56 Índex h dels autors més citats

Autor	Índex h	Índex m	Índex Platz	# signatures
Molas, Joaquim	4	0,098	2,22	80
Fuster, Joan	4	0,085	2,04	59
Riquer, Martí de	4	0,066	2,00	39
Castellet, Josep M.	4	0,160	1,68	12

¹⁰² Ens hem referit a aquest indicador bibliomètric, relativament nou, a l'apartat. 2.2.3.B.8, p. 28.

¹⁰³ A l'annex 2 hem estès el llistat fins al valor 2.

¹⁰⁴ Per exemple, Joaquim Molas està a només una citació d'obtenir un valor de $h = 5$.

Manent, Albert	3	0,050	1,82	32
Massot i Muntaner, Josep	3	0,071	1,79	31
Badia, Lola	3	0,107	1,76	35
Carbonell, Jordi	3	0,077	1,68	18
Blasco Laguna, Ricard	3	0,097	1,63	25
Rubió i Balaguer, Jordi	3	0,040	1,59	12
Simbor Roig, Vicent	3	0,143	1,57	16
Hauf Valls, Albert G.	3	0,136	1,56	22
Sanchis Guarner, Manuel	3	0,143	1,51	11
Ferrando Francés, Antoni	3	0,120	1,40	13

La taula també ofereix el factor m calculat com el quocient entre el factor h i la diferència d'anys entre la primera i l'última publicació que apareix en les referències buidades. Aquest índex, per tant, afavoreix relativament més a aquells autors amb una trajectòria menys dilatada en el temps.

5.3.8 Continguts temàtics

Les classificacions temàtiques sempre resulten complexes i, en general, resulta impossible i, fins i tot en molts cops, contraproductiu, crear categories que siguin obligatòriament disjunctes. Aquest és el cas que ens ocupa i, per tant, en tots els recomptes que apareixen infra en aquest apartat els documents estan sovint multiavaluats, en comptes d'haver-los assignat un reguitzell de categories mixtes. Així, per exemple, en la taula, una mateixa citació pot tractar de la literatura en l'edat mitjana i l'edat moderna. En tal cas l'hem assignat tant a una categoria com a l'altra. Això ha passat especialment quan es tracten aspectes relacionats en les transicions o en la supervivència de maneres de fer en períodes posteriors. En altres casos, un treball pot estar consagrat a més d'un autor o a més d'una obra concreta, fent del tot impossible la separació. Afegim, finalment, que tots aquests estudis sobre continguts temàtics de les referències no són més que merament exploratoris car, a part que es basen en la mostra buidada, en la immensa major part d'ocasions no s'han basat en una comprovació empírica del contingut del document, sinó en el títol.

La primera divisió que hem realitzat ha estat fer un recompte dels documents citats segons les quatre grans àrees en les quals es divideix l'estudi de la literatura catalana [Molas 2001; Duran 2004]: teoria de la literatura i literatura comparada; literatura medieval (fins al segle XV); literatura moderna (segles XVI, XVII, XVIII i primer terç del segle XIX); literatura contemporània (del segon terç del segle XIX en endavant). A més hi hem afegit una categoria que engloba aquells documents que, pel seu caràcter general d'història de la literatura, tracten totes les èpoques i aspectes. La figura 5.15 mostra el resultat, on es veu un aclaparador domini dels estudis dedicats totalment o parcial a la literatura contemporània amb dues terceres parts aproximadament (65 %) de les citacions. La literatura medieval queda en segon lloc, a gran distància, sent tractada en un 21 % de les referències. La literatura moderna només apareix tractada en un 8 % dels documents citats, mentre que en el cas de la teoria de la literatura i literatura comparada fetes des de la catalanística, només suposen un total del 3%.

La taula 5.57 agrupa les referències que específicament es dediquen a estudiar un gènere o subgènere literari específic, en un o altre període cronològic, ja sigui arreu dels Països Catalans; o bé, només en una àrea geogràfica concreta. També hi hem inclòs una categoria per a les referències a estudis sobre els premis literaris. Poesia i teatre acumulen els valors més alts, seguits a gran distància per la narrativa.

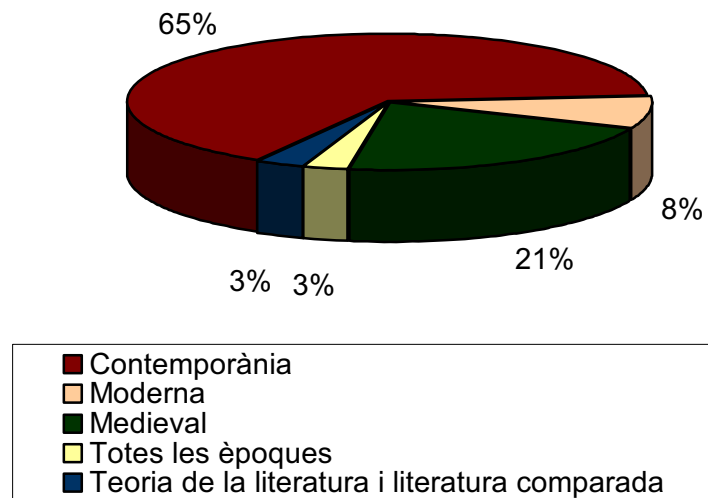

Figura 5-16 Percentatge de citacions en les grans àrees d'estudi de la literatura catalana i la seva història

Taula 5.57 Nombre de referències de treballs que tracten gèneres específics

Gènere o aspecte		# citacions
Narrativa	Total	44
	Narrativa en general	9
	Novel·la	28
	Contes	7
Poesia		159
Teatre		158
Literatura popular i folklore		22
Profecies		3
Premsa		22
Premis literaris		19

Pel que fa a les citacions a estudis que tracten sobre la literatura catalana en àrees geogràfiques concretes, les dades obtingudes les hem recollit a la taula 5.58. Els estudis específics sobre indrets del País Valencià són els que acumulen més citacions (319), seguit de les Illes Balears (224), mentre que Catalunya (70) es troba en tercer lloc, a força distància quant a referències específiques citades, fet que no es correspon amb el pes de la producció literària regional. Aquest fet està associat en bona part a què *Randa* s'ocupa únicament de temes balears, mentre que *Caplletra* ha publicat nombrosos estudis centrats en la literatura catalana del País Valencià. Però, també cal considerar d'altres revistes, com *Serra d'Or*, on han aparegut articles dedicats a una àrea geogràfica concreta, aparentment no tan estudiada o atesa en treballs més generals, on la literatura realitzada a Catalunya ocuparia un lloc hegemònic, cosa que justificaria la presència d'un nombre considerablement menor d'escrits específicament dedicats al Principat. La resta de territoris de la catalanofonia representen un nombre molt petit de citacions. També s'ha inclòs una categoria per

als treballs citats que aborden la producció literària catalana en l'exili, especialment en els territoris d'Hispanoamèrica.

Taula 5.58 Nombre de citacions que se centren en àrees geogràfiques específiques

Regió		# citacions
País Valencià	Total	319
	País Valencià en general	311
	València ciutat	3
	Comarques d'Alacant en general	3
	La Marina Baixa	1
	La Safor	1
Balears	Total	224
	Illes Balears en general	59
	Illa de Mallorca	129
	Illa de Menorca	33
	Illa d'Eivissa	1
	Maó	1
	Manacor	1
Catalunya	Total	70
	Catalunya en general	47
	Comarques de Barcelona	14
	Comarques de Lleida	8
	Barcelona ciutat	1
Catalunya Nord		17
L'exili	Total	17
	En general	15
	Buenos Aires	2
La Franja		1
L'Alguer		1

També hem recollit el nombre de citacions que tracten específicament d'una obra literària concreta o més d'una si són de comparacions. La taula 5.59 mostra que «*Tirant lo Blanc*» acumula 177 citacions, un 37 % del total de citacions que s'ocupen de obres literàries específiques. A gran distància es troba «*Curial e Güelfa*» amb només 37 referències (7,7 %), seguida de «*Libre dels feyts*» (33, 6,9 %), «*Lo somni*» (17, 3,6 %) i «*Nabí*» (16, 3,3 %), que és de fet la primera obra literària no medieval en el rànquing.

Taula 5.59 Obres literàries més estudiades pels documents citats

Títol	# citacions
Tirant lo Blanc	177
Curial e Güelfa	37
Libre dels feyts	33
Lo somni	17
Nabí	16
L'Espill	10

Títol	# citacions
La plaça del Diamant	8
Tragèdia de Caldesa	8
Bearn	7
L'espill de vida religiosa	6
Regles d'esquivar vocables	6
Blanquerna	4
Llibre de les Bèsties	4
Llibre d'amic i amat	4
Mandràgola	4
Mort de dama	4
Aliorna	3
Desig	3
El quadern gris	3
Espai desert	3
Julita	3
La febre d'or	3
Primera història d'Esther	3
Sol, i de dol	3
Balada de la garsa i l'esmerla	2
Da nuces pueris	2
Desconhort	2
Freda	2
Griselda	2
Jardinet d'orats	2
La Balanguera	2
La papallona	2
La pell de brau	2
L'Atlàntida	2
L'endemà de mai	2
Les decapitacions	2
Llibre de Fortuna e Prudència	2
Llibre de les bèsties	2
Llibre de tres	2
Lucrecia	2
Vida privada	2
Vides planes	2
72 títols	1

Pel que fa a les citacions a treballs que tracten específicament un autor literari o un grup d'un màxim de quatre (taula 5.60), Joanot Martorell ocupa la primera posició amb 177 citacions en correspondència amb la posició en el rànquing d'obres literàries de *Tirant lo Blanc*. Després ve Ausiàs March, amb 81 referències. Cal fer notar que la primera dona en aquest rànquing és Mercè Rodoreda, que ocupa el lloc dinovè junt amb en Joan Salvat-Papasseit, amb 20 referències. Ja no torna a aparèixer cap més escriptora fins al lloc 50, amb 7 referències (no incloses ja a la taula 5.60, però sí a l'annex 3, taules 9.5 i 9.6), tractant-se de Caterina Albert Paradís (Víctor Català).

Taula 5.60 Autors literaris estudiats específicament pels documents citats

Autor literari	# citacions
Joanot Martorell	177
March, Ausiàs	81
Martí Pol, Miquel	55
Riba, Carles	53
Espriu, Salvador	52
Villalonga Pons, Llorenç	50
Carner, Josep	49
Llull, Ramon	49
Rosselló-Pòrcel, Bartomeu	43
Ramis Ramis, Joan	42
Oliver, Joan/Quart, Pere	40
Pla, Josep	31
Brossa, Joan	29
Oller, Narcís	29
Roís de Corella, Joan	28
Estellés, Vicent Andrés	24
Maragall, Joan	23
Metge, Bernat	21
Rodoreda, Mercè	20
Salvat-Papasseit, Joan	20
Febrer Cardona, Antoni	19
Ferrater, Gabriel	19
Foix, J. V.	19
Pedroló, Manuel de	19
Salvador Gimeno, Carles	19
Aguiló, Marià	18
Alcover Sureda, Antoni M.	17
Jaume, Rafel	17
Fàbregas, Xavier	16
Bofill Mates, Jaume/Liost, Guerau de	15
Verdaguer, Jacint	15
Calders, Pere	14
Fuster, Joan	14
Llompert, Josep M.	14
Canals, Antoni	13
Guimerà, Àngel	13
Alomar, Gabriel	12
Huguet, Damià	11
Manent, Marià	11
Ors, Eugeni d'	11
Valor Vives, Enric	11
Folguera, Joaquim	10
Jordi de Sant Jordi	10
Sirera, Rodolf	10
2 autors	9
3 autors	8

Autor literari	# citacions
8 autors	7
5 autors	6
18 autors	5
14 autors	4
30 autors	3
46 autors	2
115 autors	1

Sense ànim de fer-ne cap comparació detallada, hem extret de la base de dades TRACES, una llista dels autors literaris que apareixen específicament indicats en més registres. Cal indicar que aquesta base de dades assigna en el camp matèria tots els autors literaris que són tractats en cada document i, especialment, realitza un ampli buidatge que inclou les ressenyes, tant de premsa com especialitzades, cosa que fa augmentar considerablement les referències d'alguns autors.

La taula 5.61 ofereix els autors literaris amb més de 100 referències¹⁰⁵. Ens ha cridat l'atenció que Jacint Verdaguer o Joan Fuster que ocupen el primer i tercer lloc en aquesta taula, en canvi ocupin posicions molt més discretes en l'anàlisi temàtica de les citacions del nostre estudi, tot i la importància que se'ls suposa dins de la literatura catalana. Podem justificar, no obstant això, almenys una part de les discrepàncies entre ambdós rànquings. Mentre que l'anàlisi de citacions s'ha realitzat sobre 5 publicacions especialitzades en filologia catalana o bé d'alta cultura, TRACES constitueix una base de dades de registres bibliogràfics que inclou, sobretot, fonts periodístiques, molt sotmeses als vaivens de la publicació de novetats, celebracions de centenaris, commemoracions de tot tipus i altres mostres d'actualitat, situació que, atesa l'obsolescència de la disciplina, és evident que no és fonamental en els estudis més acadèmics de literatura catalana.

Taula 5.61 Autors literaris que apareixen específicament estudiats en més registres de la base de dades Traces

Autor literari	# registres
Verdaguer, Jacint	623
Llull, Ramon	614
Fuster, Joan	590
Riba, Carles	543
Pla, Josep	542
Espriu, Salvador	525
Carner, Josep	483
Foix, J.V.	426
Martorell, Joanot	394
Rodoreda, Mercè	388
Brossa, Joan	366
March, Ausiàs	352
Maragall, Joan	321
Sagarra, Josep M. de	307

¹⁰⁵ Les dades utilitzades procedeixen del conjunt de tots els registres bibliogràfics de la base de dades de TRACES al gener de 2006. En aquell moment incloïa més de 20.000 referències a autors, directors teatrals, traductors, ..., però sense discriminar entre autors literaris catalans o de qualsevol altra llengua. En l'annex 3 s'ofereix la taula 9.8 amb les dades ordenades per ordre alfabètic d'autor.

Autor literari	# registres
Fabra, Pompeu	304
Pedrolo, Manuel de	299
Martí i Pol, Miquel	298
Benet i Jornet, Josep M.	264
Calders, Pere	261
Ors, Eugeni d'	260
Monzó, Quim	257
Porcel, Baltasar	256
Capmany, Maria Aurèlia	248
Gimferrer, Pere	231
Ferrater, Gabriel	225
Villalonga, Llorenç	224
Perucho, Joan	220
Salvat-Papasseit, Joan	218
Palau i Fabre, Josep	202
Rusiñol, Santiago	197
Andrés Estellés, Vicent	195
Guimerà, Àngel	195
Roig, Montserrat	188
Espinàs, Josep M.	183
Sarsanedas, Jordi	182
Comadira, Narcís	178
Manent, Marià	169
Oliver, Joan	169
Belbel, Sergi	168
Alcover, Antoni M.	165
Riera, Carme	163
Moncada, Jesús	160
Palol, Miquel de	159
Albert i Paradís, Caterina / Víctor Català	158
Quart, Pere/Joan Oliver	158
Mira, Joan Francesc	155
Llompart, Josep M.	153
Sirera, Rodolf	151
Simó, Isabel-Clara	149
Castellet, Josep M.	147
Oller, Narcís	147
Vinyoli, Joan	143
Formosa, Feliu	141
Roís de Corella, Joan	141
Cabré, Jaume	140
Piera, Josep	140
Bonet, Blai	139
Coca, Jordi	138
Janer Manila, Gabriel	138
Moix, Terenci	138
Marçal, Maria Mercè	131

Autor literari	# registres
Torrent, Ferran	131
Triadú, Joan	130
Bartra, Agustí	128
Ruyra, Joaquim	128
Eiximenis, Francesc	126
Vallverdú, Josep	125
Vidal Alcover, Jaume	125
Batllori, Miquel	122
Manent, Albert	120
Carbó, Joaquim	114
Margarit, Joan	113
Bauçà, Miquel	110
Benguerel, Xavier	110
Oliver, Maria Antònia	110
Solà, Joan	110
Serra, Màrius	109
Riera, Miquel Àngel	108
Soldevila, Carles	106
Casassas Figueres, Enric	103
Teixidor, Emili	103
Baulenas, Lluís-Anton	101
Parcerisas, Francesc	101
Fàbregas, Xavier	100

També hem recollit sistemàticament, en tots els casos que ha estat possible, la temàtica principal abordada per les referències que no corresponen a literatura catalana, sinó a disciplines que en resulten auxiliars. La taula 5.62 mostra que els documents més citats tracten sobre temes d'història en un 25,9 % del casos, seguits de teoria de la literatura i literatura comparada en un 20,3 %. Un 18,8 % de les referències corresponen a estudis en altres literatures, mentre que l'11,1 % s'ocupa de temes relacionats amb qüestions sobre llengua, majoritàriament la catalana.

Taula 5.62 Temes dels documents no específicament de literatura catalana tractats per les citacions

Tema	# citacions	% citacions
Història	495	25,9
Teoria de la literatura	388	20,3
Altres literatures	358	18,8
Llengua	211	11,1
Biblioteques, arxius i documentació	78	4,1
Filosofia	63	3,3
Arts escèniques	54	2,8
Música	44	2,3
Religió	40	2,1
Història de l'art	40	2,1
Folklore	29	1,5
Biografies no literàries	28	1,5

Política	15	0,8
Sociologia	11	0,6
Història de la música	10	0,5
Geografia	8	0,4
Gènere (feminisme, masclisme, ...)	7	0,4
Simbologia	5	0,3
Premsa	5	0,3
Mitologia	5	0,3
Història de la ciència	5	0,3
Pedagogia	3	0,2
Genealogia	2	0,1
Antropologia	2	0,1
Dret	1	0,1
Cinema	1	0,1

La taula 5.63 detalla l'aportació de diferents literatures al total de les 358 referències indicades a la taula anterior. Els treballs sobre literatura espanyola signifiquen gairebé el 40 % del total, seguida de la francesa en un 12,6 % dels casos. Cal fer notar que les referències a literatura occitana que hem detectat només són un 3,6 %, un valor certament baix.

Taula 5.63 Distribució de referències que tracten les diverses literatures

Literatura	# citacions	% Referències
Espanyola	143	39,9
Francesa	45	12,6
Europea medieval	29	8,1
Humanista*	28	7,8
Clàssica	27	7,5
Italiana	24	6,7
Anglesa	21	5,9
Occitana	13	3,6
Alemanya	7	2,0
Universal	7	2,0
Galaicoportuguesa	4	1,1
Europea moderna i contemporània	3	0,8
Nord-americana	2	0,6
Russa	2	0,6
Aràbiga	1	0,3
Eslava no russa	1	0,3
Hebrea	1	0,3

* Literatura realitzada en llatí a Europa després de la seva desaparició com a llengua d'ús quotidià.

5.3.9 Anàlisi de col·laboració

La taula 5.64 mostra la distribució del nombre de citacions en les citacions de literatura catalana atenent el nombre d'autors. Un 96,7 % de les referències corresponen a treballs amb només un autor. Per tant, la coautoria es redueix a un 3,3 %, amb una mitjana de 1,04 autors per document, valors semblants, però fins i tot més petits que els que han trobat autors anteriors a les humanitats [Hagstrom 1965; Bourke 1997; Molteni; Zulueta 2002; Lowe 2003]. Sembla prou evident que la literatura catalana segueix els paràmetres habituals en aquestes disciplines quant a dedicar-se a la recerca d'aspectes concrets d'una manera certament individualitzada, més que d'estreta col·laboració, la qual comportaria una coautoria més abundant ¹⁰⁶.

Taula 5.64 Distribució de referències segons coautoria

Nombre d'autors col·laboradors	# citacions	% Referències
1	3786	96,7
2	117	3,0
3	10	0,3
4	2	0,1
Indefinit o desconegut	181	-

El total de 129 citacions es corresponen a 63 documents diferents d'autoria compartida amb un total de 101 autors diferents. A la taula 5.65 es dona una llista dels autors dels quals apareixen citats dos o tres treballs diferents, escrits en col·laboració; mentre que a la taula 5.66 recull les col·laboracions que s'han produït almenys dues vegades, entre les citacions recollides en el nostre buidat. El nombre d'ocurrències és tan petit que no té gaire interès estadístic.

Taula 5.65 Autors amb més treballs escrits en col·laboració

Autor	# treballs diferents en coautoria
Badia, Lola	3
Carbó, Ferran	3
Cortés, Santi	3
Gallén, Enric	3
Martínez Romero, Tomàs	3
Micó, I.	3
Balaguer Pascual, Enric	2
Campillo, Maria	2
Catalunya, Anna	2
Chiner Gimeno, Jaume J.	2
Cortés, Santi	2
Escartí, Vicent Josep	2
Massot i Muntaner, Josep	2
Molas, Joaquim	2

¹⁰⁶ Això no exclou que apareguin en diversos treballs agraïments a investigadors que no signen el treball essencialment per suggerències.

Autor	# treballs diferents en coautoria
Moret, Hèctor	2
Pons, Antoni Joan	2
Quintana, Artur	2
Riquer, Martí de	2
Salord Ripoll, Josefina	2
Simbor Roig, Vicent	2
Vàzquez, Anna	2
Villalmanzo Cameno, Jesús	2

Taula 5.66 Parelles que han col·laborat amb més d'una ocasió

Autors	# de col·laboracions conjuntes	Temàtica de coincidència
Martínez Romero, Tomàs - Micó, I.	3	Literatura medieval valenciana
Quintana, Artur - Moret, Hèctor	2	Literatura de La Franja
Salord Ripoll, Josefina - Pons, Antoni Joan	2	Literatura de Menorca
Riquer, Martí de - Badia, Lola	2	Literatura medieval
Simbor Roig, Vicent - Carbó Ferran	2	Literatura contemporània valenciana
Gallén, Enric - Vàzquez, Anna	2	Teatre
Villalmanzo Cameno, Jesús - Chiner Gimeno, Jaume J.	2	Literatura medieval valenciana
Catalunya, Anna - Cortés, Santi	2	Poesia contemporània valenciana

5.3.10 Anàlisi de cocitació

El resultat de l'anàlisi de cocitacions o de documents citats conjuntament acostumen a proporcionar-se de manera gràfica, cosa que limita la quantitat d'elements amb els quals es pot treballar simultàniament ja que, en cas contrari, la visibilitat és nul·la.

La figura 5.17 ens mostra un «mapa» de l'afinitat entre autors segons les cocitacions, entre els quals acumulen 15 cites o més, obtingut mitjançant anàlisi multidimensional escalar no euclidiana (*Non-metric MDS scaling*). La tensió (*stress*), té un valor aproximadament de 0,19, però per sota del valor 0,2 que s'acostuma a considerar el límit acceptable. L'orientació de la figura obtinguda és arbitrària, perquè no es tracta d'una representació de geografia física. En el gràfic es distingeixen clarament algunes agrupacions que hem il·lustrat mitjançant diagrames de Venn (figures 5.18 i 5.19).

Una primera classificació ens permet agrupar els autors segons la subàrea principal d'estudi per la qual són citats (figura 5.18). Els autors de la dreta del gràfic són citats pels seus treballs de Literatura Contemporània, mentre que els de més a l'esquerra per la Literatura Medieval i els de centre esquerra per la Moderna. Aquests conjunts els hem diferenciat en línies de contorn en colors diferents. De fet, s'observa que hi ha una intersecció en el cas de Josep Romeu i Jordi Rubió, pel fet que són citats tant per la Medieval com per la Moderna.

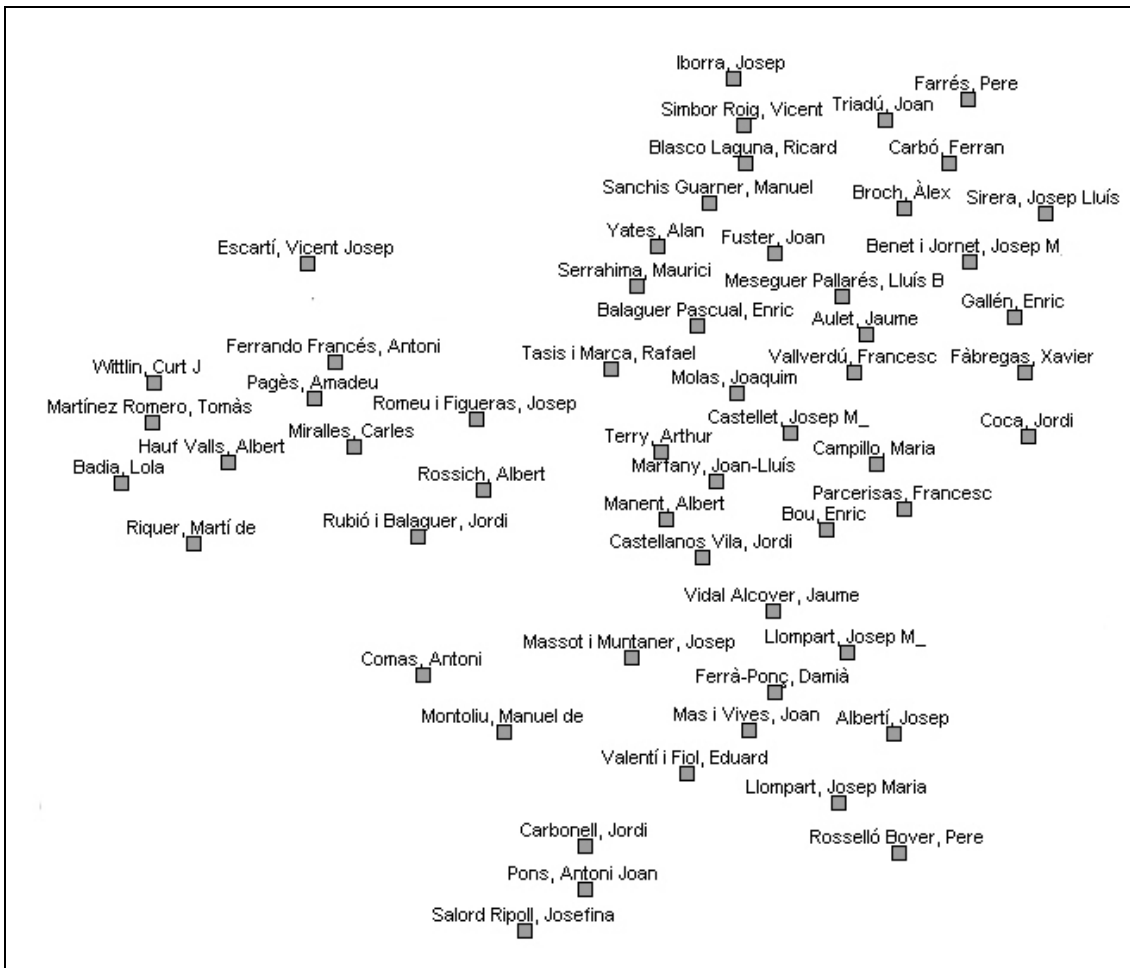

Figura 5-17 «Mapa» de l'afinitat de la temàtica d'estudi entre autors segons les cocitacions

Per contra, la figura 5.19 ens ofereix conjunts que es basen en algunes agrupacions regionals dels estudis d'alguns autors i un altra formada per especialistes en teatre. A la part superior, una mica decantat cap a l'esquerra, s'observa un grup d'autors citats conjuntament en diverses ocasions pels seus estudis sobre literatura del País Valencià. De manera equivalent, s'observa a la part inferior un conjunt d'autors citats especialment per les seves publicacions sobre les Balears. Hem distingit un subconjunt d'autors que són més citats sobretot per la literatura menorquina. Per tant, la cocitació ens torna a mostrar la importància d'aquests estudis regionals i que no existeix l'equivalent per a la literatura exclusivament de Catalunya.

Fem notar que Antoni Comas i Manuel de Montoliu, citats especialment, segons les dades que hem recollit, pels seus treballs de Literatura Moderna, es troben molt a prop dels estudiosos de les Balears, perquè comparteixen amb alguns d'ells una certa correlació pel fet d'haver estat citats conjuntament en alguns estudis sobre la literatura Balear, –tot i que les obres citades de Comas i Montoliu no eren específiques de les Balears, incloïen documentació sobre la literatura balear de l'època Moderna per la qual se'ls cita –.

Finalment, a la part dreta del gràfic, en el primer quadrant, distingim alguns autors que s'han especialitzat en estudis sobre teatre.

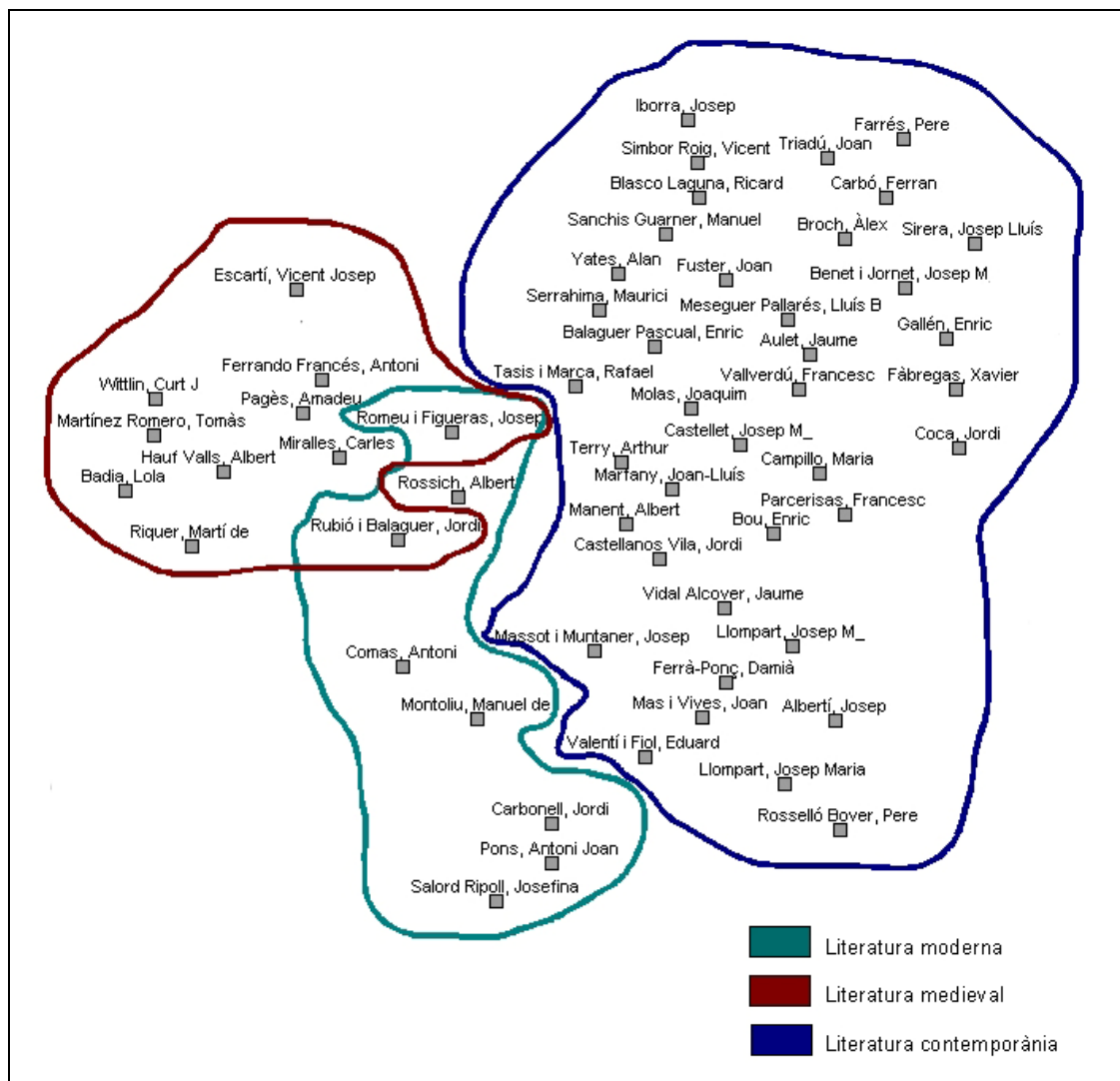

Figura 5-18 Agrupament d'autors segons l'època de la literatura per la qual són citats principalment

De manera complementària, la figura 5.20 ofereix la xarxa que es forma si es consideren les relacions entre autors pel fet de ser cocitats. Les que uneixen els elements d'aquest graf simètric, es formen a partir d'una covariància estadísticament significativa de 0,6. Com algorisme de representació utilitzem el proposat per Kamada i Kawai [1989], que és el més utilitzat en la bibliografia especialitzada. L'orientació i situació absoluta dels elements és arbitrària i només té

valor el fet d'estar o no connectats. S'han inclòs fletxes en ambdós sentits per tal e millorar-ne la visibilitat.

La xarxa està formada per 4 components. Una principal que integra els autors de literatura contemporània. Hi ha una subcomponent situada a la part superior esquerra (2n quadrant) que està formada pels autors estudiosos de gènere dramàtic. A la part inferior esquerra hi ha una component que agrupa els estudiosos de la literatura de les Illes Balears. A part, a la part baixa, però ara a la dreta, queda una petita component que formen els autors citats com a fonts bibliogràfiques sobre literatura menorquina. Finalment, una mica més amunt, es localitzen els especialistes de la Literatura Medieval i Moderna.

Indiquem que els autors citats pels seus estudis sobre la literatura del País Valencià estan molt lligats a la resta d'estudiosos de la literatura contemporània, de manera que no es distingeixen com una subestructura, com passa amb el gènere dramàtic. Tanmateix, es reconeix el seu fort lligam a la part esquerra, tot just a sota dels especialistes en teatre.

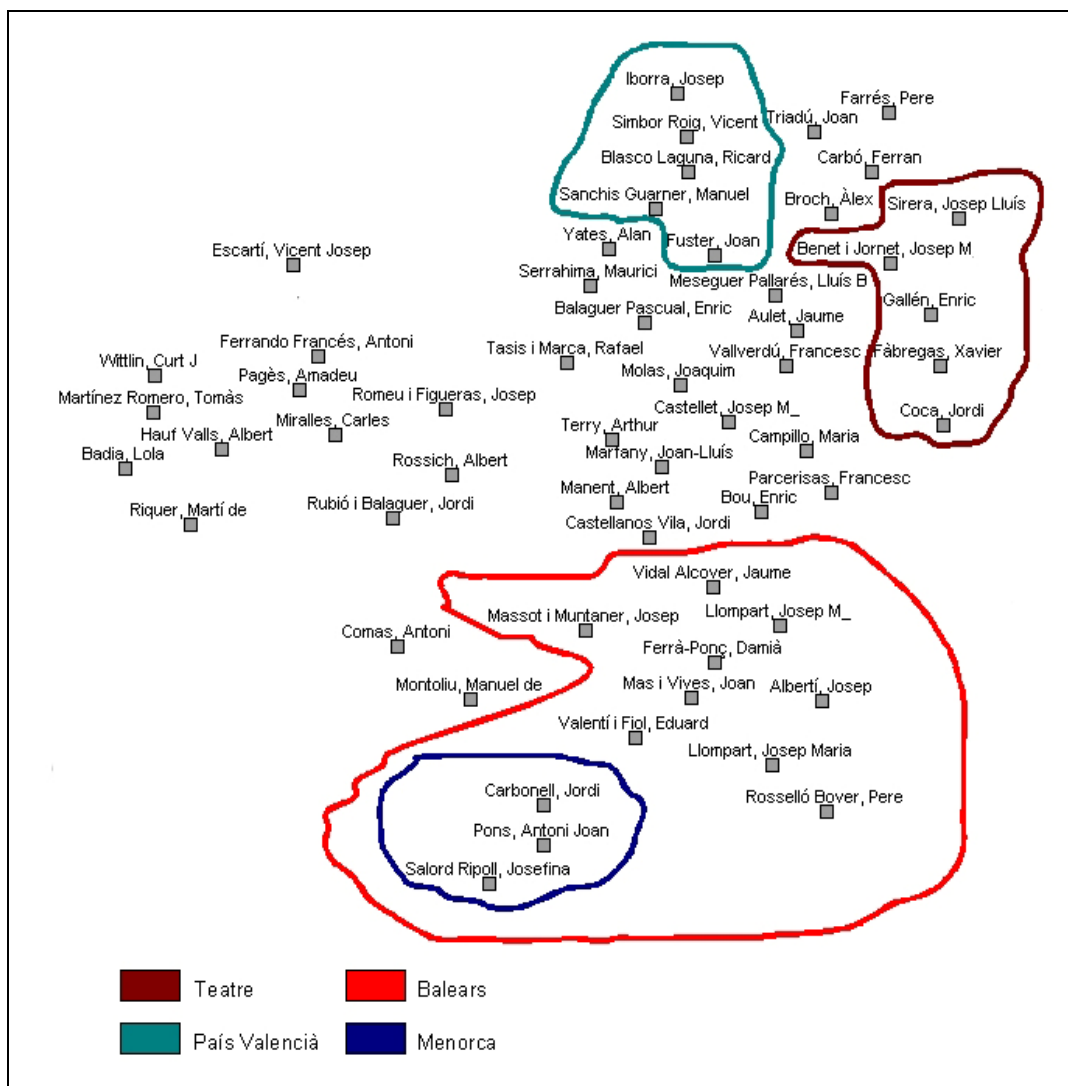

Figura 5-19 Agrupament d'autors segons alguns abasts regionals i de gènere dels estudis pels quals són citats principalment

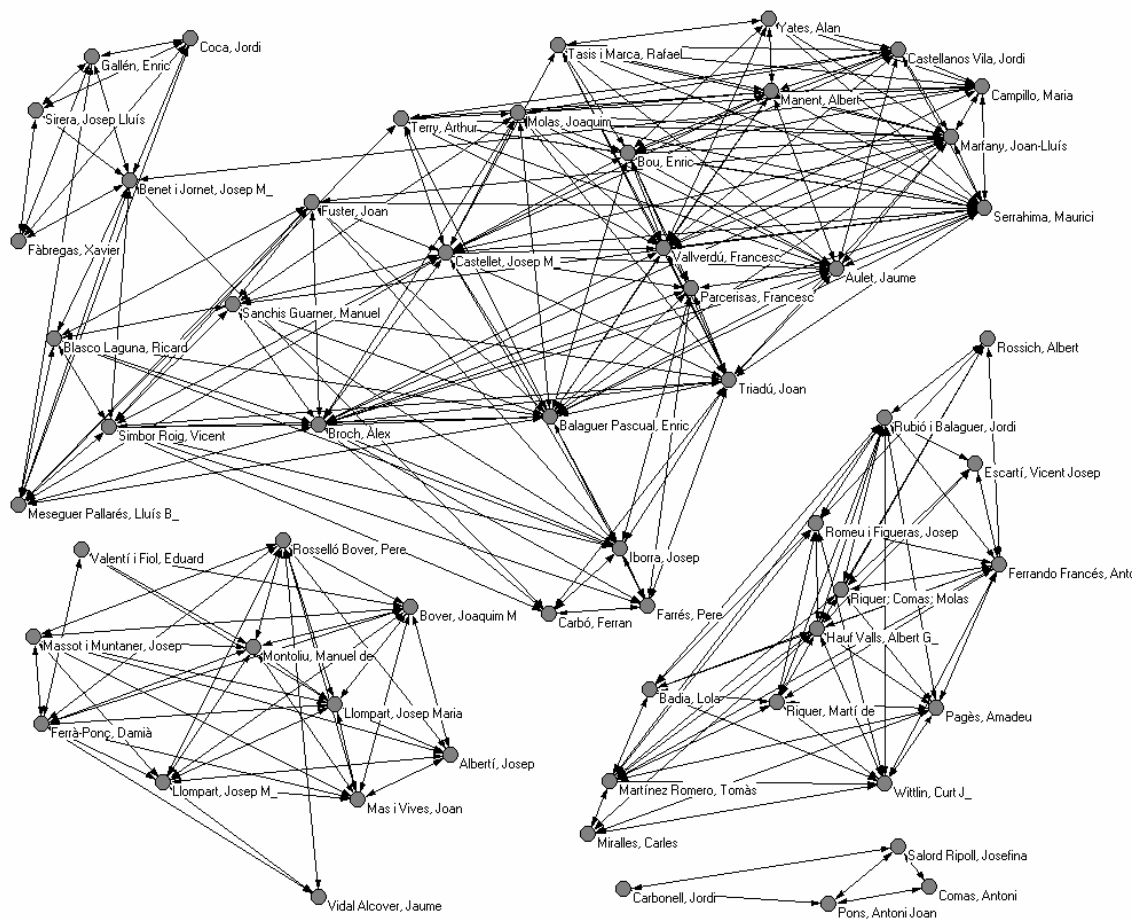

Figura 5-20 Xarxa de cocitació

6 Presència internacional dels estudis sobre literatura catalana en l'ISI AHCI

Aquest capítol està dedicat a mostrar, de manera somera, la visibilitat internacional que tenen els estudis sobre literatura catalana a partir d'una selecció de registres de l'AHCI. Aquesta base de dades és utilitzada internacionalment per a trobar referències en les àrees d'arts i d'humanitats . Per tant, el volum de presència de registres sobre documents de literatura catalana pot donar-nos una idea de la visibilitat de la disciplina un cop sabut que les publicacions especialitzades, essencialment en llengua catalana, no estan indexades en aquesta base de dades.

Tot i que no es pot dir que el conjunt de registres recuperat no sigui exhaustiu, s'ha volgut analitzar una mostra que resultés significativa de la presència de la literatura catalana a l'AHCI.

6.1 Objectius

L'objectiu perseguit en aquest capítol correspon a dos apartats de l'objectiu 2 (vid. apartat 1.3): Experimentar algunes de les idees i tècniques bibliomètriques esmentades (supra, capítol 2 i 3), dins la recerca que es realitza en la disciplina de la literatura catalana. Per a aconseguir-ho s'utilitzen dades extretes de publicacions en sèrie mitjançant el buidat d'un nucli de revistes complementades per les referències obtingudes d'altres bases de dades. El primer d'aquests apartats és :

2.5 Subministrar dades sobre la presència internacional dels estudis de literatura catalana en les revistes amb més visibilitat.

En aquest apartat s'estudia una selecció de registres obtinguts de l'AHCI per a obtenir informació sobre la visibilitat que ofereix l'índex de Thomson Scientific sobre la literatura catalana, a partir del tema genèric de literatura catalana, i sobre una selecció d'autors rellevants.

Els objectius específics perseguits són:

- Observar les tipologies documentals citades presents en els registres buidats, determinar-ne el percentatge d'articles i esbossar l'evolució cronològica .
- Indicar la distribució lingüística dels documents.
- Establir el grau de dispersió de les publicacions que contenen els documents.
- Conèixer els autors principals d'aquests documents.
- Analitzar la dispersió temàtica.

El segon apartat de l'objectiu correspon a:

2.6 Comprovar l'eficàcia, per als nostres propòsits, de les eines bibliogràfiques utilitzades.

Es tracta de concloure si els resultats obtinguts confirmen que les eines bibliogràfiques utilitzades ofereixen un material d'estudi suficientment extens i acurat per tal de ser utilitzats en estudis bibliomètrics.

Els procediments i anàlisis realitzats, així com llur conveniència, es justifiquen i analitzen metodològicament en el punt 6.2, a més del que ja s'ha comentat supra (vid. 3.4).

6.2 Metodologia

Un cop establerts els objectius específics, indicarem ara la manera d'aconseguir-los, exposant l'origen de les dades i assenyalant les eines que utilitzarem.

6.2.1 Sobre l'origen de les nostres dades

La font de les dades que utilitzem en aquest capítol AHCI, en funcionament des de 1977 [Keller; Lawrence 1980], i integrat des del 2005 en el *Web of Knowledge*¹⁰⁷.

El *Web of Knowledge* permet fer diferents tipus de cerques: generals, de referències citades, estructurades i avançades. Nosaltres ens hem limitat a utilitzar per al present treball la recerca avançada seleccionant només l'AHCI dins de les bases de dades de citacions. Per a l'equació de cerca es poden utilitzar els següents camps: tema, títol, autor, autor col·lectiu, font, any de publicació, organització, suborganització, adreça (carrer, ciutat, província o estat, país i codi postal). Els operadors disponibles són: «I» (*AND*), «O» inclusiu (*OR*), «NO» (*NOT*), «I» limitat a la mateixa frase (*SAME*) i d'adjacència implícita en el cas d'ometre operador entre dos termes. A més, disposa de caràcters especials de truncament (wildcards): * (zero o més caràcters), \$ (zero o un caràcter), ? (un i només un caràcter). La cerca es pot limitar per anys, per llengües i per tipus de documents.

Per a recuperar els documents s'ha recorregut a una doble estratègia. D'una banda, s'han recuperat documents que inclouen en el tema o en el títol «Catalan Literature», o «Catalan SAME Literature» o també «Catalan AND Literature». Cal fer notar que els títols habitualment estan traduïts a l'anglès. L'objectiu d'aquesta cerca és recuperar documents que parlin en general sobre literatura catalana. Aquest tipus d'equacions de cerca no subministren quasi bé cap registre. Per tant, la cerca més important s'ha realitzat a partir d'una llista d'autors literaris notables. Davant la manca d'un cànon inapel·lable que inclogui els autors catalans més importants, es va optar per seleccionar aquells que disposessin de més de 100 línies en l'entrada del *Nou diccionari de la Literatura Catalana* (NDLC) [Bou 2000], els quals resultaren ser 92. El llistat d'aquests autors s'ofereix a l'annex 3 (taula 10. 9)¹⁰⁸. Per a cada autor es va fer una cerca, tant pel que fa al títol, com a la matèria.

La cobertura cronològica de l'AHCI va des de 1975 fins a l'actualitat. Per tant, seguint l'abast del nostre estudi s'han explotat els registres que van des de 1975 fins a 2003.

Les cerques es van realitzar durant el setembre i l'octubre del 2005. Després de l'eliminació dels registres no pertinents van quedar-ne 607.

Cal indicar un seguit de dificultats i limitacions. Per un costat, les variants en els noms dels autors literaris clàssics (Ex. Ramon Lull, Raymond Llull, Raymond Lully, Raimundus Lulius, ...). D'altra banda, la dificultat de distingir, en alguns casos, treballs sobre autors literaris que tenen el

¹⁰⁷ Accessible en línia a: <<http://portal.isiknowledge.com>> [Consulta 5 de febrer de 2006]. Ofereix dades retrospectives des de 1975. L'AHCI fou el tercer producte a aparèixer d'una gamma d'índexs de citacions iniciada l'any 1961 amb el *Science Citation Index* (SCI) i seguida pel *Social Science Citations Index* (SSCI) l'any 1973.

¹⁰⁸ Hem d'agrair al professor Enric Bou que ens facilités un fitxer electrònic amb els 250 autors amb més línies en el NDLC.

mateix cognom, per la qual cosa es fa necessari dur a terme un tamisat posterior. Finalment, assenyalar que el control d'autoritats no és estricte i els autors dels treballs poden aparèixer citats de maneres diverses. Per a resoldre les incerteses s'ha recorregut a bases de dades en línia sempre que ha estat possible.

6.2.2 Sobre la manipulació de dades

Els registres seleccionats de l'AHCI van ser exportats al gestor Reference Manager per a realitzar el control d'autoritats i d'aquí a Access per al seu tractament estadístic posterior amb Excel, amb el qual s'obtenen els gràfics i indicadors.

6.2.3 Sobre els indicadors utilitzats

Els aspectes analitzats en aquest capítol requereixen només recomptes i càlculs de percentatges totalment trivials. Tanmateix, s'ha indicat qualsevol particularitat.

Analitzem, tot seguit, els indicadors que hem utilitzat.

6.2.3.A Quantitat de registres analitzats

Aporta informació sobre el volum de dades amb les quals s'ha treballat.

- ▲ Nombre de registres: recompte del total de documents dels quals es té informació.

6.2.3.B Tipologia documental

Varietat i distribució dels documents citats.

- ▲ Distribució percentual de la tipologia documental: recompte de les freqüències obtingudes per a cada tipus de document en l'anàlisi de citacions expressat en forma percentual, respecte al total de documents.

6.2.3.C Distribució cronològica

Dades sobre l'any de publicació del document.

- ▲ Nombre de documents per període cronològic. Nombre de documents citats que corresponen a un període de temps concret. Els hem agrupat en períodes de 10 anys i presentat de manera gràfica.

6.2.3.D Llengua

Informació sobre la llengua en la qual es troben els diferents documents indexats.

- ▲ Distribució lingüística: Freqüència relativa de la llengua amb la qual estan escrits els diferents documents citats.

6.2.3.E Dispersió de títols

Dades sobre els títols de revistes amb més registres.

- ▲ Distribució percentual de títols més citats: freqüència relativa per a cada títol, expressada de manera percentual.

6.2.3.F Producció dels autors

Volum de treballs publicats pels investigadors.

- ▲ Nombre d'articles corresponents a un autor. Recompte de títols d'articles atribuïbles a un autor determinat.
- ▲ Distribució percentual del nombre de treballs diferents corresponents a cada autor. Freqüència relativa dels títols d'articles sobre literatura catalana atribuïts als autors seleccionats de l'AHCI.

6.2.3.G Continguts temàtics

Subcamps, autors literaris i les seves creacions artístiques analitzades.

- ▲ Distribució percentual de documents que corresponen amb tres grans àrees de la literatura i de la història de la literatura catalana (medieval, moderna, contemporània).
- ▲ Nombre de documents que tracten d'una creació literària: recompte dels documents citats que estudien una obra literària concreta.
- ▲ Nombre de documents que tracten d'un autor literari: recompte dels documents citats que analitzen la vida i obra d'autors literaris concrets i no tot un corrent o una època.

6.3 Resultats i anàlisi

Assenyalem, en primer lloc, que el total de registres obtinguts és de 607, un nombre que considerem petit i atès que s'han explorat un total de 92 autors literaris a més de la cerca general pel tòpic de literatura catalana. Del total de 92 autors només en 60 casos (65,2 %) va aparèixer algun document sobre ells, en la major part dels casos ressenyes de llibres. La xifra es redueix sensiblement quan es limita la cerca a articles (vid. 6.3.5).

6.3.1 Tipologies documentals i la seva evolució cronològica

Del total de 607 registres que s'han trobat, la major part (70 %) corresponen a ressenyes de llibres, mentre que només un 26,2 % són classificats com articles (Taula 6.1). El 3,8 % restant es diversifica en notes, aspectes bibliogràfics, ressenyes de teatre i material editorial, que engloba elements documentals heterogenis, com ara entrevistes o opinions.

Taula 6.1 Tipologies documentals dels registres buidats de l'AHCI

Tipologia documental	# de registres	% de registres
Ressenyes de llibre (<i>Book Review</i>)	425	70,0
Articles	159	26,2
Element sobre un individu (<i>Item About an Individual</i>)	7	1,2
Nota	5	0,8
Material editorial (<i>Editorial Material</i>)	5	0,8
Element biogràfic (<i>Biographical-Item</i>)	3	0,5
Ressenya de teatre (<i>Theater Review</i>)	2	0,3
Sense identificar	1	0,2

Per la seva banda, la figura 6.1 recull l'evolució cronològica des de 1974 al 2003, per a les dues tipologies principals, les ressenyes de llibre i els articles, atenent a l'any de publicació del document, segons consta en l'AHCI. Les dades s'han agrupat en 3 dècades. S'observa un increment permanent del nombre d'articles, mentre que les ressenyes de llibres experimenten un increment en el període 1984-1993 respecte al 1974-1983, però decreixen en el període 1994-2003. El gràfic també inclou el total que segueix la forma de la corba de les ressenyes per l'absoluta predominança d'aquestes, tot i que la davallada del període 1994-2003 es veu més atenuada per l'augment dels articles.

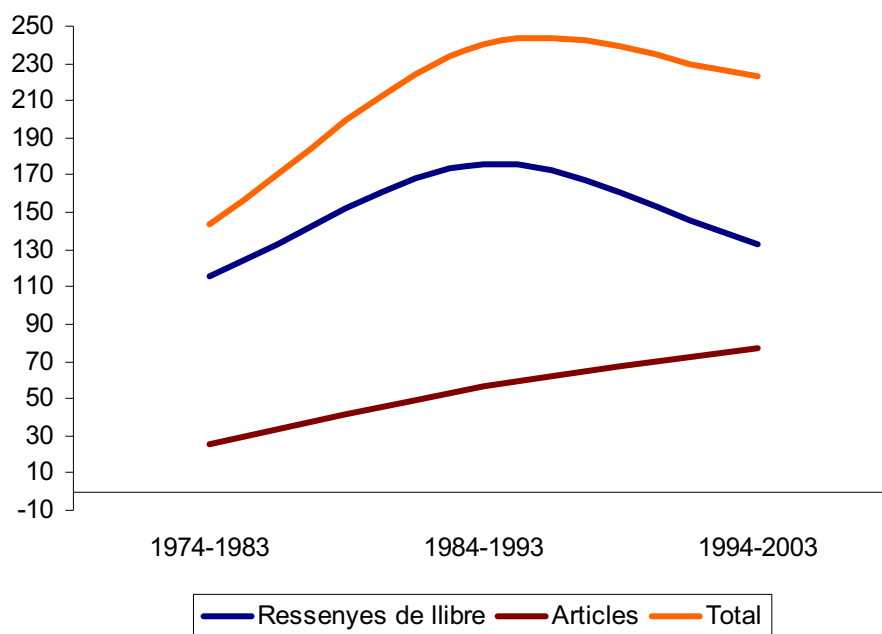

Figura 6-1 Evolució cronològica de registres a l'AHCI segons tipologia de documents

6.3.2 Llengua dels documents

Pel que fa a la llengua en la qual estan publicats el conjunt global de documents, l'anglès domina netament, amb un 55,8 % de referències (taula 6.2), seguida de l'espanyol (27, 2%), mentre que en català només han aparegut un 1,8 % dels registres, cosa que s'explica fàcilment si es

considera el que ja hem assenyalat supra (vid 1.2) sobre l'absència de revistes específiques de literatura catalana; o bé, de temes d'humanitats en català. Les poques referències que hi són presents en català es deuen a publicacions sobre temes hispànics o de literatura hispànica o romànica que admeten que les col·laboracions siguin en llengües diverses: *Bulletin of Hispanic Studies*, *Iberoromania*, *Studi Medievali*, *Revue de Linguistique Romane*, *Revue des Langues Romanes* i *Estreno. Cuadernos del Teatro Español Contemporáneo*.

Taula 6.2 Percentatges de llengües utilitzades en els registres de l'AHCI

Llengua	# de registres	% de registres	% acumulat de registres
Anglès	338	55,7	55,7
Espanyol	165	27,2	82,9
Francès	47	7,7	90,6
Alemany	30	4,9	95,6
Italià	14	2,3	97,9
Català	11	1,8	99,7
No consta	2	0,3	100

Respecte a l'evolució cronològica de la presència de llengües (figura 6.2), s'observa que la llengua dominant, l'anglès, pateix un retrocés en el període 1994-2003 totalment lligat a la davallada de ressenyes esmentat en l'epígraf anterior. En canvi, l'espanyol segueix augmentant durant aquest període. L'italià, l'alemany i el francès no experimenten canvis notables, mentre que el català, tot i la seva minsa presència global, inexistent en el període 1974-1983, supera a l'italià en el període que correspon a 1994-2003.

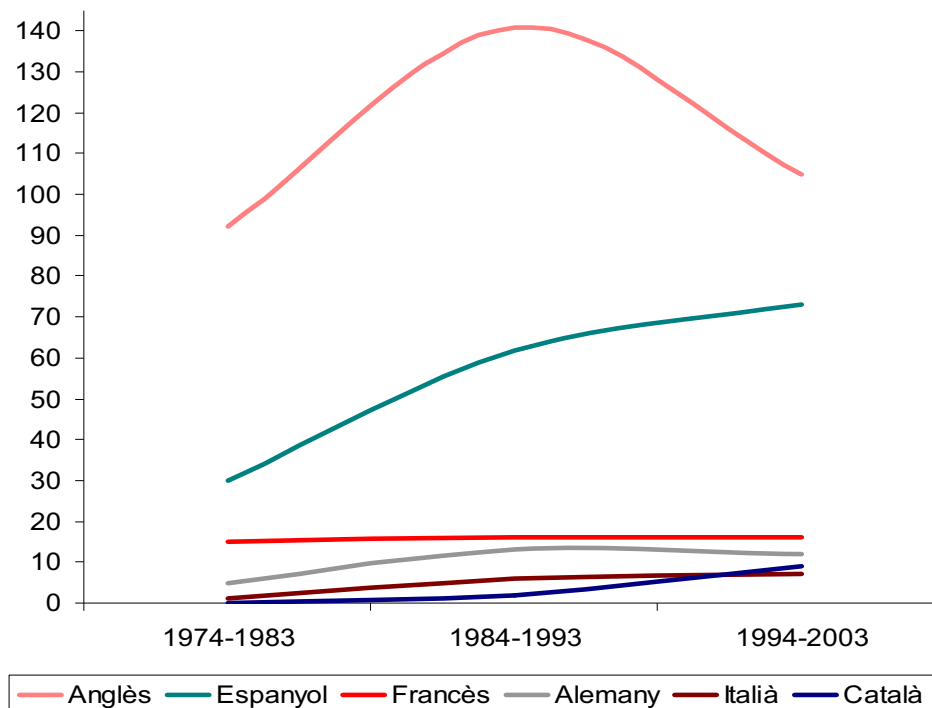

Figura 6-2 Evolució de l'ús de les diverses llengües en els registres de l'AHCI

La taula 6.3 mostra el pes de cada llengua a les tipologies documentals. Mentre que a les ressenyes de llibre l'anglès és la llengua predominant; en el cas dels articles s'observa com resulta ser-ho l'espanyol, l'únic cas on tenen més pes els articles que no pas les ressenyes. Pel que fa al català, s'han trobat 6 ressenyes de llibre i 4 articles. 3 articles procedeixen del *Bulletin of Hispanic Studies* i un del *Estreno. Cuadernos del Teatro Español Contemporáneo*. Això mostra que encara que no s'indexen les revistes catalanes de literatura, no és del tot impossible publicar en català i aparèixer a l'AHCI.

Taula 6.3 Distribució de llengües segons tipologia documental (AHCI)

		Tipus de document								
		Ressenya de llibre	Articles	Element sobre un individu	Nota	Element biogràfic	Material editorial	Ressenya de teatre	Sense identificar	Totals
L l e n g u a	Anglès	285	51	0	0	1	1	0	0	338
	Espanyol	66	85	7	2	2	3	0	0	165
	Francès	33	10	0	2	0	1	1	0	47
	Alemany	25	4	0	0	0	0	1	0	30
	Italià	9	5	0	0	0	0	0	0	14
	Català	6	4	0	1	0	0	0	0	11
	Sense identificar	1	0	0	0	0	0	0	1	2
	Totals	425	159	7	5	3	5	2	1	607

6.3.3 Dispersió de les publicacions periòdiques

Pel que fa al total de registres buidats (taula 6.4), la publicació que presenta més elements documentals és *World Literature Today*, amb un 19,9 % del total, seguida a força distància pel *Bulletin of Hispanic Studies* (8,6 %), i *Insula. Revista de Letras y Ciencias Humanas* (6,1 %). Indiquem la presència de suplementes de premsa com *The Times Literary Supplement* i *The New York Times Book Review*.

Taula 6.4 Publicacions periòdiques amb més registres a l'AHCI

Publicació	# Registres	% de registres	% acumulat de registres
World Literature Today	121	19,9	19,9
Bulletin of Hispanic Studies	52	8,6	28,5
Insula. Revista de Letras y Ciencias Humanas	42	6,9	35,4
Cuadernos Hispanoamericanos	37	6,1	41,5
Hispanic Review	24	4,0	45,5
Modern Language Review	23	3,8	49,3
Anales de la Literatura Española Contemporánea	18	3,0	52,2
Hispania. A Journal Devoted to the Teaching of Spanish and Portuguese	13	2,1	54,4
Nueva Estafeta	13	2,1	56,5
Revista de Occidente	13	2,1	58,6

Zeitschrift für Romanische Philologie	13	2,1	60,8
Hispanofila	12	2,0	62,8
Europe-Revue Litteraire Mensuelle	11	1,8	64,6
Books Abroad	10	1,6	66,2
TLS. The Times Literary Supplement	10	1,6	67,9
Iberoromanía	9	1,5	69,4
Quinzaine Litteraire	9	1,5	70,8
Speculum. A Journal of Medieval Studies	9	1,5	72,3
Estreno. Cuadernos del Teatro Español Contemporáneo	7	1,2	73,5
Revista de Estudios Hispánicos	7	1,2	74,6
Romance Quarterly	7	1,2	75,8
Crítica Hispánica	6	1,0	76,8
Romanische Forschungen	6	1,0	77,8
Bulletin Hispanique	5	0,8	78,6
Fabula	5	0,8	79,4
Revue de Linguistique Romane	5	0,8	80,2
Revue des Langues Romanes	5	0,8	81,1
Romance Notes	5	0,8	81,9
Romance Philology	5	0,8	82,7
MLN. Modern Language Notes	4	0,7	83,4
Studi Medievali	4	0,7	84,0
Belfagor	3	0,5	84,5
Esprit	3	0,5	85,0
Journal of Hispanic Philology	3	0,5	85,5
Medioevo Romanzo	3	0,5	86,0
Moyen Age	3	0,5	86,5
New York Times Book Review	3	0,5	87,0
12 títols	2	4,0	91,0
54 títols	1	9,0	100

La taula 6.5 permet veure les publicacions periòdiques que acumulen un mínim de tres ressenyes de llibre. S'observa com *World Literature Today* n'acumula 118, un 27,8 % del total. Notem també que dels 121 registres d'aquesta revista, 118 corresponen a ressenyes de llibre.

Taula 6.5 Publicacions periòdiques amb més ressenyes a l'AHCI

Publicació	# de registres	% de registres	% acumulat de registres
World Literature Today	118	27,8	27,8
Bulletin of Hispanic Studies	45	10,6	38,4
Hispanic Review	23	5,4	43,8
Modern Language Review	19	4,5	48,2
Insula. Revista de Letras y Ciencias Humanas	17	4,0	52,2
Nueva Estafeta	12	2,8	55,1
Zeitschrift für Romanische Philologie	12	2,8	57,9
Hispania. A Journal Devoted to the Teaching of Spanish and Portuguese	11	2,6	60,5
Cuadernos Hispanoamericanos	10	2,4	62,8
Books Abroad	10	2,4	65,2
TLS. The Times Literary Supplement	10	2,4	67,5

Anales de la Literatura Española Contemporánea	9	2,1	69,6
Speculum. A Journal of Medieval Studies	8	1,9	71,5
Iberoromania	7	1,6	73,2
Quinzaine Litteraire	7	1,6	74,8
Europe. Revue Litteraire Mensuelle	6	1,4	76,2
Romanische Forschungen	6	1,4	77,6
Hispanofila	5	1,2	78,8
Fabula	5	1,2	80,0
Revue de Linguistique Romane	5	1,2	81,2
Romance Philology	5	1,2	82,4
Revista de Estudios Hispánicos	4	0,9	83,3
Estreno. Cuadernos del Teatro Español Contemporáneo	3	0,7	84,0
Bulletin Hispanique	3	0,7	84,7
Studi Medievali	3	0,7	85,4
Esprit	3	0,7	86,1
New York Times Book Review	3	0,7	86,8
11 títols	2	5,2	92,0
34 títols	1	8,0	100

Pel que fa als articles, la taula 6.6 mostra la dispersió completa dels 129 registres buidats. Hi figura en primer lloc *Insula. Revista de Letras y Ciencias Humanas* (12,6%), seguida de molt a prop per *Cuadernos Hispanoamericanos* (11,9 %).

Taula 6.6 Publicacions periòdiques amb articles (AHCI)

Publicació	# de registres	% de registres	% acumulat de registres
Insula. Revista de Letras y Ciencias Humanas	20	12,6	12,6
Cuadernos Hispanoamericanos	19	11,9	24,5
Revista de Occidente	11	6,9	31,4
Anales de la Literatura Española Contemporánea	9	5,7	37,1
Bulletin of Hispanic Studies	7	4,4	41,5
Hispanofila	7	4,4	45,9
Romance Quarterly	6	3,8	49,7
Romance Notes	5	3,1	52,8
Modern Language Review	4	2,5	55,3
Europe. Revue Litteraire Mensuelle	4	2,5	57,9
Estreno, Cuadernos del Teatro Español Contemporáneo	4	2,5	60,4
Crítica Hispánica	4	2,5	62,9
Revista de Estudios Hispánicos	3	1,9	64,8
Revue des Langues Romanes	3	1,9	66,7
MLN. Modern Language Notes	3	1,9	68,6
World Literature Today	2	1,3	69,8
Hispania. A Journal Devoted to the Teaching of Spanish and Portuguese	2	1,3	71,1
Iberoromania	2	1,3	72,3
Bulletin Hispanique	2	1,3	73,6
Forum for Modern Language Studies	2	1,3	74,8
Hispanic Review	1	0,6	75,5
Nueva Estafeta	1	0,6	76,1
Zeitschrift für Romanische Philologie	1	0,6	76,7
Speculum. A Journal of Medieval Studies	1	0,6	77,4

Studi Medievali	1	0,6	78,0
Belfagor	1	0,6	78,6
Journal of Hispanic Philology	1	0,6	79,2
Medioevo Romanzo	1	0,6	79,9
Moyen Age	1	0,6	80,5
Allegorica	1	0,6	81,1
Arbor. Ciencia, Pensamiento y Cultura	1	0,6	81,8
Journal of Spanish Studies Twentieth Century	1	0,6	82,4
Revista de Literatura	1	0,6	83,0
Boletín de la Real Academia Española	1	0,6	83,6
Caravelle. Cahiers du Monde Hispanique et Luso-Bresilien	1	0,6	84,3
Coloquio-Artes	1	0,6	84,9
Confluencia. Revista Hispánica de Cultura y Literatura	1	0,6	85,5
Contemporary Theatre Review	1	0,6	86,2
Cuadernos del Norte	1	0,6	86,8
Dieciocho. Hispanic Enlightenment	1	0,6	87,4
Explicación de Textos Literarios	1	0,6	88,1
Harvard Theological Review	1	0,6	88,7
Journal of Medieval and Renaissance Studies	1	0,6	89,3
Journal of Medieval History	1	0,6	89,9
Journal of the Warburg and Courtauld Institutes	1	0,6	90,6
Kentucky Romance Quarterly	1	0,6	91,2
Lettere Italiane	1	0,6	91,8
Literary Review	1	0,6	92,5
Mester	1	0,6	93,1
Modern Drama	1	0,6	93,7
Neue Rundschau	1	0,6	94,3
Quinquereme. New Studies in Modern Languages	1	0,6	95,0
Revista de Filología Española	1	0,6	95,6
Revista de Indias	1	0,6	96,2
Revista Iberoamericana	1	0,6	96,9
Revue Romane	1	0,6	97,5
Rivista di Letterature Moderne e Comparate	1	0,6	98,1
Semiótica	1	0,6	98,7
Weimarer Beitrage	1	0,6	99,4
Word & Image	1	0,6	100,0

6.3.4 La producció dels autors

Pel que fa a la producció dels autors, la taula 6,7 mostra en primera posició a Albert M. Forcadas, del Departament de Llengües modernes i Estudis culturals de la University of Alberta (8,9 %), seguit, a una distància relativament forta, de Peter Cocozzella (3,0 %), del Departament de Llengües romàniques i literatures de la SUNY-Binghamton University.

Taula 6.7 Producció general dels autors (AHCI)

Autors	# de registres	% de registres	% acumulat de registres
Forcadas, AM	54	8,9	8,9
Cocozzella, P	18	3,0	11,9

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Pérez, J	14	2,3	14,2
Terry, A	13	2,1	16,3
Hart, P	9	1,5	17,8
Marfany, JL	9	1,5	19,3
Mcnerney, K	9	1,5	20,8
Bou, E	8	1,3	22,1
Carol, J	8	1,3	23,4
Marti-Olivella, J	8	1,3	24,7
Keown, D	7	1,2	25,9
Archer, R	5	0,8	26,7
Boehne, PJ	5	0,8	27,5
George, D	5	0,8	28,3
Nichols, GC	5	0,8	29,2
Sobrer, JM	5	0,8	30,0
Bonner, A	4	0,7	30,6
Brenes García, AM	4	0,7	31,3
Busquets, L	4	0,7	32,0
Cabre, L	4	0,7	32,6
Díaz, JW	4	0,7	33,3
González, J	4	0,7	33,9
Hauf, AG	4	0,7	34,6
Pont, J	4	0,7	35,3
Puig, M	4	0,7	35,9
Valdivieso, LT	4	0,7	36,6
Yates, A	4	0,7	37,2
Aiats, J; Pujol, JM	3	0,5	37,7
Brummer, R	3	0,5	38,2
Dagenais, J	3	0,5	38,7
Dobzynski, C	3	0,5	39,2
Duran, M	3	0,5	39,7
Faulhaber, CB	3	0,5	40,2
Hillgarth, JN	3	0,5	40,7
Manent, A	3	0,5	41,2
Matamoro, B	3	0,5	41,7
Neugaard, EJ	3	0,5	42,2
Roy, J	3	0,5	42,7
Sansone, GE	3	0,5	43,2
Viera, DJ	3	0,5	43,7
Wellwarth, GE	3	0,5	44,2
Zimmermann, MC	3	0,5	44,6
33 autors	2	10,9	55,5
263 autors	1	43,3	98,8
Documents anònims	7	1,2	100

Pel que fa als autors específics d'articles (taula 6.8), la dispersió és molt gran, amb un màxim de 3 obres en el cas de quatre autors.

Taula 6.8 Producció dels autors pel que fa a articles (AHCI)

Autor	# d'articles
González, J	3
Pont,, J.	3
Manent, A.	3
Viera, D. J.	3
Cocozzella, P.	2
Bou, E.	2
George, D.	2
Nichols, G. C	2
Busquets, L.	2
Sansone, G. E.	2
Cayrol, A.	2
Duplaa, C.	2
Muñoz Millanes, J.	2
Rosenthal, D. H.	2
Salas, Romo, E. A.	2
Vidal, Tibbits, M.	2
Walters, D. G.	2
121 autors	1

Indiquem també que només hem trobat un cas de col·laboració en un article entre dos autors.

6.3.5 Continguts temàtics

Hem centrat la nostra anàlisi de continguts en els articles de publicació periòdica en els quals té plenament sentit.

El primer que constatem (taula 6.9) és un gran predomini de la literatura contemporània (79,9 %), mentre que no s'ha localitzat ni un sol registre relacionat amb la literatura de l'època moderna. També cal fer notar que la meitat dels articles de l'època medieval estan en anglès. En aquesta llengua el nombre d'articles de literatura contemporània és 2,4 vegades més gran que el de medieval, però en espanyol aquesta ràtio s'eleva fins a 15,8. Paral·lelament, indiquem que el nombre d'articles de literatura contemporània accessibles a interessats que no dominin l'espanyol o el català és només de 45, un 35,4 % dels que hem trobat. I si ens limitem a la llengua anglesa, lingua franca en l'àmbit acadèmic internacional, el percentatge es redueix fins al 28,34 %, cosa que pot dificultar que especialistes d'altres literatures tinguin coneixement detallat de la producció contemporània catalana.

Taula 6.9 Percentatge de citacions en les grans àrees d'estudi de la literatura catalana i la seva història

Època	# d'articles	% d'articles	Català	Anglès	Francès	Alemany	Italià	Espanyol
Contemporània	127	79,9	3	36	5	2	2	79
Medieval	30	18,9	1	15	4	2	3	5
Moderna	0	0	0	0	0	0	0	0
No classificats	2	1,3	0	0	1	0	0	1

Gairebé no hi ha articles dedicats a un gènere literari concret (1 de teatre i 1 a narrativa) i cap a un àmbit regional concret, per tant hem desestimat qualsevol consideració estadística sobre aquests punts per irrellevant.

Quant a les obres literàries específicament estudiades en els articles, destaca en primer lloc «Tirant lo Blanc», amb 7 treballs, seguit de «La Plaça del Diamant» amb 6 (taula 6.10).

Taula 6.10 Obres literàries estudiades en articles (AHCI)

Obra	# de registres
Tirant lo Blanc	7
La plaça del Diamant	6
El Carrer de les Camèlies	3
La Bogeria	2
Ramona, adéu	2
Aquella paret, aquella mimosa	1
Bearn	1
Cementiri de Sinera	1
El catalans als camps nazis	1
El dia que va morir Marilyn	1
El sexe dels àngels	1
Hora violeta	1
Jardins d'Espanya	1
La bruixa i l'infant orat	1
La febre d'or	1
L'Aroma D'arc	1
Les pomes d'or	1
Llibre de Fortuna e Prudència	1
Mirall trencat	1
Mme. Dillon	1
Mort i la Primavera	1
Nabí	1
Per al llibre de Salms d'aquests vells cecs	1
Poemes civils	1
Primera història d'Ester	1
Quanta, quanta guerra	1
Setmana Santa	1
Solitud	1
Spill	1
Teoria dels Cossos	1
Terra Baixa	1

Pel que fa als autors literaris analitzats (taula 6.11) en els articles, en primer lloc es troba Mercè Rodoreda amb 16 registres, seguida a distància de Salvador Espriu amb 9.

Dels 93 autors seleccionats del *Nou Diccionari de literatura catalana* només hem trobat registres de 39¹⁰⁹, aproximadament un 42 % del total seleccionat, en un període de 30 anys. No sembla pas una xifra gaire considerable.

Aquest rànquing no és gaire coincident amb l'obtingut a partir de l'anàlisi de citacions (taula 5.60)¹¹⁰. Una revisió no sistemàtica de l'autoria dels treballs i de la bibliografia citada ens indueix a pensar que estem davant d'una producció internacional que té certa independència de la que hem analitzat en l'anàlisi de citacions. En aquest sentit citem, per exemple, el cas de Montserrat Roig. A la taula 6.11 apareix en 3r lloc amb 8 registres. En canvi, en la nostra anàlisi de citacions es troba en la posició 64, amb només 5 citacions. Una cerca en el *Dissertation abstracts*¹¹¹ permet localitzar 11 tesis doctorals en l'àmbit saxó, defensades entre 1992 i el 2003, i centrades totalment o parcial en Montserrat Roig (Annex 4, taula 9.17). Això està en coherència amb aquest relatiu interès detectat en l'AHCI, però no amb la nostra anàlisi de citacions, ni tampoc amb l'absència de tesis sobre aquesta autora llegides en els Països Catalans o a Espanya, segons la base de dades TESEO (vid. infra taula 7.12).

Taula 6.11 Autors literaris estudiats

Autor tractat	# registres
Mercè Rodoreda	16
Salvador Espriu	9
Montserrat Roig	8
Gabriel Ferrater	7
Joanot Martorell	7
Josep Carner	6
Josep Vicent Foix	6
Francesc Eiximenis	5
Joan Brossa	5
Llorenç Villalonga Pons	5
Narcís Oller	5
Àngel Gimerà	4
Antoni Canals	4
Eugeni d'Ors	4
Joan Maragall	4
Pere Gimferrer	4
Santiago Rusiñol	4
Vicent Ferrer	4
Ana Maria Moix	3
Ausiàs March	3
Josep Maria Benet Jornet	3
Josep Pla	3

¹⁰⁹ Quatre autors literaris que hem inclòs a la taula 6.11 no pertanyen al nostre cànon del NDLC, però s'han inclòs perquè eren analitzats en articles que tractaven també específicament d'autors que sí hi pertanyen.

¹¹⁰ Ni tampoc amb el de TRACES, però en aquest cas essencialment es tracta de fonts periodístiques, tal i com hem justificat supra (vid. 5.3.8).

¹¹¹ *Dissertation abstracts ondisc* [Recurs electrònic]. A: <estel.bib.ub.es/mes/shodoc.php?col=bex&doc=55> [Consulta 26 de juliol de 2007].

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Maria Aurèlia Capmany	3
Terenci Moix	3
Baltasar Porcel	2
Carles Riba	2
Jacint Verdaguer	2
Josep Maria Castellet	2
Marià Manent	2
Agustí Bartra	1
Bernat Metge	1
Carme Montoriol	1
Carme Riera	1
Caterina Albert Paradís/ Víctor Català	1
Jaume Roig	1
Joan Ferraté	1
Joan Perucho	1
Josep Yxart	1
Marià Manent	1
Pere Calders	1
Pere el Cerimoniós	1
Ramon Llull	1
Ramon Muntaner	1
Vicent Andrés Estellés	1

7 Anàlisi de tesis doctorals de literatura catalana a partir de TESEO

En aquest apartat es presenta el resultat de l'anàlisi del contingut dels registres buidats de la base de dades TESEO. Aquestes dades poden servir per a completar les obtingudes en apartats anteriors pel que fa a l'activitat de recerca a la literatura catalana i les relacions que s'estableixen entre els membres d'aquesta comunitat acadèmica.

Les tesis doctorals són la manifestació més important de la recerca no finançada, especialment en l'àrea d'humanitats, i representa molt bé els interessos personals dels investigadors.

Les conclusions referents a aquest bloc s'ofereixen en el capítol 8 integrades amb les de la resta d'apartats pràctics i els aspectes teòrics que requereixin corol·laris.

7.1 Objectius

Els objectius del capítol 7 estan relacionats amb tres aspectes concrets de l'objectiu general 2 (vid. apartat 1.3) que recordem era: experimentar algunes de les idees i tècniques bibliomètriques esmentades (supra, capítol 3), dins la recerca que es realitza en la disciplina de la literatura catalana, utilitzant dades extretes de publicacions en sèrie mitjançant el buidat d'un nucli de revistes complementades per les referències obtingudes d'altres bases de dades. Els tres aspectes escaients aquí són:

2.3 Mostrar algunes de les relacions que s'estableixen entre membres de la comunitat investigadora amb objecte de conèixer la dinàmica de la disciplina.

2.4 Aportar informació sobre tesis doctorals així com dels actors i de les institucions involucrats.

2.6 Comprovar l'eficàcia, per als nostres propòsits, de les eines bibliogràfiques utilitzades.

A continuació, s'estableixen els objectius específics que marquen la metodologia a seguir i les conclusions. Cal considerar que els procediments i anàlisis realitzats, així com llur conveniència, es justifiquen i analitzen metodològicament en el punt 7.2, a més del que ja s'ha comentat supra (vid. 3.4).

Objectiu 2.3: Mostrar algunes de les relacions que s'estableixen entre membres de la comunitat investigadora amb objecte de conèixer la dinàmica de la disciplina.

En aquests apartat es persegueix mostrar quin tipus d'informació es pot extreure dels registres de la base de dades TESEO pel que fa a les relacions que s'estableixen entre membres de la comunitat acadèmica, així com oferir-ne els resultats.

Els objectius específics perseguits són:

- Estudiar la coparticipació en tribunals.
- Observar genealogies de direcció de tesi que s'hagin format.
- Conèixer els lligams entre directors de tesi i membres de tribunals seleccionats.

- Indicar vincles entre membres seleccionats i universitats de lectura de tesis.
- Esbossar figures amb els trets més significatius de les xarxes que es formen entre els membres de tribunals de tesi, així com entre directors de tesi i membres seleccionats.

Objectiu 2.4 Aportar dades sobre tesis doctorals, així com dels actors i de les institucions involucrats.

Aquest objectiu té un doble propòsit. D'una banda d'oferir informació sobre el contingut de les tesis que complementin la informació proporcionada a l'epígraf 5 sobre la recerca en literatura catalana. Per un altre costat, es vol establir la rellevància resultant de l'activitat de directors de tesis i membres dels tribunals de defensa, com a resultat de la seva reincidència. Aquesta informació pot ajudar a complementar la informació del capítol 5 sobre els acadèmics més significatius.

Els objectius específics són:

- Determinar la dinàmica de defensa de tesis doctorals en funció del temps.
- Establir el grau d'activitat de les universitats pel que fa a la defensa de tesis.
- Indicar la distribució lingüística pel que fa a l'ús de la llengua seleccionada per a la redacció de la tesi.
- Mostrar el tipus de facultats i departaments als quals està adscrit el doctorand.
- Classificar la dispersió temàtica del contingut de les tesis doctorals.
- Determinar el percentatge d'autors de tesis doctorals que són dones i els que són homes.
- Construir un rànquing de rellevància de directors de tesi en funció del nombre de direccions realitzat.
- Estimar els percentatges de les especialitats acadèmiques dels membres dels tribunals i la seva evolució amb el temps.
- Oferir recomptes de la procedència institucional dels membres dels tribunals en funció de la universitat de defensa de la tesi.
- Construir rànquings de rellevància dels membres de tribunals de tesis en funció de la seva posició en les xarxes de relacions que s'estableixen entre ells per coparticipació.

Objectiu 2.6: Comprovar l'eficàcia, per als nostres propòsits, de les eines bibliogràfiques utilitzades.

Es tracta de concloure si els resultats obtinguts confirmen que les eines bibliogràfiques utilitzades ofereixen un material d'estudi suficientment extens i acurat per tal de ser utilitzats en estudis bibliomètrics.

7.2 Metodologia

Un cop establerts els objectius específics, indiquem ara quina és la manera d'aconseguir-los, exposant l'origen de les nostres dades i assenyalant les eines que utilitzarem per a aconseguir-los.

7.2.1 Sobre l'origen de les nostres dades

La font principal de les dades que utilitzem en aquest capítol és la base de dades TESEO. Quan no és així s'assenyala explícitament. TESEO és una base de dades que recull i permet recuperar informació sobre tesis doctorals llegides i considerades aptes a les universitats espanyoles des de 1976. El sistema, que depèn del Consell espanyol de Coordinació Universitària¹¹², és accessible en línia des de 1997, encara que ha anat canviant d'ubicació, estant ara situada en les pàgines web del Ministeri espanyol d'Educació i Ciència¹¹³. No s'han explotat en aquest estudi les tesis doctorals realitzades a la Catalunya Nord ni les d'àmbit internacional en general, limitant-nos a la jurisdicció espanyola.

La base de dades permet fer una cerca pels següents camps: autor, títol, resum, director, universitat, centre de lectura, curs acadèmic i descriptors.

Per a recuperar els documents pertinents, en absència d'una categoria per a literatura catalana; o bé, més general per a filologia catalana, s'ha utilitzat una estratègia de cerca equivalent a:

en el camp «Descriptor»	((HISTORIA DE LA LITERATURA ESPAÑOLA) OR (HISTORIA DE LA LITERATURA) OR (LENGUA Y LITERATURA) OR (ANÁLISIS LITERARIO)) OR
en el camp «Título/Resumen»	((LITERATURA CATALANA) OR (CATAL\$) OR (LITERATURA VALENCIANA) OR (VALENCIS\$))

La major part de documents es van recuperar amb el descriptors «HISTORIA DE LA LITERATURA ESPAÑOLA», «HISTORIA DE LA LITERATURA» i pel més «genèric LENGUA Y LITERATURA». Aquests cerca es va completar buscant registres de tesis que pugessin contenir en el seu títol o resum una referència a la literatura catalana, o fins i tot, a qualsevol cosa relacionada amb el català o la realitat catalana, si en algun dels dos camps se'n fa esment. Aquest procediment va generar una quantitat considerable de soroll, però no hi havia cap més manera de completar una llista exhaustiva de tesis, factor fonamental per tal que el nostre estudi tingüés valor estadístic. La cerca es va estendre també per a la llengua valenciana, nom que rep correntment la llengua catalana parlada al País Valencià.

Després de l'eliminació dels registres no pertinents van quedar-ne 151¹¹⁴. S'han inclòs tots aquells que s'ha pogut establir que versen, encara que sigui parcialment, sobre literatura catalana.

Convé advertir que la qualitat de la base de dades TESEO és força desigual, car essencialment depèn del rigor amb el qual els doctorands, els tribunals i les universitats es prenen la tasca de subministrar les dades. Entre les limitacions s'ha esmentat la manca d'exhaustivitat, l'actualització lenta – fet que va contribuir que aturéssim el nostre període d'estudi en l'any 2003 – i que els registres pateixin de carències – especialment quant al director de tesi – i manca de control d'autoritats [Delgado et al. 2006].

Per a completar mancances concretes en algun camp que hem trobat nosaltres, s'ha recorregut als catàlegs de les biblioteques universitàries, i en quatre casos, al recurs de fer consultes personals per correu electrònic¹¹⁵.

¹¹² < <http://www.mec.es/educa/ccuniv/index.html> > [Consulta 29 d'abril de 2007].

¹¹³ < <http://www.mec.es/educa/ccuniv/html/TESEO/index.html> > [Consulta 29 d'abril de 2007].

¹¹⁴ La cerca es va realitzar durant el juliol i l'agost del 2005.

També s'ha constatat positivament la presència de llacunes. La taula 9.16 de l'annex 4 recull algunes tesis doctorals de literatura catalana de l'interval estudiat no presents a TESEO, ni a la data del buidat, ni a l'abril de 2007. Per qüestions de coherència interna de les dades en el nostre estudi no s'ha pogut utilitzar cap dada que no procedís del buidat sistemàtic de TESEO¹¹⁶.

A les dificultats i limitacions esmentades cal afegir que, en no existir la categoria de literatura catalana, és impossible aconseguir la seguretat de ser totalment exhaustiu en la recuperació dels documents pertinents. Aquest problema s'estén, com a mínim, a d'altres literatures.

7.2.2 Sobre la manipulació de les dades

Els documents obtinguts de TESEO s'han exportat al gestor Reference Manager per a realitzar el control d'autoritats i d'aquí a Access per al seu tractament posterior amb Excel, SPSS, UNICET i Pajek, amb el qual s'obtenen els gràfics i indicadors.

Respecte als resultats i a la seva discussió, a més del format textual, les distribucions de valors es presenten en taules per facilitar-ne la lectura i la interpretació. Igualment, s'han utilitzat figures gràfiques, especialment pel que fa a l'AXS.

7.2.3 Sobre els indicadors bibliomètrics i les mesures en les xarxes

Per a cadascun dels aspectes analitzats, s'han realitzat diversos càlculs de recompte convencionals i s'han utilitzat les eines pròpies de les anàlisis de xarxes socials (AXS), indicant-se, si escau, qualsevol particularitat o divergència amb la praxis establerta.

7.2.3.A Indicadors bibliomètrics

A continuació presentem els aspectes, indicadors i tècniques considerats.

7.2.3.A.1 Quantitat de registres analitzats

Aporta informació sobre el volum de dades amb les quals s'ha treballat.

- ▲ Nombre de registres: recompte del total de documents dels quals es té informació.

¹¹⁵ He d'agrair, en aquest sentit, a Josep Vicent Gavaldà, Jordi Larios i Pere Rosselló la seva atenta resposta. Igualment agraeixo a Gabriel de la S. T. Sampol el fet d'haver-me proporcionat el nom del director de tesi de Bartomeu Bauçà.

Modestament, per la nostra part, hem facilitat dades per a contribuir a millorar la precisió dels catàlegs d'algunes biblioteques universitàries catalanes.

¹¹⁶ En dates força posteriors al nostre buidat i anàlisi, en el moment de preparar la presentació final de la taula 9.16 de l'annex 4, s'han trobat 8 tesis a TESEO que no ens van aparèixer en el seu moment. No podem assegurar si estaven presents o no llavors. Al marge de la nostra possible responsabilitat, també serveixen de mostra de les dificultats per a la recuperació de tesis relacionades amb la literatura catalana a TESEO o, potser, en algun cas, de la velocitat d'actualització. De fet, 10 tesis incloses a la taula 9.16 seguien sense aparèixer en data 28 d'agost de 2007 en realitzar una cerca per autor o per títol o part d'ell.

7.2.3.A.2 Distribució cronològica de documents

En aquest cas s'analitza la distribució temporal de la producció dels documents (tesis).

- ▲ Nombre anuals de tesis llegides: recompte del nombre tesis llegides per any.
- ▲ Distribució percentual de documents: ràtio del nombre anual de tesis llegides respecte del total, expressat en tant per cent.

7.2.3.A.3 Institució de recepció

S'analitzen les institucions més actives pel que fa a la producció de tesis doctorals.

- ▲ Nombre de tesis per institució: recompte de tesis doctorals defensades en cada universitat.
- ▲ Distribució percentual de tesis per institució: freqüència relativa de tesis doctorals llegides a cada universitat, expressada en tant per cent.
- ▲ Nombre anual de tesis per institució: recompte de tesis doctorals defensades anualment en cada universitat.
- ▲ Distribució percentual dels tipus de departaments: raó entre el nombre de tesis defensades en cada tipus de departament universitari diferent i el nombre total de tesis.
- ▲ Distribució de tipus de facultat: quocient de dividir el nombre de tesis defensades en cada tipus de facultat i el nombre total de tesis.

7.2.3.A.4 Llengua

S'estudia la distribució de llengües en què estan escrites les tesis doctorals basant-se en el títol i en els registres bibliogràfics de les biblioteques universitàries.

- ▲ Distribució lingüística: freqüència relativa amb la qual estan escrites les diferents tesis. Es dona en tant per cent. Es calcula també per a cada institució universitària.

7.2.3.A.5 Contingut temàtic

S'analitzen els subcamps, els gèneres literaris, l'àmbit geogràfic d'estudi, els autors literaris analitzats i les seves creacions artístiques.

Per a classificar els documents citats s'ha utilitzat tant el títol del document i el resum. Davant d'ambigüitats o la manca de resum, s'ha recorregut a identificar el document en bases de dades bibliogràfiques per tal d'ampliar-ne la informació.

- ▲ Distribució percentual de matèries de la tesi. Les tesis es classifiquen en quatre categories que es corresponen amb les grans àrees de la literatura i de la història de la literatura catalana (medieval,

moderna, contemporània; i, teoria de la literatura i literatura comparada [Molas 2001]. Posteriorment, cal realitzar el càlcul percentual.

- ▲ Nombre total de tesis que tracten gèneres literaris específics: recompte de documents que s'ocupen d'abordar un o més gèneres o subgèneres literaris de manera específica.
- ▲ Nombre total de tesis que tracten àrees geogràfiques específiques: documents que s'ocupen de la producció literària d'un àmbit geogràfic concret.
- ▲ Nombre de tesis que tracten d'una creació literària: recompte dels documents que tracten una obra literària concreta.
- ▲ Nombre de tesis que tracten d'un autor literari: recompte dels documents que analitzen la vida i obra d'autors literaris concrets i no tot un corrent o una època.

7.2.3.A.6 Gènere dels autors

S'analitza la distribució de sexes dels autors dels documents, en el nostre cas, tesis doctorals.

- ▲ Distribució percentual de tesis entre homes i dones: raó, expressada en forma de tant per cent, entre el nombre de tesis realitzades per autors d'un gènere sexual específic i el nombre total de tesis.
- ▲ Distribució percentual anual de tesis per gènere: raó, expressada de forma de tant per cent, entre el nombre de tesis llegides per autors d'un gènere sexual específic en un any concret i el nombre total de tesis defensades durant el mateix any.
- ▲ Distribució percentual de tesis per gènere i àrea: ràtio, expressada en tant per cent, entre el nombre de tesis defensades per autors d'un gènere sexual específic dins d'una de les grans àrees de la literatura catalana, i el nombre total de tesis llegides en la mateixa àrea.

7.2.3.A.7 Directores de tesi

Aquests indicadors permeten conèixer el grau d'activitat de direcció de tesis i la plausible transmissió de les seves idees o forma de fer. Això s'expressa a través de les genealogies. Entenem aquí per genealogia a la cadena que formen un director de tesi, l'autor de la mateixa tesi que a la seva volta es converteix en director d'una tesi posterior, i l'autor d'aquesta última. Aquest últim es pot convertir també en director de manera que la cadena pot augmentar en llargada.

- ▲ Nombre total de tesis per director i universitat: recompte del total de tesis dirigides per cada director en cada institució universitària.
- ▲ Distribució percentual de tesis dirigides: raó del nombre de tesis dirigides respecte al total de tesis, expressat en tant per cent.

- ▲ Mapa de genealogies. Figura gràfica que mostra les relacions genealògiques per mitjà de fletxes i amb indicacions cronològiques.
- ▲ Mida màxima de les genealogies. Mesura el nombre màxim de termes d'una cadena genealògica que es forma en una xarxa de director de tesi i autors de tesi.

7.2.3.A.8 Membres de tribunals

Els indicadors d'aquest grup aporten informació sobre el grau d'activitat dels membres de tribunals i de les seves especialitats.

- ▲ Nombre total de presències en tribunals: recompte del total de vegades que un acadèmic ha estat membre d'un tribunal de tesi. També s'ha calculat la freqüència relativa, expressada de manera percentual.
- ▲ Nombre total de presències en tribunals segons universitat: freqüència absoluta de presències en un tribunal per a cada universitat de lectura.
- ▲ Distribució percentual de les especialitats dels membres dels tribunals: freqüència relativa, en tant per cent, de cada especialitat diferent dels membres dels tribunals de tesis. S'explora, també, l'evolució cronològica en períodes de deu anys d'aquests percentatges.
- ▲ Nombre d'especialistes en les àrees de literatura catalana: freqüència absoluta total i per períodes d'especialistes de cada àrea de la literatura catalana.
- ▲ Nombre de membres de cada universitat segons universitat de lectura: recompte del nombre de membres de tribunals de tesi per universitat que han actuat en tribunals en les principals universitats de lectura.
- ▲ Distribució percentual de membres de cada universitat segons universitat de lectura: freqüència relativa, expressada en tant per cent, del nombre de membres de tribunals de tesi per universitat que han actuat en tribunals en les principals universitats de lectura.

7.2.3.B Tipus de xarxes, indicadors d'AXS i visualització

Descrivim breument els tipus de xarxes que trobem, els indicadors d'AXS i les eines de visualització utilitzats.

7.2.3.B.1 Modes de xarxa

Cal considerar que els diferents protagonistes formen part de dos tipus o modes de xarxa, segons el cas.

La xarxa que formen els membres que han coparticipat en tribunals de defensa de tesis doctorals o els d'una xarxa de cocitació s'anomena de mode 1 i tots els elements formen part d'un únic grup de protagonistes. En canvi, en les xarxes de mode 2 hi ha dos conjunts ben diferenciats.

Poden ser els dos formats per actors, com en el cas de la xarxa de directors de tesi i els membres de tribunals seleccionats; o bé, un dels conjunts pot estar format per esdeveniments o situacions. És el cas de les xarxes amb membres de tribunals i universitats de lectura o membres de tribunals i àrea de literatura de la tesi.

7.2.3.B.2 Característiques generals de la xarxa

Aporten dades sobre el conjunt de la xarxa, no sobre els elements individualment. Aquests indicadors s'han utilitzat per a les xarxes de coparticipació en tribunals de defensa de tesis doctorals.

▲ Densitat de connexions binàries: Quocient entre el total de connexions entre dos nodes de la xarxa i el nombre total de parelles que es podrien formar (FX1). Indica el grau de cohesió de la xarxa.

▲ Centralització de la xarxa: Indicador que mesura la similitud d'una xarxa donada amb una totalment centralitzada en forma d'estrella. Es calcula a partir del node amb un grau de centralitat local màxim (FX11).

7.2.3.B.3 Mesures de centralitat dels nodes

Aquests indicadors s'han utilitzat per a les xarxes de coparticipació en tribunals.

▲ Grau de centralitat local (*degree*). Suma dels valors de la matriu d'adjacències corresponents a un node específic (FX2). És una mesura que dona la centralitat local del node. Un element pot ser molt important en una zona de la xarxa (per exemple, a nivell regional), però no necessàriament tenir una posició important en el conjunt total (per exemple, a nivell internacional).

▲ Quota de centralitat (*share*): grau de centralitzat normalitzat respecte del total de la suma de graus (FX4).

▲ Índex de distanciament (*farness*): suma de la distància d'un actor a cadascun dels altres (FX5). La distància entre dos nodes és el mínim de connexions per les quals cal passar per unir dos vèrtexs (distància geodèsica). És una mesura de centralitat global a la xarxa. Com més petit és el distanciament, més important és aquest actor, en conjunt, a la xarxa.

▲ Índex de proximitat (o centralitat-proximitat, *closeness*). Indicador inversament proporcional a l'índex de distanciament (FX6). Per tant, com més gran és aquest valor, més central és, quant a importància, la posició del node.

▲ Índex de mediació (o intermediació, *betweenness*). Determina fins a quin nivell cal passar per un node per tal que els altres s'hi puguin comunicar. Aquest indicador el mesurem sumant la proporció de geodèsiques entre dos nodes de la xarxa que passen per cada vèrtex (FX7). El valor es presenta normalitzat (FX8).

7.2.3.B.4 Indicadors de subestructures utilitzats

Són els que han servit concretament per a detectar agrupacions en les nostres xarxes.

▲ Indicador de transitivitat dèbil. Mesura si diversos elements pertanyen a un mateix grup o subxarxa. Per tal que això passi s'ha de complir que, si existeix relació entre un actor a i un b i entre un b i un c , és necessari que hi hagi la mateixa intensitat de relació directa entre a i c ; en cas contrari, els elements no pertanyen a una mateixa tríada. El procediment funciona avaluant aquesta possibilitat element a element fins a esgotar tots els components de la xarxa [Hanneman; Riddle 2005]. Els resultats es presenten proporcionant els membres que formen part dels grups que estan lligats entre sí.

▲ Matriu de correlacions. Resumeix el grau de correlació lineal entre cada parella de membres de la xarxa (FM1). Els resultats es presenten indicant textualment, i de manera gràfica, les relacions significatives que es formen.

7.2.3.B.5 Visualització de xarxes

En el present treball hem utilitzat l'algorisme de Kamada-Kawai, que és el més utilitzat a la bibliografia (veure 2.4.2.C).

7.3 Resultats i anàlisi

S'ha buidat un total de 151 registres de tesis corresponents al període entre 1976 i 2003 relacionades amb la literatura catalana. A l'annex 4 (taules 9.10 a 9.13) s'inclou la llista completa de tesis doctorals recuperades.

7.3.1 Distribució cronològica de les tesis doctorals

El recull de tesis de TESEO comença l'any 1976 i arriba fins el 2003. La taula 7.1 mostra la distribució de la producció per anys, mentre que la figura 7.1 ofereix una visió gràfica de l'evolució cronològica de la producció. S'observa clarament que, després d'uns inicis un tant incerts, a partir de l'any 1984 es produeix un fort increment de la lectura de tesis, que té el seu valor màxim l'any 1992. A partir d'aquell moment, tot i les lògiques variacions anuals, ha minvat el nombre de tesis llegides – tal com mostra la corba polinòmica de tendència –, un fenomen que sembla particular de l'àrea, car no es correspon amb el que es veu en altres estudis sobre tesis doctorals a Espanya [Civera Molla; Tortosa Gil 2001; Lázaro y Torres 2002; Fernández Cano et al. 2003; Delgado et al. 2006] ni amb el total de tesis que conté TESEO segons s'observa a la taula 7.1 i a la gràfica de tendència en la figura 7.1.

L'explicació sembla trobar-se amb el procés d'adquisició de places de funcionari per una part significativa del professorat actual en diverses universitats dels Països Catalans (veure figura 7.2). Aquest procés ha limitat molt la perspectiva de promoció per als nous investigadors, atesa la limitació de les plantilles universitàries. El resultat ha estat que el nombre de tesis presentades no correspon a la quantitat d'investigació i de temps que s'hi inverteix, tant per part dels directors com per part dels doctorands [Molas 2001].

Taula 7.1 Distribució anual de tesis llegides

Any	# tesis literatura catalana	% literatura catalana	% acumulat literatura catalana	# tesis literatura TESEO	% TESEO	% acumulat TESEO
1976	4	2,6	2,6	1.117	1,0	1,0
1977	1	0,7	3,3	1.064	1,0	2,0
1978	1	0,7	4,0	1.178	1,1	3,1
1979	3	2,0	6,0	1.302	1,2	4,3
1980	3	2,0	7,9	1.472	1,4	5,7
1981	3	2,0	9,9	1.684	1,6	7,3
1982	0	0,0	9,9	1.752	1,6	8,9
1983	0	0,0	9,9	1.226	1,1	10,1
1984	1	0,7	10,6	998	0,9	11,0
1985	3	2,0	12,6	2.339	2,2	13,2
1986	5	3,3	15,9	3.351	3,1	16,3
1987	4	2,6	18,5	3.047	2,8	19,1
1988	7	4,6	23,2	3.315	3,1	22,2
1989	10	6,6	29,8	4.561	4,3	26,5
1990	8	5,3	35,1	4.549	4,2	30,7
1991	10	6,6	41,7	3.748	3,5	34,2
1992	20	13,2	55,0	4.747	4,4	38,6
1993	6	4,0	58,9	4.838	4,5	43,2
1994	5	3,3	62,3	5.230	4,9	48,0
1995	6	4,0	66,2	5.948	5,5	53,6
1996	12	7,9	74,2	6.113	5,7	59,3
1997	1	0,7	74,8	5.725	5,3	64,6
1998	7	4,6	79,5	5.199	4,8	69,5
1999	6	4,0	83,4	6.084	5,7	75,1
2000	3	2,0	85,4	5.867	5,5	80,6
2001	9	6,0	91,4	6.412	6,0	86,6
2002	6	4,0	95,4	7.073	6,6	93,2
2003	7	4,6	100	7.314	6,8	100
Total	151	100	-	107.253	100	-

Hem dividit els 30 anys que abasta el nostre estudi sobre la recerca en literatura catalana, en tres períodes d'igual durada, per tal d'estudiar-ne l'evolució amb detall. Pel que fa a la distribució de tesis (taula 7.2), observem com fins l'any 1983 es comptabilitzen un 9,9 % del total de tesis, un 49,0 % entre 1984 i 1993 i un 41 % entre 1994 i 2003¹¹⁷.

¹¹⁷ Caldria esmentar que la relativament reduïda velocitat d'actualització de TESEO pot estar alterant aquest resultat (veure taula 9.16 de l'annex 4).

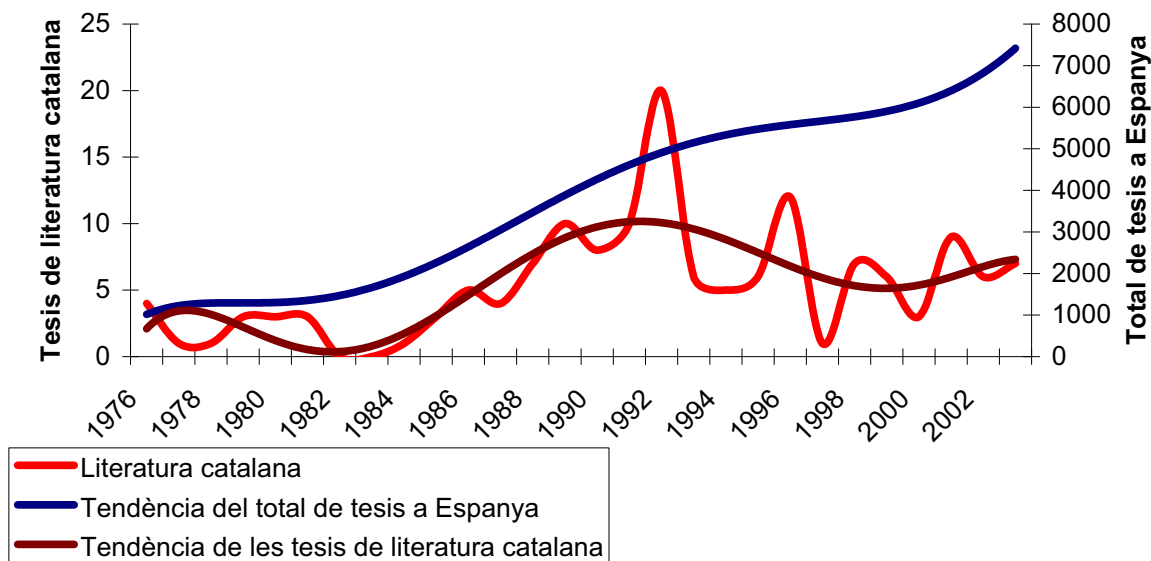

Figura 7-1 Evolució cronològica de les tesis llegides a Espanya de literatura catalana i del conjunt de tesis que figuren a TESEO

Taula 7.2 Distribució de les tesis en períodes de 10 anys

Període	# tesis	% tesis en el període
1974-1983	15	9,9
1984-1993	74	49,0
1994-2003	62	41,0

7.3.2 Universitats de lectura

Les tesis produïdes s'han defensat en un total de 13 universitats diferents (taula 7.3). Tanmateix, tres universitats concentren un 80,8 % del total: la Universitat de Barcelona (31,1 %), la Universitat Autònoma de Barcelona (29,8 %) i la Universitat de València (19,9 %). A gran distància queden la Universitat de les Illes Balears i la Universitat d'Alacant, amb un volum d'alumnat més reduït, amb un 5,3 % cadascuna, mentre que entre les creades més recentment (vid. supra epígraf 4.1), només a la Universitat de Girona consta més d'una tesi (2,0 %). L'aportació de les quatre universitats d'altres indrets d'Espanya té una presència testimonial, amb menys d'un 5 % del total.

Taula 7.3 Quantitat i percentatge de tesis llegides a les universitats espanyoles

	Universitat	sigles	# tesis	% tesis	% acumulat tesis
Països Catalans	Universitat de Barcelona	UB	47	31,1	31,1
	Universitat Autònoma de Barcelona	UAB	45	29,8	60,9
	Universitat de València	UV	30	19,9	80,8
	Universitat d'Alacant	UA	8	5,3	86,1
	Universitat de les Illes Balears	UIB	8	5,3	91,4

	Universitat de Girona	UdG	3	2,0	95,4
	Universitat Jaume I	UJI	1	0,7	98,0
	Universitat de Lleida	UdL	1	0,7	97,4
	Universitat Rovira i Virgili	URV	1	0,7	99,3
Part forana	Universidad Complutense	UCM	3	2,0	93,4
	Universidad Nacional de Educación a Distancia	UNED	2	1,3	96,7
	Universidad de Murcia	UM	1	0,7	98,7
	Universidade de Santiago de Compostela	USC	1	0,7	100

La taula 7.4 ofereix desglossades les dades de les tesis defensades per universitat i any, mentre que la figura 7.2 mostra aquesta evolució cronològica, agrupada per períodes de 5 anys, de les 6 universitats dels Països Catalans que tenen més tesis defensades. S'observa en les quatre universitats que ja existien en els anys 80, – UB, UAB, UV i UIB – un comportament relativament similar, tot i la diferència en termes absoluts de volum de tesis defensades que comporta un màxim en el període 1989-1993. En el cas de les Illes Balears, amb un nombre total de tesis lligides molt reduït, la davallada és tan important que entre 1992 i 1999 no consta a TESEO cap tesi d'aquesta universitat dedicada a la literatura catalana. La UA mostra un petit pic entre 1994 i 1998, amb cinc de les seves 8 tesis lligides en aquest període, i la Universitat de Girona, molt més recent amb la defensa de les seves tres tesis en la segona meitat de la dècada del 90 del passat segle.

Taula 7.4 Tesis defensades per universitat i any

Any	UA	UAB	UB	UCM	UdG	UdL	UIB	UJI	UM	UNED	URV	USC	UV
1976	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1977	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1978	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1979	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1980	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
1981	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
1982	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1983	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1984	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1985	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1986	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2
1987	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1988	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3
1989	-	4	4	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
1990	-	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
1991	-	2	4	-	-	-	3	-	-	-	-	-	1
1992	1	6	7	-	-	-	1	-	-	-	-	-	5
1993	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
1994	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
1995	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
1996	2	4	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3
1997	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1998	2	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
1999	-	-	2	-	1	-	1	-	-	-	1	-	1
2000	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1

Any	UA	UAB	UB	UCM	UdG	UdL	UIB	UJI	UM	UNED	URV	USC	UV
2001	-	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3
2002	1	-	2	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-
2003	-	2	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	2

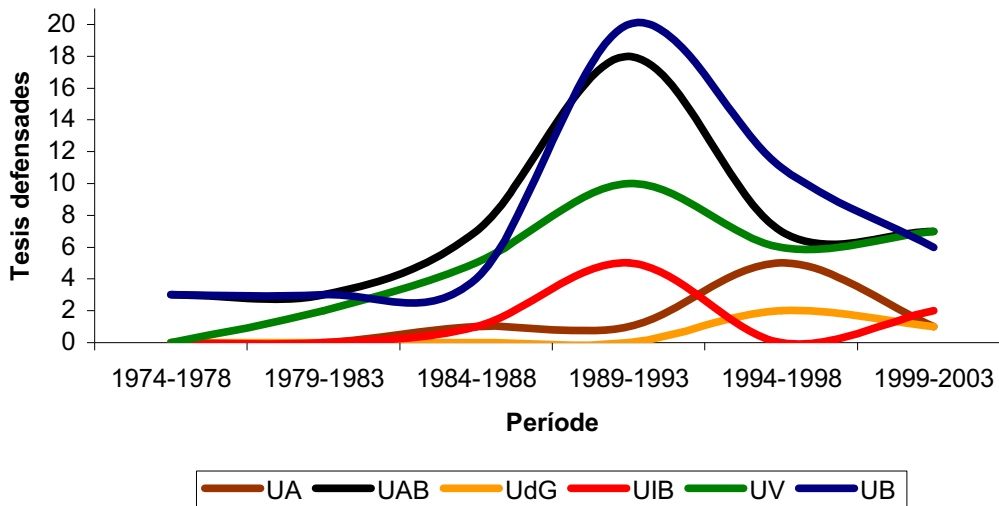

Figura 7-2 Evolució cronològica de la lectura de tesis per universitats

Analitzem a grans trets les diferències entre els tres grans períodes de 10 anys que ja hem esmentat. Entre 1974 i 1983, una època de transició política i recuperació de llibertats, mostra que, tret d'una tesi llegida a la Universidad de Murcia, les altres 14 es vinculen a la UB i a la UAB (6 cadascuna), i de manera més minsa a la UV (2 tesis). El següent període, entre 1984 i 1993 es caracteritza per una consolidació de les llibertats democràtiques i l'expansió del sistema universitari. El nombre de tesis llegides es dispara fins a 74. La UAB amb 25 i la UB amb 24 són les més actives, seguides de la UV (15). La UIB (6) i la UA (2) fan les primeres aportacions a la disciplina. Es llegeix una tesi a la UNED i una a la Universidad Complutense de Madrid.

Al darrer període analitzat, entre 1994 i 2003, es produeix una disminució de les tesis llegides. Especialment pel descens de la UB i la UAB, que passen a defensar 17 i 14 tesis respectivament, les quals ja no es beneficien dels alumnes de les extensions universitàries de Lleida, Tarragona i Girona, que aporten les seves primeres tesis (3, 1 i 1 respectivament), així com la Universitat Jaume I de Castelló (1). La producció de la UA augmenta fins a 6, mentre que la UIB pateix un retrocés fins que només s'hi defensen 3. Fora dels Països Catalans es llegeixen 4 tesis: un parell a la Universidad Complutense, 1 a la UNED i 1 a la Universidade de Santiago de Compostela, el que significa un 6 % del total de període, una quantitat molt minsa i que no demostra massa interès per la literatura catalana arreu de l'Estat espanyol¹¹⁸.

7.3.3 Departaments i facultats de lectura

Encara que la major part de tesis doctorals estan vinculades a departaments de filologia catalana (68,2 %, taula 7.5), no és així en tots els casos. Això passa, per exemple, quan la universitat

¹¹⁸ I encara la de la USC està dedicada a una comparativa entre antologies poètiques gallegues i catalanes.

està fora dels Països Catalans. En alguns pocs casos la iniciativa procedeix d'altres departaments de filologia; en aquests la tesi presumptament toca només parcialment aspectes de la literatura catalana. El mateix succeeix amb les tesis d'altres departaments com ara d'història, art, ciències de la informació o traducció i interpretació. Diguem, finalment, que hi ha un 15,9 % de casos en els quals no s'identifica el tipus de departament amb exactitud, tots produïts ens els 70 i primers anys dels 80. A la major part d'aquests registres apareix el terme genèric «filologia», sense precisar si es tracta d'un departament, d'una secció o d'una orientació acadèmica, però sí consta el tipus de facultat que resulta ser de Filosofia i Lletres – o simplement Lletres – en quasi tots els casos. En total, les facultats de Filologia i de Lletres acumulen el 95,4 % de les tesis doctorals (Taula 7.6).

Taula 7.5 Tipus de departaments vinculats a les tesis llegides

Tipus departament	# Tesis	% Tesis	% acu. Tesis
Filologia catalana	103	68,2	68,2
Filologia espanyola	7	4,6	72,8
Filologia romànica	5	3,3	76,2
Traducció i interpretació	3	2,0	78,1
Filologia anglesa	2	1,3	79,5
Filologia clàssica	2	1,3	80,8
Art o Història de l'art	2	1,3	82,1
Ciències de la informació	1	0,7	82,8
Història moderna i contemporània	1	0,7	83,4
Teoria de la literatura	1	0,7	84,1
Sense identificar	24	15,9	100

Taula 7.6 Facultats vinculades a les tesis llegides

Tipus de facultat	# Tesis	% Tesis	% acu. Tesis
Filologia	79	52,3	52,3
Filosofia i lletres /Lletres	65	43,0	95,4
Traducció i interpretació	3	2,0	97,4
Ciències de la informació	1	0,7	98,0
Ciències humanes i socials	1	0,7	98,7
Geografia i Història	1	0,7	99,3
Medicina	1	0,7	100

7.3.4 Llengües utilitzades

La taula 7.7 mostra un predomini evident de la llengua catalana, amb un 90,1 % de les tesis en català, mentre que les altres són en espanyol, tret de la Universidat de Santiago de Compostela, que compara antologies poètiques gallegues i catalanes.

Taula 7.7 Nombre i percentatge de tesis segons la llengua

Llengua	# tesis	% tesis
Català	136	90,1%
Espanyol	14	9,3%
Gallec	1	0,7%

La taula 7.8 aporta dades sobre la distribució d'ús de llengües segons les universitats. S'observa com, de les 14 tesis escrites en espanyol, 6 corresponen a universitats fora dels Països Catalans – de fet totes, menys la gallega –.

Taula 7.8 Nombre de tesis segons universitat de lectura i llengua

Universitat	# total de tesis	# tesis en català	# tesis en espanyol	# tesis en gallec
UB	47	46	1	0
UAB	45	42	3	0
UV	30	26	4	0
UA	8	8	0	0
UIB	8	8	0	0
UdG	3	3	0	0
UdL	1	1	0	0
UJI	1	1	0	0
URV	1	1	0	0
UCM	3	0	3	0
UM	1	0	1	0
UNED	2	0	2	0
USC	1	0	0	1
Totals	151	136	14	1

7.3.5 Continguts temàtics

Pel que fa als temes tractats en les tesis de literatura catalana, també resulten vàlids aquí els comentaris generals realitzats en l'epígraf 5.3.8. La figura 7.3 mostra el resultat de la classificació en les quatre grans àrees en les quals es divideix l'estudi de la literatura catalana i la seva història¹¹⁹. El resultat mostra un clar predomini de la literatura contemporània, seguit de la medieval i la moderna. Si comparem aquests resultats amb els de la figura 5.16 procedent del buidat de citacions en revistes, observem una disminució percentual en la literatura contemporània en favor de la literatura moderna, mentre que la medieval es conserva igual. Això sembla implicar que la literatura catalana de l'època moderna, a poc a poc, s'ha obert un camí pel que fa a la seva recerca. Tots aquests resultats no contradiuen el que des d'una perspectiva més qualitativa ens ofereixen els *Reports de la recerca a Catalunya* de l'IEC a l'àrea que ens ocupa [Molas 2001; Duran 2004].

La figura 7.4 ofereix el nombre de tesis de cada gran àrea, desglossada en tres períodes. La teoria de la literatura i literatura comparada apareix en el període 1984-1993, i es pot considerar que es manté constant – passa de 4 a 3 tesis en el període 1994-2003–. Per la seva banda, la literatura

¹¹⁹ Tres registres s'han assignat alhora a literatura medieval i moderna; i, un a moderna i contemporània.

moderna i medieval segueixen una línia de creixement en els tres períodes. Però, per contra, la literatura contemporània, després d'un creixement en els dos primers períodes, pateix una davallada en l'interval 1994-2003. Finalment, la figura 7.5 desglossa la quantitat de tesis defensades en cada àrea en les cinc universitats que acumulen més tesis doctorals.

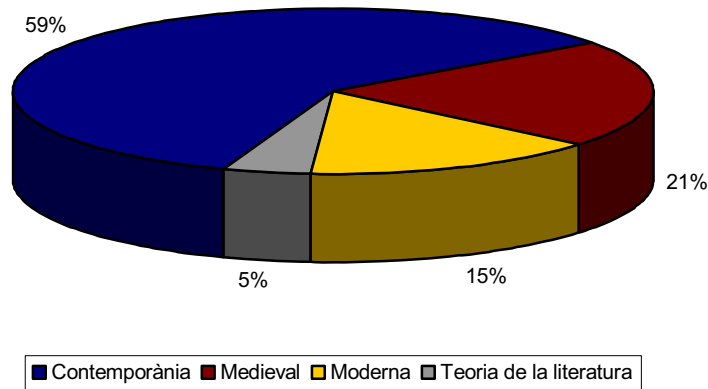

Figura 7-3 Percentatge de tesis defensades en les gran àrees d'estudi de la literatura catalana

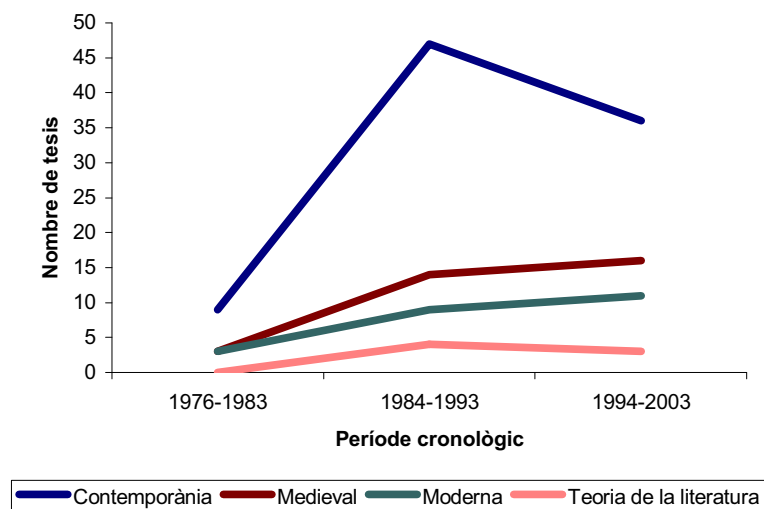

Figura 7-4 Evolució cronològica de la distribució de tesis segons les quatre gran àrees d'estudi de la literatura catalana

La taula 7.9 recull les tesis que tracten un gènere literari específic, normalment en una zona geogràfica i període cronològic concrets.

Taula 7.9 Nombre de tesis que tracten gèneres literaris específics

Gènere		# tesis
Narrativa	Total	34
	Narrativa en general	5
	Novel·la	28
	Narrativa curta	1
Poesia		12
Prosa	Total	3
	Col·loquis	1
Teatre		10

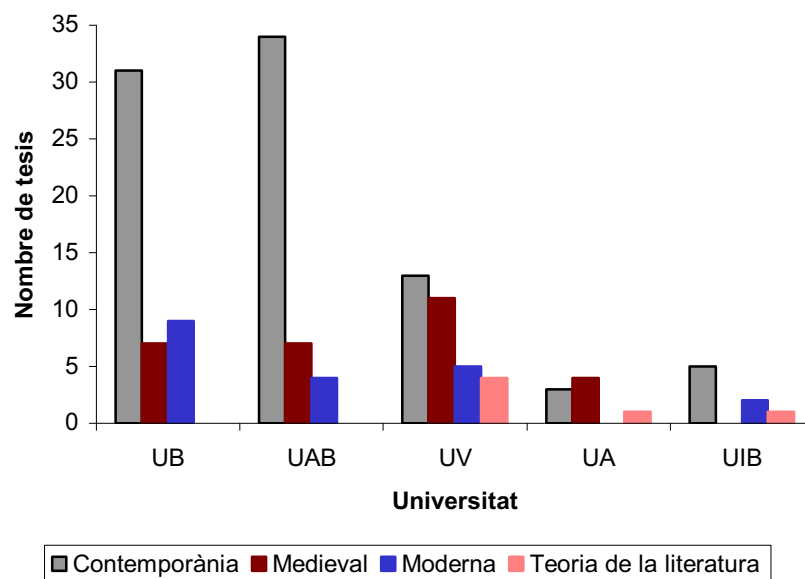

Figura 7-5 Nombre de tesis defensades en cada àrea d'estudi per les 5 universitats amb més tesis de literatura catalana

Pel que fa a les tesis amb estudis que tracten sobre la literatura catalana en àrees geogràfiques concretes, hem recollit les dades obtingudes a la taula 7.10. Els estudis específics sobre indrets del País Valencià són els que acumulen més referències (13), seguit de les Illes Balears (6), mentre que Catalunya només compta amb 3, en concordança amb el que passava amb l'anàlisi de citacions (taula 5.58). Tal com hem assenyalat abans (vid. 5.3.8), la literatura realitzada a Catalunya ha ocupat un lloc hegemònic, cosa que pot justificar la presència d'un nombre superior d'estudis dedicats específicament a àrees geogràfiques que no hi pertanyen.

Taula 7.10 Nombre de tesis que se centren en àrees geogràfiques específiques

Regió	# tesis	
País Valencià	Total	13
	País Valencià en general	8
	Castelló de la Plana	2

Regió		# tesis
	Alacant ciutat	1
	Comarques de Castelló	1
	València ciutat	1
Balears	Total	6
	Illes Balears en general	3
	Illa de Mallorca	2
	Palma de Mallorca	1
Catalunya	Total	3
	Catalunya en general	1
	Barcelona ciutat	2

Les taules 7.11 i 7.12 recullen el nombre de tesis que es dediquen a autors i/o obres específiques, i no a períodes temporals, moviments, gèneres o territoris. Destaquem el nombre de tesis dedicades a Josep Carner (6) i a Jacint Verdaguer (5), que no ocupen llocs massa predominants en la nostra anàlisi de citacions en revistes (taula 5.60). Altrament, es correspon més amb el pes que aquests dos autors ocupen a la base de dades TRACES (5.61).

Taula 7.11 Obres literàries específicament estudiades en tesis doctorals de literatura catalana

Títol	# tesis
L'Espill	2
Tirant lo Blanch	2
Aloma	1
Barcelona	1
Cementiri de Sinera	1
Contemplació de Jesús crucificat	1
Elogi de la Paraula	1
Elogi de la poesia	1
Excursions i viatges	1
Gertrudis	1
Història de la Passió	1
La Punyalada	1
Llibre de Fortuna e Prudència	1
Lletres a Tina	1
Llibre d'amic e Amat	1
Llibre de la contemplació en Déu	1
Llibre dels Àngels	1
Nabí	1
Pàtria	1
Sant Francesc	1
Tractat de Luxúria	1

Taula 7.12 Autors específicament estudiats en les tesis doctorals de literatura catalana

Autor	# tesis
Josep Carner	6
Jacint Verdaguer	5
Mercè Rodoreda	3
Joan Brossa	2
Francesc Eixemenis	2
Salvador Espriu	2
Francesc Ferrer	2
Ramon Llull	2
Joan Maragall	2
Ausiàs March	2
Josep Pla	2
Joan Salvat -Papasseit	2
J. V. Foix	2
Jaume Agelet Garriga	1
Joaquim Aierdi	1
Agustí Bartra	1
Xavier Benguerel	1
Aurora Bertrana	1
Josep Blanch	1
Agustí Calvet Gaziol	1
Antoni Canals	1
Raimon Casellas	1
Víctor Català (Caterina Albert)	1
Jaume Collell	1
Guerau de Llost (Jaume Bofill Mates)	1
Manuel de Pedrolo	1
Eugeni d'Ors	1
Joan Escrivà	1
Agustí Eura	1
Antoni Febrer Cardona	1
Bernat Fenollar	1
Gabriel Ferrater	1
Francesc Fontanella	1
Adrià Gual	1
Rafael Jaume	1
Teodor Llorente	1
Josep M.Boix	1
Jaume March	1
Pere March	1
Nicolau Maria Rubió Tuduri	1
Pere Martines	1
Maria Mercè Marçal	1
Bernat Metge	1
Manuel Milà Fontanals	1
Joan Oliver	1
Josep Piera	1

Autor	# tesis
Josep Pijoan	1
Josep Pin Soler	1
Antoni Pous	1
Josep Pous Pagès	1
Pau Puig	1
Francesc Pujols	1
Carles Riba	1
Jaume Roig	1
Joan Roís de Corella	1
Joaquim Ruyra	1
Joan Sales	1
Carles Salvador Gimeno	1
Salvador Galmes Sanxo	1
Jordi Sarsanedas	1
Bartomeu Simon	1
Carles Soldevilla	1
Frederic Soler	1
Joan Teixidor	1
Enric Valor	1
Maria Vayreda	1
Llorenç Villalonga	1
Joan Vinyoli	1

7.3.6 Distribució d'autors de tesis doctorals segons el seu gènere

Del total de 151 tesis recollides de TESEO, 96 corresponen a noms de gènere masculí (63,6 %), i 55 al gènere femení (36,4 %), tal i com es recull a la taula 7.13.

Taula 7.13 Distribució de tesis segons el gènere de l'autor

Gènere	# tesis	% de tesis
Dones	55	36,4%
Homes	96	63,6%
Total	151	100,0%

La figura 7.6 mostra l'evolució del nombre de tesis llegides segons el gènere de l'autor. Com s'aprecia, l'important pic que es produeix a l'entorn de l'any 1992 està sobretot associat a les defenses de tesis per part de membres masculins de la comunitat universitària. No disposem de dades sobre la quantitat d'alumnes de cada gènere graduats en filologia catalana al llarg de tot el període. Però sí que estan accessibles les dades dels graduats en les universitats catalanes entre els cursos 1998-1999 i 2004-2005 [DURSI 2005c]. La figura 7.7 mostra l'aclaparador predomini del gènere femení, que mai no baixa del 70 % del total de titulats.

És evident que les dades de la figura 7.7 no recullen tot el període, a més del fet que hi falten les dades del País Valencià i Balears, menys importants demogràficament parlant, però en l'interval de temps que sí cobreixen, entre 1999 i 2003; i, tot i que el nombre de dones graduades és de l'ordre de 3 vegades superior al d'homes, el nombre total de tesis defensades per homes segueix sent

superior. D'altra banda, no hi ha cap raó per pensar que les tesis doctorals realitzades per universitàries s'encaminin a d'altres àrees de la filologia catalana, o fins i tot de les humanitats, de manera tan important com per a justificar un canvi tan radical en el predomini d'un gènere sobre l'altre.

Pensem, més aviat, que la raó es troba en el fet del tradicional estimul sociocultural que el gènere masculí ha tingut per ocupar llocs acadèmics, i que ha implicat una major dedicació a la realització d'una tesi doctoral, generalment encaminada a superar un primer esglaió en la piràmide jeràrquica acadèmica. Les dades proporcionades pel Govern de Catalunya [DURSI 2005b] són prou concloents pel que fa, per exemple, a catedràtics, tot i que no es considerin les titulacions tècniques, on tradicionalment la dona encara ha tingut menys motivacions de l'entorn per a endinsar-hi. Tanmateix, si jutgem per les dades dels últims anys en recerca i estudis de tercer cicle a les àrees d'humanitats on predomina el gènere femení [DURSI 2005a], aquesta tendència podria donar lloc que en els propers anys el nombre de lectures de tesis en literatura catalana per part d'universitàries arribi a nivellar-se al dels graduats masculins.

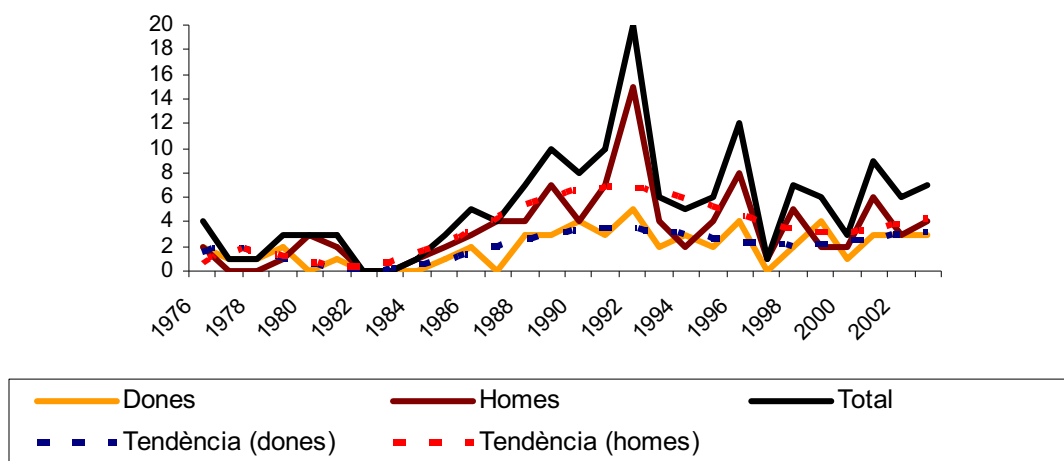

Figura 7-6 Evolució del nombre de tesis defensades segons el gènere de l'autor

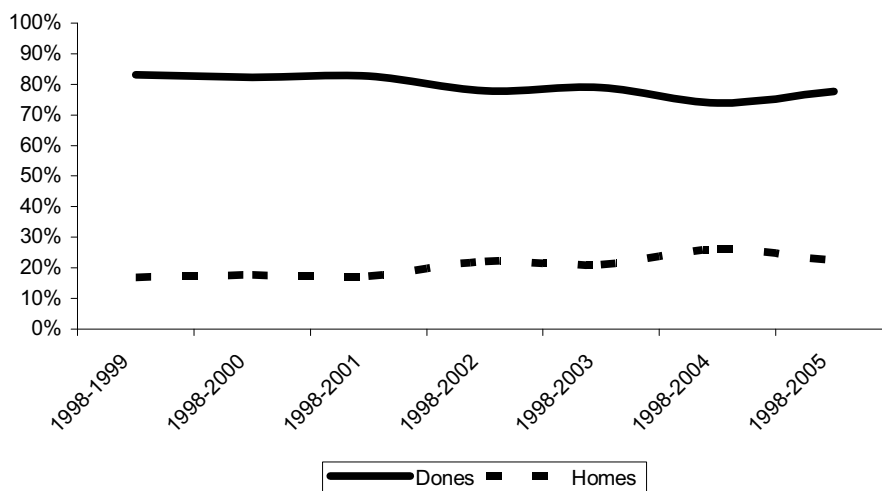

Figura 7-7 Evolució de la distribució percentual de graduats segons el seu gènere en literatura catalana entre els anys 1999 i 2005.

Com el pic de principis dels anys 90 del passat segle està associat a l'episodi de creació de places de professorat en l'àrea de filologia catalana i les tesis van ser defensades essencialment per homes, implica que de la situació se'n va beneficiar, sobretot, el gènere masculí.

Per la seva banda, la figura 7.7 mostra la distribució percentual de tesis defensades a cada àrea de la literatura catalana, segons el gènere sexual. S'aprecia que les diferències més grans es donen en la literatura medieval, mentre que en la teoria de la literatura i literatura comparada i la literatura moderna, amb moltes menys tesis lligides, no presenten diferències tan elevades.

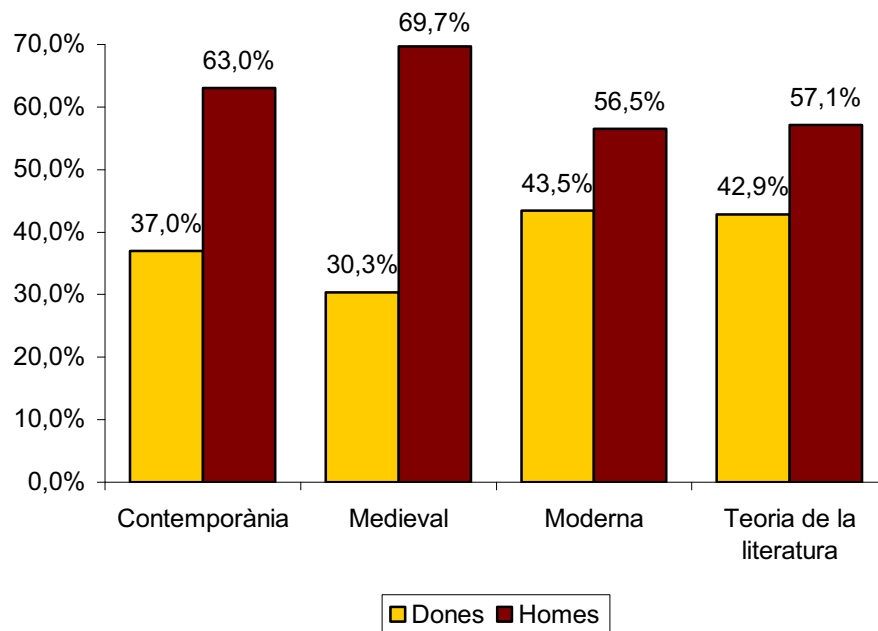

Figura 7-8 Distribució percentual de tesis per àrees i gènere

7.3.7 Directors i genealogies de tesis

La figura del director de tesi resulta clau per a l'èxit del projecte de recerca que acaba amb la defensa davant d'un tribunal acadèmic. No escapa a ningú que els directors de tesi són habitualment figures rellevants dins de la comunitat científica en l'àrea geogràfica en la qual es mou principalment la universitat de l'aspirant a doctor. Això implica, generalment, una bona competència en el coneixement sobre el tema de recerca i un cert poder acadèmic, fonamentat en la seva activitat científica com a investigador, en la direcció de grups i xarxes de recerca, en les seves relacions personals amb altres científics i una certa ascendència sobre els mitjans de comunicació científica (revistes, congressos, editorials, portals, ...). En resum, la direcció de tesi implica rellevància científica.

En el nostre període d'estudi, la figura més destacada és en aquest aspecte Joaquim Molas (UB), qui acumula, amb 34 tesis, un 22,4 % del total (taula 7.14). A molta distància es troba Jordi Castellanos (UAB), amb 10; i, després, Lola Badia (UB) i Antoni Comas (UB)¹²⁰ amb 6. Joaquim

¹²⁰ Antoni Comas morí l'any 1981 als 59 anys d'edat.

Molas i Jordi Castellanos han dirigit tesis de literatura contemporània; Lola Badia, de medieval; i Antoni Comas, de moderna i contemporània, en línia amb les seves especialitats principals¹²¹.

Assenyalem que només hem trobat un cas de codirecció, fet que pot indicar un baix grau d'interdisciplinarietat i que, en qualsevol cas, reforça la idea que la col·laboració no és un punt fort dels estudis en l'àrea de la literatura catalana.

Taula 7.14 Directors amb més d'una tesi llegida segons la universitat de lectura

Director	UA	UAB	UB	UCM	UdG	UIB	URV	UV	# total tesis	% acu. tesis
Molas Batllori, Joaquim	0	16	17	1	0	0	0	0	34	22,4
Castellanos Vila, Jordi	0	10	0	0	0	0	0	0	10	28,9
Badia Pàmies, Lola	0	4	2	0	0	0	0	0	6	32,9
Comas Pujol, Antoni	0	0	6	0	0	0	0	0	6	36,8
Hauf Valls, Albert Guillem	0	0	0	0	0	0	0	5	5	40,1
Pérez Montaner, Jaume	0	0	0	0	0	0	0	5	5	43,4
Salvador Liern, Vicent	0	0	0	0	0	0	0	5	5	46,7
Alegret Llorens, Joan	0	1	0	0	0	3	0	0	4	49,3
Alemaný Ferrer, Rafael	4	0	0	0	0	0	0	0	4	52,0
Duran Grau, Eulàlia	0	0	4	0	0	0	0	0	4	54,6
Balaguer Pascual, Enric	3	0	0	0	0	0	0	0	3	56,6
Ferrando Francés, Antoni	0	0	0	0	0	0	0	3	3	58,6
Riquer Morera, Martí de	0	2	1	0	0	0	0	0	3	60,5
Rossich Estrago, Albert	0	1	0	0	2	0	0	0	3	62,5
Gallén Miret, Enric	0	0	2	0	0	0	0	0	2	63,8
Mas Vives, Joan	0	0	0	0	0	2	0	0	2	65,1
Romeu Figueras, Josep	0	1	0	0	0	0	1	0	2	66,4
Rosselló Bover, Pere	0	0	1	0	0	1	0	0	2	67,8
Sanchís Guarner, Manuel	0	0	0	0	0	0	0	2	2	69,1
Simbor Roig, Vicent	0	0	0	0	0	0	0	2	2	70,4
Soberanas Lleó, Amadeu	0	0	2	0	0	0	0	0	2	71,7
43* directors	-								1	100
* Cal considerar un cas de codirecció, per tant les direccions de tesi sumen 152.										

Un aspecte, també d'interès són les genealogies que es formen quan l'autor d'una tesi es converteix, a la seva volta, en director de tesi, car cal entendre que la influència d'un científic es transmet més enllà de l'alumne directe del primer director. Així, en el nostre cas, Joaquim Molas només ha dirigit la tesi d'un doctorant, Jordi Castellanos, que hagi estat també, posteriorment

¹²¹ A l'annex 4, taula 9.15 donem un llistat complet per ordre alfabètic dels membres dels diferents tribunals, així com la seva adscripció acadèmica i l'especialitat principal. Les fonts d'informació principals són: <seneca.uab.es/gelcc/dades.html>, <www.udg.edu>, <seneca.uab.es>, <directori.ub.edu>, <www.ub.edu>, <https://webgrec.ub.edu>, <www.iec.cat>, <www.uv.es>, <www.ua.es>, <www.uib.es>, <wwwa.urv.net>, <www.uoc.edu/lletra/index.html>, <www.upf.edu>, <www.fil.uji.es>, <seneca.uab.es/files/professorat.htm>, <www.traces.uab.es>, <www.usal.es/web-usal>, <www.ucm.es>, <web.udl.es>, <www.escriptors.cat>, <portal.uned.es>, <www.boe.es/g/es/bases_datos>, <www.gencat.cat/diari> i <ccuc.cbuc.es>. Consultades totes durant el mes de desembre de 2006.

director de tesi. Però, l'activitat com a director d'aquest últim ha estat important, de manera que s'ha donat lloc a 10 genealogies (figura 7.9). Per tant, a part de l'activitat directa com a director Molas, que ja hem vist que era la més significativa pel que fa a nombre amb 34, la seva influència es perllonga a través de Castellanos a 10 investigadors més. Això implica que les genealogies que deriven de Molas-Castellanos constitueixen aproximadament el 30 % de tota la producció de tesis en literatura catalana.

Com s'observa en la figura 7.9, les genealogies més llargues són de 3 generacions (4 elements), dues a partir d'Antoni Comas, continuades per Joan Alegret, una de Martí de Riquer continuada per Lola Badia; i una altra, de Joaquim Molas, continuada per Jordi Castellanos. Crida l'atenció que Joaquim Molas, tot i el volum elevat de tesis dirigides, només formi genealogies a través de Jordi Castellanos.

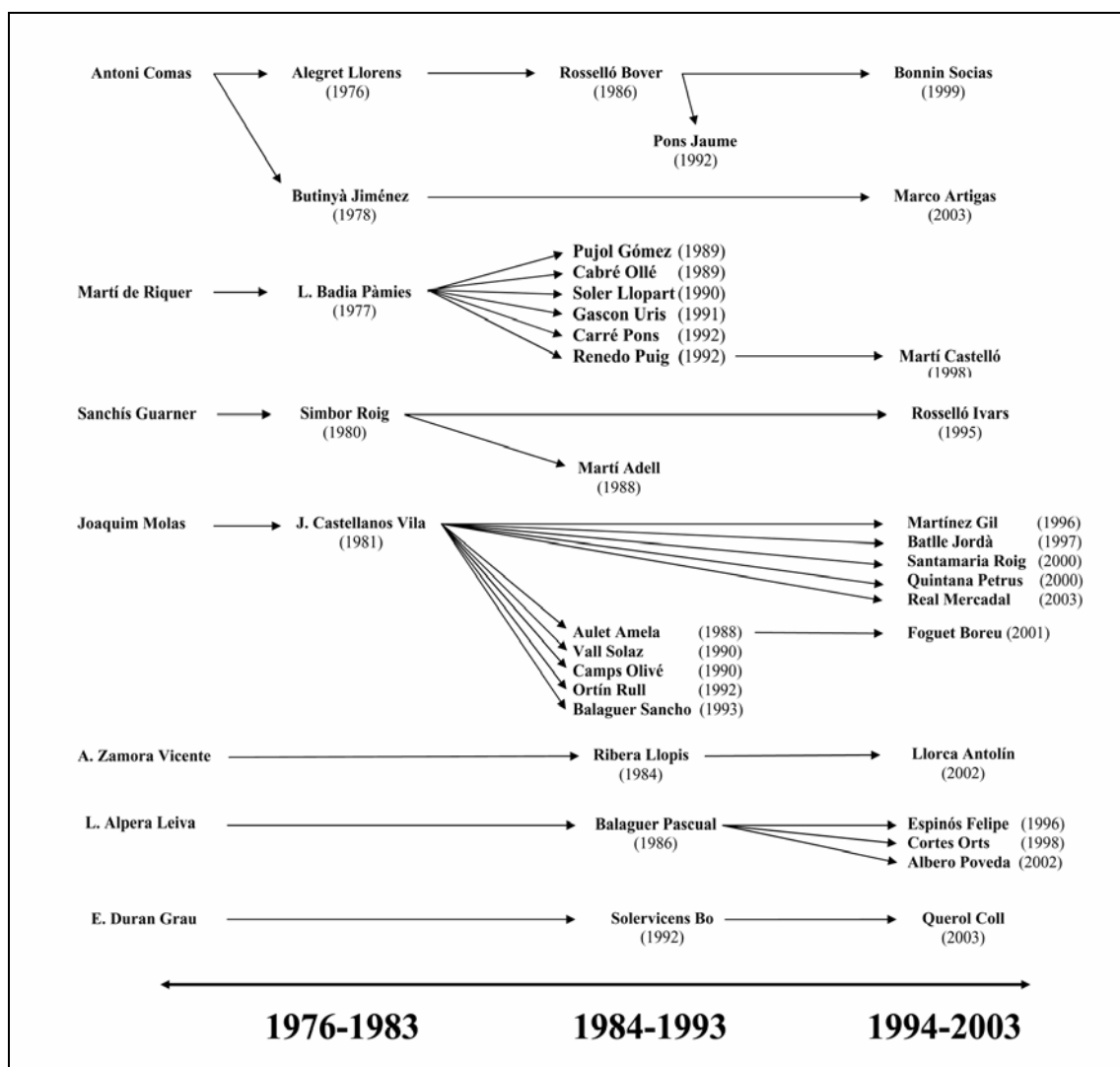

Figura 7-9 Genealogies generades a partir de tesis doctorals

7.3.8 Presència en tribunals

7.3.8.A Membres acadèmics en els tribunals de tesis doctorals

L'estudi de les participacions en tribunals de professors universitaris i altres possibles membres acadèmics presenta alguns problemes, a causa dels canvis legals que han existit al llarg del període 1974-2003 del nostre estudi. La figura 7.10 ofereix un esquema resumit dels canvis legals que afecten al període.

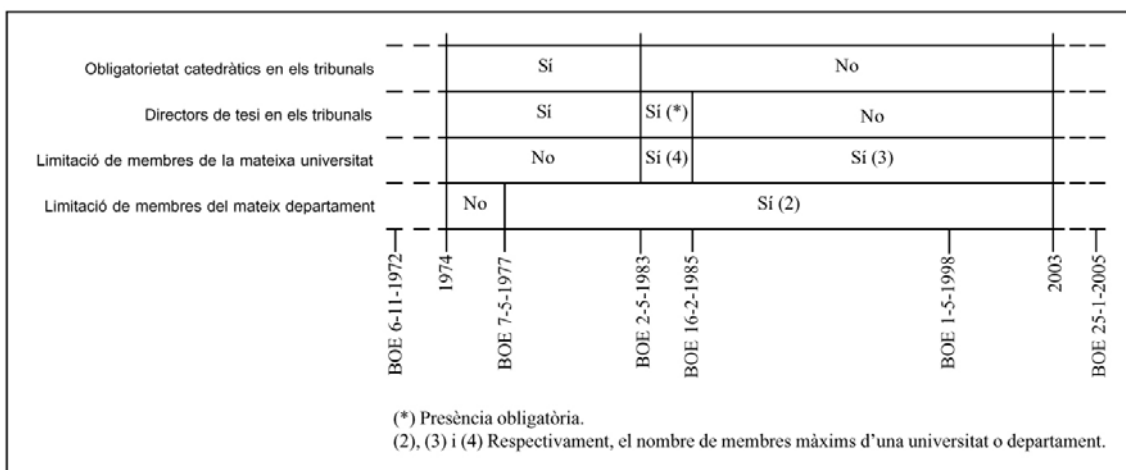

Figura 7-10 Canvis legals que afecten la composició dels tribunals entre 1972 i 2005

Un dels aspectes que ens afecta, derivats de les diferents normatives, és el fet que hi ha períodes en els quals ha estat possible la presència del director de tesi entre els membres del tribunal. En total hi ha 16 casos, és a dir, un 10,6 % de casos, que en el cas d'Antoni Comas ho són tots.

Es comptabilitzen un total de 265 acadèmics diferents per a un total de 743 membres, respecte les 755 esperades, ja que en alguns casos no consten a Teseo. La taula 7.15 mostra els acadèmics que han estat presents com a mínim en 3 tribunals. Jordi Castellanos encapçala el rànquing amb 25 presències, seguit d'Albert Hauf amb 20.

Taula 7.15 Acadèmics amb més de 2 presències en tribunals de tesis doctorals

Acadèmic membre	# total vegades en tribunals	# vegades en tribunals (no dir.)	# vegades en tribunals (dir.)	% total en tribunals	% acu. total en tribunals
Castellanos Vila J	25	25	0	3,4	3,4
Hauf Valls A G	20	20	0	2,7	6,1
Pla Arxé R	19	19	0	2,6	8,6
Blecuá Perdices A	17	17	0	2,3	10,9
Mas Vives J	17	17	0	2,3	13,2
Gallén Miret E	16	16	0	2,2	15,3
Ferrando Francés A	15	15	0	2,0	17,4
Jorba Jorba M	15	15	0	2,0	19,4
Molas Batllori J	18	14	4	2,4	21,8
Aulet Amela J	14	14	0	1,9	23,7

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Acadèmic membre	# total vegades en tribunals	# vegades en tribunals (no dir.)	# vegades en tribunals (dir.)	% total en tribunals	% acu. total en tribunals
Beser Ortí S	14	14	0	1,9	25,6
Badia Pàmies L	13	13	0	1,7	27,3
Alegret Llorens J	12	12	0	1,6	28,9
Rossich Estrago A	12	12	0	1,6	30,6
Badia Margarit . M	10	10	0	1,3	31,9
de Riquer Morera M	10	9	1	1,3	33,2
Casals Nogués G	9	9	0	1,2	34,5
Soberanas Lleó A	8	8	0	1,1	35,5
Romeu Figueras J	8	7	1	1,1	36,6
Cabré Monné R	7	7	0	0,9	37,6
De Riquer Permanyer I	7	7	0	0,9	38,5
Oliver Coll G	7	7	0	0,9	39,4
Rosselló Bover P	7	7	0	0,9	40,4
Serrano Farrera S	7	7	0	0,9	41,3
Oller Rovira D	6	6	0	0,8	42,1
Salvador Liern V	6	6	0	0,8	42,9
Tayadella Oller A	6	6	0	0,8	43,7
Comas Pujol A	6	0	6	0,8	44,5
Casacuberta Rocarols M	5	5	0	0,7	45,2
Cassany Cels E	5	5	0	0,7	45,9
Duran Grau E	5	5	0	0,7	46,6
Espadaler Poch AM	5	5	0	0,7	47,2
Miralles Solà Carles	5	5	0	0,7	47,9
Serra Campins A	5	5	0	0,7	48,6
Simbor Roig V	5	5	0	0,7	49,3
Sirera Turó Josep Lluís	5	5	0	0,7	49,9
Veny Clar J	5	5	0	0,7	50,6
Aznar Soler M	4	4	0	0,5	51,1
Balaguer Pascual E	4	4	0	0,5	51,7
Bastardas Parera J	4	4	0	0,5	52,2
Blecuia Perdices J M	4	4	0	0,5	52,8
Bover Font A	4	4	0	0,5	53,3
Campillo Guajardo M	4	4	0	0,5	53,8
Colón Domènech G	4	4	0	0,5	54,4
De Riquer Permanyer B	4	4	0	0,5	54,9
Fuster Ortells J	4	4	0	0,5	55,5
Gallofré Virgili M	4	4	0	0,5	56,0
Gustà Martorell M	4	4	0	0,5	56,5
Murgades Barceló J	4	4	0	0,5	57,1
Ortín Rull M	4	4	0	0,5	57,6
Piquer Vidal A	4	4	0	0,5	58,1
Pujol Sanmartin J M	4	4	0	0,5	58,7
Rico Manrique F	4	4	0	0,5	59,2
Termes Ardèvol J	4	4	0	0,5	59,8
Alonso Catalina V	3	3	0	0,4	60,2

Acadèmic membre	# total vegades en tribunals	# vegades en tribunals (no dir.)	# vegades en tribunals (dir.)	% total en tribunals	% acu. total en tribunals
Aritzeta Abad M	3	3	0	0,4	60,6
Balaguer Sancho J M	3	3	0	0,4	61,0
Beltran Pepio V	3	3	0	0,4	61,4
Blecua Teijeiro J M	3	3	0	0,4	61,8
Bordons de Porrata-Doria G	3	3	0	0,4	62,2
Bou Maqueda E	3	3	0	0,4	62,6
Carbo Aguilar F	3	3	0	0,4	63,0
Cátedra García P	3	3	0	0,4	63,4
Gibert Pujol Mm	3	3	0	0,4	63,8
Giralt Reventos E	3	3	0	0,4	64,2
Janer Manila G	3	3	0	0,4	64,6
Llovet Pomar J	3	3	0	0,4	65,0
Marco Revilla J	3	3	0	0,4	65,4
Martínez Pérez V	3	3	0	0,4	65,8
Meseguer Pallares L	3	3	0	0,4	66,2
Miralles Montserrat J	3	3	0	0,4	66,6
Nadal Farreras J M	3	3	0	0,4	67,0
Oliva Llinàs S	3	3	0	0,4	67,4
Ors Muntanyà J	3	3	0	0,4	67,8
Pérez Durà J	3	3	0	0,4	68,2
Pérez Montaner J	3	3	0	0,4	68,6
Renedo Puig X	3	3	0	0,4	69,0
Salvador Miguel N	3	3	0	0,4	69,4
Sullà Àlvarez E	3	3	0	0,4	69,9
Yates A	3	3	0	0,4	70,3
Sanchís Guarnier M	3	1	2	0,4	70,7
34 acadèmics amb 2	68	-	-	9,2	79,8
150 acadèmics amb 1	150	-	-	20,2	100

Les taules 7.16, 7.17 i 7.18 mostren la distribució dels membres amb més presències en els tribunals, segons les universitats de lectura, corresponents respectivament a 1974-1983, 1984-1993 i 1994-2003.

Taula 7.16 Membres de tribunals de tesis per ordre de participacions segons les universitats de lectura durant el període 1974-1983.

Acadèmic membre	UAB	UB	UM	UV	# total
Riquer Morera M de	3 + (1)*	2	0	0	6
Comas Pujol A	0	(6)*	0	0	6
Oliver Coll G	2	3	0	0	5
Molas Batllori J	1+ (4)*	0	0	0	5
Beser Ortí Sergi	4	0	0	0	4
Badia Margarit A M	1	2	0	0	3
Blecua Perdices A	3	0	0	0	3
Blecua Perdices J M	2	0	1	0	3

Blecua Teijeiro J. M.	1	2	0	0	3
Sanchís Guarner M	1	0	0	(2)*	3
Bastardas Parera J	0	2	0	0	2
Giralt Reventos E	0	2	0	0	2
Miralles Solà C	0	2	0	0	2
Pérez Durà J	0	0	0	2	2
Rico Manrique F	2	0	0	0	2
Serrano Farrera S	0	1	1	0	2
Soberanas Lleó A	0	1	0	1	2
Tarradell Mateu M	0	2	0	0	2
Veny Clar J	0	1	0	1	2
Vilanova Andreu A	1	1	0	0	2
Romeu Figueras J	1 + (1)*	0	0	0	2
Alegret Llorens J	0	0	0	1	1
Anglada Anfruns A	0	0	0	1	1
Cacho Viu V	1	0	0	0	1
Canals Vidal F	0	1	0	0	1
Hernández Serna J	0	0	1	0	1
López García A	0	0	0	1	1
Macdermott Goodridge D	0	1	0	0	1
Miralles Sola C	1	0	0	0	1
Oleza Simó J	0	0	0	1	1
Pozuelo Yuancos Jm	0	0	1	0	1
Valverde Pacheco Jm	0	1	0	0	1
Rubio García L	0	0	(1)*	0	1
* Entre parèntesi, el nombre de presències en tribunals havent estat director de tesi.					

Taula 7.17 Membres de tribunals de tesis amb més d'una participació segons les universitats de lectura durant el període 1984-1993.

Acadèmic membre	UA	UAB	UB	UCM	UIB	UNED	UV	# total
Castellanos Vila J	0	7	7	0	1	0	2	17
Hauf Valls A G	0	4	3	0	1	0	6	14
Pla Arxé R	0	4	9	0	0	0	0	13
Badia Pàmies L	0	4	5	0	0	0	2	11
Ferrando Francés A	2	0	4	1	0	0	4	11
Blecua Perdices A	0	4	6	0	0	0	0	10
Gallén Miret E	0	7	2	0	1	0	0	10
Jorba Jorba M	0	5	4	0	0	0	1	10
Molas Batllori J	0	3	4	0	0	0	2	9
Rossich Estrago A	0	3	4	0	1	0	1	9
Aulet Amela J	0	6	2	0	0	0	0	8
Beser Ortí Sergi	0	3	2	0	0	0	3	8
Mas Vives J	1	1	1	0	5	0	0	8
Badia Margarit Am	1	4	1	0	0	0	0	6

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

De Riquer Permanyer I	1	3	2	0	0	0	0	6
Alegret Llorens J	1	0	2	0	1	0	1	5
Romeu Figueras J	0	4	1	0	0	0	0	5
Tayadella Oller A	0	2	3	0	0	0	0	5
Bover Font A	0	0	3	0	1	0	0	4
De Riquer Permanyer B	0	3	1	0	0	0	0	4
Fuster Ortells J	0	0	1	0	0	0	3	4
Oller Rovira D	0	2	2	0	0	0	0	4
Simbor Roig V	0	0	0	0	1	0	3	4
Aznar Soler M	0	3	0	0	0	0	0	3
Casals Nogués G	0	2	1	0	0	0	0	3
Cassany Cels E	0	2	1	0	0	0	0	3
De Riquer Morera M	0	0	3	0	0	0	0	3
Duran Grau E	0	1	2	0	0	0	0	3
Espadaler Poch Am	0	1	2	0	0	0	0	3
Gallofré Virgili Mj	0	2	0	0	0	0	1	3
Marco Revilla J	0	1	2	0	0	0	0	3
Meseguer Pallares Lb	0	0	0	0	0	0	3	3
Miralles Montserrat J	0	0	0	0	3	0	0	3
Nadal Farreras Jm	0	2	0	0	0	0	1	3
Ors Muntanyà J	0	2	1	0	0	0	0	3
Pérez Montaner J	0	0	0	0	1	0	2	3
Rosselló Bover P	0	0	0	0	2	0	1	3
Serra Campins A	0	0	0	0	3	0	0	3
Serrano Farrera S	0	0	0	0	0	0	3	3
Sirera Turó Josep Lluís	0	0	0	0	1	0	2	3
Soberanas Lleó A	0	0	2	0	0	0	1	3
Termes Ardèvol J	0	2	1	0	0	0	0	3
Balaguer Pascual E	0	0	0	0	0	0	2	2
Bastardas Parera J	0	0	1	0	0	0	1	2
Batllori Munne M	0	0	2	0	0	0	0	2
Bosch Juan C	0	1	1	0	0	0	0	2
Bou Maqueda E	0	1	1	0	0	0	0	2
Casasús Guri Jm	0	2	0	0	0	0	0	2
Cuadrado Fernández Perfecto E	0	0	0	0	2	0	0	2
Guillén Cahén C	0	1	1	0	0	0	0	2
Llovet Pomar J	0	1	1	0	0	0	0	2
Miralles Solà Carles	0	1	1	0	0	0	0	2
Molins Nubiola M	0	2	0	0	0	0	0	2
Murgades Barceló J	0	1	1	0	0	0	0	2
Oliva Llinàs S	0	2	0	0	0	0	0	2
Oliver Coll G	0	1	1	0	0	0	0	2
Pujol Gómez J	0	1	1	0	0	0	0	2
Rovira Planes P	0	0	1	0	1	0	0	2
Vallcorba Plana J	0	1	1	0	0	0	0	2
Veny Clar J	0	0	1	1	0	0	0	2
Yates A	0	2	0	0	0	0	0	2
83 acadèmics								1

Taula 7.18 Membres de tribunals de tesis amb més d'una participació segons les universitats de lectura durant el període 1994-2003.

Acadèmic membre	UA	UAB	UB	UCM	UdG	UdL	UIB	UJI	UNED	URV	USC	UV	# total
Mas Vives J	0	1	3	0	1	0	1	0	0	0	0	3	9
Castellanos Vila J	0	2	5	0	0	0	0	0	0	0	0	1	8
Alegret Llorens J	0	1	0	0	2	0	2	0	0	0	0	1	6
Aulet Amela J	1	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Cabré Monné R	0	0	5	1	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Casals Nogués G	0	2	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Gallén Miret E	0	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	1	6
Hauf Valls A G	1	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	2	6
Pla Arxé R	0	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Casacuberta Rocarols M	1	2	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	5
Jorba Jorba M	0	2	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	5
Salvador Liern V	2	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	5
Bleuca Perdices A	0	1	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	4
Campillo Guajardo	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Colón Domènech G	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4
Ferrando Francés A	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4
Gustà Martorell M	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Molas Batllori J	0	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Ortín Rull M	0	3	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	4
Piquer Vidal A	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	4
Pujol Sanmartin J M	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	4
Rosselló Bover P	1	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Alonso Catalina V	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3
Balaguer Sancho Jm	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Beltran Pepio V	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Bordons de Porrata- Doria G	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3
Gibert Pujol Mm	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Martínez Pérez V	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3
Renedo Puig X	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3
Rossich Estrago A	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	3
Soberanas Lleó A	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	3
Aritzeta Abad M	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Badia Pàmies L	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Balaguer Pascual E	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Beser Ortí S	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Butinyà Jiménez J	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Carbo Aguilar F	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2
Cassany Cels E	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Càtedra García P	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Duran Grau E	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Escartí Soriano Jv	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Espadaler Poch A M	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Farrés Arderiu P	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Janer Manila G	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
Keown D	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Mallatre Gavalrà J	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2

Martín Pascual L	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Mejía Ruíz C	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Murgades Barceló J	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Oller Rovira D	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Rubio Albarracín Je	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Sala Sanahuja J	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Salvador Miguel N	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Serra Campins A	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Serrano Farrera S	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Sirera Turó J. L.	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2
Soler Llopart A	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Sullà Àlvarez E	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2
110 acadèmics	-												1

7.3.8.B Especialitats dels membres dels tribunals

Pel que fa a les especialitats principals dels membres dels tribunals (taula 7.19), la literatura catalana representa la meitat (50,7%), mentre que la resta procedeixen d'altres literatures, llengua catalana, història, teoria de la literatura i d'altres. El percentatge de la literatura catalana ha anat augmentant amb el temps, superant les mancances inicials d'especialistes (19,5 % dels membres de tribunals), fins al 55,7 % del període 1994-2003. Paral·lelament s'observa la pèrdua de pes de la literatura espanyola i de les altres especialitats, tret de la teoria de la literatura i literatura comparada.

Taula 7.19 Distribució d'especialitats dels membres dels tribunals

Especialitat	# especialistes	% especialistes	% acu. especialistes
Literatura catalana	377	50,7	50,7
Literatura espanyola	99	13,3	64,1
Filologia romànica	54	7,3	71,3
Llengua catalana	48	6,5	77,8
Altres literatures	45	6,1	83,8
Teoria de la literatura i comparada	37	5,0	88,8
Altres disciplines (filosofia, art, antropologia, etc)	34	4,6	93,4
Història	33	4,4	97,8
Altres de filologia	16	2,2	100

Taula 7.20 Distribució dels membres de tribunals en les tres grans àrees de la literatura catalana

Àrea de la literatura catalana	# total presències	# presències 1976-1983	# presències 1984-1993	# presències 1994-2003
Contemporània	237	10	115	112
Medieval	102	3	52	47
Moderna	31	2	19	10

Finalment, la taula 7.20 mostra el nombre de presències d'especialistes segons les grans àrees de la literatura catalana. El predomini de la literatura contemporània és notable, amb 237 presències

(64 % de casos). Aquesta importància es correspon força amb el nombre de tesis sobre literatura contemporània que, com hem vist supra (figura 7.3), era del 59 %.

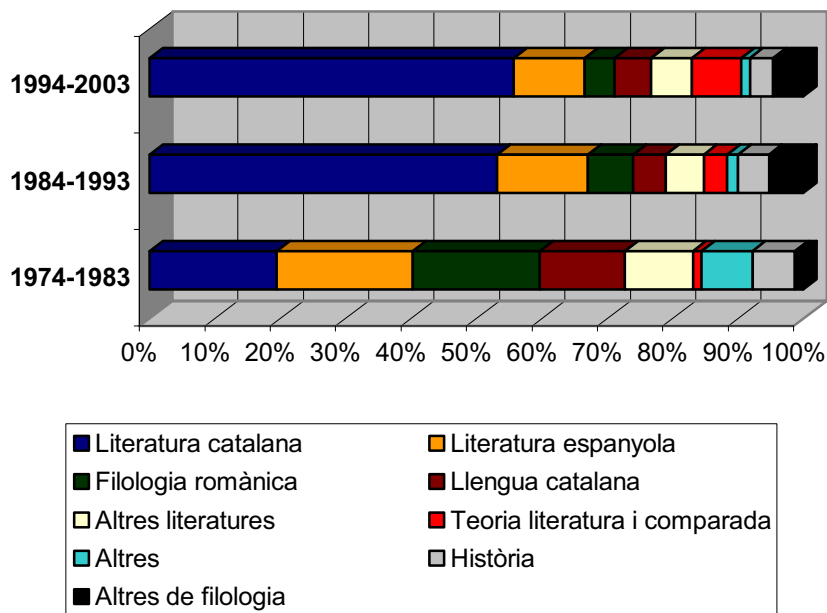

Figura 7-11 Distribució percentual de la presència d'especialistes en literatura catalana per períodes

7.3.8.C Procedència institucional dels membres dels tribunals

La taula 7.21 mostra el recompte de la procedència institucional dels membres dels tribunals en les cinc universitats amb més volum de tesis llegides, la UA, UAB, UB, UIB i UV. La taula 7.22 permet comprovar l'alt nivell de membres presents en els tribunals de tesis procedents de la mateixa universitat en la qual es fa la defensa (marcats amb gris). Així, a la UB més de la meitat (53,2%) dels membres pertanyien a la pròpia institució. A la UIB el percentatge s'eleva fins al 46,2; a la UAB 45,8 %; i, a la UV el 44,8 %. La Universitat d'Alacant en aquest aspecte es queda amb un 12,8 %.

És curiós observar com la UAB i la UB s'intercanvien presències en valors comparables (24,1 % i 21,0 %), mentre que la UB només rep un 4,5% de membres procedents de la UV; però, en canvi, els seus acadèmics són acollits a la universitat valenciana en un 13,1 % de casos.

La UA i la UIB tenen com a principals fonts de membres en situació d'igualtat a la UV i la UB, amb un 17,9% i un 10,3% respectivament.

Taula 7.21 Recompte de la procedència institucional dels membres dels tribunals en les cinc universitats amb més volum de tesis llegides

Institució del membre del tribunal	Universitat de lectura de la tesi					# Total (*)
	UA	UAB	UB	UIB	UV	
Universitat de Barcelona (UB)	7	54	124	4	19	216
Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)	1	101	49	3	13	175

Institució del membre del tribunal	Universitat de lectura de la tesi					
	UA	UAB	UB	UIB	UV	# Total (*)
Universitat de València (UV)	7	10	11	4	65	102
Universitat Pompeu Fabra	0	23	12	1	2	41
Universitat de les Illes Balears (UIB)	3	3	9	18	4	38
Universitat de Girona	2	9	6	5	7	32
Universidad Complutense	3	5	1	0	1	18
Universitat d'Alacant (UA)	5	3	1	0	8	17
Universitat Rovira i Virgili	2	3	6	1	2	15
Universitat Jaume I	2	0	3	0	5	12
Universitat de Lleida	0	1	3	1	3	9
UNED	1	1	0	0	2	9
Universidad de Salamanca	1	1	0	0	2	7
Universidad de Murcia	0	0	1	0	1	5
Universität Basel	2	0	0	0	2	4
Universidad Autónoma de Madrid	1	0	0	0	0	3
Universidade de Santiago de Compostela	0	0	0	0	0	3
University of Sheffield	0	2	0	1	0	3
Facultat de Teologia Sant Vicent Ferrer	0	0	0	0	2	2
University of Cambridge	0	0	0	0	2	2
Universidad de Córdoba	0	1	0	0	0	2
Pontificia Università Gregoriana (Roma)	0	0	2	0	0	2
University of London	1	0	0	0	1	2
Universitat Politècnica de Catalunya	0	1	1	0	0	2
Biblioteca Nacional d'Espanya	0	0	0	0	0	1
Universidad de Alcalá de Henares	0	0	1	0	0	1
Universidade do Algarve	0	1	0	0	0	1
Brown University	0	1	0	0	0	1
Université de Bordeaux	0	1	0	0	0	1
Universidad de Castilla-La Mancha	0	0	0	0	0	1
University of Liverpool	0	1	0	0	0	1
Universidad de León	0	0	0	1	0	1
Universidad de Messina	0	0	0	0	0	1
Universitat de Perpinyà (Via Domícia)	0	0	1	0	0	1
Universitat Ramon Llull	0	0	0	0	1	1
Universidad de Zaragoza	0	0	0	0	1	1
Université Paris IV Sorbone	0	0	0	0	0	1
Universidad de Valladolid	0	0	0	0	0	1
Universitat de Vic	0	1	0	0	0	1
Sense dades	1	1	2	0	2	7
Total	39	224	233	39	145	743
*Inclou el recompte de totes les universitats que han acollit tribunals de tesis.						

Taula 7.22 Percentatges de procedència institucional dels membres dels tribunals en les cinc universitats amb més volum de tesis llegides

Institució del membre del tribunal	Universitat de lectura de la tesi				
	UA	UAB	UB	UIB	UV
Universitat de Barcelona (UB)	17,9%	24,1%	53,2%	10,3%	13,1%
Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)	2,6%	45,1%	21,0%	7,7%	9,0%
Universitat de València (UV)	17,9%	4,5%	4,7%	10,3%	44,8%
Universitat Pompeu Fabra	0,0%	10,3%	5,2%	2,6%	1,4%
Universitat de les Illes Balears (UIB)	7,7%	1,3%	3,9%	46,2%	2,8%
Universitat de Girona	5,1%	4,0%	2,6%	12,8%	4,8%
Universidad Complutense	7,7%	2,2%	0,4%	0,0%	0,7%
Universitat d'Alacant (UA)	12,8%	1,3%	0,4%	0,0%	5,5%
Universitat Rovira i Virgili	5,1%	1,3%	2,6%	2,6%	1,4%
Universitat Jaume I	5,1%	0,0%	1,3%	0,0%	3,4%
Universitat de Lleida	0,0%	0,4%	1,3%	2,6%	2,1%
UNED	2,6%	0,4%	0,0%	0,0%	1,4%
Universidad de Salamanca	2,6%	0,4%	0,0%	0,0%	1,4%
Universidad de Murcia	0,0%	0,0%	0,4%	0,0%	0,7%
Universität Basel	5,1%	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%
Universidad Autònoma de Madrid	2,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Universidad de Santiago de Compostela	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
University of Sheffield	0,0%	0,9%	0,0%	2,6%	0,0%
Facultat de Teologia Sant Vicent Ferrer	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%
University of Cambridge	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%
Universidad de Córdoba	0,0%	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%
Pontificia Università Gregoriana (Roma)	0,0%	0,0%	0,9%	0,0%	0,0%
University of London	2,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,7%
Universitat Politècnica de Catalunya	0,0%	0,4%	0,4%	0,0%	0,0%
Biblioteca Nacional d'Espanya	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Uni. de Alcalá de Henares	0,0%	0,0%	0,4%	0,0%	0,0%
Uni. del Algarve	0,0%	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%
Brown University	0,0%	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%
Université de Bordeaux	0,0%	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%
Uni. de Castilla-La Mancha	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
University of Liverpool	0,0%	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%
Universidad de León	0,0%	0,0%	0,0%	2,6%	0,0%
Universidad de Messina	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Universitat de Perpinyà (Via Domícia)	0,0%	0,0%	0,4%	0,0%	0,0%
Universitat Ramon Llull	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,7%
Universidad de Zaragoza	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,7%
Université Paris IV Sorbone	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Universidad de Valladolid	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Universitat de Vic	0,0%	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%
Sense dades	2,6%	0,4%	0,9%	0,0%	1,4%
Total	100%	100%	100%	100%	100%

7.3.9 Xarxes de coparticipació en tribunals

7.3.9.A Estructura de la xarxa general de coparticipació (1974-2003)

Des del punt de vista matemàtic, els lligams que s'estableixen entre els membres dels tribunals per la seva coparticipació constitueixen un graf simètric no connex format per 265 nodes. Els nodes o vèrtexs (membres de tribunals) no connectats amb els altres pertanyen als tribunals identificats com a tribunals 56, 61 i 113 (Veure taules 9.13 i 9.14 de l'annex 4) i que corresponen respectivament a tesis llegides en una facultat de traducció i interpretació (UAB), una altra sobre recepció i traducció d'un autor francès (UdL); i, una tercera dedicada a liturgismes en la literatura valenciana llegida en un departament de filologia clàssica. La desconexió de la resta de la xarxa mostra la minsa relació amb el corrent central dels estudis generals de la literatura catalana. Aquestes tesis s'han exclòs dels càlculs¹²² de forma que han quedat finalment 248 nodes. Els membres d'aquesta xarxa es representen per una matriu d'adjacències (a_{ij}).

Una de les característiques generals d'una xarxa és la seva cohesió. La mesura més habitual és el càlcul de la densitat. La nostra xarxa no és binària, car una parella de vèrtexs (de membres de tribunals) pot haver coincidit més d'un cop. Tanmateix, pel que fa a la densitat, ens interessa més atendre a les vinculacions diferents que es produeixen, que hagin coparticipat, més que augmentar aquest valor considerant-ne la reincidència, de manera que hem utilitzat una matriu binària (b_{ij})¹²³ i hem calculat la densitat ρ fent el quocient entre les parelles diferents que han coparticipat en algun tribunal dividit pel nombre total de parelles que es podrien formar (FX1).

En la nostra matriu binària la densitat de relacions (FX1) és de 0.037 (amb una desviació de 0.190), això significa que de totes les possibles parelles de participants en els tribunals que es podrien formar, menys d'un 4 % han coincidit en un tribunal. Tot i que pugui semblar un valor baix, el cert és que la xarxa resulta força complexa. Si a això li afegim el fet de comptar amb 248 nodes, resulta del tot inviable una aproximació gràfica mínimament intel·ligible. Per a obtenir-la (figura 7.12) s'han eliminat les arestes (línies de connexió) amb un valor menor que 2 (dues coparticipacions) i s'han eliminat els membres que quedaven aïllats. El gruix de l'aresta que uneix els nodes representa la intensitat amb la qual les parelles de membres han coparticipat en tribunals diferents. Encara que estem tractant amb arestes i, per tant, són línies no orientades, hem utilitzat una doble fletxa (fletxa en ambdós sentits) per a representar les connexions entre nodes car en facilita la interpretació gràfica. Com algorisme de representació utilitzem el proposat per Kamada i Kawai [1989]. Aquest gràfic permet observar quines són les figures més rellevants quant a presència en tribunals, ja que estan relacionats per més arcs (Castellanos, Hauf, Pla Arxé, Mas Vives, Blecua Perdices, Gallén, Ferrando Francés, Lola Badia, Molas, ...) i, a més, també permet identificar aquells casos de coincidència notables en tribunals, gràcies al gruix de les arestes amb les quals queden units.

¹²² De fet, matemàticament amb ells només es pot calcular el grau de centralitat local (F2) i (F3) i en tots els casos val 4, la connexió de cadascú amb els altres 4 membres del tribunal.

¹²³ Els elements b_{ij} s'obtenen de manera trivial:
$$\begin{cases} b_{ij} = 0 & \text{si } a_{ij} = 0 \\ b_{ij} = 1 & \text{si } a_{ij} \neq 0 \end{cases}$$

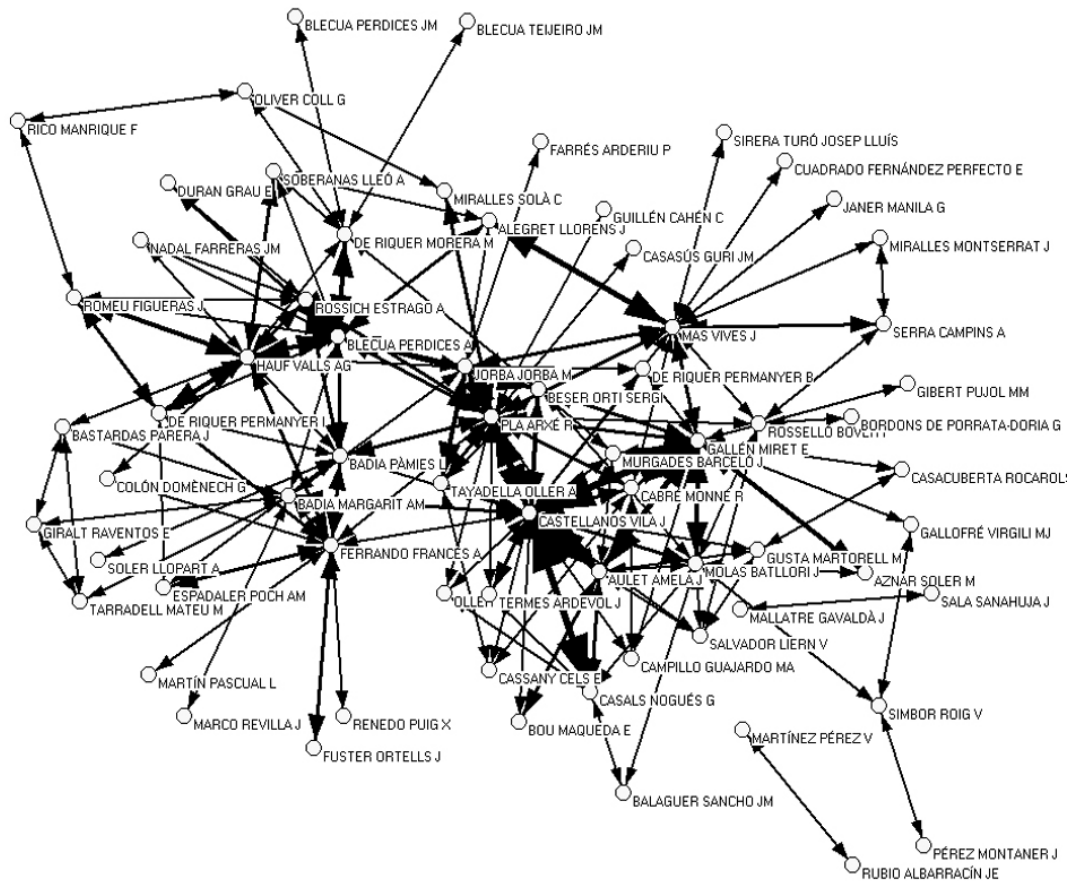

Figura 7-12 Xarxa de relacions de coparticipació en tribunals entre nodes principals (1974-2003)

7.3.9.B Elements centrals de la xarxa

Una de les característiques bàsiques de l'anàlisi de xarxes socials (AXS) és establir quins elements ocupen rols significatius. Un dels indicadors més utilitzats és l'anomenat grau de centralitat local d'un actor d_i (FX2). Informa sobre la intensitat de la unió directa amb altres membres de la xarxa. És una mesura que ens dona la centralitat local del protagonista estudiat (FX2). En el nostre cas representa el nombre de vegades que dos membres de tribunals han participat junts. En el cas d'haver reinclòidit té un valor més gran o igual que dos. En tractar-se així d'una matriu d'adjacència no binària, no tenen sentit els valors de normalització i percentuals que es calculen sovint sobre el total de relacions possibles, $(n-1)$ (FX3). El que sí es pot calcular és la quota de centralitat (*share*) normalitzant el grau respecte la suma total de graus (FX4).

La taula 7.23 mostra els resultats per a tot el període que va de 1974¹²⁴ a 2003 per als membres que han participat en més tribunals¹²⁵. En l'annex 5 (taula 9.18) s'ofereixen resultats més extensos.

Les primeres posicions de la taula 7.23 es corresponen, com calia esperar, amb les 10 persones que han estat presents en més tribunals, encapçalades per en Jordi Castellanos.

Globalment, la xarxa presenta una mitjana de centralitat d'11,1 mentre que la desviació mitjana és del 14,5. Això ens dona un coeficient de variació¹²⁶ del 130,6 %, cosa que ens mostra la

¹²⁴ Recordem que de fet TESEO només té dades a partir de 1976.

¹²⁵ La suma total dels graus respecte la qual es normalitza és 2.752.

important distància que existeix entre uns membres i els altres, motivada per l'enorme diferència quant a participacions en tribunals.

Taula 7.23 Índex de centralitat (degree) local dels membres dels tribunals (1974-2003)

Membre	Grau (d_i)	Quota de centralitat (s_i)	# Tribunals en què ha participat
Castellanos Vila J	100	0,036	25
Hauf Valls A G	78	0,028	20
Pla Arxé R	76	0,028	19
Mas Vives J	67	0,024	17
Blecuca Perdices A	64	0,023	17
Gallén Miret E	63	0,023	16
Ferrando Francés A	59	0,021	15
Jorba Jorba M	59	0,021	15
Aulet Amela J	55	0,020	14
Molas Batllori J	54	0,020	14

D'altra banda, si es compara la nostra xarxa amb una que tingui el mateix nombre de nodes, però que estigui totalment centralitzada en un vèrtex concentrador – en forma d'estrella que representa el 100%, (FX11) –, el resultat és de 5,2 %, valor força baix que indica que, tot i haver-hi moltes diferències entre uns nodes (membres) i altres, globalment la xarxa té una important quantitat de vèrtexs que ocupen llocs rellevants pel que fa a la quantitat de relacions que estableixen per la coparticipació en tribunals. Dit d'una altra manera, no depèn d'uns pocs elements centralitzadors.

El grau de centralitat d_i considera el nombre de lligams d'un actor, però sense posar de relleu la seva posició a la xarxa, car fins i tot amb un índex molt alt, podria ocupar, especialment en xarxes grans, una posició predominant en un entorn local, però mantenir-se relativament desconnectat dels altres nodes importants de la xarxa. Per exemple, en una xarxa científica internacional d'una especialitat, un investigador pot tenir un grau de centralitat d_i força alt gràcies a un pes aclaparador a nivell regional. Però en canvi, a nivell internacional la seva situació podria ocupar una posició molt més discreta, fet que no detectaria bé aquest índex. Per a solucionar-ho es recorre a l'índex de proximitat que emfasitza la distància d'un actor als altres.

Hi ha diverses maneres de determinar la distància entre dos actors. La més habitual és la mesura del mínim de connexions per les quals cal passar per unir-los (distància geodèsica D_{ij}), la qual es calcula com el nombre d'actors interposats més un. La suma de la distància d'un actor a cadascun dels altres dóna una mesura del distanciament (*Farness*) D_{i+} (FX5).

Com més gran és aquest valor, l'actor ocupa un lloc menys central. Atesa aquesta proporcionalitat inversa és força corrent calcular l'índex relatiu de centralitat-proximitat (*Closeness*) de Beauchamp RC_i (FX6), que no és més que la inversa de l'anomenat índex de proximitat, normalitzat per al màxim nombre de connexions a d'altres nodes possibles.

En la nostra xarxa de tribunals, els membres que ocupen un lloc més central i propers a tots els altres alteren lleugerament el rànquing dels deu primers respecte al basat en el grau de

¹²⁶ El coeficient de variació és una eina senzilla i habitual per a mesurar la importància relativa de les diferències entre els membres d'una població (FU3)

connectivitat¹²⁷, ocupant ara el primer lloc Albert Guillem Hauf (taula 7.24). En l'annex 5 (taula 9.19) s'ofereixen resultats més extensos.

Taula 7.24 Índex de Centralitat (*Closeness*) dels membres dels tribunals (1974-2003)

Membre	Distanciament (D_{i+})	Centralitat- proximitat (RC_i)
Hauf Valls A G	478	51,7
Castellanos Vila J	482	51,2
Ferrando Francés A	495	49,9
Mas Vives J	502	49,2
Jorba Jorba M	504	49,0
Pla Arxé R	504	49,0
Molas Batllori J	519	47,6
Badia Pàmies L	521	47,4
Rossich Estrago A	522	47,3
Beser Ortí S.	523	47,2

Una altra manera d'explorar la centralitat dels membres de la xarxa és l'anomenat grau de mediació o d'intermediació (*Betweenness*), que determina fins a quin nivell cal passar per un node per tal que els altres s'hi puguin comunicar (FX7). Aquest valor mesura la proporció de geodèsiques (distàncies més curtes) entre dos nodes del graf que passen per cada vèrtex k . El valor es pot normalitzar dividint pel valor màxim teòric de mediació que un node pot assolir $nC_B(k)$ (FX8).

Els nodes que presenten un valor més alt d'intermediació es poden veure a la taula 7.25 i amb més extensió a la taula 9.20 de l'annex 5.

Taula 7.25 Índex d'intermediació (*Betweenness*) dels membres dels tribunals (1974-2003)

Membre	Mediació ($nC_B(k)$)
Hauf Valls A G	14,5
Ferrando Francés A	11,1
Castellanos Vila J	10,8
Mas Vives J	9,2
Molas Batllori J	6,7
Pla Arxé R	6,6
Alegret Llorens J	6,5
Jorba Jorba M	6,2
Badia Pàmies L	5,8
Beser Ortí S	5,0

Els valors són força coincidents amb els de proximitat. Recollim en una única taula (7.26) els 6 actors que figuren alhora en els 10 primers llocs en les tres mesures de centralitat.

¹²⁷ La xarxa presenta globalment un grau moderat de centralització-proximitat (32,1 %). Aquest valor indica fins a quin punt les distàncies entre nodes estan desigualment repartides.

Taula 7.26 Índex de centralitat, proximitat i intermediació dels membres més rellevants dels tribunals (1974-2003)

	Grau (d_i)		Proximitat (RC_i)		Mediació ($nC_B(k)$)	
	Valor	Posició	Valor	Posició	Valor	Posició
Hauf Valls A G	78	2	51,7	1	14,5	1
Castellanos Vila J	100	1	51,2	2	10,8	3
Ferrando Francés A	59	7	49,9	3	11,1	2
Mas Vives J	67	4	49,2	4	9,2	4
Pla Arxé R	76	3	49,0	5	6,6	6
Jorba Jorba M	59	8	49,0	5	6,2	8

Aquests són els actors més importants quan s'analitza globalment tot el període d'estudi 1974 a 2003. El grau (d_i) representa el nivell d'activitat comunicativa directa d'un membre amb els altres i, el primer lloc, correspon a Jordi Castellanos. Tanmateix, perd aquesta privilegiada posició en benefici d'Albert G. Hauf quan es mesura la proximitat als altres nodes, i fins i tot és sobrepassat per Antoni Ferrando en el cas de la intermediació, és a dir, la dependència que la xarxa té a la seva presència per tal que hi hagi altres membres.

S'observa, per exemple, que Alberto Blecua qui ocupa el sisè lloc quant al grau de centralitat local per la seva important participació en tribunals (en un 11,3 % de tots –taula 7.23 –), ocupa la posició 11 (taula 7.24) en l'índex de proximitat; i, el 12, quant a intermediació (taula 7.25). Això és coherent amb el fet que es tracti d'un especialista en literatura espanyola. Tanmateix, la seva importància queda palesa quan es veu que ocupa llocs significatius al llarg de tot el període estudiat, com reflecteixen els tres epígrafs següents.

Desglossarem ara, en els tres epígrafs següents, els trets principals de les xarxes que corresponen a les tres dècades d'estudi que cobreixen el present treball.

7.3.9.C Elements centrals de les xarxes 1974-1983, 1984-1993 i 1994-2003

7.3.9.C.1 Elements centrals de la xarxa 1974-1983

Per l'estudi parcial dels elements centrals de la xarxa de membres de tesis del període 1974-1983, s'han exclòs els directors de tesis que formaven part del tribunal, atès el seu pes percentual, i que les relacions amb els altres membres de tribunals es poden posar en evidència en l'anàlisi de les xarxes que relacionen directors de tesi amb membres de tribunals. Així doncs, la xarxa queda formada per 32 membres, i presenta una densitat d'un 0.23 amb una desviació estàndard de 0.42. En aquests cas, a causa que el nombre de vèrtexs és molt més reduït, la xarxa de relacions es pot representar completament (figura 7.13), i per tant, tot es representa en una única estructura.

Aquest període es caracteritza per la baixíssima presència (inferior al 20 %) d'especialistes en literatura catalana (vid. supra figura 7.11, que inclou els directors membres com Antoni Comas), ja que constituïen una quantitat molt petita. Per això; prenen força importància especialistes de literatura espanyola, de llengua catalana i de romàniques; i, d'altres filologies.

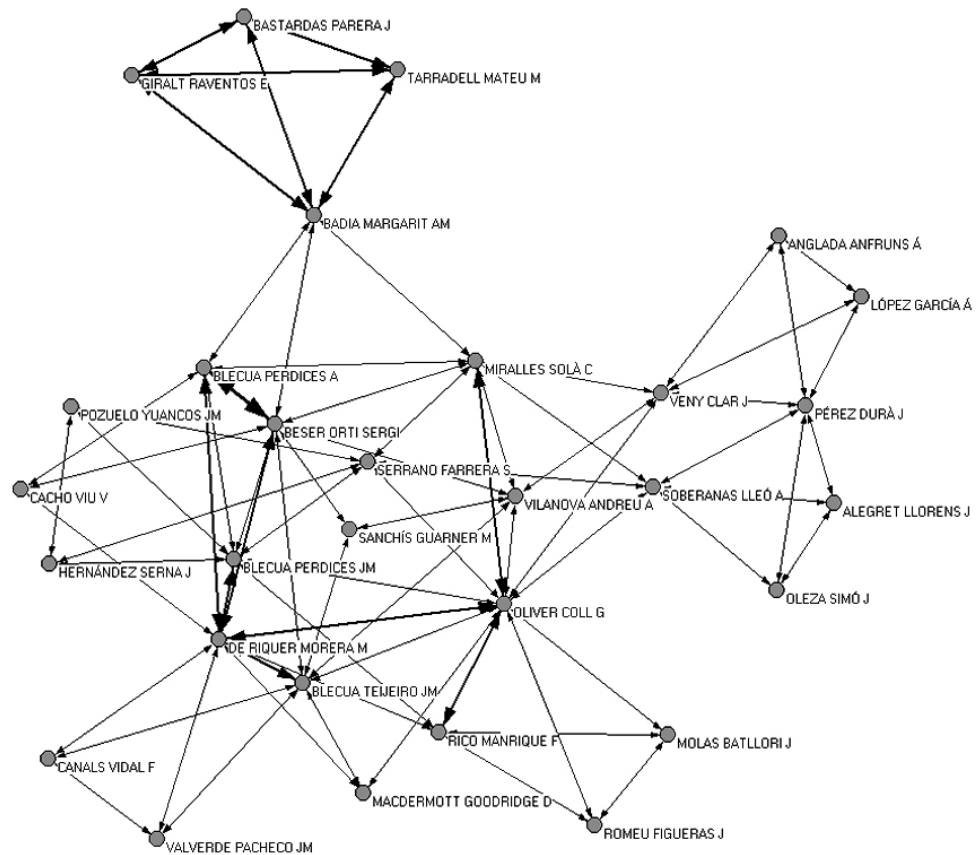

Figura 7-13 Xarxa de relacions de coparticipació en tribunals (1974-1983)

La centralitat local per a aquest període dóna com a elements més importants els exposats a la taula 7.27 pel que fa als membres que han participat als tribunals¹²⁸.

Taula 7.27 Índex de centralitat local (*Degree*) dels membres dels tribunals (1974-1983)

Membre	Grau (d_i)	Quota de centralitat (s_i)
Riquer Morera M. de	15	0,083
Oliver Coll G.	15	0,083
Beser Ortí S.	12	0,067
Badia Margarit A. M.	9	0,050
Blecua Perdices A.	9	0,050
Blecua Perdices J. M.	9	0,050
Blecua Teijeiro J. M.	9	0,050
Miralles Solà C.	9	0,050

El grau de centralització mitjà és de 6 i la desviació de 3,5. El coeficient de variació (FU3) de 58,3 %, molt inferior al del 130,6 % que s’observa quan s’analiza el període complet entre 1974 i 2003. Això es deu a què el nombre de tesis és petit i es repeteix notablement la presència dels

¹²⁸ La suma total dels graus respecta la qual es normalitza és de 180.

membres, mentre que en tractar el període de 30 anys hi apareixen molts nodes que només han estat presents en un sol tribunal. Respecte al grau de centralitat de la subxarxa que ens ocupa ara com a conjunt, s'obté un modest 11,1 que tot i ser més del doble que quan s'abasten els 30 anys, indica que no hi ha un actor realment absolutament predominant.

Pel que fa a l'índex relatiu de distanciament i de centralitat-proximitat de Beauchamp (*Closeness*)¹²⁹ els valor més importants es reflecteixen a la taula 7.28.

Taula 7.28 Índex de proximitat (*Closeness*) dels membres dels tribunals (1974-1983)

Membre	Distanciament (D_{i+})	Centralitat- proximitat (RC_i)
Oliver Coll G.	49	59,2
Miralles Solà C.	52	55,8
Beser Ortí S.	56	51,8
Riquer Morera M. de	56	51,8
Blecuà Perdices J. M.	58	50,0
Blecuà Perdices A.	59	49,2
Soberanas Lleó A.	59	49,2
Vilanova Andreu A.	59	49,2

Els grau de mediació (*Betweenness*) normalitzat dels primers nodes del rànquing es presenta a la taula 7.29.

Taula 7.29 Índex d'intermediació (*Betweenness*) dels membres dels tribunals (1974-1983)

Membre	Mediació ($nC_B(k)$)
Oliver Coll G	28,6
Badia Margarit A. M.	19,2
Miralles Solà C.	18,9
Soberanas Lleó A.	14,3
Veny Clar J.	14,0
De Riquer Morera M.	12,8
Beser Ortí S.	11,3
Blecuà Perdices J. M.	9,5

Recollim en una única taula (7.30) els actors que figuren alhora en els primers llocs en les tres mesures de centralitat.

¹²⁹ La xarxa presenta globalment un grau moderat de centralització-proximitat (35,71 %), semblant al del total del període 1974-2003.

Taula 7.30 Índex de centralitat, proximitat i mediació dels membres més rellevants dels tribunals (1974-1983)

Membre	Grau (d_i)		Proximitat (RC_i)		Mediació ($nC_B(k)$)	
	Valor	Posició	Valor	Posició	Valor	Posició
Oliver Coll G.	15	1	59,2	1	28,6	1
Miralles Solà C.	9	4	55,8	2	18,9	3
Riquer Morera M. de	15	1	51,8	3	12,8	6
Beser Ortí S.	12	3	51,8	3	11,3	7
Blecua Perdices J. M.	9	4	50,0	5	9,5	8

Així, dels cinc nodes més significatius quant a la seva posició d'importància a la xarxa d'aquest període resulten ser Gabriel Oliver Coll, Carles Miralles Solà, Martí de Riquer Morera, Sergi Beser Ortí i José Manuel Blecua Perdices. S'observa que dos són professors de departaments de literatura romànica, dos de literatura espanyola, i un de filologia grega, en consonància amb el que hem expressat supra sobre la manca de professorat especialitzat en l'àrea de literatura catalana en aquest període.

7.3.9.C.2 Elements centrals de la xarxa 1984-1993

En aquest període; la presència de membres en els tribunals de l'àrea de literatura catalana ja supera el 50 %, cosa que motiva importants canvis quant als protagonistes principals, com es mostra infra en aquest epígraf. En aquest cas, no s'ha exclòs l'únic cas de director de tesi membre de tribunal per l'irrellevant pes estadístic global. La xarxa està formada per 139 vèrtexs (membres) diferents, amb una densitat (binària) de 0.061 i una desviació estàndard de 0,23. La figura 7.14 mostra els actors principals. Per a una major claredat, s'han eliminat les arestes amb valor més petit que 2 (només una coparticipació i els elements que en aquest cas quedaven totalment aïllats). Això fa que la xarxa quedi dividida en dues components o subxarxes: una, que té com a nuclis centrals a Castellanos, Hauf, i Pla Arxé; i, una altra molt més reduïda amb Mas Vives i Serra Campins. Aquest últim grup s'identifica per haver participat amb certa intensitat en tribunals de la UIB durant aquest període.

Per als càlculs de centralitat i d'intermediació s'han hagut d'eliminar els tribunals 57 i 148, ja que en aquest període els membres quedaven sense connexió amb la resta de la xarxa (component principal) i, per tant, a una distància matemàticament infinita dels altres.

La taula 7.31 ofereix el grau de centralitat dels membres més rellevants des d'aquesta perspectiva entre 1984 i 1993. El valor mitjà del grau de centralització val 10 i la desviació 11,5, amb un coeficient de variació del 115 %, només una mica inferior al del conjunt de la xarxa. El grau de centralitat de la xarxa parcial que ara s'analitza és d'un 11 %.

Respecte al període anterior només es manté entre els primers llocs Alberto Blecua Perdices, mentre que els altres vèrtexs ja es corresponen amb especialistes de literatura catalana. Destaca en primer lloc Jordi Castellanos, seguit a certa distància d'Albert G. Hauf.

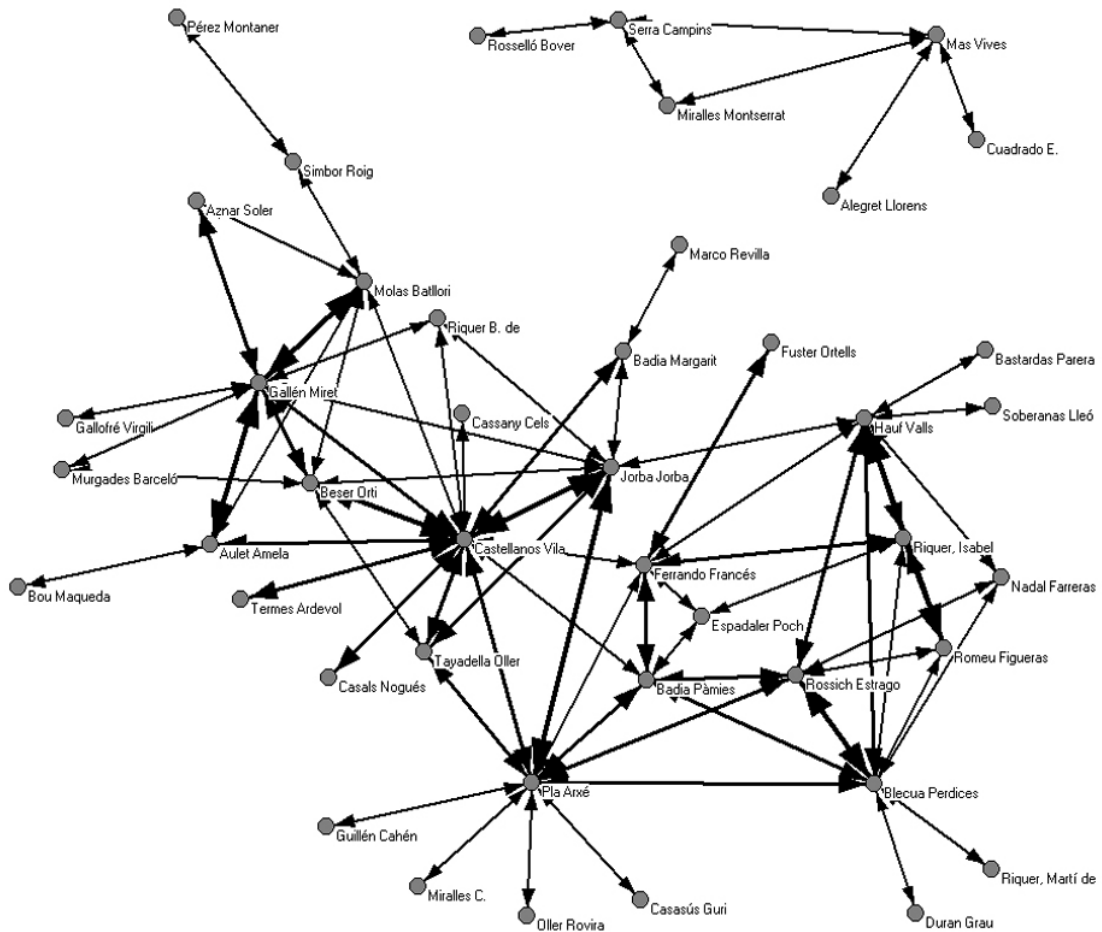

Figura 7-14 Xarxa de relacions de coparticipació en tribunals entre els nodes principals (1984-1993)

Taula 7.31 Índex de centralitat local (*Degree*) dels membres dels tribunals (1984-1993)

Membre	Grau (d_i)	Quota de centralitat (s_i)
Castellanos Vila	68	0,049
Hauf Valls	55	0,040
Pla Arxé	51	0,037
Badia Pàmies	44	0,032
Ferrando Francés	43	0,031
Blecua Perdices, A.	39	0,028
Gallén Miret	39	0,028
Jorba Jorba	38	0,027
Molas Batllori	35	0,025
Rossich Estrago	36	0,026

Pel que fa a l'índex de centralitat-proximitat (*Closeness*), es presenten el resultats a la taula 7.32. En conjunt l'índex de centralitat és baix, només del 19 %.

Taula 7.32 Índex de proximitat (*Closeness*) dels membres dels tribunals (1984-1993)

Membre	Distanciament (D_{i+})	Centralitat-proximitat (RC_i)
Castellanos Vila	218	58,7
Hauf Valls	226	56,6
Pla Arxé	236	54,2
Ferrando Francés	236	54,2
Badia Pàmies	238	53,8
Jorba Jorba	240	53,3
Mas Vives	241	53,1
Blecuca Perdices	246	52,0
Molas Batllori	250	51,2
Rossich Estrago	252	50,8

Respecte al nivell d'intermediació (taula 7.33) es mantenen Castellanos i Hauf en els primers llocs.

Taula 7.33 Índex d'intermediació (*Betweenness*) dels membres dels tribunals (1984-1993)

Membre	Mediació ($nC_B(k)$)
Castellanos Vila	20,1
Hauf Valls	16,8
Ferrando Francés	11,8
Pla Arxé	8,4
Badia Pàmies	8,0
Molas Batllori	7,2
Mas Vives	6,9
Jorba Jorba	6,3
Llovet Pomar	6,1
Beser Ortí	5,7

Finalment, oferim a la taula 7.34 els indicadors de centralitat, proximitat i mediació dels membres més ben classificats en aquestes categories. No hi ha cap dubte que Castellanos és durant aquests 10 anys l'acadèmic que, no només està present en més tribunals, sinó que ocupa el lloc principal com l'element vertebrador i frontissa del conjunt de tribunals. A certa distància es troba Hauf, i més lluny Ferrando Francés, Pla Arxé i Lola Badia.

Taula 7.34 Índex de centralitat, proximitat i mediació dels membres més rellevants dels tribunals (1984-1993)

Membre	Grau (d_i)		Proximitat (RC_i)		Mediació ($nC_B(k)$)	
	Valor	Posició	Valor	Posició	Valor	Posició
Castellanos Vila	68	1	58,7	1	20,1	1
Hauf Valls	55	2	56,6	2	16,8	2

Ferrando Francés	43	3	54,2	3	11,8	3
Pla Arxé	51	4	54,2	3	8,4	4
Badia Pàmies	44	5	53,8	5	8,0	8

7.3.9.C.3 Elements centrals de la xarxa 1994-2003

En aquest tercer període ja està plenament consolidada la presència d'acadèmics en especialitats en literatura catalana en els tribunals de defensa de tesi.

La xarxa està formada per 159 nodes (membres diferents), amb una densitat binària de 0,042 (4,2 %) i una desviació de 0,23. La figura 7.15 mostra els actors principals de la xarxa. Com en els casos anteriors, en benefici d'una major visibilitat s'han eliminat les arestes de valors menors que 2 (només una coparticipació) i els vèrtexs que, en tal cas, quedaven aïllats. Com s'observa en la figura, queden 5 subxarxes aïllades perquè estan relacionades amb al component principal de manera dèbil. L'estructura principal mostra a Mas Vives, Castellanos, Pla Arxé i Cabré als nuclis principals. Una segona subxarxa té a Ferrando Francés com a nucli principal, i la formen nodes vinculats a universitats del país Valencià (UV i UA); o bé, que han participat en tribunals de tesis de les seves universitats. Rubio Albarracín i Martínez Pérez han coparticipat un parell de cops en tribunals del País Valencià, per la seva condició d'estudiosos de la literatura catalana medieval. Sala Sanahuja i Mallatre Gavaldà també han coincidit dos cops en tribunals de la UAB en tesis relacionades amb aspectes de llengua i traduccions. Finalment, Lola Badia i Soler Llopart han coincidit dos cops per la seva especialitat de literatura medieval.

Per als càlculs de centralitat i intermediació, com abans, ha calgut eliminar els tribunals que quedaven sense lligam amb la resta de la xarxa en aquest període (tribunals 60, 136, 141, 145).

La xarxa està formada per 139 vèrtexs (membres diferents) amb una densitat de 0.0724 i una desviació estàndard de 0,31. La figura 7.15 mostra els actors principals. S'observa una component principal que té Castellanos i Gallén els vèrtexs més destacats. A més, una secundària té com a nucli Ferrando Francés i 3 components binàries de relativa menor importància.

La taula 7.35 ofereix l'índex o grau de centralitat dels membres més rellevants en aquest període pel que fa a la seva major activitat, mesurada per la seva presència en tribunals de defensa de tesis doctorals. El valor mitjà del grau de centralització és 7,2 i la desviació val 6,2 amb un coeficient de variació del 86 %, més reduït que l'anterior període, el que significa que les variacions entre la quantitat de presències en tribunals dels diferents acadèmics, tot i que naturalment significatives, no resulten tan acusades en aquesta etapa. El grau de centralitat de la xarxa parcial que ara s'analitza és d'un 4,61 %, un valor molt baix que indica un índex global més baix de centralització; és a dir, una millor distribució de presències en tribunals.

Quant al rànquing d'acadèmics segons l'índex de centralitat, cal esmentar a Joan Mas Vives, que es situa al capdavant mentre que Castellanos és manté immediatament per darrera i perden força Hauf i Pla Arxé. Lola Badia desapareix dels llocs significatius (només arriba a un grau 8 en la posició 32).

Figura 7-15 Xarxa de relacions de coparticipació en tribunals entre els nodes principals (1994-2003)

Taula 7.35 Índex de centralitat local (*Degree*) dels membres dels tribunals (1994-2003)

Membre	Grau (d_i)	Quota de centralitat (s_i)
Mas Vives J	36	0,031
Castellanos Vila J	32	0,028
Alegret Llorens J	24	0,021
Aulet Amela J	24	0,021
Cabré Monné R	24	0,021
Casals Nogués G	24	0,021
Gallén Miret E	24	0,021
Hauf Valls Ag	23	0,020
Pla Arxé R	24	0,021
Casacuberta Rocarols M	20	0,017
Jorba Jorba M	20	0,017
Salvador Liern V	20	0,017

Els valors de l'índex de centralitat-proximitat (*Closeness*) es presenten a la taula 7.36. La subxarxa mostra un grau de proximitat d'un 28 % més alt que en el període anterior cosa que implica que els actors estan, en conjunt, menys distants entre ells. Per tant, això és del tot coherent amb el fet esmentat supra, en aquest mateix epígraf, que ha disminuït el grau de centralització de la xarxa.

Mas Vives obté un índex de proximitat més gran, però crida l'atenció Alberto Blecua, qui ocupa el segon lloc, tot i que la literatura catalana no és la seva especialitat principal. Recordem que aquest índex es calcula a partir del nombre d'arestes que són necessàries per a unir un membre amb els altres, fet que mostraria un grau de connectivitat gran, però alhora dèbil, car en la figura 7.15 queda en un extrem de la xarxa.

Taula 7.36 Índex de proximitat (*Closeness*) dels membres dels tribunals (1994-2003)

Membre	Distanciament (D_{i+})	Centralitat- proximitat (RC_i)
Mas Vives J	305	45,2
Blecua Perdices A	330	41,8
Jorba Jorba M	330	41,8
Salvador Liern V	331	41,7
Cabré Monné R	339	40,7
Alegret Llorens J	340	40,6
Castellanos Vila J	341	40,5
Casals Nogués G	343	40,2
Soberanas Lleó A	346	39,9
Piquer Vidal A	348	39,7

Respecte al nivell d'intermediació, (taula 7.37) Mas Vives ocupa el primer lloc, mentre que Hauf Valls manté el protagonisme que tenia en el període anterior. Això significa que segueix sent en aquest període una figura força rellevant pel que fa a connectar de la manera més curta possible diferents vèrtexs de la xarxa.

Taula 7.37 Índex d'intermediació (*Betweenness*) dels membres dels tribunals (1994-2003)

Membre	Mediació ($nC_B(k)$)
Mas Vives J	17,8
Hauf Valls A. G.	12,0
Blecua Perdices A	10,6
Pujol Sanmartin J .M.	7,5
Salvador Liern V	7,0
Butinyà Jiménez J	6,6
Soberanas Lleó A	6,1
Casals Nogués G	6,0
Jorba Jorba M	5,8
Castellanos Vila J	5,5

Per acabar aquesta anàlisi, oferim a la taula 7.38 els indicadors de centralitat, proximitat i mediació dels membres més ben classificats en aquestes categories. En aquest període la figura cabdal és Joan Mas Vives. No només presenta el valor més alt quant a presències en tribunals, sinó que ocupa un lloc de centralitat global i de mediació entre els diferents actors de la xarxa. El altres nodes es reparteixen el protagonisme, com deixa palesa la taula 7.38 pel que fa a les xifres més significatives.

Taula 7.38 Índex de centralitat, proximitat i mediació dels membres més rellevants dels tribunals (1994-2003)

Membre	Grau (d_i)		Proximitat (RC_i)		Mediació ($nC_B(k)$)	
	Valor	Posició	Valor	Posició	Valor	Posició
Mas Vives J	36	1	45,2	1	17,8	1
Castellanos Vila J	32	2	56,6	7	5,5	10
Blecuà Perdices A	15	13	41,8	2	10,6	3
Jorba Jorba M	20	10	41,8	3	5,8	9
Alegret Llorens J	24	3	40,6	6	5,2	11

7.3.9.D Subestructures

Les múltiples relacions de coparticipació entre els vèrtexs de la xarxa dificulta l'aparició d'estructures o subxarxes nítides que puguin correspondre a temàtiques concretes o a qualsevol altra taxonomia. Tanmateix, una de les eines disponibles per a una xarxa no binària, com la que aquí resulta, per a determinar grups excloents entre ells, es basa en la cerca de relacions de transitivitat dèbil. És a dir, per a pertànyer a un mateix grup s'ha de complir que, si existeix relació entre un actor a i un b ; i, entre un b i un c , és necessari que hi hagi la mateixa intensitat de relació directa entre a i c ; en cas contrari, els elements no pertanyen a una mateixa tríada [Hanneman; Riddle 2005]. El procediment funciona avaluant aquesta possibilitat; element a element, fins a esgotar tots els components de la xarxa.

Aquest tipus d'anàlisi ens dona com a resultat un grup de membres fortament lligat, format per Jordi Castellanos Vila, Ramon Pla Arxé, Enric Gallen Miret, Jaume Aulet Amela, i Glòria Casals Nogués, tots dedicats preferentment a la literatura contemporània.

Una altra manera de trobar lligams és a partir de la matriu de correlacions (FM1) entre els membres de la xarxa. Aquí hem fet l'anàlisi en el cas d'un mínim de 5 presències en tribunals, per tal que les coincidències tinguessin sentit. Referim a continuació els vincles de correlació més significatius que es mostren a la figura 7.16.

1. Jordi Castellanos mostra certa correlació significativa amb Glòria Casals, Rosa Cabré Monné, Enric Gallén, Jaume Aulet i Antònia Tayadella. Tots ells treballen sobretot en l'àrea de la literatura contemporània. Els cinc pertanyen a universitats de l'àrea de Barcelona.
2. Ramon Pla Arxé amb Rosa Cabré Monné i Antònia Tayadella, tots tres de la Universitat de Barcelona i de l'àrea de literatura contemporània. Això relaciona Tayadella amb els

membres del punt anterior. Aquesta última també té una forta relació amb Manuel Jorba, de la mateixa especialitat.

3. Albert Hauf, Josep Romeu Figueras i Isabel de Riquer Permanyer presenten correlació entre ells. Treballen a l'àrea de literatura medieval, aquesta última des d'un departament de filologia romànica.
4. Alberto Blecua Perdices, Eulàlia Duran Grau i Albert Rossic coincideixen tots tres alhora. En aquest cas, la coincidència s'explica per la tasca a l'àrea de la literatura en l'època moderna, tot i que Alberto Blecua pertany a un departament de literatura espanyola.
5. Gallén amb Castellanos, Aulet, Cabré i Casacuberta, aquesta última també de literatura contemporània, fet que la relaciona indirectament amb tots els altres membres dels punts 1 i 2.
6. Antoni Ferrando Francés amb Antoni Maria Espadaler i Isabel de Riquer Permanyer. Tant Ferrando Francés com Espadaler són de literatura medieval, cosa que els relaciona amb Isabel de Riquer i altres que hem indicat en el punt 3.
7. Jaume Aulet, a més de tenir una correlació significativa amb Castellanos, Gallén i Casals, també coincideix amb Vicent Salvador Liern, de l'àrea de teoria de la literatura i literatura comparada.
8. Lola Badia, de literatura medieval, només ha coincidit significativament amb Espadaler, cosa que la relaciona amb els vèrtexs del punt 2 i, a través d'Isabel de Riquer, amb els del punt 3.
9. Casals, a més de coincidir amb Castellanos i Aulet, també ho fa amb Dolors Oller Rovira. Aquesta última, de l'àrea de teoria de la literatura i literatura comparada, només coincideix amb Casals.
10. Enric Cassany, de literatura contemporània; coincideix amb Cabré i Tayedella i per tant, indirectament, amb els altres citats en els punts 1 i 2.

En conclusió, podem parlar de tres grups de vèrtexs principals. Un, més extens té com a figures principals a Castellanos, Aulet, Gallén i Cabré, i es dedica a la literatura contemporània. L'altre, vertebrat per Isabel de Riquer, format pel subgrup de Hauf Valls i de Ferrando Francés, s'ocupa, especialment, de la literatura medieval. Finalment, un tercer compost d'Alberto Blecua, Eulàlia Duran i Albert Rossic, té en comú el tractament de la literatura del segle XVI al XVIII.

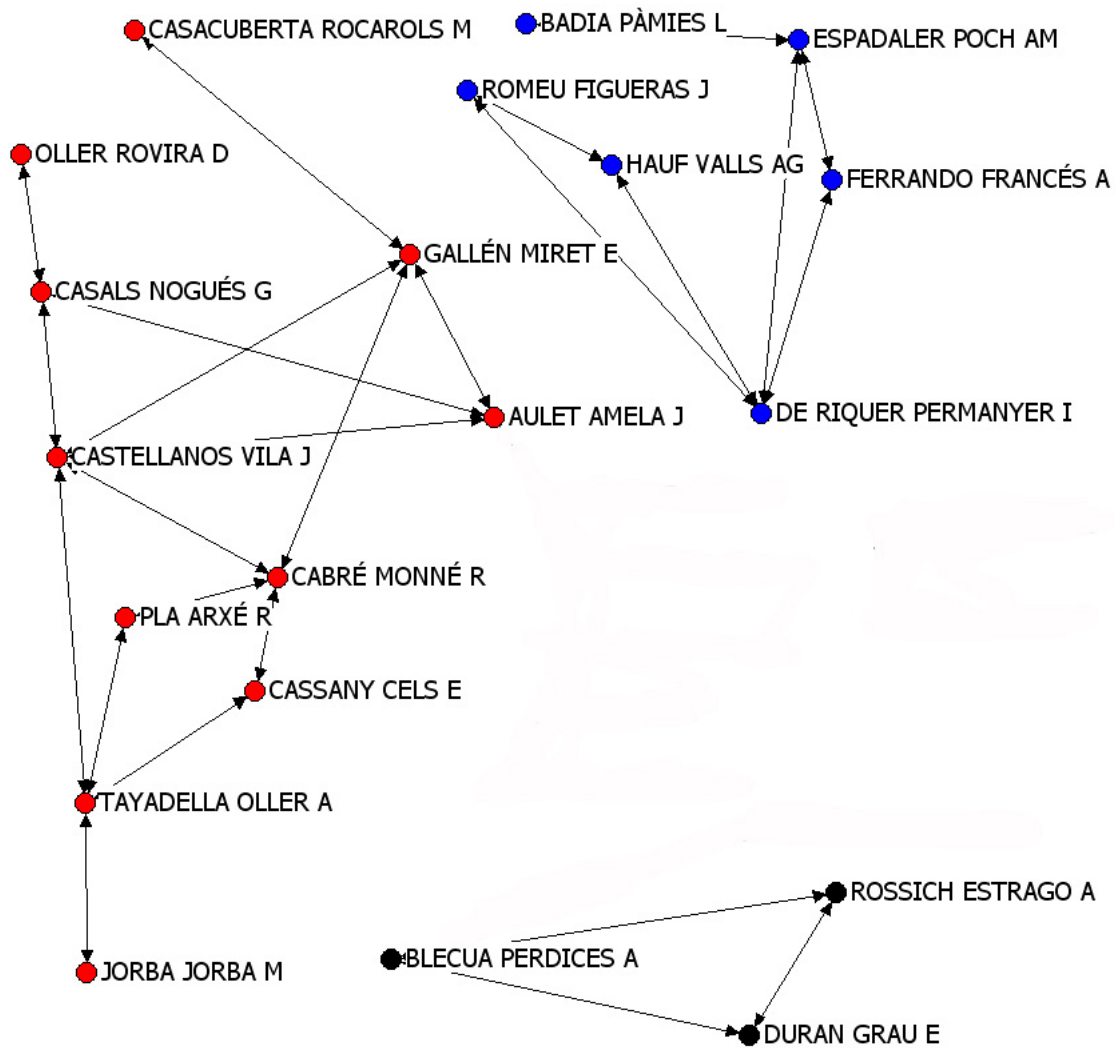

Figura 7-16 Correlacions significatives que s'estableixen entre membres de tribunals

7.3.10 Xarxa de directors i membres seleccionats

Aquest tipus de graf, a diferència dels altres que analitzem, és dirigit, ja que les línies (arcs) estan orientades des dels vèrtexs que corresponen a directors de tesi cap als membres escollits per formar part del tribunal. Per fer-ne l'estudi, els membres de tribunals que també foren directors de tesi han estat exclosos, ja que manca de qualsevol interès el bucle reflexiu que es forma (*loop*).

La figura 7.17 mostra les principals relacions de selecció que s'estableixen. De nou, s'han obviat, cercant la claredat, els arcs de valor 1 i els vèrtexs que quedaven aïllats. D'aquesta manera, només apareixen aquells casos en els quals el director de tesi ha recorregut com a mínim dos cops a un mateix especialista per ocupar un lloc en els tribunals.

La xarxa es pot considerar formada per tres components. La principal és la que formen Molas i Castellanos, que va tenir a Molas com a director de tesi. El fet que aquests vèrtexs radiïn en el gràfic un grapat de vèrtexs, especialment Molas, significa que aquests acadèmics han repetit en els tribunals a partir de la tasca de direcció respectiva de cadascun d'ells.

Una segona estructura, molt més petita, emana de d'Antoni Comas, a la part alta i dreta de la figura 7.17. Finalment, a la part mitjana esquerra, una petita estructura posa de relleu la relació entre Sanchís Guarner i Pérez Durà.

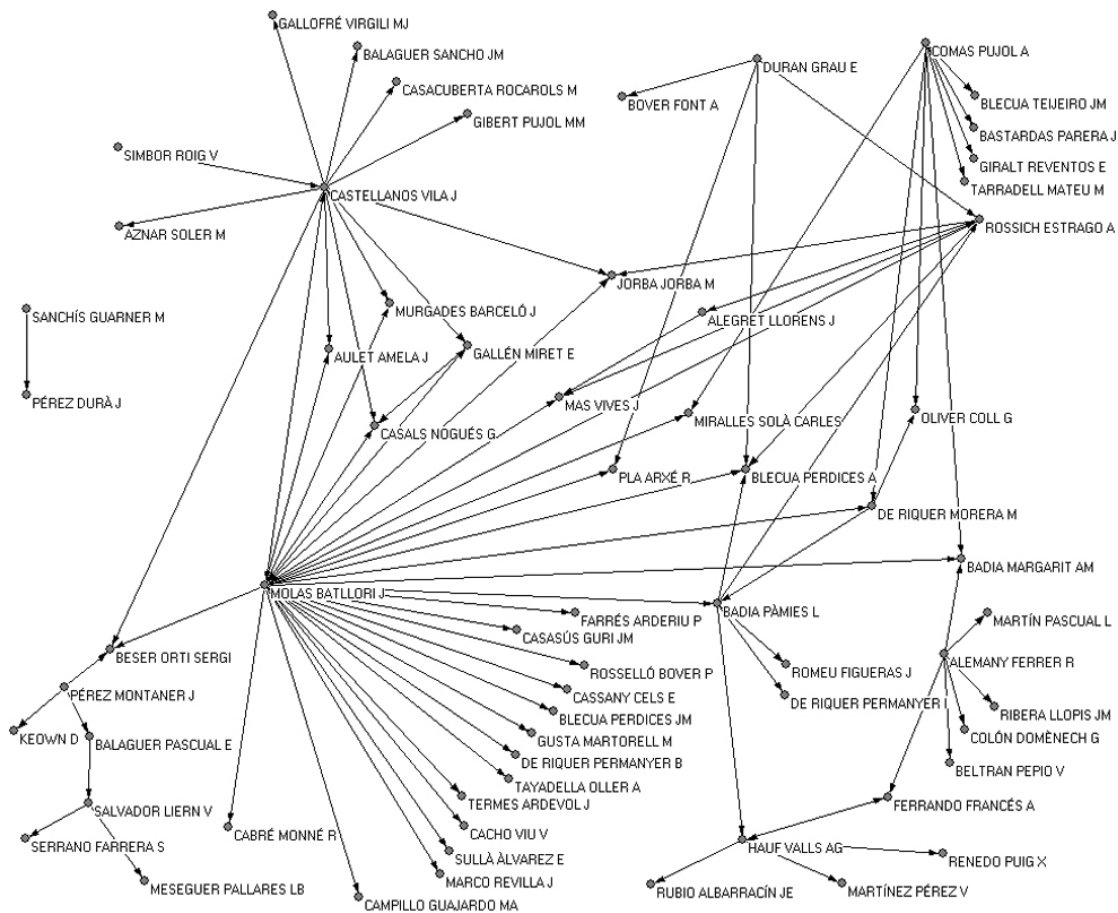

Figura 7-17 Xarxa de directors de tesis i membres de tribunals seleccionats (1974-2003)

A la figura 7.18 s'ofereix la intensitat de les relacions entre els directors de tesis i el membres de tribunals seleccionats durant tot el període d'estudi. Per aconseguir una certa claredat gràfica s'han eliminat de la xarxa de la figura 7.17 els vèrtexs menys reclamats per un director concret, de manera que l'estructura queda centrada en Joaquim Molas. Crida especialment l'atenció la relació entre Molas i Castellanos. Molas ha seleccionat el segon acadèmic en 16 ocasions de les 34 tesis que consten a TESEO que ha dirigit, quasi la meitat de les vegades. Al seu torn, Castellanos ha sol·licitat la col·laboració de Molas en 3 ocasions de les 10 tesis dirigides, un valor menys significatiu lògicament, atès el nombre força més petit de tesis dirigides.

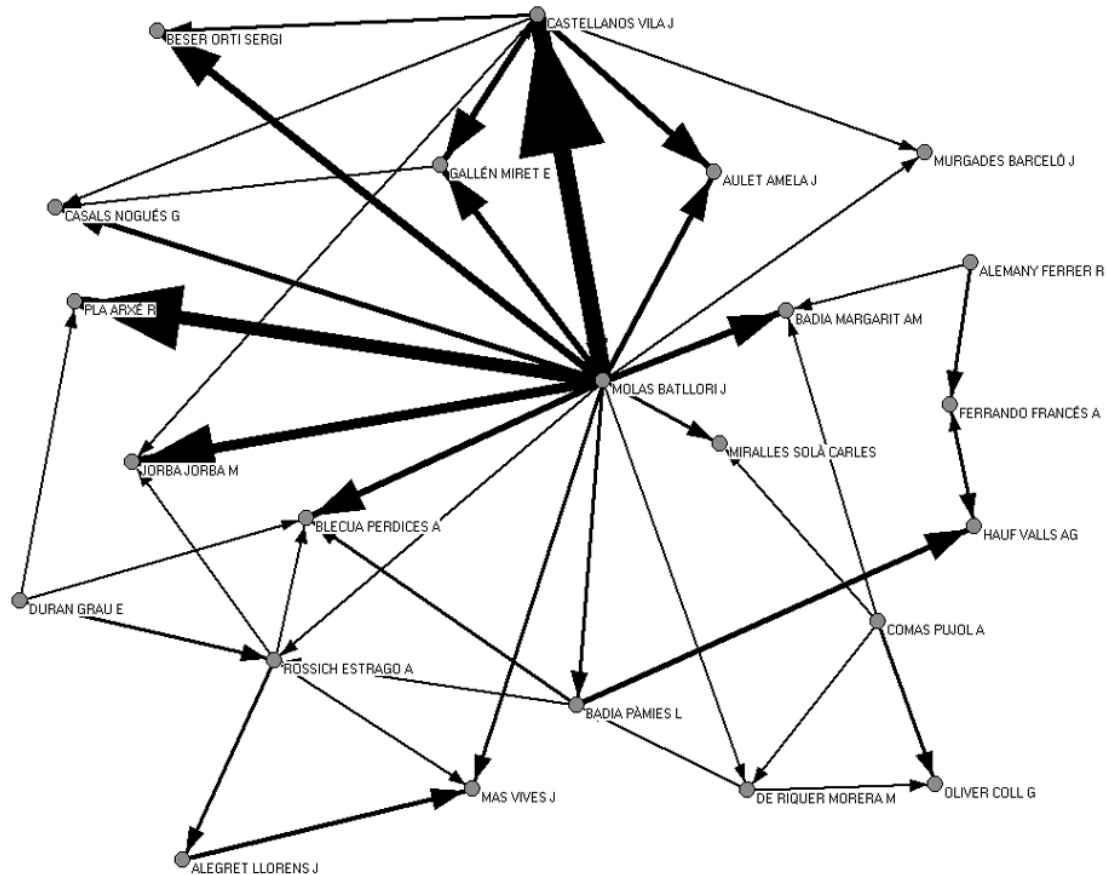

Figura 7-18 Xarxa dels directors amb més tesis dirigides (1974-2003)

La figura 7.19 mostra les relacions entre directors de tesis i membres seleccionats durant el primer període estudiat (1974-1983). Com que el nombre de nodes de la xarxa i la quantitat d'arcs es reduïda, el gràfic mostra la xarxa que es forma sense cap tipus de simplificació. S'aprecien 3 vèrtexs fonamentals com a directors de tesis, els casos d'Antoni Comas, de Manuel Sanchís Guarner, i de Joaquim Molas, fet que queda reflectit gràficament mitjançant la relativament elevada radiació que emana d'ells. La mort dels dos primers, l'any 1981, truncà sobtadament la seva tasca.

El graf corresponent al període 1984-1993 té bastant més vèrtexs i arcs, fet que força la presentació d'un gràfic simplificat (figura 7.20) en el qual s'han eliminat tots aquells membres que només han participat en un tribunal durant el període, així com tots els arcs de valor 1, és a dir, que només han estat convocats un cop per un director en concret. El resultat ens mostra tres components. El principal té un vèrtex absolutament predominant que correspon a Joaquim Molas i, ja de manera secundària, a Lola Badia i Jordi Castellanos, que són els altres directors de tesis amb més activitat en el període, pel que fa a la direcció de tesis. Es torna a observar el fort vincle entre Molas i Castellanos que ja hem esmentat.

Quant als components secundaris, Salvador Liern repetí en la selecció del lingüista Sebastià Serrano i de Lluís Bartomeu Meseguer. Finalment, Joan Alegret va reiterar la seva invitació a Joan Mas Vives.

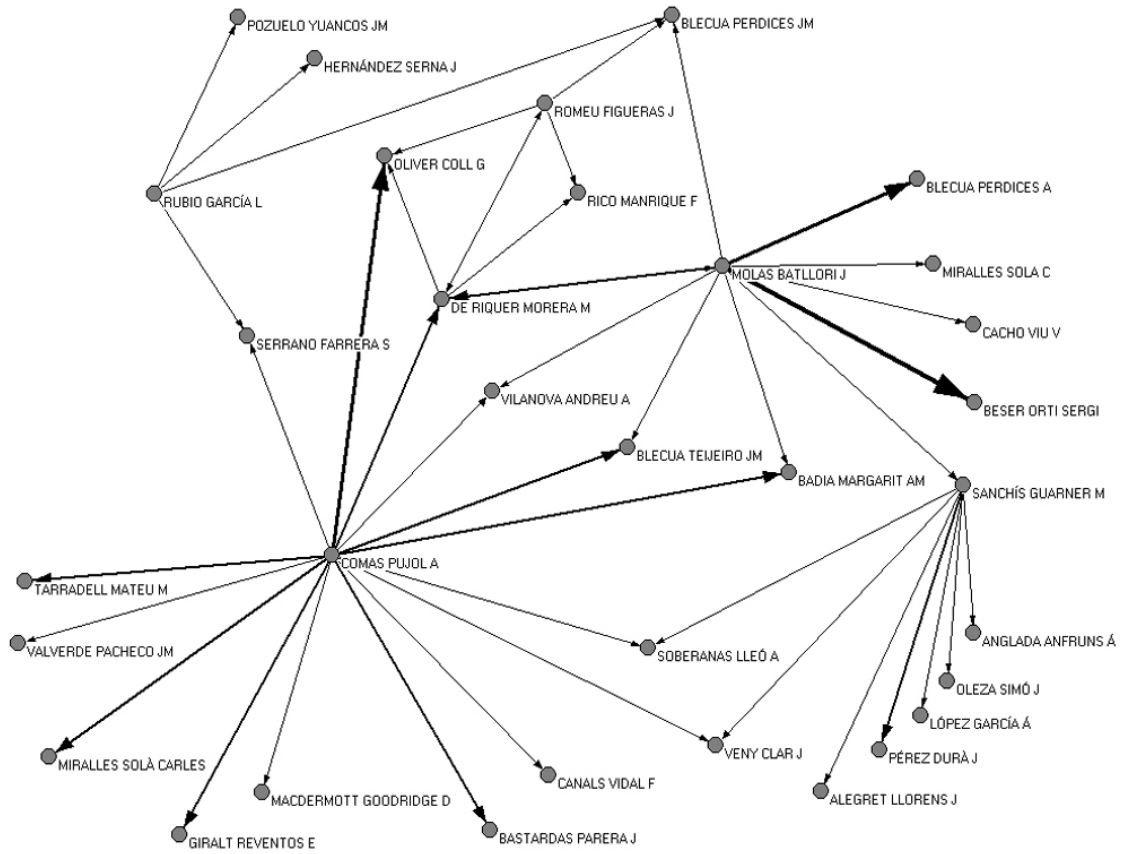

Figura 7-19 Xarxa de directors de tesis i membres de tribunals seleccionats (1974-1983)

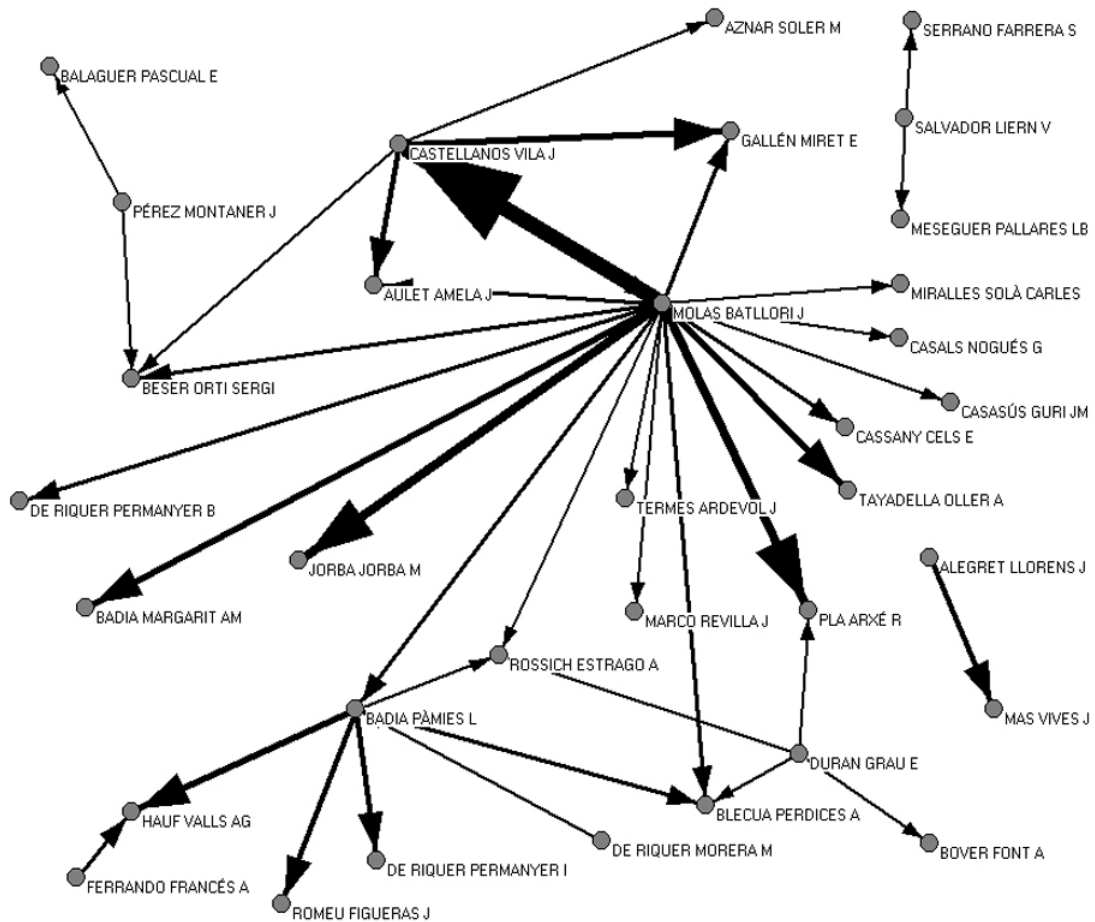

Figura 7-20 Xarxa de directors de tesis i membres de tribunals seleccionats (1984-1993)

Per al període 1994-2003, la figura 7.21, representada amb idèntiques simplificacions que l'anterior, mostra quatre components. El principal té com a nucli més significatiu de nou a Joaquim Molas. Jordi Castellanos i Albert Rossich el segueixen, per aquest ordre, en protagonisme, quant a selecció de tribunals. En aquest període, el vincle entre Molas i Castellanos, si bé no s'ha perdut, ha minvat en intensitat relativa, de manera que ha recorregut més a Rosa Cabré Monné i a Ramon Pla Arxé.

Una segona xarxa té com a nuclis a Albert Guillem Hauf i a Rafael Alemany. D'altra banda, el gràfic ens mostra la reincidència en la selecció de Vicent Salvador Liern, per part d'Enric Balaguer i de Dominic Keown, per part de Jaume Pérez Montaner.

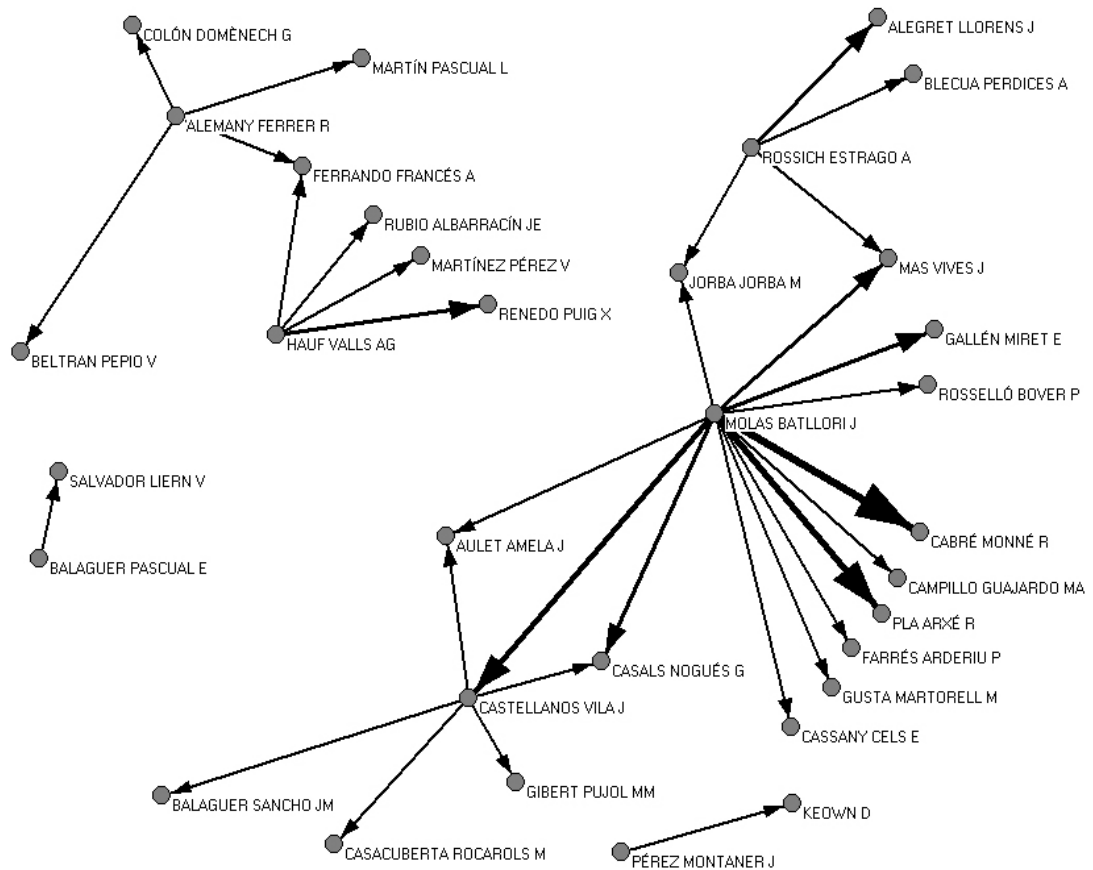

Figura 7-21 Xarxa de directors de tesis i membres de tribunals seleccionats (1994-2003)

7.3.11 Xarxa de membres seleccionats i universitats de lectura

La xarxa de relacions entre els membres de tribunals i les universitats de lectura de les tesis és, novament, de tipus dirigida i resulta encara més densa que les anteriors. Per a poder tenir una representació que visualment resulti comprensible (figura 7.22) s'ha hagut d'eliminar els vèrtexs amb una sola presència en tribunals i aquells arcs amb valors més petits o iguals a 2. Això significa que els vèrtexs han participat com a mínim en tres ocasions en les universitats amb les quals apareixen vinculats. Per a una millor visibilitat s'han eliminat, emperò, les fletxes.

El més significatiu de la figura 7.22 és que posa de relleu aquells acadèmics que han participat amb intensitat en els tribunals de les tres universitats principals, pel que fa al nombre de tesis defensades (UB, UAB, UV). En primer lloc, hi figura Jordi Castellanos (UAB), especialment lligat amb els tribunals de la UB, però també molt amb els de la UAB i, de manera més dèbil, amb la UV. Albert G. Hauf (UV) es relaciona, especialment, amb la seva universitat, però també amb la UB i la UAB. Finalment, Lola Badia (UB) té relacions amb la seva universitat i menys amb la UAB i la UV, respectivament. Joan Mas Vives (UIB), per la seva banda, a més de tenir una vinculació forta amb els tribunals de la seva universitat, també ha participat amb relativa freqüència en els de la UB i la UV. Podem considerar aquests quatre acadèmics com els que han mostrat significativament més ubiqüitat.

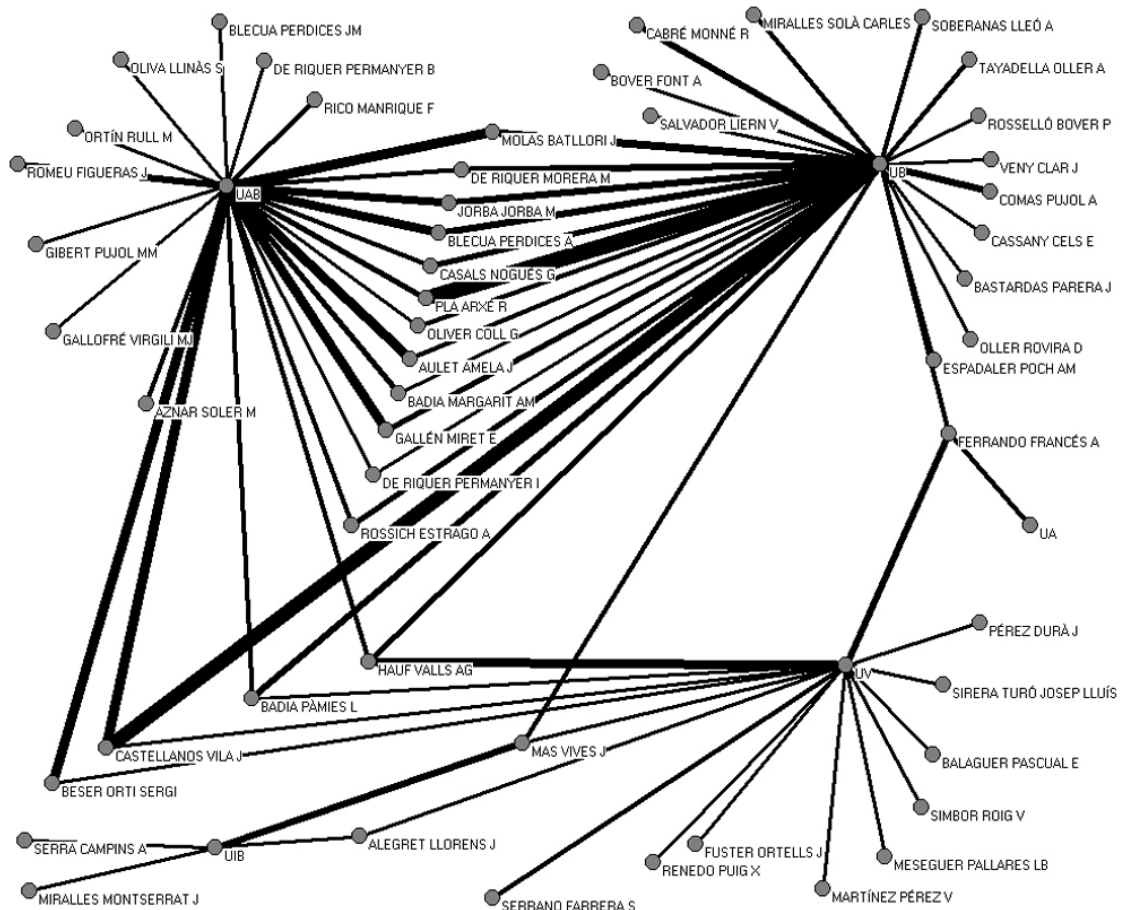

Figura 7-22 Xarxa de relacions entre membres de tribunals i universitats de defensa de la tesi

7.3.12 Xarxa de membres seleccionats i l'àrea de la literatura de la tesi

L'última xarxa del nostre estudi a partir de TESEO és la formada per la vinculació de cada membre de tribunal amb la subàrea de la literatura catalana en la qual es pot situar la tesi doctoral (medieval, moderna, contemporània; i, teoria de la literatura i literatura comparada). De nou, la simplificació ha estat imprescindible en la figura presentada (7.23), de manera que només hi apareixen vèrtexs que han participat, com a mínim, 3 cops en una tesi de la subàrea concreta. Això ha fet que no hi figuri la teoria de literatura i la literatura contemporània, amb poc de pes en el total de tesis (5 %) i gairebé gens de reincidència pel que fa a membres de tribunals.

Val la pena assenyalar els dos vèrtexs que s'han distingit per participar amb força intensitat tant en literatura medieval, com en moderna i contemporània: Albert G. Hauf, encara que la seva especialitat sigui la Medieval, com posa de relleu el gràfic; i, Alberto Blecua Perdices, qui tot i ser d'un departament de literatura espanyola, ha destacat sobretot participant en tribunals de literatura moderna i contemporània, i una mica menys en el cas de la medieval. D'altra banda, es veu que acadèmics com Castellanos, Molas, Gallén, Pla Arxé, o Aulet s'han centrat en la seva especialitat de literatura contemporània.

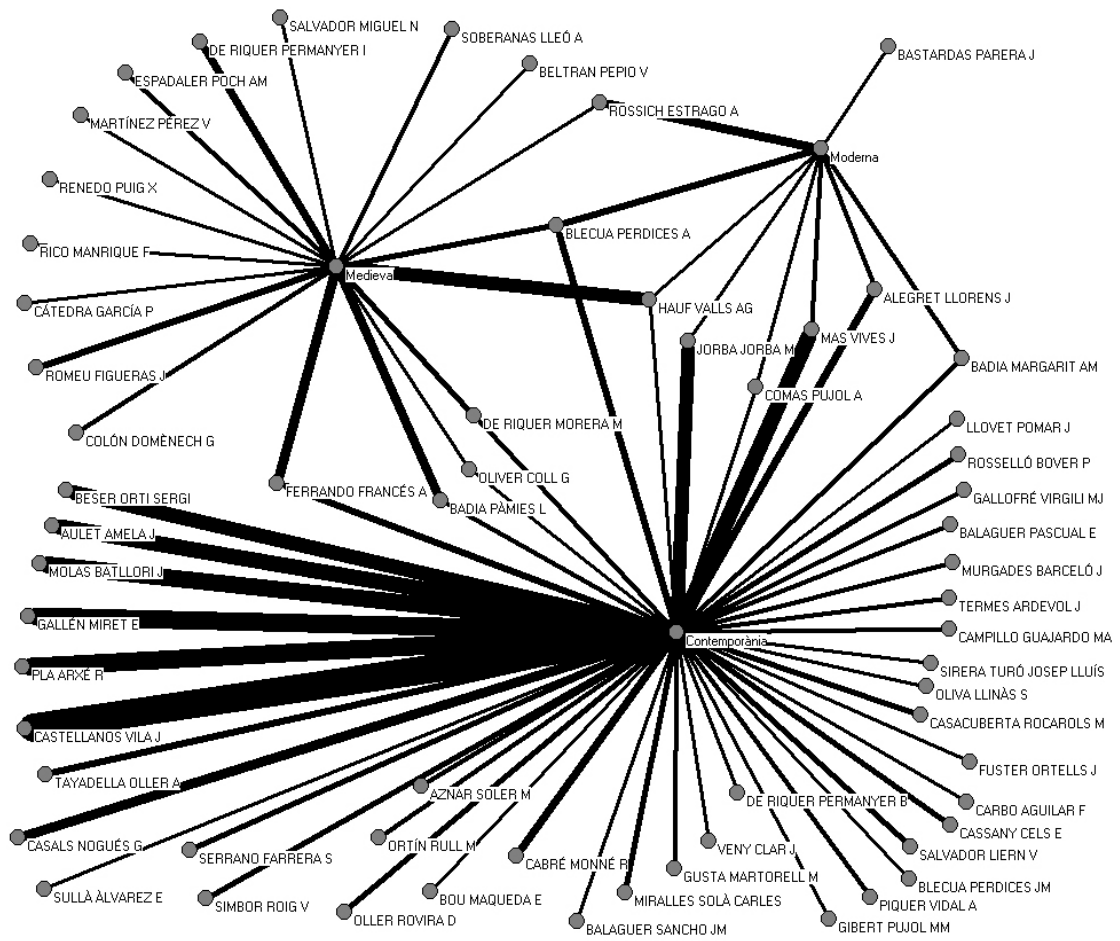

Figura 7-23 Xarxa de relacions entre membres de tribunals i l'àrea de la literatura de la tesi

8 Conclusions i línies de recerca futures

Les conclusions recollides en aquest capítol responen a un plantejament d'exploració i descripció de la realitat, que és la perspectiva des de la qual s'ha plantejat la tesi. No es tracta, per tant, de conclusions que cerquin demostrar, mitjançant proves experimentals o estadístiques, una hipòtesi prèviament formulada. Així, les conclusions es presenten com un conjunt d'interpretacions basades en un coneixement racional i empíric de la matèria tractada, segons la tradició de descripció i comprensió de la realitat amb la qual es desenvolupen molts estudis en les ciències humanes i socials.

El capítol s'organitza seguint l'estructura dels objectius enunciats a la introducció, cosa que fa que les conclusions es presentin en dos gran apartats: les conclusions generals sobre el mètode i els resultats més concrets obtinguts en l'estudi de la recerca científica en literatura catalana. Cadascuna de les conclusions es presenta numerada per a una millor identificació.

Finalment, el capítol inclou un apartat en el qual es comenten futures línies de recerca.

8.1 Conclusions generals sobre l'estat actual de la recerca bibliomètrica en les àrees d'humanitats i la seva aplicació a l'estudi de les literatures

Objectiu 1. Explorar l'estat actual de la recerca bibliomètrica en les àrees d'humanitats i la seva aplicació a l'estudi de les literatures, i contribuir-ne al seu debat.

L'exploració bibliogràfica realitzada i la tasca experimental efectuada permeten presentar una sèrie d'afirmacions fonamentades en el coneixement acumulatiu d'experiències anterior, enriquit amb l'adquirida en la tasca realitzada amb la literatura catalana.

1) L'anàlisi de citacions és una tècnica vàlida per a l'anàlisi i l'avaluació de la recerca, complementària d'altres mètodes d'estudi, ja que permet obtenir un conjunt de dades que no es poden aconseguir per altres vies.

- Els investigadors en general, però especialment en les disciplines d'humanitats i ciències socials, confereixen una gran importància a les referències bibliogràfiques. Aquestes s'utilitzen freqüentment com a mètode de recerca bibliogràfica, servint també per a identificar la tendència i la perspectiva a la qual s'adscriu l'autor del treball, atès que fora de les ciències experimentals la subjectivitat sembla gaudir de més protagonisme. Els propis investigadors, per tant, en molts casos a través de monografies densament poblades de citacions, ens indiquen la importància que tenen les referències bibliogràfiques. No hi ha res que justifiqui, conseqüentment, no treure partit d'aquest ric conjunt de dades. Aquesta evidència prova la validesa general de les citacions com a elements susceptibles de recompte i anàlisi bibliomètrica per estudiar i avaluar la recerca, sempre que es considerin conjunts de nombroses citacions.
- Fins i tot en el cas que un treball sigui citat de manera reiterada i sostinguda en un sentit negatiu per a assenyalar-ne els errors, això implica que per a la disciplina aquest document ha contribuït a un debat intens i, per tant, resulta significatiu. Cal veure, posteriorment, si l'aportació de

l'autor a la disciplina es limita a un únic treball «erroni»; o bé, és una peça més de la seva contribució global.

- Des d'un punt de vista empíric, en el nostre treball presentem un conjunt bast de dades que proven l'interès que tenen per a les humanitats els estudis bibliomètrics, tot i l'esforç de recollida de dades que implica, les limitacions que té i les cauteles que s'han d'observar.
- De manera sintètica, l'anàlisi de citacions presenta els següents avantatges respecte d'altres tècniques utilitzades en la sociologia de la ciència:
 - Facilitat de tractament de les dades, un cop compilades.
 - Objectivitat en la compilació de dades.
 - Permet la realització d'estudis de períodes de temps molt amplis.
 - És un mètode indirecte que no interfereix amb l'activitat dels investigadors ni depèn de la seva participació.
 - La compilació de dades es pot fer de manera gairebé sincrònica amb la publicació de la recerca.

2) L'ús de la tècnica de l'anàlisi de citacions de revistes amb el propòsit d'anàlisi i d'avaluació de la recerca ha de considerar les objeccions realitzades des de l'àmbit de l'avaluació de l'activitat científica.

- Gran part de la producció científica a les humanitats es fa a través de monografies i altres documents inclosos en llibres. Com que l'eficàcia de les eines bibliomètriques es basa en la qualitat i exhaustivitat de les dades acumulades, cal considerar que la no-inclusió d'aquestes tipologies documentals en l'anàlisi de citacions disminueix la seva capacitat de descriure la realitat.
- No és possible interpretar cegament o només de forma quantitativa els resultats de l'anàlisi de citacions per a l'avaluació de la recerca i assignació de recursos. Els resultats bibliomètrics cal combinar-los amb altres indicadors cienciomètrics i fer-ne una interpretació qualitativa que ponderi aspectes que difícilment, per ara, poden ser mesurats.
- No es pot convertir automàticament el factor d'impacte d'una revista en un indicador de qualitat o d'importància d'un article – i per tant, de l'autor–. Si això ja és vàlid totalment en general, en el cas de la literatura catalana, on una bona part de la producció apareix en revistes d'alta cultura, aquest factor és crític. A més, en el cas hipotètic que en temps propers una de les revistes del nucli de la disciplina de literatura catalana, com ara *Els Marges* o *Caplletra* s'incorporés a l'AHCI, no es podria caure en l'error de passar a considerar els seus articles com els més valuosos intrínsecament, només pel fet de ser indexats.
- No té cap sentit comparar indicadors bibliomètrics d'aspectes competitiu com el nombre de citacions d'una publicació, el factor d'impacte o l'índex H entre elements de diferents disciplines, atesos els ritmes i volums de publicació força diferents que afecten críticament aquests indicadors. A més, pot ser necessari adaptar els intervals cronològics de recompte.

- S'ha de considerar que quan el volum de producció d'una àrea és petit, els indicadors com el factor d'impacte i l'índex H no serveixen gaire per a discriminar clarament la repercussió de publicacions i autors, i cal recórrer a considerar paral·lelament altres tipus d'indicadors, com el nombre total de citacions. El problema no està en el fet que el valor de l'indicador sigui més o menys elevat, sinó en què amb màxims petits, gairebé no existeixen distincions entre els elements estudiats, i l'indicador perd aleshores la seva eficàcia.
- El pes de les autocitacions, tant en el cas d'autors com en el de revistes, pot modificar sensiblement els rànquings quan el volum de dades no és molt gran. Per tant, convé disposar d'indicadors que contemplin aquest fet.

3) L'aplicació de tècniques d'anàlisi de citacions és útil per a conèixer i avaluar l'activitat científica en àrees d'interès essencialment regional o local, però la recollida de dades representa un esforç significatiu que no es pot fer de manera aïllada.

- El volum d'estudis bibliomètrics basats en l'anàlisi de citacions en humanitats a Catalunya, als Països Catalans o, fins i tot, en estats com Espanya, no és massa considerable. L'escassa cobertura de les bases de dades de Thomson Scientific respecte els docents i investigadors europeus que no escriuen en anglès explica essencialment la situació.
- El buidat sistemàtic de referències necessari per a explotar les dades requereix la utilització d'uns recursos que han d'involucrar organismes de l'administració, organitzacions científiques i, probablement, la col·laboració dels propis autors, editorials i institucions implicats. D'aquesta manera, es podria abordar la inclusió de les monografies per tal de tenir un volum convenient de citacions.

4) L'explotació bibliomètrica i d'anàlisi de xarxes dels registres de bases de dades bibliogràfiques resulta útil per a l'anàlisi i l'avaluació d'una disciplina.

- Les bases de dades que contenen registres bibliogràfics, tractats amb els filtres escaients, poden resultar força útils per a descriure la realitat d'una disciplina perquè subministren, com a mínim, dades sobre producció (autors) i sobre temàtica. Això és especialment útil en la literatura, on el recompte pot incloure categories com gèneres literaris, èpoques i estils, abast regional, autors literaris i obres literàries.
- Els catàlegs bibliotecaris inclouen sovint, a més de l'autor principal de les tesis, els seu director. Aquesta informació pot ser utilitzada per a analitzar l'activitat acadèmica i les genealogies, en cas de no poder comptar amb una base de dades més específica. En el mateix sentit, tenen interès els registres dels *Dissertation Abstracts* i d'altres bases de dades amb informació sobre tesis doctorals.

8.2 Conclusions sobre l'estudi aplicat a la literatura catalana

A l'objectiu 2, es va plantejar experimentar algunes de les idees i tècniques bibliomètriques esmentades en els capítols 2 i 3, dins la recerca que es realitza en la disciplina de la literatura catalana. Aquest cas pràctic s'ha desenvolupat amb un seguit d'objectius específics que ens serviran per a estructurar aquest apartat de conclusions.

2.1 Realitzar una descripció general de l'ús d'informació bibliogràfica dels investigadors de l'àrea.

5) El consum d'informació bibliogràfica, per part dels investigadors de l'àrea de literatura catalana s'ajusta, en termes generals, a les característiques pròpies d'una disciplina d'humanitats, destacant un baix nivell d'obsolescència, un predomini de monografies i altres documents en llibres, referències a fonts primàries – principalment obres literàries –, predomini de la llengua coincident entre document citador i citat, i amb una gran presència de citacions a documents que no són específicament de literatura catalana, sinó de disciplines que li resulten complementàries.

6) El nombre de citacions per article buidat, considerant només aquells documents que tenen alguna referència útil, no és gaire alt, cosa que s'explica parcialment pel fet que algunes de les revistes buidades són de les anomenades d'alta cultura.

7) La tipologia documental més citada són les monografies, seguida dels articles de revista, capítols de monografies i presentacions d'obres literàries. Agrupat tot el material que està en forma de llibre suposa gairebé dues terceres parts del total de referències. Cal indicar, no obstant, que els valors disminueixen una mica si es consideren només les citacions específiques a documents de literatura catalana. En aquests mateix cas, les citacions a revistes constitueixen la tercera part aproximadament, mentre que estan molt a prop dels 5% les comunicacions de congressos. Les tesis doctorals o de grau, dins de les citacions a documents de literatura catalana, tenen una presència escassa (menys del 2 %).

8) La Revista *Serra d'Or* presenta un percentatge d'autocitació força superior respecte a les altres, cosa que s'explica pel seu caràcter de revista d'alta cultura i perquè durant anys va ser l'única publicació, escrita en català, disponible per a l'àrea.

9) El suport documental totalment predominant és el paper i només cinc citacions ho eren a documents en suport digital.

10) El predomini de la llengua catalana és aclaparador, pel que fa als documents de literatura catalana, mentre que per a les altres disciplines que resulten auxiliars a l'investigador de literatura catalana, el pes del català es reparteix amb l'espanyol, que de fet predomina lleugerament. Aquest predomini de la llengua vernacla coincideix amb allò observat en els estudis d'humanitats.

11) El nivell d'obsolescència és baix, propi d'una disciplina d'humanitats, però més alt que el que s'havia trobat en anteriors estudis d'humanitats. Això podria ser degut a què l'estoc de coneixements de la disciplina no és encara prou consistent.

12) L'ús de revistes especialitzades per part dels investigadors s'ajusta tímidament a la formulació gràfica de la llei de Bradford de dispersió de la bibliografia científica, de manera que el nucli de la disciplina queda, per tant, desdibuixat. Això sembla indicar que hi ha una certa manca de consolidació pel que fa als mitjans de comunicació, i de validació científica.

13) El volum d'autocitacions en els autors és considerable (11,1 %). Aquest valor relatiu es deu probablement a la manca d'un nombre d'investigadors suficientment gran que s'ocupi dels diferents aspectes concrets de la recerca.

14) Quasi bé dues terceres parts de les citacions realitzades de Literatura Catalana corresponen a treballs de Literatura Contemporània mentre que la Literatura Medieval no arriba a la quarta part. La Literatura Moderna cobreix un modest 8 %, i la resta es reparteix entre estudis transversals i de Teoria de la Literatura i Literatura Comparada.

15) La major part de citacions a treballs que s'ocupen d'un gènere literari concret, corresponen a poesia i teatre, per un igual.

16) Pel que fa a estudis sobre regions geogràfiques concretes, el País Valencià és el que acumula més citacions, seguit a certa distància de les Illes Balears, mentre que Catalunya es troba en tercer lloc, a força distància, fet que no es correspon amb el pes de la producció literària regional. Aquesta situació està parcialment relacionada amb què *Randa* s'ocupa únicament de temes balears, mentre que *Caplletra* ha publicat nombrosos estudis centrats en la literatura catalana del País Valencià. Però, també cal considerar d'altres revistes en les quals han aparegut articles dedicats a una àrea geogràfica concreta, aparentment no tan estudiada o atesa en treballs més generals, on la literatura realitzada a Catalunya ocuparia un lloc hegemònic, cosa que justificaria la presència d'un nombre considerablement menor d'escrits específicament dedicats al Principat.

17) Amb notable diferència, els treballs més citats que tracten una obra literària específica ho fan de *Tirant lo Blanc*. Per darrera, i a gran distància, ja venen *Curial e Güelfa* i *Libre dels feyts*. Aquest fet no es contradiu amb el que hem assenyalat en la conclusió 14, car en la literatura contemporània, atès el volum de la producció, existeix una dispersió molt més gran d'autors i d'obres.

18) En correspondència amb la conclusió anterior, l'autor literari específic estudiat amb més documents citats és Joanot Martorell, seguit a molta distància per Ausiàs March i, ja més llunyans, Miquel Martí Pol, Carles Riba, Salvador Espriu i Llorenç Villalonga.

19) Pel que fa als autors literaris sobre els quals hi ha una major quantitat de documents, segons la base de dades TRACES, aquests resulten ser Jacint Verdaguer, Ramon Llull, Joan Fuster, Carles Riba, Josep Pla i Salvador Espriu. Com es veu, no hi ha gaire coincidència entre volum d'estudis i nombre de documents citats.

20) La Història és la temàtica més present en els documents citats que corresponen a d'altres disciplines diferents de la literatura contemporània. El pes d'aquesta correspon a la quarta part del total d'aquest tipus de citacions. La segueixen, la Teoria de la Literatura, els estudis d'altres literatures i els de llengua. Pel que fa als estudis concrets citats d'altres literatures, en primer lloc està l'espanyola, amb un 40 % del total aproximadament, seguida a gran distància de la francesa.

21) L'índex H més gran correspon a Joaquim Molas, que es queda a una citació per a assolir el valor 5. Donat la manca d'un índex calculat amb un volum més gran de citacions, aquest guarisme queda establert provisionalment com el valor mínim de la disciplina.

2.2 Confeccionar uns rànquings de publicacions i d'autors que serveixin de model i llavor per a treballs posteriors per tal de ser utilitzats en termes d'avaluació.

22) Des d'un punt de vista pràctic, existeixen un conjunt de revistes que conformen el nucli actual de la disciplina pel que fa al nombre total de citacions que reben, al nombre de citacions dels darrers anys i al seu impacte: *Caplletra*, *Els Marges*, *Estudis de Llengua i Literatura Catalana*, *Llengua & literatura*, *Randa*, *Serra d'Or*, aquesta última amb un pes sobretot històric que va perdent, mentre que *Randa*, com a revista d'alta cultura de Balears, oscil·la en importància per a la disciplina segons si conté o no articles de literatura.

23) Tot i la dispersió de les comunicacions de congressos, hi ha un títol que sobresurt notablement, el que correspon a les diferents edicions del *Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*, que recull un 1,5 % aproximadament del conjunt total de citacions a documents de literatura catalana.

24) Hi ha un clar predomini de les editorials comercials, enfront de les institucionals. Però aquesta situació no ha d'amagar que, en molts casos, les edicions compten amb subvencions d'administracions públiques.

25) Els investigadors amb més obres citades, i que superen les 30 són, per ordre de quantitat: Joaquim Molas, Joan Fuster, Xavier Fàbregas, Martí de Riquer, Lola Badia, Josep M. Llompart, Jordi Castellanos, Albert Manent i Josep Massot. La major part d'aquests investigadors també ocupen els primers llocs pel que fa al nombre total de citacions que reben.

2.3 Mostrar algunes de les relacions que s'estableixen entre membres de la comunitat investigadora amb objecte de conèixer la dinàmica de la disciplina d'avaluació.

26) La coautoría representa menys del 4 % dels documents citats. Per tant, es pot concloure que la literatura catalana segueix la tendència habitual en les humanitats quant a dedicar-se a la recerca d'aspectes concrets d'una manera certament individualitzada, més que de col·laboració conjunta.

27) Les figures gràfiques obtingudes a partir de la cocitació permeten observar l'especialització de certs autors en qüestions concretes o, almenys, el seu impacte en aquestes. Així, s'identifiquen autors que destaquen en l'estudi d'etapes concretes de la literatura (medieval, moderna i contemporània), en un gènere literari (teatre) o en estudis regionals (País Valencià, Balears, Menorca).

28) Existeixen algunes genealogies que mostren la possible transmissió d'influències d'un investigador als alumnes dels alumnes. Les més llargues són de 3 generacions (4 elements), dues a partir d'Antoni Comas, continuades per Joan Alegret, una de Martí de Riquer continuada per Lola Badia; i, una altra, de Joaquim Molas, continuada per Jordi Castellanos.

29) Albert Hauf i Jordi Castellanos resulten ser els investigadors més centrals, pel que fa a la xarxa de relacions que s'estableix entre els membres que han coparticipat en els tribunals de defensa de tesis doctorals, en el conjunt de tot el període estudiat. Això dona una mesura de la influència que pot tenir un investigador concret dins de la comunitat de recerca en literatura catalana. Si es fa un desglossament per etapes, Gabriel Oliver Coll fou el més important entre 1974 i 1983; Jordi Castellanos, entre 1984 i 1993 i Joan Mas Vives, entre 1994 i 2003.

30) Existeixen tres grups principals derivats de la coincidència reiterada en tribunals. Un de més extens té com a figures principals a Castellanos, Aulet, Gallen i Cabré, i es dedica a la literatura contemporània. L'altre, vertebrat per Isabel de Riquer, i format per dos subgrups encapçalats per Albert Hauf i per Antoni Ferrando Francés respectivament, s'ocupa especialment de la literatura medieval. Finalment, un tercer compost d'Alberto Blecua, Eulàlia Duran i Albert Rossic, té en comú el tractament de la literatura del segle XVI al XVIII.

31) Hi ha una elevada reincidència de director de tesi i membre de tribunal escollit en alguns casos. La principal és el cas de Joaquim Molas i Jordi Castellanos. Atesa la centralitat de Castellanos cal inferir, no només la influència directa, sinó la que es deriva d'aquest lligam. Com que Molas és qui més tesis ha dirigit, a més de Castellanos, hi ha d'altres investigadors que han repetit diverses vegades en els tribunals de tesis que ha dirigit. De fet, en el període 1994-2003 Molas recorre fins i tot més a Rosa Cabré Monné i a Ramon Pla Arxé que a Castellanos. Fora de la literatura contemporània, cal destacar la presència d'Albert Hauf en els tribunals de tesis dirigides per Lola Badia.

32) Durant el període 1974-1983, els investigadors amb més influència motivada per les seves direccions de tesis van ser Antoni Comas, Joaquim Molas i Manuel Sanchís Guarnier. En el període 1984-1993 destaca en primer lloc Molas, seguit de Lola Badia i Jordi Castellanos, mentre que pel que fa als 1994-2003 destaquen Molas, Castellanos, Rossich, Hauf i Alemany.

33) Hi ha quatre acadèmics que han mostrat més ubiqüitat per participar amb certa intensitat en tribunals de tesis rebudes en 3 universitats diferents: Jordi Castellanos, Albert Hauf i Lola Badia (UB, UAB, UV); Joan Mas Vives (UIB, UB i UV).

2.4 Aportar informació sobre tesis doctorals així com dels actors i les institucions involucrats.

34) Les tesis doctorals llegides a Espanya sobre literatura catalana durant els anys 80 del passat segle van experimentar una forta tendència de creixement que va tenir el seu punt àlgid a principi dels 90, mantenint des de llavors quotes de producció estabilitzades, però força més modestes, especialment si és té en consideració la millora del marc polític i la institucionalització de la

disciplina, ni que sigui a nivell de professorat titular i catedràtics, que haurien de generar més beques d'investigació predoctorals i contractes d'ajudants per a desembocar en tesis.

35) La Universitat de Barcelona i la Universitat Autònoma de Barcelona són les principals institucions receptores de les tesis, seguides de la Universitat de València. Entre les tres acumulen més del 80 % de la producció a l'Estat espanyol.

36) Dues tercers parts de les tesis han estat vinculades a departaments de Filologia Catalana, mentre que la resta es dispersa amb altres tipus de departaments universitaris.

37) Hi ha un predomini absolut d'ús de la llengua catalana, arribant a un 90 % del total.

38) Més de la meitat de les tesis defensades han versat sobre Literatura Contemporània, una mica menys de la quarta part sobre Medieval, mentre que Moderna representava un 15 %, i Teoria de la literatura un 5 %. En els últims anys s'ha observat una disminució percentual de les tesis de Contemporània, tot i ser dominants; un menor increment de les de Medieval, mentre que las de Moderna han continuat el seus ascens confirmant la major importància que ha pres aquesta branca d'estudi.

39) La major part de tesis dedicades a un gènere específic s'han ocupat de la narrativa, especialment de la novel·la, fet que contrasta amb allò observat amb els documents citats (vid. conclusió 15).

40) El País Valencià és el territori regional més estudiat específicament, seguit de les Balears i de Catalunya, mantenint un cert paral·lelisme amb els resultats de l'anàlisi de citacions que hem realitzat (conclusió 16).

41) Només hi ha dues obres literàries sobre les quals s'ha realitzat més d'una tesi doctoral: *L'Espill* i *Tirant lo Blanch*.

42) Quant als autors literaris, els més tractats semblen ser Josep Carner i Jacint Verdaguer. Aquest últim era el més present a la base de dades TRACES (vid. conclusió 19), però en canvi, no resultava tan rellevant en la nostra anàlisi de citacions.

43) Quasi bé dues tercers parts de les tesis doctorals han estat realitzades per homes. Aquesta dada contrasta en una carrera on en els últims 10 anys 4 de cada cinc alumnes són dones.

44) L'investigador amb més tesis dirigides és Joaquim Molas, qui acumula prop d'una quarta part del total. A gran distància es troba ja Jordi Castellanos.

45) En Jordi Castellanos és l'investigador amb més presències en tribunals de tesis, seguit d'Albert Hauf.

46) La meitat dels membres presents en tribunals de tesi de literatura catalana procedeixen de l'àrea, mentre que l'altra meitat corresponen a d'altres literatures, llengua i d'altres disciplines. Tanmateix, aquesta presència d'especialistes de literatura catalana ha anat augmentant amb el temps conforme el nombre d'especialistes a les universitats també ho feia.

47) Existeix, en alguns casos, un alt percentatge de coincidència entre la universitat de procedència d'un membre del tribunal i la universitat de lectura. En el cas de la Universitat de Barcelona, la coincidència es dona en la meitat de casos, mentre que la Universitat Autònoma de Barcelona, la de les Illes Balears i la Universitat de València queden pocs punts per sota. En canvi, el percentatge a la Universitat d'Alacant és inferior al 15 %.

48) Hi ha investigadors que pràcticament han limitat la presència en tribunals, de vegades força reiterada, només a un camp de la literatura. És el cas, per exemple, de Castellanos, Molas, Gallén, Pla Arxé, o Aulet, que s'han centrat en la literatura contemporània. Però, en l'altre extrem, es troba Albert Hauf, que encara que la seva especialitat sigui la medieval, s'ha distingit per participar amb força intensitat també en moderna i contemporània. Una situació semblant és la d'Alberto Blecua Perdices, qui tot i ser d'un departament de literatura espanyola, ha destacat sobretot participant en tribunals de literatura moderna i contemporània, i una mica menys en el cas de la medieval.

2.5 Subministrar dades sobre la presència internacional dels estudis de literatura catalana en les revistes amb més visibilitat.

49) D'una tercera part dels escriptors més importants de la literatura catalana no hi ha cap document en l'AHCI que hi estigui específicament dedicat. La xifra es redueix sensiblement si no es consideren ressenyes i d'altres tipologies documentals que no siguin específicament articles de revista (*journal*).

50) La tipologia documental predominant en els documents de literatura catalana presents a l'AHCI és la ressenya literària amb un 70 % del total, mentre que els articles superen lleugerament la quart part. Però, mentre que les ressenyes han experimentat un cert descens en els últims anys, els articles mantenen un lleuger i continuat ascens.

51) Més de la meitat dels documents de literatura catalana a l'AHCI estan en llengua anglesa, mentre que una quarta part estan escrits en espanyol, llengua que experimenta un creixement constant. Ara bé, si es consideren només els articles, en primer lloc es situa la llengua espanyola, amb més de la meitat. Existeix una quantitat mínima de documents en català procedent de publicacions sobre temes hispànics o de literatura hispànica o romànica que admeten que les col·laboracions s'efectuïn en llengües diverses.

52) La publicació periòdica amb més ressenyes de monografies i llibres editats de l'AHCI és *World Literature Today*, amb més d'un 25 % del total, seguida a força distància del *Bulletin of Hispanic Studies*. Pel que fa als articles, *Insula. Revista de Letras y Ciencias Humanas* i *Cuadernos Hispanoamericanos* ocupen els primer llocs, i entre les dues acumulen pràcticament una quarta part del total de registres comptabilitzats.

53) Pel que fa als investigadors, Albert M. Forcadas, és el més prolífic, seguit a una relativament forta distància de Peter Cocozzella. Però la major part de la seva producció comptabilitzada es correspon amb ressenyes, de manera que si hom es fixa només en els articles, els autors més productius resulten ser J. González, J. Pont, A. Manent i D. J. Viera, amb 3 cadascun.

54) Pel que fa a l'època cronològica estudiada, quatre cinquenes parts, aproximadament, dels documents fan referència a obres i autors contemporanis; i, la resta, a medievals.

55) Respecte a obres literàries específiques abordades, en primer lloc es troba *Tirant lo Blanch*, seguit immediatament de *La plaça del Diamant*. Fem notar que *Tirant lo Blanch* apareix en tots els nostres rànquings en un lloc extremadament destacat.

56) Quant als autors literaris estudiats, ocupa el primer lloc Mercè Rodoreda i, a una distància relativament important es troben Salvador Espriu, Montserrat Roig, Gabriel Ferrater i Joanot Martorell. Aquest rànquing s'adiu poc amb el que hem obtingut de TRACES (vid. conclusió 19).

57) Existeixen certes divergències entre temes, autors literaris i obres preferentment estudiades a nivell internacional i en els Països Catalans. Les dades obtingudes a partir de l'AHCI no són gaire coincidents amb les procedents de la nostra anàlisi de citacions i de tesis doctorals. En aquest sentit, podríem parlar d'una certa diferència pel que fa a interessos temàtics.

2.6 Comprovar l'eficàcia, per als nostres propòsits, de les eines bibliogràfiques utilitzades.

58) Pel que fa al buidat de referències ad hoc, tot i que resulta una eina molt útil, comporta un esforç considerable si només s'utilitza per a l'avaluació. Resultaria més interessant un buidat ampli amb actualitzacions sistemàtiques que també servis per a la recuperació posterior d'informació, de manera similar a l'AHCI.

59) La recuperació de registres a partir de l'AHCI té la dificultat de no disposar d'una paraula clau que permeti recuperar tots els registres de literatura catalana. Llavors cal considerar un per un tots els autors i d'altres possibles aspectes sense tenir la seguretat d'haver recuperat tots els registres. Tanmateix, tenint en compte l'ús internacional que es fa de les bases de dades de Thomson Scientific, l'AHCI és una eina excel·lent per a conèixer la presència internacional dels estudis sobre literatura catalana, així com la seva repercussió (nombre de citacions) en cas que, a més, s'explotin les referències bibliogràfiques que citen els documents fonts identificats.

60) La base de dades TESEO és una eina complementària que permet quantificar determinades relacions que s'estableixen entre membres de la comunitat acadèmica de l'àrea de la literatura catalana, i per analogia, d'altres àrees o subàrees. És veritat que manca una paraula clau que permeti una recuperació exhaustiva d'un camp del coneixement especialitzat, i que l'actualització no és gaire fluida. De totes maneres, per a períodes de temps suficientment llargs per tal que els resultats prenguin sentit, el volum de dades estadístiques que proporciona és suficientment ampli com per a què no afectin sensiblement algunes absències, sigui quin sigui el motiu.

8.3 Línies de recerca a explorar

Durant el procés de definició i delimitació del projecte de recerca es van anar deixant de banda línies de recerca d'interès, però que excedien les possibilitats de la tasca prevista. A més, durant el procés de recollida de dades, d'anàlisi i de redacció del present informe, han aparegut situacions i problemes que poden ser objecte d'un treball d'aprofundiment posterior.

En base al coneixement que hem adquirit en tot el nostre projecte, i considerant aquells aspectes que ens interessin prioritàriament com a investigadors, les línies que proposem són:

- **Estendre els buidats de citacions a un conjunt més gran de documents, partir dels resultats aquí obtinguts, per tal d'aconseguir anàlisis més exhaustives.**
 - La nostra anàlisi de citacions ha posat de relleu l'existència d'altres revistes que formen part del nucli fonamental de la disciplina, i que, per tant, fóra d'interès buidar. En concret, s'hauria d'incloure, com a mínim, *Estudis de Llengua i Literatura Catalana* i *Llengua & Literatura*. A més, es fa necessari estendre la cobertura cronològica fins al dia d'avui i procedir a una actualització periòdica, si es desitja disposar d'una eina viva.
 - Atesa la importància demostrada de les monografies, dels llibres editats i d'altres documents en forma de llibre, cal considerar-los per a la confecció d'un índex de citacions més complet. El buidat hauria de començar pels títols més citats en el present treball. Pretensions equivalents ja han estat apuntades per altres autors [Lindholm-Romantschuk; Warner 1996; Thompson 2002; Imperial; Rodríguez-Navarro 2007]. A mesura que s'obtinguessin nous rànquings a partir de les dades procedents dels nous documents buidats, caldria anar reorientant el buidat, donant lloc així a un procediment de retroalimentació. Tot i que, com hem vist, l'obsolescència no és un aspecte crític en la literatura catalana, caldria començar el buidat per les monografies més modernes, d'entre les més citades.
 - Com que el volum de tesis doctorals no és molt gran, les referències incloses, generalment molt abundants, potser no serien representatives de tota la producció a l'àrea, fet que per si mateix faria falta demostrar. Tanmateix, segur que complementarien notablement la base de dades de citacions.
 - L'anàlisi de les citacions procedents de diferents tipologies documentals permetria observar si es mantenen els perfils obtinguts en aquest treball pel que fa als percentatges de tipus de documents consultats, llengües, obsolescència, nucli de la disciplina, dispersió, etc.; o bé, allò que es cita en monografies o tesis és sensiblement diferent al cas de les publicacions periòdiques.
 - Una base de dades amb més citacions permet una millor precisió de rànquings susceptibles de ser utilitzats en l'avaluació de la producció científica. En aquest sentit, cal estudiar si un volum més elevat de citacions elevaria significativament el factor H de la disciplina, establert de manera provisional en el valor 5.
 - Una base de dades extensa de citacions, acompanyada del programari escaient, podria ser utilitzada per a la recuperació de la informació en la disciplina.

- **Estudiar la relació entre els investigadors que són cocitats i la seva possible coparticipació en tribunals de defensa de tesis doctorals**
 - El fenomen de l'elevada cocitació caracteritza generalment a dos o més investigadors que comparteixen una mateixa línia de treball. És d'esperar, per tant, que puguin coincidir en tribunals de defensa de tesis doctorals pel fet d'estudiar les mateixes temàtiques. Això és el que s'hauria de comprovar, a nivell global, alhora que els casos concrets que, per no complir la tendència general, puguin resultar significatius.

- **Explorar amb més detall el fenomen de l'autocitació d'un autor a ell mateix**
 - En el present estudi ens hem limitat a calcular el percentatge d'autocitacions i a observar com en alguns casos afectava significativament els indicadors de producció d'investigadors. Diversos treballs [Aksnes 2003; Glänzel; Thijs; Schlemmer 2004] han posat en evidència que el pes de les autocitacions disminueix amb el temps, així com d'altres fenòmens com la correlació inversa entre nombre d'autocitacions i grau de visualització d'un treball. Es tractaria, per tant, de fer un estudi detallat de tots els aspectes relacionats.

- **Analitzar el fenomen de la citació creuada a la literatura catalana**
 - El fenomen de la citació creuada, encara que menys estudiat que el de l'autocitació, també comporta interès per conèixer la dinàmica de la disciplina. Un intercanvi sistemàtic de citacions entre dos autors, encara que pot estar perfectament justificat, produeix un efecte similar al que s'obtingria si cadascun dels autors es cités a sí mateix en comptes de citar l'altre.
 - L'anàlisi de la citació creuada, combinada amb la de cocitació, permet reforçar el coneixement sobre la dinàmica de treball i de col·laboració entre grups d'investigadors sense un vincle formal.

- **Realitzar un estudi exhaustiu de la presència i citació de treballs sobre literatura catalana a l'AHCI.**
 - En el present treball s'ha limitat la cerca de registres de l'AHCI relacionats amb els autors amb més línies en el *Nou diccionari de la Literatura Catalana* (NDLC) [Bou 2000]. Un estudi podria estendre l'obtenció de dades a tots els autors continguts en el *Diccionari*. De fet, no existeix una correlació massa bona entre la importància que es dona a un autor a l'obra de referència esmentada i al nombre de registres de l'AHCI.
 - Un segon pas a realitzar constitueix l'explotació bibliomètrica sistemàtica de les referències bibliogràfiques que són citades en els documents font identificats.

- **Ampliar l'abast de l'estudi sistemàtic de tesis doctorals i d'altres documents als produïts fora dels Països Catalans i d'Espanya.**
 - L'anàlisi cronològica, d'autors, temàtica i de directors s'hauria d'estendre de manera internacional recollint dades, en primera instància a partir de les bases de dades sobre tesis

doctorals com *Dissertation Abstracts*. D'aquesta manera, es disposaria d'una visió més àmplia de l'activitat científica de l'àrea fora del context dels Països Catalans i els seus voltants.

- L'altre pas a seguir seria realitzar la consulta física de tesis doctorals, monografies i altres documents produïts internacionalment i que tractin sobre literatura catalana, per tal de procedir al seu buidat. Aquestes dades, no només haurien de proporcionar un millor coneixement sobre la disciplina, sinó que confirmarien o desmentirien una certa tendència observada entre els interessos temàtics de la comunitat internacional, representada, encara que sigui parcialment, a l'AHCI, i la recerca realitzada en els Països Catalans.
- **Quantificar i analitzar el fenomen de la coedició i de les aportacions de les administracions públiques en monografies i d'altres llibres.**
 - S'ha detectat la presència de cert nombre de coedicions, generalment entre una editorial comercial i una institució acadèmica. Aquest fenomen té una certa importància, però caldria poder determinar-lo a partir d'indicadors numèrics.
 - D'altra banda, deixant de banda les subvencions genèriques que hagin pogut o no rebre determinades editorials per la seva tasca global de foment de la cultura catalana des d'administracions públiques, hi ha també col·laboracions directes per a l'edició de determinats llibres que es fan constar d'una o d'altra manera en els propis volums. També resulta d'interès poder establir-ne l'abast en xifres i els principals agents implicats.

9 Bibliografia

9.1 Referències citades

- Achilles, Alf-Christian (2006). *The collection of computer science bibliographies* [En línia]. Karlsruhe: Universität Karlsruhe. <<http://iinwww.ira.uka.de/bibliography/index.html>> [Consulta: 27-12-2006].
- Aksnes, Dag W. (2003). "A macro study of self-citation". *Scientometrics*, 56 (2): 235-246.
- Al, Umut; Sahiner, Mustafa; Tonta, Yasar (2006). "Arts and Humanities Literature: bibliometric characteristics of contributions by Turkish authors". *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 57 (8): 1011-1022.
- Albert, R.; Jeong, H.; Barabási, A. (1999). "Diameter of the world-wide web". *Nature*, 401: 130-131.
- Aleixandre Benavent, Rafael; Valderrama Zurian, Juan Carlos; González Alcaide, Gegorio (2007). "El factor de impacto de las revistas científicas: limitaciones e indicadores alternativos". *El profesional de la información*, 16 (1): 4-11.
- Alexanderson, Gerald L. (2006). "Euler and Königsberg's Bridges: A historical view". *Bulletin of the American Mathematical Society*, 43 (4): 567-573.
- Amin, Mayur and Mabe Michael (2000). "Impact factor: use and abuse". *Perspectives in publishing*, (1). Disponible a: <http://www.elsevier.com/framework_editors/pdfs/Perspectives1.pdf> [Consulta: 3-4-2005].
- ANECA (2005). *Informe del Programa de Evaluación del Profesorado para la contratación 2002-05* [En línia]: Aneca. <http://www.aneca.es/modal_eval/docs/pep_informe_060221.pdf> [Consulta: 13-1-2007].
- AQU (2000). *Procés d'Avaluació de la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya. Informe 1999* [En línia]. <<http://www.aqucatalunya.org/uploads/publicacions/arxiu%20pdf/Informe1999.pdf>> [Consulta: 2-12-2006].
- AQU (2002). *Procés d'Avaluació de la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya. Informe 2001. Vol 1* [En línia]. <http://www.aqucatalunya.org/uploads/publicacions/arxiu%20pdf/Informe2001_volum1.pdf> [Consulta: 2-12-2006].
- AQU (2003). *Procés d'Avaluació de la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya. Informe 2002* [En línia]. <<http://www.aqucatalunya.org/uploads/publicacions/arxiu%20pdf/Informe2002.pdf>> [Consulta: 2-12-2006].
- AQU (2005). *Procés d'Avaluació de la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya. Informe 2004* [En línia]. <<http://www.aqucatalunya.org/uploads/publicacions/arxiu%20pdf/Informe2004.pdf>> [Consulta: 2-12-2006].
- Azcarate Espín, Daniel (1998). *Las ciencias atmosféricas en España (1940 - 1990). Análisis bibliométrico*. Barcelona: Universitat de Barcelona.
- BAC (2004). *[Grup de recerca en Bibliometria i Avaluació en Ciència (BAC)]* [En línia]. <<http://www.prbb.org/BAC/default.htm>> [Consulta 21-8-2006].
- BAC (2005). *Producción Científica Española en Biomedicina y Ciencias de la Salud (1986-2004)* [En línia]. <<http://www.prbb.org/BAC/main.htm>> [Consulta 27-8-2006].
- Baird, Laura M.; Oppenheim, Charles (1994). "Do citations matter?". *Journal of Information Science*, 20 (1): 2-15.
- Baker, David (1978). "Characteristics of the literature used by English musicologist". *Journal of Librarianship*, 10 (3): 182-209.
- Basart Muñoz, Josep M. (1994). *Grafs: fonaments i algorismes*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.
- Batista, P. D.; Campiteli, M. G.; Kinouchi, O.; Martínez, A. S. (2005). *Universal behavior of a research productivity index* [En línia]. São Paulo: Universidade de São Paulo. <<http://xxx.sf.nhc.gov.tw/ftp/physics/papers/0510/0510142.pdf>> [Consulta: 27-11-2006].
- Batts, M. S (1972). "Citation in the Humanities". *Institute of Professional Librarians of Ontario (IPLO) Quarterly*, 4 (1): 20-40.
- Baughman, J. C. (1977). "Towards a structural approach to collection development". *College and Research Libraries*, 38 (3): 241-248.
- Beauchamp, M. A. (1965). "An improved index of centrality". *Behavioral Science*, (10): 161-163.
- Bebout, Lois; Davis Jr., Donald G.; Oehlerts, Donald E. (1975). "User Studies in the Humanities: A Survey and a Proposal". *Reference Quarterly*, 15 (1): 40-44.
- Beck, Leonard. N. (1971). "Key issues in Soviet Information". *Journal of the American Society for Information Science*, 22 (2): 81-84.
- Bellavista, Joan; Escribano, L.; Grabulós, M.; Viladiu, C.; Guardiola, Elena; Iglesias, E. (1993). *Política científica y tecnológica: evaluación del I+D en la Universitat de Barcelona*. Barcelona: Universitat de Barcelona.
- Bellavista, Joan; Guardiola, Elena; Méndez, A; Bordons, María (1997). *Evaluación de la investigación*. Madrid: Centros de Investigaciones Sociológicas.
- Bernard, H. R.; Kilworth, P. D.; Evans, M. J.; McCarty, C.; Selley, G. C. (1988). "Studying social relations cross-culturally". *Ethnology*, 2: 155-179.
- Bordons, María; Fernández, M. T.; Gómez, Isabel (2002). "Advantages and limitations in the use of impact factor measures for the assessment of research performance". *Scientometrics*, 53 (2): 195-206.
- Borgatti, S. P.; Everett, M. G.; Freeman, Linton C (2002). *Ucinet for Windows: Software for Social Network Analysis* [En línia]. Harvard: Analytic Technologies
- Bou, Enric dir. (2000). *Nou diccionari de la Literatura Catalana*. Barcelona: Edicions 62.

- Bourke, P. (1997). *Discipline Boundaries in the Social Sciences*. Canberra: Academy of the Social Sciences.
- Bourke, P.; Butler, L.; Biglia, B (1996). *Monitoring Research in the Periphery: Australia and the ISI Indices*. Canberra: Australian National University.
- Bover Font, August (1993). *Manual de catalanística*. Tarragona: Diputació de Tarragona.
- Bradford, Samuel Clement (1948). *Documentation*. London: Lockwood.
- Bradford, Samuel Clement (1934). "Sources of information on specific subject". *Engineering: An Illustrated Weekly Journal*, 137 (3550): 85-86.
- Brandenburg, Franz J.; Himsolt, Michael; Rohrer, Christoph (1996). "An experimental comparison of force-directed and randomized graph drawing algorithms". *Lecture Notes in Computer Science*, 1027: 76-87.
- Braun, Tibor; Glänzel, Wolfgang; Schubert, András (2006). "A Hirsch-type index for journals". *Scientometrics*, 69 (1): 169-173.
- Broadus, Robert N. (1989). "Use of periodicals by humanities scholars". *The Serial Librarian*, 16 (1/2): 123-131.
- Broadus, Robert N. (1977). "The applications of citation analyses to library collection building". *Advances in librarianship*, 7: 299-335.
- Brookes, Bertam C. (1983). "The empirical law of natural categorization". *Journal of Information Science*, 6 (5): 147-157.
- Budd, John (1986). "Characteristics of written scholarship in American literature: A citation study". *Library and Information Science Research*, 8: 189-211.
- Cabo, Isabel de (2001). *La resistencia cultural bajo el franquismo: en torno a la revista Destino (1957-1961)*. Barcelona: Àltera.
- Cameron, Robert D (1997). "A Universal Citation Database as a Catalyst for Reform in Scholarly Communication". *First Monday*, 2 (4).
- Camí, Jordi (2004). *Dinàmica de intercitació y cocitació entre las universidades españolas: análisis bibliométrico de los documentos citados producidos en las universidades y de los documentos citantes en el periodo 1994-2000, a partir de las bases de datos* [En línia]. <http://www.mec.es/univ/html/informes/estudios_analisis/resultados_2004/ea0106/Documento.pdf> [Consulta: 4-11-2006].
- Camí, Jordi (1997). "Impactolatria: diagnóstico y tratamiento". *Medicina Clínica (Barcelona)*, 109 (13): 515-524.
- Camí, Jordi (2005). *Curriculum Vitae* [En línia]. <<http://www.prbb.org/jcami/CVcat.pdf>> [Consulta 21-8-2006].
- Camí, Jordi; Coma, Lluís (1998). *Producción bibliográfica de las ayudas de investigación financiadas por el FIS durante el periodo 1988-1992* [En línia]. <<http://www.prbb.org/BAC/FIS/fistot.pdf>> [Consulta
- Camí, Jordi; Coma, Lluís; Rovira, Lluís (2001). "Producció científica (SCI, SSCI i AHSCI) a la Catalunya del període 1981-98". *Treballs de la Societat catalana de biologia*, 51: 137-148.
- Camí, Jordi; Coma, Lluís; Rovira, Lluís; Espluga, Xavier (2002). *Publicaciones científicas de las 10 universidades radicadas en Cataluña: Estudio bibliométrico de los documentos indexados por las bases de datos del ISI a lo largo de 18 años (1981-1998)*. [En línia]. <<http://www.prbb.org/BAC/CAT-UNIV/MEC2001.pdf>> [Consulta 21-8-2006].
- Camí, Jordi; Suñen, Eduard; Méndez, Raúl (2004a). *Estudi bibliomètric sobre la producció científica de Catalunya en el període 1981-2002* [En línia]. <http://84.88.71.251/NCRCAT02_Disciplines/> [Consulta 21-8-0200a].
- Camí, Jordi; Suñen, Eduard; Méndez, Raúl (2004b). *Mapa bibliométrico de España 1994-2002: Biomedicina y Ciencias de la Salud* [En línia]. <<http://84.88.71.251/webs/MapaBiomedico2002/Index.htm>> [Consulta 27-8-2006b].
- Camí, Jordi; Suñen, Eduard; Méndez, Raúl (2005a). "Mapa bibliométrico de España 1994-2002:biomedicina y ciencias de la salud". *Medicina Clínica (Barcelona)*, 124 (3): 93-101.
- Camí, Jordi; Suñen, Eduard; Méndez, Raúl (2005b). *Mapa bibliométrico de España 1996-2004: Biomedicina y Ciencias de la Salud* [En línia]. <<http://84.88.71.251/webs/MapaBiomedico2004/>> [Consulta 27-8-2006b].
- Chapa Brunet, María Teresa; Ruiz Zapatero, Gonzalo; Rodríguez Alcalde, Ángel L.; Martínez Navarrete, María Isabel; San Millán Bujanda, María Jesús; Sánchez Nistral, José María (1993). "Análisis bibliométrico de "Trabajos de prehistoria"". *Trabajos de Prehistòria*, 50 (1): 11-37.
- Civera Molla, Cristina; Tortosa Gil, Francisco Manuel (2001). "Estado de la investigación psicológica en España: el grado de Doctor y la investigación académica (1976-1998)". *Papeles del psicólogo*, (79): 42-52.
- CNEAI (2002). *Folleto informativo de la Comisión Nacional Evaluadora de la Actividad Investigadora* [En línia]. <http://www.mec.es/ciencia/cneai/files/folleto_cneai.pdf> [Consulta: 13-11-2007].
- CNEAI (2003). *Resultados de la Evaluación Ordinaria de 2002 de los Profesores de Universidad* [En línia]. <<http://www.mec.es/ciencia/cneai/files/ORD2002.pdf>> [Consulta: 13-1-2007].
- CNEAI (2004a). "RESOLUCIÓN de 16 de diciembre de 2003, de la Dirección General de Universidades-Presidencia de la Comisión Nacional Evaluadora de la Actividad Investigadora, por la que se nombran los miembros de los diferentes Comités encargados de asesorar a la Comisión Nacional en su labor evaluadora." *BOE*, 20 (23 de gener de 2004): 2815-1816.
- CNEAI (2004b). *Resultados de La Evaluación Ordinaria de 2003* [En línia]. <<http://www.mec.es/ciencia/cneai/files/Resultados%202003%20-%20UNIVERSIDAD.pdf>> [Consulta: 13-1-2007b].
- CNEAI (2005a). *Memoria sobre la situación del profesorado numerario con respecto a los sexenios de investigación. Año 2004* [En línia]. <<http://www.mec.es/ciencia/cneai/files/2004/Memoria-situacion-profesorado-2004-todos-cuerpos.pdf>> [Consulta: 13-1-2007a].

- CNEAI (2005b). *Memoria sobre la situación del profesorado numerario en las universidades españolas con respecto a los sexenios de investigación. Año 2004 (sin contabilizar los Profesores Titulares de Escuela Universitaria)* [En línia]. <<http://www.mec.es/ciencia/cneai/files/2004/Memoria-situacion-profesorado-2004-sin-TEU.pdf>> [Consulta: 13-1-2007b].
- CNEAI (2005c). "RESOLUCIÓN de 28 de febrero de 2005, de la Dirección General de Investigación-Presidencia de la Comisión Nacional Evaluadora de la Actividad Investigadora, por la que se nombra a los miembros de los diferentes Comités encargados de asesorar a la Comisión en su labor evaluadora." *BOE*, 64 (16 de març de 2005): 9274-9275.
- CNEAI (2005d). *Universidades públicas Resultados de porcentajes de éxito (excluidos los profesores Titulares de Escuela Universitaria) 1989 - 2004* [En línia]. <<http://www.mec.es/ciencia/cneai/files/2004/Resultados-porcentaje-exito-Universidad-Sin-TEU.pdf>> [Consulta: 13-1-2007d].
- CNEAI (2006a). "RESOLUCIÓN de 1 de diciembre de 2006, de la Dirección General de Investigación-Presidencia de la Comisión Nacional Evaluadora de la Actividad Investigadora, por la que se nombra a los miembros de los diferentes Comités encargados de asesorar a la Comisión Nacional en su labor evaluadora." *BOE*, 298 (1 de desembre de 2006): 44060-44062.
- CNEAI (2006b). "RESOLUCIÓN de 11 de enero de 2006, de la Dirección General de Investigación-Presidencia de la Comisión Nacional Evaluadora de la Actividad Investigadora, por la que se nombra a los miembros de los diferentes Comités encargados de asesorar a la Comisión Nacional en su labor evaluadora." *BOE*, 20 (24 de gener de 2006): 2979-2980.
- Cole, Jonathan R.; Cole, Stephen (1973). *Social Stratification in Science*. Chicago: University of Chicago Press.
- Coma, Lluís; Suñen, Eduard; Carbó, Joan Marc; Camí, Jordi (2001). *National Citation Report (ISI) (Catalunya 1981-1998)* [En línia]. <http://www10.gencat.net/dursi/ca/re/aval_rec_biblio.htm> [Consulta 21-8-2005].
- Coromines, Joan (1954). *El que s'ha de saber de la llengua catalana*. Palma de Mallorca: Moll.
- Crane, Diana (1972). *Invisible Colleges. Diffusion of Knowledge in Scientific Communities*. Chicago: The Chicago University Press.
- Cronin, Blaise (1981). "The need for a theory of citing". *Journal of Documentation*, 37 (1): 16-24.
- Cullars, John (1990). "Citation characteristics of Italian and Spanish literary monographs". *Library Quarterly*, 60 (4): 337-356.
- Cullars, John (1985). "Characteristics of the Monographic Literature of British and American Literary Studies". *College and Research Libraries*, 46 (1): 511-522.
- Cullars, John (1992). "Citation Characteristics of monographs in the fine arts". *Library Quarterly*, 62 (3): 325-342.
- Cullars, John (1996). "Citation characteristics of French and German Fine Arts Monographs". *Library Quarterly*, 66 (2): 138-160.
- Cullars, John (1989a). "Citation characteristics of French and German literary monographs". *Library Quarterly*, 59, (4), p. 305-325.
- Cullars, John (1988). "Characteristics of the Monographic Scholarship of Foreign Literary Studies by Native Speakers of English". *College and Research Libraries*, 49 (2): 157-170.
- Cullars, John (1989b). "Citation Characteristics of French and German Literary Monographs". *Library Quarterly*, 59, (4), p. 305-325.
- Cullars, John (1998). "Citation Characteristics of English language monographs in philosophy". *Library and Information Science Research*, 20 (1): 41-68.
- Degett, Jean; Schott, Sabine (2002). "Building a European Citation Index for the Humanities". *ESF Communications*, (44): 12-13.
- Delgado, Emilio; Torres Salinas, Daniel; Jiménez-Contreras, Evaristo; Ruiz Pérez, Rafael (2006). "Análisis bibliométrico y de redes sociales aplicado a las tesis bibliométricas defendidas en España (1976-2003): temas, escuelas científicas y redes académicas". *Revista Española de Documentación Científica*, 29 (4): 493-524.
- Duran, Eulàlia coord. (2004). *Reports de la recerca a Catalunya. 1996 – 2002 filologia catalana: literatura*. [En línia]: Institut d'Estudis Catalans. <http://www2.iecat.net/gc/digitalAssets/3701_1097665504296_litcat9602.pdf> [Consulta: 1-8-2005].
- DURSI (2005a). *Estadístiques de la Memòria del Sistema Universitari de Catalunya 2004-2005. Estadístiques sobre investigadors en formació* [En línia]. <http://www10.gencat.net/dursi/generados/catala/universitats/recurs/doc/v_-_investigadors_en_formacio.xls> [Consulta 5-1-2007a].
- DURSI (2005b). *Estadístiques de la Memòria del Sistema Universitari de Catalunya 2004-2005. Estadístiques sobre personal acadèmic* [En línia]. <http://www10.gencat.net/dursi/generados/catala/universitats/recurs/doc/viii-personal_academic.xls> [Consulta 5-1-2007b].
- DURSI (2005c). *Estadístiques de la Memòria del Sistema Universitari de Catalunya 2004-2005. Estadístiques sobre titulats* [En línia]. <http://www10.gencat.net/dursi/generados/catala/universitats/recurs/doc/iii_-_a_titulats_estudis.xls> [Consulta 5-1-2007c].
- Eaton, J. P.; Ward, J. S.; Kumar, A.; Reingen, P. H. (1999). "Structural analysis of coauthor relationships and autor productivity in select outlets for consumer behavior research". *Journal of Consumer Psychology*, 8 (1): 39-59.
- Ellis, David; Oldman, Hanna (2005). "The English literature researcher in the age of the Internet". *Journal of Information Science*, 31 (1): 29-36.

- Elmer, R. M. (1961). *A citation study in the field of music*. No publicat.
- Espanya. MEC (16-11-1995). "Resolución de 26 de octubre de 1995, de la dirección general de investigación científica y técnica-presidencia de la comisión nacional evaluadora de la actividad investigadora, por la que se establecen los criterios específicos en cada uno de los campos de evaluación.274 (BOE): 33051-33055.
- Espanya. MEC (2005). "RESOLUCIÓN de 25 de octubre de 2005, de la Presidencia de la Comisión Nacional Evaluadora de la Actividad Investigadora, por la que se establecen los criterios específicos en cada uno de los campos de evaluación
- Estivill, Assumpció; Urbano, Cristóbal (1998). "Cómo citar recursos electrónicos: del uso a la norma y de la norma al uso. Análisis de prácticas de citación en revistas españolas de biblioteconomía, *VI Jornadas Españolas de Documentación*. València: FESABID: 245-256.
- European Science Foundation (2006). *European Reference Index for the Humanities (ERIH)* [En línia]. <<http://www.esf.org/research-areas/humanities/activities/research-infrastructures.html>> [Consulta 12-7-2007].
- Fararo, T. J.; Sunshine, M. (1964). *A study of a biased friendship network*. Syracuse: Syracuse University Press.
- Fernández Cano, Antonio; Torralbo, Manuel; Rico, Luís; Gutiérrez, Maria del Pilar; Maz, Alexander (2003). "Análisis cuantitativo de las tesis doctorales españolas en educación matemática (1975-1998)". *Revista Española de Documentación Científica*, 26 (2): 162-176.
- Fernández Izquierdo, Francisco and Moreno Díaz del Campo, Francisco Javier . "Análisis de citas en los artículos sobre moriscos de la revista "Sharq-Al-Andalus". Tipologías, tendencias y reflejo historiográfico" *IX Reunión Científica de la Fundación Española de Historia Moderna*, 2006. En prensa.
- Fernández Izquierdo, Francisco; Román Román, Adelaida; Rubio Liniers, M. C.; Moreno Díaz del Campo, Francisco Javier; Martín Moreno, Carmen; García Zorita, Jose Carlos; Lascurain Sánchez, María Luisa; García, Preiddy Efraín; Povedano, Elisa; Sanz, Elías (2007). "Bibliometric study of early Modern History in Spain based on bibliographic references in national scientific journals and conference proceedings". A: Daniel Torres Salinas; Henk F. Moed (Eds.), *11 International Conference of the International Society for Scientometrics and Informetrics*. Madrid: CSIC, vol. 1: 266-271.
- Ferreiro Alaez, Luis (1993). *Bibliometria (Análisis Bivariante)*. Madrid: Eypasa.
- Foster, Caxton C; Rapoport, Anatol; Orwant, Carol J. (1963). "A study of a large sociogram: elimination of free parameters". *Behavioral Science*, 8 (1): 56-65.
- Freeman, Linton C; Bogartti, S. P.; White, D. R. (1991). "Centrality in valued graphs: A measure of betweenness based on network flow". *Social Networks*, 13: 141-154.
- Freeman, Linton C (1977). "A set of measures of centrality based upon betweenness". *Sociometry*, (40): 35-41.
- Freeman, Linton C (1979). "Centrality in Social Networks: Conceptual Clarification". *Social Networks*, (1): 215-239.
- Freeman, Linton C. (1996). "Some Antecedents of Social Network Analysis". *Connections*, 19 (1): 39-42.
- Frost, Carolyn O. (1979). "The use of citations in literary research". *Library Quarterly*, 49 (4): 399-414.
- García, Ricardo (2006). "El "factor h", un nuevo parámetro de evaluación de los científicos en el siglo XXI". *Revista Iberoamericana de Polímeros*, 7 (4): 277-288.
- Garfield, Eugene (1955). "Citation indexes for science: a new dimension in documentation through association of ideas". *Science*, 122 (3159): 108-111.
- Garfield, Eugene (1982). "Art and Humanities Journals differ from natural and social sciences journals but their similarities are surprising". A: *Arts and Humanities Citation Index*. New York: Institute for Scientific Information.
- Garfield, Eugene (1980). "Is information retrieval in the arts and humanities inherently different from that in science? The effect that ISI's citation index for the arts and humanities is expected to have on future scholarship". *Library Quarterly*, 50 (1): 40-57.
- Garfield, Eugene (1979). *Citation Indexing: Its Theory and Application in Science, Technology, and Humanities*. New York: John Wiley & Sons.
- Garfield, Eugene (1998). "Long-term vs. short-term journal impact: Does it matter?". *The Scientist*, 12 (3): 11-12.
- Georgas, Helen; Cullars, John (2005). "A citation study of the characteristics of the linguistics literature". *College and Research Libraries*, 66 (6): 496-515.
- Glänzel, Wolfgang; Schlemmer, Balázs; Schubert, András; Thijs, Bart (2006). "Proceedings literature as additional data source for bibliometric analysis". *Scientometrics*, 68 (3): 457-473.
- Glänzel, Wolfgang; Thijs, Bart (2004). "The influence of author self-citations on bibliometric macro indicators". *Scientometrics*, 59 (3): 281-310.
- Glänzel, Wolfgang; Thijs, Bart; Schlemmer, Balázs (2004). "A bibliometric approach to the role of author self-citations in scientific communication". *Scientometrics*, 59 (1): 63-77.
- Glänzela, Wolfgang; Schoepflin, Ur (1999). "A bibliometric study of reference literature in the sciences and social sciences". *Information Processing & Management*, 35 (1): 31-44.
- Gleaves, Edwin S. (1961). *Characteristics of the research materials used by scholars who write in journals in the field of American literature*. ACRL Microcard, 130. Rochester: University of Rochester Press.
- Goodrum, Abby A; McCain, Katherine W.; Lawrence, Steve; Giles, C. Lee (2001). "Scholarly publishing in the Internet age: a citation analysis of computer science literature". *Information Processing & Management*, 37 (5): 661-675.
- Graham, Suzanne R (2000). "Historians and electronic resources: a citation analysis". *Journal of the Association for History and Computing*, 3 (3). Disponible a: <<http://journals2.iranscience.net:800/mcel.pacificu.edu/mcel.pacificu.edu/JAHC/JAHCIII3/WORKS/Graham.html>> [Consulta: 22-6-2005].

- Gros, Begoña; Cabrales, Antonio; Flecha, Josep Ramon; Larrauri, Elena; Muñoz Lahoz, Carme; Rey, Carina; Rovira, Lluís; Simon, Antoni (2005). *Estudi sobre l'avaluació de la recerca en humanitats i ciències socials* [En línia]. <http://www10.gencat.net/dursi/ca/re/aval_rec_sist_estudi.htm> [Consulta 27-8-2006].
- Gross, Paul L. K.; Gross, E. M. (1927). "College Libraries and Chemical Education". *Science*, 66: 385-389.
- Grupo Scimago (2007). "El índice h de Hirsch: su aplicación a algunos de los científicos españoles más destacados". *El profesional de la información*, 16 (1): 47-49.
- Guardiola Pereira, Elena (1993). *Evaluación de la producción científica: ensayo de su aplicación a un sistema de investigación por proyectos*. Cerdanyola del Vallès: Universitat Autònoma de Barcelona.
- Guardiola, Elena (1989). "La difusión de la revista Medicina Clínica a través de MEDLINE: estudio del período 1984-1987". *Medicina Clínica (Barcelona)*, 93 (11): 438.
- Guardiola, Elena (1990). "¿Qué revistas españolas están incluidas en índices biomédicos internacionales?". *Medicina Clínica (Barcelona)*, 94 (5): 197-198.
- Guardiola, Elena; Camí, Jordi (1987). *Impacto de la investigación toxicológica en España durante los últimos años: 1987*. Barcelona: Treballs Gràfics.
- Guardiola, Elena; Camí, Jordi (1989). *Censo de grupos que realizan investigación en toxicología en España: actualización: 1988*. Barcelona: Treballs Gràfics.
- Guardiola, Elena; Camí, Jordi (1988a). "¿Quién investiga en toxicología en España? Análisis de los datos obtenidos al realizar un censo de grupos de trabajo en toxicología". *Revista de Toxicología*, 5: 127-132.
- Guardiola, Elena; Camí, Jordi (1988b). "Características e impacto de la investigación toxicológica en España en los últimos cinco años". *Revista de Toxicología*, 5: 185-187.
- Guardiola, Elena; Camí, Jordi (1988c). "La investigación toxicológica en España vista a través de las bases de datos (1985-1986)". *Medicina Clínica (Barcelona)*, 91 (1): 11-15.
- Guardiola, Elena; Camí, Jordi (1988d). "Difusión internacional de la investigación española en dependencia de drogas". *Medicina Clínica (Barcelona)*, 91 (10): 375-378.
- Hagstrom, Warren O. (1965). *The scientific community*. New York: Basic Books.
- Hanneman, Robert A.; Riddle, Mark (2005). *Introduction to social network methods* [En línia]. <<http://faculty.ucr.edu/~hanneman/nettext/>> [Consulta 25-5-2006].
- Heinzkill, Richard (1980). "Characteristics of references in selected scholarly English literary journals". *Library Quarterly*, 50 (3): 352-365.
- Heisey, Terry M. (1988). "Paradigm agreement and literature obsolescence: A comparative study in the literature of the dead Sea Scrolls". *Journal of Documentation*, 44 (4): 285-301.
- Herubel, Jean Pierre V. M.; Buchanan, Anne L. (1994). "Characteristics of references in selected scholarly English journals". *Collection Management*, 18 (3-4): 89-137.
- Hérubel, Jean Pierre V. M.; Buchanan, Anne L. (1994). "Citation Studie in The Humanities and Social Science: a selective and annotated bibliography". *Collection Management*, 18 (3-4): 89-137.
- Heysey, Terry M. (1988). "Paradigm agreement and literature obsolescence: a comparative study in the literature of the dead Sea Scrolls". *Journal of Documentation*, 44 (4): 285-301.
- Hicks, Diana (2004). *The Four Literatures of Social Science* [En línia]. <<http://www.tpac.gatech.edu/papers/4lit.PDF>> [Consulta: 1-3-2005].
- Hirsch, Jorge E. (2005). "An index to quantify an individual's scientific research output". *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 102 (46): 16569-16572.
- Hurd, J. M. (1984). "A citation study of periodical articles in religion *Summary of proceedings, 37th annual conference of the American Theological Library Association*. Chicago: American Theological Library Association: 159-184.
- Hutchins, W. John; Pargeter, Lisbeth G.; Saunders, Wilfred L (1971). *The Language Barrier: A Study in Depth of the Place of Foreign Language Materials in the Research Activity of an Academic Community*. 1aa ed. Sheffield: University of Sheffield, Postgraduate School of Librarianship and Information Science.
- Imperial, Juan; Rodríguez-Navarro, Alonso (2007). "Usefulness of Hirsch's h-index to evaluate scientific research in Spain". *Scientometrics*, 71 (2): 271-282.
- Jiménez Villa, Josep (1995). *Los aspectos metodológicos en los artículos de investigación publicados en revistas médicas españolas (años 1980, 1985 Y 1990)*. Barcelona: Universitat de Barcelona.
- Jiménez-Contreras, Evaristo; Moya, Félix de; Delgado, Emilio (2003). "The evolution o research activity in Spain. The impact of the National Commission for the Evaluation of Research Activity(CNEAI)". *Research Policy*, 32 (1): 123-142.
- Jones, Clyve; Chapman, Michael; Woods, Pamela Carr. (1972). "The characteristics of the literature used by historians". *Journal of Librarianship*, 4 (3): 137-156.
- Kamada, Tomihisa; Kawai, Satoru (1989). "An algorithm for drawing general undirected graphs". *Information Processing Letters*, 31 (1): 7-15.
- Karlsson, Fred (1994). *Linguistics in the Light of Citation Analysis*. Helsinki: Helsingin Yliopisto.
- Katz, J. Sylvan (1999). "The self-similar science system". *Research Policy*, 28: 501-517.
- Keller, Michael A.; Lawrence, Carol A. (1980). "Music Literature Indexes in Review: RILM Abstracts (On-Line) and the Arts and Humanities Citation, Music Therapy, Music Psychology, and Recording Industry Indexes". *Notes*, 2nd Ser., 36 (3): 575-600.
- Kellsey, Charlene; Knievel, Jennifer E. (2004). "Global English in the Humanities? A Longitudinal Citation Study of Foreign-Language Use by Humanities Scholars". *College and Research Libraries*, 65 (3): 194-204.
- Kendall, M. G. (1960). "The bibliography of operations research". *Operations Research Quarterly*, 11 (2): 31-36.
- Kleinfeld, Judith (2002). "Six Degrees of Separation: Urban Myth?". *Psychology Today*, 74.

- Knieval, Jennifer E.; Kellsey, Charlene (2005). "Citation analysis for collection development: a comparative study of eight humanities fields". *Library Quarterly*, 75 (2): 142-168.
- Kreuzman, Henry (2001). "A co-citation analysis of representative authors in philosophy: Examining the relationship between epistemologists and philosophers of science". *Scientometrics*, 51 (3): 525-539.
- Kruskal, Joseph B. (1964). "Multidimensional scaling by optimizing goodness of fit to a nonmetric hypothesis". *Psychometrika*, 29 (1): 1-27.
- Kruskal, Joseph B. (1964). "Nometric multidimensional scaling: A numerical method". *Psychometrika*, 29 (2): 115-129.
- Langfeldt, Liv (2002). *The use of bibliometrics for evaluating the social sciences* [En línia]. <www.nifu.no/bibliometri/7thNordicBibliometric.html> [Consulta: 2-10-2004].
- Larivière, Vincent; Archambault, Éric; Gingras, Yves; Vignola-Gagné, Étienne (2006). "The place of serials in referencing practices: comparing natural sciences and engineering with social sciences and humanities". *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 57 (8): 997-1004.
- Lázaro y Torres, María Luisa (2002). "La geografía a las puertas del tercer milenio a partir de las tesis doctorales leídas en los noventa". *Estudios Geográficos*, 63 (246): 154-168.
- Lewison, Grant (2001). "Evaluation of books as research outputs in history of medicine". *Research Evaluation*, 10 (2): 89-95.
- Leydesdorff, Loet (2004). "Clusters and maps of science journals based on bi-connected graphs in 'Journal Citation Reports'". *Journal of Documentation*, 60 (4): 371-427.
- Leydesdorff, Loet (2003). *Indicators for Measurement of the Knowledge Base* [En línia]. <The Pantaneto Forum> [Consulta 8-12-2005].
- Leydesdorff, Loet (1995). *The Challenge of Scientometrics. The Development, Measurement, and Self-Organization of Scientific Communications*. Leiden: DSWO Press, Leiden University.
- Lindholm-Romantschuk, Ylva (1994). *The Flow of ideas within and among academic disciplines: scholarly book reviewing in the social sciences and the humanities*. Berkeley: University of California at Berkeley.
- Lindholm-Romantschuk, Ylva; Warner, Julian (1996). "The role of monographs in scholarly communication: An empirical study of philosophy, sociology and economics". *Journal of Documentation*, 52 (4): 389-404.
- Line, Maurice B.; Sandinson, A (1974). "'Obsolescence' and Changes in the Use of Literature with Time". *Journal of Documentation*, 30 (3): 283-350.
- Liu, Mengxiong (1993). "Progress In Documentation: the Complexities of Citation Practice: A Review of Citation Studies". *Journal of Documentation*, 49 (4): 370-408.
- Longyear, R. M. (1971). "Article citations and obsolescence in musicological journals". *Notes*, 33 (3): 563-571.
- López López, Pedro (1996). *Introducción a la bibliometría*. València: Promolibro.
- López Piñero, José María (1972). *El análisis estadístico y sociométrico de la literatura científica*. 1a ed. València: Facultad de Medicina.
- López Piñero, José María; Terrada Ferrandis, María Luz (1992). "Los indicadores bibliométricos y la evaluación de la actividad médico-científica.(I) Usos y abusos de la bibliometría". *Medicina Clínica (Barcelona)*, 98 (2): 64-68.
- Lotka, Alfred James (1926). "The frequency distribution of scientific productivity". *Journal of the Washington Academy of Sciences*, 16 (12): 317-323.
- Lowe, M. Sara (2003). "Reference analysis of the 'American Historical Review'". *Collection Building*, 22 (1): 13-20.
- Luukkonen, Terttu (1991). "Soveltuuko viiteanalyysi tutkimuksen arviointiin?". *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti*, 28: 189-196.
- MacRoberts, Michael H.; MacRoberts, Barbara R. (1986). "Quantitative measure of communication in Science: a study of the formal level". *Social Studies of Science*, 16 (1): 151-172.
- MacRoberts, Michael H.; MacRoberts, Barbara R. (1987). "Another test of the normative theory of citing". *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 38 (4): 305-306.
- MacRoberts, Michael H.; MacRoberts, Barbara R. (1989). "Problems of citation analysis: a critical review". *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 40 (5): 342-349.
- Marco, G. A. (1965). "And radiate its own vitality: the 'Music review' over 25 years". *Music review*, 26: 236-246.
- Masip, Pere (1997). "L'ús de la informació digital en ciències socials, 6es Jornades Catalanes de Documentació". Barcelona: SOCADI: COBDC: -439.
- Masip, Pere (2002). "L'impacte de la informació digital en la recerca de les ciències socials". *Item.Revista de biblioteconomia i documentació*, (31): -111.
- Masip, Pere (1998). *La recerca i el consum informatiu en comunicació: una aproximació bibliomètrica*. Barcelona: Universitat Ramon Llull.
- Maura Sardó, Mariano (2000). "Aplicación de indicadores bibliométricos a un índice de citas de las revistas de humanidades". *Aceso*, 2 (2): 1-18.
- McCain, Katherine W. (1987). "Citation patterns in the history of technology". *Library and Information Science Research*, 9: 41-59.
- McCain, Katherine W. (1990). "Mapping authors in intellectual space: a technical overview". *Journal of the American Society for Information Science*, 41 (6): 433-443.
- Medina, Esteban (1982). "Teorías y orientaciones de la sociología de la ciencia". *Revista española de investigaciones sociológicas*, (20): 7-58.
- Méndez, A (1986). "Los indicadores bibliométricos". *Política Científica*, (Octubre): 34-36.
- Meulen, B. van der; Leydesdorff, Loet (1991). "Has the study of philosophy at Dutch universities changed under economic and political pressures?". *Science, Technology & Human Values*, 16: 288-321.

- Milgram, Stanley (1967). "The small world problem". *Psychology Today*, 1: 61-67.
- Moed, Henk F.; Leeuwen, Th. N. van; Reedijk, J. (1998). "A new classification system to describe the ageing of scientific journals and their impact factors". *Journal of Documentation*, 54 (4): 387-419.
- Moed, Henk F. Ed. (2005). *Citation Analysis in Research Evaluation*. Dordrecht: Springer.
- Molas, Joaquim coord. (2001). *Reports de la Recerca a Catalunya. Literatura catalana* [En línia]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. <http://www2.iecat.net/gc/digitalAssets/3686_1097661647515_literatura.pdf> [Consulta: 1-8-2005].
- Molina, José Luis, Muñoz, Juan Manuel, and Domènech, Miquel (2002). "Redes de publicaciones científicas: un análisis de la estructura de coautorías". *Redes.Revista hispana para el análisis de redes sociales*, 1 (3). Disponible a: <http://revista-redes.rediris.es/html-vol1/vol1_3.htm> [Consulta: 21-5-2006].
- Molteni, Valeria; Zulueta, María Ángeles (2002). "Análisis de la visibilidad internacional de la producción científica argentina en las Bases de datos Social Science Citation Index y Arts and Humanities Citation Index de 1990-2000". *Revista Española de Documentación Científica*, 25 (455): 465.
- Moravcsik, M. J (1989). "¿Cómo evaluar la ciencia y a los científicos?". *Revista Española de Documentación Científica*, 12 (3): 313-325.
- Moreno, J. L. (1934). *Who Shall Survive? Foundations of Sociometry, Group Psychotherapy and Sociodrama*. Nova York: Beacon House.
- Moya, Félix de; Vargas, Benjamín; Chinchilla, Zaida; Corera, Elena; González, Antonio; Muñoz, Francisco José; Herrero, Víctor (2006). "Visualización y análisis de la estructura científica española: ISI Web of science 1990-2005". *El profesional de la información*, 15 (4): 258-269.
- Must, Ülle (1999). "Estonian historical science in the 1990s". *Research Evaluation*, 8 (2): 77-81.
- Nadal, Marta (1999). ""Germinabit". Els inicis d'una aventura intel·lectual". *Serra d'Or*, 478: 18-29.
- Narin, Francis (1977). *Evaluative Bibliometrics: The Use of Publication and Citation Analysis in the Evaluation of Scientific Activity*. Cherry Hill (N. J.): Computer Horizons Inc.
- Nederhof, Anton J. (2006). "Bibliometric monitoring of research performance in the Social Sciences and the Humanities: a review". *Scientometrics*, 66 (1): 81-100.
- Nederhof, Anton J. (1996). "A bibliometric assessment of research council grants in linguistics". *Research Evaluation*, 6: 2-12.
- Nederhof, Anton J.; Erlings, C. M. (1993). *A bibliometric study of productivity and impact of modern language and literature research in The Netherlands, 1982-1991*. Leiden: Center for Science and Technology Studies (CWTS).
- Nederhof, Anton J.; Noyons, E C M (1992). "International comparison of departments' research performance in the humanities". *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 43: 249-256.
- Nederhof, Anton J.; Zwaan, R. A. (1991). "Quality judgments of journals as indicators of research performance in the humanities and the social and behavioral sciences". *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 42 (5): 332-340.
- Nederhof, Anton J.; Zwaan, R. A.; Bruin, P. J. de; Dekker, P. J. (1989). "Assessing the usefulness of bibliometric indicators for the humanities and the social and behavioural sciences: a comparative study". *Scientometrics*, 15 (5-6): 423-435.
- Negishi, Masamitsu; Sun, Yuan; Shigi, Kunihiro (2004). "Citation Database for Japanese Papers: A new bibliometric tool for Japanese academic society". *Scientometrics*, 60 (3): 333-351.
- Nelson, Diane N. (1977). "Methods of Citation Analysis in the Fine Arts". *Special libraries*, 68 (11): 390-395.
- Newby, Gregory B.; Greenberg, Jane; Jones, Paul (2003). "Open Source Software Development and Lotka's Law: Bibliometric Patterns in Programming". *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 54 (2): 169-178.
- Newman, Marc (2001). "The structure of scientific collaboration networks". *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 98: 404-409.
- Nicholas, David; Ritchie, Maureen; Ritchie, Adrian (1978). *Literature usage and interrelationships in the Social Sciences as show by citations in Monographs*. London: Polytechnic of North London, Bath University.
- Nicolaisen, Jeppe (2002). "The J-shaped distribution of citedness". *Journal of Documentation*, 58 (4): 383-395.
- Norris, Michael; Oppenheim, Charles (2003). "Citation counts and the Research Assessment. Exercise V. Archaeology and the 2001 RAE". *Journal of Documentation*, 59 (6): 709-730.
- Ortega Priego, José Luis (2001). "Análisis de referencias basado en un modelo de espacios vectoriales: la investigación en historia contemporánea en Jaén durante 1990-1995". *Revista Española de Documentación Científica*, 24 (4): 369-381.
- Osburn, Charles (1979). *Academic Research and Library Resources: changing patterns in America*. Westport: Greenwood.
- Osca Lluch, Júlia resp. (2004). *Actualización del directorio de revistas españolas de ciencias sociales y humanidades y estudio bibliométrico del comportamiento y difusión de las revistas españolas de estas áreas* [En línia]: Ministeri d'Educació i Ciència. <<http://www.mec.es/univ/jsp/plantilla.jsp?id=216>> [Consulta: 1-8-2006].
- Osinska, W (1969). "Les débuts des recherches systématiques sur la scienciologie dans le milieu varsovien au tournant des XIXe et XXe siècles". *Organon*, (6): 279-295.
- Otte, Evelien; Rousseau, Ronald (2002). "Social network analysis: a powerful strategy, also for the information sciences". *Journal of Information Science*, 28 (6): 441-453.
- Pérez, Luis (15-1-2007). [Índice H] [En línia]. <http://es.geocities.com/indice_h/index.html> [Consulta: 17-2-2007].

- Perrault, Anna H. (1983). "Humanities collection management: an impressionistic/realistic/optimistic appraisal of the state of the art.". *Collection Management*, 5 (3-4): 1-23.
- Pestaña, Àngel; Gómez, Isabel; Fernández, M. T.; Zulueta, María Àngeles; Méndez, Aida (1996). "Scientometric evaluation of R&D activities in medium-size institutions: A case study based on the Spanish Scientific Research Council (CSIC)". A: Michael Koenig; Abraham Bookstein (Eds.) *The Proceedings of the Fifth International Conference of the International Society for Scientometrics and Informetrics*. 425-434.
- Peyraube, Alain (2001). *Some informal notes by Alain Peyraube (CNRS, France) for preparing the Workshop* [En línia]. <A European Citation Index in the Humanities, Preparatory Workshop> [Consulta 15-1-2005].
- Peyraube, Alain; Kiefer, Ferenc; Mustajoki, Arto (2003). *Attachment, Item 13* [En línia]. <Research Infrastructures: Building a European Citation Index in the Humanities.SCH plenary meeting, 2003> [Consulta 15-1-2004].
- Platz, A. (1965). "Lotka's law and research visibility". *Psychological reports*, 16 (2): 566-568.
- Plette, W. (1993). *Quantitative Wissenschaftsindikatoren in der deutschen Anglistik*. Bad Honnef: Bock.
- Pons, Jordi; Tirado, Daniel A. (1999). "¿Quién publica en las revistas españolas de economía?". *Revista de Economía aplicada*, 7 (20): 139-166.
- Pons, Jordi; Tirado, Daniel A. (2001). "El impacto de las revistas españolas de economía. un estudio referido a 1998". *Información Comercial Española.Revista de Economía*, 795: 179-188.
- Price, Derek J. de Solla (1961). *Science since Babylon*. New Haven: Yale University Press.
- Price, Derek J. de Solla (1970). "Citation measures of hard science, soft science, Technology and nonscience.". A: *Communication among scientists and engineers* de C. E. Nelson i D. K. Pollock (Ed.). Lexington: Heat.
- Price, Derek J. de Solla (1973). *Hacia una ciencia de la ciencia*. Barcelona: Ariel.
- Pritchard, Alan (1969). "Statistical bibliography or bibliometrics". *Journal of Documentation*, 25 (4): 348-349.
- Rendé, Joan; Cònsul, Isidor (1987). "Aproximació a les revistes literàries catalanes". *Revista de Catalunya*, 7: 167-173.
- Rey Rocha, Juan Jesús (1998). *La investigación en ciencias de la tierra en el marco del sistema español de evaluación científica: análisis bibliométrico*. Madrid: Universidad Autónoma de Madrid.
- Rodríguez Gairín, Josep Manuel; Somoza, Marta (2003). "La gestión del conocimiento a partir de estudios bibliométricos. La producción científica española en Medline-PubMed (1997-2002). 1. El problema de los estudios basados en afiliación". *Proceedings X Jornadas Nacionales de Información y Documentación en Ciencias de la Salud*.
- Román Román, Adelaida (2003). *Índices de impacto de las revistas españolas de antropología, arqueología y prehistoria, historia de América, lengua española y filologías griega y latina* [En línia]. <www.cindoc.csic.es/info/informehum2003.doc> [Consulta: 11-9-2006].
- Román Román, Adelaida (2004). *Análisis de las citas dadas por las revistas de historia, filología moderna y estudios orientales, árabes y hebraicos, a partir de las revistas mejor valoradas por los pares*. [En línia]. <http://www.mec.es/univ/html/informes/estudios_analisis/resultados_2004/ea0059/ea0059.pdf> [Consulta: 1-5-2006].
- Román, Adelaida (2002). *Índices de impacto de las revistas españolas de Humanidades a partir del análisis de las revistas mejor valoradas por los "pares"* [En línia]. <<http://www.cindoc.csic.es/info/revhuminf2002.pdf>> [Consulta: 4-11-2006].
- Román, Adelaida; Rubio, Cruz; Rodríguez, Luis (2005). *Elaboración de una propuesta integrada de categorización de las revistas españolas de humanidades, con la incorporación del índice de citación recibido por cada revista en los años 2000, 2001 y 2002, como indicador del uso y el prestigio* [En línia]. <<http://www.mec.es/univ/proyectos2005/EA2005-0012.pdf>> [Consulta: 4-11-2006].
- Romanos de Tiratel, Susana (2000). "Conducta informativa de los investigadores argentinos en Humanidades y Ciencias Sociales". *Revista Española de Documentación Científica*, 23 (3): 267-285.
- Roth, Dana L. (2005). "The emergence of competitors to the "Science Citation Index" and the "Web of Science"". *Current Science*, 89 (9): 1531-1536.
- Sáiz Roca, Milagros (1989). *Ramon Turró: una aproximación historiográfica-bibliométrica*. Cerdanyola del Vallès: Universitat Autònoma de Barcelona.
- Sancho, R (1990). "Indicadores bibliométricos utilizados en la evaluación de la ciencia y la tecnología.". *Revista Española de Documentación Científica*, 13 (3-4): 842-865.
- Sanz Menéndez, Luis (2003). *Análisis de redes sociales: o cómo representar las estructuras sociales subyacentes* [En línia]. <www.iesam.csic.es/doctrab2/dt-0307.pdf> [Consulta: 3-12-2005].
- Sanz, Elías; Castro, Federico; Povedano, Elisa; Hernández, Antonio; Martín Moreno, Carmen; Morillo Velarde, José; García Zorita, Jose Carlos; Nuez, José Luis de la; Fuentes, María Jesús (2002). "Creación de un índice de citas de revistas españolas de humanidades para el estudio de la actividad investigadora de los científicos de estas disciplinas". *Revista Española de Documentación Científica*, 25 (4): 443-454.
- Sanz, Elías; Martín Moreno, Carmen (1997). "Técnicas bibliométricas aplicadas a los estudios de usuarios". *Revista general de información y documentación*, 7 (2): 41-68.
- Seglen, Per O. (1997). "Why the impact factor of journals should not be used for evaluating research". *British Medical Journal*, 314 (7079): 498-502.
- Shaw, Wendy. (2001). *The use of the Internet by academics in the discipline of English literature: a quantitative and qualitative approach* [En línia]. <Information Research> [Consulta 27-12-2006].
- Shaw, Wendy. (2002). *The use of the Internet by academics in the discipline of English literature: a quantitative and qualitative approach*. Aberystwyth: Department of Information Studies, University of Wales.

- Simkin, Mikhail V; Roychowdhury, Vwani P. (2003). *Read before you cite!* [En línia]. <Complex Systems> [Consulta 24-4-2006].
- Simkin, Mikhail V; Roychowdhury, Vwani P. (2005). "Stochastic modeling of citation slips". *Scientometrics*, 62 (3): 367-384.
- Simonton, W. C. (1960). *Characteristics of the Research literature of the fine arts during the Period 1948-1957* University of Illinois.
- Small, Henry (1973). "Co-citation in scientific literature: a new measure of the relationship between two documents". *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 24 (7): 265-269.
- Small, Henry; Garfield, Eugene (1985). "The geography of science: disciplinary and national mappings". *Journal of Information Science*, 11 (4): 147-159.
- Small, Henry; Griffith, Belver C. (1974). "The structure of scientific literatures 1: identifying and graphing specialities". *Science Studies*, 4 (1): 17-40.
- Small, Henry; Sweeney, E. (1985). "Clustering the science citation index using co-citations I: a comparison of methods". *Scientometrics*, 7 (3-6): 391-409.
- Small, Henry; Sweeney, E.; Greenlee, E. (1985). "Clustering the science citation index using co-citations II: mapping science". *Scientometrics*, 8 (5-6): 321-340.
- Smith, Linda Cheryl (1981). "Citation analysis". *Library Trends*, 30 (1): 83-106.
- Spinak, Ernesto (1996). *Diccionario enciclopédico de Bibliometría, Cienciometría e Infometría*. Caracas: UNESCO.
- Stern, Madeline (1983). "Characteristics of the literature of literary scholarship". *College and Research Libraries*, 44: 199-209.
- Stinson, E. Ray; Lancaster, F. W (1987a). "Synchronous versus diachronous methods in the measurement of obsolescence by citation studies". *Journal of Information Science*, 13 (2): 65-74.
- Stinson, E. Ray; Lancaster, F. W (1987b). "Synchronous versus diachronous methods in measurement of obsolescence by citation studies". *Journal of Information Science*, 13 (2): 65-74.
- Stone, Sue (1982). "Progress in documentation. Humanities scholars: Information needs and uses". *Journal of Documentation*, 38 (4): 292-313.
- Suriñach, Jordi (2004). *La investigación en ciencias económicas y empresariales: un análisis bibliométrico* [En línia]: Ministeri d'Educació i Ciència. <http://www.mec.es/univ/html/informes/estudios_analisis/resultados_2004/ea0102/ea0102.pdf> [Consulta: 3-4-2006].
- Suriñach, Jordi (2005). *El impacto de las publicaciones científicas españolas en Economía y Empresa: Un análisis bibliométrico* [En línia]: Ministeri d'Educació i Ciència. <<http://www.mec.es/univ/proyectos2005/EA2005-0142.pdf>> [Consulta: 3-4-2006].
- Terrada Ferrandis, María Luz (1994). "Documentos, citas y referencias en la comunicación científica". A: *New worlds in information and documentation* de J. R. Álvarez-Ossorio i Goedegebuure (Ed.). Amsterdam: Elsevier.
- Thiele, Rüdiger (2005). "The mathematics and science of Leonhard Euler". A: *Mathematics and the Historian's Craft: The Kenneth O. May Lectures* de M. Kinyon i Gv. Brummelen (Ed.). Halifax: Dalhousie University.
- Thompson, Jennifer Wolfe (2002). "The Death of the Scholarly Monograph in the Humanities? Citation Patterns in Literary Scholarship". *Libri*, 52: 121-136.
- Tirado, Daniel A. ; Pons, Jordi (2005). *El impacto exterior de las revistas españolas de Economía: un análisis comparado con los casos francés, alemán e italiano* [En línia]. <<http://www.mec.es/univ/proyectos2005/EA2005-0162.pdf>> [Consulta: 4-11-2006].
- Torres Albero, Cristóbal (1994). *Sociología política de la ciencia*. Madrid: CIS-Siglo XXI.
- Urbano Salido, Cristóbal; Borrego, Àngel; Brucart, J. M.; Cosculluela, Antoni; Somoza, Marta (2005). "Análisis bibliométrico de la bibliografía citada en estudios de filología española". *Revista Española de Documentación Científica*, 28 (4): 439-461.
- Urbano Salido, Cristóbal; Borrego, Àngel; Rodríguez Gairín, Josep Manuel; Ardanuy, Jordi; Brucart, J. M.; Cosculluela, Antoni; Guardiola, Elena; Pons, Amadeu; Somoza, Marta (2004). *La evaluación de revistas en procesos de evaluación de la investigación española en humanidades y ciencias sociales [en línea]: desarrollo de un modelo y experimentación en el área de filología hispánica. Informe EA2004-00025 del Programa de Estudios y Análisis del Ministerio de Educación y Ciencia* [En línia]: Ministeri d'Educació i Ciència. <http://www.mec.es/univ/html/informes/estudios_analisis/resultados_2004/ea0025/ea0025.pdf> [Consulta: 3-4-2006].
- Urbano, Cristóbal (2000a). *El análisis de citas en publicaciones de usuarios de bibliotecas universitarias: estudio de tesis doctorales en informática de la Universidad Politécnica de Cataluña, 1996-1998*. Barcelona: Universitat de Barcelona.
- Urbano, Cristóbal (2003a). *Avaluació de revistes i avaluació de la recerca en humanitats i ciències socials a Catalunya: aproximació a un problema* [En línia]. <BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació> [Consulta 27-3-2006a].
- Urbano, Cristóbal (2000b). *Tipologia documental citada en tesis doctorals d'informàtica: bases empíriques per a la gestió equilibrada de col·leccions* [En línia]. <BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació> [Consulta 27-3-2006b].
- Urbano, Cristóbal (2003b). *Proposta de rectificació provisional de les llistes de revistes de documentació i de pedagogia i didàctica del sistema d'avaluació de la recerca en humanitats i ciències socials de la CONACIT: informe presentat a la Comissió de Recerca de la Divisió V de la Universitat de Barcelona*. [En línia].

- Barcelona: Divisió de Ciències de l'Educació, Universitat de Barcelona.
 <[http://www.ub.es/div5/cinquena/pdf/revistesUrbano\(26-05-2003\).pdf](http://www.ub.es/div5/cinquena/pdf/revistesUrbano(26-05-2003).pdf)> [Consulta: 23-3-2006b].
- Urbano, Cristóbal; Borrego, Àngel; Brucart, J. M.; Cosculluela, Antoni; Somoza, Marta (2005). "Análisis bibliométrico de la bibliografía citada en estudios de filología española". *Revista Española de Documentación Científica*, 28 (4): 439-461.
- Urbano, Cristóbal; Borrego, Àngel; Rodríguez Gairín, Josep Manuel; Ardanuy, Jordi; Brucart, J. M.; Cosculluela, Antoni; Guardiola, Elena; Pons, Amadeu; Somoza, Marta (2004). *La evaluación de revistas en procesos de evaluación de la investigación española en humanidades y ciencias sociales: desarrollo de un modelo y experimentación en el área de filología hispánica. Informe EA2004-00025 del Programa de Estudios y Análisis del MEC* [En línia]. Madrid: Ministeri d'Educació i Ciència.
 <http://www.mec.es/univ/html/informes/estudios_analisis/resultados_2004/ea0025/ea0025.pdf> [Consulta: 3-4-2006].
- Urbano, Cristóbal; Borrego, Àngel; Rodríguez Gairín, Josep Manuel; Salse, Marina; Somoza, Marta (2005). *Sistema d'Informació per a la Identificació i Avaluació de Revistes [en línia]* [En línia]: Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. Generalitat de Catalunya.
 <http://www10.gencat.net/dursi/pdf/re/siar_metodologia.pdf> [Consulta: 3-4-2006].
- Urbano, Cristóbal; Somoza, Marta; Rodríguez Gairín, Josep Manuel; Ardanuy, Jordi; Guardiola, Elena; Pons, Amadeu; Borrego, Àngel; Brucart, J. M.; Cosculluela, Antoni (2005). "MIAR: una base de datos para la identificación y la evaluación de la difusión secundaria de revistas de humanidades y ciencias sociales, *Las Jornadas Españolas de Indicadores para la Evaluación de la Ciencia y la Tecnología*. Madrid.
- Van Rann, Anthony ed. (1988). *Handbook of Quantitative Studies of Science and Technology*. Amsterdam: Elsevier.
- Vaughan, D. L. (1959). *Characteristics of the literature cited by authors in articles in the «Musical Quarterly», 1955-58 and the «American Musicological Society Journal», 1953-56* University of North Carolina.
- Virgo, Julie A. (1977). "A statistical procedure for evaluating the importance of scientific papers". *Library Quarterly*, 47 (4): 415-430.
- Vivas, Jorge R. and Urquijo, Sebastián (1999). "Análisis de redes aplicado a un estudio bibliométrico en psicología de la conducta". *Iber Psicología*, 4 (1). Disponible a: <www.fedap.es/IberPsicologia/iberpsi4-1/vivas/vivas.htm> [Consulta: 13-6-2007].
- Wallin, Johan A. (2005). """. *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology*, 97 (5): 261-275.
- Wasserman, Stanley.; Faust, Katherine (1994). *Social Network Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Watson-Boone, Rebecca (1994). "Information needs and habits of humanities scholars". *Reference Quarterly*, 34: -203.
- Watts, Duncan J. (2004). *Small Worlds: the dynamics of networks between order and randomness*. 2a ed. Princeton: Princeton University Press.
- Watts, Duncan J.; Strogatz, S. H. (1998). "Collective dynamics of "small-world" networks". *Nature*, 393: 440-442.
- Weintraub, Karl J (1980). "The humanistic scholar and the library". *Library Quarterly*, 50 (1): 22-39.
- Welker, D. M (1961). *A survey of periodical cited in footnotes to articles in "The Musical quarterly" for the years 1930-39 and 1950-59*. No publicat.
- Wiberley, Stephen E. (1979). "Sources for the Humanities". A: *New horizons for academic libraries* de Robert D. Stewart i Richard D. Johnson (Ed.). New York: Saur.
- Wiberley, Stephen E.; Jones, William G. (1994). "Humanists revisited: a longitudinal look at the adoption of information technology". *College and Research Libraries*, 55 (6): 499-509.
- Wouters, Paul (1999). *The Citation Culture*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.
- Zainab, Awang Ngah; Goi, Sook Sze (1997). "Characteristics of citations used by humanities researchers". *Malaysia Journal of Library & Information Science*, 2 (2): 19-36.
- Zwaan, R. A; Nederhof, Anton J. (1990). "Some aspects of scholarly communication in linguistics: An empirical study". *Language*, 66: 523-527.

9.2 Bibliografia general consultada

- Abad Pérez, Irene (1986). *La aportación de la comunidad valenciana a la ciencia médica. (1980-1984). Estudio bibliométrico*. València: Institut d'Estudis Documentals i Històrics sobre la Ciència (IEDHC, C.S.I.C. - Universitat de València).
- Achilles, Alf-Christian (2006). *The collection of computer science bibliographies* [En línia]. Karlsruhe: Universität Karlsruhe. <<http://liinwww.ira.uka.de/bibliography/index.html>> [Consulta: 27-12-2006].
- Agullo Martínez, Antonia Margarita (1998). *Estudio bibliométrico de las publicaciones médicas españolas analizadas en el Índice médico español (1989-1991)*. València: Facultat de Medicina. Universitat de València.
- Aksnes, Dag W. (2003). "A macro study of self-citation". *Scientometrics*, 56 (2): 235-246.
- Al, Umut; Sahiner, Mustafa; Tonta, Yasar (2006). "Arts and Humanities Literature: bibliometric characteristics of contributions by Turkish authors". *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 57 (8): 1011-1022.
- Albert, R.; Jeong, H.; Barabási, A. (1999). "Diameter of the world-wide web". *Nature*, 401: 130-131.

- Alcaín, María Dolores; Mata, A (1990). "Characteristic and trends of the bibliometric literature in Social Sciences and Humanities in Spain". *45 FID Congress*.
- Alcaín, María Dolores; San Millán Bujanda, María Jesús (1993). "Uso y tendencias de las técnicas bibliométricas en ciencias sociales y humanas a nivel internacional". *Revista Española de Documentación Científica*, 16 (1): 30-41.
- Aleixandre Benavent, Rafael; Valderrama Zurian, Juan Carlos; González Alcaide, Gegorio (2007). "El factor de impacto de las revistas científicas: limitaciones e indicadores alternativos". *El profesional de la información*, 16 (1): 4-11.
- Alexanderson, Gerald L. (2006). "Euler and Königsberg's Bridges: A historical view". *Bulletin of the American Mathematical Society*, 43 (4): 567-573.
- Amin, Mayur and Mabe Michael (2000). "Impact factor: use and abuse". *Perspectives in publishing*, (1). Disponible a: <http://www.elsevier.com/framework_editors/pdfs/Perspectives1.pdf> [Consulta: 3-4-2005].
- ANECA (2005). *Informe del Programa de Evaluación del Profesorado para la contratación 2002-05* [En línea]: Aneca. <http://www.aneca.es/modal_eval/docs/pep_informe_060221.pdf> [Consulta: 13-1-2007].
- AQU (2000). *Procés d'Avaluació de la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya. Informe 1999* [En línea]. <<http://www.aqucatalunya.org/uploads/publicacions/arxiu%20pdf/Informe1999.pdf>> [Consulta: 2-12-2006].
- AQU (2002). *Procés d'Avaluació de la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya. Informe 2001. Vol 1* [En línea]. <http://www.aqucatalunya.org/uploads/publicacions/arxiu%20pdf/Informe2001_volum1.pdf> [Consulta: 2-12-2006].
- AQU (2003). *Procés d'Avaluació de la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya. Informe 2002* [En línea]. <<http://www.aqucatalunya.org/uploads/publicacions/arxiu%20pdf/Informe2002.pdf>> [Consulta: 2-12-2006].
- AQU (2005). *Procés d'Avaluació de la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya. Informe 2004* [En línea]. <<http://www.aqucatalunya.org/uploads/publicacions/arxiu%20pdf/Informe2004.pdf>> [Consulta: 2-12-2006].
- Azcàrate Espín, Daniel (1998). *Las ciencias atmosféricas en España (1940 - 1990). Análisis bibliométrico*. Barcelona: Universitat de Barcelona.
- BAC (2004). [*Grup de recerca en Bibliometria i Avaluació en Ciència (BAC)*] [En línea]. <<http://www.prbb.org/BAC/default.htm>> [Consulta 21-8-2006].
- BAC (2005). *Producción Científica Española en Biomedicina y Ciencias de la Salud (1986-2004)* [En línea]. <<http://www.prbb.org/BAC/main.htm>> [Consulta 27-8-2006].
- Baird, Laura M.; Oppenheim, Charles (1994). "Do citations matter?". *Journal of Information Science*, 20 (1): 2-15.
- Baker, David (1978). "Characteristics of the literature used by English musicologist". *Journal of Librarianship*, 10 (3): 182-209.
- Ball, Philip (2005). "Index aims for fair ranking of scientists". *Nature*, 436 (7053): 900.
- Barkett, Gina R. (2001). "Case Study 4.3: Conducting a Citation Analysis". A: *Library Evaluation: A Casebook and Can-Do Guide* de Danny P. Wallace i Connie van Fleet (Ed.). Englewood: Libraries Unlimited.
- Basart Muñoz, Josep M. (1994). *Grafs: fonaments i algorismes*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.
- Batista, P. D.; Campiteli, M. G.; Kinouchi, O.; Martínez, A. S. (2005). *Universal behavior of a research productivity index* [En línea]. São Paulo: Universidade de São Paulo. <<http://xxx.sf.nchc.gov.tw/ftp/physics/papers/0510/0510142.pdf>> [Consulta: 27-11-2006].
- Batts, M. S (1972). "Citation in the Humanities". *Institute of Professional Librarians of Ontario (IPLO) Quarterly*, 4 (1): 20-40.
- Baughman, J. C. (1977). "Towards a structural approach to collection development". *College and Research Libraries*, 38 (3): 241-248.
- Beauchamp, M. A. (1965). "An improved index of centrality". *Behavioral Science*, (10): 161-163.
- Bebout, Lois; Davis Jr., Donald G.; Oehlerts, Donald E. (1975). "User Studies in the Humanities: A Survey and a Proposal". *Reference Quarterly*, 15 (1): 40-44.
- Beck, Leonard. N. (1971). "Key issues in Soviet Information". *Journal of the American Society for Information Science*, 22 (2): 81-84.
- Belinchón Romero, Isabel (2002). *Análisis de la producción científica internacional de los dermatólogos españoles a través de Medline (1987-2000)*. Madrid: Facultat de Medicina. Universidad Complutense.
- Bellavista, Joan; Escribano, L.; Grabulós, M.; Viladiu, C.; Guardiola, Elena; Iglesias, E. (1993). *Política científica y tecnológica: evaluación del I+D en la Universitat de Barcelona*. Barcelona: Universitat de Barcelona.

- Bellavista, Joan; Guardiola, Elena; Méndez, A; Bordons, María (1997). *Evaluación de la investigación*. Madrid: Centros de Investigaciones Sociológicas.
- Benedito Madrid, Carlos (1995). *Análisis bibliométrico de las publicaciones españolas en Bellas Artes*. València: Belles Arts. Universitat Politècnica de València.
- Bernard, H. R.; Kilworth, P. D.; Evans, M. J.; McCarty, C.; Selley, G. C. (1988). "Studying social relations cross-culturally". *Ethnology*, 2: 155-179.
- Biggs, Norman L.; Keith Lloyd, E.; Wilson, Robin J. (1976). *Graph Theory/1736-1936*. Oxford: Clarendon Press.
- Blazek, Ron; Aversa, Elizabeth Smith (1988). *The Humanities: a selective guide to information sources*. 3a ed. Englewood: Libraries Unlimited.
- Bonheim, Helmut (1993). "The reception of Polish philology abroad". *Scientometrics*, 26 (2): 243-253.
- Bordons, María; Fernández, M. T.; Gómez, Isabel (2002). "Advantages and limitations in the use of impact factor measures for the assessment of research performance". *Scientometrics*, 53 (2): 195-206.
- Borgatti, S. P.; Everett, M. G.; Freeman, Linton C (2002). *Ucinet for Windows: Software for Social Network Analysis* [En línia]. Harvard: Analytic Technologies
- Bosch Pou, Mercè (1993). "Els estudis de Biblioteconomia i Documentació i la configuració dels futurs professionals a l'Estat espanyol". *Item.Revista de biblioteconomia i documentació*, (13): 39-60.
- Bou, Enric dir. (2000). *Nou diccionari de la Literatura Catalana*. Barcelona: Edicions 62.
- Bourke, P.; Butler, L.; Biglia, B (1996). *Monitoring Research in the Periphery: Australia and the ISI Indices*. Canberra: Australian National University.
- Bourke, P. (1997). *Discipline Boundaries in the Social Sciences*. Canberra: Academy of the Social Sciences.
- Bover Font, August (1993). *Manual de Catalanística*. Tarragona: Diputació de Tarragona.
- Bradford, Samuel Clement (1934). "Sources of information on specific subject". *Engineering: An Illustrated Weekly Journal*, 137 (3550): 85-86.
- Bradford, Samuel Clement (1948). *Documentation*. London: Lockwood.
- Brandenburg, Franz J.; Himsolt, Michael; Rohrer, Christoph (1996). "An experimental comparison of force-directed and randomized graph drawing algorithms". *Lecture Notes in Computer Science*, 1027: 76-87.
- Braun, Tibor; Glänzel, Wolfgang; Schubert, András (2006). "A Hirsch-type index for journals". *Scientometrics*, 69 (1): 169-173.
- Broadus, Robert N. (1977). "The applications of citation analyses to library collection building". *Advances in Librarianship*, 7: 299-335.
- Broadus, Robert N. (1987). "Use by Humanist of university press publications". *Journal of Scholarly Publishing*, 19 (1): 43-48.
- Broadus, Robert N. (1989). "Use of periodicals by humanities scholars". *The Serial Librarian*, 16 (1/2): 123-131.
- Brookes, Bertam C. (1983). "The empirical law of natural categorization". *Journal of Information Science*, 6 (5): 147-157.
- Brooks, Terrence A. (1986). "Evidence of complex citer motivation". *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 37 (1): 34-36.
- Budd, John (1986). "Characteristics of written scholarship in American literature: A citation study". *Library and Information Science Research*, 8: 189-211.
- Cabo, Isabel de (2001). *La resistencia cultural bajo el franquismo: en torno a la revista Destino (1957-1961)*. Barcelona: Àltera.
- Calero Castro, Santiago Jesus (2000). *Bibliometria, anàlisi temàtic y metodològic de las aportaciones sobre organización de empresas en la última década*. Málaga: Escuela Técnica Superior de Ingenieros Industriales. Universidad de Málaga.
- Cameron, Robert D (1997). "A Universal Citation Database as a Catalyst for Reform in Scholarly Communication". *First Monday*, 2 (4).
- Camí, Jordi (1997). "Impactolatria: diagnóstico y tratamiento". *Medicina Clínica (Barcelona)*, 109 (13): 515-524.
- Camí, Jordi; Coma, Lluís (1998). *Producció bibliogràfica de las ayudas de investigación financiadas por el FIS durante el período 1988-1992* [En línia]. <<http://www.prbb.org/BAC/FIS/fistot.pdf>> [Consulta
- Camí, Jordi; Coma, Lluís; Rovira, Lluís (2001). "Producció científica (SCI, SSCI i AHSCI) a la Catalunya del període 1981-98". *Treballs de la Societat catalana de biologia*, 51: 137-148.
- Camí, Jordi; Coma, Lluís; Rovira, Lluís; Espluga, Xavier (2002). *Publicaciones científicas de las 10 universidades radicadas en Cataluña: Estudio bibliométrico de los documentos indexados por las bases de datos del ISI a lo largo de 18 años (1981-1998)*. [En línia]. <<http://www.prbb.org/BAC/CAT-UNIV/MEC2001.pdf>> [Consulta 21-8-2006].

- Camí, Jordi; Suñen, Eduard; Carbó, Joan Marc; Coma, Lluís (2002). *Producción científica española en biomedicina y ciencias de la salud. Mapa bibliométrico de la investigación realizada en España durante el período 1994-2000* [En línia]. <<http://84.88.71.251/webs/MapaBiomedico/Index.htm>> [Consulta 27-8-2006].
- Camí, Jordi; Suñen, Eduard; Méndez, Raúl (2004). *Estudi bibliomètric sobre la producció científica de Catalunya en el període 1981-2002* [En línia]. <http://84.88.71.251/NCRCAT02_Disciplines/> [Consulta 21-8-0200].
- Camí, Jordi; Suñen, Eduard; Méndez, Raúl (2004). *Mapa bibliométrico de España 1994-2002: Biomedicina y Ciencias de la Salud* [En línia]. <<http://84.88.71.251/webs/MapaBiomedico2002/Index.htm>> [Consulta 27-8-2006].
- Camí, Jordi (2004). *Dinámica de intercitación y cocitación entre las universidades españolas: análisis bibliométrico de los documentos citados producidos en las universidades y de los documentos citantes en el período 1994-2000, a partir de las bases de datos* [En línia]. <http://www.mec.es/univ/html/informes/estudios_analisis/resultados_2004/ea0106/Documento.pdf> [Consulta: 4-11-2006].
- Camí, Jordi (2005). *Curriculum Vitae* [En línia]. <<http://www.prbb.org/jcami/CVcat.pdf>> [Consulta 21-8-2006].
- Camí, Jordi; Suñen, Eduard; Méndez, Raúl (2005). *Mapa bibliométrico de España 1996-2004: Biomedicina y Ciencias de la Salud* [En línia]. <<http://84.88.71.251/webs/MapaBiomedico2004/>> [Consulta 27-8-2006].
- Camí, Jordi; Suñen, Eduard; Méndez, Raúl (2005). "Mapa bibliométrico de España 1994-2002: biomedicina y ciencias de la salud". *Medicina Clínica (Barcelona)*, 124 (3): 93-101.
- Castillo Bustos, José Antonio (2000). *Revista española de anestesiología y reanimación: estudio bibliométrico (1954-1996)*. Murcia: Facultat de Medicina. Universidad de Murcia.
- Catalunya. Presidència de la Generalitat (18-6-1997). "Ordre de 10 de juny de 1997, per la qual es creen la Comissió d'Assessorament i Seguiment i el Consell d'Avaluació Científica i Tècnica com a òrgans de la CIRIT per a l'avaluació científicotècnica, l'assessorament i el seguiment del II Pla de recerca de Catalunya 1997-2000.". *DOG*, 2415 (10 de juny de 1997): 6863.
- Chapa Brunet, María Teresa; Ruiz Zapatero, Gonzalo; Rodríguez Alcalde, Ángel L.; Martínez Navarrete, María Isabel; San Millán Bujanda, María Jesús; Sánchez Nistral, José María (1993). "Análisis bibliométrico de "Trabajos de prehistoria"". *Trabajos de Prehistoria*, 50 (1): 11-37.
- Checa Flores, Susana (1998). *Estudio bibliométrico de la investigación en atención primaria en España 1984-1997*. València: Facultat de Medicina. Universitat de València.
- Civera Molla, Cristina; Tortosa Gil, Francisco Manuel (2001). "Estado de la investigación psicológica en España: el grado de Doctor y la investigación académica (1976-1998)". *Papeles del psicólogo*, (79): 42-52.
- CNEAI (2002). *Folleto informativo de la Comisión Nacional Evaluadora de la Actividad Investigadora* [En línia]. <http://www.mec.es/ciencia/cneai/files/folleto_cneai.pdf> [Consulta: 13-11-2007].
- CNEAI (2003). *Resultados de la Evaluación Ordinaria de 2002 de los Profesores de Universidad* [En línia]. <<http://www.mec.es/ciencia/cneai/files/ORD2002.pdf>> [Consulta: 13-1-2007].
- CNEAI (2004). "RESOLUCIÓN de 16 de diciembre de 2003, de la Dirección General de Universidades-Presidencia de la Comisión Nacional Evaluadora de la Actividad Investigadora, por la que se nombran los miembros de los diferentes Comités encargados de asesorar a la Comisión Nacional en su labor evaluadora." *BOE*, 20 (23 de gener de 2004): 2815-1816.
- CNEAI (2004). *Resultados de La Evaluación Ordinaria de 2003* [En línia]. <<http://www.mec.es/ciencia/cneai/files/Resultados%202003%20-%20UNIVERSIDAD.pdf>> [Consulta: 13-1-2007].
- CNEAI (2004). *Memoria de los resultados de las evaluaciones realizadas de 1989 a 2003 (profesores de universidad)* [En línia]. <<http://www.mec.es/ciencia/cneai/files/Memoria%201989-2003%20-%20UNIVERSIDAD.pdf>> [Consulta: 13-1-2007].
- CNEAI (2005a). *Universidades públicas Resultados de porcentajes de éxito (excluidos los profesores Titulares de Escuela Universitaria) 1989 - 2004* [En línia]. <<http://www.mec.es/ciencia/cneai/files/2004/Resultados-porcentaje-exito-Universidad-Sin-TEU.pdf>> [Consulta: 13-1-2007].
- CNEAI (200). "RESOLUCIÓN de 28 de febrero de 2005, de la Dirección General de Investigación-Presidencia de la Comisión Nacional Evaluadora de la Actividad Investigadora, por la que se nombra a los miembros de los diferentes Comités encargados de asesorar a la Comisión en su labor evaluadora." *BOE*, 64 (16 de març de 2005): 9274-9275.
- CNEAI (2005). *Resultados de la evaluación ordinaria de 2004 (Profesores de universidad)* [En línia]. <<http://www.mec.es/ciencia/cneai/files/2004/Resultados2004-Universidad-20060908.pdf>> [Consulta: 13-1-2007].

- CNEAI (2005). *Memoria sobre la situación del profesorado numerario en las universidades españolas con respecto a los sexenios de investigación. Año 2004 (sin contabilizar los Profesores Titulares de Escuela Universitaria)* [En línia]. <<http://www.mec.es/ciencia/cneai/files/2004/Memoria-situacion-profesorado-2004-sin-TEU.pdf>> [Consulta: 13-1-2007].
- CNEAI (2005). *Memoria sobre la situación del profesorado numerario con respecto a los sexenios de investigación. Año 2004* [En línia]. <<http://www.mec.es/ciencia/cneai/files/2004/Memoria-situacion-profesorado-2004-todos-cuerpos.pdf>> [Consulta: 13-1-2007].
- CNEAI (2006). "RESOLUCIÓN de 11 de enero de 2006, de la Dirección General de Investigación-Presidencia de la Comisión Nacional Evaluadora de la Actividad Investigadora, por la que se nombra a los miembros de los diferentes Comités encargados de asesorar a la Comisión Nacional en su labor evaluadora." *BOE*, 20 (24 de gener de 2006): 2979-2980.
- CNEAI (2006). "RESOLUCIÓN de 1 de diciembre de 2006, de la Dirección General de Investigación-Presidencia de la Comisión Nacional Evaluadora de la Actividad Investigadora, por la que se nombra a los miembros de los diferentes Comités encargados de asesorar a la Comisión Nacional en su labor evaluadora." *BOE*, 298 (1 de desembre de 2006): 44060-44062.
- Cole, Jonathan R.; Cole, Stephen (1973). *Social Stratification in Science*. Chicago: University of Chicago Press.
- Coma, Lluís; Suñen, Eduard; Carbó, Joan Marc; Camí, Jordi (2001). *National Citation Report (ISI) (Catalunya 1981-1998)* [En línia]. <http://www10.gencat.net/dursi/ca/re/aval_rec_biblio.htm> [Consulta 21-8-2005].
- Coromines, Joan (1954). *El que s'ha de saber de la llengua catalana*. Palma de Mallorca: Moll.
- Crane, Diana (1972). *Invisible Colleges. Diffusion of Knowledge in Scientific Communities*. Chicago: The Chicago University Press.
- Cronin, Blaise (1981). "The need for a theory of citing". *Journal of Documentation*, 37 (1): 16-24.
- Cronin, Blaise (1984). *The citation process: the role and significance of citations in scientific communication*. London: Taylor Graham Books.
- Cronin, Blaise; Snyder, Herbert; Atkins, Helen (1997). "Comparative citation rankings of authors in monographic and journal literature: a study of sociology". *Journal of Documentation*, 53 (3): 263-273.
- Cueva Martin, Alejandro de la (1986). *Estudio bibliométrico de las publicaciones médicas españolas analizadas en el Índice medico español (1978-1982)*. València.: Universitat de València.
- Cullars, John (1985). "Characteristics of the monographic literature of British and American literary studies". *College and Research Libraries*, 46 (1): 511-522.
- Cullars, John (1988). "Characteristics of the monographic scholarship of foreign literary studies by native speakers of english". *College and Research Libraries*, 49 (2): 157-170.
- Cullars, John (1989). "Citation characteristics of French and German literary monographs". *Library Quarterly*, 59, (4), p. 305-325.
- Cullars, John (1990). "Citation characteristics of Italian and Spanish literary monographs". *Library Quarterly*, 60 (4): 337-356.
- Cullars, John (1992). "Citation characteristics of monographs in the fine arts". *Library Quarterly*, 62 (3): 325-342.
- Cullars, John (1996). "Citation characteristics of French and German fine arts monographs". *Library Quarterly*, 66 (2): 138-160.
- Cullars, John (1998). "Citation characteristics of English language monographs in philosophy". *Library and Information Science Research*, 20 (1): 41-68.
- Degett, Jean; Schott, Sabine (2002). "Building a European citation Index for the Humanities". *ESF Communications*, (44): 12-13.
- Delgado, Emilio; Torres Salinas, Daniel; Jiménez-Contreras, Evaristo; Ruiz Pérez, Rafael (2006). "Análisis bibliométrico y de redes sociales aplicado a las tesis bibliométricas defendidas en España (1976-2003): temas, escuelas científicas y redes académicas". *Revista Española de Documentación Científica*, 29 (4): 493-524.
- Deo, V. N.; Mohal, S. M.; Survey, S. S. (1995). "Bibliometric study of doctoral dissertations on English language and literature". *Annals of Library Science and Documentation*, 42 (3): 81-95.
- Diodato, Virgil (1984). "Impact and scholarliness in arts and humanities book reviews: a citation analysis". A: Barbara Flood; Thomas Hogan; Joanne Witiak (Eds.) *47th ASIS annual meeting*. White Plains, New York State: Knowledge Industry Publications, Inc. for American Society for Information Science: 217-220.
- Domingo Garcia, Pedro (1998). *La producción española en medicina, nacional e internacional, a traves de i.m.e. y medline, estudio bibliométrico(1.983-1.995)*. Murcia.: Facultat de Medicina. Universidad de Murcia.

- Duran, Eulàlia coord. (2004). *Reports de la recerca a Catalunya. 1996 – 2002 filologia catalana: literatura*. [En línia]: Institut d'Estudis Catalans.
<http://www2.iecat.net/gc/digitalAssets/3701_1097665504296_litcat9602.pdf> [Consulta: 1-8-2005].
- DURSI (2005). *Estadístiques de la Memòria del Sistema Universitari de Catalunya 2004-2005. Estadístiques sobre titulats* [En línia]. <http://www10.gencat.net/dursi/generados/catala/universitats/recurs/doc/iii-_a_titulats_estudis.xls> [Consulta 5-1-2007].
- DURSI (2005). *Estadístiques de la Memòria del Sistema Universitari de Catalunya 2004-2005. Estadístiques sobre personal acadèmic* [En línia].
<http://www10.gencat.net/dursi/generados/catala/universitats/recurs/doc/viii-personal_academic.xls> [Consulta 5-1-2007].
- DURSI (2005). *Estadístiques de la Memòria del Sistema Universitari de Catalunya 2004-2005. Estadístiques sobre investigadors en formació* [En línia].
<http://www10.gencat.net/dursi/generados/catala/universitats/recurs/doc/v_-_investigadors_en_formacio.xls> [Consulta 5-1-2007].
- Eaton, J. P.; Ward, J. S.; Kumar, A.; Reingen, P. H. (1999). "Structural analysis of coauthor relationships and autor productivity in select outlets for consumer behavior research". *Journal of Consumer Psychology*, 8 (1): 39-59.
- Echevarria, Javier (1995). *Filosofia de la ciencia*. 1aa ed. Madrid: Akal,D.L.
- Ellis, David; Oldman, Hanna (2005). "The English literature researcher in the age of the Internet". *Journal of Information Science*, 31 (1): 29-36.
- Espanya. MEC (16-11-1995). "Resolución de 26 de octubre de 1995, de la dirección general de investigación científica y técnica-presidencia de la comisión nacional evaluadora de la actividad investigadora, por la que se establecen los criterios específicos en cada uno de los campos de evaluación.274 (BOE): 33051-33055.
- Espanya. MEC (2005). "RESOLUCIÓN de 25 de octubre de 2005, de la Presidencia de la Comisión Nacional Evaluadora de la Actividad Investigadora, por la que se establecen los criterios específicos en cada uno de los campos de evaluación
- Estivill, Assumpció; Urbano, Cristóbal (1998). "Cómo citar recursos electrónicos: del uso a la norma y de la norma al uso. Análisis de prácticas de citación en revistas españolas de biblioteconomía, VI Jornadas Españolas de Documentación. València: FESABID: 245-256.
- European Science Foundation (2006). *European Reference Index for the Humanities (ERIH)* [En línia].
<<http://www.esf.org/research-areas/humanities/activities/research-infrastructures.html>> [Consulta 12-7-2007].
- Facultat de BiD (2005). *Guia de l'estudiant i programes de les assignatures*. Barcelona: Universitat de Barcelona.
- Fararo, T. J.; Sunshine, M. (1964). *A study of a biased friendship network*. Syracuse: Syracuse University Press.
- Fernández Cano, Antonio; Torralbo, Manuel; Rico, Luí; Gutiérrez, Maria del Pilar; Maz, Alexander (2003). "Análisis cuantitativo de las tesis doctorales españolas en educación matemática (1975-1998)". *Revista Española de Documentación Científica*, 26 (2): 162-176.
- Fernández Izquierdo, Francisco and Moreno Díaz del Campo, Francisco Javier . "Análisis de citas en los artículos sobre moriscos de la revista "Sharq-Al-Andalus". Tipologías, tendencias y reflejo historiográfico" *IX Reunión Científica de la Fundación Española de Historia Moderna* , 2006. En premsa.
- Fernández Izquierdo, Francisco; Román Román, Adelaida; Rubio Liniers, M. C.; Moreno Diaz del Campo, Francisco Javier; Martín Moreno, Carmen; García Zorita, Jose Carlos; Lascurain Sánchez, María Luisa; García, Preiddy Efraín; Povedano, Elisa; Sanz, Elías (2007). "Bibliometric study of early Modern History in Spain based on bibliographic references in national scientific journals and conference proceedings". A: Daniel Torres Salinas; Henk F. Moed (Eds.), *11 International Conference of the International Society for Scientometrics and Informetrics*. Madrid: CSIC, vol. 1: 266-271.
- Ferreiro Alaez, Luis; Lopez Aguado, Godofredo; Bernal Rodriguez, Guillermo (1989). "Medio siglo de producción científica española en física y química: estudio cuantitativo de una muestra.". *Revista Española de Documentación Científica*, 12 (1): 31-35.
- Ferreiro Alaez, Luis (1993). *Bibliometria (Análisis Bivariante)*. Madrid: Eypasa.
- Foster, Caxton C; Rapoport, Anatol; Orwant, Carol J. (1963). "A study of a large sociogram: elimination of free parameters". *Behavioral Science*, 8 (1): 56-65.
- Freeman, Linton C; Bogartti, S. P.; White, D. R. (1991). "Centrality in valued graphs: A measure of betweenness based on network flow". *Social Networks*, 13: 141-154.
- Freeman, Linton C (1977). "A set of measures of centrality based upon betweenness". *Sociometry*, (40): 35-41.
- Freeman, Linton C (1979). "Centrality in Social Networks: Conceptual Clarification". *Social Networks*, (1): 215-239.
- Freeman, Linton C. (1996). "Some Antecedents of Social Network Analysis". *Connections*, 19 (1): 39-42.

- Frost, Carolyn O. (1979). "The use of citations in literary research". *Library Quarterly*, 49 (4): 399-414.
- García Zorita, José Carlos (2000). *La actividad científica de los economistas españoles en función del ámbito nacional o internacional de sus publicaciones: estudio comparativo basado en un análisis bibliométrico durante el periodo 1986/95*. Getafe (Madrid): Facultad de Ciencias Sociales y Jurídicas. Universidad Carlos III de Madrid.
- García, Ricardo (2006). "El "factor h", un nuevo parámetro de evaluación de los científicos en el siglo XXI". *Revista Iberoamericana de Polímeros*, 7 (4): 277-288.
- Garfield, Eugene (1955). "Citation indexes for science: a new dimension in documentation through association of ideas". *Science*, 122 (3159): 108-111.
- Garfield, Eugene (1979). *Citation Indexing: Its Theory and Application in Science, Technology, and Humanities*. New York: John Wiley & Sons.
- Garfield, Eugene (1980). "Is information retrieval in the arts and humanities inherently different from that in science? The effect that ISI's citation index for the arts and humanities is expected to have on future scholarship". *Library Quarterly*, 50 (1): 40-57.
- Garfield, Eugene (1982). "Art and Humanities Journals differ from natural and social sciences journals but their similarities are surprising". A: *Arts and Humanities Citation Index*. New York: Institute for Scientific Information.
- Garfield, Eugene (1998). "Long-term vs. short-term journal impact: Does it matter?". *The Scientist*, 12 (3): 11-12.
- Georgas, Helen; Cullars, John (2005). "A citation study of the characteristics of the linguistics literature". *College and Research Libraries*, 66 (6): 496-515.
- Glänzel, Wolfgang; Schoepflin, Ur (1999). "A bibliometric study of reference literature in the sciences and social sciences". *Information Processing & Management*, 35 (1): 31-44.
- Glänzel, Wolfgang (2003). *Bibliometrics as a research field* [En línia]. <www.norslis.net/2004/Bib_Module_KUL.pdf> [Consulta:]
- Glänzel, Wolfgang; Thijs, Bart (2004). "The influence of author self-citations on bibliometric macro indicators". *Scientometrics*, 59 (3): 281-310.
- Glänzel, Wolfgang; Thijs, Bart; Schlemmer, Balázs (2004). "A bibliometric approach to the role of author self-citations in scientific communication". *Scientometrics*, 59 (1): 63-77.
- Glänzel, Wolfgang (2006). "On the h-index – A mathematical approach to a new measure of publication activity and citation impact". *Scientometrics*, 67 (2): 315-321.
- Glänzel, Wolfgang; Schlemmer, Balázs; Schubert, András; Thijs, Bart (2006). "Proceedings literature as additional data source for bibliometric analysis". *Scientometrics*, 68 (3): 457-473.
- Gleaves, Edwin S. (1961). *Characteristics of the research materials used by scholars who write in journals in the field of American literature*. ACRL Microcard, 130. Rochester: University of Rochester Press.
- Goodrum, Abby A; McCain, Katherine W.; Lawrence, Steve; Giles, C. Lee (2001). "Scholarly publishing in the Internet age: a citation analysis of computer science literature". *Information Processing & Management*, 37 (5): 661-675.
- Graham, Suzanne R (2000). "Historians and electronic resources: a citation analysis". *Journal of the Association for History and Computing*, 3 (3). Disponible a: <<http://journals2.iranscience.net:800/mcel.pacificu.edu/mcel.pacificu.edu/JAHC/JAHCIII3/WORKS/Graham.html>> [Consulta: 22-6-2005].
- Griscom, Richard (1983). "Periodical use in a University Music Library: A citation study of theses and dissertations submitted to the Indiana University School of Music from 1975–1980". *Serials Librarian*, 7 (3): 35-47.
- Gros, Begoña; Cabrales, Antonio; Flecha, Josep Ramon; Larrauri, Elena; Muñoz Lahoz, Carme; Rey, Carina; Rovira, Lluís; Simon, Antoni (2005). *Estudi sobre l'avaluació de la recerca en humanitats i ciències socials* [En línia]. <http://www10.gencat.net/dursi/ca/re/aval_rec_sist_estudi.htm> [Consulta: 27-8-2006].
- Gross, Paul. L. K.; Gross, E. M. (1927). "College Libraries and Chemical Education". *Science*, 66: 385-389.
- Grupo Scimago (2006). "El índice h de Hirsch: aportaciones a un debate". *El profesional de la información*, 15 (4): 304-306.
- Grupo Scimago (2007). "El índice h de Hirsch: su aplicación a algunos de los científicos españoles más destacados". *El profesional de la información*, 16 (1): 47-49.
- Guardiola, Elena; Camí, Jordi (1987). *Impacto de la investigación toxicológica en España durante los últimos años: 1987*. Barcelona: Treballs Gràfics.
- Guardiola, Elena; Camí, Jordi (1988). "¿Quién investiga en toxicología en España? Análisis de los datos obtenidos al realizar un censo de grupos de trabajo en toxicología". *Revista de Toxicología*, 5: 127-132.

- Guardiola, Elena; Camí, Jordi (1988). "Características e impacto de la investigación toxicológica en España en los últimos cinco años". *Revista de Toxicología*, 5: 185-187.
- Guardiola, Elena; Camí, Jordi (1988). "La investigación toxicológica en España vista a través de las bases de datos (1985-1986)". *Medicina Clínica (Barcelona)*, 91 (1): 11-15.
- Guardiola, Elena; Camí, Jordi (1988). "Difusión internacional de la investigación española en dependencia de drogas". *Medicina Clínica (Barcelona)*, 91 (10): 375-378.
- Guardiola, Elena; Camí, Jordi (1989). *Censo de grupos que realizan investigación en toxicología en España: actualización: 1988*. Barcelona: Treballs Gràfics.
- Guardiola, Elena (1989). "La difusión de la revista Medicina Clínica a través de MEDLINE: estudio del período 1984-1987". *Medicina Clínica (Barcelona)*, 93 (11): 438.
- Guardiola, Elena (1990). "¿Qué revistas españolas están incluidas en índices biomédicos internacionales?". *Medicina Clínica (Barcelona)*, 94 (5): 197-198.
- Guardiola, Elena (1993). *Evaluación de la producción científica: ensayo de su aplicación a un sistema de investigación por proyectos*. Cerdanyola del Vallès: Universitat Autònoma de Barcelona.
- Hagstrom, Warren O. (1965). *The scientific community*. New York: Basic Books.
- Hanneman, Robert A.; Riddle, Mark (2005). *Introduction to social network methods* [En línia]. <<http://faculty.ucr.edu/~hanneman/nettext/>> [Consulta 25-5-2006].
- Heinzkill, Richard (1980). "Characteristics of references in selected scholarly English literary journals". *Library Quarterly*, 50 (3): 352-365.
- Heisey, Terry M. (1988). "Paradigm agreement and literature obsolescence: A comparative study in the literature of the dead Sea Scrolls". *Journal of Documentation*, 44 (4): 285-301.
- Herrera Morillas, José Luis (1998). *Diez años de producción bibliográfica sobre bellas artes en Andalucía (1987-1996)*. Granada: Departamento de Biblioteconomía y Documentación. Universidad de Granada.
- Heysey, Terry M. (1988). "Paradigm agreement and literature obsolescence: a comparative study in the literature of the dead Sea Scrolls". *Journal of Documentation*, 44 (4): 285-301.
- Hérubel, Jean Pierre V. M.; Buchanan, Anne L. (1994). "Citation studies in the Humanities and Social Science: a selective and annotated bibliography". *Collection Management*, 18 (3-4): 89-137.
- Hérubel, Jean Pierre V. M.; Goedecken, E A (2001). "Using the 'Arts and Humanities Citation Index' to identify a community of interdisciplinary historians: an exploratory bibliometric study". *Serials Librarian*, 41 (1): 85-98.
- Hicks, Diana (2004). *The Four Literatures of Social Science* [En línia]. <<http://www.tpac.gatech.edu/papers/4lit.PDF>> [Consulta: 1-3-2005].
- Hirsch, Jorge E. (2005). "An index to quantify an individual's scientific research output". *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 102 (46): 16569-16572.
- Hurd, J. M. (1984). "A citation study of periodical articles in religion". *Summary of proceedings, 37th annual conference of the American Theological Library Association*. Chicago: American Theological Library Association: 159-184.
- Hutchins, W. John; Pargeter, Lisbeth G.; Saunders, Wilfred L (1971). *The Language Barrier: A Study in Depth of the Place of Foreign Language Materials in the Research Activity of an Academic Community*. 1aa ed. Sheffield: University of Sheffield, Postgraduate School of Librarianship and Information Science.
- Imperial, Juan; Rodríguez-Navarro, Alonso (2007). "Usefulness of Hirsch's h-index to evaluate scientific research in Spain". *Scientometrics*, 71 (2): 271-282.
- Iniñiguez, Lupicino, Muñoz, Juan Manuel, Peñaranda, M. Carmen, and Martínez, Luz M. (2006). "La psicología social en España: estructuras de comunidades". *Redes. Revista hispana para el análisis de redes sociales*, 10. Disponible a: <http://revista-redes.rediris.es/html-vol10/vol10_3.htm> [Consulta: 4-1-0007].
- Jiménez-Contreras, Evaristo (1-12-2002). *L'aportació espanyola a la producció científica internacional en biblioteconomia i documentació: un balanç de deu anys (1992-2001)* [En línia]. <BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació> [Consulta 5-2-2005].
- Jiménez-Contreras, Evaristo; Moya, Félix de; Delgado, Emilio (2003). "The evolution o research activity in Spain. The impact of the National Commission for the Evaluation of Research Activity(CNEAI)". *Research Policy*, 32 (1): 123-142.
- Jiménez Villa, Josep (1995). *Los aspectos metodológicos en los artículos de investigación publicados en revistas médicas españolas (años 1980,1985 Y 1990)*. Barcelona: Universitat de Barcelona.
- Jones, Clyve; Chapman, Michael; Woods, Pamela Carr. (1972). "The characteristics of the literature used by historians". *Journal of Librarianship*, 4 (3): 137-156.

- Jones, Daniel E.; Baró Queralt, Jaume (1997). "Tesis doctorals i treballs de recerca universitaris sobre comunicació als Països Catalans, 1954-1996: aproximació bibliomètrica". *Anàlisi. Quaderns de comunicació i cultura*.
- Kamada, Tomihisa; Kawai, Satoru (1989). "An algorithm for drawing general undirected graphs". *Information Processing Letters*, 31 (1): 7-15.
- Karlsson, Fred (1994). *Linguistics in the Light of Citation Analysis*. Helsinki: Helsingin Yliopisto.
- Katz, J. Sylvan (12-8-1999). *Bibliometric Indicators and the Social Sciences* [En línia]. Brighton, E. Sussex. Regne Unit: SPRU, University of Sussex. <<http://www.sussex.ac.uk/Users/sylvank/pubs/ESRC.pdf>> [Consulta:]
- Katz, J. Sylvan (1999). "The self-similar science system". *Research Policy*, 28: 501-517.
- Keller, Michael A.; Lawrence, Carol A. (1980). "Music Literature Indexes in Review: RILM Abstracts (On-Line) and the Arts and Humanities Citation, Music Therapy, Music Psychology, and Recording Industry Indexes". *Notes*, 2nd Ser., 36 (3): 575-600.
- Kellsey, Charlene; Knievel, Jennifer E. (2004). "Global English in the Humanities? A Longitudinal Citation Study of Foreign-Language Use by Humanities Scholars". *College and Research Libraries*, 65 (3): 194-204.
- Kendall, M. G. (1960). "The bibliography of operations research". *Operations Research Quarterly*, 11 (2): 31-36.
- Kleinfeld, Judith (2002). "Six Degrees of Separation: Urban Myth?". *Psychology Today*, 74.
- Knievel, Jennifer E.; Kellsey, Charlene (2005). "Citation analysis for collection development: a comparative study of eight humanities fields". *Library Quarterly*, 75 (2): 142-168.
- Kragh, Helge (1989). *Introducción a la historia de la ciencia*. Barcelona: Crítica.
- Kreuzman, Henry (2001). "A co-citation analysis of representative authors in philosophy: Examining the relationship between epistemologists and philosophers of science". *Scientometrics*, 51 (3): 525-539.
- Kruskal, Joseph B. (1964). "Multidimensional scaling by optimizing goodness of fit to a nonmetric hypothesis". *Psychometrika*, 29 (1): 1-27.
- Kruskal, Joseph B. (1964). "Nometric multidimensional scaling: A numerical method". *Psychometrika*, 29 (2): 115-129.
- Kuyper-Rushing, Lois (1999). "Identifying uniform core journal titles for music libraries: A dissertation citation study". *College and Research Libraries*, 60 (2): 153-163.
- Kyvik, Svein (2003). "Changing trends in publishing behaviour among university faculty, 1980-2000". *Scientometrics*, 58 (1): 35-48.
- Langfeldt, Liv (2002). *The use of bibliometrics for evaluating the social sciences* [En línia]. <www.nifu.no/bibliometri/7thNordicBibliometric.html> [Consulta: 2-10-2004].
- Larivière, Vincent; Archambault, Éric; Gingras, Yves; Vignola-Gagné, Étienne (2006). "The place of serials in referencing practices: comparing natural sciences and engineering with social sciences and humanities". *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 57 (8): 997-1004.
- Lázaro y Torres, María Luisa (2002). "La geografía a las puertas del tercer milenio a partir de las tesis doctorales leídas en los noventa". *Estudios Geográficos*, 63 (246): 154-168.
- Leon Villar, Josefa (2002). *Análisis bibliométrico de la producción científica de la revista Farmacia Hospitalaria de 1977-2000*. Murcia: Facultad de Medicina. Universidad de Murcia.
- Lewison, Grant (2001). "Evaluation of books as research outputs in history of medicine". *Research Evaluation*, 10 (2): 89-95.
- Leydesdorff, Loet (1995). *The Challenge of Scientometrics. The Development, Measurement, and Self-Organization of Scientific Communications*. Leiden: DSWO Press, Leiden University.
- Leydesdorff, Loet (2003). *Indicators for Measurement of the Knowledge Base* [En línia]. <The Pantaneto Forum> [Consulta 8-12-2005].
- Leydesdorff, Loet (2004). "Clusters and maps of science journals based on bi-connected graphs in 'Journal Citation Reports'". *Journal of Documentation*, 60 (4): 371-427.
- Lindholm-Romantschuk, Ylva (1994). *The Flow of ideas within and among academic disciplines: scholarly book reviewing in the social sciences and the humanities*. Berkeley: University of California at Berkeley.
- Lindholm-Romantschuk, Ylva; Warner, Julian (1996). "The role of monographs in scholarly communication: An empirical study of philosophy, sociology and economics". *Journal of Documentation*, 52 (4): 389-404.
- Line, Maurice B.; Sandinson, A (1974). "'Obsolescence' and Changes in the Use of Literature with Time". *Journal of Documentation*, 30 (3): 283-350.
- Liu, Mengxiong (1993). "Progress In Documentation: the Complexities of Citation Practice: A Review of Citation Studies". *Journal of Documentation*, 49 (4): 370-408.
- Longyear, R. M. (1971). "Article citations and obsolescence in musicological journals". *Notes*, 33 (3): 563-571.
- Lorente Ruigómez, Luis Manuel (1999). *Estudio de los resultados de la investigación quirúrgica en España*. Madrid: Facultad de Medicina. Universidad Complutense.

- Lotka, Alfred James (1926). "The frequency distribution of scientific productivity". *Journal of the Washington Academy of Sciences*, 16 (12): 317-323.
- Lowe, M. Sara (2003). "Reference analysis of the 'American Historical Review'". *Collection Building*, 22 (1): 13-20.
- López López, Pedro (1996). *Introducción a la bibliometría*. València: Promolibro.
- López López, Pedro (1998). *La modificación de conducta en España (1980-1990): un análisis bibliométrico*. Madrid: Facultad de Psicología. Universidad nacional de educación a distancia (UNED).
- López López, Pedro; Tortosa Gil, Francisco Manuel (2002). "Los métodos bibliométricos en Psicología". A: *Nuevas tecnologías de la Información y Documentación en Psicología* de Francisco Manuel Tortosa Gil i Cristina Civera Molla (Ed.). Barcelona: Ariel.
- López Piñero, José Maria (1972). *El análisis estadístico y sociométrico de la literatura científica*. 1a ed. València: Facultad de Medicina.
- López Piñero, José Maria; Terrada Ferrandis, María Luz (1992). "Los indicadores bibliométricos y la evaluación de la actividad médico-científica.(I) Usos y abusos de la bibliometría". *Medicina Clínica (Barcelona)*, 98 (2): 64-68.
- Luukkonen, Terttu (1991). "Soveltuuko viiteanalyysi tutkimuksen arviointiin?". *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti*, 28: 189-196.
- MacRoberts, Michael H.; MacRoberts, Barbara R. (1986). "Quantitative measure of communication in Science: a study of the formal level". *Social Studies of Science*, 16 (1): 151-172.
- MacRoberts, Michael H.; MacRoberts, Barbara R. (1987). "Another test of the normative theory of citing". *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 38 (4): 305-306.
- MacRoberts, Michael H.; MacRoberts, Barbara R. (1989). "Problems of citation analysis: a critical review". *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 40 (5): 342-349.
- Marco, G. A. (1965). "And radiate its own vitality: the "Music review" over 25 years". *Music review*, 26: 236-246.
- Masip, Pere (1997). "L'ús de la informació digital en ciències socials, 6es Jornades Catalanes de Documentació". Barcelona: SOCADI: COBDC: -439.
- Masip, Pere (1998). *La recerca i el consum informatiu en comunicació: una aproximació bibliomètrica*. Barcelona: Universitat Ramon Llull.
- Masip, Pere (2002). "L'impacte de la informació digital en la recerca de les ciències socials". *Item.Revista de biblioteconomia i documentació*, (31): -111.
- Maura Sardó, Mariano (2000). "Aplicación de indicadores bibliométricos a un índice de citas de las revistas de humanidades". *Aceso*, 2 (2): 1-18.
- McCain, Katherine W. (1987). "Citation patterns in the history of technology". *Library and Information Science Research*, 9: 41-59.
- McCain, Katherine W. (1990). "Mapping authors in intellectual space: a technical overview". *Journal of the American Society for Information Science*, 41 (6): 433-443.
- Medina, Esteban (1982). "Teorías y orientaciones de la sociología de la ciencia". *Revista española de investigaciones sociológicas*, (20): 7-58.
- Meulen, B. van der; Leydesdorff, Loet (1991). "Has the study of philosophy at Dutch universities changed under economic and political pressures?". *Science, Technology & Human Values*, 16: 288-321.
- Méndez, A (1986). "Los indicadores bibliométricos". *Política Científica*, (Octubre): 34-36.
- Miguel Dasit, Alberto (2002). *Estudio bibliométrico de las publicaciones españolas sobre diagnóstico por la imagen (1994-1998)*. València: Facultad de Medicina. Universitat de València.
- Milgram, Stanley (1967). "The small world problem ". *Psychology Today*, 1: 61-67.
- Moed, Henk F.; Leeuwen, Th. N. van; Reedijk, J. (1998). "A new classification system to describe the ageing of scientific journals and their impact factors". *Journal of Documentation*, 54 (4): 387-419.
- Moed, Henk F.; Nederhof, Anton J.; Luwel, Marc (2002). "Towards performance in the humanities". *Library Trends*, 50: 498-520.
- Moed, Henk F. Ed. (2005). *Citation Analysis in Research Evaluation*. Dordrecht: Springer.
- Molas, Joaquim coord. (2001). *Reports de la Recerca a Catalunya. Literatura catalana* [En línia]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. <http://www2.iecat.net/gc/digitalAssets/3686_1097661647515_literatura.pdf> [Consulta: 1-8-2005].
- Molina, José Luis, Muñoz, Juan Manuel, and Domènech, Miquel (2002). "Redes de publicaciones científicas: un análisis de la estructura de coautorías". *Redes.Revista hispana para el análisis de redes sociales*, 1 (3). Disponible a: <http://revista-redes.rediris.es/html-vol1/vol1_3.htm> [Consulta: 21-5-2006].
- Molina, José Luis (2004). "La ciencia de las redes". *Apuntes de ciencia y tecnología*, 11: 36-42.

- Molteni, Valeria; Zulueta, María Ángeles (2002). "Análisis de la visibilidad internacional de la producción científica argentina en las Bases de datos Social Science Citation Index y Arts and Humanities Citation Index de 1990-2000". *Revista Española de Documentación Científica*, 25 (455): 465.
- Moneda Corrochano, Mercedes de la (2002). *Análisis bibliométrico de la producción bibliográfica española de biblioteconomía y documentación 1984-1999*. Granada: Facultad de Biblioteconomía y Documentación. Universidad de Granada.
- Moravcsik, M. J (1989). "¿Cómo evaluar la ciencia y a los científicos?". *Revista Española de Documentación Científica*, 12 (3): 313-325.
- Moreno, J. L. (1934). *Who Shall Survive? Foundations of Sociometry, Group Psychotherapy and Sociodrama*. Nova York: Beacon House.
- Mota Bru, Amalia (1977). *Bibliometria de las publicaciones españolas sobre farmacología y terapéutica (1965-1974)*. València: Instituto De Informacion Y Documentacion del C.S.I.C.
- Moya, Félix de; Vargas, Benjamín; Chinchilla, Zaida; Corera, Elena; González, Antonio; Muñoz, Francisco José; Herrero, Víctor (2006). "Visualización y análisis de la estructura científica española: ISI Web of science 1990-2005". *El profesional de la información*, 15 (4): 258-269.
- Muñoz Muñoz, Ana M (2001). *Producción científica de las profesoras en la universidad de Granada durante los años 1975-1990*. Granada: Facultad de Historia. Universidad de Granada.
- Must, Ülle (1999). "Estonian historical science in the 1990s". *Research Evaluation*, 8 (2): 77-81.
- Nadal, Marta (1999). "'Germinabit'. Els inicis d'una aventura intel·lectual". *Serra d'Or*, 478: 18-29.
- Nalimov, V. V.; Mulchenco, E. M. (1969). *Naukometrija. Izučente razvitija naukikak informacionnogo processa*. Mooskva: Nauka.
- Narin, Francis (1977). *Evaluative Bibliometrics: The Use of Publication and Citation Analysis in the Evaluation of Scientific Activity*. Cherry Hill (N. J.): Computer Horizons Inc.
- Nederhof, Anton J. (1985). "Evaluating research output through life work citation counts". *Scientometrics*, 7: 23-28.
- Nederhof, Anton J.; Zwaan, R. A; Bruin, P. J. de; Dekker, P. J. (1989). "Assessing the usefulness of bibliometric indicators for the humanities and the social and behavioural sciences: a comparative study". *Scientometrics*, 15 (5-6): 423-435.
- Nederhof, Anton J.; Zwaan, R. A (1991). "Quality judgments of journals as indicators of research performance in the humanities and the social and behavioral sciences". *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 42 (5): 332-340.
- Nederhof, Anton J.; Noyons, E C M (1992). "International Comparison of Departments' Research Performance in the Humanities". *Journal of the American Society for Information Science*, 43 (3): 249-256.
- Nederhof, Anton J.; Erlings, C. M. (1993). *A bibliometric study of productivity and impact of modern language and literature research in The Netherlands, 1982-1991*. Leiden: Center for Science and Technology Studies (CWTS).
- Nederhof, Anton J.; Meijer, R. F. (1995). "Development of bibliometric indicators for utility of research to users in society: Measurement of external knowledge transfer via publications in trade journals.". *Scientometrics*, 32 (1): 37-48.
- Nederhof, Anton J. (1996). "A bibliometric assessment of research council grants in linguistics". *Research Evaluation*, 6: 2-12.
- Nederhof, Anton J.; Luwel, Marc; Moed, Henk F. (2001). "Assessing the quality of scholarly journals in Linguistics: an alternative to citation-based journal impact factor". *Scientometrics*, 51 (1): 241-265.
- Nederhof, Anton J. (2006). "Bibliometric monitoring of research performance in the Social Sciences and the Humanities: a review". *Scientometrics*, 66 (1): 81-100.
- Negishi, Masamitsu; Sun, Yuan; Shigi, Kunihiro (2004). "Citation Database for Japanese Papers: A new bibliometric tool for Japanese academic society". *Scientometrics*, 60 (3): 333-351.
- Nelson, Diane N. (1977). "Methods of Citation Analysis in the Fine Arts". *Special libraries*, 68 (11): 390-395.
- Newby, Gregory B.; Greenberg, Jane; Jones, Paul (2003). "Open Source Software Development and Lotka's Law: Bibliometric Patterns in Programming". *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 54 (2): 169-178.
- Newman, Marc (2001). "The structure of scientific collaboration networks". *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 98: 404-409.
- Nicholas, David; Ritchie, Maureen; Ritchie, Adrian (1978). *Literature usage and interrelationships in the Social Sciences as show by citations in Monographs*. London: Polytechnic of North London, Bath University.
- Nicolaisen, Jeppe (2002). "The J-shaped distribution of citedness". *Journal of Documentation*, 58 (4): 383-395.

- Norris, Michael; Oppenheim, Charles (2003). "Citation counts and the Research Assessment. Exercise V. Archaeology and the 2001 RAE". *Journal of Documentation*, 59 (6): 709-730.
- Ocón Luengo, Petra (1982). *Estudio del comportamiento de los indicadores bibliométricos y descriptivos en el proceso de constitución de la documentación clínica como especialidad médica (1960-1974)*. Granada: Dpto. Historia de la Medicina. Facultat de Medicina. Granada.
- Oppenheim, Charles (1995). "The correlation between citation counts and the 1992 Research Assessment Exercise. Ratings for British library and information science university departments". *Journal of Documentation*, 51 (1): 18-27.
- Oppenheim, Charles (1995). "A bibliometric evaluation of the research performance of British university politics departments: Publications in leading journals". *Scientometrics*, 32 (1): 49-66.
- Oppenheim, Charles (1996). "Do Citations Count? Citation Indexing and the Research Assessment Exercise (RAE)". *Serials*, 9 (2): 155-161.
- Oppenheim, Charles (1997). "The correlation between citation counts and the 1992 research assessment exercise ratings for British research in genetics, anatomy and archaeology". *Journal of Documentation*, 53 (5): 477-487.
- Ortega Priego, José Luis (2001). "Análisis de referencias basado en un modelo de espacios vectoriales: la investigación en historia contemporánea en Jaén durante 1990-1995". *Revista Española de Documentación Científica*, 24 (4): 369-381.
- Osburn, Charles (1979). *Academic Research and Library Resources: changing patterns in America*. Westport: Greenwood.
- Osca Lluch, Julia (1986). *Análisis bibliométrico de las publicaciones españolas de psicología (1978-1982)*. València.: Facultat de Psicologia. Universitat de València.
- Osca Lluch, Júlia resp. (2004). *Actualización del directorio de revistas españolas de ciencias sociales y humanidades y estudio bibliométrico del comportamiento y difusión de las revistas españolas de estas áreas* [En línia]: Ministeri d'Educació i Ciència. <<http://www.mec.es/univ/jsp/plantilla.jsp?id=216>> [Consulta: 1-8-2006].
- Osinska, W (1969). "Les débuts des recherches systématiques sur la scienciologie dans le milieu varsovien au tournant des XIXe et XXe siècles". *Organon*, (6): 279-295.
- Otte, Evelien; Rousseau, Ronald (2002). "Social network analysis: a powerful strategy, also for the information sciences". *Journal of Information Science*, 28 (6): 441-453.
- Perrault, Anna H. (1983). "Humanities collection management: an impressionistic/realistic/optimistic appraisal of the state of the art". *Collection Management*, 5 (3-4): 1-23.
- Pestaña, Ángel; Gómez, Isabel; Fernández, M. T.; Zulueta, María Ángeles; Méndez, Aida (1996). "Scientometric evaluation of R&D activities in medium-size institutions: A case study based on the Spanish Scientific Research Council (CSIC)". A: Michael Koenig; Abraham Bookstein (Eds.) *The Proceedings of the Fifth International Conference of the International Society for Scientometrics and Informetrics*. 425-434.
- Peyraube, Alain (2001). *Some informal notes by Alain Peyraube (CNRS, France) for preparing the Workshop* [En línia]. <A European Citation Index in the Humanities, Preparatory Workshop> [Consulta 15-1-2005].
- Peyraube, Alain; Kiefer, Ferenc; Mustajoki, Arto (2003). *Attachment, Item 13* [En línia]. <Research Infrastructures: Building a European Citation Index in the Humanities.SCH plenary meeting, 2003> [Consulta 15-1-2004].
- Pérez, Luis (15-1-2007). *[Índice H]* [En línia]. <http://es.geocities.com/indice_h/index.html> [Consulta: 17-2-2007].
- Platz, A. (1965). "Lotka's law and research visibility". *Psychological reports*, 16 (2): 566-568.
- Plette, W. (1993). *Quantitative Wissenschaftsindikatoren in der deutschen Anglistik*. Bad Honnef: Bock.
- Pons, Jordi; Tirado, Daniel A. (1999). "¿Quién publica en las revistas españolas de economía?". *Revista de Economía aplicada*, 7 (20): 139-166.
- Pons, Jordi; Tirado, Daniel A. (2001). "El impacto de las revistas españolas de economía. un estudio referido a 1998". *Información Comercial Española.Revista de Economía*, 795: 179-188.
- Pozo Rodríguez, Manuel del (1998). *Análisis bibliométrico de la producción científica española en cirugía: "Revista española de cirugía" y "Cirugía, ginecología y urología"*. Madrid: Facultat de Medicina. Universidad Complutense.
- Price, Derek J. de Solla (1961). *Science since Babylon*. New Haven: Yale University Press.
- Price, Derek J. de Solla (1970). "Citation measures of hard science, soft science, Technology and nonscience.". A: *Communication among scientists and engineers* de C. E. Nelson i D. K. Pollock (Ed.). Lexington: Heat.

- Price, Derek J. de Solla (1973). *Hacia una ciencia de la ciencia*. Barcelona: Ariel.
- Pritchard, Alan (1969). "Statistical bibliography or bibliometrics". *Journal of Documentation*, 25 (4): 348-349.
- Rann, Anthony van ed. (1988). *Handbook of Quantitative Studies of Science and Technology*. Amsterdam: Elsevier.
- Rendé, Joan; Cònsul, Isidor (1987). "Aproximació a les revistes literàries catalanes". *Revista de Catalunya*, 7: 167-173.
- Rey Rocha, Juan Jesús (1998). *La investigación en ciencias de la tierra en el marco del sistema español de evaluación científica: Análisis bibliométrico*. Madrid: Universidad Autónoma de Madrid.
- Rivas Lopez, Francisco A. R (1999). *La producción científica española en anestesiología y reanimación 1983-1995*. Murcia.: Facultad de Medicina. Universidad de Murcia.
- Rodríguez Gairín, Josep Manuel; Somoza, Marta (2003). "La gestión del conocimiento a partir de estudios bibliométricos. La producción científica española en Medline-PubMed (1997-2002). 1. El problema de los estudios basados en afiliación. *Proceedings X Jornadas Nacionales de Información y Documentación en Ciencias de la Salud*.
- Romanos de Tiratel, Susana (2000). "Conducta informativa de los investigadores argentinos en Humanidades y Ciencias Sociales". *Revista Española de Documentación Científica*, 23 (3): 267-285.
- Román Román, Adelaida (2002). *Índices de impacto de las revistas españolas de Humanidades a partir del análisis de las revistas mejor valoradas por los "pares"* [En línia].
<<http://www.cindoc.csic.es/info/revhuminf2002.pdf>> [Consulta: 4-11-2006].
- Román Román, Adelaida (2003). *Índices de impacto de las revistas españolas de antropología, arqueología y prehistoria, historia de América, lengua española y filologías griega y latina* [En línia].
<www.cindoc.csic.es/info/informehum2003.doc> [Consulta: 11-9-2006].
- Román Román, Adelaida (2004). *Análisis de las citas dadas por las revistas de historia, filología moderna y estudios orientales, árabes y hebraicos, a partir de las revistas mejor valoradas por los pares*. [En línia].
<http://www.mec.es/univ/html/informes/estudios_analisis/resultados_2004/ea0059/ea0059.pdf> [Consulta: 1-5-2006].
- Román Román, Adelaida; Rubio, Cruz; Rodríguez, Luis (2005). *Elaboración de una propuesta integrada de categorización de las revistas españolas de humanidades, con la incorporación del índice de citación recibido por cada revista en los años 2000, 2001 y 2002, como indicador del uso y el prestigio* [En línia]. <<http://www.mec.es/univ/proyectos2005/EA2005-0012.pdf>> [Consulta: 4-11-2006].
- Rorralbo Rodríguez, Manuel (2000). *Análisis cientimétrico, conceptual y metodológico de las tesis doctorales españolas en educación matemática 1976-1998*. Granada: Facultad de Ciencias de la Educación. Universidad de Granada.
- Roth, Dana L. (2005). "The emergence of competitors to the "Science Citation Index" and the "Web of Science"". *Current Science*, 89 (9): 1531-1536.
- Rubio Liniers, M. C.; Ruiz Franco, M. R. (1994). "La investigación histórica sobre el franquismo: un análisis bibliométrico de las revistas españolas (1976-1992)". *Revista Española de Documentación Científica*, 17 (4): 413-426.
- Ruiz De Osma Delatas, Elvira (2002). *Evaluación de la producción científica del área biomédica de la Universidad de Granada (1988-1996)*. Granada: Facultad de Biblioteconomía y Documentación.
- Sánchez Serena, Miguel Angel (1977). *La Literatura Farmacéutica Española, 1494-1800. Inventario, Análisis bibliométrico y estudio semántico*. València: Catedra de història de la Medicina. Facultat sw Medicina. Universitat de València.
- Sancho, R (1990). "Indicadores bibliométricos utilizados en la evaluación de la ciencia y la tecnología.". *Revista Española de Documentación Científica*, 13 (3-4): 842-865.
- Sanz Menéndez, Luis (2003). *Análisis de redes sociales: o cómo representar las estructuras sociales subyacentes* [En línia]. <www.iesam.csic.es/doctrab2/dt-0307.pdf> [Consulta: 3-12-2005].
- Sanz, Elías; Martín Moreno, Carmen (1997). "Técnicas bibliométricas aplicadas a los estudios de usuarios". *Revista general de información y documentación*, 7 (2): 41-68.
- Sanz, Elías; Castro, Federico; Povedano, Elisa; Hernández, Antonio; Martín Moreno, Carmen; Morillo Velarde, José; García Zorita, Jose Carlos; Nuez, José Luis de la; Fuentes, María Jesús (2002). "Creación de un índice de citas de revistas españolas de humanidades para el estudio de la actividad investigadora de los científicos de estas disciplinas". *Revista Española de Documentación Científica*, 25 (4): 443-454.
- Sáiz Roca, Milagros (1989). *Ramon Turró: una aproximación historiográfica-bibliométrica*. Cerdanyola del Vallès: Universitat Autònoma de Barcelona.
- Seglen, Per O. (1997). "Why the impact factor of journals should not be used for evaluating research". *British Medical Journal*, 314 (7079): 498-502.

- Shaw, Wendy. (2000). "The use of the Internet by academics in the discipline of English Literature: research in progress". *Computers and Texts*, (18-19): 8-9.
- Shaw, Wendy. (2001). *The use of the Internet by academics in the discipline of English literature: a quantitative and qualitative approach* [En línia]. <Information Research> [Consulta 27-12-2006].
- Shaw, Wendy. (2002). *The use of the Internet by academics in the discipline of English literature: a quantitative and qualitative approach*. Aberystwyth: Department of Information Studies, University of Wales.
- Sierra, German (2003). "Deconstrucción de los tribunales del CSIC en el período 1985-2002: profesores de investigación en el área de Física". *Apuntes de ciencia y tecnología*, 7: 30-40.
- Simkin, Mikhail V; Roychowdhury, Vwani P. (2003). *Read before you cite!* [En línia]. <Complex Systems> [Consulta 24-4-2006].
- Simkin, Mikhail V; Roychowdhury, Vwani P. (2005). "Stochastic modeling of citation slips". *Scientometrics*, 62 (3): 367-384.
- Simonton, W. C. (1960). *Characteristics of the Research literature of the fine arts during the Period 1948-1957* University of Illinois.
- Small, Henry (1973). "Co-citation in scientific literature: a new measure of the relationship between two documents". *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 24 (7): 265-269.
- Small, Henry; Griffith, Belver C. (1974). "The structure of scientific literatures I: identifying and graphing specialities". *Science Studies*, 4 (1): 17-40.
- Small, Henry; Garfield, Eugene (1985). "The geography of science: disciplinary and national mappings". *Journal of Information Science*, 11 (4): 147-159.
- Small, Henry; Sweeney, E. (1985). "Clustering the science citation index using co-citations I: a comparison of methods". *Scientometrics*, 7 (3-6): 391-409.
- Small, Henry; Sweeney, E.; Greenlee, E. (1985). "Clustering the science citation index using co-citations II: mapping science". *Scientometrics*, 8 (5-6): 321-340.
- Smith, Linda Cheryl (1981). "Citation analysis". *Library Trends*, 30 (1): 83-106.
- Spinak, Ernesto (1996). *Diccionario enciclopédico de Bibliometría, Cienciometría e Infometría*. Caracas: UNESCO.
- Steele, Colin; Butler, Linda; Kingsley, Danny (2006). "The Publishing Imperative: the pervasive influence of publication metrics". *Learned Publishing*, 19 (4): 277-290.
- Stern, Madeline (1983). "Characteristics of the literature of literary scholarship". *College and Research Libraries*, 44: 199-209.
- Stinson, E. Ray; Lancaster, F. W (1987). "Synchronous versus diachronous methods in the measurement of obsolescence by citation studies". *Journal of Information Science*, 13 (2): 65-74.
- Stone, Sue (1982). "Progress in documentation. Humanities scholars: Information needs and uses". *Journal of Documentation*, 38 (4): 292-313.
- Sukovic, Suzana (2000). "Humanities researchers and electronic texts". *Lasie*, 31 (3): 5-29.
- Suriñach, Jordi (2004). *La investigación en ciencias económicas y empresariales: un análisis bibliométrico* [En línia]: Ministeri d'Educació i Ciència. <http://www.mec.es/univ/html/informes/estudios_analisis/resultados_2004/ea0102/ea0102.pdf> [Consulta: 3-4-2006].
- Suriñach, Jordi (2005). *El impacto de las publicaciones científicas españolas en Economía y Empresa: Un análisis bibliométrico* [En línia]: Ministeri d'Educació i Ciència. <<http://www.mec.es/univ/proyectos2005/EA2005-0142.pdf>> [Consulta: 3-4-2006].
- Terrada Ferrandis, María Luz (1973). *La literatura Médica española contemporánea. Estudio estadístico y sociométrico*. València: Facultad de Medicina.
- Terrada Ferrandis, María Luz (1994). "Documentos, citas y referencias en la comunicación científica". A: *New worlds in information and documentation* de J. R. Álvarez-Ossorio i Goedegebuure (Ed.). Amsterdam: Elsevier.
- Thiele, Rüdiger (2005). "The mathematics and science of Leonhard Euler". A: *Mathematics and the Historian's Craft: The Kenneth O. May Lectures* de M. Kinyon i Gv. Brummelen (Ed.). Halifax: Dalhousie University.
- Thompson, Jennifer Wolfe (2002). "The Death of the Scholarly Monograph in the Humanities? Citation Patterns in Literary Scholarship". *Libri*, 52: 121-136.
- Tirado, Daniel A. ; Pons, Jordi (2005). *El impacto exterior de las revistas españolas de Economía: un análisis comparado con los casos francés, alemán e italiano* [En línia]. <<http://www.mec.es/univ/proyectos2005/EA2005-0162.pdf>> [Consulta: 4-11-2006].
- Torres Alberó, Cristóbal (1994). *Sociología política de la ciencia*. Madrid: CIS-Siglo XXI.
- Tosete Herranz, F. (2002). "Midiendo la historia moderna: el impacto de la revista «Hispania» a través de las revistas universitarias de historia moderna españolas". *Hispania*, 210: 41-64.

- Tucker, Benny Ray (1959). *Characteristics of the Literature cited by authors of the 'Transactions of the American Philological Association' 1956 and 1957* University of North Carolina.
- Urbano, Cristóbal (2000). *El análisis de citas en publicaciones de usuarios de bibliotecas universitarias: estudio de tesis doctorales en informática de la Universidad Politécnica de Cataluña, 1996-1998*. Barcelona: Universitat de Barcelona.
- Urbano, Cristóbal (2000). *Tipologia documental citada en tesis doctorals d'informàtica: bases empíriques per a la gestió equilibrada de col·leccions* [En línia]. <BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació> [Consulta 27-3-2006].
- Urbano, Cristóbal (2003). *Proposta de rectificació provisional de les llistes de revistes de documentació i de pedagogia i didàctica del sistema d'avaluació de la recerca en humanitats i ciències socials de la CONACIT: informe presentat a la Comissió de Recerca de la Divisió V de la Universitat de Barcelona*. [En línia]. Barcelona: Divisió de Ciències de l'Educació, Universitat de Barcelona. <[http://www.ub.es/div5/cinquena/pdf/revistesUrbano\(26-05-2003\).pdf](http://www.ub.es/div5/cinquena/pdf/revistesUrbano(26-05-2003).pdf)> [Consulta: 23-3-2006].
- Urbano, Cristóbal (2003). *Avaluació de revistes i avaluació de la recerca en humanitats i ciències socials a Catalunya: aproximació a un problema* [En línia]. <BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació> [Consulta 27-3-2006].
- Urbano, Cristóbal; Borrego, Àngel; Rodríguez Gairín, Josep Manuel; Ardanuy, Jordi; Brucart, J. M.; Cosculluela, Antoni; Guardiola, Elena; Pons, Amadeu; Somoza, Marta (2004). *La evaluación de revistas en procesos de evaluación de la investigación española en humanidades y ciencias sociales: desarrollo de un modelo y experimentación en el área de filología hispánica. Informe EA2004-00025 del Programa de Estudios y Análisis del MEC* [En línia]. Madrid: Ministeri d'Educació i Ciència. <http://www.mec.es/univ/html/informes/estudios_analisis/resultados_2004/ea0025/ea0025.pdf> [Consulta: 3-4-2006].
- Urbano, Cristóbal; Borrego, Àngel; Rodríguez Gairín, Josep Manuel; Salse, Marina; Somoza, Marta (2005). *Sistema d'Informació per a la Identificació i Avaluació de Revistes* [en línia] [En línia]: Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. Generalitat de Catalunya. <http://www10.gencat.net/dursi/pdf/re/siar_metodologia.pdf> [Consulta: 3-4-2006].
- Urbano, Cristóbal; Somoza, Marta; Rodríguez Gairín, Josep Manuel; Ardanuy, Jordi; Guardiola, Elena; Pons, Amadeu; Borrego, Àngel; Brucart, J. M.; Cosculluela, Antoni (2005). "MIAR: una base de datos para la identificación y la evaluación de la difusión secundaria de revistas de humanidades y ciencias sociales, *Las Jornadas Españolas de Indicadores para la Evaluación de la Ciencia y la Tecnología*. Madrid.
- Urbano, Cristóbal; Borrego, Àngel; Brucart, J. M.; Cosculluela, Antoni; Somoza, Marta (2005). "Análisis bibliométrico de la bibliografía citada en estudios de filología española". *Revista Española de Documentación Científica*, 28 (4): 439-461.
- Valderrama Zurian, Juan Carlos (1999). *Estudio bibliométrico de las publicaciones españolas sobre drogodependencias en medicina (1989-1994)*. València: Facultat de Medicina. Universitat de València.
- Vaughan, D. L. (1959). *Characteristics of the literature cited by authors in articles in the «Musical Quaterly», 1955-58 and the «American Musicological Society Journal», 1953-56* University of North Carolina.
- Villagrà Rubio, Àngel (1992). "Scientific production of Spanish universities in the fields of Social Sciences and Language". *Scientometrics*, 24 (1): 3-19.
- Villagrà Rubio, Àngel; Anta, Ceferina; Ruiz Gálvez, María; Valverde, Ana María; Espinosa, María (2000). "Gestión del conocimiento en ciencias sociales a través de la red: Las revistas electrónicas españolas *Jornadas Españolas de Documentación.VII.2000.Bilbao*. Bilbao: Euskal Herriko Unibertsitatea: 419-434.
- Virgo, Julie A. (1977). "A statistical procedure for evaluating the importance of scientific papers". *Library Quarterly*, 47 (4): 415-430.
- Vivas, Jorge R. and Urquijo, Sebastián (1999). "Análisis de redes aplicado a un estudio bibliométrico en psicología de la conducta". *Iber Psicología*, 4 (1). Disponible a: <www.fedap.es/IberPsicologia/iberpsi4-1/vivas/vivas.htm> [Consulta: 13-6-2007].
- Wallin, Johan A. (2005). "Bibliometric Methods: Pitfall and Possibilities". *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology*, 97 (5): 261-275.
- Wasserman, Stanley.; Faust, Katherine (1994). *Social Network Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Watson-Boone, Rebecca (1994). "Information needs and habits of humanities scholars". *Reference Quarterly*, 34: -203.
- Watts, Duncan J.; Strogatz, S. H. (1998). "Collective dynamics of "small-world" networks". *Nature*, 393: 440-442.
- Watts, Duncan J. (2004). *Small Worlds: the dynamics of networks between order and randomness*. 2a ed. Princeton: Princeton University Press.
- Weintraub, Karl J (1980). "The humanistic scholar and the library". *Library Quarterly*, 50 (1): 22-39.

- Wiberley, Stephen E. (1979). "Sources for the Humanities ". A: *New horizons for academic libraries* de Robert D. Stewart i Richard D. Johnson (Ed.). New York: Saur.
- Wiberley, Stephen E.; Jones, William G. (1989). "Pattens of information seeking in the humanities". *College and Research Libraries*, 49 (6): 638-645.
- Wiberley, Stephen E.; Jones, William G. (1994). "Humanists revisited: a longitudinal look at the adoption of information technology". *College and Research Libraries*, 55 (6): 499-509.
- Wouters, Paul (1999). *The Citation Culture*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.
- Zainab, Awang Ngah; Goi, Sook Sze (1997). "Characteristics of citations used by humanities researchers". *Malaysia Journal of Library & Information Science*, 2 (2): 19-36.
- Zwaan, R. A; Nederhof, Anton J. (1990). "Some aspects of scholarly communication in linguistics: An empirical study". *Language*, 66: 523-527.

10 Annexos

10.1 Annex 1. Expressions matemàtiques

10.1.1 Paràmetres d'estadística unidimensional

▲ Mitjana aritmètica

Siguin (x_i) el conjunt de valors associats a un variable quantitativa x , la mitjana aritmètica o valor mitjà es defineix com el quocient entre la suma de tots els conjunts de valors i el nombre total de valors que pren la variable, N .

$$\bar{x} = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^n x_i \quad (\text{FU1})$$

▲ Desviació estàndard per a poblacions

La desviació típica de (x_i) mesura el valor mitjà de la variació de cada dada respecte la mitjana aritmètica de la forma següent.

$$\sigma = \sqrt{\frac{1}{N} \sum_{i=1}^n (\bar{x} - x_i)^2} \quad (\text{FU2})$$

▲ Coeficient de variació

Mesura la importància de la desviació respecte la mitjana en tant per cent:

$$CV = \frac{\sigma}{\bar{x}} * 100 \quad (\text{FU3})$$

▲ Moda

Siguin (x_i) el conjunt de valors associats a una variable quantitativa x i sigui f_j la freqüència o nombre de vegades que apareix cada valor x_j concret. Definim f_{max} com el valor de la freqüència més gran entre tots els valors f_j

$$f_{max} = \max(f_j)$$

Llavors, es defineix la moda com el valor x_j que presenta la freqüència màxima f_{max} :

$$\text{Moda} = x_j \Leftrightarrow f_j = f_{\max} \quad (\text{FU4})$$

10.1.2 Paràmetres d'estadística multidimensional

▲ Matriu de correlacions

Resumeix el grau de correlació lineal o de Pearson d'una variable x entre tots els parells de vèrtexs (a_{ij}) que formen la xarxa (correlacions bivariades).

Els elements es calculen com:

$$r_{ij} = \frac{\sigma_{ij}}{\sigma_i \cdot \sigma_j} \quad (\text{FM1})$$

$$R_{ij} = r_{ij}^2 * 100 \quad (\text{FM2})$$

De l'expressió (FM1) σ_i i σ_j indiquen respectivament les desviacions estadístiques (FU2) de la variable estudiada per als nodes i i j respectivament. Per la seva banda, σ_{ij} representa la covariància calculada de la següent manera:

$$\sigma_{ij} = \frac{1}{N} \sum_{k=1}^N \sum_{l=1}^N (x_{i_k} - \bar{x}_i) \cdot (x_{j_l} - \bar{x}_j) \quad (\text{FM3})$$

on x_{i_k} i x_{j_l} representen cadascun dels valors que prenen la variable x per als elements i i j respectivament, mentre que \bar{x}_i i \bar{x}_j en són les mitjanes.

10.1.3 Paràmetres de xarxes

▲ Densitat de connexions binàries

$$\rho_b = \frac{2}{n(n-1)} \sum_{i=1}^n \sum_{\substack{j=1 \\ j \neq i}}^n b_{ij} \quad (\text{FX1})$$

on b_{ij} és un valor binari de relació entre dos membres de la xarxa que indica si han estat relacionats (1) o no (0) o mentre que n és la mida de la xarxa (nombre d'actors)¹³⁰.

▲ Índex de centralitat o grau total de connexió (*degree*)

Aquest és model de càlcul ja clàssic [Freeman 1977; Freeman 1979] i que es defineix de la següent manera

$$d_i = \sum_{\substack{j=1 \\ j \neq i}}^n a_{ij} \quad (\text{FX2})$$

on a_{ij} i n representen el grau de connexió entre dos vèrtexs i la mida de la xarxa respectivament.

En el cas de matrius d'adjacència no binària, es calculen els valors de normalització i percentuals sobre el total de relacions possibles, $(n-1)$:

$$nd_i = \frac{d_i}{n-1} \quad (\text{FX3})$$

La quota de centralitat (*share*) es calcula normalitzant el grau respecte la suma total de graus.

$$s_i = \frac{d_i}{\sum_{j=1}^n d_j} \quad (\text{FX4})$$

▲ Índex de proximitat (*Closeness*)

Mínim de connexions pels que cal passar per unir dos vèrtexs (distància geodèsica D_{ij}) que es calcula comptant el nombre d'actors interposats més un [Freeman 1979]¹³¹. La suma de la distància d'un actor a cadascun dels altres dóna una mesura del distanciament (*Farness*):

$$D_{i+} = \sum_{j=1}^n D_{ij} \quad (\text{FX5})$$

¹³⁰ Si han compartit tribunal b_{ij} val 1 i en cas contrari val 0.

¹³¹ Cal fer notar que, a diferència del que succeeix amb el grau de centralitat, els índexs de proximitat o distanciament consideren la xarxa binària. És a dir, només es considera si dos nodes – dos membres de tribunal – han coparticipat, però no quantes vegades ho han fet.

L'índex relatiu de centralitat-proximitat (*Closeness*) [Beauchamp 1965] es defineix com:

$$RC_i = \frac{n-1}{D_{i+}} * 100 \quad (\text{FX6})$$

▲ Índex de mediació (*Betweenness*)

El grau de mediació (de vegades intermediació) mesura la proporció de geodèsiques (distàncies més curtes) entre dos nodes del graf que passen per cada vèrtex k [Freeman 1979; Freeman; Bogartti; White 1991].

Es calcula de la següent manera:

$$C_B(k) = \sum_{i=1}^n \sum_{\substack{j=2 \\ j>i}}^n \frac{g_{ij}(k)}{g_{ij}} \quad k \neq i \wedge k \neq j \quad (\text{FX7})$$

on n és el total d'actors, $g_{ij}(k)$ és el nombre de geodèsiques entre els nodes i i j que passen per k i g_{ij} el total de geodèsiques entre aquests dos vèrtexs.

El valor es pot normalitzar dividint pel valor màxim teòric de mediació que un node pot assolir, és a dir, estar al mig del vincle entre totes les altres possibles combinacions binàries de $n-1$ vèrtex, d'on s'obté l'expressió $(n^2-3n+2)/2$ de manera que en tant per cent:

$$nC_B(k) = \frac{200C_B(k)}{n^2 - 3n + 2} \quad (\text{FX8})$$

▲ Índex d'accessibilitat (*reachability*)

Grau de proximitat entès com la proporció de membres de la xarxa que es relacionen amb un altre amb un pas (coparticipació), en dos passos (a través d'un altre membre), tres passos (de dos membres), etc. El valor més gran que es pot obtenir correspon al nombre de nodes, si a tots els altres actors els és possible accedir en un pas, directament, sense intermediaris. El grau d'accessibilitat disminueix quan els actors estan a dos passos (atorgant-los un pes 1/2), tres (1/3) i així successivament

D'aquesta manera, si definim com $Dist_{max}$ el nombre de passos màxims que cal en una xarxa per accedir d'un node a qualsevol altre, i N_{ij} és el nombre de nodes que es troben a j passos del vèrtex i , l'accessibilitat d'un membre de la xarxa qualsevulla es pot mesurar com

$$Reach_i = \sum_{j=1}^{Dist_{max}} \frac{N_{ij}}{j} \quad (FX9)$$

L'expressió es pot normalitzar dividint per l'accessibilitat màxima possible n .

$$nReach_i = \frac{Reach_i}{n} \quad (FX10)$$

▲ Indicador de centralització d'una xarxa

Mesura la similitud d'una xarxa donada amb una altra totalment centralitzada en forma d'estrella. Es calcula a partir del node amb un grau de centralitat màxima (degree) [Freeman 1979].

Sigui i el vèrtex amb un grau màxim segons l'expressió (FX2) i n , com sempre, el nombre total de nodes. Sigui NV_i el nombre de vèrtex que no estan connectats amb i i NL_i el nombre total de llaços o línies que no connecten amb aquests mateix node i . Llavors el grau de centralització s'obté a partir de l'expressió:

$$Cent = \left(1 - \frac{NV_i}{n-1} - \frac{2NL_i}{n^2 - 3n + 2}\right) * 100 \quad (FX11)$$

10.1.4 Paràmetres de l'anàlisi multidimensional escalar

Grau de tensió

Sigui \widehat{d}_{ij} la distància hipotètica «real» entre els nodes i i j . Sigui d_{ij} la distància estimada en el nostre càlcul i que idealment hauria de coincidir amb \widehat{d}_{ij} . Tenint en compte una matriu de similituds simètrica d'ordre n (δ_{ij}) obtinguda de manera empírica, on δ_{ij} representa la distància entre els nodes i, j , s'anomena grau de tensió (*stress*) o de distorsió a la funció

$$S = \sqrt{\frac{\sum_{i < j} (d_{ij} - \delta_{ij})^2}{\sum_{i < j} d_{ij}^2}} \quad (FX12)$$

Aquesta expressió correntment s'anomena Stress-1 i es deu a Kruskal [Kruskal 1964a; Kruskal 1964b].

10.2 Annex 2. Investigadors i documents de recerca més citats

Taula 10.1 Monografies més citades

Títol	Autor	Any edició	# Cit.	% Cit.	% Cit. acu.
Història de la Literatura Catalana	Riquer; Comas; Molas	1964	22	1,9	1,9
La literatura moderna a les Balears	Llompарт, Josep Maria	1964	20	1,7	3,7
Josep Carner i el Noucentisme	Manent, Albert	1969	18	1,6	5,2
Cultura i vida a Mallorca entre la guerra i la postguerra (1930-1950)	Massot i Muntaner, Josep	1978	17	1,5	6,7
La literatura catalana a l'exili	Manent, Albert	1976	14	1,2	7,9
Literatura catalana contemporània	Fuster, Joan	1972	14	1,2	9,1
Aspectes del Modernisme	Marfany, Joan-Lluís	1975	13	1,1	10,3
Història de la literatura catalana [Rubió]	Rubió i Balaguer, Jordi	1984	13	1,1	11,4
Aproximació al «Tirant lo Blanc»	Riquer, Martí de	1990	11	1,0	12,3
Els certàmens poètics valencians del Segle XIV al XIX	Ferrando Francés, Antoni	1983	10	0,9	13,2
Literatura i societat a la Mallorca de postguerra	Mir, Gregori	1970	10	0,9	14,1
Una generació sense novel·la?	Yates, Alan	1975	10	0,9	15,0
Carles Salvador i Gimeno: una obra decisiva	Simbor Roig, Vicent	1983	9	0,8	15,7
Els clàssics i la literatura catalana moderna	Valentí i Fiol, Eduard	1973	9	0,8	16,5
Literatura catalana dels anys setanta	Broch, Àlex	1980	9	0,8	17,3
Renaixença al País Valencià. Estudi per generacions	Sanchis Guarner, Manuel	1968	9	0,8	18,1
La literatura catalana d'avantguarda. 1916-1938	Molas, Joaquim	1983	9	0,8	18,9
Catálogo de obras en lengua catalana impresas desde 1474 hasta 1860	Aguiló, Marià	1923	8	0,7	19,6
Els Fonaments de la literatura contemporània al País Valencià (1900-1939)	Simbor Roig, Vicent	1987	8	0,7	20,3
La Decadència al País Valencià	Fuster, Joan	1976	8	0,7	21,0
La nova poesia catalana. Estudi i antologia	Marco, Joaquim; Pont, Jaume	1980	8	0,7	21,7
Literatura i societat. País Valencià. Segle XX	Ferrer Solivares, Enric	1981	8	0,7	22,3
Bibliografia de la lengua valenciana	Ribelles Comín, Josep	1920	7	0,6	23,0
Els autors de teatre català. Testimoni d'una marginació	Bartomeus, Antoni	1976	7	0,6	23,6
Aproximació a la història del teatre català modern	Fàbregas, Xavier	1972	6	0,5	24,1
De Martorell a Corella. Descobrint l'autor de «Tirant lo Blanc»	Guia Marin, Josep	1996	6	0,5	24,6
D'Eiximenis a Sor Isabel de Villena: aportació a l'estudi de la nostra cultura medieval	Hauf Valls, Albert G.	1990	6	0,5	25,1
La literatura de postguerra	Molas, Joaquim	1966	6	0,5	25,7
La restauració dels Jocs Florals	Miracle, Josep	1960	6	0,5	26,2
Llorenç Villalonga i la seva obra	Vidal Alcover, Jaume	1980	6	0,5	26,7
Un home de combat (Mossèn Alcover)	Moll, Francesc de Borja	1962	6	0,5	27,2
Carles Riba	Manent, Albert	1963	5	0,4	27,7
El primer modernismo literario catalán y sus fundamentos ideológicos	Valentí i Fiol, Eduard	1973	5	0,4	28,1
El Sector progressista de la Renaixença valenciana	Sanchis Guarner, Manuel	1977	5	0,4	28,5
El teatre durant la Guerra Civil espanyola	Marrast, Robert	1978	5	0,4	29,0
Els orígens de la Renaixença valenciana	Simbor Roig, Vicent	1980	5	0,4	29,4
Els valencians i la llengua autòctona durant els segles XVI, XVII i XVIII	Sanchis Guarner, Manuel	1963	5	0,4	29,8

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Títol	Autor	Any edició	# Cit.	% Cit.	% Cit. acu.
Història de la Premsa catalana	Torrent, Joan; Tasis i Marca, Rafael	1966	5	0,4	30,3
Iniciació a la poesia de Salvador Espriu	Castellet, J. M.	1971	5	0,4	30,7
Joan Roís de Corella: la importància de dir-se honest	Cingolani, Stefano Maria	1998	5	0,4	31,1
Josep Pla o la raó narrativa	Castellet, Josep M.	1978	5	0,4	31,6
La cultura catalana del Renaixement a la decadència	Rubió i Balaguer, Jordi	1964	5	0,4	32,0
La poesia de J. V. Foix	Gimferrer, Pere	1974	5	0,4	32,4
La recuperació literària en la postguerra valenciana (1939-1972)	Carbó, Ferran; Simbor Roig, Vicent	1993	5	0,4	32,9
La tradició animalística en la literatura catalana medieval	Martín Pascual, Lúcia	1996	5	0,4	33,3
Nosaltres els valencians	Fuster, Joan	1962	5	0,4	33,7
Papers privats. Assaig sobre les formes literàries autobiogràfiques	Bou, Enric	1993	5	0,4	34,2
Poesia, realisme, història	Castellet, Josep M.	1965	5	0,4	34,6
Ramon Llull. Vida, pensament i obra literària	Bonner, Anthony; Badia, Lola	1988	5	0,4	35,0
Contra el Noucentisme	Fuster, Joan	1977	4	0,3	35,4
De Bernat Metge a Joan Roís de Corella	Badia, Lola	1988	4	0,3	35,7
El teatre a Mallorca a l'època romàntica (1833-1874)	Mas i Vives, Joan	1986	4	0,3	36,1
El teatre valencià durant la Dictadura (1920-1930)	Solà Palerm, Caterina	1976	4	0,3	36,4
Els inicis del teatre valencià modern 1845-1874	Sanchis Guarner, Manuel	1980	4	0,3	36,8
Escriptors catalans i compromís antifeixista (1936-1939)	Campillo, Maria	1994	4	0,3	37,1
Escritores del reyno de València	Ximeno, Vicente	1749	4	0,3	37,5
Estudis sobre la literatura al País Valencià (1859-1936)	Blasco Laguna, Ricard	1984	4	0,3	37,8
Implicació social i humana del teatre (Biografia apassionada de Cristina Valls)	Janer Manila, Gabriel	1975	4	0,3	38,2
La Literatura en Mallorca (1840-1903)	Oliver, Miquel dels Sants	1903	4	0,3	38,5
La mort com a intercanvi simbòlic. Bartomeu Rosselló-Pòrcel i Salvador Espriu: diàleg intertextual (1934-1984)	Delor i Muns, Rosa M.	1993	4	0,3	38,9
La narrativa valenciana de pre-guerra	Bernal, Assumpció	1987	4	0,3	39,2
La poesia de Guerau de Liost. Natura, amor, humor	Bou, Enric	1985	4	0,3	39,6
La Renaixença a Mallorca	Melià, Josep	1968	4	0,3	39,9
Lectures crítiques	Molas, Joaquim	1975	4	0,3	40,3
Manual d'història crítica de la literatura catalana moderna	Montoliu, Manuel de	1922	4	0,3	40,6
Passat, present i futur del teatre valencià	Sirera, Josep Lluís	1981	4	0,3	41,0
Poesia i sistema. La revolució simbolista a Catalunya	Bou, Enric	1989	4	0,3	41,3
Poesia popular i literatura	Romeu i Figueras, Josep	1974	4	0,3	41,7
Raimon Casellas i el Modernisme, I i II	Castellanos Vila, Jordi	1983	4	0,3	42,0
Sobre Salvat-Papasseit i altres escrits	Garcés, Tomàs	1972	4	0,3	42,3
Variants corellianes e 'plagi' del "Tirant": Achille e Polissena	Annicchiarico, Annamaria	1996	4	0,3	42,7
«Tirant lo Blanc», novela de historia y ficción	Riquer, Martí de	1992	3	0,3	43,0
Abans d'ara	Guansé, Domènec	1966	3	0,3	43,2
Antologia de Contistes Catalans (1850-1950)	Triadú, Joan	1950	3	0,3	43,5
Antoni Febrer i Cardona: la paraula salvada	Paredes i Baulida, Maria	1991	3	0,3	43,7

Títol	Autor	Any edició	# Cit.	% Cit.	% Cit. acu.
Auzias March et ses prédecesseurs. Essai sur la poésie amoureuse et philosophique en Catalogne dans aux XIVe et Xve siècles	Pagès, Amadeu	1912	3	0,3	44,0
Biblioteca de Escriutores Menorquines	Fàbregas, Bernat	1878	3	0,3	44,3
De l'Edat mitjana al renaixement	Rubió i Balaguer, Jordi	1948	3	0,3	44,5
Diccionari de la Literatura Catalana	Massot i Muntaner, Josep; Molas, Joaquim	1979	3	0,3	44,8
Dotze mestres	Serrahima, Maurici	1972	3	0,3	45,0
El teatre alemany contemporani a l'Estat espanyol fins al 1975	Orduña, Javier	1988	3	0,3	45,3
El viure novel·lesc. Biografia de Joanot Martorell	Chiner Gimeno, Jaume J.	1993	3	0,3	45,6
Els escriptors i la guerra civil a les illes balears	Massot i Muntaner, Josep	1990	3	0,3	45,8
Glossari general lul·lià	Colom Mateu, Miquel	1985	3	0,3	46,1
Heretgies, revoltes i sermons	Fuster, Joan	1968	3	0,3	46,3
Jaume Bofill i Mates (1878-1933). L'adscripció social i l'evolució poètica	Casassas, Jordi	1980	3	0,3	46,6
La construcció del sentit	Oller, Dolors	1986	3	0,3	46,9
La generació literària dels 70. 25 escriptors nascuts entre 1939-1949	Graells, G.-J.; Pi de Cabanyes, Oriol	1971	3	0,3	47,1
La música i el modernisme	Aviñoa, Xosé	1985	3	0,3	47,4
La poesia de Carles Riba	Ferrater, Gabriel	1979	3	0,3	47,7
Libro y lectura en la Valencia del Renacimiento	Berger, Philippe	1987	3	0,3	47,9
Llengua de tribu i llengua de polis: base d'una traducció literària	Mallafre, Joaquim	1991	3	0,3	48,2
Llengua, literatura i societat a la Mallorca contemporània	Massot i Muntaner, Josep	1993	3	0,3	48,4
Manuel Milà i Fontanals en la seva època	Jorba Jorba, Manuel	1984	3	0,3	48,7
Maragall i la Setmana Tràgica	Benet, Josep	1963	3	0,3	49,0
Memòria privada. Literatura memorialística dels segle XV al XVIII	Escartí, Vicent Josep	1998	3	0,3	49,2
Narcís Vinyoles i la seua obra	Ferrando Francés, Antoni	1978	3	0,3	49,5
Qüestions de literatura, política i societat	Castellet, Josep M.	1976	3	0,3	49,7
Salvador Espriu, els anys d'aprenentatge	Delor i Muns, Rosa M.	1993	3	0,3	50,0
Tradicció i modernitat als segles XIV i XV. Estudis de cultura literària i lectures d'Ausiàs March	Badia, Lola	1993	3	0,3	50,3
Una cultura en crisi	Molas, Joaquim	1971	3	0,3	50,5
Una reina per a Curial	Espadaler, Anton M.	1984	3	0,3	50,8
Una visió de conjunt de la novel·la catalana	Tasis i Marca, Rafael	1935	3	0,3	51,0

Taula 10.2 Documents d'estudi més citats en llibre

Títol	# Citacions	# Citacions capítols monografia	# Citacions monografies	% Citacions	% Citacions acumulat
Història de la Literatura Catalana [Riquer, Comas, Molas]	102	80	22	6,2	6,2
Història de la literatura catalana [Rubió]	22	9	13	1,3	7,5
La literatura moderna a les Balears	20	0	20	1,2	8,7
Josep Carner i el Noucentisme	18	0	18	1,1	9,8
Cultura i vida a Mallorca entre la guerra i la postguerra (1930-1950)	17	0	17	1,0	10,9

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Aspectes del Modernisme	15	2	13	0,9	11,8
La literatura catalana a l'exili	14	0	14	0,8	12,6
Literatura catalana contemporània	14	0	14	0,8	13,5
In Memoriam Carles Riba. 1959-1969	12	12	0	0,7	14,2
Aproximació al «Tirant lo Blanc»	11	0	11	0,7	14,9
Els certàmens poètics valencians del Segle XIV al XIX	10	0	10	0,6	15,5
Els clàssics i la literatura catalana moderna	10	1	9	0,6	16,1
La literatura catalana d'avantguarda. 1916-1938	10	1	9	0,6	16,7
Literatura i societat a la Mallorca de postguerra	10	0	10	0,6	17,3
Una generació sense novel·la?	10	0	10	0,6	17,9
Cap d'Any 1964	9	9	0	0,5	18,4
Carles Salvador i Gimeno: una obra decisiva	9	0	9	0,5	19,0
Diccionari de la Literatura Catalana	9	6	3	0,5	19,5
Literatura catalana dels anys setanta	9	0	9	0,5	20,1
Renaixença al País Valencià. Estudi per generacions	9	0	9	0,5	20,6
Catálogo de obras en lengua catalana impresas desde 1474 hasta 1860	8	0	8	0,5	21,1
Els Fonaments de la literatura contemporània al País Valencià (1900-1939)	8	0	8	0,5	21,6
La Decadència al País Valencià	8	0	8	0,5	22,1
La nova poesia catalana. Estudi i antologia	8	0	8	0,5	22,6
Literatura i societat. País Valencià. Segle XX	8	0	8	0,5	23,0
Llorenç Villalonga i la seva obra	8	2	6	0,5	23,5
Aproximació a la història del teatre català modern	7	1	6	0,4	24,0
Ausiàs March i el món cultural del segle XV	7	7	0	0,4	24,4
Ausiàs March: textos i contextos	7	7	0	0,4	24,8
Bibliografia de la lengua valenciana	7	0	7	0,4	25,2
Els autors de teatre català. Testimoni d'una marginació	7	0	7	0,4	25,7
Història de la literatura catalana	7	4	3	0,4	26,1
Miscel·lània Joan Gili	7	7	0	0,4	26,5
Contra el Noucentisme	6	2	4	0,4	26,9
De Martorell a Corella. Descobrint l'autor de «Tirant lo Blanc»	6	0	6	0,4	27,2
D'Eiximenis a Sor Isabel de Villena: aportació a l'estudi de la nostra cultura medieval	6	0	6	0,4	27,6
Els orígens de la Renaixença valenciana	6	0	6	0,4	28,0
Estudis sobre Joan Roís de Corella	6	6	0	0,4	28,3
La construcció del sentit	6	3	3	0,4	28,7
La literatura de postguerra	6	0	6	0,4	29,0
La restauració dels Jocs Florals	6	0	6	0,4	29,4
Lectures crítiques	6	2	4	0,4	29,8
Poesia popular i literatura	6	2	4	0,4	30,1
Poesia, realisme, història	6	1	5	0,4	30,5

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Un home de combat (Mossèn Alcover)	6	0	6	0,4	30,9
Carles Riba	5	0	5	0,3	31,2
El primer modernismo literario catalán y sus fundamentos ideológicos	5	0	5	0,3	31,5
El Sector progressista de la Renaixença valenciana	5	0	5	0,3	31,8
El teatre durant la Guerra Civil espanyola	5	0	5	0,3	32,1
Els valencians i la llengua autòctona durant els segles XVI, XVII i XVIII	5	0	5	0,3	32,4
Història de la Premsa catalana	5	0	5	0,3	32,7
Historia de Mallorca	5	5	0	0,3	33,0
Iniciació a la poesia de Salvador Espriu	5	0	5	0,3	33,3
Joan Roís de Corella: la importància de dir-se honest	5	0	5	0,3	33,6
Josep Pla o la raó narrativa	5	0	5	0,3	33,9
La cultura catalana del Renaixement a la decadència	5	0	5	0,3	34,2
La poesia de J. V. Foix	5	0	5	0,3	34,5
La recuperació literària en la postguerra valenciana (1939-1972)	5	0	5	0,3	34,8
La tradició animalística en la literatura catalana medieval	5	0	5	0,3	35,1
Les arrels del teatre valencià actual	5	5	0	0,3	35,4
Miscel·lània Sanchis Guarner, vol sense especificar	5	5	0	0,3	35,7
Miscel·lània Sanchis Guarner, vol 1	5	5	0	0,3	36,0
Nicolau Maria Rubió i Tuduri (1891-1981)	5	3	2	0,3	36,3
Nosaltres els valencians	5	0	5	0,3	36,6
Papers privats. Assaig sobre les formes literàries autobiogràfiques	5	0	5	0,3	36,9
Ramon Llull. Vida, pensament i obra literària	5	0	5	0,3	37,2
Tradició i modernitat als segles XIV i XV. Estudis de cultura literària i lectures d'Ausiàs March	5	2	3	0,3	37,5
De Bernat Metge a Joan Roís de Corella	4	0	4	0,2	37,8
Dotze mestres	4	1	3	0,2	38,0
El teatre a Mallorca a l'època romàntica (1833-1874)	4	0	4	0,2	38,3
El teatre valencià durant la Dictadura (1920-1930)	4	0	4	0,2	38,5
Els inicis del teatre valencià modern 1845-1874	4	0	4	0,2	38,8
Escriptors catalans i compromís antifeixista (1936-1939)	4	0	4	0,2	39,0
Escritores del reyno de València	4	0	4	0,2	39,2
Estudis sobre la literatura al País Valencià (1859-1936)	4	0	4	0,2	39,5
Història del teatre català	4	0	4	0,2	39,7
Implicació social i humana del teatre (Biografia apassionada de Cristina Valls)	4	0	4	0,2	40,0
La Literatura en Mallorca (1840-1903)	4	2	4	0,2	40,2

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

La mort com a intercanvi simbòlic. Bartomeu Rosselló-Pòrcel i Salvador Esriu: diàleg intertextual (1934-1984)	4	0	4	0,2	40,4
La narrativa valenciana de pre-guerra	4	0	4	0,2	40,7
La poesia de Guerau de Liost. Natura, amor, humor	4	0	4	0,2	40,9
La Renaixença a Mallorca	4	0	4	0,2	41,2
Les literatures catalana i francesa al llarg del segle XX	4	4	0	0,2	41,4
Manual d'història crítica de la literatura catalana moderna	4	0	4	0,2	41,7
Miscel·lània Joan Fuster, vol 8	4	4	0	0,2	41,9
Obres completes I [Fuster, Joan]	4	4	0	0,2	42,1
Passat, present i futur del teatre valencià	4	0	4	0,2	42,4
Poesia i sistema. La revolució simbolista a Catalunya	4	0	4	0,2	42,6
Raimon Casellas i el Modernisme	4	0	4	0,2	42,9
Variants corelliane e 'plagi' del "Tirant": Achille e Polissena	4	0	4	0,2	43,1
Abans d'ara	3	0	3	0,2	43,3
Antologia de Contistes Catalans (1850-1950)	3	0	3	0,2	43,5
Antoni Febrer i Cardona: la paraula salvada	3	0	3	0,2	43,7
Auzias March et ses prédecesseurs. Essai sur la poésie amoureuse et philosophique en Catalogne dans aux XIVE et Xve siècles	3	0	3	0,2	43,8
Biblioteca de Escritores Menorquines	3	0	3	0,2	44,0
De Joan Oliver a Pere Quart	3	3	0	0,2	44,2
De l'Edat mitjana al renaixement	3	0	3	0,2	44,4
El llibre de tothom	3	2	1	0,2	44,6
El Mirall i la màscara. Vint-i-cinc anys de ficció narrativa en l'obra de Carme Riera	3	3	0	0,2	44,8
El teatre a la ciutat de Barcelona durant el règim franquista (1939-1954)	3	1	2	0,2	44,9
El teatre alemany contemporani a l'Estat espanyol fins al 1975	3	0	3	0,2	45,1
El viure novel·lesc. Biografia de Joanot Martorell	3	0	3	0,2	45,3
Els escriptors i la guerra civil a la illes balears	3	0	3	0,2	45,5
Essays in honor of Josep M. Solà-Solé	3	3	0	0,2	45,7
Estudis de literatura catalana al País Valencià	3	3	0	0,2	45,8
Glossari general lul·lià	3	0	3	0,2	46,0
Heretgies, revoltes i sermons	3	0	3	0,2	46,2
Història de la literatura catalana, vol 2	3	0	3	0,2	46,4
Homenatge a Rubió i Lluch	3	3	0	0,2	46,6
Jaume Bofill i Mates (1878-1933). L'adscripció social i l'evolució poètica	3	0	3	0,2	46,8
Joan Ramis i Josep M. Quadrado: de la Il·lustració al Romanticisme	3	3	0	0,2	46,9
La generació literària dels 70. 25 escriptors nascuts entre 1939-1949	3	0	3	0,2	47,1
La música i el modernisme	3	0	3	0,2	47,3

La poesia de Carles Riba	3	0	3	0,2	47,5
Les formes de diversió en la societat catalana romàntica	3	1	2	0,2	47,7
Libro y lectura en la Valencia del Renacimiento	3	0	3	0,2	47,8
Literatura catalana en debat	3	1	2	0,2	48,0
Llegir i escriure. Papers de crítica literària	3	2	1	0,2	48,2
Llengua de tribu i llengua de polis: base d'una traducció literària	3	0	3	0,2	48,4
Llengua, literatura i societat a la Mallorca contemporània	3	0	3	0,2	48,6
Lo gentil estil fa pus clara la sentència	3	3	0	0,2	48,8
Manuel Milà i Fontanals en la seva època	3	0	3	0,2	48,9
Maragall i la Setmana Tràgica	3	0	3	0,2	49,1
Memòria privada. Literatura memorialística dels segle XV al XVIII	3	0	3	0,2	49,3
Miscel·lània Aramon i Serra	3	3	0	0,2	49,5
Miscel·lània Aramon i Serra, II	3	3	0	0,2	49,7
Miscel·lània Germà Colon, II	3	3	0	0,2	49,8
Narcís Vinyoles i la seua obra	3	0	3	0,2	50,0
Poetes, moriscos i capellans	3	2	1	0,2	50,2
Preguntes i respostes sobre la vida i al amort de Francesc Layret, advocat dels obrers de Catalunya	3	3	0	0,2	50,4
Qüestions de literatura, política i societat	3	0	3	0,2	50,6
Romea, 125 anys	3	1	2	0,2	50,8
Salvador Espriu, els anys d'aprenentatge	3	0	3	0,2	50,9
Sobre Salvat-Papasseit i altres escrits	3	0	3	0,2	51,1
Teoria i pràctica de la literatura en Ramon Llull	3	2	1	0,2	51,3
Una cultura en crisi	3	0	3	0,2	51,5
Una reina per a Curial	3	0	3	0,2	51,7
Una visió de conjunt de la novel·la catalana	3	0	3	0,2	51,8

Taula 10.3 Autors amb més documents citats

Autor	# Signatures	Mitjana de citacions per signatura
Molas, Joaquim	80	2,09
Fuster, Joan	59	1,86
Fàbregas, Xavier	41	1,34
Riquer, Martí de	39	2,59
Badia, Lola	35	1,63
Llompert, Josep M.	35	1,74
Castellanos Vila, Jordi	32	1,16
Manent, Albert	32	2,06
Massot i Muntaner, Josep	31	2,00
Blasco Laguna, Ricard	25	1,72
Romeu i Figueras, Josep	24	1,46

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Broch, Àlex	23	1,39
Hauf Valls, Albert G.	22	1,64
Marfany, Joan-Lluís	22	2,09
Gallén, Enric	20	1,00
Triadú, Joan	20	1,15
Vidal Alcover, Jaume	20	1,35
Terry, Arthur	19	1,37
Carbonell, Jordi	18	2,67
Benet i Jornet, Josep M.	17	1,06
Miralles, Carles	17	1,29
Simbor Roig, Vicent	16	2,31
Bou, Enric	15	1,53
Farrés, Pere	14	1,21
Ferrà-Ponç, Damià	14	1,43
Montoliu, Manuel de	14	1,36
Serrahima, Maurici	14	1,36
Vallverdú, Francesc	14	1,00
Ferrando Francés, Antoni	13	1,92
Rosselló Bover, Pere	13	1,00
Albertí, Josep	12	1,08
Bohigas Balaguer, Pere	12	1,08
Castellet, Josep M.	12	4,00
Coca, Jordi	12	1,25
Comas, Antoni	12	3,17
Mas i Vives, Joan	12	1,33
Pagès, Amadeu	12	1,33
Rubió i Balaguer, Jordi	12	3,25
Sirera, Josep Lluís	12	1,42
Campillo, Maria	11	1,45
Parcerisas, Francesc	11	1,45
Sanchis Guarner, Manuel	11	2,91
Wittlin, Curt J.	11	1,09
Dolç, Miquel	10	1,20
Gimferrer, Pere	10	1,40
Martínez Romero, Tomàs	10	1,20
Pons i Pons, Damià	10	1,00
Serrà Campins, Antoni	10	1,30
Tasis i Marca, Rafael	10	2,10
Beser, Sergi	9	1,22
Busquets, Loreto	9	1,11
Escartí, Vicent Josep	9	1,22
Ferraté, Joan	9	1,11
Formosa, Feliu	9	1,11
Grilli, Giuseppe	9	1,11
Medina, Jaume	9	1,33
Oller, Dolors	9	1,44
Pons, Antoni Joan	9	1,44
Rossich, Albert	9	1,22
Salvador, Vicent	9	1,22
Sullà, Enric	9	1,44
Aulet, Jaume	8	1,38
Chiner Gimeno, Jaume J.	8	1,38

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Cingolani, Stefano Maria	8	1,63
Ferrater, Gabriel	8	1,63
Graells, Guillem-Jordi	8	1,13
Iborra, Josep	8	2,00
Meseguer Pallarés, Lluís B.	8	1,00
Yates, Alan	8	2,13
Ballester, Josep	7	1,14
Batlle i Jordà, Carles	7	1,00
Benach, Joan-Anton	7	1,00
Bonner, Anthony	7	1,57
Cònsul, Isidor	7	1,00
Faulí, Josep	7	1,14
Ferrer, Antoni-Lluc	7	1,43
Murgades Barceló, Josep	7	1,57
Pérez Montaner, Jaume	7	1,14
Salord Ripoll, Josefina	7	1,00
Sirera, Rodolf	7	1,00
Aramon i Serra, Ramon	6	1,33
Asperti, Stefano	6	1,00
Balaguer, Josep M.	6	1,33
Batllori, Miquel	6	1,17
Carbó, Ferran	6	1,50
Grimalt, Josep A.	6	1,17
Gustà, Marina	6	1,67
Jorba Jorba, Manuel	6	1,50
Miquel i Planas, Ramon	6	1,17
Moll, Francesc de Borja	6	1,83
Oleza, Joan	6	1,00
Oliva, Salvador	6	1,33
Olwer, Lluís Nicolau	6	1,33
Rico, Francisco	6	1,33
Sansone, Giuseppe E.	6	1,33
Alpera, Lluís	5	1,40
Arnau, Carme	5	1,20
Badiou, Maryse	5	1,00
Balaguer Pascual, Enric	5	2,00
Bosch Juan, Maria Carme	5	1,00
Cirici Pellicer, Alexandre	5	1,00
Delor i Muns, Rosa M.	5	2,00
Escrivà, Vicent	5	1,00
Garcés, Tomàs	5	1,40
Gayà, Miquel	5	1,40
Guia Marin, Josep	5	2,20
Janer Manila, Gabriel	5	1,60
Oliver, Joan	5	1,20
Perujo Melgar, Joan M.	5	1,00
Pomar, Jaume	5	1,20
Pont, Jaume	5	2,40
Quintana, Artur	5	1,00
Riba, Carles	5	1,00
Sala-Valldaura, Josep M.	5	1,80
Soldevila, Ferran	5	1,20

Taula 10.4 Factor H dels autors

Autor	Índex <i>h</i>	Índex <i>m</i>	Índex Platz	# signatures
Molas, Joaquim	4	0,098	2,22	80
Fuster, Joan	4	0,085	2,04	59
Riquer, Martí de	4	0,066	2,00	39
Castellet, Josep M.	4	0,160	1,68	12
Manent, Albert	3	0,050	1,82	32
Massot i Muntaner, Josep	3	0,071	1,79	31
Badia, Lola	3	0,107	1,76	35
Carbonell, Jordi	3	0,077	1,68	18
Blasco Laguna, Ricard	3	0,097	1,63	25
Rubió i Balaguer, Jordi	3	0,040	1,59	12
Simbor Roig, Vicent	3	0,143	1,57	16
Hauf Valls, Albert G.	3	0,136	1,56	22
Sanchis Guarnier, Manuel	3	0,143	1,51	11
Ferrando Francés, Antoni	3	0,120	1,40	13
Llompert, Josep M.	2	0,059	1,79	35
Fàbregas, Xavier	2	0,074	1,74	41
Marfany, Joan-Lluís	2	0,059	1,66	22
Comas, Antoni	2	0,091	1,58	12
Castellanos Vila, Jordi	2	0,065	1,57	32
Romeu i Figueras, Josep	2	0,044	1,54	24
Broch, Àlex	2	0,100	1,51	23
Vidal Alcover, Jaume	2	0,047	1,43	20
Terry, Arthur	2	0,050	1,41	19
Triadú, Joan	2	0,042	1,36	20
Bou, Enric	2	0,100	1,36	15
Miralles, Carles	2	0,077	1,34	17
Tasis i Marca, Rafael	2	0,057	1,32	10
Ferrà-Ponç, Damià	2	0,063	1,30	14
Montoliu, Manuel de	2	0,039	1,28	14
Serrahima, Maurici	2	0,041	1,28	14
Farrés, Pere	2	0,091	1,23	14
Sirera, Josep Lluís	2	0,095	1,23	12
Mas i Vives, Joan	2	0,095	1,20	12
Pagès, Amadeu	2	0,022	1,20	12
Campillo, Maria	2	0,077	1,20	11
Parcerisas, Francesc	2	0,083	1,20	11
Iborra, Josep	2	0,133	1,20	8
Coca, Jordi	2	0,067	1,18	12
Serrà Campins, Antoni	2	0,118	1,11	10
Oller, Dolors	2	0,100	1,11	9
Pons, Antoni Joan	2	0,154	1,11	9
Cingolani, Stefano Maria	2	0,182	1,11	8
Ferrater, Gabriel	2	0,091	1,11	8
Martínez Romero, Tomàs	2	0,105	1,08	10
Escartí, Vicent Josep	2	0,200	1,04	9
Rossich, Albert	2	0,095	1,04	9
Salvador, Vicent	2	0,200	1,04	9
Aulet, Jaume	2	0,133	1,04	8
Chiner Gimeno, Jaume J.	2	0,200	1,04	8
Murgades Barceló, Josep	2	0,080	1,04	7

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Marco, Joaquim	2	0,091	1,04	3
Ferrer, Antoni-Lluc	2	0,118	1,00	7
Gustà, Marina	2	0,154	1,00	6
Balaguer Pascual, Enric	2	0,222	1,00	5
Delor i Muns, Rosa M.	2	0,400	1,00	5
Miracle, Josep	2	0,111	1,00	4
Carbó, Ferran	2	0,111	0,95	6
Jorba Jorba, Manuel	2	0,286	0,95	6
Ribelles Comín, Josep	2	0,031	0,95	2
Aramon i Serra, Ramon	2	0,063	0,90	6
Balaguer, Josep M.	2	0,286	0,90	6
Oliva, Salvador	2	0,095	0,90	6
Olwer, Lluís Nicolau	2	0,026	0,90	6
Rico, Francisco	2	0,154	0,90	6
Sansone, Giuseppe E.	2	0,095	0,90	6
Janer Manila, Gabriel	2	0,222	0,90	5
Gayà, Miquel	2	0,095	0,85	5
Annicchiarico, Annamaria	2	0,250	0,85	4
Tomàs, Margalida	2	0,667	0,85	3
Alegret, Joan	2	0,182	0,78	4
Riera i Sans, Jaume	2	0,111	0,78	4
Rubió i Lluch, Antoni	2	0,100	0,78	4
Sureda i Blanes, Josep	2	0,043	0,78	2

10.3 Annex 3. Autors literaris

Taula 10.5 Autors literaris més citats ordenats per rànquing de citacions

Autor literari	# citacions
Martorell, Joanot	177
March, Ausiàs	81
Martí Pol, Miquel	55
Riba, Carles	53
Espriu, Salvador	52
Villalonga Pons, Llorenç	50
Carner, Josep	49
Llull, Ramon	49
Roselló-Pòrcel , Bartomeu	43
Ramis Ramis, Joan	42
Oliver, Joan/Quart, Pere	40
Pla, Josep	31
Brossa, Joan	29
Oller, Narcís	29
Roís de Corella, Joan	28
Estellés, Vicent Andrés	24
Maragall, Joan	23
Metge, Bernat	21
Rodoreda, Mercè	20
Salvat-Papasseit, Joan	20
Febrer Cardona, Antoni	19
Ferrater, Gabriel	19
Foix, J. V.	19
Pedrolo, Manuel de	19
Salvador Gimeno, Carles	19
Aguiló, Marià	18
Alcover Sureda, Antoni M.	17
Jaume, Rafel	17
Fàbregas, Xavier	16
Bofill Mates, Jaume/Liost, Guerau de	15
Verdaguer, Jacint	15
Calders, Pere	14
Llompert, Josep M.	14
Canals, Antoni	13
Fuster, Joan	13
Guimerà, Àngel	13
Alomar, Gabriel	12
Huguet, Damià	11
Manent, Marià	11
Ors, Eugeni d'	11
Valor Vives, Enric	11
Folguera, Joaquim	10
Jordi de Sant Jordi	10
Sirera, Rodolf	10
Belbel, Sergi	9
Gimferrer, Pere	9
Ferrà, Miquel	8

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Garcia, Francesc Vicent	8
Janer Manila, Gabriel	8
Albert Paradís, Caterina/Català, Víctor	7
Alpera, Lluís	7
Bezsonoff, Joan-Daniel	7
Casellas, Raimon	7
Llorente, Teodor	7
Murià, Anna	7
Rubió Tudurí, Nicolau Maria	7
Ruyra, Joaquim	7
Costa Llobera, Miquel	6
Moyà, Llorenç	6
Pons, Josep Sebastià	6
Riera, Miquel Àngel	6
Togores Sanglada, Josep (comte d'Aiamans)	6
Albertí Vidal, Vicenç	5
Eiximenis, Francesc	5
Estelrich, Joan	5
Galmés Sancho, Salvador	5
Janés Olivé, Josep	5
Moncada, Jesús	5
Piferrer, Pau	5
Pons Gallarza, Josep Lluís	5
Pujol, Jaume	5
Pujols, Francesc	5
Riera, Carme	5
Roig, Jaume	5
Roig, Montserrat	5
Rondalles	5
Sales, Joan	5
Salvà, Maria-Antònia	5
Turmeda, Anselm	5
Villena, Isabel	5
Aguiló Forteza, Tomàs	4
Bonet, Blai	4
Capellà, Pere	4
Civera, Beatriu	4
Cunillé, Lluïsa	4
Jordana, C.A.	4
Pijoan, Josep	4
Pomar, Jaume	4
Racionero Grau, Lluís	4
Rosselló Crespí, Joan	4
Rosselló de Son Fortesa, Joan	4
Rusiñol, Santiago	4
Trabal, Francesc	4
Vinyoli, Joan	4
Aierdi, Joaquim	3
Amorós, Xavier	3
Arbó, Sebastià Juan	3
Canyameres, Ferran	3
Capdevila, Lluís	3
Carbó, Joaquim	3
Comamala, Romà	3

Fages de Climent, Carles	3
Ferraté, Joan	3
Ferrer, Sant Vicent	3
Fiol, Bartomeu	3
Francesc	3
Gayà, Miquel	3
Infantil i juvenil	3
Llombart, Constantí	3
March, Pere	3
Margarit, Joan	3
Martí Pineda, Andreu	3
Matheu Sanç, Llorenç	3
Mistral, Frederic	3
Morera i Galícia, Magí	3
Nicolau d' Olwer, Lluís	3
Obiols, Armand	3
Porcel, Baltasar	3
Riquer, Alexandre de	3
Sants Oliver, Miquel dels	3
Teixidor, Joan	3
Torres, Màrius	3
Vidal Alcover, Jaume	3
Vinyoles, Narcís	3
Aguiló Fuster, Marià	2
Bauçà, Miquel	2
Baulenas, Lluís Anton	2
Benet i Jornet, Josep Maria	2
Beneyto, Maria	2
Cabré, Jaume	2
Cabré, Toni	2
Cabrer Borrás, Guillem	2
Calça, Francesc	2
Carbonell, Pere Miquel	2
Casp, Xavier	2
Castellet, J. M.	2
Castelló	2
Comadira, Narcís	2
Escalante, Eduard	2
Estela, Miquel	2
Esteve, Joan	2
Eura, Agustí	2
Ferran de Pol, Lluís	2
Fontanella, Francesc	2
Formosa, Feliu	2
Galiana, Lluís	2
Gassol, Ventura	2
Gómez, Helios	2
Jocs Florals	2
Làrios de Medrano, Joan	2
Macabich, Isidor	2
March, Jaume	2
Martines, Pere	2
Mestres, Apel·les	2
Peyró, Josep Pere	2

Querol, Vicent W.	2
Robrenyo, Josep	2
Roca Seguí, Guillem	2
Rodríguez-Bernabeu, Emili	2
Romeu i Figueras, Josep	2
Sampere, Màrius	2
Sans Roca, Joan	2
Serra Postius, Pere	2
Serrahima, Maurici	2
Timoneda, Joan	2
Valls, Joan	2
Vallverdú, Francesc	2
Verdaguer, Joaquim	2
Villangómez, Marià	2
Yxart, Josep	2

Taula 10.6 Autors literaris més citats ordenats alfabèticament

Autor literari	# citacions
Aguiló Forteza, Tomàs	4
Aguiló Fuster, Marià	2
Aguiló, Marià	18
Aierdi, Joaquim	3
Albert Paradís, Caterina/Català, Víctor	7
Albertí Vidal, Vicenç	5
Alcover Sureda, Antoni M.	17
Alomar, Gabriel	12
Alpera, Lluís	7
Amorós, Xavier	3
Arbó, Sebastià Juan	3
Bauçà, Miquel	2
Baulenas, Lluís Anton	2
Belbel, Sergi	9
Benet i Jornet, Josep Maria	2
Beneyto, Maria	2
Bezsonoff, Joan-Daniel	7
Bofill Mates, Jaume/Liost, Guerau de	15
Bonet, Blai	4
Brossa, Joan	29
Cabré, Jaume	2
Cabré, Toni	2
Cabrer Borrás, Guillem	2
Calça, Francesc	2
Calders, Pere	14
Canals, Antoni	13
Canyameres, Ferran	3
Capdevila, Lluís	3
Capellà, Pere	4
Carbó, Joaquim	3
Carbonell, Pere Miquel	2
Carner, Josep	49
Casellas, Raimon	7

Autor literari	# citacions
Casp, Xavier	2
Castellet, J. M.	2
Castelló	2
Civera, Beatriu	4
Comadira, Narcís	2
Comamala, Romà	3
Costa Llobera, Miquel	6
Cunillé, Lluïsa	4
Eiximenis, Francesc	5
Escalante, Eduard	2
Espriu, Salvador	52
Estela, Miquel	2
Estellés, Vicent Andrés	24
Estelrich, Joan	5
Esteve, Joan	2
Eura, Agustí	2
Fàbregas, Xavier	16
Fages de Climent, Carles	3
Febrer Cardona, Antoni	19
Ferrà, Miquel	8
Ferran de Pol, Lluís	2
Ferraté, Joan	3
Ferrater, Gabriel	19
Ferrer, Sant Vicent	3
Fiol, Bartomeu	3
Foix, J. V.	19
Folguera, Joaquim	10
Fontanella, Francesc	2
Formosa, Feliu	2
Francesc	3
Fuster, Joan	13
Galiana, Lluís	2
Galmés Sancho, Salvador	5
Garcia, Francesc Vicent	8
Gassol, Ventura	2
Gayà, Miquel	3
Gimferrer, Pere	9
Gómez, Helios	2
Guimerà, Àngel	13
Huguet, Damià	11
Infantil i juvenil	3
Janer Manila, Gabriel	8
Janés Olivé, Josep	5
Jaume, Rafel	17
Jocs Florals	2
Jordana, C.A.	4
Jordi de Sant Jordi	10
Làrios de Medrano, Joan	2
Llombart, Constantí	3
Llompert, Josep M.	14
Llorente, Teodor	7
Llull, Ramon	49
Macabich, Isidor	2

Autor literari	# citacions
Manent, Marià	11
Maragall, Joan	23
March, Ausiàs	81
March, Jaume	2
March, Pere	3
Margarit, Joan	3
Martí Pineda, Andreu	3
Martí Pol, Miquel	55
Martines, Pere	2
Martorell, Joanot	177
Matheu Sanç, Llorenç	3
Mestres, Apel·les	2
Metge, Bernat	21
Mistral, Frederic	3
Moncada, Jesús	5
Morera i Galícia, Magí	3
Moyà, Llorenç	6
Murià, Anna	7
Nicolau d' Olwer, Lluís	3
Obiols, Armand	3
Oliver, Joan/Quart, Pere	40
Oller, Narcís	29
Ors, Eugeni d'	11
Pedrolo, Manuel de	19
Peyró, Josep Pere	2
Piferrer, Pau	5
Pijoan, Josep	4
Pla, Josep	31
Pomar, Jaume	4
Pons Gallarza, Josep Lluís	5
Pons, Josep Sebastià	6
Porcel, Baltasar	3
Pujol, Jaume	5
Pujols, Francesc	5
Querol, Vicent W.	2
Racionero Grau, Lluís	4
Ramis Ramis, Joan	42
Riba, Carles	53
Riera, Carme	5
Riera, Miquel Àngel	6
Riquer, Alexandre de	3
Robrenyo, Josep	2
Roca Seguí, Guillem	2
Rodoreda, Mercè	20
Rodríguez-Bernabeu, Emili	2
Roig, Jaume	5
Roig, Montserrat	5
Roís de Corella, Joan	28
Romeu i Figueras, Josep	2
Rondalles	5
Rosselló Crespí, Joan	4
Rosselló de Son Fortesa, Joan	4
Rosselló-Pòrcel , Bartomeu	43

Autor literari	# citacions
Rubió Tudurí, Nicolau Maria	7
Rusiñol, Santiago	4
Ruyra, Joaquim	7
Sales, Joan	5
Salvà, Maria-Antònia	5
Salvador Gimeno, Carles	19
Salvat-Papasseit, Joan	20
Sampere, Màrius	2
Sans Roca, Joan	2
Sants Oliver, Miquel dels	3
Serra Postius, Pere	2
Serrahima, Maurici	2
Sirera, Rodolf	10
Teixidor, Joan	3
Timoneda, Joan	2
Togores Sanglada, Josep (comte d'Aiamans)	6
Torres, Màrius	3
Trabal, Francesc	4
Turmeda, Anselm	5
Valls, Joan	2
Vallverdú, Francesc	2
Valor Vives, Enric	11
Verdaguer, Jacint	15
Verdaguer, Joaquim	2
Vidal Alcover, Jaume	3
Villalonga Pons, Llorenç	50
Villangómez, Marià	2
Villena, Isabel	5
Vinyoles, Narcís	3
Vinyoli, Joan	4
Yxart, Josep	2

Taula 10.7 Autors literaris amb més registres a TRACES (ordenats per nombre descendent de registres)

Autor literari	# registres
Verdaguer, Jacint	623
Llull, Ramon	614
Fuster, Joan	590
Riba, Carles	543
Pla, Josep	542
Espriu, Salvador	525
Carner, Josep	483
Foix, J.V.	426
Martorell, Joanot	394
Rodoreda, Mercè	388
Brossa, Joan	366
March, Ausiàs	352
Maragall, Joan	321
Sagarra, Josep M. de	307
Fabra, Pompeu	304
Pedrolo, Manuel de	299

Martí i Pol, Miquel	298
Belbel, Sergi	273
Benet i Jornet, Josep M.	264
Calders, Pere	261
Ors, Eugeni d'	260
Monzó, Quim	257
Porcel, Baltasar	256
Capmany, Maria Aurèlia	248
Gimferrer, Pere	231
Ferrater, Gabriel	225
Villalonga, Llorenç	224
Perucho, Joan	220
Salvat-Papasseit, Joan	218
Palau i Fabre, Josep	202
Rusiñol, Santiago	197
Andrés Estellés, Vicent	195
Guimerà, Àngel	195
Roig, Montserrat	188
Espinàs, Josep M.	183
Sarsanedas, Jordi	182
Comadira, Narcís	178
Manent, Marià	169
Oliver, Joan	169
Alcover, Antoni M.	165
Riera, Carme	163
Moncada, Jesús	160
Palol, Miquel de	159
Albert i Paradís, Caterina / Víctor Català	158
Quart, Pere/Joan Oliver	158
Mira, Joan Francesc	155
Llompart, Josep M.	153
Sirera, Rodolf	151
Simó, Isabel-Clara	149
Castellet, Josep M.	147
Oller, Narcís	147
Vinyoli, Joan	143
Formosa, Feliu	141
Roís de Corella, Joan	141
Cabré, Jaume	140
Piera, Josep	140
Bonet, Blai	139
Coca, Jordi	138
Janer Manila, Gabriel	138
Moix, Ramon/Moix, Terenci	138
Marçal, Maria Mercè	131
Torrent, Ferran	131
Triadé, Joan	130
Bartra, Agustí	128
Ruyra, Joaquim	128
Eiximenis, Francesc	126
Vallverdú, Josep	125
Vidal Alcover, Jaume	125
Batllori, Miquel	122
Manent, Albert	120

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Carbó, Joaquim	114
Margarit, Joan	113
Bauçà, Miquel	110
Benguereel, Xavier	110
Oliver, Maria Antònia	110
Solà, Joan	110
Serra, Màrius	109
Riera, Miquel Àngel	108
Soldevila, Carles	106
Casassas Figueres, Enric	103
Teixidor, Emili	103
Baulenas, Lluís-Anton	101
Parcerisas, Francesc	101
Vázquez Montalbán, Manuel	101
Fàbregas, Xavier	100
Puig i Ferreter, Joan	99
Fonalleras, Josep M.	98
Milà i Fontanals, Manuel	98
Sales, Joan	98
Vallverdú, Francesc	98
Marí, Antoni	97
Anglada, Maria Àngels	96
Artís-Gener, Avel·lí	96
Saladrigas, Robert	96
Costa i Llobera, Miquel	94
Janer, Maria de la Pau	94
Xirinacs, Olga	93
Garcés, Tomàs	92
Folch i Torres, Josep M	89
Roca, Maria Mercè	88
Rosselló-Pòrcel, Bartomeu	88
Trabal, Francesc	87
Villatoro, Vicenç	87
Subirana, Jaume	86
Soldevila, Ferran	85
Valls, Joan	85
Alzamora, Sebastià	84
Puig, Valentí	84
Metge, Bernat	83
Romeu i Figueras, Josep	83
Salvador, Carles	83
Albanell, Josep	82
Barbal, Maria	81
Alpera, Lluís	80
Artís-Gener, Avel·lí/Tisner	80
Roig, Jaume	80
Colon Domènech, Germà	78
Mesquida, Biel	78
Muñoz Creus, Miquel/Desclot, Miquel	78
Pessarrodona, Marta	78
Pons, Josep Sebastià	78
Bertrana, Prudenci	77
Pàmies, Sergi	77
Martín, Andreu	76

Teixidor, Jordi	75
Castillo, David	74
Duarte i Montserrat, Carles	74
Mestres, Apel·les	74
Torres, Màrius	74
Valor, Enric	74
Viladot, Guillem	74
Villangómez Llobet, Marià	74
Alomar, Gabriel	73
Agustí Calvet, Agustí/Gaziel	72
Ferran de Pol, Lluís	72
Fuster, Jaume	70
Alcover, Joan	69
Cayrol, Antoni/Cerdà, Jordi-Pere	69
Ferraté, Joan	67
Jordana, C.A.	67
Riera Llorca, Vicenç	67
Tasis, Rafael	67
Aguiló, Marià	66
Beckett, Samuel	66
Ferrer, Vicent	66
Amenós, Montse	65
Gual, Adrià	65
Serrahima, Maurici	65
Solsona, Ramon	65
Casellas, Raimon	64
Cunillé, Lluïsa	64
Mora, Víctor	64
Sòria, Enric	64
Balaguer, Víctor	63
Luján, Néstor	63
Muñoz Pujol, Josep M.	63
Guillamon, Julià	62
Susanna, Àlex	62
Arderiu, Clementina	61
Coll, Pep	61
Collell, Jaume	61
López-Picó, Josep M.	61
Murià, Anna	61
Sampere, Màrius	61
Ballester, Josep	60
Cònsul, Isidor	60
Ibsen, Henrik	60
Pagès, Vicenç	60
Petrarca, Francesco	60
Salvat, Ricard	60
Soler, Frederic/Pitarra, Serafí	60
Vallbona, Rafael	60
Hernández Mor, Carles/Hac Mor, Carles	59
Broch, Àlex	59
Llorente, Teodor	59
Duran, Teresa	58
Oliva, Salvador	57
Llorca, Vicenç	56

Puigverd, Antoni	56
Lozano, Josep	55
Salvà, Maria Antònia	55
Sant Jordi, Jordi de	55
Santaculàlia, J.N.	55
Altaió, Vicenç	54
Bofill, Hèctor	54
Ibarz, Mercè	54
Pont, Jaume	54
Sala, Toni	54
Salvador, Vicent	54
Monsó, Imma	53
Pàmies, Teresa	53
Pi de Cabanyes, Oriol	53
Prat de la Riba, Enric	53
Barceló i Cullerés, Joan	52
Bosch, Alfred	52
Granell, Marc	52
Lienas, Gemma	52
Muntaner, Ramon	52
Turmeda, Anselm	52
Aritzeta, Margarida	51
Cahner, Max	51
Estelrich, Joan	51
Gasch, Sebastià	51
Medina, Jaume	51
Roig, Albert	51
Torres, Estanislau	51
Teixidor, Joan	50
Yxart, Josep	50

Taula 10.8 Autors literaris amb més registres a TRACES (ordenats per ordre alfabètic)

Autor literari	# registres
Aguiló, Marià	66
Albanell, Josep	82
Albert i Paradís, Caterina / Víctor Català	158
Alcover, Antoni M.	165
Alcover, Joan	69
Alomar, Gabriel	73
Alpera, Lluís	80
Altaió, Vicenç	54
Alzamora, Sebastià	84
Amenós, Montse	65
Andrés Estellés, Vicent	195
Anglada, Maria Àngels	96
Arderiu, Clementina	61
Aritzeta, Margarida	51
Artís-Gener, Avel·lí	96
Balaguer, Víctor	63
Ballester, Josep	60
Barbal, Maria	81

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Barceló i Cullerés, Joan	52
Bartra, Agustí	128
Batllori, Miquel	122
Bauçà, Miquel	110
Baulenas, Lluís-Anton	101
Beckett, Samuel	66
Belbel, Sergi	273
Benet i Jornet, Josep M.	264
Benguereel, Xavier	110
Bertrana, Prudenci	77
Bofill, Hèctor	54
Bonet, Blai	139
Bosch, Alfred	52
Broch, Àlex	59
Brossa, Joan	366
Cabré, Jaume	140
Cahner, Max	51
Calders, Pere	261
Capmany, Maria Aurèlia	248
Carbó, Joaquim	114
Carner, Josep	483
Casassas Figueres, Enric	103
Casellas, Raimon	64
Castellet, Josep M.	147
Castillo, David	74
Cayrol, Antoni/Cerdà, Jordi-Pere	69
Coca, Jordi	138
Coll, Pep	61
Collell, Jaume	61
Colon Domènech, Germà	78
Comadira, Narcís	178
Cònsul, Isidor	60
Costa i Llobera, Miquel	94
Cunillé, Lluïsa	64
Muñoz Creus, Miquel/Desclot, Miquel	78
Duarte i Montserrat, Carles	74
Duran, Teresa	58
Eiximenis, Francesc	126
Espinàs, Josep M.	183
Espriu, Salvador	525
Estelrich, Joan	51
Fabra, Pompeu	304
Fàbregas, Xavier	100
Ferran de Pol, Lluís	72
Ferraté, Joan	67
Ferrater, Gabriel	225
Ferrer, Vicent	66
Foix, J.V.	426
Folch i Torres, Josep M	89
Fonalleras, Josep M.	98
Formosa, Feliu	141
Fuster, Jaume	70
Fuster, Joan	590
Garcés, Tomàs	92

Gasch, Sebastià	51
Agustí Calvet, Agustí/Gaziel	72
Gimferrer, Pere	231
Granell, Marc	52
Gual, Adrià	65
Guillamon, Julià	62
Guimerà, Àngel	195
Hernández Mor, Carles/Hac Mor, Carles	59
Ibarz, Mercè	54
Ibsen, Henrik	60
Janer Manila, Gabriel	138
Janer, Maria de la Pau	94
Jordana, C.A.	67
Lienas, Gemma	52
Llompарт, Josep M.	153
Llorca, Vicenç	56
Llorente, Teodor	59
Llull, Ramon	614
López-Picó, Josep M.	61
Lozano, Josep	55
Luján, Néstor	63
Manent, Albert	120
Manent, Marià	169
Maragall, Joan	321
Marçal, Maria Mercè	131
March, Ausiàs	352
Margarit, Joan	113
Marí, Antoni	97
Martí i Pol, Miquel	298
Martín, Andreu	76
Martorell, Joanot	394
Medina, Jaume	51
Mesquida, Biel	78
Mestres, Apel·les	74
Metge, Bernat	83
Milà i Fontanals, Manuel	98
Mira, Joan Francesc	155
Moix, Ramon/Moix, Terenci	138
Moncada, Jesús	160
Monsó, Imma	53
Monzó, Quim	257
Mora, Víctor	64
Muñoz Pujol, Josep M.	63
Muntaner, Ramon	52
Murià, Anna	61
Oliva, Salvador	57
Oliver, Joan	169
Oliver, Maria Antònia	110
Oller, Narcís	147
Ors, Eugeni d'	260
Pagès, Vicenç	60
Palau i Fabre, Josep	202
Palol, Miquel de	159
Pàmies, Sergi	77

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Pàmies, Teresa	53
Parcerisas, Francesc	101
Pedrolo, Manuel de	299
Perucho, Joan	220
Pessarrodona, Marta	78
Petrarca, Francesco	60
Pi de Cabanyes, Oriol	53
Piera, Josep	140
Soler, Frederic/Pitarra, Serafí	60
Pla, Josep	542
Pons, Josep Sebastià	78
Pont, Jaume	54
Porcel, Baltasar	256
Prat de la Riba, Enric	53
Puig i Ferrer, Joan	99
Puig, Valentí	84
Puigverd, Antoni	56
Quart, Pere/Joan Oliver	158
Riba, Carles	543
Riera Llorca, Vicenç	67
Riera, Carme	163
Riera, Miquel Àngel	108
Roca, Maria Mercè	88
Rodoreda, Mercè	388
Roig, Albert	51
Roig, Jaume	80
Roig, Montserrat	188
Roís de Corella, Joan	141
Romeu i Figueras, Josep	83
Rosselló-Pòrcel, Bartomeu	88
Rusiñol, Santiago	197
Ruyra, Joaquim	128
Sagarra, Josep M. de	307
Sala, Toni	54
Saladrigas, Robert	96
Sales, Joan	98
Salvà, Maria Antònia	55
Salvador, Carles	83
Salvador, Vicent	54
Salvat, Ricard	60
Salvat-Papasseit, Joan	218
Sampere, Màrius	61
Sant Jordi, Jordi de	55
Santaclàudia, J.N.	55
Sarsanedas, Jordi	182
Serra, Màrius	109
Serrahima, Maurici	65
Simó, Isabel-Clara	149
Sirera, Rodolf	151
Solà, Joan	110
Soldevila, Carles	106
Soldevila, Ferran	85
Solsona, Ramon	65
Sòria, Enric	64

Subirana, Jaume	86
Susanna, Àlex	62
Tasis, Rafael	67
Teixidor, Emili	103
Teixidor, Joan	50
Teixidor, Jordi	75
Artís-Gener, Avel·lí/Tisner	80
Torrent, Ferran	131
Torres, Estanislau	51
Torres, Màrius	74
Trabal, Francesc	87
Triadú, Joan	130
Turmeda, Anselm	52
Vallbona, Rafael	60
Valls, Joan	85
Vallverdú, Francesc	98
Vallverdú, Josep	125
Valor, Enric	74
Vázquez Montalbán, Manuel	101
Verdaguer, Jacint	623
Vidal Alcover, Jaume	125
Viladot, Guillem	74
Villalonga, Llorenç	224
Villangómez Llobet, Marià	74
Villatoro, Vicenç	87
Vinyoli, Joan	143
Xirinacs, Olga	93
Yxart, Josep	50

Taula 10.9 Autors literaris amb més línies en el Nou diccionari de la Literatura Catalana (NDLC).

Autor literari	# línies
Llull, Ramon	400
March, Ausiàs	300
Maragall, Joan	250
Verdaguer i Santaló, Jacint	250
Pere el Cerimoniós	200
Riba, Carles	200
Pla i Casadevall, Josep	200
Milà i Fontanals, Manuel	190
Carner, Josep	180
Foix, Josep Vicenç	170
Timoneda, Joan	170
Costa i Llobera, Miquel	170
Calvet, Agustí/Gaziel	165
Ors, Eugeni d'	160
Guimerà, Àngel	160
Fuster, Joan	160
Bertrana, Prudenci	150
Oller i Moragas, Narcís	150
Muntaner, Ramon	150
Puig i Ferrer, Joan	150

Salvat-Papasseit, Joan	150
Martorell, Joanot	150
Ruyra, Joaquim	150
Sagarra, Josep M.	150
Roís de Corella, Joan	150
Espriu, Salvador	150
Metge, Bernat	150
Fabra, Pompeu	150
Aguiló i Fuster, Marià	150
Ferrer, Vicent	150
Ferrater, Gabriel	150
Oliver, Joan/Pere Quart	140
Alcover i Maspons, Joan	140
Soldevila, Carles	140
Mestres, Apel.les	140
Riquer, Martí de	140
Albert i Paradís, Caterina/ Víctor Català	135
Alcover i Sureda, Antoni M.	128
Bofill i Mates, Jaume	125
Oliver, Miquel dels Sants	125
Molas i Batllori, Joaquim	120
Folch i Torres, Josep M.	120
Rodoreda, Mercè	120
Turmeda, Anselm	120
Rosselló-Pòrcel, Bartomeu	120
Castellet, Josep Maria	120
Manent, Marià	120
Garcia, Francesc Vicent	120
Rubió i Balaguer, Jordi	120
Alomar, Gabriel	115
Eiximenis, Francesc	110
Yxart, Josep	110
Capmany i de Montpalau, Antoni	110
Canals, Antoni	110
Vilanova, Arnau de	110
Porcel, Baltasar	110
Soldevila, Ferran	110
Coromines, Joan	110
Llorente i Olivares, Teodor	110
Andrés Estellés, Vicent	110
Soler, Frederic	109
Iglésies, Ignasi	105
Rusiñol i Prats, Santiago	105
Desclot, Bernat	100
Vilanova, Emili	100
Villalonga i Pons, Llorenç	100
Pedrolo, Manuel de	100
Roig, Jaume	100
Juan Arbó, Sebastià	100
Casellas, Raimon	100
Llor, Miquel	100
Rubió i Lluch, Antoni	100

Margarit i Pau, Joan	100
Bartra, Agustí	100
López-Picó, Josep Maria	100
Sant Jordi, Jordi	100
Moll i Casanovas, Francesc de Borja	100
Calders, Pere	100
Artís-Gener, Avel·lí	100
Ferrater Mora, Josep	100
Palau i Fabre, Josep	100
Brossa i Cuervo, Joan	100
Perucho, Joan	100
Vinyoli, Joan	100
Gimferrer, Pere	100
Martí i Pol, Miquel	100
Bonet, Blai	100
Moix, Terenci	100
Roig, Montserrat	100
Batllori, Miquel	100
Benet i Jornet, Josep M.	100
Ferraté, Joan	100

10.4 Annex 4. Tesis doctorals: títols, autors, directors i membres de tribunals

Taula 10.10 Tesis extretes de TESEO (ordre alfabètic d'autor)

Títol tesi	Autor	Any	Director	Uni.	Tri.
Estudi del teatre a Castelló de la plana: segle xx	Agut Clausell, F.	2002	Meseguer Pallares, L..	UJI	75
Les rondalles meravelloses i llegendes d'Enric Valor: estudi de les fonts i hermenèutica	Albero Poveda, J	2002	Balaguer Pascual, E.	UA	18
Poesia catalana de l'arxiu de Francesc Renart i Arus. Edició i comentari	Alegret Llorens, J	1976	Comas Pujol, A.	UB	37
El teatre representat a la ciutat de Palma des de l'any 1955 al 1970	Alomar Vanrell, M. M.	1999	Molas Batllori, J.	UB	99
Tirant lo blanc i Shakespeare: les fonts de 'Much ado about nothing'	Anyó Oliver, J.	2000	Teruel Pozas, M. Calvo Rigual, C.	UV	147
Contribució a la lectura de Jordi Sarsanedas	Ardolino, F.	2001	Molas Batllori, J.	UB	86
El poema en prosa a la literatura catalana des dels orígens fins al 1914	Arenas Sampera, P.	1994	Molas Batllori, J.	UB	90
Vida i obra del poeta Bartomeu Simon (1734-1817)	Armangue Herrero, J.	1993	Duran Grau, E.	UB	49
Mercè Rodoreda: el mite de la infantesa	Arnau Faidella, C.	1976	Molas Batllori, J.	UAB	103
Les poesies amb la rúbrica 'Mossèn Avinyó'	Arqués Corominas, R.	1992	Espadaler Poch, A. M.	UB	52
Francesc Ferrer: edició crítica estudi i glossari	Auferil Bea, J.	1987	Riquer Morera, M. de	UAB	46
Josep Carner i els orígens del noucentisme	Aulet Amela, J.	1988	Castellanos Vila, J.	UAB	29
La poesia cultista a catalunya: Josep Blanch	Ayats Pedregosa, L.	1999	Rossich Estrago, A.	UdG	127

Edició i estudi del 'Cançoner catalano-provençal' contingut en el manuscrit 129 de l'arxiu de la corona d'Aragó	Badia Pàmies, L.	1977	Riquer Morera, M. de	UAB	44
La poesia valenciana entre 1962 i 1974. El realisme històric	Balaguer Pascual, E.	1986	Alpera Leiva, L.	UA	9
Joan Teixidor, representant del 'grup universitari' poesia i crítica (1931-1951).	Balaguer Sancho, J. M.	1993	Castellanos Vila, J.	UAB	26
La poesia catalana de postguerra al País valencià (1939-1959)	Ballester Roca, J.	1990	Pérez Montaner, J.	UV	114
Fra Agustí Eura (1684-1763). Obra poètica (assaig d'edició crítica)	Balsobre Palacios, P.	1998	Rossich Estrago, A.	UdG	128
'Gertudis', de J. V. Foix. Anàlisi del simbolisme figuratiu	Barberà Ferré, M.	1999	Molas Batllori, J.	UB	100
Gènere i escriptura: l'obra de Caterina Albert i Víctor Català	Bartrina Martí, F.	1998	Sullà Àlvarez, E.	UAB	145
Les traduccions catalanes del 'Liber de moribus hominum et officiis nobilium super ludo scachorum' de Jacobus de Cessulis	Bataller Català, A.	2001	Hauf Valls, A.	UV	68
El teatre d'Adrià Gual (1891-1902)	Batlle Jordà, C.	1997	Castellanos Vila, J.	UAB	31
Rafel Jaume i la seva obra	Bauça Tugores, B.	1989	Díaz de Castro, F.	UIB	47
Joan Maragall i Josep Pijoan. Edició i estudi de l'epistolari	Blasco Bardas, A. M.	1990	Molas Batllori, J.	UAB	76
Aurora Bertrana vida i obra (1892-1974)	Bonnin Socias, C.	1999	Rosselló Bover, P.	UIB	125
Introducció a la lectura de la poesia de Joan Brossa	Bordons de Porrata-Doria, G.	1985	Molas Batllori, J.	UAB	79
J. Pous i Pagès. Antiindustrialisme i valors 'gentry'.	Bosch Castello, M. A.	1996	Molas Batllori, J.	UB	88
Evolució poètica de Guerau de Liost	Bou Maqueda, E.	1980	Molas Batllori, J.	UAB	102
Xavier Benguerel: epistolari de l'exili (1939/40-1955)	Busquets Grabulosa, L.	1990	Pla Arxé, R.	UB	119
Estudio historico-literario de Francisco J. Butinyà.	Butinyà Jiménez, J.	1978	Comas Pujol, A.	UB	38
L'obra de Pere March. Estudi i edició	Cabre Ollé, L.	1989	Badia Pàmies, L.	UAB	16
Epistolari Català del renaixement	Cahner Garcia, M. E.	1976	Comas Pujol, A.	UB	36
Literatura catalana i guerra civil: front cultural i plataformes d'actuació	Campillo Guajardo, M. A.	1992	Molas Batllori, J.	UAB	98
Recepció de Gabriele d'Annunzio a Catalunya	Camps Olivé, A.	1990	Castellanos Vila, J.	UAB	30
Literatura popular de los siglos XVIII y XIX en Valencia. (aproximación a partir de los pliegos de cordel existentes en las bibliotecas valencianas)	Cañada Solaz, R. J.	1993	Tordera Sáez, A.	UV	148
El debat pro i antifeminista a la literatura catalana medieval	Cantavella Chiva, R.	1986	Oleza Simó, J.	UV	109
La poesia de Joan Vinyoli	Carbó Aguilar, F.	1988	Salvador Liern, V.	UV	131
Investigacions sobre l'espill de Jaume Roig	Carré Pons, A.	1992	Badia Pàmies, L.	UB	12
El lèxic d'Antoni Canals	Casanova Herrero, E.	1980	Sanchís Guarner, M	UV	137
La teoria dels gèneres periodístics informatius i interretatius en l'obra de Josep Pla.	Casasús Guri, J. M.	1985	Gomis, L.	UAB	64
El costumisme en la prosa catalana del segle XIX	Cassany Cels, E.	1989	Molas Batllori, J.	UAB	84
Raimon Casellas i el modernisme	Castellanos Vila, J.	1981	Molas Batllori, J.	UAB	104
El teatro navideño catalán de técnica medieval	Cenoz del Aguila, G.	1976	Romeu Figueras, J.	UAB	123
Els pre-rafaelites anglo-catalans. Una literatura i uns símbols	Cerdà Surroca, Mdà	1979	Comas Pujol, A.	UB	40

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

D'Ausiàs March a Joan Roís de Corella. Documents per a la història de la literatura a la valència del s. Xv	Chiner Gimeno, J. J.	2001	Hauf Valls, A.	UV	67
Jacint Verdaguer, 'Barcelona'. Estudi i edició crítica	Codina Valls, F.	2002	Molas Batllori, J.	UB	96
Edició crítica de la poesia de Josep Carner publicada en llibre	Coll Llinàs, J.	1991	Molas Batllori, J.	UB	85
'Sant Francesc', de Jacint Verdaguer, un poema per a una vida	Cònsul Giribet, I.	1991	Molas Batllori, J.	UB	101
La influència de la Bíblia en l'obra de Salvador Espriu	Cornado Teixido, M. P.	1989	Molas Batllori, J.	UAB	77
València sota el règim franquista (1939-1951) instrumentalització, repressió i resistència cultural	Cortes Carreres, S.	1993	Ferrando Francés, A.	UV	55
Les primeres novel·les de Mercè Rodoreda (1932-1936).	Cortes Orts, C.	1998	Balaguer Pascual, E.	UA	19
La paratextualitat en la literatura catalana de postguerra (1940-1970)	Devis Arbona, A.	1995	Salvador Liern, V.	UV	132
El teatre hagiogràfic a Mallorca entorn del segle XVIII (1702-1864)	Diaz Villalonga, R.	1991	Alegret Llorens, J.	UIB	4
La construcció del cançoner d'Ausiàs March	Dilla Martínez, X.	1993	Oliver Coll, G.	UB	111
Josep Pin i Soler i la novel·la, 1869-1892. El cicle dels Garrigas	Domingo Clua, J. M.	1991	Molas Batllori, J.	UB	82
'La renaixença' i la seva activitat editorial	Duran Tort, C.	1998	Molas Batllori, J.	UB	95
El dietari de Joaquim Aierdi: estudi lingüístic i edició	Escartí Soriano, J. V.	1992	Ferrando Francés, A.	UV	53
Poesia popular catalana -no religiosa- del segle XVIII	Escobedo Abraham, J.	1992	Molas Batllori, J.	UB	81
Una poètica dels sentits. Josep Piera: poesia 1971-1991	Escrivà Vidal, M. J.	1999	Pérez Montaner, J.	UV	117
La imaginació compromesa. L'obra d'Agustí Bartra	Espinós Felipe, J.	1996	Balaguer Pascual, E.	UA	17
La nova narrativa il·lenca des de dins	Faner Coll, P.	1979	Comas Pujol, A.	UB	39
Antoni Pous, poeta i traductor	Farrés Puntí, R.	2001	Fontcuberta Gel, J.	UAB	56
La poesía de los pliegos sueltos catalanes (siglos XV y XVI). Diccionario y apuntes para un análisis sociológico	Fernández Vega, M.	2003	Gómez Moreno, Á.	UCM	63
John Milton i Josep M. Boix i Selva. Estudi comparatiu de la traducció d'un clàssic al català: 'Paradise lost' - 'el paradís perdut'.	Flotats Crispí, R.	1996	Golden Sean, V.	UAB	62
Teatre, guerra i revolució: Barcelona, 1936-1939	Foguet Boreu, F.	2001	Aulet Amela, J.	UAB	10
L'edició catalana i la censura franquista (1939-1962)	Gallofré Virgili, M.	1990	Molas Batllori, J.	UAB	80
La poesia castellanenca durant el franquisme: poètiques i cultures en una societat perifèrica (1939-1975)	Garcia Grau, M.	1992	Pérez Montaner, J.	UV	115
La 'Istoria de la passio' de Bernat Fenollar i Pere Martines i la 'Contemplacio a Jesus crucificat' de Bernat Fenollar i Joan Escrivà: estudi, edició i concordances	Garcia Sempere, M.	1996	Alemaný Ferrer, R.	UA	5
'Excursions y viatjes' (1887), de Jacint Verdaguer. Estudi i edició crítica, amb aportació de textos inèdits complementaris	Garolera Carbonell, N.	1989	Soberanas Lleó, A.	UB	142
Edició crítica del 'Llibre dels àngels' (1392) de Francesc Eiximenis	Gascon Uris, S.	1991	Badia Pàmies, L.	UAB	13
Proses de Gorkiano i Salvat-Papasseit	Gavaldà Roca, J. V.	1986	Talens Carmona, J.	UV	146

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

El teatre de Joan Oliver	Gibert Pujol, M	1995	Gallén Miret, E.	UB	58
Ausiàs March: entre el desig i la voluntat. De l'ètica de l'amor a la crisi espiritual	Gironés Trujillo, M	2003	Hauf Valls, A.	UV	69
Aportació al lèxic de Verdaguer	Gras Perfontan, M.	1994	Martí Castell, J.	UB	72
Els orígens ideològics i literaris de Josep Pla (1917-1925)	Gustà Martorell, M	1993	Molas Batllori, J.	UB	83
Les teories de la recepció literària: aplicació a l'estudi d'alguns models de narrativa curta en la literatura catalana	Guzman Pitarch, J. R.	1992	Salvador Liern, V.	UV	134
Les rondalles del cicle de l'espòs transformat	Janer Mulet, M.	1991	Mas Vives, J.	UIB	74
Manuel Milà i Fontanals, crític literari	Jorba Jorba, M.	1981	Molas Batllori, J.	UAB	105
Aproximació a l'obra narrativa de Joaquim Ruyra	Julià Capdevila, M. L.	1989	Molas Batllori, J.	UB	106
Lloreng Villalonga: teoria categoria i novel·les	Larios Aznar, J.	1985	Alegret Llorens, J.	UAB	1
Introducció a l'estudi d'Agustí Calvet, Gaziel (1887-1953)	Llanas Pont, M.	1992	Molas Batllori, J.	UAB	97
Maria-Mercé Marçal: obra poètica. Paraules. Temes. Pensament	Llorca Antolín, F.	2002	Ribera Llopis, J. M.	UB	122
El teatre a la ciutat d'Alacant (1691-1962)	Lloret Esquerdo, J.	1996	Pérez Montaner, J.	UV	118
La literatura infantil i juvenil en català. El lector model en la narrativa	Lluch Crespo, G.	1994	Salvador Liern, V.	UV	135
El 'libre de fortuna e prudència' de Bernat Metge: estudio de las fuentes literarias y edición crítica	Marco Artigas, M.	2003	Butinyà Jjiménez, J. (*)	UNED	22
Mistral i Llorente. Les relacions occitano-valencianes en la renaixença	Martí Adell, C.	1988	Simbor Roig, V.	UV	140
La traducció catalana medieval del 'commentarium in septem psalmos poenitentiales' d'Innocenci III. Edició i estudi	Martí Castelló, S.	1998	Renedo Puig, X.	UB	121
La tradició animalística en la literatura catalana medieval i els seus antecedents	Martín Pascual, L.	1994	Alemaný Ferrer, R.	UA	7
L'iberisme en la cultura catalana. Origen i formació d'una idea politico-cultural	Martínez Gil, V.	1996	Castellanos Vila, J.	UAB	27
La versió catalana de la 'Queste del saint graal': estudi i edició	Martínez Pérez, V.	1992	Alemaný Ferrer, R.	UA	6
La traducció catalana medieval de les tragèdies de Sèneca	Martínez Romero, T.	1991	Casanova Herrero, E.	UV	24
Les proses mitològiques de Joan Roís de Corella: estudi i edició	Martos Sánchez, J. L.	1998	Alemaný Ferrer, R.	UA	8
Els haikús de Josep Maria Junoy i Joan Salvat-Papasseit	Mas López, J.	2001	Barcardí Tomàs, M.	UAB	20
L'Assumpta valenciana. Edició crítica dels misteris de la seu de València i de la vila d'Elx, peces dramàtiques del segle XV	Massip Bonet, F.	1999	Romeu Figueras, J. (***)	URV	124
Cultura i literatura a Castelló de la Plana: Bernat Artola Tomas (1904-1958)	Meseguer Pallares, L. B.	1989	Pérez Montaner, J.	UV	116
Antoni Viladamar, història general de Catalunya, edició i estudi	Miralles Jordi, E.	2001	Duran Grau, E.	UB	50
La poesia de Francesc Fontanella: assaig d'edició crítica	Miró Vila, M.	1990	Molas Batllori, J.	UAB	78
'Aloma' (1936) de Mercè Rodoreda: estudio y edición crítica	Morán Arroyo, M. B.	2001	Molas Batllori, J.	UCM	107
Les paròdies dramàtiques de Frederic Soler i el teatre representat a Barcelona de 1859 a 1866.	Morell Montado, C.	1992	Alegret Llorens, J.	UIB	2

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Edició crítica de les lletres a tina d'Eugeni d'Ors	Murgades Barceló, J.	1992	Molas Batllori, J.	UAB	87
La prosa literària en l'obra de Josep Carner	Ortín Rull, M.	1992	Castellanos Vila, J.	UAB	34
Panorama de tendències de la novel·la catalana de postguerra. Quatre dècades de novel·la: 1940-1980.	Palau Verges, M.	1986	Vidal Alcover, J.	UB	149
Antoni Febrer i Cardona, un humanista il·lustrat a Menorca (1761-1841)	Paredes Baulida, M.	1989	Vidal Pérez, J. L.	UB	150
Repertori mètric de la poesia catalana medieval	Parramon Blasco, J.	1987	Riquer Morera, M. de	UB	45
'L'Spill' de Jaume Roig: edició crítica i estudi	Peirats Navarro, A.	2001	Hauf Valls, A.	UV	66
Libro y lectura en Barcelona, 1473-1600	Peña Díaz, M.	1996	Garcia Carcel, R.	UAB	60
Francesc Pujols i l'art del nou-cents	Peran Rafart, M.	1987	Marí Muñoz A.	UAB	71
Tirant lo Blanch. Edició crítica	Perera Parramon, J.	1995	Rafel Fontanals, J.	UB	120
Tradicció i modernitat de la poesia de Gabriel Ferrater	Perpinyà Filella, N.	1988	Bou Maqueda, E.	UB	21
L'imaginari de 'Cementiri de Sinera' de Salvador Espriu	Pijoan Picas, M.	1989	Cerdà Massó, R.	UB	35
'Pàtria' de Jacint Verdaguer. Edició crítica	Piñol Torrens, R.	1991	Molas Batllori, J.	UAB	94
La narrativa valenciana dels setanta	Piquer Vidal, A.	1992	Salvador Liern, V.	UV	133
Bases estètiques i dramàtiques de la poesia escènica de Joan Brossa	Planas Sanchez, E.	1994	Salvat Ferré, R.	UB	136
Els poetes insulars de postguerra (quatre veus del grup dels anys 50).	Pons Jaume, M.	1992	Rosselló Bover, P.	UB	126
Ideologia i cultura a la Mallorca d'entre els dos segles (1886-1905). El grup regeneracionista de 'La Almudaina'	Pons Pons, D.	1996	Molas Batllori, J.	UB	108
El exemplum en los sermones de San Vicente Ferrer	Prieto Hernández, Z.	1988	Fradejas Lebrero, J.	UNED	57
Joan Sales. La responsabilitat del supervivent	Puimedon Monclús, P.	1995	Molas Batllori, J.	UB	89
L'obra de Jacme March. Edició i estudi	Pujol Gómez, J.	1989	Badia Pàmies, L.	UAB	15
Cultura literària en Tortosa (siglos XVI y XVII)	Querol Coll, E.	2003	Solervicens Bo, J.	UAB	144
Nicolau Maria Rubio i Tuduri (1891-1981): literatura i pensament	Quintana Petrus, J. M.	2000	Castellanos Vila, J.	UAB	33
Estudi i edició de l'"Elogi de la paraula' i l'"Elogi de la poesia' de Joan Maragall	Quintana Trias, L.	1992	Molas Batllori, J.	UAB	91
Aproximación teórica o fenómeno antológico desde a perspectiva do espacio: as antoloxías de poesía en Galicia e Cataluña	Rábade Villar, M. C.	2003	Cabo Aseguinolaza, F.	USC	23
Dona i literatura en els anys trenta: la narrativa de les escriptores catalanes fins a la guerra civil	Real Mercadal, N.	2003	Castellanos Vila, J.	UAB	25
Edició i estudi del 'Tractat de luxúria' del 'Terc del cristià' de Francesc Eiximenis	Renedo Puig, X.	1992	Badia Pàmies, L.	UAB	14
Estudio de las versiones castellana y catalana de 'El conde Partinuplés'. Hacia una hipótesis de filiación de las ediciones conservadas de los siglos XV y XVI	Requena Pineda, S.	1996	Sirera Turó, J. L.	UV	141
Jaume Collell i la renaixença	Requesens Piquer, J.	1991	Soberanas Lleó, A.	UB	143
La traducció catalana del text llatí medieval del XIII 'Vita beati honorati'. Estudi i edició	Resurrección Ros, H.	2003	Correll Vicent, J	UV	43
Narrativa balear (1840-1980)	Ribera Llopis, J. M.	1984	Zamora Vicente, A.	UCM	151
La recepció d'Alphonse Daudet en llengua catalana. Traduccions en volum	Ribes de Dios, A.	2002	Giné Janer, M. (**)	UdL	61

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

L obra de Salvador Galmes i Sanxo (1876-1951).	Rosselló Bover, P.	1986	Alegret Llorens, J.	UIB	3
L'obra dramàtica de Manuel de Pedrolo	Rossello Ivars, R. X.	1995	Simbor Roig, V.	UV	139
El 'Llibre de contemplació en Déu' de Ramon Llull: (els orígens de l'art lul·liana)	Rubio Albarracín, J. E.	1996	Hauf Valls, A.	UV	65
Anàlisi crítica d'ofrena (poesia) de Josep Carner	Sala Lleal, J.	1996	Oliva Llinàs, S.	UdG	110
La cultura catalana: entre la clandestinitat i la represa pública. Barcelona 1939-1951	Samsó Llenas, J.	1992	Gallén Miret, E.	UB	59
Carles Soldevila, l'intel·lectual i l'escriptor (1911-1936)	Santamaria Roig, N.	2000	Castellanos Vila, J.	UAB	32
Els textos teatrals sobre la vida pública de Jesucrist al manuscrit Llabrés (segle XVI)	Santandreu Brunet, P. J.	2002	Mas Vives J.	UIB	73
Pau Puig. Edició de l'obra catalana	Serra Mila, M. R.	1996	Rossich Estrago, A.	UAB	129
Carles Salvador i Gimeno: escriptor i gramàtic	Simbor Roig, V.	1980	Sanchís Guarnier, M	UV	138
Edició crítica i estudi del 'Llibre d'amic e amat' de Ramon Llull	Soler Llopart, A.	1990	Badia Pàmies, L.	UB	11
Estudio lingüístico de los liturgicimos en la literatura valenciana	Soler Merenciano, A.	1988	Otón Sobrino, E.	UV	113
Cristòfor Despuig i el col·loqui durant el renaixement. (de Joan Roís de Corella a Marc Antoni de Camos, passant per Joan Lluís Vives)	Solervicens Bo, J.	1992	Duran Grau, E.	UB	48
Josep Carner des de Bèlgica 1945-1970 : edició i estudi de la correspondència de Josep Carner i Emilie Noulet amb Marià Manent i Albert Manent Manent	Subirana Ortín, J.	1998	Oller Rovira, D.	UAB	112
Contribució a l'estudi del poema 'Nabi' de Josep Carner	Subiras Pugibet, M.	1995	Molas Batllori, J.	UB	92
La poesia de Carles Riba (1935-1946)	Sullà Àlvarez, E.	1987	Molas Batllori, J.	UAB	93
'La punyalada' de Marià Vayreda	Tayadella Oller, A.	1988	Molas Batllori, J.	UB	42
El poeta catalán Jaime Agelet y Garriga	Terrades Compte, M.	1981	Rubio García, L.	UM	130
Il·lustracions dels comtats de Rosselló, Cerdanya i Conflent de Francesc Comte. Estudi i edició	Tres Arnal, J.	1992	Duran Grau, E.	UB	51
El surrealisme a Catalunya: la tècnica literària de J. V. Foix	Tricas Preckler, M.	1979	Comas Pujol, A.	UB	41
Los gozos marianos de la región valenciana	Utrilla García, T.	1992	Ferrando Francés, A.	UV	54
La literatura catalana de postguerra i l'existencialisme (1945-1968)	Vall Solaz, F. X.	1990	Castellanos Vila, J.	UAB	28
Influències dels contes populars en la literatura infantil y juvenil catalana actual	Valriu Llinàs, C.	1991	Janer Manila, G.	UIB	70
(*) Tutoria: Pérez Priego, M. A. (**) Tutoria: González Martínez, D. (***) Tutoria: Sunyer, Magí					

Taula 10.11 Tesis extretes de TESEO (ordre alfabètic de director)

Títol tesi	Autor	Any	Director	Uni.	Tri.
El teatre hagiogràfic a Mallorca entorn del segle XVIII (1702-1864)	Diaz Villalonga, R.	1991	Alegret Llorens, J.	UIB	4

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Llorenç Villalonga: teoria categoria i novel·les	Larios Aznar, J.	1985	Alegret Llorens, J.	UAB	1
Les paròdies dramàtiques de Frederic Soler i el teatre representat a Barcelona de 1859 a 1866.	Morell Montado, C.	1992	Alegret Llorens, J.	UIB	2
L'obra de Salvador Galmes i Sanxo (1876-1951).	Rosselló Bover, P.	1986	Alegret Llorens, J.	UIB	3
La 'Istoria de la passio' de Bernat Fenollar i Pere Martines i la 'Contemplacio a Jesus crucificat' de Bernat Fenollar i Joan Escrivà: estudi, edició i concordances	Garcia Sempere, M.	1996	Alemaný Ferrer, R.	UA	5
La tradició animalística en la literatura catalana medieval i els seus antecedents	Martín Pascual, L.	1994	Alemaný Ferrer, R.	UA	7
La versió catalana de la 'Queste del saint graal': estudi i edició	Martínez Pérez, V.	1992	Alemaný Ferrer, R.	UA	6
Les proses mitològiques de Joan Roís de Corella: estudi i edició	Martos Sánchez, J. L.	1998	Alemaný Ferrer, R.	UA	8
La poesia valenciana entre 1962 i 1974. El realisme històric	Balaguer Pascual, E.	1986	Alpera Leiva, L.	UA	9
Teatre, guerra i revolució: Barcelona, 1936-1939	Foguet Boreu, F.	2001	Aulet Amela, J.	UAB	10
L'obra de Pere March. Estudi i edició	Cabrè Ollé, L.	1989	Badia Pàmies, L.	UAB	16
Investigacions sobre l'espill de Jaume Roig	Carré Pons, A.	1992	Badia Pàmies, L.	UB	12
Edició crítica del 'Llibre dels àngels' (1392) de Francesc Eiximenis	Gascon Uris, S.	1991	Badia Pàmies, L.	UAB	13
L'obra de Jacme March. Edició i estudi	Pujol Gómez, J.	1989	Badia Pàmies, L.	UAB	15
Edició i estudi del 'Tractat de lúxuria' del 'Terc del crestaia' de Francesc Eiximenis	Renedo Puig, X.	1992	Badia Pàmies, L.	UAB	14
Edició crítica i estudi del 'Llibre d'amic e amat' de Ramon Llull	Soler Llopart, A.	1990	Badia Pàmies, L.	UB	11
Les rondalles meravelloses i llegendes d'Enric Valor: estudi de les fonts i hermenèutica	Albero Poveda, J	2002	Balaguer Pascual, E.	UA	18
Les primeres novel·les de Mercè Rodoreda (1932-1936).	Cortes Orts, C.	1998	Balaguer Pascual, E.	UA	19
La imaginació compromesa. L'obra d'Agusti Bartra	Espinós Felipe, J.	1996	Balaguer Pascual, E.	UA	17
Els haikús de Josep Maria Junoy i Joan Salvat-Papasseit	Mas López, J.	2001	Barcardí Tomàs, M.	UAB	20
Tradició i modernitat de la poesia de Gabriel Ferrater	Perpinyà Filella, N.	1988	Bou Maqueda, E.	UB	21
El 'libre de fortuna e prudència' de Bernat Metge: estudio de las fuentes literarias y edición crítica	Marco Artigas, M.	2003	Butinyà Jjiménez, J. (*)	UNED	22
Aproximación teórica o fenómeno antológico desde a perspectiva do espacio: as antoloxías de poesía en Galicia e Cataluña	Rábade Villar, M. C.	2003	Cabo Aseguinolaza, F.	USC	23
La traducció catalana medieval de les tragèdies de Sèneca	Martínez Romero, T.	1991	Casanova Herrero, E.	UV	24
Josep Carner i els orígens del noucentisme	Aulet Amela, J.	1988	Castellanos Vila, J.	UAB	29
Joan Teixidor, representant del 'grup universitari' poesia i crítica (1931-1951).	Balaguer Sancho, J. M.	1993	Castellanos Vila, J.	UAB	26
El teatre d'Adrià Gual (1891-1902)	Batlle Jordà, C.	1997	Castellanos Vila, J.	UAB	31
Recepció de Gabriele d'Annunzio a Catalunya	Camps Olivé, A.	1990	Castellanos Vila, J.	UAB	30
L'iberisme en la cultura catalana. Origen i formació d'una idea polític-cultural	Martínez Gil, V.	1996	Castellanos Vila, J.	UAB	27
La prosa literària en l'obra de Josep Carner	Ortín Rull, M.	1992	Castellanos Vila, J.	UAB	34
Nicolau Maria Rubio i Tuduri (1891-1981): literatura i pensament	Quintana Petrus, J. M.	2000	Castellanos Vila, J.	UAB	33

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Dona i literatura en els anys trenta: la narrativa de les escriptores catalanes fins a la guerra civil	Real Mercadal, N.	2003	Castellanos Vila, J.	UAB	25
Carles Soldevila, l'intel·lectual i l'escriptor (1911-1936)	Santamaria Roig, N.	2000	Castellanos Vila, J.	UAB	32
La literatura catalana de postguerra i l'existencialisme (1945-1968)	Vall Solaz, F. X.	1990	Castellanos Vila, J.	UAB	28
L'imaginari de 'Cementiri de Sibera' de Salvador Espriu	Pijoan Picas, M.	1989	Cerdà Massó, R.	UB	35
Poesia catalana de l'arxiu de Francesc Renart i Arus. Edició i comentari	Alegret Llorens, J	1976	Comas Pujol, A.	UB	37
Estudio histórico-literario de Francisco J. Butinya.	Butinyà Jiménez, J.	1978	Comas Pujol, A.	UB	38
Epistolari Catala del renaixement	Cahner Garcia, M. E.	1976	Comas Pujol, A.	UB	36
Els pre-rafaelites anglo-catalans. Una literatura i uns símbols	Cerdà Surroca, Mdà	1979	Comas Pujol, A.	UB	40
La nova narrativa illenca des de dins	Faner Coll, P.	1979	Comas Pujol, A.	UB	39
El surrealisme a Catalunya: la tècnica literària de J. V. Foix	Tricas Preckler, M.	1979	Comas Pujol, A.	UB	41
La traducció catalana del text llatí medieval del XIII 'Vita beati honorati'. Estudi i edició	Resurrección Ros, H.	2003	Correll Vicent, J	UV	43
Rafel jaume i la seva obra	Bauça Tugores, B.	1989	Díaz de Castro, F.	UIB	47
Vida i obra del poeta Bartomeu Simon (1734-1817)	Armangue Herrero, J.	1993	Duran Grau, E.	UB	49
Antoni Viladamor, història general de Catalunya, edició i estudi	Miralles Jordi, E.	2001	Duran Grau, E.	UB	50
Cristòfor Despuig i el col·loqui durant el renaixement. (de Joan Rois de Corella a Marc Antoni de Camos, passant per Joan Lluís Vives)	Solervicens Bo, J.	1992	Duran Grau, E.	UB	48
Il·lustracions dels comtats de Rossello, Cerdanya i Conflent de Francesc Comte. Estudi i edició	Tres Arnal, J.	1992	Duran Grau, E.	UB	51
Les poesies amb la rúbrica 'Mossèn Avinyó'	Arqués Corominas, R.	1992	Espadaler Poch, A. M.	UB	52
València sota el regim franquista (1939-1951) instrumentalització, repressió i resistència cultural	Cortes Carreres, S.	1993	Ferrando Francés, A.	UV	55
El dietari de Joaquim Aierdi: estudi lingüístic i edició	Escartí Soriano, J. V.	1992	Ferrando Francés, A.	UV	53
Los gozos marianos de la región valenciana	Utrilla García, T.	1992	Ferrando Francés, A.	UV	54
Antoni Pous, poeta i traductor	Farrés Puntí, R.	2001	Fontcuberta Gel, J	UAB	56
El exemplum en los sermones de San Vicente Ferrer	Prieto Hernández, Z.	1988	Fradejas Lebrero, J.	UNED	57
El teatre de Joan Oliver	Gibert Pujol, M	1995	Gallén Miret, E.	UB	58
La cultura catalana: entre la clandestinitat i la represa pública. Barcelona 1939-1951	Samso Llenas, J.	1992	Gallén Miret, E.	UB	59
Libro y lectura en Barcelona, 1473-1600	Peña Díaz, M.	1996	Garcia Carcel, R.	UAB	60
La recepció d'Alphonse Daudet en llengua catalana. Traduccions en volum	Ribes de Dios, A.	2002	Giné Janer, M. (**)	UdL	61
John Milton i Josep M. Boix i Selva. Estudi comparatiu de la traducció d'un clàssic al català: 'Paradise lost' - 'el paradís perdut'.	Flotats Crispi, R.	1996	Golden Sean, V.	UAB	62
La poesía de los pliegos sueltos catalanes (siglos XV y XVI). Diccionario y apuntes para un análisis sociológico	Fernández Vega, M.	2003	Gómez Moreno, Á.	UCM	63
La teoria dels gèneres periodístics informatius i interretatius en l'obra de Josep Pla.	Casasús Guri, J. M.	1985	Gomis, L.	UAB	64

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Les traduccions catalanes del 'Liber de moribus hominum et officiis nobilium super ludo scachorum' de Jacobus de Cessulis	Bataller Català, A.	2001	Hauf Valls, A.	UV	68
D'Ausiàs March a Joan Roís de Corella. Documents per a la història de la literatura a la valència del s. Xv	Chiner Gimeno, J. J.	2001	Hauf Valls, A.	UV	67
Ausiàs March: entre el desig i la voluntat. De l'ètica de l'amor a la crisi espiritual	Gironés Trujillo, M	2003	Hauf Valls, A.	UV	69
'L'Spill' de Jaume Roig: edició crítica i estudi	Peirats Navarro, A.	2001	Hauf Valls, A.	UV	66
El 'Llibre de contemplació en Déu' de Ramon Llull: (els orígens de l'art lul·liana)	Rubio Albarracín, J. E.	1996	Hauf Valls, A.	UV	65
Influències dels contes populars en la literatura infantil i juvenil catalana actual	Valriu Llinàs, C.	1991	Janer Manila, G.	UIB	70
Francesc Pujols i l'art del nou-cents	Peran Rafart, M.	1987	Marí Muñoz A.	UAB	71
Aportació al lèxic de Verdaguer	Gras Perfontan, M.	1994	Martí Castell, J.	UB	72
Els textos teatrals sobre la vida pública de Jesucrist al manuscrit Llabrés (segle XVI)	Santandreu Brunet, P. J.	2002	Mas Vives J.	UIB	73
Les rondalles del cicle de l'espòs transformat	Janer Mulet, M.	1991	Mas Vives, J.	UIB	74
Estudi del teatre a Castelló de la plana: segle xx	Agut Clausell, F.	2002	Meseguer Pallares, L..	UJI	75
El teatre representant a la ciutat de Palma des de l'any 1955 al 1970	Alomar Vanrell, M. M.	1999	Molas Batllori, J.	UB	99
Contribució a la lectura de Jordi Sarsanedas	Ardolino, F.	2001	Molas Batllori, J.	UB	86
El poema en prosa a la literatura catalana des dels orígens fins al 1914	Arenas Sampera, P.	1994	Molas Batllori, J.	UB	90
Mercè Rodoreda: el mite de la infantesa	Arnau Faidella, C.	1976	Molas Batllori, J.	UAB	103
'Gertudis', de J. V. Foix. Anàlisi del simbolisme figuratiu	Barberà Ferré, M.	1999	Molas Batllori, J.	UB	100
Joan Maragall i Josep Pijoan. Edició i estudi de l'epistolari	Blasco Bardas, A. M.	1990	Molas Batllori, J.	UAB	76
Introducció a la lectura de la poesia de Joan Brossa	Bordons de Porrata-Doria, G.	1985	Molas Batllori, J.	UAB	79
J. Pous i Pagès. Antiindustrialisme i valors 'gentry'.	Bosch Castello, Maria dels Angels	1996	Molas Batllori, J.	UB	88
Evolució poètica de Guerau de Liost	Bou Maqueda, E.	1980	Molas Batllori, J.	UAB	102
Literatura catalana i guerra civil: front cultural i plataformes d'actuació	Campillo Guajardo, M. A.	1992	Molas Batllori, J.	UAB	98
El costumisme en la prosa catalana del segle XIX	Cassany Cels, E.	1989	Molas Batllori, J.	UAB	84
Raimon Casellas i el modernisme	Castellanos Vila, J.	1981	Molas Batllori, J.	UAB	104
Jacint Verdaguer, 'Barcelona'. Estudi i edició crítica	Codina Valls, F.	2002	Molas Batllori, J.	UB	96
Edició crítica de la poesia de Josep Carner publicada en llibre	Coll Llinàs, J.	1991	Molas Batllori, J.	UB	85
'Sant fransesc', de Jacint Verdaguer, un poema per a una vida	Cònsul Giribet, I.	1991	Molas Batllori, J.	UB	101
La influència de la Bíblia en l'obra de Salvador Espriu	Cornado Teixido, M. P.	1989	Molas Batllori, J.	UAB	77
Josep Pin i Soler i la novel·la, 1869-1892. El cicle dels Garrigas	Domingo Clua, J. M.	1991	Molas Batllori, J.	UB	82
'La renaixença' i la seva activitat editorial	Duran Tort, C.	1998	Molas Batllori, J.	UB	95
Poesia popular catalana -no religiosa- del segle XVIII	Escobedo Abraham, J.	1992	Molas Batllori, J.	UB	81
L'edició catalana i la censura franquista (1939-1962)	Gallofré Virgili, M.	1990	Molas Batllori, J.	UAB	80
Els orígens ideològics i literaris de Josep Pla (1917-1925)	Gusta Martorell, M	1993	Molas Batllori, J.	UB	83
Manuel Milà i Fontanals, crític literari	Jorba Jorba, M.	1981	Molas Batllori, J.	UAB	105

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Aproximació a l'obra narrativa de Joaquim Ruyra	Julià Capdevila, M. L.	1989	Molas Batllori, J.	UB	106
Introducció a l'estudi d'Agustí Calvet, Gaziel (1887-1953)	Llanas Pont, M.	1992	Molas Batllori, J.	UAB	97
La poesia de Francesc Fontanella: assaig d'edició crítica	Miró Vila, M.	1990	Molas Batllori, J.	UAB	78
'Aloma' (1936) de Mercè Rodoreda: estudio y edición crítica	Morán Arroyo, M. B.	2001	Molas Batllori, J.	UCM	107
Edició crítica de les lletres a tina d'Eugeni d'Ors	Murgades Barceló, J.	1992	Molas Batllori, J.	UAB	87
'Pàtria' de Jacint Verdaguer. Edició crítica	Piñol Torrens, R.	1991	Molas Batllori, J.	UAB	94
Ideologia i cultura a la Mallorca d'entre els dos segles (1886-1905). El grup regeneracionista de 'La Almudaina'	Pons Pons, D.	1996	Molas Batllori, J.	UB	108
Joan Sales. La responsabilitat del supervivent	Puimedon Monclús, P.	1995	Molas Batllori, J.	UB	89
Estudi i edició de l'Elogi de la paraula' i l'Elogi de la poesia' de Joan Maragall	Quintana Trias, L.	1992	Molas Batllori, J.	UAB	91
Contribució a l'estudi del poema 'Nabi' de Josep Carner	Subiras Pugibet, M.	1995	Molas Batllori, J.	UB	92
La poesia de Carles Riba (1935-1946)	Sullà Alvarez, E.	1987	Molas Batllori, J.	UAB	93
'La punyalada' de Marià Vayreda	Tayadella Oller, A.	1988	Molas Batllori, J.	UB	42
El debat pro i antifeminista a la literatura catalana medieval	Cantavella Chiva ,R.	1986	Oleza Simó, J.	UV	109
Anàlisi crítica d'ofrena (poesia) de Josep Carner	Sala Lleal, J.	1996	Oliva Llinàs, S.	UdG	110
La construcció del cançoner d'Ausiàs March	Dilla Martínez, X.	1993	Oliver Coll, G.	UB	111
Josep Carner des de Bèlgica 1945-1970 : edició i estudi de la correspondència de Josep Carner i Emilie Noulet amb Marià Manent i Albert Manent Manent	Subirana Ortín, J.	1998	Oller Rovira, D.	UAB	112
Estudio lingüístico de los liturgicismos en la literatura valenciana	Soler Merenciano, A.	1988	Otón Sobrino, E.	UV	113
La poesia catalana de postguerra al País valencià (1939-1959)	Ballester Roca, J.	1990	Pérez Montaner, J.	UV	114
Una poètica dels sentits. Josep Piera: poesia 1971-1991	Escrivà Vidal. M. J.	1999	Pérez Montaner, J.	UV	117
La poesia castellanenca durant el franquisme: poètiques i cultures en una societat perifèrica (1939-1975)	Garcia Grau, M.	1992	Pérez Montaner, J.	UV	115
El teatre a la ciutat d'Alacant (1691-1962)	Lloret Esquerdo, J.	1996	Pérez Montaner, J.	UV	118
Cultura i literatura a Castelló de la Plana: Bernat Artola Tomas (1904-1958)	Meseguer Pallares, L. B.	1989	Pérez Montaner, J.	UV	116
Xavier Benguerel: epistolari de l'exili (1939/40-1955)	Busquets Grabulosa, L.	1990	Pla Arxé, R.	UB	119
Tirant lo Blanch. Edició crítica	Perera Parramon, J.	1995	Rafel Fontanals, J.	UB	120
La traducció catalana medieval del 'commentarium in septem psalmos poenitentiales' d'Innocenci III. Edició i estudi	Martí Castelló, S.	1998	Renedo Puig, X.	UB	121
Maria-Mercé Marçal: obra poètica. Paraules. Temes. Pensament	Llorca Antolín, F.	2002	Ribera Llopis, J. M.	UB	122
Francesc Ferrer: edició crítica estudi i glossari	Auferil Bea, J.	1987	Riquer Morera, M. de	UAB	46
Edició i estudi del 'Cançoner catalano-provençal' contingut en el manuscrit 129 de l'arxiu de la corona d'Aragó	Badia Pàmies, L.	1977	Riquer Morera, M. de	UAB	44
Repertori mètric de la poesia catalana medieval	Parramon Blasco, J.	1987	Riquer Morera, M. de	UB	45
El teatro navideño catalán de técnica medieval	Cenoz del Aguila, G.	1976	Romeu Figueras, J.	UAB	123

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

L'Assumpta valenciana. Edició crítica dels misteris de la seu de valència i de la vila d'Elx, peces dramàtiques del segle XV	Massip Bonet, F.	1999	Romeu Figueras, J. (***)	URV	124
Aurora Bertrana vida i obra (1892-1974)	Bonnin Socias, C,	1999	Rosselló Bover, P.	UIB	125
Els poetes insulars de postguerra (quatre veus del grup dels anys 50).	Pons Jaume, M.	1992	Rosselló Bover, P.	UB	126
La poesia cultista a catalunya: Josep Blanch	Ayats Pedregosa, L.	1999	Rossich Estrago, A.	UdG	127
Fra Agustí Eura (1684-1763). Obra poètica (assaig d'edició crítica)	Balsalobre Palacios, P.	1998	Rossich Estrago, A.	UdG	128
Pau puig. Edició de l'obra catalana	Serra Mila, M. R.	1996	Rossich Estrago, A.	UAB	129
El poeta catalán Jaime Agelet y Garriga	Terrades Compte, M.	1981	Rubio García, L.	UM	130
La poesia de Joan Vinyolí	Carbó Aguilar, F.	1988	Salvador Liern, V.	UV	131
La paratextualitat en la literatura catalana de postguerra (1940-1970)	Devis Arbona, A.	1995	Salvador Liern, V.	UV	132
Les teories de la recepció literària: aplicació a l'estudi d'alguns models de narrativa curta en la literatura catalana	Guzman Pitarch, J. R.	1992	Salvador Liern, V.	UV	134
La literatura infantil i juvenil en català. El lector model en la narrativa	Lluch Crespo, G.	1994	Salvador Liern, V.	UV	135
La narrativa valenciana dels setanta	Piquer Vidal, A.	1992	Salvador Liern, V.	UV	133
Bases estètiques i dramàtiques de la poesia escènica de Joan Brossa	Planas Sánchez, E.	1994	Salvat Ferré, R.	UB	136
El lèxic d'Antoni Canals	Casanova Herrero, E.	1980	Sanchís Guarner, M	UV	137
Carles Salvador i Gimeno: escriptor i gramàtic	Simbor Roig, V.	1980	Sanchís Guarner, M	UV	138
Mistral i Llorente. Les relacions occitano-valencianes en la renaixença	Martí Adell, C.	1988	Simbor Roig, V.	UV	140
L'obra dramàtica de Manuel de Pedrolo	Rossello Ivars, R. X.	1995	Simbor Roig, V.	UV	139
Estudio de las versiones castellana y catalana de 'El conde Partinuplés'. Hacia una hipótesis de filiación de las ediciones conservadas de los siglos XV y XVI	Requena Pineda, S.	1996	Sirera Turó, J. L.	UV	141
'Excursions y viatjes' (1887), de Jacint Verdaguer. Estudi i edició crítica, amb aportació de textos inèdits complementaris	Garolera Carbonell, N.	1989	Soberanas Lleó, A.	UB	142
Jaume Collell i la renaixença	Requesens Piquer, J.	1991	Soberanas Lleó, A.	UB	143
Cultura literaria en Tortosa (siglos XVI y XVII)	Querol Coll, E.	2003	Solervicens Bo, J.	UAB	144
Gènere i escriptura: l'obra de Caterina Albert i Víctor Català	Bartrina Martí, F.	1998	Sullà Àlvarez, E.	UAB	145
Proses de Gorkiano i Salvat-Papasseit	Gavaldà Roca, J. V.	1986	Talens Carmona, J.	UV	146
Tirant lo blanc i Shakespeare: les fonts de 'Much ado about nothing'	Anyó Oliver, J.	2000	Teruel Pozas, M. Calvo Rigual, C.	UV	147
Literatura popular de los siglos XVIII y XIX en Valencia. (aproximación a partir de los pliegos de cordel existentes en las bibliotecas valencianas)	Cañada Solaz, R. J.	1993	Tordera Sàez, A.	UV	148
Panorama de tendències de la novel·la catalana de postguerra. Quatre dècades de novel·la: 1940-1980.	Palau Verges, M.	1986	Vidal Alcover, J.	UB	149
Antoni Febrer i Cardona, un humanista il·lustrat a Menorca (1761-1841)	Paredes Baulida, M.	1989	Vidal Pérez, J. L.	UB	150
Narrativa balear (1840-1980)	Ribera Llopis, J. M.	1984	Zamora Vicente, A.	UCM	151
(*) Tutoria: Pérez Priego, M. A. (**) Tutoria: González Martínez, D. (***) Tutoria: Sunyer, Magí					

Taula 10.12 Tesis extretes de TESEO (ordre cronològic)

Títol tesi	Autor	Any	Director	Uni.	Tri.
Poesia catalana de l'arxiu de Francesc Renart i Arus. Edició i comentari	Alegret Llorens, J.	1976	Comas Pujol, A.	UB	37
Mercè Rodoreda: el mite de la infantesa	Arnau Faidella, C.	1976	Molas Batllori, J.	UAB	103
Epistolari Català del renaixement	Cahner Garcia, M. E.	1976	Comas Pujol, A.	UB	36
El teatro navideño catalán de técnica medieval	Cenoz del Aguila, G.	1976	Romeu Figueras, J.	UAB	123
Edició i estudi del 'Cançoner catalano-provençal' contingut en el manuscrit 129 de l'arxiu de la corona d'Aragó	Badia Pàmies, L.	1977	Riquer Morera, M. de	UAB	44
Estudio histórico-literario de Francisco J. Butinya.	Butinya Jiménez, J.	1978	Comas Pujol, A.	UB	38
Els pre-rafaelites anglo-catalans. Una literatura i uns símbols	Cerdà Surroca, Mdà	1979	Comas Pujol, A.	UB	40
La nova narrativa illenca des de dins	Faner Coll, P.	1979	Comas Pujol, A.	UB	39
El surrealisme a Catalunya: la tècnica literària de J. V. Foix	Tricas Preckler, M.	1979	Comas Pujol, A.	UB	41
Evolució poètica de Guerau de Liost	Bou Maqueda, E.	1980	Molas Batllori, J.	UAB	102
El lèxic d'Antoni Canals	Casanova Herrero, E.	1980	Sanchís Guarner, M	UV	137
Carles Salvador i Gimeno: escriptor i gramàtic	Simbor Roig, V.	1980	Sanchís Guarner, M	UV	138
Raimon Casellas i el modernisme	Castellanos Vila, J.	1981	Molas Batllori, J.	UAB	104
Manuel Milà i Fontanals, crític literari	Jorba Jorba, M.	1981	Molas Batllori, J.	UAB	105
El poeta catalán Jaime Agelet y Garriga	Terrades Compte, M.	1981	Rubio García, L.	UM	130
Narrativa balear (1840-1980)	Ribera Llopis, J. M.	1984	Zamora Vicente, A.	UCM	151
Introducció a la lectura de la poesia de Joan Brossa	Bordons de Porrata-Doria, G.	1985	Molas Batllori, J.	UAB	79
La teoria dels gèneres periodístics informatius i interretatius en l'obra de Josep Pla.	Casasús Guri, J. M.	1985	Gomis, L.	UAB	64
Llorenç Villalonga: teoria categoria i novel·les	Larios Aznar, J.	1985	Alegret Llorens, J.	UAB	1
La poesia valenciana entre 1962 i 1974. El realisme històric	Balaguer Pascual, E.	1986	Alpera Leiva, L.	UA	9
El debat pro i antifeminista a la literatura catalana medieval	Cantavella Chiva ,R.	1986	Oleza Simó, J.	UV	109
Proses de Gorkiano i Salvat-Papasseit	Gavaldà Roca, J. V.	1986	Talens Carmona, J.	UV	146
Panorama de tendències de la novel·la catalana de postguerra. Quatre dècades de novel·la: 1940-1980.	Palau Verges, M.	1986	Vidal Alcover, J.	UB	149
L'obra de Salvador Galmes i Sanxo (1876-1951).	Roselló Bover, P.	1986	Alegret Llorens, J.	UIB	3
Francesc Ferrer: edició crítica estudi i glossari	Auferil Bea, J.	1987	Riquer Morera, M. de	UAB	46
Repertori mètric de la poesia catalana medieval	Parramon Blasco, J.	1987	Riquer Morera, M. de	UB	45
Francesc Pujols i l'art del nou-cents	Peran Rafart, M.	1987	Marí Muñoz A.	UAB	71
La poesia de Carles Riba (1935-1946)	Sullà Àlvarez, E.	1987	Molas Batllori, J.	UAB	93
Josep Carner i els orígens del noucentisme	Aulet Amela, J.	1988	Castellanos Vila, J.	UAB	29
La poesia de Joan Vinyoli	Carbó Aguilar, F.	1988	Salvador Liern, V.	UV	131
Mistral i Llorente. Les relacions occitano-valencianes en la renaixença	Martí Adell, C.	1988	Simbor Roig, V.	UV	140
Tradició i modernitat de la poesia de Gabriel Ferrater	Perpinyà Filella, N.	1988	Bou Maqueda, E.	UB	21
El exemplum en los sermones de San Vicente Ferrer	Prieto Hernández, Z.	1988	Fradejas Lebrero, J.	UNED	57
Estudio lingüístico de los liturgicmos en la literatura valenciana	Soler Merenciano, A.	1988	Otón Sobrino, E.	UV	113
'La punyalada' de Maria Vayreda	Tayadella Oller, A.	1988	Molas Batllori, J.	UB	42

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Rafel Jaume i la seva obra	Bauça Tugores, B.	1989	Díaz de Castro, F.	UIB	47
L'obra de Pere March. Estudi i edició	Cabre Ollé, L.	1989	Badia Pàmies, L.	UAB	16
El costumisme en la prosa catalana del segle XIX	Cassany Cels, E.	1989	Molas Batllori, J.	UAB	84
La influència de la biblia en l'obra de Salvador Espriu	Cornado Teixido, M. P.	1989	Molas Batllori, J.	UAB	77
'Excursions y viatjes' (1887), de Jacint Verdaguer. Estudi i edició crítica, amb aportació de textos inèdits complementaris	Garolera Carbonell, N.	1989	Soberanas Lleó, A.	UB	142
Aproximació a l'obra narrativa de Joaquim Ruyra	Julià Capdevila, M. L.	1989	Molas Batllori, J.	UB	106
Cultura i literatura a Castelló de la Plana: Bernat Artola Tomas (1904-1958)	Meseguer Pallares, L. B.	1989	Pérez Montaner, J.	UV	116
Antoni Febrer i Cardona, un humanista il·lustrat a Menorca (1761-1841)	Paredes Baulida, M.	1989	Vidal Pérez, J. L.	UB	150
L'imaginari de 'Cementiri de Sinera' de Salvador Espriu	Pijoan Picas, M.	1989	Cerdà Massó, R.	UB	35
L'obra de Jacme March. Edició i estudi	Pujol Gómez, J.	1989	Badia Pàmies, L.	UAB	15
La poesia catalana de postguerra al País valencià (1939-1959)	Ballester Roca, J.	1990	Pérez Montaner, J.	UV	114
Joan Maragall i Josep Pijoan. Edició i estudi de l'epistolari	Blasco Bardas, A. M.	1990	Molas Batllori, J.	UAB	76
Xavier Benguerel: epistolari de l'exili (1939/40-1955)	Busquets Grabulosa, L.	1990	Pla Arxé, R.	UB	119
Recepció de Gabriele d'Annunzio a Catalunya	Camps Olivé, A.	1990	Castellanos Vila, J.	UAB	30
L'edició catalana i la censura franquista (1939-1962)	Gallofré Virgili, M.	1990	Molas Batllori, J.	UAB	80
La poesia de Francesc Fontanella: assaig d'edició crítica	Miró Vila, M.	1990	Molas Batllori, J.	UAB	78
Edició crítica i estudi del 'Llibre d'amic e amat' de Ramon Llull	Soler Llopart, A.	1990	Badia Pàmies, L.	UB	11
La literatura catalana de postguerra i l'existencialisme (1945-1968)	Vall Solaz, F. X.	1990	Castellanos Vila, J.	UAB	28
Edició crítica de la poesia de Josep Carner publicada en llibre	Coll Llinàs, J.	1991	Molas Batllori, J.	UB	85
'Sant fransesc', de Jacint Verdaguer, un poema per a una vida	Cònsul Giribet, I.	1991	Molas Batllori, J.	UB	101
El teatre hagiogràfic a Mallorca entorn del segle XVIII (1702-1864)	Díaz Villalonga, R.	1991	Alegret Llorens, J.	UIB	4
Josep Pin i Soler i la novel·la, 1869-1892. El cicle dels Garrigas	Domingo Clua, J. M.	1991	Molas Batllori, J.	UB	82
Edició crítica del 'Llibre dels àngels' (1392) de francesc eiximenis	Gascon Uris, S.	1991	Badia Pàmies, L.	UAB	13
Les rondalles del cicle de l'espòs transformat	Janer Mulet, M.	1991	Mas Vives, J.	UIB	74
La traducció catalana medieval de les tragèdies de Sèneca	Martínez Romero, T.	1991	Casanova Herrero, E.	UV	24
'Pàtria' de Jacint Verdaguer. Edició crítica	Piñol Torrens, R.	1991	Molas Batllori, J.	UAB	94
Jaume Collell i la renaixença	Requesens Piquer, J.	1991	Soberanas Lleó, A.	UB	143
Influències dels contes populars en la literatura infantil i juvenil catalana actual	Valriu Llinàs, C.	1991	Janer Manila, G.	UIB	70
Les poesies amb la rúbrica 'Mossèn Avinyó'	Arqués Corominas, R.	1992	Espadaler Poch, A. M.	UB	52
Literatura catalana i guerra civil: front cultural i plataformes d'actuació	Campillo Guajardo, M. A.	1992	Molas Batllori, J.	UAB	98
Investigacions sobre l'espill de Jaume Roig	Carré Pons, A.	1992	Badia Pàmies, L.	UB	12
El dietari de Joaquim Aierdi: estudi lingüístic i edició	Escartí Soriano, J. V.	1992	Ferrando Francés, A.	UV	53
Poesia popular catalana -no religiosa- del segle XVIII	Escobedo Abraham, J.	1992	Molas Batllori, J.	UB	81

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

La poesia castellanenca durant el franquisme: poètiques i cultures en una societat perifèrica (1939-1975)	Garcia Grau, M.	1992	Pérez Montaner, J.	UV	115
Les teories de la recepció literària: aplicació a l'estudi d'alguns models de narrativa curta en la literatura catalana	Guzman Pitarch, J. R.	1992	Salvador Liern, V.	UV	134
Introducció a l'estudi d'Agustí Calvet, Gaziell (1887-1953)	Llanas Pont, M.	1992	Molas Batllori, J.	UAB	97
La versió catalana de la 'Queste del saint graal': estudi i edició	Martínez Pérez, V.	1992	Alemany Ferrer, R.	UA	6
Les paròdies dramàtiques de Frederic Soler i el teatre representat a Barcelona de 1859 a 1866.	Morell Montado, C.	1992	Alegret Llorens, J.	UIB	2
Edició crítica de les lletres a tina d'Eugeni d'Ors	Murgades Barceló, J.	1992	Molas Batllori, J.	UAB	87
La prosa literària en l'obra de Josep Carner	Ortín Rull, M.	1992	Castellanos Vila, J.	UAB	34
La narrativa valenciana dels setanta	Piquer Vidal, A.	1992	Salvador Liern, V.	UV	133
Els poetes insulars de postguerra (quatre veus del grup dels anys 50).	Pons Jaume, M.	1992	Rosselló Bover, P.	UB	126
Estudi i edició de l'"Elogi de la paraula" i l'"Elogi de la poesia" de Joan Maragall	Quintana Trias, L.	1992	Molas Batllori, J.	UAB	91
Edició i estudi del 'Tractat de luxúria' del 'Tercel del cresta' de Francesc Eiximenis	Renedo Puig, X.	1992	Badia Pàmies, L.	UAB	14
La cultura catalana: entre la clandestinitat i la represa pública. Barcelona 1939-1951	Samsó Llenas, J.	1992	Gallén Miret, E.	UB	59
Cristòfor Despuig i el col·loqui durant el renaixement. (de Joan Roís de Corella a Marc Antoni de Camós, passant per Joan Lluís Vives)	Solvicens Bo, J.	1992	Duran Grau, E.	UB	48
Il·lustracions dels comtats de Rosselló, Cerdanya i Conflent de Francesc Comte. Estudi i edició	Tres Arnal, J.	1992	Duran Grau, E.	UB	51
Los gozos marianos de la región valenciana	Utrilla García, T.	1992	Ferrando Francés, A.	UV	54
Vida i obra del poeta Bartomeu Simon (1734-1817)	Armangue Herrero, J.	1993	Duran Grau, E.	UB	49
Joan Teixidor, representant del 'grup universitari' poesia i crítica (1931-1951).	Balaguer Sancho, J. M.	1993	Castellanos Vila, J.	UAB	26
Literatura popular de los siglos XVIII y XIX en Valencia. (aproximación a partir de los pliegos de cordel existentes en las bibliotecas valencianas)	Cañada Solaz, R. J.	1993	Tordera Sàez, A.	UV	148
València sota el regim franquista (1939-1951) instrumentalització, repressió i resistència cultural	Cortes Carreres, S.	1993	Ferrando Francés, A.	UV	55
La construcció del cançoner d'Ausiàs March	Dilla Martínez, X.	1993	Oliver Coll, G.	UB	111
Els orígens ideològics i literaris de Josep Pla (1917-1925)	Gustà Martorell, M.	1993	Molas Batllori, J.	UB	83
El poema en prosa a la literatura catalana des dels orígens fins al 1914	Arenas Sampera, P.	1994	Molas Batllori, J.	UB	90
Aportació al lèxic de Verdaguier	Gras Perfontan, M.	1994	Martí Castell, J.	UB	72
La literatura infantil i juvenil en català. El lector model en la narrativa	Lluch Crespo, G.	1994	Salvador Liern, V.	UV	135
La tradició animalística en la literatura catalana medieval i els seus antecedents	Martín Pascual, L.	1994	Alemany Ferrer, R.	UA	7
Bases estètiques i dramàtiques de la poesia escènica de Joan Brossa	Planas Sanchez, E.	1994	Salvat Ferré, R.	UB	136
La paratextualitat en la literatura catalana de postguerra (1940-1970)	Devis Arbona, A.	1995	Salvador Liern, V.	UV	132
El teatre de Joan Oliver	Gibert Pujol, M.	1995	Gallén Miret, E.	UB	58
Tirant lo Blanch. Edició crítica	Perera Parramon, J.	1995	Rafel Fontanals, J.	UB	120

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Joan Sales. La responsabilitat del supervivent	Puimedon Monclús, P.	1995	Molas Batllori, J.	UB	89
L'obra dramàtica de Manuel de Pedrolo	Rossello Ivars, R. X.	1995	Simbor Roig, V.	UV	139
Contribució a l'estudi del poema 'Nabi' de Josep Carner	Subiras Pugibet, M.	1995	Molas Batllori, J.	UB	92
J. Pous i Pages. Antiindustrialisme i valors 'gentry'.	Bosch Castello, Maria dels Angels	1996	Molas Batllori, J.	UB	88
La imaginació compromesa. L'obra d'AgustiiBartra	Espinós Felipe, J.	1996	Balaguer Pascual, E.	UA	17
John Milton i Josep M. Boix i Selva. Estudi comparatiu de la traducció d'un clàssic al català: 'Paradise lost' - 'el paradís perdut'.	Flotats Crispi, R.	1996	Golden Sean, V.	UAB	62
La 'Istoria de la passio' de Bernat Fenollar i Pere Martines i la 'Contemplacio a Jesus crucificat' de Bernat Fenollar i Joan Escrivà: estudi, edició i concordances	Garcia Sempere, M.	1996	Alemaný Ferrer, R.	UA	5
El teatre a la ciutat d'Alacant (1691-1962)	Lloret Esquerdo, J.	1996	Pérez Montaner, J.	UV	118
L'iberisme en la cultura catalana. Origen i formació d'una idea polític-cultural	Martínez Gil, V.	1996	Castellanos Vila, J.	UAB	27
Libro y lectura en Barcelona, 1473-1600	Peña Díaz, M.	1996	Garcia Carcel, R.	UAB	60
Ideologia i cultura a la Mallorca d'entre els dos segles (1886-1905). El grup regeneracionista de 'La Almudaina'	Pons Pons, D.	1996	Molas Batllori, J.	UB	108
Estudio de las versiones castellana y catalana de 'El conde Partinuplés'. Hacia una hipótesis de filiación de las ediciones conservadas de los siglos XV y XVI	Requena Pineda, S.	1996	Sirera Turó, J. L.	UV	141
El 'Llibre de contemplació en Déu' de Ramon Llull: (els orígens de l'art lul·liana)	Rubio Albarracín, J. E.	1996	Hauf Valls, A.	UV	65
Anàlisi crítica d'ofrena (poesia) de Josep Carner	Sala Lleal, J.	1996	Oliva Llinàs, S.	UdG	110
Pau Puig. Edició de l'obra catalana	Serra Mila, M. R.	1996	Rossich Estrago, A.	UAB	129
El teatre d'Adrià Gual (1891-1902)	Batlle Jordà, C.	1997	Castellanos Vila, J.	UAB	31
Fra Agustí Eura (1684-1763). Obra poètica (assaig d'edició crítica)	Balsalobre Palacios, P.	1998	Rossich Estrago, A.	UdG	128
Gènere i escriptura: l'obra de Caterina Albert i Víctor Català	Bartrina Martí, F.	1998	Sullà Àlvarez, E.	UAB	145
Les primeres novel·les de Mercè Rodoreda (1932-1936).	Cortes Orts, C.	1998	Balaguer Pascual, E.	UA	19
'La renaixensa' i la seva activitat editorial	Duran Tort, C.	1998	Molas Batllori, J.	UB	95
La traducció catalana medieval del 'commentarium in septem psalmos poenitentiales' d'Innocenci III. Edició i estudi	Martí Castelló, S.	1998	Renedo Puig, X.	UB	121
Les proses mitològiques de Joan Roís de Corella: estudi i edició	Martos Sánchez, J. L.	1998	Alemaný Ferrer, R.	UA	8
Josep Carner des de Bèlgica 1945-1970 : edició i estudi de la correspondència de Josep Carner i Emilie Noulet amb Marià Manent i Albert Manent Manent	Subirana Ortín, J.	1998	Oller Rovira, D.	UAB	112
El teatre representant a la ciutat de Palma des de l'any 1955 al 1970	Alomar Vanrell, M. M.	1999	Molas Batllori, J.	UB	99
La poesia cultista a Catalunya: Josep Blanch	Ayats Pedregosa, L.	1999	Rossich Estrago, A.	UdG	127
'Gertudis', de J. V. Foix. Anàlisi del simbolisme figuratiu	Barberà Ferré, M.	1999	Molas Batllori, J.	UB	100
Aurora Bertrana vida i obra (1892-1974)	Bonnin Socias, C.	1999	Rosselló Bover, P.	UIB	125
Una poètica dels sentits. Josep Piera: poesia 1971-1991	Escrivà Vidal, M. J.	1999	Pérez Montaner, J.	UV	117

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

L'Assumpta valenciana. Edició crítica dels misteris de la seu de València i de la vila d'Elx, peces dramàtiques del segle XV	Massip Bonet, F.	1999	Romeu Figueras, J. (***)	URV	124
Tirant lo blanc i Shakespeare: les fonts de 'Much ado about nothing'	Anyó Oliver, J.	2000	Teruel Pozas, M. Calvo Rigual, C.	UV	147
Nicolau Maria Rubio i Tuduri (1891-1981): literatura i pensament	Quintana Petrus, J. M.	2000	Castellanos Vila, J.	UAB	33
Carles Soldevila, l'intel·lectual i l'escriptor (1911-1936)	Santamaria Roig, N.	2000	Castellanos Vila, J.	UAB	32
Contribució a la lectura de Jordi Sarsanedas	Ardolino, F.	2001	Molas Batllori, J.	UB	86
Les traduccions catalanes del 'Liber de moribus hominum et officiis nobilium super ludo scachorum' de Jacobus de Cessulis	Bataller Català, A.	2001	Hauf Valls, A.	UV	68
D'Ausiàs March a Joan Roís de Corella. Documents per a la història de la literatura a la valència del s. XV	Chiner Gimeno, J. J.	2001	Hauf Valls, A.	UV	67
Antoni Pous, poeta i traductor	Farrés Puntí, R.	2001	Fontcuberta Gel, J	UAB	56
Teatre, guerra i revolució: Barcelona, 1936-1939	Foguet Boreu, F.	2001	Aulet Amela, J.	UAB	10
Els haikús de Josep Maria Junoy i Joan Salvat-Papasseit	Mas López, J.	2001	Barcardí Tomàs, M.	UAB	20
Antoni Viladamar, història general de Catalunya, edició i estudi	Miralles Jordi, E.	2001	Duran Grau, E.	UB	50
'Aloma' (1936) de Mercè Rodoreda: estudio y edició crítica	Morán Arroyo, M. B.	2001	Molas Batllori, J.	UCM	107
'L'Spill' de Jaume Roig: edició crítica i estudi	Peirats Navarro, A.	2001	Hauf Valls, A.	UV	66
Estudi del teatre a Castelló de la plana: segle XX	Agut Clausell, F.	2002	Meseguer Pallares, L..	UJI	75
Les rondalles meravelloses i llegendes d'Enric Valor: estudi de les fonts i hermenèutica	Albero Poveda, J	2002	Balaguer Pascual, E.	UA	18
Jacint Verdaguer, 'Barcelona'. Estudi i edició crítica	Codina Valls, F.	2002	Molas Batllori, J.	UB	96
Maria-Mercè Marçal: obra poètica. Paraules. Temes. Pensament	Llorca Antolín, F.	2002	Ribera Llopis, J. M.	UB	122
La recepció d'Alphonse Daudet en llengua catalana. Traduccions en volum	Ribes de Dios, A.	2002	Giné Janer, M. (**)	UdL	61
Els textos teatrals sobre la vida pública de Jesucrist al manuscrit Llabrés (segle XVI)	Santandreu Brunet, P. J.	2002	Mas Vives J.	UIB	73
La poesía de los pliegos sueltos catalanes (siglos XV y XVI). Diccionario y apuntes para un análisis sociológico	Fernández Vega, M.	2003	Gómez Moreno, Á.	UCM	63
Ausiàs March: entre el desig i la voluntat. De l'ètica de l'amor a la crisi espiritual	Gironés Trujillo, M	2003	Hauf Valls, A.	UV	69
El 'libre de fortuna e prudència' de Bernat Metge: estudio de las fuentes literarias y edició crítica	Marco Artigas, M.	2003	Butinyà Jjiménez, J. (*)	UNED	22
Cultura literaria en Tortosa (siglos XVI y XVII)	Querol Coll, E.	2003	Solervicens Bo, J.	UAB	144
Aproximación teórica o fenómeno antológico desde a perspectiva do espacio: as antoloxías de poesía en Galicia e Cataluña	Rábade Villar, M. C.	2003	Cabo Aseguinolaza, F.	USC	23
Dona i literatura en els anys trenta: la narrativa de les escriptores catalanes fins a la guerra civil	Real Mercadal, N.	2003	Castellanos Vila, J.	UAB	25
La traducció catalana del text llatí medieval del XIII 'Vita beati honorati'. Estudi i edició	Resurrección Ros, H.	2003	Correll Vicent, J	UV	43
(*) Tutoria: Pérez Priego, M. A. (**) Tutoria: González Martínez, D. (***) Tutoria: Sunyer, Magí					

Taula 10.13 Tesis extretes de TESEO (ordre de tribunals)

Títol tesi	Autor	Any	Director	Uni.	Tri.
Llorenç Villalonga: teoria categoria i novel·les	Larios Aznar, J.	1985	Alegret Llorens, J.	UAB	1
Les paròdies dramàtiques de Frederic Soler i el teatre representat a Barcelona de 1859 a 1866.	Morell Montado, C.	1992	Alegret Llorens, J.	UIB	2
L obra de Salvador Galmes i Sanxo (1876-1951).	Roselló Bover, P.	1986	Alegret Llorens, J.	UIB	3
El teatre hagiogràfic a Mallorca entorn del segle XVIII (1702-1864)	Diaz Villalonga, R.	1991	Alegret Llorens, J.	UIB	4
La 'Istoria de la passio' de Bernat Fenollar i Pere Martines i la 'Contemplacio a Jesus crucificat' de Bernat Fenollar i Joan Escrivà: estudi, edició i concordances	Garcia Sempere, M.	1996	Alemaný Ferrer, R.	UA	5
La versió catalana de la 'Queste del saint graal': estudi i edició	Martínez Pérez, V.	1992	Alemaný Ferrer, R.	UA	6
La tradició animalística en la literatura catalana medieval i els seus antecedents	Martín Pascual, L.	1994	Alemaný Ferrer, R.	UA	7
Les proses mitològiques de Joan Roís de Corella: estudi i edició	Martos Sánchez, J. L.	1998	Alemaný Ferrer, R.	UA	8
La poesia valenciana entre 1962 i 1974. El realisme històric	Balaguer Pascual, E.	1986	Alpera Leiva, L.	UA	9
Teatre, guerra i revolució: Barcelona, 1936-1939	Foguet Boreu, F.	2001	Aulet Amela, J.	UAB	10
Edició crítica i estudi del 'Llibre d'amic e amat' de Ramon Llull	Soler Llopart, A.	1990	Badia Pàmies, L.	UB	11
Investigacions sobre l'espill de Jaume Roig	Carré Pons, A.	1992	Badia Pàmies, L.	UB	12
Edició crítica del 'Llibre dels angels' (1392) de Francesc Eiximenis	Gascon Uris, S.	1991	Badia Pàmies, L.	UAB	13
Edició i estudi del 'Tractat de luxúria' del 'Terc del crestia' de Francesc Eiximenis	Renado Puig, X.	1992	Badia Pàmies, L.	UAB	14
L'obra de Jacme March. Edició i estudi	Pujol Gómez, J.	1989	Badia Pàmies, L.	UAB	15
L'obra de Pere March. Estudi i edició	Cabre Ollé, L.	1989	Badia Pàmies, L.	UAB	16
La imaginació compromesa. L'obra d'Agustí Bartra	Espinós Felipe, J.	1996	Balaguer Pascual, E.	UA	17
Les rondalles meravelloses i llegendes d'Enric Valor: estudi de les fonts i hermenèutica	Albero Poveda, J	2002	Balaguer Pascual, E.	UA	18
Les primeres novel·les de Mercè Rodoreda (1932-1936).	Cortes Orts, C.	1998	Balaguer Pascual, E.	UA	19
Els haikús de Josep Maria Junoy i Joan Salvat-Papasseit	Mas López, J.	2001	Barcardí Tomàs, M.	UAB	20
Tradicció i modernitat de la poesia de Gabriel Ferrater	Perpinyà Filella, N.	1988	Bou Maqueda, E.	UB	21
El 'libre de fortuna e prudència' de Bernat Metge: estudio de las fuentes literarias y edición crítica	Marco Artigas, M.	2003	Butinyà Jjiménez, J. (*)	UNED	22
Aproximación teórica o fenómeno antolóxico desde a perspectiva do espacio: as antoloxías de poesía en Galicia e Cataluña	Rábade Villar, M. C.	2003	Cabo Aseguinolaza, F.	USC	23
La traducció catalana medieval de les tragèdies de Sèneca	Martínez Romero, T.	1991	Casanova Herrero, E.	UV	24
Dona i literatura en els anys trenta: la narrativa de les escriptores catalanes fins a la guerra civil	Real Mercadal, N.	2003	Castellanos Vila, J.	UAB	25
Joan Teixidor, representant del 'grup universitari' poesia i crítica (1931-1951).	Balaguer Sancho, J. M.	1993	Castellanos Vila, J.	UAB	26

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

L'iberisme en la cultura catalana. Origen i formació d'una idea político-cultural	Martínez Gil, V.	1996	Castellanos Vila, J.	UAB	27
La literatura catalana de postguerra i l'existencialisme (1945-1968)	Vall Solaz, F. X.	1990	Castellanos Vila, J.	UAB	28
Josep Carner i els orígens del noucentisme	Aulet Amela, J.	1988	Castellanos Vila, J.	UAB	29
Recepció de Gabriele d'Annunzio a Catalunya	Camps Olivé, A.	1990	Castellanos Vila, J.	UAB	30
El teatre d'Adria Gual (1891-1902)	Batlle Jordà, C.	1997	Castellanos Vila, J.	UAB	31
Carles Soldevila, l'intel·lectual i l'escriptor (1911-1936)	Santamaria Roig, N.	2000	Castellanos Vila, J.	UAB	32
Nicolau Maria Rubio i Tuduri (1891-1981): literatura i pensament	Quintana Petrus, J. M.	2000	Castellanos Vila, J.	UAB	33
La prosa literària en l'obra de Josep Carner	Ortín Rull, M.	1992	Castellanos Vila, J.	UAB	34
L'imaginari de 'Cementiri de Sinera' de Salvador Espriu	Pijoan Picas, M.	1989	Cerdà Massó, R.	UB	35
Epistolari Català del renaixement	Cahner Garcia, M. E.	1976	Comas Pujol, A.	UB	36
Poesia catalana de l'arxiu de Francesc Renart i Arus. Edició i comentari	Alegret Llorens, J	1976	Comas Pujol, A.	UB	37
Estudio histórico-literario de Francisco J. Butinya.	Butinya Jiménez, J.	1978	Comas Pujol, A.	UB	38
La nova narrativa illenca des de dins	Faner Coll, P.	1979	Comas Pujol, A.	UB	39
Els pre-rafaelites anglo-catalans. Una literatura i uns símbols	Cerdà Surroca, Mdà	1979	Comas Pujol, A.	UB	40
El surrealisme a Catalunya: la tècnica literària de J. V. Foix	Tricas Preckler, M.	1979	Comas Pujol, A.	UB	41
'La punyalada' de Marià Vayreda	Tayadella Oller, A.	1988	Molas Batllori, J.	UB	42
La traducció catalana del text llatí medieval del XIII 'Vita beati honorati'. Estudi i edició	Resurrección Ros, H.	2003	Correll Vicent, J	UV	43
Edició i estudi del 'Cançoner catalano-provençal' contingut en el manuscrit 129 de l'arxiu de la corona d'Aragó	Badia Pàmies, L.	1977	Riquer Morera, M. de	UAB	44
Repertori mètric de la poesia catalana medieval	Parramon Blasco, J.	1987	Riquer Morera, M. de	UB	45
Francesc Ferrer: edició crítica estudi i glossari	Auferil Bea, J.	1987	Riquer Morera, M. de	UAB	46
Rafel Jaume i la seva obra	Bauça Tugores, B.	1989	Díaz de Castro, F.	UIB	47
Cristòfor Despuig i el col·loqui durant el renaixement. (de Joan Roís de Corella a Marc Antoni de Camos, passant per Joan Lluís Vives)	Solervicens Bo, J.	1992	Duran Grau, E.	UB	48
Vida i obra del poeta Bartomeu Simon (1734-1817)	Armangue Herrero, J.	1993	Duran Grau, E.	UB	49
Antoni Viladamor, història general de Catalunya, edició i estudi	Miralles Jordi, E.	2001	Duran Grau, E.	UB	50
Il·lustracions dels comtats de Rossello, Cerdanya i Conflent de Francesc Comte. Estudi i edició	Tres Arnal, J.	1992	Duran Grau, E.	UB	51
Les poesies amb la rúbrica 'Mossèn Avinyó'	Arqués Corominas, R.	1992	Espadaler Poch, A. M.	UB	52
El dietari de Joaquim Aierdi: estudi lingüístic i edició	Escartí Soriano, J. V.	1992	Ferrando Francés, A.	UV	53
Los gozos marianos de la región valenciana	Utrilla García, T.	1992	Ferrando Francés, A.	UV	54
València sota el regim franquista (1939-1951) instrumentalització, repressió i resistència cultural	Cortes Carreres, S.	1993	Ferrando Francés, A.	UV	55
Antoni Pous, poeta i traductor	Farrés Puntí, R.	2001	Fontcuberta Gel, J	UAB	56

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

El exemplum en los sermones de San Vicente Ferrer	Prieto Hernández, Z.	1988	Fradejas Lebrero, J.	UNED	57
El teatro de Joan Oliver	Gibert Pujol, M	1995	Gallén Miret, E.	UB	58
La cultura catalana: entre la clandestinitat i la represa pública. Barcelona 1939-1951	Samsó Llenas, J.	1992	Gallén Miret, E.	UB	59
Libro y lectura en Barcelona, 1473-1600	Peña Díaz, M.	1996	García Carcel, R.	UAB	60
La recepció d'Alphonse Daudet en llengua catalana. Traduccions en volum	Ribes de Dios, A.	2002	Giné Janer, M. (**)	UdL	61
John Milton i Josep M. Boix i Selva. Estudi comparatiu de la traducció d'un clàssic al català: 'Paradise lost' - 'el paradís perdut'.	Flotats Crispi, R.	1996	Golden Sean, V.	UAB	62
La poesía de los pliegos sueltos catalanes (siglos XV y XVI). Diccionario y apuntes para un análisis sociológico	Fernández Vega, M.	2003	Gómez Moreno, Á.	UCM	63
La teoria dels gèneres periodístics informatius i interretatius en l'obra de Josep Pla.	Casasús Guri, J. M.	1985	Gomis, L.	UAB	64
El 'Llibre de contemplació en Déu' de Ramon Llull: (els orígens de l'art lul·liana)	Rubio Albarracín, J. E.	1996	Hauf Valls, A.	UV	65
'L' Spill' de Jaume Roig: edició crítica i estudi	Peirats Navarro, A.	2001	Hauf Valls, A.	UV	66
D'Ausiàs March a Joan Roís de Corella. Documents per a la història de la literatura a la valència del s. Xv	Chiner Gimeno, J. J.	2001	Hauf Valls, A.	UV	67
Les traduccions catalanes del 'Liber de moribus hominum et officiis nobilium super ludo scachorum' de Jacobus de Cessulis	Bataller Català, A.	2001	Hauf Valls, A.	UV	68
Ausiàs March: entre el desig i la voluntat. De l'ètica de l'amor a la crisi espiritual	Gironés Trujillo, M	2003	Hauf Valls, A.	UV	69
Influències dels contes populars en la literatura infantil i juvenil catalana actual	Valriu Llinàs, C.	1991	Janer Manila, G.	UIB	70
Francesc Pujols i l'art del nou-cents	Peran Rafart, M.	1987	Mari Muñoz A.	UAB	71
Aportació al lèxic de Verdaguer	Gras Perfontan, M.	1994	Martí Castell, J.	UB	72
Els textos teatrals sobre la vida pública de Jesucrist al manuscrit Llabrés (segle XVI)	Santandreu Brunet, P. J.	2002	Mas Vives J.	UIB	73
Les rondalles del cicle de l'espòs transformat	Janer Mulet, M.	1991	Mas Vives, J.	UIB	74
Estudi del teatre a Castelló de la plana: segle xx	Agut Clausell, F.	2002	Meseguer Pallares, L..	UJI	75
Joan Maragall i Josep Pijoan. Edició i estudi de l'epistolari	Blasco Bardas, A. M.	1990	Molas Batllori, J.	UAB	76
La influència de la Bíblia en l'obra de Salvador Espru	Cornado Teixidó, M. P.	1989	Molas Batllori, J.	UAB	77
La poesia de Francesc Fontanella: assaig d'edició crítica	Miró Vila, M.	1990	Molas Batllori, J.	UAB	78
Introducció a la lectura de la poesia de Joan Brossa	Bordons de Porrata-Doria, G.	1985	Molas Batllori, J.	UAB	79
L'edició catalana i la censura franquista (1939-1962)	Gallofré Virgili, M.	1990	Molas Batllori, J.	UAB	80
Poesia popular catalana -no religiosa- del segle XVIII	Escobedo Abraham, J.	1992	Molas Batllori, J.	UB	81
Josep Pin i Soler i la novel·la, 1869-1892. El cicle dels Garrigas	Domingo Clua, J. M.	1991	Molas Batllori, J.	UB	82
Els orígens ideològics i literaris de Josep Pla (1917-1925)	Gusta Martorell, M	1993	Molas Batllori, J.	UB	83

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

El costumisme en la prosa catalana del segle XIX	Cassany Cels, E.	1989	Molas Batllori, J.	UAB	84
Edició crítica de la poesia de Josep Carner publicada en llibre	Coll Llinàs, J.	1991	Molas Batllori, J.	UB	85
Contribució a la lectura de Jordi Sarsanedas	Ardolino, F.	2001	Molas Batllori, J.	UB	86
Edició crítica de les lletres a tina d'Eugeni d'Ors	Murgades Barceló, J.	1992	Molas Batllori, J.	UAB	87
J. Pous i Pages. Antiindustrialisme i valors 'gentry'.	Bosch Castello, Maria dels Angels	1996	Molas Batllori, J.	UB	88
Joan Sales. La responsabilitat del supervivent	Puimedon Monclús, P.	1995	Molas Batllori, J.	UB	89
El poema en prosa a la literatura catalana des dels orígens fins al 1914	Arenas Sampera, P.	1994	Molas Batllori, J.	UB	90
Estudi i edició de l'"Elogi de la paraula" i l'"Elogi de la poesia" de Joan Maragall	Quintana Trias, L.	1992	Molas Batllori, J.	UAB	91
Contribució a l'estudi del poema 'Nabi' de Josep Carner	Subiras Pugibet, M.	1995	Molas Batllori, J.	UB	92
La poesia de Carles Riba (1935-1946)	Sullà Álvarez, E.	1987	Molas Batllori, J.	UAB	93
'Pàtria' de Jacint Verdaguer. Edició crítica	Piñol Torrens, R.	1991	Molas Batllori, J.	UAB	94
'La renaixensa' i la seva activitat editorial	Duran Tort, C.	1998	Molas Batllori, J.	UB	95
Jacint Verdaguer, 'Barcelona'. Estudi i edició crítica	Codina Valls, F.	2002	Molas Batllori, J.	UB	96
Introducció a l'estudi d'Agustí Calvet, Gaziol (1887-1953)	Llanas Pont, M.	1992	Molas Batllori, J.	UAB	97
Literatura catalana i guerra civil: front cultural i plataformes d'actuació	Campillo Guajardo, M. A.	1992	Molas Batllori, J.	UAB	98
El teatre representant a la ciutat de Palma des de l'any 1955 al 1970	Alomar Vanrell, M. M.	1999	Molas Batllori, J.	UB	99
'Gertudis', de J. V. Foix. Anàlisi del simbolisme figuratiu	Barberà Ferré, M.	1999	Molas Batllori, J.	UB	100
'Sant Francesc', de Jacint Verdaguer, un poema per a una vida	Cònsul Giribet, I.	1991	Molas Batllori, J.	UB	101
Evolució poètica de Guerau de Liost	Bou Maqueda, E.	1980	Molas Batllori, J.	UAB	102
Mercè Rodoreda: el mite de la infantesa	Arnau Faidella, C.	1976	Molas Batllori, J.	UAB	103
Raimon Casellas i el modernisme	Castellanos Vila, J.	1981	Molas Batllori, J.	UAB	104
Manuel Milà i Fontanals, crític literari	Jorba Jorba, M.	1981	Molas Batllori, J.	UAB	105
Aproximació a l'obra narrativa de Joaquim Ruyra	Julià Capdevila, M. L.	1989	Molas Batllori, J.	UB	106
'Aloma' (1936) de Mercè Rodoreda: estudio y edición crítica	Morán Arroyo, M. B.	2001	Molas Batllori, J.	UCM	107
Ideologia i cultura a la Mallorca d'entre els dos segles (1886-1905). El grup regeneracionista de 'La Almudaina'	Pons Pons, D.	1996	Molas Batllori, J.	UB	108
El debat pro i antifeminista a la literatura catalana medieval	Cantavella Chiva ,R.	1986	Oleza Simó, J.	UV	109
Anàlisi crítica d'ofrena (poesia) de Josep Carner	Sala Lleal, J.	1996	Oliva Llinàs, S.	UdG	110
La construcció del cançoner d'Ausiàs March	Dilla Martinez, X.	1993	Oliver Coll, G.	UB	111
Josep Carner des de Bèlgica 1945-1970 : edició i estudi de la correspondència de Josep Carner i Emilie Noulet amb Marià Manent i Albert Manent Manent	Subirana Ortín, J.	1998	Oller Rovira, D.	UAB	112
Estudio lingüístico de los liturgicmos en la literatura valenciana	Soler Merenciano, A.	1988	Otón Sobrino, E.	UV	113
La poesia catalana de postguerra al País valencià (1939-1959)	Ballester Roca, J.	1990	Pérez Montaner, J.	UV	114

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

La poesia castellenenca durant el franquisme: poètiques i cultures en una societat perifèrica (1939-1975)	Garcia Grau, M.	1992	Pérez Montaner, J.	UV	115
Cultura i literatura a Castelló de la Plana: Bernat Artola Tomas (1904-1958)	Meseguer Pallares, L. B.	1989	Pérez Montaner, J.	UV	116
Una poètica dels sentits. Josep Piera: poesia 1971-1991	Escrivà Vidal, M. J.	1999	Pérez Montaner, J.	UV	117
El teatre a la ciutat d'Alacant (1691-1962)	Lloret Esquerdo, J.	1996	Pérez Montaner, J.	UV	118
Xavier Benguerel: epistolaris de l'exili (1939/40-1955)	Busquets Grabulosa, L.	1990	Pla Arxé, R.	UB	119
Tirant lo Blanch. Edició crítica	Perera Parramon, J.	1995	Rafel Fontanals, J.	UB	120
La traducció catalana medieval del 'commentarium in septem psalmos poenitentiales' d'Innocenci III. Edició i estudi	Martí Castelló, S.	1998	Renedo Puig, X.	UB	121
Maria-Mercé Marçal: obra poètica. Paraules. Temes. Pensament	Llorca Antolín, F.	2002	Ribera Llopis, J. M.	UB	122
El teatro navideño catalán de técnica medieval	Cenoz del Aguila, G.	1976	Romeu Figueras, J.	UAB	123
L'Assumpta valenciana. Edició crítica dels misteris de la seu de valència i de la vila d'Elx, peces dramàtiques del segle XV	Massip Bonet, F.	1999	Romeu Figueras, J. (***)	URV	124
Aurora Bertrana vida i obra (1892-1974)	Bonnin Socias, C.	1999	Rosselló Bover, P.	UIB	125
Els poetes insulars de postguerra (quatre veus del grup dels anys 50).	Pons Jaume, M.	1992	Rosselló Bover, P.	UB	126
La poesia cultista a catalunya: Josep Blanch	Ayats Pedregosa, L.	1999	Rossich Estrago, A.	UdG	127
Fra Agustí Eura (1684-1763). Obra poètica (assaig d'edició crítica)	Balsalobre Palacios, P.	1998	Rossich Estrago, A.	UdG	128
Pau puig. Edició de l'obra catalana	Serra Mila, M. R.	1996	Rossich Estrago, A.	UAB	129
El poeta catalán Jaime Agelet y Garriga	Terrades Compte, M.	1981	Rubio García, L.	UM	130
La poesia de Joan Vinyoli	Carbó Aguilar, F.	1988	Salvador Liern, V.	UV	131
La paratextualitat en la literatura catalana de postguerra (1940-1970)	Devis Arbona, A.	1995	Salvador Liern, V.	UV	132
La narrativa valenciana dels setanta	Piquer Vidal, A.	1992	Salvador Liern, V.	UV	133
Les teories de la recepció literària: aplicació a l'estudi d'alguns models de narrativa curta en la literatura catalana	Guzman Pitarch, J. R.	1992	Salvador Liern, V.	UV	134
La literatura infantil i juvenil en català. El lector model en la narrativa	Lluch Crespo, G.	1994	Salvador Liern, V.	UV	135
Bases estètiques i dramàtiques de la poesia escènica de Joan Brossa	Planas Sanchez, E.	1994	Salvat Ferré, R.	UB	136
El lèxic d'Antoni Canals	Casanova Herrero, E.	1980	Sanchis Guarner, M	UV	137
Carles Salvador i Gimeno: escriptor i gramàtic	Simbor Roig, V.	1980	Sanchis Guarner, M	UV	138
L'obra dramàtica de Manuel de Pedrolo	Rossello Ivars, R. X.	1995	Simbor Roig, V.	UV	139
Mistral i Llorente. Les relacions occitano-valencianes en la renaixença	Martí Adell, C.	1988	Simbor Roig, V.	UV	140
Estudio de las versiones castellana y catalana de 'El conde Partinuplés'. Hacia una hipótesis de filiación de las ediciones conservadas de los siglos XV y XVI	Requena Pineda, S.	1996	Sirera Turó, J. L.	UV	141
'Excursions y viatjes' (1887), de Jacint Verdaguer. Estudi i edició crítica, amb aportació de textos inèdits complementaris	Garolera Carbonell, N.	1989	Soberanas Lleó, A.	UB	142
Jaume Collèl i la renaixença	Requesens Piquer, J.	1991	Soberanas Lleó, A.	UB	143
Cultura literaria en Tortosa (siglos XVI y XVII)	Querol Coll, E.	2003	Solervicens Bo, J.	UAB	144

Gènere i escriptura: l'obra de Caterina Albert i Victor Català	Bartrina Martí, F.	1998	Sullà Àlvarez, E.	UAB	145
Proses de Gorkiano i Salvat-Papasseit	Gavaldà Roca, J. V.	1986	Talens Carmona, J.	UV	146
Tirant lo blanc i Shakespeare: les fonts de 'Much ado about nothing'	Anyó Oliver, J.	2000	Teruel Pozas, M. Calvo Rigual, C.	UV	147
Literatura popular de los siglos XVIII y XIX en Valencia. (aproximación a partir de los pliegos de cordel existentes en las bibliotecas valencianas)	Cañada Solaz, R. J.	1993	Tordera Sàez, A.	UV	148
Panorama de tendències de la novel·la catalana de postguerra. Quatre dècades de novel·la: 1940-1980.	Palau Verges, M.	1986	Vidal Alcover, J.	UB	149
Antoni Febrer i Cardona, un humanista il·lustrat a Menorca (1761-1841)	Paredes Baulida, M.	1989	Vidal Pérez, J. L.	UB	150
Narrativa balear (1840-1980)	Ribera Llopis, J. M.	1984	Zamora Vicente, A.	UCM	151
(*) Tutoria: Pérez Priego, M. A. (**) Tutoria: González Martínez, D. (***) Tutoria: Sunyer, Magí					

Taula 10.14 Membres de cada tribunal

Tri.	Membres				
1	Badia Pàmies	Bosch Juan	Espadaler Poch	Mas Vives	Oliva Llinàs
2	Castellanos Vila	Gallén Miret	Sirera Turó	Cuadrado Fernández Perfecto	Mas Vives
3	Miralles Montserrat	Pérez Montaner	Simbor Roig	Janer Manila	Mas Vives
4	Rossich Estrago	Serra Campins	Mas Vives	Servera Baño	Rosselló Bover
5	Badia Margarit	Colón Domènech	Ferrando Francés	Hauf Valls	Martín Pascual
6	Badia Margarit	Ferrando Francés	Paredes Nuñez	Riquer Permanyer, I.	Ribera Llopis
7	Colón Domènech	Beltran Pepio	Salvador Miguel	Ribera Llopis	Butinyà Jiménez
8	Deyermond	Ferrando Francés	Beltran Pepio	Cingolani	Martín Pascual
9	Alemaný Ferrer	Ferrando Francés	Alegret Llorens	Mas Vives	Perez Montaner
10	Gallén Miret	Aznar Soler	Castellanos Vila	Gibert Pujol Mm	Campillo Guajardo
11	Riquer Morera	Hauf Valls	Blecua Perdices, A.	Soberanas Lleó	Duran Grau
12	Garcia Ballester	Espadaler Poch	Ferrando Francés	Riquer Permanyer, I.	Pla Arxé
13	Romeu Figueras	Blecua Perdices, A.	Hauf Valls	Riquer Permanyer, I.	Pujol Gómez J
14	Romeu Figueras	Riquer Permanyer, I.	Blecua Perdices, A.	Hauf Valls	Nadal Farreras
15	Romeu Figueras	Hauf Valls	Rossich Estrago	Riquer Permanyer, I.	Ors Muntanyà
16	Romeu Figueras	Rico Manrique	Càtedra García	Hauf Valls	Rossich Estrago
17	Albadalejo Mayordomo	Salvador Liern	Rosselló Bover	Aulet Amela	Piquer Vidal
18	Janer Manila	Pujol Sanmartin	Oriol Carazo	Baldaquí Escandell	?
19	Salvador Liern	Casacuberta Rocarols	Gusta Martorell	Alonso Catalina	Espinós Felipe
20	Mallatre Gavaldà	Parcerisas Vázquez	Balaguer Pascual	Gavaldà Roca	Sala Sanahuja
21	Guillén Cahén	Oller Rovira	Pla Arxé	Rovira Planes	Vallcorba Plana
22	Hauf Valls	Blecua Perdices, A.	González Rolán	Gutiérrez Carbajo	Ysern Lagarda
23	Villanueva Prieto	Figuroa Lorenzana	Oller Rovira	Jiménez Heffernan	Casas Vales
24	Ferrando Francés	Bastardas Parera	Badia Pàmies	Hauf Valls	Soberanas Lleó
25	Beser Ortí	Campillo Guajardo	Gusta Martorell	Casacuberta Rocarols	Pontón Gijón
26	Beser Ortí	Gallén Miret	Gallofré Virgili	Murgades Barceló	Aulet Amela
27	Jorba Jorba	Losada Soler	Casals Nogués	Ferré da Ponte	Aulet Amela
28	Molas Batllori	Aznar Soler	Gallén Miret	Aulet Amela	?
29	Molas Batllori	Beser Ortí	Aznar Soler	Gallén Miret	Jorba Jorba
30	Molas Batllori	Gil Povedano	Martínez Garrido	Gallén Miret	Aulet Amela

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

31	Salvat Ferré	Gallén Miret	Casacuberta Rocarols	Gibert Pujol	Aulet Amela
32	Simbor Roig	Casals Nogués	Gallofré Virgili	Ortín Rull	Balaguer Sanch
33	Molas Batllori	Vall Solaz	Murgades Barceló	Gibert Pujol	Balaguer Sancho
34	Yates, A.	Oliva Llinàs	Gallén Miret	Oller Rovira	Aulet Amela
35	Vidal Alcover	Sunyer Molne	Caamaño Piñeiro	Ors Muntanyà	Alegret Llorens
36	Badia Margarit	Comas Pujol	Giralt Reventos	Bastardas Parera	Tarradell Mateu
37	Badia Margarit	Comas Pujol	Giralt Reventos	Bastardas Parera	Tarradell Mateu
38	Comas Pujol	Riquer Morera	Blecua Teijeiro	Valverde Pacheco	Canals Vidal
39	Comas Pujol	Oliver Coll	Vilanova Andreu	Miralles Solà	Veny Clar
40	Macdermott Goodridge	Comas Pujol	Oliver Coll	Riquer Morera	Blecua Teijeiro
41	Oliver Coll	Comas Pujol	Miralles Solà	Soberanas Lle	Serrano Farrera
42	Veny Clar	Llovet Pomar	Castellanos Vila	Bonet Mojica	Jorba Jorba
43	Pérez Durà	Hauf Valls	Colón Domènech	Martínez Pérez	Serra Estellés
44	Riquer Morera	Rico Manrique	Molas Batllori	Oliver Coll	Romeu Figueras
45	Ferrando Francés	Badia Pàmies	Espadaler Poch	Riquer Permanyer, I.	Auferil Bea
46	Oliver Coll	Badia Pàmies	Noy Ferré	Riquer Permanyer, B.	Ors Muntanyà
47	Alegret Llorens	Balcells Domènech	Mas Vives	Cuadrado Fernández Perfecto	?
48	Batllori Munne	Blecua Perdices, A.	Badia Pàmies	Rossich Estrago	Pla Arxé
49	Blecua Perdices, A.	Bover Font	Puigdomenech Forcada	Payrató Giménez	?
50	Molas Batllori	Rossich Estrago	Sans Travé	Serra Puig	Solervicens Bo
51	Rossich Estrago	Pla Arxé	Soberanas Lleó	Sala, R.	Bover Font
52	Riquer Morera	Badia Pàmies	Ferrando Francés	Bover Font	Pujol Gómez
53	Hauf Valls	Nadal Farreras	Rossich Estrago	Rafanell Vall-Llosera	Gimeno Blay
54	Hauf Valls	Sirera Turó	Robles Sierra	Rodríguez Culebras	Colomina Castanyer
55	Simbor Roig	Giralt Raventos	Cuco Giner	Gallofré Virgili	Hauf Valls
56	Janés Nadal	Estelrich Arce	Rossell Ibern	Pinyol Torrents	Barcardí Tomàs
57	Pérez Priego	González Cuenca	Rico Verdú	Salvador Miguel	Díez Garretas
58	Molas Batllori	Castellanos Vila	Oller Rovira	Balaguer Sancho	Casals Nogués
59	Molas Batllori	Termes Ardevol	Castellanos Vila	Solé Sabaté	Casals Nogués G
60	López	Bernardo Ares	Rico Manrique	Martínez Shaw	Simon Tarrés
61	Lafarga Maduell	Noiray, J	Corredor Plaja	Solé Castells	?
62	Sala Sanahuja	Oliva Llinàs	Beeby	Ortín Rull	Mallatre Gavalda
63	Salvador Miguel N	Cátedra García P	Marcos Marín F	Martín Abad J	Huerta Calvo J
64	Martínez Albertos	Moragas Spa	Tubau Comamala	Llovet Pomar	Mercade Dura
65	Badia Pàmies	Soler Llopart	Colomer Pous	Ruiz Simon	Cantavella Chiva
66	Colón Domènech	Cátedra García	Renedo Puig	Pujol Sanmartin	Ferrando Francés
67	Duran Grau	Martínez Pérez	Martínez Romero	Rubio Albarracín	?
68	Ferrando Francés	Espadaler Poch	Renedo Puig	Gimeno Blay	Casanova Herrero
69	Martínez Pérez	Cabre Ollé	Escartí Soriano	Renedo Puig	Rubio Albarracín
70	Miralles Montserrat	Mas Vives	Bover Font	March Cerdà	Serra Campins
71	Molins Nubiola	Casals Pons	Suárez Serrano	Vallcorba Plana	Solà Morales
72	Pons Griera	Serrano Farrera	Aritzeta Abad	Pujol Sanmartin	Moran Ocerinjuregu
73	Alegret Llorens	Yates, A.	Huerta Viñas	Rossich Estrago	Valriu Llinàs
74	Miralles Montserrat	Hauf Valls	Serra Campins	Rovira Planes	Rosselló Bover
75	Sirera Turó	Carbo Aguilar	Piquer Vidal	Garcia Grau	Ramon Rosselló
76	Ainaud de Lasarte	Castellanos Vila	Molins Nubiola	Casals Nogués	Aulet Amela
77	Badia Margarit	Aulet Amela	Bou Maqueda	Castellanos Vila	Pont Ibàñez J
78	Badia Margarit	Blecua Perdices, A.	Duran Grau	Nadal Farreras	Rossich Estrago A
79	Badia Margarit	Blecua Perdices, J. M.	Marco Revilla	Badia Pàmies	Castellanos Vila J
80	Badia Margarit	Castellanos Vila	Jorba Jorba	Riquer Permanyer, B.	Termes Ardevol J

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

81	Badia Margarit	Marco Revilla	Jorba Jorba	García de Enterría Martínez-Carande	?
82	Beser Ortí	Castellanos Vila	Cabré Monné	Cassany Cels	Tayadella Oller
83	Beser Ortí	Castellanos Vila	Riquer Permanyer, B.	Gallén Miret	Murgades Barceló
84	Beser Ortí	Castellanos Vila	Jorba Jorba	Yates, A.	Tayadella Oller
85	Blecua Perdices, A.	Badia Pàmies	Castellanos Vila	Rossich Estrago	Pla Arxé
86	Cabré Monné	Campillo Guajardo	Cassany Cels	Gavagnin, G.	Pla Arxé
87	Cacho Viu	Castellanos Vila	Termes Ardèvol	Casasús Guri	Pla Arxé
88	Castellanos Vila	Cabré Monné	Casacuberta Rocarols	Gallén Miret	Pla Arxé
89	Castellanos Vila	Campillo Guajardo	Gallén Miret	Cabré Monné	Casals Nogués
90	Castellanos Vila	Salvador Liern	Aulet Amela	Gusta Martorel	Casals Nogués
91	Castellanos Vila	Síguan Boehmer	Oller Rovira	Casals Nogués	Cassany Cels
92	Castellanos Vila	Sullà Álvarez	Aulet Amela	Murgades Barceló	Gusta Martorell
93	Guillén Cahén	Miralles Solà	Badia Pàmies	Medina Casanovas	Pla Arxé
94	Jorba Jorba	Blecua Perdices, A.	Pla Arxé	Tayadella Oller	Sullà Álvarez
95	Jorba Jorba	Cabré Monné	Cassasas Ymbert	Mas Vives	Farrés Arderiu
96	Jorba Jorba	Cassany Cels	Domingo Clua	Farrés Arderiu	Tayadella Oller
97	Jorba Jorba	Pla Arxé	Gallén Miret	Casasús Guri Jm	Riquer Permanyer, B
98	Marfany Garcia	Gallén Miret	Aznar Soler	Gallofré Virgili	Cassany Cels
99	Mas Vives	Pla Arxé	Pons Pons	Gallén Miret	Cabré Monné
100	Miralles Solà	Bordons de Porrata-Doria	Rosselló Bover	Grifoll Àvila	Pla Arxé
101	Miralles Solà	Jorba Jorba	Hauf Valls	Tayadella Oller	Pla Arxé
102	Molas Batllori	Badia Margarit	Beser Ortí	Miralles Perdices	Blecua Perdices A
103	Molas Batllori	Blecua Teijeiro	Vilanova Andreu	Sanchís Guarner	Beser Ortí
104	Molas Batllori	Riquer Morera	Cacho Viu	Beser Ortí	Blecua Perdices A
105	Molas Batllori	De Riquer Morera	Blecua Perdices	Blecua Perdices, J. M.	Beser Ortí
106	Oliver Coll	Pla Arxé	Castellanos Vila	Aulet Amela	Tayadella Oller
107	Popeanga Chelaru	Butinyà Jiménez	Cabré Monné	Piquer Vidal	Mejía Ruíz
108	Termes Ardevol	Mas Vives	Rosselló Bover	Pla Arxé	Casals Nogués
109	Fuster Ortells	Badia Pàmies	Deyermond, A.	Pérez Montaner	Sirera Turó
110	Llovet Pomar	Sullà Álvarez	Coll Llinàs	Ortín Rull	?
111	Blecua Perdices, A.	Rossich Estrago	Mussons Freixas	Badia Pàmies	Cirlot Valenzuela
112	Castellanos Vila	Bou Maqueda	Pla Arxé	Ortín Rull	Aulet Amela
113	Melero Bellido	Martínez Pastor	Esteve Forriol	Pabón de Acuña	Riutort Mestre
114	Aritzeta Abad	Balaguer Pascual	Falco Gens	Meseguer Pallares	?
115	Beser Ortí	Alegret Llorens	Balaguer Pascual	Ballester Roca	Carbo Aguilar
116	Fuster Ortells	Beser Ortí	Castellanos Vila	Aguirre Cirera	Ferrando Francés
117	Siles Ruiz	Falcó Gens	Sala Valldaura	Pont Ibàñez	Keown, D.
118	Sirera Turó	Mas Vives	Ríos Carratalá	Mula Franco	Keown, D.
119	Batllori Munne	Marco Revilla	Aulet Amela	Terricabras Noguera	Bou Maqueda
120	De Riquer Morera	Hauf Valls	Veny Clar	Soberanas Lleó	Espadaler Poch
121	Beltran Pepio	Hauf Valls	Badia Pàmies	Soler Llopart	Riquer Permanyer, I.
122	Molas Batllori	Bordons De Porrata-Doria	Salvador Liern	Rosselló Bover	Mejía Ruíz
123	Romeu Figueras	De Riquer Morera	Rico Manrique	Oliver Coll	Blecua Perdices J. M.
124	Soberanas Lleó	Pujol Sanmartin	Serra Campins	Siviero, D.	Salvador Liern
125	Alegret Llorens	Janer Manila	Casacuberta Rocarols	Palau Verges	Mas Vives
126	Molas Batllori	Castellanos Vila	Mas López	Salvador Liern	Gallén Miret
127	Blecua Perdices, A.	Jorba Jorba	Alegret Llorens	Soberanas Lleó	Micó Juan
128	Blecua Perdices, A.	Mas Vives	Alegret Llorens	Cahner Garcia	Rafanell Vall-Llosera
129	Jorba Jorba	Alegret Llorens	Aritzeta Abad	Mas Vives	Serra Campins
130	Rubio García L	Blecua Perdices, J. M.	Pozuelo Yuancos	Hernández Serna	Serrano Farrera

131	Fuster Ortells J	Ferrando Francés	Serrano Farrera	Cabanilles Sanchís	?
132	Mas Vives J	Balaguer Pascual	Piquer Vidal	Dolz Gastaldo	Conca Martínez
133	Molas Batllori	Beser Ortí	Simbor Roig	Rosselló Bover	Meseguer Pallares
134	Serrano Farrera	Sánchez Biosca	Meseguer Pallares	Hauf Valls	?
135	Serrano Farrera	Tordera Sàez	Bordons de Porrata-Doria	Alegret Llorens	Alonso Catalina
136	Romeu Figueras	Puig Grau	Oliva Olivares	Vallès Rovira	Ragué Àrias
137	Sanchís Guarner	Anglada Anfruns	López García	Veny Clar	Pérez Durà
138	Sanchís Guarner	Oleza Simó	Soberanas Lleó	Pérez Durà	Alegret Llorens
139	Castellanos Vila	Mas Vives	Gallén Miret	Carbo Aguilar	Alonso Catalina
140	Ferrando Francés	Real Ramos	Castellanos Vila	Jorba Jorba	Hauf Valls
141	Canet Vallès	Real Ramos	Cacho Blecua	Baranda Leturio	Beltran Llavador
142	Riquer Morera	Alegret Llorens	Blecua Perdices, A.	Molas Batllori	Solà Cortassa
143	Romeu Figueras	Jorba Jorba	Duran Grau	Mas Vives	Pla Arxé
144	Beser Ortí	Duran Grau	Rossich Estrago	Escartí Soriano	Blecua Perdices, A.
145	Riera Guilera	Cabanilles Sanchís	Cotoner Cerdo	Carbonell Camos	Torras Francès
146	Molas Batllori	Talens Carmona	Serrano Farrera	Pérez Montaner	Simbor Roig
147	Ribes Traver	Conejero Tomás	Hauf Valls	Montalt Resurrecció	?
148	Oleza Simó	Oliva Olivares	Sala Valldaura	Osca Lluch	Canet Vallès
149	Oller Rovira	Fuster Ortells	Ferrando Francés	Pla Arxé	Anguera Nolla
150	Bastardas Parera	Quetglas Nicolau	Molas Batllori	Hauf Valls	Bosch Juan
151	Peira Soberón	Jauralde Pou	Veny Clar	Ferrando Francés	Popeanga Chelaru

Taula 10.15 Adscripció acadèmica i especialitat principal dels membres de tribunals

Membre de tribunal	Adscripció	Especialitat principal
Aguirre Cirera, J.L.	Universitat de València	Literatura espanyola
Ainaud de Lasarte, J.	Universitat de Barcelona	Història de l'art
Albadalejo Mayordomo, T.	Universidad Autónoma de Madrid	Teoria de la Literatura i Literatura Comparada
Alegret Llorens, J.	Universitat de Barcelona	Literatura catalana (Medieval)
Alemaný Ferrer, R.	Universitat d'Alacant	Literatura catalana (Medieval)
Alonso Catalina, V.	Universitat de València	Literatura catalana (Contemporània)
Anglada Anfruns, A.	Universitat de València	Filologia llatina
Anguera Nolla, P.	Universitat Rovira i Virgili	Història
Aritzeta Abad, M.	Universitat Rovira i Virgili	Teoria de la Literatura i Literatura Comparada
Auferil Bea, J.	?	Literatura catalana
Aulet Amela, J.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura catalana (Contemporània)
Aznar Soler, M.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura espanyola
Badia Margarit, A. M.	Universitat de Barcelona	Llengua catalana
Badia Pàmies, L.	Universitat de Barcelona	Literatura catalana (Medieval)
Balaguer Pascual, E.	Universitat d'Alacant	Literatura catalana (Contemporània)
Balcells Domènech, J. M.	Universidad de León	Literatura espanyola
Baldaquí Escandell, J. M.	Universitat d'Alacant	Llengua catalana
Ballester Roca, J.	Universitat de València	Literatura catalana (Contemporània)
Baranda Leturio, N.	UNED	Literatura espanyola
Barcardí Tomàs, M.	Universitat Autònoma de Barcelona	Traducció i interpretació
Bastardas Parera, J.	Universitat de Barcelona	Filologia llatina
Batllori Munne, M.	Universitat de Lleida	Història
Beeby Lonsdate, A.	Universitat Autònoma de Barcelona	Traducció i interpretació
Beltran Llavador, R.	Universitat de València	Literatura espanyola
Beltran Pepio, V.	Universitat de Barcelona	Filologia romànica
Bernardo Ares, J. M. de	Universidad de Córdoba	Història

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Beser Ortí, S.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura espanyola
Blecua Perdices A.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura espanyola
Blecua Perdices J.M.	Universitat Autònoma de Barcelona	Llengua espanyola
Blecua Teijeiro J. M.	Universitat de Barcelona	Literatura espanyola
Bonet Mojica L.	Universitat de Barcelona	Literatura espanyola
Bordons de Porrata-Doria, G.	Universitat de Barcelona	Literatura catalana (Contemporània)
Bosch Juan, C.	Universitat de les Illes Balears	Filologia llatina
Bou Maqueda, E.	Universitat de Barcelona	Literatura catalana (Contemporània)
Bover Font, A.	Universitat de Barcelona	Literatura catalana (Moderna)
Butinyà Jiménez, J.	UNED	Literatura catalana (Medieval)
Caamaño Piñeiro, M. A.	Universitat Rovira i Virgili	Filologia francesa
Cabanilles Sanchis, A.	Universitat de València	Llengua catalana
Cabré Monné, R.	Universitat de Barcelona	Literatura catalana (Contemporània)
Cabre Ollé, L.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura catalana (Medieval)
Cacho Blecua, J. M.	Universidad de Zaragoza	Literatura espanyola
Cacho Viu, V.	Universidad Complutense de Madrid	Història
Cahner Garcia, M.E.	?	Història
Campillo Guajardo, Ma.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura catalana (Contemporània)
Canals Vida, I F.	Universitat de Barcelona	Filosofia
Canet Vallès, J.L.	Universitat de València	Literatura espanyola
Cantavella Chiva, R.	Universitat de València	Literatura catalana (Medieval)
Carbo Aguilar, F.	Universitat de València	Literatura catalana (Contemporània)
Carbonell Camos, N.	Univeritat de Girona	Teoria de la Literatura i Literatura Comparada
Casacuberta Rocarols, M.	Univeritat de Girona	Literatura catalana (Contemporània)
Casals Nogués, G.	Universitat de Barcelona	Literatura catalana (Contemporània)
Casals Pons, J.	Universitat Autònoma de Barcelona	Filosofia
Casanova Herrero, E.	Universitat de València	Llengua catalana
Casas Vales, A.	Universidade de Santiago de Compostela	Teoria de la Literatura i Literatura Comparada
Casasús Guri J. M.	Universitat Pompeu Fabra	Ciències de la comunicació
Cassany Cels, E.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura catalana (Contemporània)
Cassasas Ymbert, J.	Universitat de Barcelona	Història
Castellanos Vila, J.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura catalana (Contemporània)
Cátedra García, P.	Universidad de Salamanca	Literatura espanyola
Cingolani, S. M.	?	Literatura catalana (Medieval)
Cirlot Valenzuela, V.	Universitat Pompeu Fabra	Filologia romànica
Coll Llinàs, J.	Universitat de Barcelona	Literatura catalana (Medieval)
Colomer Pous, E.	Universitat Rovira i Virgili	Filosofia
Colomina Castanyer, J.	Universitat d'Alacant	Llengua catalana
Colón Domènech, G.	Universitat Basel	Llengua catalana
Comas Pujol, A.	Universitat de Barcelona	Literatura catalana (Contemporània i Moderna)
Conca Martínez, M.	Universitat de València	Llengua catalana
Conejero Tomás, M. A.	?	Literatura anglesa
Corredor Plaja, A. M.	Univeritat de Girona	Filologia romànica
Cotoner Cerdo, L.	Universitat de València	Literatura catalana (Contemporània)
Cuadrado Fernández, E.	Universitat de les Illes Balears	Literatura galaicoportuguesa
Cuco Giner, A.	Universitat de València	Història
Deyermond, A.	Univerity of London	Literatura espanyola
Diez Garretas, M. J.	Universidad de Valladolid	Literatura espanyola

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Dolz Gastaldo, V.	Universitat Autònoma de Barcelona	Llengua catalana
Domingo Clua, Jm.	Universitat de Lleida	Literatura catalana (Contemporània)
Duran Grau, E.	Universitat de Barcelona	Literatura catalana (Moderna)
Escartí Soriano, Jv.	Universitat de València	Literatura catalana (Moderna)
Espadaler Poch, A. M.	Universitat de Barcelona	Literatura catalana (Medieval)
Espinós Felipe, J.	Universitat d'Alacant	Literatura catalana (Contemporània)
Estelrich Arce, P.	Universitat Pompeu Fabra	Filologia alemanya
Esteve Forriol, J.	Universitat de València	Filologia llatina
Falco Gens, J. L.	Universitat de València	Literatura espanyola
Farrés Arderiu, P.	Universitat de Barcelona	Literatura catalana (Contemporània)
Ferrando Francés, A.	Universitat de València	Literatura catalana (Medieval)
Ferré Da Ponte, P. A.	Universitat Autònoma de Barcelona	Filologia romànica
Figuerola Lorenzana, A.	Universidade de Santiago de Compostela	Filologia francesa
Fuster Ortells, J.	Universitat de València	Literatura catalana
Gallén Miret, E.	Universitat Pompeu Fabra	Literatura catalana (Contemporània)
Gallofré Virgili, M. J.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura catalana (Contemporània)
García Ballester, L.	Universitat de València	Història de la medicina
García de Enterría Martínez-Carande, M. J.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura espanyola
García Grau, M.	Universitat Jaume I	Llengua catalana
Gavagnin, G.	Universitat de Barcelona	Filologia italiana
Gavaldà Roca, J. V.	Universitat de València	Llengua catalana
Gibert Pujol, M. M.	Universitat Pompeu Fabra	Literatura catalana (Contemporània)
Gimeno Blay, F.	Universitat de València	Història
Giralt Raventos, E.	Universitat de Barcelona	Història
González Cuenca, J.	Universidad de Castilla-La Mancha	Literatura espanyola
González Rolán, T.	Universidad Complutense de Madrid	Filologia llatina
Grifoll Àvila, I.	Universitat de Lleida	Literatura catalana (Medieval)
Guil Povedano, P.	Universidad Complutense de Madrid	Filologia italiana
Guillén Cahén, C.	Universitat Autònoma de Barcelona	Teoria de la Literatura i Literatura Comparada
Gustà Martorell, M.	Universitat de Barcelona	Literatura catalana (Contemporània)
Gutiérrez Carabajo, F.	UNED	Literatura espanyola
Hauf Valls, A.	Universitat de València	Literatura catalana (Medieval)
Hernández Serna, J.	Universidad de Murcia	Filologia romànica
Huerta Calvo, J.	Universidad Complutense de Madrid	Literatura espanyola
Huerta Viñas, F.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura espanyola
Janer Manila, G.	Universitat de les Illes Balears	Pedagogia i antropologia de l'educació
Janés Nadal, A.	Universitat de Barcelona	Filologia anglesa
Jauralde Pou, P.	Universidad Autónoma de Madrid	Literatura espanyola
Jiménez Heffernan, J.	Universidad de Córdoba	Filologia anglesa
Jorba Jorba, M.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura catalana (Contemporània)
Keown, D.	University of Cambridge	Literatura catalana (Contemporània)
Lafarga Maduel, I. F.	Universitat de Barcelona	Filologia francesa
Llovet Pomar, J.	Universitat de Barcelona	Filologia romànica
López García, A.	Universitat de València	Lingüística general
López, F.	Université de Bordeaux	Història
Losada Soler, E.	Universitat de Barcelona	Literatura galaicoportuguesa
Macdermott Goodridge, D.	Universitat de Barcelona	Filologia anglesa
Mallatre Gavaldà, J.	Universitat Rovira i Virgili	Llengua catalana
March Cerdà, M.	Universitat de les Illes Balears	Didàctica de la llengua

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Marco Revilla, J.	Universitat de Barcelona	Literatura espanyola
Marcos Marín, F.	Universidad Autónoma de Madrid	Lingüística general
Marfany Garcia, J. L.	Universitat Jaume I	Literatura catalana (Contemporània)
Martín Abad, J.	Biblioteca Nacional de España	Literatura espanyola
Martín Pascual, L.	Universitat d'Alacant	Literatura catalana (Medieval)
Martínez Albertos, J. L.	Universidad Complutense de Madrid	Ciències de la comunicació
Martínez Garrido, E.	Universidad Complutense de Madrid	Filologia italiana
Martínez Pastor, M.	Universidad Complutense de Madrid	Filologia llatina
Martínez Pérez, V.	Universitat d'Alacant	Literatura catalana (Medieval)
Martínez Romero, T.	Universitat Jaume I	Literatura catalana (Medieval)
Martínez Shaw, C.	UNED	Història
Mas López, J.	Universitat Autònoma de Barcelona	Traducció i interpretació
Mas Vives, J.	Universitat de les Illes Balears	Literatura catalana (Contemporània)
Medina Casanovas, J.	Universitat Autònoma de Barcelona	Filologia llatina
Mejía Ruiz, C.	Universidad Complutense de Madrid	Filologia romànica
Melero Bellido, A.	Universitat de València	Filologia grega
Mercade Dura, F.	?	Sociologia
Meseguer Pallares, L. B.	Universitat Jaume I	Literatura catalana (Contemporània)
Mico Juan, J. M.	Universitat Pompeu Fabra	Literatura espanyola
Miralles Montserrat, J.	Universitat de les Illes Balears	Llengua catalana
Miralles Solà, C.	Universitat de Barcelona	Filologia grega
Molas Batllori, J.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura catalana (Contemporània)
Molins Nubiola, M.	Universitat Autònoma de Barcelona	Art
Montalt Resurrecció, V.	Universitat Jaume I	Traducció i interpretació
Moragas Spa ,M.	Universitat Autònoma de Barcelona	Ciències de la comunicació
Moran Ocerinjauregui, J.	Universitat de Barcelona	Llengua catalana
Mula Franco, A.	Universitat d'Alacant	Llengua espanyola
Murgades Barceló, J.	Universitat de Barcelona	Literatura catalana (Contemporània)
Mussons Freixas, A. M.	Universitat de Barcelona	Filologia romànica
Nadal Farreras, J. M.	Univeritat de Girona	Llengua catalana
Noiray, J.	Université Paris IV Sorbone	Filologia francesa
Noy Ferré, F.	Universitat Autònoma de Barcelona	Filologia romànica
Oleza Simó, J.	Universitat de València	Literatura espanyola
Oliva Llinàs, S.	Univeritat de Girona	Llengua catalana
Oliva Olivares, C.	Universidad de Murcia	Literatura espanyola
Oliver Coll, G.	Universitat de Barcelona	Filologia romànica
Oller Rovira, D.	Universitat Pompeu Fabra	Teoria de la Literatura i Literatura Comparada
Oriol Carazo, M.	Universitat Rovira i Virgili	Teoria de la Literatura i Literatura Comparada
Ors Muntanyà, J.	Universitat Autònoma de Barcelona	Teoria de la Literatura i Literatura Comparada
Ortín Rull, M.	Universitat Pompeu Fabra	Literatura catalana (Contemporània)
Osca Lluch, J.	Universitat Pompeu Fabra	Literatura catalana (Contemporània)
Pabón de Acuña, M. T.	UNED	Filologia llatina
Palau Verges, M.	Universitat Rovira i Virgili	Literatura catalana (Contemporània)
Parcerisas Vázquez, F.	Universitat Autònoma de Barcelona	Traducció i interpretació
Paredes Nuñez, J.	Univeritat de Girona	Filologia romànica
Payrato Giménez, L.	Universitat de Barcelona	Llengua catalana
Peira Soberón, P.	Universidad Complutense de Madrid	Filologia romànica
Pérez Durà, J.	Universitat de València	Filologia llatina
Perez Montaner, J.	Universitat de València	Literatura catalana (Contemporània)

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Pérez Priego, M.	UNED	Literatura espanyola
Pinyol Torrents, R.	Universitat de Vic	Literatura catalana (Contemporània)
Piquer Vidal, A.	Universidad de Salamanca	Teoria de la Literatura i Literatura Comparada
Pla Arxé, R.	Universitat de Barcelona	Literatura catalana (Contemporània)
Pons Griera, L.	Universitat de Barcelona	Llengua catalana
Pons Pons, D.	Universitat de les Illes Balears	Literatura catalana (Contemporània)
Pont Ibàñez, J.	Universitat de Lleida	Literatura espanyola
Pontón Gijón, G.	Universitat Autònoma de Barcelona	Teoria de la Literatura i Literatura Comparada
Popeanga Chelar, u E.	Universidad Complutense de Madrid	Filologia romànica
Pozuelo Yuancos, J. M.	Universidad de Murcia	Teoria de la Literatura i Literatura Comparada
Puig Grau, A.	Universitat Politècnica de Catalunya	Art
Puigdomenech Forcada, H.	Universitat de Barcelona	Filologia romànica
Pujol Gómez, J.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura catalana (Medieval)
Pujol Sanmartín, J. M.	Universitat Rovira i Virgili	Literatura catalana (Medieval)
Quetglas Nicolau, Pere.	Universitat de Barcelona	Filologia llatina
Rafanell Vall-Llosera, A.	Univeritat de Girona	Llengua catalana
Ragué Àrias, M. J.	Universitat de Barcelona	Història de l'art
Ramon Rosselló, I.	Universitat de València	Teoria de la Literatura i Literatura Comparada
Real Ramos, E.	Universitat de València	Filologia francesa
Renedo Puig, X.	Univeritat de Girona	Literatura catalana (Medieval)
Ribera Llopis J. M.	Universidad Complutense de Madrid	Teoria de la Literatura i Literatura Comparada
Ribes Traver, P.	Universitat de València	Filologia anglesa
Rico Manrique, F.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura espanyola
Rico Verdú, J.	UNED	Literatura espanyola
Riera Guilera, C.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura espanyola
Ríos Carratalá, J.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura espanyola
Riquer Morera, M. de	Universitat de Barcelona	Filologia romànica
Riquer Permanyer, B. de..	Universitat Autònoma de Barcelona	Història
Riquer Permanyer, I. de	Universitat de Barcelona	Filologia romànica
Riutort Mestre, P.	Universitat de València	Didàctica de la llengua
Robles Sierra, A.	?	Història
Rodríguez Culebras, R.	Fac. Teologia St. Vicent Ferrer València	Història de l'art
Romeu Figueras, J.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura catalana (Medieval)
Rossell Ibern, A.	Universitat Autònoma de Barcelona	Filologia alemanya
Rosselló Bover, P.	Universitat de les Illes Balears	Literatura catalana (Contemporània)
Rossich Estrago, A.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura catalana (Moderna)
Rovira Planes, P.	Universitat de Lleida	Literatura espanyola
Rubio Albarracín, J.	Universitat de València	Literatura catalana (Medieval)
Rubio García, L.	Universidad de Murcia	Filologia romànica
Ruiz Simon J. M.	Univeritat de Girona	Filosofia
Sala Sanahuja, J.	Universitat Autònoma de Barcelona	Traducció i interpretació
Sala Valldaura, J. M.	Universitat de Lleida	Literatura espanyola
Sala, R.	Universitat de Perpinyà (Via Domícia)	Història
Salvador Liern, V.	Universitat Jaume I	Teoria de la Literatura i Literatura Comparada
Salvador Miguel, N.	Universidad Complutense de Madrid	Literatura espanyola
Salvat Ferré, R.	Universitat de Barcelona	Art
Sánchez Biosca, V.	Universitat de València	Ciències de la comunicació
Sanchís Guarnier, M.	Universitat de València	Llengua catalana
Sans Travé, J. M.	?	Història
Serra Campins, A.	Univeritat de Girona	Literatura catalana (Moderna)

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Serra Estellés, J.	Fac. Teologia St. Vicent Ferrer València	Història
Serra Puig, E.	Universitat de Barcelona	Història
Serrano Farrera, S.	Universitat de Barcelona	Lingüística general
Servera Baño, J.	Universitat de les Illes Balears	Literatura espanyola
Siguan Boehmer, M.	Universitat de Barcelona	Filologia anglesa
Siles Ruiz, J.	Universitat de València	Filologia llatina
Simbor Roig, V.	Universitat de València	Literatura catalana (Contemporània)
Simon Tarrés, A.	Universitat Autònoma de Barcelona	Història
Sirera Turó, J. L.	Universitat de València	Literatura espanyola
Siviero, D.	Universidad de Messina	Literatura catalana (Medieval)
Soberanas Lleó, A.	Universitat Autònoma de Barcelona	Filologia romànica
Solà Cortassa, J.	Universitat de Barcelona	Llengua catalana
Solà Morales, I.	Universitat Politècnica de Catalunya	Art
Solé Castells, C.	Universitat de Lleida	Filologia francesa
Solé Sabaté, J. M.	Universitat Autònoma de Barcelona	Història
Soler Llopart, A.	Universitat de Barcelona	Literatura catalana (Medieval)
Solervicens Bo, J.	Universitat de Barcelona	Literatura catalana (Moderna)
Suárez Serrano, A.	Universitat de Barcelona	Història de l'art
Sullà Àlvarez, E.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura espanyola
Sunyer Molne, M.	Universitat Rovira i Virgili	Literatura catalana (Contemporània)
Talens Carmona, J.	Universitat de València	Ciències de la comunicació
Tarradell Mateu, M.	Universitat de Barcelona	Història
Tayadella Oller, A.	Universitat de Barcelona	Literatura catalana (Contemporània)
Termes Ardevol, J.	Universitat Pompeu Fabra	Història
Terricabras Noguera, J. M.	Univeritat de Girona	Filosofia
Tordera Sàez, A.	Universitat de València	Literatura espanyola
Torras Francès, M.	Universitat Autònoma de Barcelona	Teoria de la Literatura i Literatura Comparada
Tubau Comamala, I.	Universitat Autònoma de Barcelona	Ciències de la comunicació
Vall Solaz, X.	Universitat Autònoma de Barcelona	Literatura catalana
Vallcorba Plana, J.	Universitat Pompeu Fabra	Filologia romànica
Vallès Rovira, I.	Universitat de Barcelona	Història de l'art
Valriu Llinàs, C.	Universitat de les Illes Balears	Teoria de la Literatura i Literatura Comparada
Valverde Pacheco, J. M.	Universitat de Barcelona	Literatura espanyola
Veny Clar, J.	Universitat de Barcelona	Llengua catalana
Vidal Alcover, J.	Universitat Rovira i Virgili	Teoria de la Literatura i Literatura Comparada
Vilanova Andreu, A.	Universitat de Barcelona	Literatura espanyola
Villanueva Prieto, D.	Universidade de Santiago de Compostela	Teoria de la Literatura i Literatura Comparada
Yates, A.	Universidad de Salamanca	Literatura catalana (Contemporània)
Ysern Lagarda, J.	UNED	Literatura catalana (Medieval)

Taula 10.16 Tesis defensades en universitats dels Països Catalans (dades obtingudes al marge de TESEO)

Títol	Autor	Any (*)	Director	Universitat	Font
El cançoner Vega-Aguiló (ms. 7 i 8 de la Biblioteca de Catalunya). Estudi i edició	Alberni Jordà, Anna	2003	Badia Pàmies, Lola	Universitat de Barcelona	CBUC / ORC

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

Contribució a la lectura de Jordi Sarsanedas. Estudi sobre l'obra narrativa	Ardolino, Francesco	2002	Molas, Joaquim	Universitat de Barcelona	CBUC (**)
Biographie de Josep Pla. Une etape de crise ideologique et litteraire (1927-1939)	Badosa Mont, Cristina	1993	Canher, Max	Universitat de Perpinyà.Via Domitia	SUDOC
Anàlisi del discurs fusterià, teoria del coneixement i estratègies comunicatives en la prosa de d'idees de Joan Fuster	Borja Sanz, Joan	2002	Salvador, Vicent	Universitat d'Alacant	[Duran 2004]
Ideari i Poètica de Josep Maria Capdevila	Cerreres Péra, Joan	2001	Jorba Jorba, Manuel	Universitat Autònoma de Barcelona	CBUC
Cos i gènere en el discurs poètic contemporani, anàlisi contrastiva de la poesia de Vicent Andrés Estellés i Maria Mercè Marçal	Climent Raga, Laia Mercè	2004	Salvador Liern, Vicent	Universitat Jaume I	ORC
La formació i maduresa literària de Lluís Ferran de Pol: l'herència de Mèxic	Garcia Raffi, Josep Vicent	1996	Simbor Roig, Vicent	Universita de València	CBUC (**)
Quinze anys de periodisme: les col·laboracions de J. V. Foix a La Publicitat (1922-1936)	Gómez Inglada, Pere	2005	Balaguer Sancho, Josep Maria	Universitat Autònoma de Barcelona	CBUC / ORC
Edició crítica i estudi del Fraire de Joi e Sor de Plaser	Grifoll Àvila, Isabel	1996	Badia, Lola	Universitat de Girona	CBUC (**)
Edició i estudi dels capítols neotestamentaris de la Bíblia Rimadacatalana (ms. de la Biblioteca Colombina)	Izquierdo Gil, Josep	1995	Hauf, Albert	Universitat de València	CBUC (**)
Ramon Vinyes i el teatre (1904-1939)	Lladó Vilaseca, Jordi	2002	Castellanos Vila, Jordi	Universitat Autònoma de Barcelona	CBUC / ORC
El Sal·lusti català del segle XIV	Lluch Juncosa, Montserrat	2003	Badia Pàmies, Lola	Universitat de Barcelona	ORC
El pensament literari de Carles Riba. Els anys del postsimbolisme (1920-1938)	Malé Pegueroles, Jordi	1999	Molas, Joaquim	Universitat de Barcelona	CBUC
Francesc Eiximenis, Pastoral. Edició i traducció	Martínez Checa, Montserrat	1994	Martínez Gázquez, José	Universitat Autònoma de Barcelona	CBUC (**)
El Núcleo intelectual de "L'Avenç" en la evolució de la "Renaixença" hacia el "Modernisme"	Pla Arxé, Ramon	1974	Vilanova, Antonio	Universitat de Barcelona	CBUC
"Conjointure" i "sens" al Llibre dels feits del rei Jaume I, dir.Jaume Vidal-Alcover.	Pujol Sanmartín, Josep Maria	1991	Vidal-Alcover, Jaume	Universitat Rovira i Virgili	CBUC

L'adaptació catalana de la "Història de rebus Hispaniae" de Rodrigo Jiménez de Rada: textos i transmissió (segles XIII-XV)	Quer Aiguadé, Pere	2000	Badia, Lola	Universitat Autònoma de Barcelona	CBUC (**)
El Teatre amateur a comarques: el cas a l'Arboç: contribució metodològica al seu estudi	Rafecas Orpí, Maria Teresa	2001	Molas Batllori, Joaquim	Universitat de Barcelona	ORC (**)
Dona i literatura en els anys 30: la narrativa de les escriptores catalanes fins a la guerra civil	Real Mercadal, Maria Neus	2004	Castellanos Vila, Jordi	Universitat Autònoma de Barcelona	ORC
Vida i obra de Miquel Llor	Roig Bardina, Lúcia	2004	Gustà Martorell, Marina	Universitat de Barcelona	ORC
La literatura concentracionària. K.L. Reich de Joaquim Amat-Piniella	Serrano Blanquer, David	2003	Castellanos Vila, Jordi	Universitat Autònoma de Barcelona	ORC
Theatre et societe a valencia au XVIIIe siecle (1705-1779)	Sureda, François	1987	Andioc, René	Universitat de Perpinyà. Via Domitia	SUDOC
Edició i estudi del cançoner català L (ms. 9 de la Biblioteca de Catalunya)	Torruella, Joan	1992	Bleuca perdices, José Manuel	Universitat Autònoma de Barcelona	CBUC
Edició i estudi de la poesia de Romeu Lull	Turró, Jaume	1992	Badia Pàmies, Lola	Universitat Autònoma de Barcelona	CBUC
J. V. Foix, Diari 1918, estudi i edició crítica i anotada	Veny Mesquida, Joan Ramon	2000	Molas Batllori, Joaquim	Universitat de Barcelona	ORC (**)
(*) L'any és el que indica la font esmentada en cada cas. En el cas d'estar present a TESEO, cal considerar que hi figura el d'inici de l'any acadèmic i per tant pot no coincidir amb el que realment correspon a la defensa de la tesi. (**) Localitzat posteriorment a TESEO, però no en la data d'extracció sistemàtica de dades. CBUC: Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya, < www.cbuc.cat > [Consulta Juliol 2007]. ORC: Observatori de la Recerca de Catalunya. Fixter electrònic subministrat amb data 27 de novembre de 2006. SUDOC: Système universitaire de documentation, < corail.sudoc.abes.fr > [Consulta Juliol 2007].					

Taula 10.17 Tesis doctorals dedicades totalment o parcial a Montserrat Roig fins a 2003, segons el *Dissertation abstracts*

Títol	Autor	Any	Director	Universitat
Selves and societies: A comparative study of contemporary fiction from Northern Ireland and Catalonia (Spain)	Carrillo Medela, Ester	2003	?	Queen's University of Belfast
Urban space and female identity in postwar Catalan novels by women	Tatum, Alison Nicole	2003	Higginbotham, Virginia	The University of Texas At Austin
Ciudadanas e inmigrantes en la narrativa catalana de la transición: Montserrat Roig, Maruja Torres, Maria Jaen y Maria Barbal	Rull Montoya, Rosa	2001	Kaminsky, Amy K.; Ferran, Ofelia	University of Minnesota
Fiction as counter-history: Memory, space and resistance in Roig and the post-Franco novel	Palerm, Carmina	2001	Predmore, Michael	Stanford University

Situating selves: Female subjectivities in the post-Franco narrative of Esther Tusquets, Clara Janes, and Montserrat Roig	Smith-Sherwood, Dawn Marie	2001	Feal, Carlos	State University of New York At Buffalo
Mythic rewriting in the works of Adelaida Garcia Morales, Carmen Laforet, Montserrat Roig, and Esther Tusquets	Stanley, Maureen Tobin	2000	Colmeiro, Jose	Michigan State University
Changing identities of Catalonian women writers and artists: The works of Mercè Rodoreda, Remedios Varo, Montserrat Roig and Carme Riera	Everly, Kathryn Anne	2000	Higginbotham, Virginia	The University of Texas at Austin
Contested historiography: women writers of Spain and the former German Democratic Republic (Lourdes Ortiz, Montserrat Roig, Josefina Aldecoa, Christa Wolf)	Janzon, Anjouli Elizabeth	1998	Dougherty, Dru	University of California, Berkeley
El discurso narrativo de dos escritoras contemporáneas de Barcelona: estudio de 'L' hora violeta' de Montserrat Roig y de 'Para no volver' de Esther Tusquets	Melgar-Foraster, Shaudin	1996	Valdes, Mario J.	University of Toronto
Montserrat Roig en el contexto de la postmodernidad: nacionalismo, cuerpo, memoria i feminismo	Brenes-Garcia, Ana Maria	1995	?	Arizona State University
Metafiction And Memory In The Works Of Ana Maria Moix And Montserrat Roig	Stewart, Melissa Anne	1992	Olson, Paul R.	The Johns Hopkins University

10.5 Annex 5. Indicadors de centralitat de la xarxa de membres de tribunals de tesi

Taula 10.18 Índex de centralitat local (1974-2003)

Membre	Grau (d _i)	Quota de centralitat (s _i)
CASTELLANOS VILA J	100	0,036
HAUF VALLS AG	78	0,028
PLA ARXÉ R	76	0,028
MAS VIVES J	67	0,024
BLECUA PERDICES A	64	0,023
GALLÉN MIRET E	63	0,023
FERRANDO FRANCÉS A	59	0,021
JORBA JORBA M	59	0,021
AULET AMELA J	55	0,020
MOLAS BATLLORI J	54	0,020
BESER ORTÍ SERGI	52	0,019
BADIA PÀMIES L	52	0,019
ROSSICH ESTRAGO A	48	0,017
ALEGRET LLORENS J	46	0,017
BADIA MARGARIT AM	36	0,013
CASALS NOGUÉS G	36	0,013
DE RIQUER MORERA M	31	0,011

Membre	Grau (d_i)	Quota de centralitat (s_i)
SOBERANAS LLEÓ A	30	0,011
CABRÉ MONNÉ R	28	0,010
DE RIQUER PERMANYER I	28	0,010
ROSSELLÓ BOVER P	28	0,010
ROMEU FIGUERAS J	27	0,010
SERRANO FARRERA S	24	0,009
OLLER ROVIRA D	24	0,009
SALVADOR LIERN V	24	0,009
TAYADELLA OLLER A	24	0,009
OLIVER COLL G	23	0,008
MIRALLES SOLÀ C	21	0,008
CASACUBERTA ROCAROLS M	20	0,007
CASSANY CELS E	20	0,007
ESPADALER POCH AM	20	0,007
SERRA CAMPINS A	20	0,007
SIMBOR ROIG V	20	0,007
SIRERA TURÓ JOSEP LLUÍS	20	0,007
DURAN GRAU E	19	0,007
VENY CLAR J	18	0,007
CAMPILLO GUAJARDO MA	16	0,006
COLÓN DOMÈNECH G	16	0,006
DE RIQUER PERMANYER B	16	0,006
GALLOFRÉ VIRGILI MJ	16	0,006
GUSTA MARTORELL M	16	0,006
MURGADES BARCELÓ J	16	0,006
PIQUER VIDAL A	16	0,006
TERMES ARDEVOL J	16	0,006
AZNAR SOLER M	15	0,005
BALAGUER PASCUAL E	15	0,005
BOVER FONT A	15	0,005
FUSTER ORTELLS J	15	0,005
ORTÍN RULL M	15	0,005
PUJOL SANMARTIN JM	15	0,005
BASTARDAS PARERA J	14	0,005
RICO MANRIQUE F	14	0,005
BLECUA PERDICES JM	13	0,005
ALONSO CATALINA V	12	0,004
BALAGUER SANCHO JM	12	0,004
BELTRAN PEPIO V	12	0,004
BORDONS DE PORRATA-DORIA G	12	0,004
BOU MAQUEDA E	12	0,004
CARBO AGUILAR F	12	0,004
CÁTEDRA GARCÍA P	12	0,004
GIBERT PUJOL MM	12	0,004
MIRALLES MONTSERRAT J	12	0,004
NADAL FARRERAS JM	12	0,004
OLIVA LLINÀS S	12	0,004
ORS MUNTANYÀ J	12	0,004
PÉREZ MONTANER J	12	0,004
RENEDO PUIG X	12	0,004
SALVADOR MIGUEL N	12	0,004

Membre	Grau (d_i)	Quota de centralitat (s_i)
YATES A	12	0,004
ARITZETA ABAD M	11	0,004
JANER MANILA G	11	0,004
LLOVET POMAR J	11	0,004
MARCO REVILLA J	11	0,004
MARTÍNEZ PÉREZ V	11	0,004
SULLÀ ÀLVAREZ E	11	0,004
GIRALT RAVENTOS E	10	0,004
MESEGUER PALLARES LB	10	0,004
PÉREZ DURÀ J	10	0,004
BLECUA TEIJEIRO JM	9	0,003
BATLLORI MUNNE M	8	0,003
BOSCH JUAN C	8	0,003
BUTINYÀ JIMÉNEZ J	8	0,003
CANET VALLÈS JL	8	0,003
CASASÚS GURI JM	8	0,003
DEYERMOND A	8	0,003
ESCARTÍ SORIANO JV	8	0,003
FARRÉS ARDERIU P	8	0,003
GIMENO BLAY F	8	0,003
GUILLÉN CAHÉN C	8	0,003
KEOWN D	8	0,003
MALLATRE GAVALDÀ J	8	0,003
MARTÍN PASCUAL L	8	0,003
MEJÍA RUÍZ C	8	0,003
MOLINS NUBIOLA M	8	0,003
OLIVA OLIVARES C	8	0,003
PONT IBÁÑEZ J	8	0,003
POPEANGA CHELARU E	8	0,003
PUJOL GÓMEZ J	8	0,003
RAFANELL VALL-LLOSERÀ A	8	0,003
REAL RAMOS E	8	0,003
RIBERA LLOPIS JM	8	0,003
ROVIRA PLANES P	8	0,003
SALA SANAHUJA J	8	0,003
SALA VALLDAURA JM	8	0,003
SOLER LLOPART A	8	0,003
VALLCORBA PLANA J	8	0,003
CABANILLES SANCHÍS A	7	0,003
CACHO VIU V	7	0,003
CUADRADO FERNÁNDEZ PERFECTO E	7	0,003
OLEZA SIMÓ J	7	0,003
RUBIO ALBARRACÍN JE	7	0,003
2 participats	6	0,002
114 participants	4	0,001
21 participants	3	0,001

Taula 10.19 Índex de proximitat (1974-2003)

Membre	Distanciament (D_{i+})	Centralitat- proximitat (RC_i)
HAUF VALLS AG	478	51,7
CASTELLANOS VILA J	482	51,2
FERRANDO FRANCÉS A	495	49,9
MAS VIVES J	502	49,2
PLA ARXÉ R	504	49,0
JORBA JORBA M	504	49,0
MOLAS BATLLORI J	519	47,6
BADIA PÀMIES L	521	47,4
ROSSICH ESTRAGO A	522	47,3
BESER ORTÍ SERGI	523	47,2
BLECUA PERDICES A	525	47,0
ALEGRET LLORENS J	530	46,6
SOBERANAS LLEÓ A	540	45,7
BADIA MARGARIT AM	543	45,5
ROMEU FIGUERAS J	551	44,8
AULET AMELA J	559	44,2
DE RIQUER MORERA M	560	44,1
GALLÉN MIRET E	566	43,6
ROSSELLÓ BOVER P	571	43,3
DURAN GRAU E	572	43,2
MIRALLES SOLÀ C	573	43,1
ESPADALER POCH AM	575	43,0
OLIVER COLL G	576	42,9
SIMBOR ROIG V	576	42,9
SIRERA TURÓ JOSEP LLUÍS	577	42,8
VENY CLAR J	580	42,6
SERRANO FARRERA S	581	42,5
CASALS NOGUÉS G	586	42,2
OLLER ROVIRA D	588	42,0
SERRA CAMPINS A	589	41,9
DE RIQUER PERMANYER I	590	41,9
TAYADELLA OLLER A	590	41,9
FUSTER ORTELLS J	592	41,7
BOVER FONT A	597	41,4
CABRÉ MONNÉ R	601	41,1
CASACUBERTA ROCAROLS M	601	41,1
BLECUA PERDICES JM	603	41,0
YATES A	603	41,0
SALVADOR LIERN V	607	40,7
GALLOFRÉ VIRGILI MJ	608	40,6
REAL RAMOS E	608	40,6
TERMES ARDEVOL J	612	40,4
DE RIQUER PERMANYER B	614	40,2
CARBO AGUILAR F	615	40,2
BOSCH JUAN C	615	40,2

Taula 10.20 Índex de mediació (1974-2003)

Membre	Mediació ($nC_B(k)$)
HAUF VALLS AG	14,5
FERRANDO FRANCÉS A	11,1
CASTELLANOS VILA J	10,8
MAS VIVES J	9,2
MOLAS BATLLORI J	6,7
PLA ARXÈ R	6,6
ALEGRET LLORENS J	6,5
JORBA JORBA M	6,2
BADIA PÀMIES L	5,8
BESER ORTÍ SERGI	5,0
ROSSICH ESTRAGO A	4,7
BLECUA PERDICES A	4,3
OLLER ROVIRA D	4,0
ROMEU FIGUERAS J	3,8
AULET AMELA J	3,7
CÀTEDRA GARCÍA P	3,6
SERRANO FARRERA S	3,6
LLOVET POMAR J	3,4
SALVADOR MIGUEL N	3,4
RICO MANRIQUE F	3,4
CABANILLES SANCHÍS A	3,2
BADIA MARGARIT AM	2,9
REAL RAMOS E	2,9
DE RIQUER MORERA M	2,7
VENY CLAR J	2,4
BALAGUER PASCUAL E	2,3
SIRERA TURÓ JOSEP LLUÍS	2,2
SOBERANAS LLEÓ A	2,0
GALLÉN MIRET E	1,9
PUJOL SANMARTIN JM	1,7
OLIVER COLL G	1,6
ORTÍN RULL M	1,5
DURAN GRAU E	1,5
PONT IBÀÑEZ J	1,4
MOLINS NUBIOLA M	1,4
COLÓN DOMÈNECH G	1,4
OLIVA LLINÁS S	1,2
PIQUER VIDAL A	1,2
CASALS NOGUÉS G	1,2
BELTRAN PEPIO V	1,2
ROSSELLÓ BOVER P	1,1
OLEZA SIMÓ J	1,1
VALLCORBA PLANA J	1,0
SALVADOR LIERN V	1,0
CABRÉ MONNÉ R	1,0
FUSTER ORTELLS J	1,0
CASACUBERTA ROCAROLS M	1,0
4 participants	0,9
5 participants	0,8
3 participants	0,7

Anàlisi bibliomètrica de la producció científica en literatura catalana

5 participants	0,6
5 participants	0,5
4 participants	0,4
6 participants	0,3
13 participants	0,2
15 participants	0,1
141 participants	0,0

Abreviatures, sigles i signes utilitzats

Acu.: Acumulat

AHCI: Arts and Humanities Citation Index

Ava.: Avaluació

BID: Biblioteconomia i Documentació

Cit.: Citacions

Dir.: Director de tesi

Fac.: Facultat

IFV: Institut de Filologia Valenciana

ISI: Institute for Scientific Information

Lit.: Literatura

PAM: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Ref.: Referència o referències

SCI: Science Citation Index

SSCI: Social Sciences Citation Index

TEU: (Professor) Titular d'Escola universitària

UA: Universitat d'Alacant

UAB: Universitat Autònoma de Barcelona

UB: Uniersitat de Barcelona

UIB: Universitat de les Illes Balears

UNED: Universidad Nacional de Educación a Distancia (Madrid)

Uni.: Universitat

UV: Universitat de València

Vid.: Vegis, (del llatí. *Vide*).

Δ Diferència o increment.

Nombre. Quantitat d'unitats

% Percentatge

Índex de taules

Taula 4.1 Percentatges de professorat amb sexennis reconeguts l'any 2004	59
Taula 4.2 Trams avaluats positivament i nombre de professorat avaluat.....	60
Taula 4.3 Distribució percentual de professorat numerari per trams de recerca.....	60
Taula 4.4 Resultat de l'avaluació de l'ANECA del professorat segons categoria professional.....	64
Taula 5.1 Rànquing de revistes més citades en filologia catalana segons l'estudi de 2004	68
Taula 5.2 Percentatge de citacions a fonts primàries en estudis d'humanitats.....	78
Taula 5.3 Procedència de les referències analitzades per revistes i anys	79
Taula 5.4 Distribució de referències per article en les revistes buidades (I).....	80
Taula 5.5 Distribució de referències per article en les revistes buidades (II).....	81
Taula 5.6 Distribució de referències per fascicle buidat.....	81
Taula 5.7 Distribució referències segons les tipologies documentals citades.....	82
Taula 5.8 Distribució de referències segons grans agrupacions de tipologies documentals	83
Taula 5.9 Percentatges de monografies i publicacions en sèrie en estudis de citacions en humanitats	83
Taula 5.10 Percentatges de monografies i publicacions en sèrie en estudis de filologia.....	85
Taula 5.11 Evolució del consum de tipologies documentals	86
Taula 5.12 Percentatges de capítols de monografia en estudis d'humanitats.....	88
Taula 5.13 Percentatges comunicacions en congressos en estudis d'humanitats	89
Taula 5.14 Percentatges d'articles de premsa en estudis d'humanitats.....	90
Taula 5.15 Percentatge de consum de tesis de grau i doctorals en literatura catalana.....	90
Taula 5.16 Percentatge de consum de tesis segons diversos estudis d'humanitats.....	91
Taula 5.17 Percentatge de consum de manuscrits segons diversos estudis d'humanitats	92
Taula 5.18 Distribució de tipus de document citat segons revista de procedència.....	92
Taula 5.19 Percentatge d'autocitacions de les revistes buidades	93
Taula 5.20 Distribució percentual dels suports de la bibliografia consumida.....	94
Taula 5.21 Distribució de la llengua utilitzada en la bibliografia consumida.....	94
Taula 5.22 Percentatge de coincidència de la llengua del document citador i la referència en diversos estudis d'humanitats.....	96
Taula 5.23 Percentatge de traduccions en la bibliografia citada	96
Taula 5.24 Distribució de la llengua original entre les traduccions citades	97
Taula 5.25 Distribució de llengües dels documents citats que són traduccions.....	97
Taula 5.26 Distribució de tipus de documents de les traduccions consumides	97
Taula 5.27 Distribució de referències de literatura catalana segons l'antiguitat de la citació	98
Taula 5.28 Distribució de citacions de les disciplines auxiliars segons la data de publicació.....	100
Taula 5.29 Antiguitat de les citacions buidades.....	102
Taula 5.30 Obsolescència dels documents citats.....	102
Taula 5.31 Índex de Price els documents citats en diversos estudis d'humanitats.....	104
Taula 5.32 Mitjana de vida aparent i aritmètica de les citacions en diversos estudis d'humanitats	104
Taula 5.33 Comparació de l'obsolescència de les citacions en diferents estudis respecte el present estudi..	105
Taula 5.34 Antiguitat dels documents citats segons la seva tipologia.....	107
Taula 5.35 Paràmetres estadístics sobre l'antiguitat dels documents citats segons categories.....	108
Taula 5.36 Dispersió de les editorials de les monografies i de capítols	110
Taula 5.37 Dispersió de les editorials en el cas de les presentacions d'obres literàries	111
Taula 5.38 Distribució percentual del tipus d'editorials	112
Taula 5.39 Percentatge dels principals tipus d'editors.....	112
Taula 5.40 Monografies més citades en l'àmbit de la literatura catalana.....	113
Taula 5.41 Parts de monografies més citades en literatura catalana	113
Taula 5.42 Títols dels llibres d'estudi més citats en literatura catalana.....	115

Taula 5.43 Títols més citats entre les disciplines que resulten auxiliars o complementàries en els estudis de literatura catalana.....	116
Taula 5.44 Dispersió de revistes	116
Taula 5.45 Revistes ordenades segons el nombre de citacions que reben	118
Taula 5.46 ISSN i període de vida de les revistes més citades	119
Taula 5.47 Evolució cronològica del percentatge de referències rebudes per les revistes	121
Taula 5.48 Nombre de citacions i Factor d'impacte de les revistes incloses les autocitacions de la publicació	123
Taula 5.49 Nombre de citacions i Factor d'impacte de les revistes sense incloure les autocitacions de la publicació.....	124
Taula 5.50 Títols dels congressos més citats.....	124
Taula 5.51 Distribució cronològica dels congressos citats.....	125
Taula 5.52 Distribució del nombre de treballs per autor.....	126
Taula 5.53 Taula d'autors amb més obres citades.....	127
Taula 5.54 Nombre de referències acumulades dels autors més citats	128
Taula 5.55 Posició relativa d'alguns autors considerant o no les autocitacions	130
Taula 5.56 Índex h dels autors més citats.....	130
Taula 5.57 Nombre de referències de treballs que tracten gèneres específics.....	132
Taula 5.58 Nombre de citacions que se centren en àrees geogràfiques específiques	133
Taula 5.59 Obres literàries més estudiades pels documents citats	133
Taula 5.60 Autors literaris estudiats específicament pels documents citats.....	135
Taula 5.61 Autors literaris que apareixen específicament estudiats en més registres de la base de dades Traces.....	136
Taula 5.62 Temes dels documents no específicament de literatura catalana tractats per les citacions.....	138
Taula 5.63 Distribució de referències que tracten les diverses literatures	139
Taula 5.64 Distribució de referències segons coautoría.....	140
Taula 5.65 Autors amb més treballs escrits en col·laboració.....	140
Taula 5.66 Parelles que han col·laborat amb més d'una ocasió.....	141
Taula 6.1 Tipologies documentals dels registres buidats de l'AHCI	150
Taula 6.2 Percentatges de llengües utilitzades en els registres de l'AHCI	151
Taula 6.3 Distribució de llengües segons tipologia documental (AHCI)	152
Taula 6.4 Publicacions periòdiques amb més registres a l'AHCI.....	152
Taula 6.5 Publicacions periòdiques amb més ressenyes a l'AHCI	153
Taula 6.6 Publicacions periòdiques amb articles (AHCI)	154
Taula 6.7 Producció general dels autors (AHCI)	155
Taula 6.8 Producció dels autors pel que fa a articles (AHCI)	157
Taula 6.9 Percentatge de citacions en les grans àrees d'estudi de la literatura catalana i la seva història ..	157
Taula 6.10 Obres literàries estudiades en articles (AHCI)	158
Taula 6.11 Autors literaris estudiats	159
Taula 7.1 Distribució anual de tesis llegides	170
Taula 7.2 Distribució de les tesis en períodes de 10 anys.....	171
Taula 7.3 Quantitat i percentatge de tesis llegides a les universitats espanyoles	171
Taula 7.4 Tesis defensades per universitat i any.....	172
Taula 7.5 Tipus de departaments vinculats a les tesis llegides	174
Taula 7.6 Facultats vinculades a les tesis llegides.....	174
Taula 7.7 Nombre i percentatge de tesis segons la llengua	175
Taula 7.8 Nombre de tesis segons universitat de lectura i llengua	175
Taula 7.9 Nombre de tesis que tracten gèneres literaris específics.....	177
Taula 7.10 Nombre de tesis que se centren en àrees geogràfiques específiques.....	177
Taula 7.11 Obres literàries específicament estudiades en tesis doctorals de literatura catalana	178
Taula 7.12 Autors específicament estudiats en les tesis doctorals de literatura catalana	179

Taula 7.13 Distribució de tesis segons el gènere de l'autor.....	180
Taula 7.14 Directors amb més d'una tesi llegida segons la universitat de lectura.....	183
Taula 7.15 Acadèmics amb més de 2 presències en tribunals de tesis doctorals.....	185
Taula 7.16 Membres de tribunals de tesis per ordre de participacions segons les universitats de lectura durant el període 1974-1983.....	187
Taula 7.17 Membres de tribunals de tesis amb més d'una participació segons les universitats de lectura durant el període 1984-1993.....	188
Taula 7.18 Membres de tribunals de tesis amb més d'una participació segons les universitats de lectura durant el període 1994-2003.....	190
Taula 7.19 Distribució d'especialitats dels membres dels tribunals.....	191
Taula 7.20 Distribució dels membres de tribunals en les tres grans àrees de la literatura catalana.....	191
Taula 7.21 Recompte de la procedència institucional dels membres dels tribunals en les cinc universitats amb més volum de tesis llegides.....	192
Taula 7.22 Percentatges de procedència institucional dels membres dels tribunals en les cinc universitats amb més volum de tesis llegides.....	194
Taula 7.23 Índex de centralitat (degree) local dels membres dels tribunals (1974-2003).....	197
Taula 7.24 Índex de Centralitat (Closeness) dels membres dels tribunals (1974-2003).....	198
Taula 7.25 Índex d'intermediació (Betweenness) dels membres dels tribunals (1974-2003).....	198
Taula 7.26 Índex de centralitat, proximitat i intermediació dels membres més rellevants dels tribunals (1974-2003).....	199
Taula 7.27 Índex de centralitat local (Degree) dels membres dels tribunals (1974-1983).....	200
Taula 7.28 Índex de proximitat (Closeness) dels membres dels tribunals (1974-1983).....	201
Taula 7.29 Índex d'intermediació (Betweenness) dels membres dels tribunals (1974-1983).....	201
Taula 7.30 Índex de centralitat, proximitat i mediació dels membres més rellevants dels tribunals (1974-1983).....	202
Taula 7.31 Índex de centralitat local (Degree) dels membres dels tribunals (1984-1993).....	203
Taula 7.32 Índex de proximitat (Closeness) dels membres dels tribunals (1984-1993).....	204
Taula 7.33 Índex d'intermediació (Betweenness) dels membres dels tribunals (1984-1993).....	204
Taula 7.34 Índex de centralitat, proximitat i mediació dels membres més rellevants dels tribunals (1984-1993).....	204
Taula 7.35 Índex de centralitat local (Degree) dels membres dels tribunals (1994-2003).....	206
Taula 7.36 Índex de proximitat (Closeness) dels membres dels tribunals (1994-2003).....	207
Taula 7.37 Índex d'intermediació (Betweenness) dels membres dels tribunals (1994-2003).....	207
Taula 7.38 Índex de centralitat, proximitat i mediació dels membres més rellevants dels tribunals (1994-2003).....	208
Taula 10.1 Monografies més citades.....	261
Taula 10.2 Documents d'estudi més citats en llibre.....	263
Taula 10.3 Autors amb més documents citats.....	267
Taula 10.4 Factor H dels autors.....	270
Taula 10.5 Autors literaris més citats ordenats per rànquing de citacions.....	272
Taula 10.6 Autors literaris més citats ordenats alfabèticament.....	275
Taula 10.7 Autors literaris amb més registres a TRACES (ordenats per nombre descendent de registres).....	278
Taula 10.8 Autors literaris amb més registres a TRACES (ordenats per ordre alfabètic).....	282
Taula 10.9 Autors literaris amb més línies en el Nou diccionari de la Literatura Catalana (NDLC).....	286
Taula 10.10 Tesis extretes de TESEO (ordre alfabètic d'autor).....	288
Taula 10.11 Tesis extretes de TESEO (ordre alfabètic de director).....	293
Taula 10.12 Tesis extretes de TESEO (ordre cronològic).....	299
Taula 10.13 Tesis extretes de TESEO (ordre de tribunals).....	304
Taula 10.14 Membres de cada tribunal.....	309
Taula 10.15 Adscripció acadèmica i especialitat principal dels membres de tribunals.....	312
Taula 10.16 Tesis defensades en universitats dels Països Catalans (dades obtingudes al marge de TESEO).....	317

<i>Taula 10.17 Tesis doctorals dedicades totalment o parcial a Montserrat Roig fins a 2003, segons el Dissertation abstracts.....</i>	<i>319</i>
<i>Taula 10.18 Índex de centralitat local (1974-2003).....</i>	<i>320</i>
<i>Taula 10.19 Índex de proximitat (1974-2003).....</i>	<i>323</i>
<i>Taula 10.20 Índex de mediació (1974-2003).....</i>	<i>324</i>

Índex de Figures

<i>Figura 5-1 Histograma de freqüències de nombres de referències per article</i>	81
<i>Figura 5-2 Evolució del consum de tipologies documentals</i>	87
<i>Figura 5-3 Distribució de tipus de document citat segons revista de procedència</i>	93
<i>Figura 5-4 Distribució cronològica dels documents citats segons la seva data de publicació</i>	100
<i>Figura 5-5 Distribució cronològica de les referències de les disciplines auxiliars segons antiguitat de citació</i>	101
<i>Figura 5-6 Obsolescència dels documents de literatura catalana</i>	103
<i>Figura 5-7 Evolució cronològica de la mitjana d'antiguitat dels documents citats</i>	105
<i>Figura 5-8 Percentatge acumulat de citacions</i>	106
<i>Figura 5-9 Índex de Price per als diferents tipus de documents citats de literatura catalana</i>	107
<i>Figura 5-10 Evolució de l'edat dels documents citats</i>	108
<i>Figura 5-11 Acumulació de citacions de referències en funció del títols per ordre decreixent de citacions</i> ..	118
<i>Figura 5-12 Nombre acumulat de cites respecte al logaritme decimal de títols acumulats</i>	120
<i>Figura 5-13 Períodes de recepció de citacions de les revistes més citades</i>	121
<i>Figura 5-14 Distribució del nombre d'autors segons el nombre de treballs publicats per cadascun</i>	126
<i>Figura 5-15 Distribució del nombre acumulat de treballs respecte a l'acumulat d'autors</i>	127
<i>Figura 5-16 Percentatge de citacions en les grans àrees d'estudi de la literatura catalana i la seva història</i>	132
<i>Figura 5-17 «Mapa» de l'afinitat de la temàtica d'estudi entre autors segons les cocitacions</i>	142
<i>Figura 5-18 Agrupament d'autors segons l'època de la literatura per la qual són citats principalment</i>	143
<i>Figura 5-19 Agrupament d'autors segons alguns abasts regionals i de gènere dels estudis pels quals són citats principalment</i>	144
<i>Figura 5-20 Xarxa de cocitació</i>	145
<i>Figura 6-1 Evolució cronològica de registres a l'AHCI segons tipologia de documents</i>	150
<i>Figura 6-2 Evolució de l'ús de les diverses llengües en els registres de l'AHCI</i>	151
<i>Figura 7-1 Evolució cronològica de les tesis llegides a Espanya de literatura catalana i del conjunt de tesis que figuren a TESEO</i>	171
<i>Figura 7-2 Evolució cronològica de la lectura de tesis per universitats</i>	173
<i>Figura 7-3 Percentatge de tesis defensades en les gran àrees d'estudi de la literatura catalana</i>	176
<i>Figura 7-4 Evolució cronològica de la distribució de tesis segons les quatre gran àrees d'estudi de la literatura catalana</i>	176
<i>Figura 7-5 Nombre de tesis defensades en cada àrea d'estudi per les 5 universitats amb més tesis de literatura catalana</i>	177
<i>Figura 7-6 Evolució del nombre de tesis defensades segons el gènere de l'autor</i>	181
<i>Figura 7-7 Evolució de la distribució percentual de graduats segons el seu gènere en literatura catalana entre els anys 1999 i 2005</i>	181
<i>Figura 7-8 Distribució percentual de tesis per àrees i gènere</i>	182
<i>Figura 7-9 Genealogies generades a partir de tesis doctorals</i>	184
<i>Figura 7-10 Canvis legals que afecten la composició dels tribunals entre 1972 i 2005</i>	185
<i>Figura 7-11 Distribució percentual de la presència d'especialistes en literatura catalana per períodes</i>	192
<i>Figura 7-12 Xarxa de relacions de coparticipació en tribunals entre nodes principals (1974-2003)</i>	196
<i>Figura 7-13 Xarxa de relacions de coparticipació en tribunals (1974-1983)</i>	200
<i>Figura 7-14 Xarxa de relacions de coparticipació en tribunals entre els nodes principals (1984-1993)</i>	203
<i>Figura 7-15 Xarxa de relacions de coparticipació en tribunals entre els nodes principals (1994-2003)</i>	206
<i>Figura 7-16 Correlacions significatives que s'estableixen entre membres de tribunals</i>	210
<i>Figura 7-17 Xarxa de directors de tesis i membres de tribunals seleccionats (1974-2003)</i>	211
<i>Figura 7-18 Xarxa dels directors amb més tesis dirigides (1974-2003)</i>	212
<i>Figura 7-19 Xarxa de directors de tesis i membres de tribunals seleccionats (1974-1983)</i>	213
<i>Figura 7-20 Xarxa de directors de tesis i membres de tribunals seleccionats (1984-1993)</i>	214

<i>Figura 7-21 Xarxa de directors de tesis i membres de tribunals seleccionats (1994-2003)</i>	215
<i>Figura 7-22 Xarxa de relacions entre membres de tribunals i universitats de defensa de la tesi</i>	216
<i>Figura 7-23 Xarxa de relacions entre membres de tribunals i l'àrea de la literatura de la tesi</i>	217